

Sermo[n]es Quadregesimales Pomerij fratris Pelbarti de Themeswar diui ordinis sancti Francisci

<https://hdl.handle.net/1874/461401>

h 2

Sermões Quadregesimales
Bomerij fratris Belbardi de
Themesswar diui ordinis san-
cti Francisci incipiunt feliciter.

Einige wenige
Bilder aus dem
Buche des
Herrn

In noie domini no

Iti iesta christi incipit quadragesimalis ps ser/
monū Pomerij de penitentia z ei ptrib: ac cor
requisitis z penitentib: ad eandem.

Circa partē autez

istam pmitto q p serialib: dieb: breuiores ser/
mones faciā. Tū qz p illis dieb: pplus minori
numero pfluat qz dieb: festiuis vel dñicis. Tū
qz gaudent breuitate moderni: vt scribit. ff. qd
metus cā. l. j. in glosa. z. l. d. appellatōib: l. am
pliorē. Pro dieb: aut dñicis longiores aliquā/
tulū fmones faciemus: vt multis pcurrentib:
pūctā plebeis qz scientificis z altiorib: possi/
mus p modulo satisficere. Deniqz iudicio sa/
gacis p dicatoris relinquit vt fmo p aliq die b
assignatus possit p altero die transponi z p di/
cari sicut videbit ppo. z tpi pgruere. Nāz fm
p h m fmones aprandi sunt fm pgruentia z ca/
pacitate audientū. Hoc solū depcor vt qdqd
defectuofum in b ope z alijs meis laborib: cō/
perit mihipsius insufficēte ascribat. z p me
ad deū oīones dirigant. Quicqd autē boni vi/
sum fuerit: deo altissimo alq est attribuat. cui
laus z glia sit in secula seculor. Amen.

Serialquarta Lincū seu in capite ieiunij q/
dragesimalis Sermo pimus scz de inuitatione
ecclesie ad penitentiam z ieiunū.

Onuertimī

ncad dñm deū vīm qz benign⁹
z misericors ē Job. l. ij. z in epla
hodierna. Sancta mater ecclia

hodie canit hec verba exhortā. oēs filios. i. fi/
deles ad penitētiā his dieb: agendā. In quib:
verbis inducit ad penitētiā ex p dicatione dñi
uine misericordie: q p mīsit penitentib: veniā z
celestia bona. Propterea etiā in euāgelio hodi/
erno canit verbū saluatoris nri Matth. vj. dī.
Thesaurizate vob thesauros in celo. qd etiā
poni pōt p themate. Audiamus g hortantem
matre eccliam. Conuertimīni o vīri o mulieres
ad dñm deū zc. Et q sancta ecclia hortat nos
ad pñiam: z inducit nō solū verbis sed etiā exē/
plis. Idcirco tria mysteria p fmone isto deda/
remus fm qd triplr hortat nos ecclia ad peni/
tentiam dieb: istis.

Primū dī exemplaris inductionis.

Secūdū dī qdragesimalis obseruationis

Tertiū dī diuinalis inuitationis.

A Circa pñm de exemplari inductione vel in/
uitatione aduertendū est q scā ecclia inuitat z
inducat nos ad pñiam exēplo qdruplicis cerimo/
nie q facit hodie z dieb: istis qdragesimalib:.

Primo in missaz exhortatione.

Secdo in vesperaz anticipatione.

Tertio in cinerz psecratione.

Ultimo in imaginū apud certos ptectione.
Primo inqz in missaz oīm exhortatiōe. Nā in
fine missaz cantari solet. hūiliate capita vestra
dō. qre b facit his tpi qd als p totū annū nō
facit: nisi ppterea vt pcor q a toto anni curriculo
in peccatis supbiuit ptra deū: tā nūc hūiliet ad
pñiam triplr. scz in cor de p ptectionē. in ore per
pessionē. in satisfactione opis p ieiunū: elemo/
lynā z opationē qtenus grām dei z glām p se/
quat. Nā Jac. iij. Deus supbis resistit: hūilib:
aut dat grāz. z sic glām. B Secdo in ve/
speraz anticipatione. Nā his dieb: qdragesima/
lib: vespe an prandū dicunt cū toto anno post
meridiē dicant. Sed b qre fit nisi ad pñie indu/
ctionē. Nimirū vnde b fiat. dicendū q ex decre/
to de p se. dī. j. c. solent. vbi pñiū dicit sic. Solē/
plures q se ieiunare putāt in qdragesima mor/
vt signū audierint ad nonā horā manducare q
nullatenus ieiunare credendi sūt si ante mādu/
cauerint qz vesprū celebrēt officiū. Locurren/
dū est em ad missaz. z auditis missaz solēijs:
vesprinis officijs: largitis elemosynis ad cibū
accedendū est. Si vō aliq necessitate pstrict⁹
fuerit: vt ad missaz venire nō valeat: exterminata
vesprina hora cōpleta oīoe sua ieiunū soluat.
Decibi. Quare aut sic fuerit institutū. Dicendū
q vt sic ieiunādo xpm imitari in pñia z ieiunio
qntū possumus nos inducamur. Quia em nō
possumus sine cibo ieiunare tot dieb: sicut fecē/
xps: saltē ieiunemus vsqz post vesperā. Et quia
multi nō pñt ieiunādo expectare horā diei vesp/
tinā: saltē vespis anticipat comedāt in meridiē
Tertio in cinerū psecratione. Nā hodie ecclia ci/
neres psecrat z capitib: hoīm iponit vt se mor/
tales cognoscant: z ideo pñiam agant. vñ sacer/
dos iponēdo cineres dicit. Memēro hō qz pul/
uis es z in puluerē reuerteris. Quia nimirū nil
sic ad penitētiā puocat sicut mortis mēoria
Eccl. vij. Memorare nouissima z in eternū nō
pec. Jōqz ecclia hodie canit. Emēdemus in me/
lius qd ignorat peccauimus. ne subito pocu/
pati die mortis qramus spaciū pñie z iuenire
nō pos. zc. Quarto in imaginū ptectione. Et b
apud certas ecclias seculariū maxie solet fieri.
Sed qre b nisi ad significandū q pcor nō ē dī/
gnus videre faciē dī aptā z scōz gliaz nisi agat
pñiam. Esa. xrvj. Tollat ipius ne videat gliaz
dei. O g pcor ptimece z age pñiam. qz deus z
scī angeli z beata vgo z oēs scī abominant te
in pñis existentē aspicere. z sic pibis. O infelix
perpende qz sine pñia celū habere nō poteris.

E Circa secūdū de qdragesimali obfuario
ne Querit. qre sub nūero qdragenario voluit
deus b ieiunū obseruari a ppo. i. xpiano. Ad
qd assignant papuerōnes qtuor fm doc.

Prima ratio decimationis tpalis.

Feria quarta Cinerū

Secda rō afflictionis penitēcialis.

Tertia rō psecrationis nūcralis.

Quarta rō imitationis christi formalis.

Prima in qua rō decimationis tpalis. Nā bo-
nus christianus dz deo decimas soluere de bo-
nis oibz. s. possessiōibz z etiā corpaliibz. z licetiā
de tpe annuali vite sue. Sed vt scribit p Greg.
de psc. di. v. c. qdragesima (inqt) ipsi dies decie
āni sunt. infra. vbi grā. Si p. cccxv. dies ann⁹
voluit. deinde p. xxxvj. dies affligimur qsi āni
do decias damus. Rō. qz. xxxvj. sunt decia nūe-
ri. cccxv. diez z sex horarū: quē nūerū pñet an-
nus totus. Subdit ibidē. Sed vt sacer nūer⁹.
xl. diez adimpleat: qtuor dies ad suplemētū
xl. diez addit. Hec in dicto caplo de psecratio-
ne s. Jo qdragesimā ieiunare debemus p decā
ma tps z corpis coluēda. Idcirco em qtuor
dies addimus. qz corpus ex qtuor elemētis ē
pstitutū. vt sic ieiunādo soluamus qdqd in cor-
pore p annū peccauimus. Secda rō afflictio-
nis pñialis. qz nūerus. xl. a pñapio mōi depu-
tatus ē p pñia hoīm expectāda vl faciēda. Et h
parz pmo in diluuiō qd pluuit. xl. diebz Gen. viij.
Secūdo in exitu filiorū isrl. xl. annis p desertū
q si nō peccassent. xl. diebz intrassent fines terre
pmissiōis. Tercio. xl. diebz ieiunauit Moyses
p lege accipiēda. Quarto. xl. diebz Helias ascē-
dit in montē oreb ad colloquēdū cū deo. Quin-
to deniqz post passiōē christi. xl. annis expecta-
uit iudeos ad puerfionem. Sexto quia etiam
minuitas ante. xl. dies ad penitēciam mo-
nuit. Septimo qz xps. xl. diebz p nobis ieiuna-
uit in deserto. Hinc canit ecclia. Lex z pphete p
mitus h pfulerūt postmodū xps sacrauit oia.
z. Tercia rō psecrationis nūcralis. qz xpus
dñs nūez qdragenariū mltiplr psecrauit. Sz
hāc rōne tertio articlo psequar ob breuitatez z
deuorōz. Quarta rō imitationis xpiformis z
specialis. qz vt dicit Bern. christianus a xpo dz
vt christi frater z imitator reputet. sed xps dñs
xl. diebz ieiunauit. g. zc. D Sz qñt hic. Qua-
re ecclie filiū xpiani nō eo mō in h ieiunio xpm
imitant sicut xps ieiunauit. qz ipe xps ieiuna-
uit pñue sine diez. interpolatōe. christiani autē
dies dñicos interceptos nō ieiunāt. z sic discō-
tinuāt ieiunū. Ad h rñdet q h rōnabilr ordia-
uit ecclia triplici rōne. Primo. pē resurrectio-
nis xpi veneratiōz. Et hāc ponit Alexander de
ales in. iij. Nā xps in dñica resurrexit z die illa
bis comedisse legit. sz cū discipulis in emaus
eūtibz. z cū aplis qbz apparuit ianuis clausis:
vt pñ in euangelio. ideo pgruit xpianis eo die
bis comedere vel nō ieiunare. ita tñ q abos q/
dragesimales sumāt. vt sic qñtū pñt xpo pfor-
ment q in dictis apparitiōibz panes z pñces ac-
mel z nō carnes legit comedisse ipa die resurre-
ctiōis. Secdo. ppter vitandā supsticiōē. Nā
pē h ieiunare pibitū est ab ecclia die dñico d

pse. di. iij. ieiunū. z. ca. se. Nā si qd ieiunaret die
dñica cā abstīnēte vel aliq bona intentiōe. vel
ex pcepti plati ipositiōe: bonū ēē. vt pñ p Die/
ro. lxxvj. dif. Utinā inqt oīm tpe ieiunare posse-
mus zc. Sed si qd in dñica ieiunaret qsi faciēs
p pñtudinē ppli xpiani. vel cū scandalo aliorz
vel si ppter supsticiōē aliquā: sic peccaret. Un
pgruit illo die. s. dñico nō ieiunare. Tercio p
pter ieiunij deuorōz. qz ex pñtina ieiunij affli-
ctiōe fastidiū fatigaret hoīes. z sic deuorō ieiunij
nādi pñret. Hec ex Alex. in. iij. z Tho. ij. q. q. xl
vij. Ergo xpiane imitare xpm ieiunādo. s. his
diebz put est statutū. imitare pñiam agēdo zc.

E Circa tertū de inuitatiōe dei aduerredū
est q misericors de⁹ z dñs iesus hūc nūmez q
dragesimalē psecrare voluit multipl. vt atten-
dentes hoīes talia: inuicent ad obseruatiā ipaz
qdragesimalē in pñia z ieiunij zc. Un in epla
hodierna Jobel. ij. canit. Hec dicit dñs puerri
mini ad me in ro. cor. ve. i ieiunio z fl. zc. Pri-
mo em psecrauit aduētu in gñatiōis descrip-
tiōe. qz Matthe⁹ euāgelista scribendo gñatiōē
xpi posuit. xl. gñatiōes vt Aug⁹. diē. lig. Hiero.
dicit gñatiōes. xlij. z h parz distat. Sed qre h
Aug⁹. dicit sic. Ad h dñs sue gñatiōis qdrage-
nario nūero ad nos descendit vt nos ad deum
nro qdragenario ascēdam⁹ zc. Secdo psecra-
uit in pceptiōe fm q dicit Frā. maro. qz. xl. heb
domadis in vtero virgineo mansit a pceptiōe.

Tercio in ieiunatiōe. qz. xl. diebz ieiunauit vt
paruit s. Quarto in pñicatiōe z miraculoz
opatione. qz a. xxx. anno q cepit pñicare vsqz ad
qñtū anni dimidiū q passus ē mortē. xl. menses
nūerant. Quinto psecrauit sua morte. qz. xl. ho-
ris ab hora expiratiōis. s. nona vsqz resurrectiōz
mortuus qeuit. Sexto psecrauit resurrectiōe
z tandē ascēsiōe. qz post resurrectiōz. xl. die in ce-
lū ascendit. D g pñtōr audi xpm deū inuitantē
ad penitētiā agendā z psecres te deo his diebz.
O infelix qd tardas penitere cū nescias si diem
crastinū habebas. Sz z ecce pñderes hodie quō
cineres iponūt capiti xpianoz vt moueant ad
pñiam. f Nimitz in dyal. Cesarij Exemplū
legit qd z narrat in fmōibz discipuli. Carnifer
qdā cū tertia feria añ diē cinerz totā pene noctē
in comestatiōibz sic heu multi solēt expendisse.
Et tādē mane cū collega biberet z audisset pul-
sationē ad eccliam p cineribz suscipiendis dixit
socio. Ego tibi cineres z tu tandē mihi dabis.
Tollēs qz cineres d foco iactauit sup caput illi⁹
z ecce mor i penā sensit pulueres ac si sibi folli-
bus insufflaret. z exclamās tācū sibi hausit vt vir q
nō suffocaret. Accurrūt mlti ducit eū dē ad in-
sulā vbi nō erāt pulueres. sz nil. pfuit. Un iusto
iudicio ciatis vidētibz turbine cinerz suffocat⁹
expirauit. Ue g ve miseris pñtōribz. Sed vos
charissimi puerri ad dñm deū vim qz miseri
cors ē penitētibz. Rogem⁹ g xpm vt det zc.

Seria q̄nta post cinerū Sermo. iij. scz de con-
grua institutiōe ieiunij q̄dragelime in vere.

It illi Iesus.

Ego veniā z curabo eū. Math.
viij. z in euāgelio hodierno. In q̄
v̄bis oñdit q̄ dñs iesus ex imen-
sa pietate patris ē curare infirmitates: p̄sertim
aiaz vere penitentiū z supplicat̄ orantiū. Sicut
fecit Lencurioni pet̄ri p̄ suo. vt pr̄z in euāgelio
S̄z qm̄ vt Salomon scribit Ec̄s. iij. Dia t̄ps
bñt. Est em̄ t̄ps ridēdi v̄l gaudēdi. z est t̄ps plā-
gēdi. Jō charissimi aduertite qm̄ antea t̄pus
vobis erat gaudēdi mūdialr. sed iā instat t̄pus
plangēdi p̄tā z ieiunādi ac p̄fessioez faciēdi. p̄
pterea de h̄ t̄pe p̄tā accipi. p̄ themate alio fmo/
nis illd̄ Ec̄s. iij. Fili p̄serua t̄ps z deuota a ma-
lo. nō p̄fundar̄ p̄ aia tua dicere v̄z scz in p̄fess-
sioe. Et q̄ beccat̄ venit ad eū x̄ps p̄ grām z cur-
rat eū. s. in aia ab infirmitatibz p̄tōz. put̄ p̄mī
sit Lencurioni d. s. Ego veniā zc. Et in euāgelio
Itaqz de h̄ t̄pe q̄dragelimali q̄ solēt fideles aie
p̄ p̄niaz z ieiunū a x̄po curari tria mysteria no-
temus p̄ f̄mone.

Prīmū d̄z p̄uenientia v̄nalis t̄pis

Secū dū d̄z p̄gruētia q̄dragelimalis institu-

Tertiū d̄z euidētia p̄babilis rōnis

Circa p̄mū de p̄uenientia v̄nalis t̄pis in-
q̄rendū ē. Unde p̄uenit q̄ eccl̄ia p̄ t̄pe ieiunij z
p̄nie inē alia t̄pa deputauerit h̄ vernū t̄ps. Ad
q̄ dicendū q̄ h̄ summe p̄ueniēs fuit: p̄cipue ex
hui⁹ verni t̄pis p̄ditione triplīci.

Primo q̄ h̄ est t̄ps medicatiōis.

Secūdo q̄ h̄ est t̄ps plantatiōis.

Tertio q̄ h̄ est t̄ps renouatiōis.

Primo inquā h̄ vernū t̄ps est t̄ps medicatiōis
Nā p̄ isto t̄pe mēsis Marcij solent hūiores cō/
moueri in hoie: vt volūt p̄bifici. z iō p̄sulūt p̄ h̄
t̄pe fieri purgatiōes p̄ amaras porciōes v̄l suda-
tiōes. Proinde Jobes mēse in p̄tica p̄ma d̄r
q̄ oē malū aut morbosum q̄d in corpe latitauē-
rit: z in vere medicinis aut laboribz. s. sudando
expurgatū nō fuerit: estate succedēte hō p̄culo/
suis febribz estuabit. Nocidē diē etiā Cōstanti-
nus li. de natura morboz. Ideoqz sic h̄ t̄ps cō-
uenit p̄ corpoz medicina. ita plus p̄uenit p̄ aia
bus medēdis p̄ amaritudinē p̄nie z expurgas-
tiōnē lachrymarz tāqz sudor̄ atqz labor̄ operū
bonoz. Vñ Ec̄s. xviij. An languorē. Yra. scz
moris. adhibe medicinā. z ante iudiciū. i. horā
moris interroga teipm̄. s. p̄ discussionē p̄scie. et
inuenies in p̄spectu dei p̄piciationē. O tu p̄tōz
qd̄ est q̄ t̄mes mori in corpe: z nō t̄mes mori
in aia p̄ p̄ctm̄. sic facis ac si digitū amputari ti/
meres z caput decollari nō timeres. q̄ ania vt
caput digitū ip̄o proportionabilr p̄cellit corpus.

Secūdo h̄ vernū t̄ps ē t̄ps plātatiōis. Nā h̄ t̄pe
putant vinee: eradicant herbe noīue z plantat

vinee herbe z arbuta zc. sic spūalr p̄uāt vt era-
dicem⁹ vicia: z plantem⁹ in nob̄ vtutes p̄ p̄niaz
Sed heu mlti p̄riū faciūt q̄ q̄s x̄ps Lu. xij. po-
nit pabolā de arboze plantata in vinea z q̄rēs
dñs fructū in ea z nō inueniēs: dixit cultori. suc-
cide illā vt qd̄ terrā occupat. At ille. Dñe dimit-
te illā z h̄ anno vsqz dū fodiā stercoza. h̄ est: res/
cognitōz p̄tōz tāqz stercoz. Et si qd̄ fecerit fru-
ctū p̄nie. sin aut̄: in futurz succides zc. Sic in p̄-
posito. Tertio h̄ est t̄ps renouatiōis. s. rā cur-
sus celi: q̄ sol iā intrat in p̄mū signū arietis: q̄s
etiā elem̄toz z i eis ex̄titiū. Nā aer iā serenat̄ a/
ues in acre cantare incipiūt z nidificare ac pullifi-
care. sic p̄sces i aq̄s p̄care. p̄ra z arbozes in ter-
ris virefcere zc. q̄ p̄uāt h̄ t̄pe z hoies in aia reno-
uari p̄ p̄niam. q̄ vt Aug. d̄r. Impossibile ē no/
uā vitā. s. celestē inchoare nisi q̄s veteris vite scz
p̄tōz peniteat. Ob q̄nta hoīm stulticia p̄tōz.
q̄ vt d̄r Niere. viij. Nilius in celo: turf: irun-
do: z aconia cognoscūt z custodiūt t̄ps aduēt⁹
sui. p̄lus aut̄ meus. s. xp̄ianus nō cognouit iu-
diciū dñi. s. futurz p̄tra impenitentes.

Circa secū dū de p̄gruētia institutiōis q̄
rit Quare ieiunū q̄dragelimalē est institutū. s.
p̄ h̄ verno t̄pe fuādū. Eū em̄ t̄ps dñs nō h̄ t̄pe
ieiunauerit. sed imediare post eph̄iam Math.
iij. M̄mū ē est q̄ ieiunū q̄dragelime nō p̄ illo
t̄pe: s. p̄ h̄ t̄pe veris instituit eccl̄ia sc̄a. Ad qd̄
r̄ndet̄ f̄m Alex. de ales. z sc̄m̄ Tho. in. iij. q̄. s.
t̄pe veris p̄gruētiū institutū est ieiunū z assu-
mit̄ ac exercet̄ p̄ tres rōnes. nō ob̄stare q̄ x̄ps
alio t̄pe ieiunauit. q̄ sic volūt z p̄gruit.

Primo p̄t carnalis p̄cupiscētie rep̄ssiōnē.

Secūdo p̄t fidelīū ad pasca p̄pationē.

Tertio p̄t p̄mōz p̄ctū trāsgressiōnē.

Primo inquā p̄pter carnal̄ p̄cupiscētie rep̄ssio-
nē. Et hāc rōnē ponit Jobes belet in sūma sua
de officio. q̄ v̄z in vere marie insurgūt z iua/
lescūt motus carnales z p̄cupiscētie maḡ accē-
dunt. Sicut etiā videm⁹ in aialibz z aubz q̄ in
vere maḡis mouent̄ naturalr ad cōm̄scēdiū p̄-
gnatiōe. Et h̄ accidit ideo: q̄ put̄ Jobes Dama-
scenus d̄r. In estate colera auget̄ in hoie. in au-
tūno melancolia. in hyeme flegma. z in v̄e san-
guis increfat̄. z siccit̄ ex incremento calidi san-
guis p̄cupia accēdit̄. Jōqz h̄ t̄pe veris p̄ueniēt̄
ieiunū est ad rep̄mēdiū carnalē p̄cupiscētiā. In
alijs aut̄ t̄pibz sūt minora ieiunia instituta. vt
sunt ieiunia q̄rtuor t̄pōz q̄ instituit Calixtus
p̄p. lxxvj. dis. c. ieiunū. ac Urbanus p̄p. c. dis. c.
statuim⁹. v̄z in estate in hebdomada pent̄b.
vt rep̄mat̄ colera iracūdie z fallacie. Colericus
em̄ ē naturalr iracūdius z v̄sur⁹. J̄t̄ in autūno
s. in sep̄tēbri vt debilitet̄ melancolia cupiditatē
z tristitiē. Melancolicus em̄ naturalr cupid⁹
est z trist̄. Deniqz in hyeme vt debilitet̄ flegma
ebertudis z pigr̄itiē. z h̄ fit in decēbri. Quartuz
fit ieiunū q̄rtuor t̄pōz in q̄dragelima rōnē iā

Feria sexta post Cinerū

dicta. Et fm Alexā. de ales bec ieiunia pueniēt
fuit tribu diebꝫ iuxta nūerū mēsiū vt satis/
faciamus i diebꝫ tribu de his pēis q̄ cōmisiū?
singlis tribu mēsiū pūi anni. Itē fit feria q̄rta
p̄ mēoriā traditiōis xpi. Et feria sexta p̄ xpi
crucifixionē. z sabbato p̄ xpi q̄rē in sepulcro
z tristitiā aploz de nece dñi. Et sic patz. **I**

Secūdo ieiunij q̄dragesimale p verno tpe ob/
seruandū ē p̄ fidelitū ad pascha debitā ppara/
tionē. Nā ad festū pasce sp̄calr dz se ppare ppls
xpianus: maxie p̄ pceptū cōicandi eucharistiā
z p̄ venerādā passiōē xpi ac resurrectionē q̄
in vere facta ē. q̄ pueniēt circa p̄finitū dñice pas/
sionis z resurrectionis in vniuerso orbe observa/
tio q̄dragesime applica institutiōe obfuit. vt dē
Isid. vi. et bimol. Quaren? etiā p̄ h instruamur
q̄ sicut xps dñs p suā passiōē puenit ad gliaz
resurrectionis. itaz p ieiunij ac p pnie opa pue/
nimus ad gliaz eterne beatitudinis. O q̄tu q̄ ia/
ces in p̄is q̄ puenies nisi in infernū. Tercio
p̄ p̄moz pentū trāsgressionē. q̄ p̄mi p̄ntes
peccauerūt in vere fm Alex. de ales in secūdo vo/
lumine sūme. q̄ tūc ieiunamus. vt sicut ab ip̄is
gaudis padili p gulā cecidim⁹. ita p abstinē/
tiā tūc faciendā ad ea redeam⁹. Tūc canit ecclia
Paradisi portas ieiunij tps nobis aperiet: sus/
cipiamus illud orātes z dep̄cantes vt in die re/
surrectionis cū dño gliemur. Nec in officio dñi
ce p̄me. Tūc aut pbat q̄ hō peccauerit in veris
tpe p̄ breuitatē articulo tertio resedādo p̄leq̄r.

R Circa tertij de euidētia rōnis q̄ pba/
bilr agnoscat q̄ p̄mus hō in tpe veris peccauit
p gulā. ideoq̄ in veris tpe p̄grue institutū est p
remedio peccati ieiunij h: p̄pter capacitatē sim/
plicis hystorice p̄leq̄mur. Narrat q̄ppe ex q̄/
busdā cōditiōibꝫ Isidori. viij. et bimologiaz rep̄/
tū. put habet in ara celi in bibliotheca fratꝫ mi/
noz sic viz q̄ post ascensionē dñi apli occupa/
ri in p̄dicatiōe nil tradiderūt de die q̄ pascha de/
beret celebrari. Eū hō ip̄i ex h mōdo trāsserūt: p
orbe vniuersum diuersa introducta fuere ieiun/
ia. Alij em ieiunabāt q̄draginta dies. Alij vi/
ginti. Alij tū q̄draginta horas. Om̄isq̄ gallia
viij. kal. aplis pascha celebrabat. Orientales hō
q̄cūq̄ die mensis marcij luna. xij. venisset pas/
cha tenebant. Tūc p̄p̄ Ulicor romanus ep̄s di/
rexerit dās autoritatē ad Theophilū cesarie pale/
stine ep̄m vt ex hierosolyma vbi xpus dñs fuit
p̄uersatus: paschalis ordiatio p̄uēret. Tūc ep̄s
Theophilus adunato p̄lio sapientū z docto/
rū dixit eis. Quē diē p̄mū creditis in mūdo cre/
atū. Et concorditer r̄nderūt de die dñico. At ille.
Quō pbat. R̄nderūt. ex s̄ptura q̄ dicit. Factū
est mane z vespe dies p̄mus. Deinde sc̄s. vltio
septimus in q̄ q̄uit de? h est in sabbato. Eū q̄
sabbatū sit dies nouissimus q̄s p̄t esse p̄or nisi
dñicus. Theophilus acceptauit. s̄z itez interro/
gauit de p̄e āni q̄. tpe fac? sit mōs. R̄nderūt

q̄ in vere. At ille. Probate qd̄ dicatis. Scriptu
ra ait. Seminet terra herbā virentē z faciet s̄s
men. z lignū pomifex faciet fructū. z h tpe ver
videmus fieri incipi. Theo. dixit. Uex ē. s̄z qm̄
in vere tres menses sūt in q̄ illoz mūdus cepit
esse. R̄nderūt. In eq̄noctio. q̄ s̄ptura dicit. Fe
cit deus lucē z vocauit diē. fecit tenebras z vo/
cauit noctē. z diuisit de? lucē a tenebris. Theo.
di. Quid de luna: an plena sit creata. R̄nderūt
q̄ plena facta ē in p̄ncipio. q̄ s̄ptura dicit. Fe
cit deus duo lūminaria magna zc. Et cū tali iue/
stigatiōe in illo p̄ilio statuerūt pascha nō debet
re celebrari ante. xi. kal. aplis: qd̄ est altero die
immediate seq̄nti post festū sc̄i bñdicti. Et istis
p̄z q̄ p̄mi p̄ntes in vere peccauerūt. Jōq̄ tali
tpe. i. viij. kal. aplis xps mortu⁹ ē. z nos pueni
m⁹ tali tpe p amore xpi ieiunamus. Rogem⁹
q̄ dñm iesum vt det nobis grām zc. Amen.

Feria sexta post Cinerū Sermo tertius in or
dine sc̄z de inatatiōe christi ad p̄uersionē a pec/
catis nostris faciendā.

Stote et vos

p̄fecti sicut z p̄r vester celestis p̄fecti
aus ē. Math. v. z in euāgelio ho/
dierno. Verba sunt bec saluatoris

n̄ri iesu. In q̄bo hortat ad sanctitatē vite p̄fecta
sectandā exēplo dei op̄ortetis p modulo n̄re in/
firmat⁹ possibili. S̄z qm̄ vt dicit p̄s. xij. p̄bi
sicoz. Unū qd̄q̄ p̄fectū tūc est cū attingit suū fi/
nē sc̄z fm pueniētē gradū sui stat⁹ z p̄fectiōis
finis aut creatiōis hūane de? ē quē penitētes at/
tingūt p p̄uersionē p̄fectā ad ip̄m. Tūc vt exēpli
grā loq̄mur. Sicut oculus q̄ fact⁹ est a deo ad
vidēdū nō dz p̄fect⁹ nisi plenū visum possit h̄e
sic manus in operando: sic pes in ambulando
p̄fectus ē dñi p̄or facere qd̄ dz. Nō q̄ tūc p̄fectus
dz qm̄ ad finē suū sc̄z ad deū attingit. hic p̄ grāz
z in futuro p̄fectissime p gliaz. ip̄m amādo lau/
dādo z possidēdo. Et bec oia inchoant p p̄niaz
quā p his t̄pibꝫ vt agam⁹ iuitat ecclia. clamāt
etiā vba xpi in p̄missio themate z in euāgelio.

Itaq̄ de p̄nie inchoande p̄uersione n̄ra m̄p
steria notabimus p hoc sermone.

Primū dz xpi admonitiōis.

Secundū dz modi p̄uersionis.

Tertium dz stulte dilatiōis.

Circa p̄mū de xpi admonitiōe. s̄. ad p̄nie cō/
uersionē. Et q̄ hodierna dies. s̄. feria sexta ē passi/
onis dñice. Idcirco hodie ex ei⁹ mēoriā passiōis
p̄sequē. fm̄onē aduertēdū est. q̄ xps dñs ad/
monet nos ad p̄niaz agendā quā p̄cipue debet
mus in h tpe facere. Admonet aut xps hoc die
passus p̄cipue quadrupliciter.

Primo ex n̄re mortis incertitudine.

Secūdo ex pene infernalis cōminatione.

Tertio ex regni celestis p̄missione.

Quarto ex amara crucis passione.

Primo ex moris icertitudine Math. xxiij. Illud at scire qm si sciret pfamilias q hora fur veniret vigilaret vtiqz z nō sineret pfodi domū suā. Jōqz z vos estote pari. qz q hora nō putatis fili? hois veniet. Itē Marc. xij. Vigilate nescit em qm dñs vēiet: sero an media nocte an gallicantu an mane ne cū venerit rep. iue. v. dor. Qd aut vob dico oibz dī. vigilate zc. Sed beu qmkti nō curāt admonitiōes xpi sub spe lōgio ris vite dī. Adhuc iuuenis suz: penitere potero cū ad senectutē puenero. Sz tales aduertāt qm (vt Tull? li. de senec. ait) frustra inqst spāt adole scens se diu victurū. Quid em stult? qz incerta p certis hīc. qm etiā illa etas (scz adolescētie vel iuuetutis) ples qz senectus bz casus scz mor tis. Facili? em adolescētes morbos icddūt: gū? egrotant. tristi? moriūt. Necille. O g fatui qui spatis q in magna hebdomada pñiam ager? z nūc in pctō pfeuerat? sub tali spe. qz scit si supui uer? vsqz ad magnā hebdomadā. z si sciret? nō ne melius ē puenire. qz vt Aug. dī de pe. dīl. v. c. z. s. j. Qui agnoscat cito pctm: cito inueniet deū pñiā. Qui aut pctm diu? retinet: tanto auget pceptū. Exēplū. Petrus xpm negās cito se reco gnouit z miam cito inuenit. sz iudas tarde. scilicet post christi resurrectionem se recognouit z miaz nō inuenit. O g hō noli esse vt iudas quē xps dñs nī monuit ad pñiaz tā vbo qz osculo dādo qz pedes ei? abluēdo. z tñ ille oia hec pte pñt. Et nūcte monet xpus vbo in scriptur. Itē osculo dādo se ad osculandū z gustandū in eu charistia. z pedes abluēdo. i. affectus p aqs la chrymaz. Nā si hec pñtis differēdo pibis vt iu das. Scdo ex pene infernal cōminatōe Xps nos admonet ad pñiam Luc. xij. dī. Dico vob nisi pñiaz egerit oēs sūtr pibit. Et itē Math. vij. Omis arbor. i. hō. q nō facit fructū bonū ex cidet. z in ignē. i. infernalē. mittet zc. Et Luc. s. ponit exēplū de arbore fia plātata in vinea. de q dñs pmissit h anno vt fodiat arca cā scz recog scendo pctōz stercora. Et si fecerit fructū pñie: bñ qdē. Sin aut: excidat. Amb. Ue mihi si in g tus fuero. i. xpo. vt mihi si pctā mea nō defleue ro. qm secur? ad radicē posita ē. Faciat g fructū pñie hō. alio qn igni tradet ppetuo. Terrio ex regni celestis pmissiōe. Admonet xps Math. iij. dī. Penitētia agite a propinqbit em regnū celoz. O qntū pñiū dat pñie. scz regnū celoz. Nō terrenū. nō vna villa vel ciuitas: sed regnū eternū. O mira hoīm demētia p decē aureis fle rēt z pñierēt z pñiam vtiqz facerēt. z tñ p indi cibili thesauro celesti nō faciūt. Jō Bern. li. de iterna puerfatiōe dīc. Tribuit mōs pua z fuit ei auiditate magna. tribuit de? magna z eterna z vir fuit ei vnica hora. Interdū p vno numis mate vsqz ad mortē litigat. p celesti aut regno nec pes a terra leuat. O stulti ergo filij adā zc.

Quarto ex amara crucis passiōe. Nā qre xps passus ē batulās sibi crucē i q mori voluit nisi vt exēplo suo inuitaret nos ad pñiam. Unde Math. xvj. ait. Qui vult venire post me ab. se. z tol. cru. scz pñie. z seqt me. i. in opibz bonis. Jō Bern. dī. Xps in altū crucis ascēdit vt ab oibz videret. clamauit fortit? vt ab oibz audiret. cla mori lachrymas addidit vt hō pateret. qui ad ei? damorē nō cōpungit? durior ē petra z saxo. grauior inferno. fetidior sepulchro. O g aia au di xpm de cruce ad te clamātē. Reuerrere suna mitis. i. aia peccatrix. Ecce manus expādi vt te penitēte amplexarer. caput inclinavi ad oscu landū te. pedes pñgi volui vt fugere nequeā te. sanguine fudi vt abluā a peccatis te. lancea las tus aptū tenco vt suscipiā te p amorē in corde. Ecce dulcissime voco te ad pñiam. vlcisci dissimulo. pctā tua penitēti tibi dimitto. insup gūz tribuo. z gliaz ppetuā in celo tibi dabo. O g si del aia recognosce amorē xpi z vocē z penitere.

M Circa secūdū de mō puerfatiōis Notan dū q passio christi q fuit vera pñia p nris pec catis docet nos qlit? puertamur ad deū z vera citer penitere. Nā xpus passiōē pñie crucis p cipue qtuor modis. z his modis debemus z nos penitere.

Primo totaliter.

Secundo fortiter.

Terrio amanter.

Quarto perseveranter.

Primo inquā totalr. qz xpus totū sanguinem fudit in passiōe nil reservans z totū corpus ex posuit dolori. Sic dz hō xpianus totalr puerf: ita q nullū pctm retineat: sz de oibz peniteat Jobel. ij. Nec dī dñs. puertimini ad me in co ro corde vīo. Contra h peccat q licz de alijs peni teant. tñ aliq reservāt vicz aliena nō restituēdo vel irā tenēdo vel scortū nō efficiendo. Scdo fortiter. qz fortē z acerbissimū dolorē xpus pñt lit sup oēs martyres. Sic z hō dz fortiter dōle re de pctis z castigare vitia. Gal. v. Qui xpi sūt carnē suā crucifixerūt z cu. zc. Un p h tpe canit ecclia. Utamur g pcus vbis abis z portio sō no iocis z artius pñtemus i custodia. Utē? aut pessima q subruūt mentes vagas. nullūqz demus callidi hosti locum tyrānidi. Terrio amanter. qz xps ex amore maxio p nob passus est. in cui? signū cor suū vulnerari voluit: vt dī Bern. Sic z hō ex amore dī dz penitere vō cor de. Un Jobel. ij. Sandite corda vīa scz vehēm tis doloris z amoris vulnerē ex mēoria passio nis xpi. N Exēplū narrat magister nider in fīnone q qdā sancta mlier z deuota his die bus tāto amore cōpariebāt xpo passio q p totā qdragelīmā infirmata pascues die mortua ē z tūc dixit filio suo. Trīginta anni sūt q nullaz diē pmissi qn fleuissē p xpi passiōe: z sic pso lata z leta in xpo felicit? migravit. Quarto p

Sabbato post Cinerū

lenerant. vñ xpus nec amore mñis sub cruce
plangēis: nec ad vba iudeorū dī. Si xpus ē de-
scendat de cruce z credimus: descendit. Sic hō
vsqz ad mortē pseueret in grā pñali z nolit per-
petuo declinare i pccāt. Nā Matth. xxiij. Qui
pseuerauerit vsqz in finem: hic saluus erit. O g
aīa discite hec exemplo xpī.

Circa tertiu de dilatiois stulticia breuifuf
ficiat exēplariē psequi tūmō de stulticia cor d
licz in hac qdragesima ieiunēt vel alia deuotio
nis opa faciāt. tñ puerfione verā pctōz: 7 pttit
onē differūt vsqz ad finē qdragesime. neccurāt
verā pttitiōnē antea formare. Q Un talis
dilatio pñie ostēdit esse stulta. 7 a fortiori si am
pliorē qis dilatiōē faciat exēplo quadruplici.

Prīmū exēplū. Si q̄s veller p̄ciōsissimū bal
samū infūdere vasi vel malmaticū z h̄mōi ip̄m
vas vidēs imūdū fore: nō lauaret antea: s; post
ea q̄s ex illo vase ebibit iā malmaticū v̄l euacua
tiōi est. primū tūc velit lauare: stultū vtiq; esse
Sic q̄s volunt sacra z ieiunia z alia bona facere
sine p̄cedenti p̄ritiōe. Secūdū exēplū. Si q̄s
p̄ totā q̄dragēsimā veller laborare in vīca. z q̄
libet die p̄ p̄cio accipe monetas malas nil vel
paz valentes veller: s; tūmō in vltima hebdo/
mada veller bonas accipe: nonne stultus esset.
Sic in p̄posito. Tertiū exēplū. Si q̄s fedata
manu p̄ stercorea cū rege in mensa comederet z
nō nisi in fine prandij se lauaret. stultus esset.
Applica sic in p̄posito. Quartū de thesauris.
q̄z x̄ps dñs in euāgelio p̄me diei q̄dragēsimē
admonuit nos dicēs. Thesaurate vob thesau
ros in celo. Matth. vj. Sed dato q̄ aliq̄s con
dens thesauros reponeret q̄libet die centū au
reos in capsā. z fur q̄tidie toridē ex eadez capsā
tolleret. z cū vltimo die v̄l citra oībo furatis the
sauris iā vacue capse seras z vectes ap̄oneret:
nōne stulte fecisset q̄ scient p̄us ap̄ponere negle
xisset. Sic in p̄posito applica. O q̄ charissimū ro
gemus dñm zc.

Sabbato post Linerū Sermo q̄rtus scz de
penitentie dilatione periculosa z q̄satuū sic dif
ferre z iniquū.

Botquot tâ/

9 gebant eū. s. i. eū salui fiebant
 Marci. vj. z in euāgelio hodie
 no. Spūalr quorū tangūt i. eū
 salui fiūt. s. rāgendo corde in vere pnie dolore z
 amore. Nā vt Berni. dicit. Duo sunt in quibz bra
 chia qd amplectamur xpm i. eū scz timore re
 uerēiali z amore filiāli. Sz timor in car pccō
 rē ad dolendū de peccatis. z amor verā pniām
 z summatqz finis pcepti q est charitas. vt parz.
 j. Timō. j. Nā tō pniām agere debemus vt deū
 diligamus. Un optime dīcimus q quorūqz fi
 deles tangūt Iesum scz p vere pnie grām salui
 fiūt. vt dic b euāgeliū. Exq aut sunt multi q no

lūt xpm p pñiam tangere cū possent: s; differūt
de die in diem. z sic a diabolo decepti pibūt: nec
salui fiūt. Idcirco de dilatiōe sacre pñie in h ser
mone agē. tria mysteria notabimus.

Aliud thema si placz babes intra fmonē.

Primum de piculofitatis.

Secundū dicitur fatuitatis.

Tertiū dē iniquitatīs.

P Circa p̄mū de piculositate notandū q̄
q̄uis vt magister in. iij. disti. xx. dicit. melior sit
p̄ma sera q̄ nulla: tñ vti q̄ sūme piculosum est
p̄nīaz differre tñmō ad extremū vice z nolle pe
nitere in tpe sanitatis. Quapropt̄ scribit Eccl̄.
v. Metardes pueri ad dñm. z ne differas d̄ die
in die. subito em̄ veniet ira illius. z h̄ pōt ēē the
ma. Sunt aut̄ p̄cipua tria picla dilare p̄nīe.

Primum est difficultatis.

Secundū est dānositatis.

Tertium est dubietatis.

Primum piculū difficultat, qz vt magister vbi
s. c. j. dicit. Timendū est de penitente sero: maxie
cū filiū q̄s illicite dilexit sunt p̄ntes ⁊ vxor ⁊ mū
dus ad se vocet. Periculosus itaqz ē ⁊ incertū
vicinū ad mortē p̄trahere p̄nie remediū. Diffici
le em̄ est vt sit vera p̄nia tūc qñ cruciatus mem
bra ligat ⁊ dolor sensum opprimit vt vix hō ali
qd cogitare valeat. Decibi. Rō hui⁹ est. qz vt
Aug. p̄mone de inocētibz dicit. Iusto dei iudicio
bacania aduersiōe p̄ctōz p̄cuti: vt mortēs obli
uiscat sui: qd dū viueret oblitus est dei. Et Lypa
nus de p̄nia. dist. viij. §. b. aūt. dicit. qd iusto dei iu
dicio nō est dignus in morte accipere solaciū qd se
in vita nō cogitauit morturū. Qd durū dicitur.
Sed hec vt magister vbi s. ostendit sic intelli
genda sūt. qd q̄uis in fine vere penitere sit diffi
cile. si em̄ ex dei mīa inspirat alicui tūc vera p̄nia
hoiem liberat licz p̄ multis ignes vel penas. ⁊
exēplū ponit de latrone iuxta xpm. Secūduz
piculū dānositas. Certū est em̄ qd talis multa
dāna meritorz incurrit. ⁊ mltā bona interim q
scz in grā fecisset vel facere potuisset ad p̄mia vi
te eterne. Qd Sicut em̄ cum aliqz est excoi
catus nil p̄cipit de pueniētibz suor. bñficior qz
dū manet excoicatus. Exēplū de appellatiōibz
c. pastoral. Sic p̄ctōz de bñficijs dei ⁊ ecclie sus
fragijs ac meritis passiōis xpi nil p̄cipit qd dū
stat in p̄ctō mortali. tāqz a deo excoicatus. Iux
ta illud ps. Maledicti qui dedit a man. cuius.

Terriu piculū dubieratis. qz pnia solū in et
tremis est. dubia. z videt coacta timore pene. z
p seqns falsa. nec saluanda. Nimirū vt dicit
g^r. Pnia in morte raro vera. nec inuenit in scri
ptura canonica nisi vn^o scz latro qz in fine tēpe
nituit. Ille vt nullus desperet solus vt nullus
psumat. qz in sano hoie pnia ē sana. in infirmo
infirmā. in mortuo mortua tē. Unde pū idē
Aug. allegat a mgtō ybi s. z etiā de p. dis. vij.
in pñ. dic. Si qd positus in vltima necessitate

sue egritudinis voluerit accipere pñias et accipit: et mor reconciliat et vadit hinc. fateor vobis non illi negamus quod petit: sed non presumimus quod bene hinc erit. si securus hinc exierit ego nescio. *Pe-*nitentia dare possumus. securitate vero dare non possumus. nunquid dico danabit. sed nec dico liberabit. Vis ergo a dubio liberari: age peniam dum sanus es. quia penias egisti eo tempore quod peccare potuisti. Si vis agere peniam quando iam peccare non potes peccata te dimiserunt: non tu illa. Ite due res sunt auge noscitur tibi aut non. quod horum sit tibi futurum nescio. ergo tene certum: dimitte incertum. Nec Aug. Quid ergo homo peccator noli differre penitere ne in dubio pereas.

R Circa secundum de fatuitate eorum quod differunt penitere. Et per B nota quod tales precipue tripliciter fatuitate laborant.

Prima de abbreviatione.

Secunda de ruinatione.

Tertia de cessatione.

Prima fatuitas. quia sicut fatuus est qui seque quidraginta aut quinquaginta annis iacere veller mortali languore infirmus et nolle sanari: sed hora tantum moris vita sana fungi. et tamen breui tempore seque dici vel horis aut aliquot diebus paucorum. et iterum mori sub dubio perpetue mortis. Sic fatuus est qui vult in languore mortali aie iacere toto tempore. et breui tantum tempore in extremis vivere et sic mori. Nam peniam mortale est aie mori. Ro. vi. Stipendia peccati mors est. Etzech. xviij. Aia qui peccaverit ipsa morietur. Sed penia est gratia vivificas aiam. Secunda fatuitas ruinationis. quia ut Greg. dicit. Peniam quod citius penias delectum non fuerit mor suo potere ad aliud trahit et ruere facit. Stultus ergo reputat aliquis si sciens se cohibendum sibi sarcina lignorum accumulatur et supradit. Sic et in proposito. Exemplum de visio nescei Arsenij in vitas patrum. scilicet de eo quod ligna seque cabat et in sarcina alligabat: reprobabat levare et portare et non poterat. et adbuclura ligna supraligabat et totiens habebat quod oino corruit sub onere. Et angelus exposuit suo modo de peccatoribus sibi ad inferni igne peccata supradentibus. Tertia fatuitas de cessatione. quia peccator stulta cogitatio subito cessat et morte insparata quicquid premeditatur longa. scilicet vita. de domo palatii. de filiis. de divitiis: cessat. ut patet Luc. xij. de divite qui cogitabat ampliare horrea: congregare multa: comedere et habere et requiescere. et tamen illa nocte dictum est sibi insperato. Stulte hac nocte repetent a te aiam tuam et quod congregasti cuius erunt. Ut ergo talibus.

S Circa tertium de iniquitate dilationis penie: Notandum quod peccator differens peniam iniquus deesse tripliciter papue iniquitate.

Primo de deum et celestem curiam.

Secundo per aiam aiam.

Tertio per aiam oem creaturam.

Primo inquam per aiam deum et celestem curiam. Nam differens peniam ad senectutem vel mortem horam: deterio

re peccata sue. scilicet senectutem vel finem vite deo refusa dat et imolat diabolo meliorem. scilicet iuvenitatem. Iohannes iniquus est deus: imo et maledictus. Malach. i. ca. Maledictus dolosus qui in grege suo habet masculum. id est aial bonum. et forte et aptum imolationi et immolat debile dicit dominus. Denique ex quo totum celesti curie gaudium est super vno peccatore penias agente Luc. xv. talis agit inique deus christum et beatam virginem Mariam et de oem angelos ac beatos quod quando in se est non auget illorum gloriam et gaudium accidetale de se. quod fieret penitendo. Secundo iniquus est talis qui penias aiam suam. quia tadium differendo vult potius habere aniam malam quam bonam et seipsum suum quam liberum: in statu latronis quam in statu regis et inutile quam multum valentem. Peniam enim facit in homine hec oia. Tertio de oem creaturam. quia ut Aug. dicit. Offenso creatore offendit ois creatura. sicut rege in facie percusso oes sui fideles offendunt. Et quia sepe deus propter impenitentiam hominum punit etiam creaturas alias. Nam propter peccata primorum peniam terra fuit maledicta a deo. Ite propter peccata hominum mors diluvio deletur. Ite propter peccata iudeorum christum crucifigentium sol obscuratus est etc. Quid ergo peccatores expugnamus et festinare ad peniam.

Ut autem pueris gratias habere a deo obtinere possint: multum valet fuitus deuotionis bene meritis dei. Sicut legitur exemplum de B in libro apoc. et in spe. exem. lix. di. v. quod iuuenis quidam mortuis penibus hereditate totam in ludis et tabernis dissipavit et vagabundus ferebat nec patrum sui monitionem curabat nec deum nec penias suscipere volebat. Luitandem semel patruus dixit. Chare frater faceres ne aliquid per me. Luit ille. Utique. At ille. Volo ut gloriosam virginem Mariam salutes quidam. Luit maria dicendo. Luit cachinnando ridit. Hoc semel tantum faciam et non ois die. Patruus institit et vir illum induxit ut ois die faceret saltem festo quod tenebat ire ad ecclesias. Et per annum visus est statim mutat a vecordia et vanitatis secula. Tandem patruus institit ut duplicaret salutationes. Quo facto magis factus est stabilis. Et tandem induxit ut triplicaret dicendo. Ave maria. Consentit ille iuuenis et factus est oino stabilis in bono. Patruus ergo sponsam illi copulavit. Et dum vicinis et amicis iuuenis recondatus est quod illo die non soluisset salutationes bene Marie. Et surgens de mensa intravit thalamum et cepit porare. Et ecce apparuit illi gloriosa et go lucidior sole ostendens tres togas. id est pallia. aureis lris plectral. d. Ecce salutationes tue prescripte sunt quibus me honorasti. scito quod tertia die venies ad me in celum. et sic disparuit et go. Iuuenis ergo intrans ad iuvium letabatur. Tandem tertio die dum alij epularentur iuuenis iste febre correptus lectum ascendit. et quod sibi perigerat conuocatis patruo: sponsa: et aliis narravit. pfectusque facerdoti conuocavit. et bene virgini se commendans feliciter migravit. Sponsa vero ei in sacra et ginitate ppe

Dñica. I. quadragesime

tuo mansit. Ecce g̃ p̃z q̃ bonū est fuisse & gini.
Rogemus g̃ dñm nrm iesum ch̃stū vt zc.

Dñica prima q̃dragesime in mane Sermo
q̃ntus quo ad p̃cedentes sc̃z de penitētie valo-
re saluberrimo.

Actus ē iesus

in desertum a spū Math. iij. z in
euāgelio hodierno. Dñs iesus vo-
lens nob̃ exēplū p̃bere salutis ducit
est a spūsc̃to in desertū ad faciendū p̃niam ma-
ximā: ieiunādo: vigilando: orādo: sine lecto in
nuda terra dormiēdo: estui ventis z pluuijs se-
sine cella exponēdo: inter scorpiones serpentes
z feras q̃ in illo deserto abūdant iacēdo. q̃ren-
ci exēplo aiaremur nos ad p̃nīe opa. Et ad hec
om̃ia ductus ēz a spūsc̃to fm̃ Nīco. de Lyra
z oēs expositores. q̃ vt scribit Roz. viij. Qui-
cūq̃ spū dei agunt: hi filij dei sūt. Sed qm̃ dia-
bolus z om̃e bonū rēptator statim adest vt im-
pediat. Jō Eccl. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei
sta in timore z p̃para aniam tuā ad rēptationē.
Propterea z xps rēptatus ē: s̃z vicit vt nob̃ exē-
plū z virtutē vicendi daret: vt p̃z in euāgelio.

Textū z expositionē euāgelij z q̃stiones circa
eā vide alibi. hic em̃ p̃rāleo ob breuitatē. q̃z la-
tius tractabo deo dante in alio q̃dragesimali
fm̃one de rēptatiōe. Itaq̃ ex quo xps suo exē-
plo penitēdo in deserto inuitat ad p̃niam faciē-
dā. Idcirco de ip̃a tria mysteria notabimus in
h̃ fm̃one agentes. s. de sacre p̃nīe saluberrimo
valore.

Primū ēz diuine acceptationis.

Secundū ēz diffinitive cognitionis.

Tertiū ēz mirifice opationis.

U Circa p̃mū de acceptatiōe p̃nīe apud deū
inquēndū est z declarandū qualibz signis ostēdi
possit q̃ deus b̃ndictus mltū acceptat z amat
p̃ctōz hoīm p̃niam. Ad qd̃ r̃ndendo notemus
p̃la signa dilectiōis dei ad penitēte. Primū
signū p̃dicationis xpi z p̃mīe monitiōis. q̃z dei
fili⁹ veniēs in mūdū p̃ salute hoīm: p̃mo oīm
īcepit p̃dicare de p̃nīa. Math. iij. Lepit iesus
p̃dicare z dicere. p̃niam agite appropinq̃. em̃ re-
gnū zc. Ecce charissimi q̃ntū amat xps p̃niam
hoīs. q̃z p̃mo oīm ad eā monet p̃dicādo. z p̃ ea
regnū celoz p̃mittit di. Appropinquabit em̃ re-
gnū celestis. q̃z deus nulli hoīm celū aperire voluit
aūq̃z fili⁹ dei dñs iesus p̃nīaz durissimā egit p̃
p̃ctis hoīm. Per p̃rū ad oīa p̃ctā sc̃z p̃ sup̃biaz
hoīs se b̃uiliando. ad sustinendā mortē turpis-
simā crucis: z abiectā. Jē p̃ auariciā nudus pe-
pendit z vestimēta sua crucifixoribz diuidēda
reliquit. Jē p̃ra luxuria in & gineo corpore de
planta pedis vsq̃z verticē: vulneribz z doloribz
plenus extitit. Jē p̃ irā p̃ crucifixoribz orauit.

Contra gulā felle cibatus z aceto potatus ē. Co-
tra inuidiā manus expandit ad amplexandū z cor vulnerari
pmisit ad cordiale amorē erga om̃es penitētes
ostendendū fm̃ Bern. Jē p̃ accidiā. vsq̃z ad mor-
tē in cruce p̃seuerauit fortit. O g̃ bō z tu exēplo
xpi age p̃nīaz vt amēris a xpo z obtineas celū.

Tertiū signū miseratiōis. q̃z plus fac̃ mīam
de⁹ ad vnicā verā p̃niam q̃z faceret ad intercessi-
ōes oīm sc̃toz. Nā si vnus bō in p̃ctō mortali
exis nollet penitere. tali deus p̃ctā nō dimittē-
ret: etiā si om̃s sc̃ti z beata & go p̃ illo intercede-
rent. sed si penitētia nullus sc̃toz p̃ eo interce-
dat statim deus p̃ctā misericorditer dimittit.
Ezech. xviij. Quacūq̃z hora ingemuerit bō non
remiscescor oīm iniquitatē ei⁹ dic̃ dñs. Quar-
tū signū amicitatiōis. q̃z si vn⁹ bō totius mūdi
p̃ctā fecisset z esset q̃nticūq̃z maximus dei in-
micus. sicut ē diabolus. talis si penitēter mor de-
us b̃ndict⁹ ip̃m i amicitia recipit z gr̃az ei dat
in p̃nīa z p̃seueranti gl̃iam in futuro. Exēplū
de latrone in cruce p̃us xpm̃ blasphemāte z co-
uidante: put habet Math. xxvij. Et Marc.
xv. Sed postea visa xpi patiētia: vt dē Lyra pes-
nituit z xps ei dixit. Hodie mecū eris in para-
diso Luc. xxij. Quintū signū inimicatiōis. s.
hoīs a p̃nīa declinātis. q̃z bō q̃nticūq̃z deo dis-
lectus sit z amīc⁹ si a p̃nīa declinauerit in p̃ctū
mortale statim de⁹ habebit eū p̃ inimico z sub-
trahit ab eo gr̃am suā. Nā etiā si ap̃ls aliq̃s vt
beātis p̃ impossibile peccaret in celo: statim in-
micus dei fieret. sic z lucifer peccauit z a dō cie-
tus est cū oibz suis cōplicibz. O g̃ xp̃iane ad-
uertere q̃ntū te deus diligit si p̃niam egeris. z q̃n-
tum odit si nō egeris.

Circa secundū de diffinitōe p̃nīe: vt cognosca-
mus qd̃ sit p̃nīa q̃ deo est tā accepta z gratissī-
ma ac nob̃ saluifica. Aduerendū q̃ quis va-
rie dent de ea diffinitōes: tñ m̃gralis z potissī-
ma est quā ponit m̃gr̃ in. iij. di. xij. vbi dicit sic
P̃nīa est virtus vel gr̃a q̃ cōmissa mala dī emē-
datiōis p̃posito plāgimus z odimus z plange-
da iterū cōmittere nolumus. Et p̃sistit diffinitio
p̃niam Grego. z Amb. de pe. dis. iij. §. i. in p̃nā.
Et q̃ diffinitio dant nob̃ p̃cipua q̃nq̃z docum̃
de sacra p̃nīa. Primū q̃ penitēs ēz de cō-
missis p̃ctis suis dolere. Jō dī. q̃ cōmissa mala
plāgimus z odimus. h̃ est fm̃ Scotū peccasse
nolle. vel displicere q̃ peccauit. siue p̃ctū dēre-
stari. vñ nō sūt penitētes q̃ delectant in p̃ctis vt
plac̃ eis q̃ peccauerūt: lic̃ t̃les p̃stent. Se-
cundū est q̃ penitēs debz p̃ctā velle punire sicq̃z
emēdare. Jō addit. cū emendatiōis p̃posito. vt
idē Scotus dī eadē dis. Uñ Isidorus li. etbi-
mol. ait. P̃nīa appellat q̃si puniētia eo q̃ bō in
se penitēdo punit qd̃ male admisit. Uñ illi q̃ z
si doleat de p̃ctis: tñ nolūt emendare p̃ p̃fessio-
nē verā z satisfactiōē debitā vel restitutionem

ablato: nō dicunt penitentes. Tercium est q penitens debet ppositum cauendi de cetero hic. Ideo addit. z plangenda. i. pcrā mortalia iterz cōmittere nolumus. vñ illi q adhuc aliqui volūt peccare nō sūt penitētes. Exēplū. Si tñ bi moribido vñ intoxicato daret aliq medicina q moribū vñ venenū expelleret euomendo z c. tñ naturā nō cauere a morte statim vñ de primo subsequēti: inuicilis sic esset medicina tal. Sic lz hō doleat pcrā sua z p fiteat: tñ si nō vult cauere nō sufficit ad euadendū mortē eternā. Quar tñ est q penitēs dz p dicit facere ex electōe z nō coacte sz volūtate. Jō pnia dz i diffinitōe vñ qz ē actus vñ meritorz vite eterne. Un pbs viij. Et bi. dz q pncipale i vñte morali ē electio iō ad verā pniaz requirēt motus liberi arbitrij cū gfa z cordis. Un q coacte penitēt vñ pniaz aut pena p pcris inflicta nō sufferūt patient: nō sūt penitētes veracit. vt pz p Scōm s. Quintū est q penitēs vñ bz grām dei possidere. iō dz q pnia est gfa. Et b fm Alex. de ales intelligendū est nō essentialr. qz pnia z gfa nō sūt idē essen/ tialr: sz intelligendū ē causatiue. qz sicut gfa bz iustificare z gratū deo reddere pcrā. sic z pnia eodē effectus bz in hoīe causare. vñ Un ad uertendū q pnia melior est z maior multiplici gfa. Prio em pualet qz gfa pphie. qz pphare pōt etiā reprobo. vt caphas fecit z balaā. ppha Et etiā diabolus multa occulta pōt p dicere vt Aug. dic. ij. sup Gen. Et incantatores z hmōi. Sed vñ pnia est bonoz z salutis signū: in q qd morēs nō pōt dānari. g. zc. Q tu hō pl⁹ debes pniām appeterē qz pphare. Scōo pnia pua/ let gfa em eijā dē demōes. qz hoc etiā mali xpia ni pñt facere p nomē xpi. vt pz de Juda. z de q dam Mar. ix. z alijs. Sz pniām agere verā nō pōt qd nisi deo grat⁹. Tercio pnia pualet etiā vñca qz facere qz miracula. mortuos suscita/ re. infirmos curare. z queqz hmōi. qz hec nō fa/ ciūt deo gratū. Un Math. viij. xps dz. Multi dicent mihi in illa die. Dñe: nōne in noīe tuo p/ phetauimus: z demōia eiecimus z vturēs ml/ tas. i. miracula fecimus. z tūc p fitebor illis: qd nō noui vos. discedite a me zc. Sz pnia gratū facit deo z eternā salutē tribuit. Q g hō nōl qre re grām miraculoz sz poti⁹ pniām. qz vna ptri tio vñ vna p fessio z satisfactio pualet oīa illa. Q g sacra pnia qstū te debem⁹ aplecti sine q nec ēc alia sacra puta baptis⁹ pfirmatō. ordo. eucha ristia. mīsmōi. vñcroz extrema valēt ad salutē

z Circa tētiū de pnie mira opatiōe pside/ randū est q penitētia multa z maxima mira/ bilia pōt efficere ad salutē. ideo est diligēda.

Primo qdē in impio.

Secō in hoīe iustificato.

Tercio in mortis termino.

Quarto in purgatorio.

Quinto in inferno.

Sexto in celo.

Septimo in ipso deo altissimo.

Primo qdē in impio. qz pnia impiū vñ pcrā iustificat. Aug. aut sup Job. dz. q mal⁹ ē vñ iustificare impiū qz d nūbilo creasse mūdū. Rō qz in creādo mūdū de⁹ nullū habuit adiū/ toriū: sz tñ dixit z facta sunt oīa q voluit vt de ps. Sz in iustificādo impiū requirē de⁹ libez ar bitriū pntēs hoīs. Nā q creauit te sine te: nō iustificabit te sine te. vt Aug. vbi s. dz. Item qz in iustificādo nō sufficit vt de⁹ dicat. sed z opor tuit dei filiū incarnari z multa pati: vt sic san/ guine z morte iustificaret impios. Scōo in hoīe iustificato. qz plus fac pnia mereri in vñ/ ca hora qz pcrā possit mereri mille annis. Niz mirū qri pōt Vñ pnia sit potēs ad oīa. vñpote infinite vtutis. Rñdēt q pnia est infinite pote statis vel vtutis. qd ondit fm Tho. in. iij. dis. xv. arti. ij. Et etiā Bonauē. zc. qz culpa z deū cō missa est infinita in qntū est z deū infinite male statis. z etiā in qntū obligat ad penā gehēne q est infinita a pre post vñpote ppetua. z tñ pnia satisfacere pōt p pcris infinite gūitatis ex infini ta dei mīa acceptante: adeo q etiā si qd oīa sce/ lera totius mūdi cōmisisset: p verā pniām sibi remitterent. g pōt oīa q sunt ad salutē necessa/ ria. Exceptis aliqbz q nō licz redire p pniām. qz nec sūt saluti necessaria. tñ in aliq equalēti pcr: z illa abūdant lucrari hō. Primū ē q vñgim/ tatē p dicit nō pōt recuperare. tñ hō p b pōt pnia essentialia maiora acq̄rere. vt pz de magdale/ na q p pniām sublimari meruit p multis vñg/ nibo. Scōm ē q tps p dicit nō pōt restituere. tñ p p eo abūdant satisfacere. vñ licz tener nō possit iuuenescere: tñ p penitere z satisfacere de iuēture male p dicit. Tercū est q aīas finalē snia a dō dānatas nō pōt eripe ex inferno. tñ pnia p in vita ista pseruādo eripe ne dānet talis. Et istis p mīra vtus sacre pnie. z Tercio in mortis termino pnia fac mira. qz si qd a pncipio mōi vsqz finē sp in pcris vixisset z i tēmo mortē verā pniaz faceret: statim p pniaz mereret grāz z salutē etnā. Sz forte di. Quare g volo penite/ re aī tēminū mortē: cū in mortē hōia possim lu/ crari salutē etnā. Ad id rñdēt q festinare debes nūcad pniaz. qz vt Aug. ait. Qui veniā pmissit de⁹ diē crastinā nō spopōdit. vñ nesci qm morie ris. z sic in pcris morte pueni⁹ i etnū pibis. Exē plū cape ex lege ciuili. ff. Arborz furti cesaz. l. si ples. in. ff. nouo casus notat z iudiciū dat q. f. arbor sit illi⁹ in cui⁹ orto vixit z radices bz. z si illi⁹ xsus cui⁹ frā declinat qñ scandit. Sic ē iu/ stū dei iudiciū de hoīe q q in pñci vita vixit in frā diaboli p pcrā z ibi sp fixit radices amoris z cordis sui. tal⁹ z si in scissioē mortē declinat ad dei frā penitēdo fm signa extiora tñ ex timore mortis: vñqz adiudicabit diabolo: nō deo. nisi tūc vñ penituerit ex dei amore. z sic radice illuc fixerit. qd sol⁹ de⁹ fac. z in rar. g. zc. Quarto i purgatorio fac mira: qm pnia pōt ēcāra q totū reatū purgatoriū delet. vt patebit i alijs fmoibz.

Dñica. I. quadragesime

Quinto in inferno. qz ppetuā penā ibi debita
pccō si qd penitet in pñti vita sibi puerit in tpa
lē z vna hora p illa satisfacere pōt. Sexto in
celo. qz oīis angelos z brōs mīro mō letificat.
Lu. xv. Gaudit ē angel. zc. Septio i deo. Uñ
Bern. O felix lachryma penitentiū tu īferni ignē
hoīb. extinguis: tu celum referas: tu brōs vñ
no puiuij. letificas. Et qd supmū est tu vincis
deū īvincibilē z ligas oīpotentē. Nec ille. Naz
de. d. ligari z vinci p pñiaz. qz ex liberali pñis
siōe qsi cogit pccare penitet z sniam mutare. vt
ptz in exēplo de niniuitis. Itē de Achab hūilia
to z Manasse. Immo vt legit in hīstoria sāci
Martini q si etiā diabolus veracit. posset pe
nitere z deo hūilr dicere culpā suā. de. ei miseri
cordiā faceret. O q sacra pñia qz amabil. es qz
hūiosa zc. Rogemus xpm vt det zc.

Dñica eadem post prandii Sermo sextus
scz de penitentie obligatione z ei. q̄litate veri/
tatis discernēda.

Ece nūc tēpus

acceptabile: ecce nūc dies salutis.
ij. Cor. vj. z in epla hodierna. Uer
ba sunt scā apli. In q̄b. scā ecclia
canē. hortat nos ad pñiam faciendā istis die
bus. Nā isti dies sacre q̄dragesime cōmēdant
p pñia ex trib. q̄ in epla notant hodierna. Pri
mo qz his dieb. oīo est magis exaudibil. Und
d. in epla. Frēs hortamur vos ne i vacuū grāz
dei recipiat. Lra. In vacuū grā recipit qn qd
in ea non viuit bñ vt deberet facere xpianus in
grā baptismali. qz nō psequit glām nisi bñ vi
uat. Sicut q̄ medicina d. in vanū accepta que
nō sanat. sic in pposito. Et subdit. Aut em. f. de.
Elaic. xlii. Tpe accepto exaudiuire. Et q̄ ptz q
b tpe accepto deus magis exaudit oīones fide
liū penitentiū. qz oīo in b tpe hz duas alas q̄b
volare ad p̄spectū dei melius pōt scz ieiunū z
deuotionē passiōis xpi q̄ potissime b tpe reco
lunt. Scdo qz b tpe hō est magis deo accepta
bilis ppter pñiam solitā p b tpe a fidelib. Ter
tio qz b tps p̄cipue d. esse tps z dies salutis: qz
ab ecclia institutū est p salute speciali. acq̄ren
da p p̄fessionē eucharistiā z h̄mōi. O q̄ charissi
mi viri z femine cognoscite b tps z pueritimi
ni ad pñiam audien. qz ecce nūc b tps accepta
bile zc. Itaqz de pñia quā p̄cipue facere debe
mus b tpe vt simus accepti dō z saluemur no
temus tria mysteria p isto f̄mone.

Primū d. obligationis.

Secundū d. distinctionis.

Tertiū d. discretionis.

Thema aliud habes intra f̄monē.

A Circa p̄mū de obligationē pñie q̄ri potest
vñ oīs hō pccōr obliget ad pñiam. z q̄lib. le
gib. obligat ad eā. Rūdet recolligēdo ex docto

rū dictis q̄ sic. Et p̄mo ex lege nature. qd oīdā
clare. Primo in p̄mo hoīe Ben. iij. q̄ post q̄ pcc
cauit dñs dixit eidē. Adā vbi es. Ubi glo. z Au
g. dicūt q̄ hec vox est reuocantis z ad pñiam
reducētis. p̄p qd (vt doct. di.) si Adā tunc p̄f
sus fuisset penitēdo de. pepcisset. Scdo in scō
Job sub lege nature testante. c. xxi. Audite f̄mo
nes meos z agite pñiam. qm in die p̄ditōis ser
uat malus. z b pōt etiā poni p themate. Tertio
oīdā ex naturali rōne. qz vt Tullius ait li. de
officijs. c. j. Generi aīantiū oīm est a natura tri
butū: vt se vitā corpusqz tueant. z declinet ea q̄
nocitura vident. oīia qz qd ad viuendū neces
saria sunt inq̄rat z paret. Nec Tull. Sed in
cōpabiliter magis tenet hō ad vitā aīe q̄ pcellit
oīm corpus: vt ei. mortē deuilet p pñiaz. q̄ zc.
Deu heu mi de. videmus deuos z lupos cas
uere picula sua in laqueis q̄ cognouerint: z m
hō nō cauer: sed poti. currit p peccata se p̄cipita
re in talia. Scdo ex lege scripture b idē oīdā
q̄ hō obligat ad pñiam. qz oīs sc̄ptura b res
stat vñ diuinalis legi q̄ p̄cipit sanctificari sab
bata penitēdo de pccis: vt volūt doctores. z p
phetalis z sapiālis. insup scriptura euāgelical.
vt ptz. z applicalis. z iuris canonicalis. ac ciuīl
legis. Quaz dicta singillatim eloqui nō cape
ret tps. iō breuitat. amore p̄traseo. B Ter
tio obligamur vel in dūa z in dūa ad pñiaz vi
demur ex lege exēpli oīm creature. qz vt Nu
go de arca Noe. lib. ij. c. iij. d. Oīs creatura nob
loquit z clamat vt fugiamus supplicū eternū
scz p pñiam. Et b oīdā f̄m Bonauē. lib. siliu
dinū. alioqz in mult. creaturis z eoz exēplis.
Primo in terrestrib. videm. q̄ oīa terrenasce
tia crescūt sursū z in hyeme arefacta itēz tpe ve
ris renascunt z reuīlscūt. Sic z nos debemus
ad pñiam exurgere z reuīlsci p grām. Scdo
in aīalib. irrōnabilib. videmus q̄ auēs capti
laqueo: piscesqz in sagena. z mures i muscipu
la nō pnt q̄scere: sed laborant exire toto posse.
Itē asinus bos equus z omne aīal si ceciderit
in lutū surgere curat. Elephas si ceciderit forti
ter barrī lugēs donec vnicornis auxilio suble
uat: sic d. hō exire de laqueis diaboli z lugēdo
ad deū clamare: q̄tenus ei. auxilio possit sur
gere p pñiam. Tertio in aqz z fluminib. q̄ oīa
ad mare tendūt tāqz ad fontale p̄ncipiū suū.
Quarto in aīe z ignib. que si ad ima p̄manē:
nihilominus sursū semp ferunt ad sua loca
Sic ad p̄positū applica. Quinto in celestib. qz
sidera z si occidūt tñ ad ortū p̄perare nō d̄stunt
debet q̄ z hō a casu peccati surgere. Ultimo in
hūanis corpib. q̄ si vulnerant vel infirmitatez
incurrūt nōne p̄perant ad medicinā. Jō Aug.
sup ps. l. di. Sunt multi q̄s peccare nō pudent
agere aut pñiam pudent. O crudelis infātia de
vulnere ipo nō erubescis z de ligatura vulneri
erubescis. Nōne vuln. fedius z putridius est:

pfuge g ad medicu z age pniaz. Nec ille zc. O
g charissimi ecce ex istis possumus p documē
to hie q pctōr q nō vult penitere peior ē oī crea
tura mūdi z oīu bestia. Nā z Aristote. vij. etibi.
Dā bestialis centies millesies peior est oīu be
stia. Insup nō solū bestialis dī s; z diabolicus
q; Erif. lib. de cōpunctione cordis dī. Peccare
hūanū est: sed pmanere in pctis diabolicū est.
Exemplū de Jūda de q pps dixit. Unus ex vo
bis diabolus est zc.

¶ Circa secūdu de mysterio distinctionis. s.
pnie. Notādū q fm canonistas doctores pnia
gñālī distinguit sic q qdā est pnia vā: qdā aut
falsa: vt pz de pe. di. iij. §. siue at qz zc. p verba
Gratiani. Et de his regule tres pāpue tradit
ibidē s; gñales. Prima regula q false pnie
nūq; indulgētia pmitit. Un Elicius de pe. ibi
dē etiā dī q sicā vā pnia veniā pmeret: ita fal
sa pnia z simulata deū irritat. s. ad irā z vdictā.

Secūda regula q vere pnie nūq; veniā a deo
negat. nā ibidē p diuersa capla scribit q deus
nūq; spernit pniā verā. Etiā si qz ad summū
maloz pueniat: s; qntācūq; pniā z qntocūq;
qz quo tpe factā si tū fuerit vera de^o respiciat: ac
ceptat z peccata remittit: sic pz ibi p doc. ples.

Tertia regula q multo plurimi boies faciūt
falsam pniā qz verā z pgruā: z sic damnant.
Nā regula ibidē rāgit Amb. circa pncipiū. eo.
§. di. q facilius ē inuenire q recte suauit inno
centia qz q pgruā egerit pniā. Nec ibi. Sed
quō b intelligendū sit glo. ibidē dī inf cetera. q
d pnia pfectissima q nō solū delet pctā: s; et pec
cadi affectoz: qd est difficillimū g rarissimū. O
g bō caue a falsa pnia ne pereas: sic exēplū legit
li. Kilil. de lupo penitere in cuculla mōachali z
veniā petere ab ouib; z bob; de preda facta. cui
pepererūt z gauisi sūt: sed postea lupo vbiū
qz solitariū pecus repiebat deuorabat dī. Non
possum mendicare nec laborare. g viuere de p
da oportet: sed boies occiderūt illum.

¶ Circa tertium de pnie discretioe. Notā
dū q fm Aug. Quedā discernit cē pnia sana. s.
in boie sano debite facta. Quedā infirma vpo
te dubia s; q fiet in mortis hora. Quedā oī
no mortua vt in boib; p mortē. Sed vā pnia
saluifica discernit a falsa pāpue p decē signa q
notemus iuxta lras hui⁹ dictiois pnia. Pri
mū signū accipit iuxta lram. P. Et dī punitio
p pctis. Nā Aug⁹. de pe. di. iij. c. pnia (in qd) est
qdā dolentis vindicta punitis in se qd dolet cō
misse. Penitere em̄ est penā tenere vt semp pu
niat in se vltiscendo. s. dolore habituali fm glo.
qd cōmisse peccando. Nec ibi. Un z fm glosaz
ibidem. Si qz ieiunat p aliū z nō vult p se ieiu
nare cū bñ posset: nō vere penitere videt. Nunc
Jobes os aurei. e. di. iij. de pe. c. perfecta (in qd)
pnia cogit pctōrē oīa libenē sufferre. Et infra.
In corde ei⁹ pntio. in ore eius pfectio. in opere

tota hūilitas. hēc est fructifera pnia. hēc ibi. O
g bō disces sic vere penitere. Secūdu signū iux
ta. E. dī emēdatio s; in statu vite melior. Nā
Isid. de pe. di. iij. c. Irisor (ait) est z nō penitēs
q adhuc agit qd penitet. Itē ibidē. c. ille pniā
agit digne zc. Smaragdus dicit. Qui plangit
pctm z iterū admittit pctm: qsi qz lauet laterē
crudū quē qnto magis abluit tanto magis lu
tum facit zc. Tertiū signū iuxta. N. dī nega
tio vīz occasiois peccandi z transgressiois: qz
vt Grego. de pe. di. v. falsas. z Innoctius ibi
dem ca. fratres. di. falsa pnia est cū penitēs ab
officio vl a curiali negotio qd sine pctis agi nō
pōt nō recedit. Silitur si qz a societate mala mu
liēz s; tenendo meretricē qz quā trahit ad pec
catū nō vult separi. z sic de alijs. Quartū iux
ta. J. dī indulgio. vīz iniurie fratris z dilectio
nis. Nā xps ait Matth. vij. Si nō dimiseritis
hoib; peccata eoz: nec p vester celestis dimit
ter vobis peccata. Un Inno. xbi §. dī. falsa est
pnia cū qz odiū in corde gesserit: aut si offendē
ti offensus nō indulgeat. aut si offenso cuilibet
nō satisfaciāt zc. Exemplū de Elau de q
aplys dī Heb. xij. q nō inuenit locū pnie qz
cū lachrymis inq̄suisset eā. s. pē odiū fraternū.

Quintū iuxta. T. dī tentio s; iuste z nō ini
que possessiois. Un Greg. xbi §. ca. falsas. inq̄
sic. Qui bona alterius iniuste detinet recognos
cat se verā pniā nō posse pagerē q ad eternā
vitā pueniat: nisi bona q iniuste abstulit resti
tuat. Ad idē Aug⁹. xij. q. vi. si res. Pctm nō dī
mittit nisi restituat ablatū. Sextū iuxta. E.
dī erroris exclusio s; heresis oīis. qz Heb. xj
Sine fide vā impossibile est placere deo: qntā
cūq; aspera talis faciat pniā: z quecūq; bona
agat. vt pz p Aug. Extra de hereticis. c. firmis
me zc. Un nec idolatre nec icantatores. nec sal
matici. nec alij heretici siue errent de pctoz res
missioe. siue de alijs fidei articulis: penitere pnt
vere nisi credant quecūq; credit ecclia: z eidem
obediant zc. Septimū signū iuxta. N. dī no
lito. hoc est displicentia peccati pteriti z futuri
mortalis: vt pz ex diffinitione pnie de q fmōe
pcedenti. X. Un falsa est pnia qn bō vl nō vult
detestari peccata pterita mortalia vl nō bz ppo
sitiū cauendi de cetero futura zc. Octauū si
gnū iuxta. E. dī pfectio. Nā vt volūt oīs doc.
sup. iij. Confessio est ps vere pnie. Qui g h; do
leat: si pferi nō vult pctm: false penitet: qz p
ceptū transgredit zc. Nonū iuxta. J. dī inte
gratio s; pnie de malis cūctis: vt s; integrat
de oib; peniteat bō z pfireat: nillo peccato mor
tali pmissio sine pnia qd mēti occurrerit. Un
Inno. papa de pe. di. v. fratres. dī. falsas pniaz
esse pstat cum spretis plurib; de vno solo pnia
agit: aut cū sic agit de vno vt nō discedatur ab
alio. Exemplū dī his q aliq pcepta decalogi ob
seruant: aliq nō: vel pcepta saltē ecclie scient nō.

Feria II. post dominicam primā

feruat zc. Decimū iuxta lram. A. d. amatio. f. diuinalis. Nā si hec oīa p̄dicta facit hō ex amo-
re dei vera est p̄nia. Si autē nō sed ex solo timo-
re fuit: falsa p̄nia est. Ideo Aug. vt allegat ma-
gister in. iij. di. xx. d. Arbitrj libertatē q̄rit de-
vt deleri possint cōmissa. nō necessitatē sed cha-
ritatē: nō t̄m timorē: q̄ sine charitate nemo sal-
uus esse p̄t. hec z pla ibidē. O g̃ christiane pe-
nitere stude puniēdo peccata: z vitā emendādo
occasiōes peccati deuicando. p̄mis indulgē-
do. aliena restituendo. errores cauendo. p̄posi-
tū nō peccādi tenēdo. integre p̄fitendo. dei amo-
re hec oīa faciendo vt salueris z nō pereas in
eternū zc. § Pro exēplo finali ad terrorem
p̄ccōz. ponit qd narrat in speculo exēploz. dis-
t. ix. exēplo. cccij. z ex vitasp̄trū q̄ qdā vsura-
rius v̄l venerator habuit duos filios. vnus in
p̄dicatiōe v̄bi dei cōpunctus. dixit p̄i z fratri.
reddamus vnicuiq̄ qd abstulimus: q̄ sic mo-
riēdo dānabimur. Illi indignanter r̄derūt.
Nōnetu debes eē p̄fessor n̄r: vade si nobiscū nō
vis mori. nos tenebimur bona n̄ra. Ille g̃ iuit
in heremū fūiens xp̄o. Tandē cū mortē patris
sui z fratris sui audisset orauit deū vt reuelaret
sibi status illoz. z ecce angelus eū manu tenēs
dixit ad q̄ndā montē z vidit vallē sub illo mō-
te fumigantē: z voces mirabiles lugentiū: z p̄-
mo vidit p̄ez suū q̄ in magna olla bullientē in
igne coquebat feruentissime. q̄ exclamauit di-
cens. Ue ve ve maledicta hora in qua p̄ceptus
z natus sum zc. Cui heremita. O infelix pater:
nōnetu es hic. R̄ndit. Ego sū. Ecce ego maledi-
ctus quō perij: q̄ penitere z restituere nolui zc
Tandē ecce vidit fr̄z suū venire in alia olla bul-
lientē: z cepit dicere ille patri in penis. Maledi-
ctus es tu pater mi in eternū: q̄ iniusta bōa
sup me hereditasti: z me dānasti. Cui p̄f r̄nde-
bat. Maledictus sis tu fili: q̄ p̄pter te talia ac-
q̄siui iniuste z retinui: z p̄pterea impenitēs dā-
natus suz. Heremita ait illis. Dicite si possint
vos aliqua suffragia iuuare. R̄nderūt. Nō. Et
mor cū magno eiulatu di. Ue nob ve z ve. in p̄-
fūdū iferni descēdēt. tūc heremita redijt ad se:
z maiorē de cetero p̄niaz egit. Roge. g̃ xp̄m zc.
Itē ex quo in hac prima dñica de ieiunio xp̄i
specialius agit. ideo p̄ istis dieb̄ libet f̄mones
fieri de ieiunio n̄ro faciēdo ad exēplū xp̄i.

Feria scda post p̄mā dñicā q̄dragesime f̄mo
septim⁹. f. de ieiunij sacri q̄litate z cōmēdatiōe.

Buriu et dedi

stis mihi manducare. sitiui z dedi
stis mihi bibere. Math. xxv. Et in
euāgelio hodierno. Verba hec lo-
quit̄ saluator noster dñs iesus q̄ sc̄z in iudicio
finali talia dicurus ē dectis. § Circa qd
aduertendū q̄ ex euāgelio cōperim⁹ xp̄m dñm

esuriuisse z sitiuisse p̄lies. Primo q̄dez in pue-
ricia z tūc dedit ei māducare z bibere beata vir-
go maria q̄ lactauit eū virgineo lacte: z p̄vidit
oīa ei necessaria. Scdo in deserto Math. iij
Lū ieiunasset q̄draginta dieb̄ z q̄draginta no-
ctib̄ postea esuriit. qd p̄t poni p̄ alio themate
z vt ibidē habet. Accesserūt angeli z ministra-
bant ei vt putamus cibū z potū afferendo zc.
Tertio sitiuit z esuriit semp̄ sp̄ualr̄ hoīm salu-
tē desiderando. Un̄ z in cruce clamauit. Sitio
salutē hoīm f̄m Ber. Et nos charissimi si offe-
rimus xp̄o castitatē cū maria. obedientiā cū an-
gelis. p̄ritiōz z p̄fessionē z ieiunij z bona opa
z diligēt p̄curamus n̄ram salutē. tūc damus
xp̄o passo cibū z potū desideratissimū f̄m. Cris-
tē q̄to xp̄s esurit z sitit in mēbris s̄ ē in pau-
perib̄. z de s̄ iudicabit in fine disceptando de
his q̄ fecerūt misericordiā paup̄ib̄: z q̄ nō. z il-
lis dabit regnū celeste. Istis autē sc̄z imitator
dib̄ dabit supplicia: vt p̄z in euāgelio. Itaq̄
vt xp̄o esurienti z nos cōpariamur esuriendo z
ieiunando. z sic cibū bonoz operū n̄roz dem⁹
eidein tria mysteria declaremus de ieiunio in
hoc sermone.

Primū dicit̄ distinctiōis.

Secundū d̄z moderationis.

Tertium d̄z cōmendationis.

N̄ Circa p̄mū de distinctiōe ieiunij vtile est
sc̄re: vt sciamus discernere. Pro q̄ notandū q̄
vt colligit̄ ex dictis Alex̄. in. iij. volūne sūmer
z Rich. in. iij. di. xv. ieiunij ē p̄cipue q̄druplex

Primū naturale.

Secundū spirituale.

Tertium virtuale.

Quartū irrōnabile z nō laudabile.

Primū naturale sc̄z ieiunij est cū q̄s nō come-
dit aliqd nec bibit q̄cqd a media nocte tal̄ diei
vsq̄quo v̄get necessitatē. z tale ieiunij requirit̄
ad eucharistie sumptionē i hoīe sano de p̄cepto
sed tale ieiunij cōiter nō est meritorium. q̄ p̄pter
ea q̄ insunt nobis a natura: nec laudamur nec
vitupamur. ij. ethicoz. Et q̄ nō comedere eo q̄
nō appetis naturale est. g̃ nec meritorium nec de
meritorium. Secūdū est ieiunij sp̄uale: qd est
abstinere a vicijs. Un̄ Aug⁹. de p̄se. di. v. c. ieiunij.
(in q̄) Magnū z generale est abstinere ab
iniq̄tātib̄ z ab illiis voluptatib̄ seculi zc. Nā
ibidē. c. nihil. Pius papa d̄t. Nihil p̄dest hoī te
iunare z orare z alia bona religionis agere nisi
mens ab iniq̄tate z ab obrectatiōib̄ lingua co-
bibeat. Et glosa ibi d̄t q̄ intelligendū est q̄ nil
p̄dest ad vitā eternā: p̄miando t̄m valet ad alia
multa ieiunare z bona agere: etiā in p̄ccō mor-
tali: vt de s̄ f̄mōe. x. A. parebit. Proinde z Gre-
go. in omelia q̄dragesime d̄t. Incassum caro at-
terit si a p̄uis voluptatib̄ animus nō refrenat̄
zc. § Tertij ieiunij est virtuale qd p̄ p̄u-
tis exercitio instituit ecclesia tenendū in copozali

abstinentia. z b Alex. in. iij. volūne diffinit sic
Ieiunium est abstinentia a cibo z potu fm formā
ecclie intuitu satisfaciendi vel vitandi pctm. vl
acqrendi vitā eternā. Ex qua diffinitōe habet
quare debeat fieri ieiunium qz nō p vana glia vl
in hypocrisi aut aliqua intentiōe sinistra. Et d
hoc vsus. Abstinet eger egens cupidus gula si
mia virtus. Expone. Abstinet eger. vel qz nō p
comedere vel ppter medicinā. Egens: qz nō bz.
Lupidus: qz nō vult expendere. Gula: vt post
ea audius comedat. Simia. i. hypocrisis vt lau
det. Virtus. i. virtuosus vt mereat. Et hac sola
ultima intētiōe scz bona virtus ieiunium ē san
ctū z beatitudinis meritorium zc. Quartū ie
iunium est irrationabile qñ scz excedit modū virtutis
z discretiōis: z b nō est laudabile. Jō Bern. po
nit vsus. Dico adde modū: modus ē pulcher
rima virtus. vsus. Omne qd est nimium vit in vi
ciū. Et de b in subsequenti articulo patebit.
R Circa secundū de moderamine ieiunij. ad qd
horat aplūs Roz. xij. dicens sic. Obsecro vos
itaqz frēs p misericordiā dei vt exhibeat corpora
vra hostiam viuēte sanctā deo placente rōna
bile sit obsequiū vrm. Sed iuxta b querit quō
debeat hō suū ieiunium moderare vt sit deo acce
ptabile z laudabile. Ad qd rñ def recolligendo
fm Rich. iij. dif. xv. z Tho. ac alios qz etq iei
unium est virtutis actus. Virtus aut in medio p
stet semp. q. c. bicoz. Ideo ieiunium dicitur moderari
mediū tenēdo inter duo extrema fm rōnē vicz
qz nec abstinentia sit nimia nec comestio vel po
ratio sit nimia. Proinde nota qz ples sunt ca
sus in qbz ieiunium nō est laudabile: quoz tres
pmi ponunt p Rich. vbi s. z Tho. Alij aut su
pad dunt p simpliciū instructiōe. Primo qñ
id qd est necessariū vite sibi negat. Nam nō lice
bit sic ieiunare sicut nec seipm interficere vel in
fatigare licz. Jō Hiero. ad Nepocianū dē. Tan
tū tibi ieiunioz ipone qñtū ferre potes zc. Sz
b raro fit: qz vt Boetius ait. q. de pfo. Natura
paucis minimisqz pnta est. Idem z Seneca.
Scdo qñ id qd est necessariū q ad officium
vl societate subtrahit. hoc est qñ qz sic ieiunat
qz sibi necessaria fm ea q incumbūt faciēda ex
officio: vel ex societate eoz cū qbz viuūt: subtra
hit sibi pps: puta si est pdicator vl cantor in cho
ro. z tātū ieiunaret qz nō posset pdicare vel can
tare. vel si platus deficeret ex ieiunio ab execu
tione sui officij. vel si subditus tantū ieiunaret qz
p defectu nō posset cōem vitā fratru qbz viuūt
tenere. z sic de alijs. tales offerēt de rapina ho
locaustū. Un dicit Hiero. de pte. di. v. c. nō me
diocriter. qz de pda offert holocaustū q aboz
nimia egestate vel somni penuria corpus suūz
imoderate affligit zc. Tercio qñ quis p iei
unium nimium ab opibz utilioribz impedit vicz ab
opibz charitat: a vigilijs opportunis zc. ad q
licz nō teneat: rñ indiscretū est z nō laudabile ta

le ieiunium. Un Hiero. dicto ca. nō mediocriter.
inqt. Illi maiori bono pferunt minus bonū. q
ieiunium charitati aut vigilijs pferūt sensus in
regitanti. Nec ille. Quartus casus addit in
q nō est ieiunium laudabile qñ quis ex suo voto
ad nimia corporis maceratiōz p ieiunium astrin
git. z b rōnibz dictis. I Un querit vtrū li
ceat hōi vouere nimia carnis macerationē. Rñ
def fm Tho. ij. q. lxxvij. qz si ipsa maceratio
corporis p ieiunium ex voto pmissuz: z hmoi. sic
fiat qz natura nō nimis grauet. sed rationabil
liter votū tle impleat bene licz. Si aut magnū
grauamen imineret nō dicitur hō votū tale seruare
sed fm arbitriū supioz vel confessorū mutare.
Quinto z ultimo. ieiunium nō ē laudabile qñ
in comedendo z bibendo ob ieiunium nimis ex
cedit. Nam sunt plimi pserim magnates qz p
die ieiunij magis exq̄sita cibaria z epulas abū
dantius faciunt qz alijs diebz cibo. z se gula z
ebrietate plus ingurgitant sine moderamine.
alijs aut diebz parcius comedūt licet plies. Et
tale ieiunium nō est laudabile vt dē Rich. s. qz ie
iunium ordinatū est ad refrenandū carnem. Isti
aut ecōtra. igit taliter potius carnales volupta
tes augent z excitāt. Nec ille. Sed di. m. vt dif.
xij. nō cogant. Aug. dē. Non cogant diuites ci
bis pauperū vesci: sed vrant p̄suetudine infirmi
tatis sue. hec ille. Cur q nō liceat eis p̄dicto mō
ieiunare: aut qd debeant facere de b. Rñ def qz
quis possint vti diuites cibis lautioribz: vt dē
Rich. vbi s. z nō artant ad cibos pauperū. ve
rūtāmetenent a gula mortali se oēs cauere: qz
p b frangit ieiunium generale. Nec fm Rich. xv
di. qrti. Deniqz z Aug. dicto. c. nō cogant. docet
qd faciāt diuites ppter cibos lautiores sibi cō
cessos di. Doleat aliter se nō posse ieiunare. dēt
inopibz necessaria vrant p̄ciosis: sed dent pau
peribz villia. Nec ille. Et sic p̄t quō diuites pos
sunt ieiunia subleuare. O diues obserua hec.
M Circa tertū notandū qz cōmendat ieiun
ium ab omibz generibus hoim semp a pncipio
mūdi. Primo dictis z exemplis phoz. qz vt
Hiero. ptra Iovinianū ait in lib. antiquitatum
Dicearchus laudat aurea secla saturni: qñ cū
tūc omnia humus funderet nullus comedebat
carnes: sed vniuersi vivebant pomis z herbis
qz terra sponte gignebat. Et b a pncipio mundi
vsqz diluuiū. Itē Tullius de tusc. qsti. dē qz la
cedemonij magis parsimonia qz abis delectā
tur. huius testes sunt Xenophon Theophrastus
z pene oēs greci scriptores. Nec de p̄bis suffi
ciant. Scdo exemplis z v̄bis sanctorū p̄iar
chaz z p̄phaz. Nā sc̄tus David in ps. dē. Vni
liabā in ieiunio aīaz meā. Itē niniuite ieiunio
placauit deū z oīone. sic z oēs patres vt. testa.
vt p̄t in biblia. Tercio cōmendat ex v̄bis et
exemplis xp̄i ac ei⁹ discipuloz. Nā xp̄s docuit
ieiunare Marc. vi. Et ipse ieiunauit qdragin

Feria. III. post dominicam primā

ta dieb; z noctib;. Et apli ac discipuli ieiunaue-
rūt etiā in dñicis dieb;: vt ait Hiero. lxxvj. dis.
vtnā. Quarto ex vbiis scōp; z exemplis scz
martyr; p̄fessorūq;. sancti baptiste. sancti Nico-
lai q; etiā in cunabulo q̄rtā z sextā ferias ieiuna-
uit. Itē Anachoritar; in heremo. erāt em̄ mira-
ieiunia bine aut trine hebdomade. Itē exēplis
sanctar; vginū z viduarū ac p̄ugator;. de q̄b;
dicere nō sufficimus p̄ singla. Deniq; vltimo
sup̄ om̄ia dicamus q; altissimus deus cōmen-
dauit nobis ieiuniū in p̄mis penitib; in paradiso
q; voluit nō simpliciter omni cibo vti in paradiso
hoies. sed ab aliq; scz a verito abstinere: vt ex ab-
stinencia amplius mererent. Gen. iij. O q̄ sacz
o cōmēdabile ieiuniū dignū est vt te amemus.
z cū sanctis te obseruando ad celū pueniamus
p̄stante christo.

Feria tertia post p̄mā dñicā q̄dragesime. Ser-
mo. viij. scz de ieiunij obligatione z ordinatio-
nis fractione.

¶ Intraſſet

C ielus hierosolymā cōmora ē vni-
uersa ciuitas. Mat. xxj. z in euā-
gelio hodierno. sicut Aug. dr de
doctrina xp̄iana. Om̄is xp̄i actio n̄ra est instru-
ctio. Itē p̄ hec vba mystice docemur q; cū xp̄us
dñs intrauerit aiām p̄ grām tāq; hierosolymā
pacificā q; dicitur ciuitas dei sumi z habitaculū sp̄i-
ritus sancti: vt docet apls. tūc vniuersa in suis
virib; cōmouet scz volūtas ad dei amorē. intel-
lectus ad dei cognitionē p̄ fidē. mēoria ad bñfi-
cior; dei z passionis recordationē. z vires exte-
riorēs ad bona opa z ad corpis castigationem
vt sp̄ui subijciat p̄ ieiunia z hmoi. Proinde co-
gitemus q; xp̄us dñs intrat p̄ grām in cordis
n̄ri ciuitatē. z cōmoueamur ad dei laudē z bo-
na opa p̄sertim ad ieiunia nūc exercenda. sicut
z dr in themate. q; Lū intraſſet ielus zc. p̄z in
euangelio. Itaq; ex quo p̄ his dieb; de sacro ie-
iunio cepim; p̄sequi. idcirco tria mysteria sub
sequēte notemus p̄ b̄ finone declaranda.

Primū dr obligationis.

Secūdū dr ordinationis.

Tertium dr violationis.

N Circa p̄mū de obligatione ieiunij Notan-
dū est q; ieiuniū cadit sub p̄cepto. vt p̄z p̄ Rich.
in. iij. di. xv. Et b̄ p̄mo p̄pter ecclie mandatū: q;
statuit sub p̄cepto fidelib; certis t̄pib; ieiunan-
dū. Ideo. iij. q. i. c. quisq;. Aug. dr. Quisq; p̄-
ceptis nō obtemperans est z debitor pene. Nec z
plura ibi. Sed q̄b; dieb; instituit ecclia ieiunā-
dum fidelib; sub p̄cepto satis p̄stare poterit ex
plebanor; p̄ singlis hebdomadis denūciatioē
ideo hic p̄transio causa breuitatis. Scōo q; re-
net hō ieiunare p̄pter emissum votum: qd obli-
gatur si q; vouit ob passionē christi ieiuna-

re feria q̄rta vel sexta: vel ob deuotionem beate
vginis sabbato. z sic de alijs. De hmoi Aug.
Vouere volūtaris est: sed reddere necessitatis.
Silitur si q; ex p̄fessioē regule sue tenet ad cer-
ta ieiunia. Tertio tenet p̄pter p̄nie iniunctionē
ad satisfaciendū. qz fm Scotū tenet hō obedi-
re licito p̄fessoris p̄cepto.

O Circa secūdū de ordinatione sunt aliqua
dubia p̄tractanda: vt sciamus qualr ecclia or-
dinauit obseruari ieiunia. ad que scz ex p̄cepto
nos obligauit.

Primo querit de abī z potus qualitate.

Scōo de sumptionis t̄pialitate.

Tertio de numeri eius q̄ntate.

Primo inquā querit qualib; abīs debet hō ie-
iunare fm ordinationē ecclie. Ad qd r̄ndet fm
Rich. z cōiter doc. Larnes p̄hibent p̄ncipali-
q; elus carniū fouet cōcupiscentiā carnalē a q;
ecclia intendit abstrahere ieiunando. Un elus
carniū semp frangit ieiuniū. oua aut z lactia-
nia interdiciunt in q̄ntū sunt orta ab aialib; car-
nes hñtib; di. iij. deniq; z ab istis debent ab-
stinere ieiunantes fm p̄suetudinē patrie: qz vt
Hiero. lxxvj. dis. vtnā. dicit. Unaqueq; puin-
cia abūdat in suo sensu vt morē obseruet in iei-
unijs. z fm Innocētiū p̄pter penuriā piscium
in aliq; puincijs p̄cessus est vsus lacticior;
z ouor;: excepto ieiunio q̄dragesime: vt dr frat
Angelus. Rich. aut dr etiā in q̄dragesima vni
posset talib; vbi est p̄suetudo. Sed pisces come-
dere ieiunantib; p̄cedit: qz sunt frigidi vt pluri-
mū. ideo minus fouēt cōcupiscentiā carnalē. Itē
qz pisces ex aq; viuūt. aialia aut ex terra. Aqua
aut nō fuit maledicta a deo sed terra q; p̄dixit
fructū quē hō comedendo peccauit. g. zc. Item
fructus z legumina p̄cedunt fm Alexā. ideo p̄-
sertim: qz in illis dñat aqua z terra q; sūt ambe
frigide nature. z sic nō sūt incētiua. **P** S;
di. vini potus sup̄ om̄ia accendit ad luxuriam
Prover. xx. Luxuria res vinū. Et ad Eph. v.
Nolite inebriari vino in q; est luxuria. Quare b̄
nō p̄hibet ieiunantib; potus vini. R̄ndet fm
Alexā. in. iij. volu. sume. z Rich. q; b̄ factū est
Primo p̄pter piculū vitandū transgressionis.
Multi em̄ fuissent talis p̄cepti transgressores
Scōo p̄pter letificationē: qz ieiuniū sepe tristitia
erarat. Vinū aut letificat cor hois: vt dr ps. iō
p̄cedit. Tertio p̄pter necessitatē digestiōis. Mul-
ti em̄ hñt stomachū debile q̄b; necessarius est
vsus vini ad digestiōē pficiendā. Un fm Tho.
ij. q. c. lxx. arti. iij. Nullus potus illiatus ē iei-
unantib; nisi p̄ accidens in certis casib;. P̄rio
ex voto cū q; se obligauit voto ad ieiunādū aq;
tū vel ad nō bibendū vinū. Scōo ex excessu.
qñ p̄pter potus excessum p̄cipit se hō inebriari:
tūc tenet abstinere vel moderare ne piculo se ex-
ponat. Tertio ex scandalo scz qñ ali; ex b̄ scan-
dalis. Ro. xij. Noli abo tuo illū p̄dere p̄ quo

xps mortu⁹ est. ppterca phibitū est ep^{is}: cleric⁹
 z religiosis tabernas ingredi nisi causa necessi/
 tatis in pegrinatione. xliij. di. Non oportet. Et
 duob⁹ sequentib⁹ cap^{is} ibidē. z sic p^{er} ad q^uituz
Q S^{co} q^uit q^u t^{em}p^{or}is hora sit assignata scz ad
 comedendū in ieiunij obfuantia. Rūdet bre/
 uiter fm Alex^{and}. de ales. Rich. z p^{er}cordat Archi/
 di. in. c. solent. de p^{re}se. di. j. Aliosq^{ue} q^u cōis p^{er}suctu/
 do seq^unda est q^u cōiter tenet horā nonā. s^{ed} b^{ea}t^{us} nō ē
 in p^{re}cepto vel necessitatis. q^u hora nona h^{ab}et ma/
 gnā latitudinē determinatā fm grossam extia/
 tionē scz post sextā postq^{uam} satis p^{ro}p^{ri}o residuo t^{em}p^{or}e
 nona occurrit dicenda in q^uo cib^{us} fm institutiōz
 eccl^{esi}e sumēdus est scz die ieiunij: vt dicit frater
 Angelus de claua. Et hec hora nona p^{ro}ueniēte
 determinat ieiunantib⁹: vt sic de alijs dieb⁹ ali/
 quā afflictionē sentientes xpo cōpatiant^{ur}. Nam
 xpi passio cōplera fuit hora nona q^uā inclinatio
 capite emisit sp^{iritu}m. Tū fm Alex. z frēm Angelū
 Si q^u ante statuta horā comedat in die ieiunij
 etiā si p^{er} spaciū notabile p^{ro}ueniat: nō frangit ieiunij.
 nō peccat mortāl^{iter} nisi faceret in fraudē ieiunij.
 Si ē ex causa rōnabili faceret nullū pec/
 catū esset. puta vel causa itineris aggrediēti: v^{el}
 q^uq^{ue} religiosi ita mane surrexerūt: z adeo fatiga/
 ti sūt q^u oportet anticipare horā. q^u si q^u differret
 comedere in die ieiunij post meridiem augetet
 meritū superogando. Nā apud nos p^{er}suctudo
 cōis tenet circa meridiē. g^{ra}tiā. **R** Tercio q^u
 n^{on} q^uiens licitū sit comedere vel bibere in ieiunij
 die. Ad q^u cōiter p^{er} regula ponit doctores
 q^u semel tantumō in die comedendū est: sed plu/
 ries bibere in die quēcūq^{ue} potū vel aquā licitū
 est. Rō Alexan. z Tho. ij. q. cxlvij. Et in. iij. q.
 potus sumit mag^{is} ad alterationē corp^{or}is z dis/
 gestionē cibor^{um} q^{uam} ad nutritiōz: licz aliq^{uando} mō nu/
 triat. ppterca q^uis imoderate bibētes sicut etiā
 imoderate comedētes in vnica refectōe: p^{ro}p^{ri}o pec/
 care: z meritū ieiunij p^{er}dere: tū eccl^{esi}a nō phibet
 pluries extra horā comestiōis etiā bibere. Sed
 q^uā eccl^{esi}a nō potuit determinare q^uantitatē pon/
 deris vel molis in sumendo cibo: q^u quod vni/
 est multū alteri hōi ē modicū. z cōuerso. ideo
 determinauit q^uantitatē viciissitudinis. s^{ed} est sel^{ectio} in
 die ieiunij comedere. tū vt sic ieiunans differat
 ab alijs nō ieiunantib⁹ q^u pluries comedere solēt
 in die. Tū q^u sic xpiana religio differre o^{mn}idit^{ur} z
 p^{er}cellere ritū paganisimū. Nā Aug. lib. de v^{er}a reli/
 gione d^{icit}. Omnis religio ois secta h^{ab}et sua sacrifi/
 cia suos sacerdotes suaq^{ue} ieiunia. s^{ed} sacrificia re/
 ligionis xpiane p^{er}cellūt o^{mn}ia alia. ergo z ieiunij
 debent p^{er}cellere ieiunia aliar^{um} sectar^{um}. Exēpli
 g^{ra}ta saraceni z turci z h^{om}i ieiunāt ysq^{ue} ad sero
 q^u viderint stellā. z tandē in nocte tota ingurg/
 rant se: z plura carnalia faciūt. Deniq^{ue} si statu/
 tū est. tū etiā q^u in die vel etiā nocte plies come/
 dere: ad brutalē naturā accedit magis q^{uam} ad rō/
 nalē: sicut z in paradiso hō semel saltē in die come

differ. g^{ra}tiā. Exemplū narrat ad id q^u q^udam in
 heremo cū plies comederet de radiab⁹ z herb⁹
 vel pane in die q^uienscūq^{ue} sibi placeret: venit ad
 eū angel⁹ z salutauit eū dicēs sic. Que bruti: z
 disparuit. ille hui⁹ rōnē cogitare cepit z p^{ro}posuit
 vt tūmō bis in die comederet. Et itē. veniens
 angelus salutauit eū dicēs. Que hominū. tan/
 dē cū cepit semel comedere tūmō in die angel⁹
 eū salutauit dicēs. Que angelice hō. De p^{ri}ncip^{al}i/
 tū ad hāc q^ustionē plura p^{ro}sequimur tertio arti/
 subsequenti.

S Circa tertiū de ieiunij violatione v^{el} fractiōe
 q^uit q^uo modis violat^{ur} vel frangit^{ur} eccl^{esi}asticū
 ieiunij. ad q^u rūdet fm doct. theolo. z canoni/
 stas. recolligēdo q^u p^{ri}ncipue q^uatuor modis viola/
 tur vel frangit^{ur} eccl^{esi}e ieiunij. Primo q^u dē ni/
 mū de cibo q^uis sel^{ectio} sumēdo. Tū Rich. in. iij.
 d^{icit}: q^u q^u dieb⁹ ieiunior^{um} sel^{ectio} dūtaxat tantū comedat
 q^untū actu duab⁹ vicib⁹ comederet q^uis l^{ib}as
 statuti fuer: nō tū ei⁹ itentōi obediat. nec meritū
 ieiunij acq^uirit. Nā. L. de legi. l. nō dubiū d^{icit}. Nō
 dubiū est in legē cōmittere eū q^u v^{er}ba legis am/
 plexus p^{er}tra legis nitit^{ur} voluntatē. Exemplū fm
 Aureoliū. Quid aliud est dare v^{er}enti denariū
 vnū q^{uam} duos obolos. S^{co} iter dicta in cibū
 accipiēdo scz carnes z h^{om}i. vt s^{ed}. patuit. Ter/
 tio numerū diez nō adimplēdo vt plies faciūt
 ieiunando in q^udragesima tū tres dies in heb/
 domada v^{el} quattuor. Talib⁹ q^uis melius sit
 aliquid facere q^{uam} nihil. tū vt Aug. in sermone d^{icit}
 at de quadagesima q^u rotam quadagesimaz
 integro numero debemus ieiunare quotidiaz
 nis ieiunij. vt si quis vnā diē p^{re}misserit totā
 quadagesimā violauerit z fructū amiserit ma/
 gni laboris p^{ro}p^{ri}o cibum modici t^{em}p^{or}is. Nec ille.

Quarto ieiunij eccl^{esi}e violat^{ur} pluries in die
 q^u semel comedendo: vt iam patuit ex p^{re}cedenti
 bus. Proinde q^u in mane vel sero comedunt in
 die ieiunij electuaria vel fructus vel etiā morsel
 lum panis zc. in fraudē ieiunij violat^{ur} ieiunij.
 Secus si talia sumant p^{er} modū medicinē. vt di/
 cemus fmone. r. d. Et hic p^{er}transio amore bre/
 uitatis. Rogemus ergo d^{omi}nū iesum vt det nos
 bis g^{ra}tiā bene ieiunandi z penitendi: quaten^{us}
 vitam eternam possimus p^{ro}mereri Amen.

Notare volo q^u p^{er} istis fmoneb⁹ quadagesi/
 malib⁹ q^uis p^{er} singulis possint alia themata
 p^{ri}ora cōuenientius assignari. Ceterū amē ego
 p^{er} vnoquoq^{ue} fmone statui thema accipe ex sa/
 cro talis dici euangelio assignato iuxta morez
 ordinarij romani in missali. eo q^u deuotio po/
 puli huius exposcit z delectat audire ex euange/
 lio aliquid vel saltem textualiter.

Seria quarta post p^{ri}mam d^{omi}nīcam Sermo.
 ix. videlicet de trasgressione damnabili ieiunij
 sacri z excusatione.

Feria. III. post dominicā primā

xtendēs iesus

manū in discipulos suos dixit.
Ecce mater mea et frēs mei Mar.
xij. et in euāgelio hodierno. Qui/
bus et bis et seq̄ntibz ostendit dñs iesus mari/
mā charitatē erga om̄s xp̄ianos fideles. Nam
fm̄ Hiero. oēs xp̄ianos designauit xps p̄ disci/
pulos. quia om̄s q̄ faciūt dei voluntatē: pecca/
ra. scz cauendo: p̄cepta implendo et penitentiāz
ieiunia et alia bona opa faciendo christus dili/
git vt matrē et fratres: quia tales fide et amore
christū p̄cipiūt in corde sicut mater et imitantē
vt fratres. Proinde charissimū faciam⁹ dei vo/
luntatē ieiunando et deū diligēdo q̄tenus chri/
stus extēdat manū in nos dicens. Ecce isti ma/
ter mea et frēs zc. Itaqz de ieiunio tractaui. p̄
ter p̄dicta notemus adhuc p̄o fm̄one tria alia
mysteria.

Primū mortalis transgressionis.

Secundū dē rōnabilis excusatiōis.

Tertiū dē dānabilis defraudationis.

I Circa p̄mū de mortali peccato transgressio/
nis ieiunij q̄runt p̄cipue tria p̄ edificatiōe.

Primo de peccati qualitate.

Secūdo de eius nūerositate.

Tertio de soluendi necessitate.

Primo inq̄ querit qualiter peccent q̄ frangūt
ieiunia de p̄cepto eccl̄ie: an semp peccent morta/
liter. Rñdet fm̄ frēm Angelū de claua. in sum/
ma. Rich. in. iij. di. xv. alioqz recolligendo. q̄
ex quo statutū eccl̄ie de ieiunandis certis diebz
est de iure positiuo. Legislatoris autē in p̄dēdo
ius positiuū. nō est intentio necesse debet vt ob/
liger ad obseruationē hoīes eos q̄ habent legi/
timā et rōnabile causam nō obseruandi illud.
Unde extra de obserua. ieiunij. c. p̄siliū. dicit. q̄
legi nō subiacet necessitas. Ideo ad q̄stionē di/
cendū q̄ qui frangit ieiunij peccat mortaliter
in certis casibz: et nō semp. vtz Primo si fran/
git sine necessitate vel sine rōnabili causa vt cō/
ter docto. tenent cū glo. in. s. als autē ea demū.
xxv. di. Et s̄ si faciat sciēter. Scdo si faciat ex cō/
temptu solutionē ieiunij. Un̄ Bern. li. ij. de p̄ce/
pro et dispensatiōe d̄r. Non qualiscūqz manda/
tū (scz eccl̄ie vel plati) p̄teritio criminalē inobedi/
entiā facit. sed repugnare et nolle obedire. Ter/
tio si soluat talia ieiunia ex p̄suetudine. Sic em̄
dicit p̄emptus interpretatiuus et peccatū morta/
le fm̄ Rich. in q̄dlibet p̄mo. q. xix. Preter hec
est veniale. **U** Scdo querit vtrū hō fran/
gens ieiunij toties peccat mortaliter quoties
comedit in die ieiunij sine causa rōnabili. Re/
spondet fm̄ Durandū in. iij. et frēm Angelum
sup. q̄ nō peccat mortaliter p̄terqz semel in illo
die. nisi comedens nouo p̄emptu mentis plu/
ries comederet: qz tunc totiens peccaret morta/
liter: et hec est cōmunior opiniō. Aliiter obliga

ret ad impossibile. qz ex quo semel illo die ieiun/
niū fregit iam nō pōt illo die ieiunare. et ideo p̄/
ceptū est sibi factū impossibile. Sed in ieiunio
quadagesime si fregit vno die pōt et tenet ni/
hilominus ieiunare alijs diebz singlis. et sic q̄t
dies obmittit i q̄dragesima tot peccata morta/
lia cōmittit. Sic et in q̄tuor t̄pibz. ergo debz cō/
fiteri. **X** Tercio querit vtrū frangens ieiun/
niū aliq̄t diebz teneat tot dies alios p̄ ill' ieiunare.
Rñdet q̄ licz tex. de obser. ieiun. c. j. videat
velle q̄ sic. fm̄ fratrē Angelū sn̄p dicendum
est p̄ capl'm. ij. ibidē. scz de obser. ieiun. q̄ nō tene/
tur: quia ibi nō imponit frangētibz vt alio die
ieiunent: sed penitētie sunt arbitrarie. sicut et de
illo qui dimisit vno die dicere officiū nō tenet il/
lud reassumere. vt no. Inno. c. j. de cele. mil. Et
pluribz modis pbat hoc frater Angelus. **O** hō
obserua ieiunia ne pecces et pdes aiam tuā.
Y Circa secūdū de rōnabili excusatione q̄rit.
Que sunt rōnabiles cause excusantes a ieiunio
indicto ab eccl̄ia. Rñdet fm̄ Rich. in. iij. di. xv
ar. iij. q. iij. et cōmuniter docto. q̄ p̄sone plures
et cause assignant. Primo pueri etate existētes.
Secūdo senio deficientes. Tercio egrotantes.
Quarto mendicitate victitantes. Quinto fūi/
tes. Sexto pegrinantes. Septimo laborantes
Octauo imp̄gnate mulieres. Nono nutrices.
Decimo vxores. Primo pueri qz in eis vige/
calor. et indigent cibo dupliciter. scz ad nutriti/
tū et ad augmentū. Ideo multa fit p̄sumptio in
eis. vnde oportet eos comedere pluries et frequē/
tius. ideo rōnabiliter a ieiunio excusant. Sed
vsqz ad quortū annū eratis. cōmunius theolo/
gi tenent vsqz ad vigesimū p̄mū annū putan/
git frat Ange. intelligēdo q̄ vsqz ad. xxj. annū
licz nō teneant ad om̄ia ieiunia tñ bene ad ali/
qua eis cōmensurāda iuxta augmentū et p̄prie/
tatē ad dictū annū fm̄ Tho. in. iij. di. xv. vnde
arbitrio boni viri est relinquendū. Secūdo
senes. scz nimis fm̄ Rich. p̄ter defectum calo/
ris et virtutis debilitatē vt p̄fortent in natura.
Sed h̄ etiā a quoto anno frater idē Ange. dicit
q̄ licz aliqui dixerūt a. lv. anno. tñ arbitrio bo/
ni viri et p̄scentie est relinquendū. qz alij putāt
post septuagesimū annū. Tercio egrotantes
qz ad sanitatē plus p̄fert pluries sumere qd̄ sel/
sumeret: et sic noceret. Quarto mendicādo vi/
ctitantes. vtz qñ cibū necessariū sufficientē h̄ie
p̄ vnus comestioniis hora nō possunt. Qui/
to fūientes. s. ad mensam nobiliū aut religioso/
rū. vel legentes q̄ aliquid plibant. ne scz defici/
ant in legendo vel seruiedo fm̄ Rodonē. si h̄
faciāt positis mēsis vel paz. ante. ita q̄ p̄tinua/
tio t̄pis dici debeat vna mēsa nō soluit sic ieiun/
niū sed excusant. Siliter illi q̄ iam incepro p̄a/
dio vadūt portare vinū vl' encennū ad viciū
vel aliquid aliud faciūt et redeūt ad p̄ficiendas
comestione excusant fm̄ frēm Ange. Sexto

pegrinantes. s. si simul cū pegrinatione ieiunare
nō pōt. nec cōmode differri pōt tps. z fm Tho.
deberet b fieri cū dispōsatione supioris. Idē dē
frater Ange. de qēqz alia bona opatiōe: puta
obediētia p̄lati: p̄dicatiōe. p̄fessionū auditiōe
z h̄mōi. ar. c. nō mediocriter. de p̄se. di. v. Se
p̄mo laborātes. b est gūi labore victū necessa
riū q̄rēt. q̄ scz cū ieiunio nō p̄nt cōmode opari
sūlter z itinerantes z h̄mōi fm fr̄m Ange. Tū
v̄t Rich. dē. debēt si affit facultas a suo sacerdo
te petere dispensatiōz in talibz. z ille d̄z p̄cedere.
Aduertēt q̄ in tētiō maioris lucri nō excusat
fm Astexanū. Octauo imp̄gnate m̄lires. qz
tales p̄sueuerūt h̄ie varios appetitus aboz. qz
bus nisi sanificaret p̄sset esse piculū sui vel fe
tus. Tū fm Rodonen. tales imo tenent solue
re ieiunū. Nono nutrices qz debēt cape abū. p
se z p puero alendo. Decimo vxores. scz quā
do phibent a viris exculant in ieiunijs volun
tarijs: sed nō a ieiunijs indicis ab ecclia. xxiij
q. vlti. manifestū. tū q̄ ppter scandalū viri non
posset obuiari sacerdos p̄rius vel p̄fessor pōt
disp̄sare cū talibz. qz p̄ceptū iuris positū nō
obligat quē cū scandalo: vt pbat fr̄ Angel.
Z Circa tertiū de dānabili fraude ieiunij ad
uertēdū q̄ in ieiunio pōt q̄s fraudē facere. Pri
mo gulā mortālē cōmittendo vt in p̄cedentibz
patuit. Sc̄do abū phibitū sumēdo sicut p̄fer
tū faciūt aliqui castores z h̄mōi comedendo.
Querit ergo utrū in die ieiunij liceat come
dere beueros seu castores. Aliqui dicūt q̄ nō.
sed verius fm Guilb. durādū in rōnali lib. vj.
r̄ndet sic di. Quidāz pisces sunt h̄ntes ex vna
p̄te formā q̄drupedū. z ex altera formā pisci si
cut est beuer. z h̄mōi in ieiunio pōt comedi tū
mō ex ea p̄te q̄ piscis videt. ex alia v̄o p̄te nō. cō
cordat catholicon. Rō qz cū sit aīal monstruo
sum fm pbm. ḡ ex ea p̄te q̄ est piscis veraciē nō
phibet. Verūm si q̄s comederet pedes eiusdē
eo q̄ natat peccaret: qz nō licz comedere: sic nec
pedes aucarū z auiū natantiū. Nā nullus pi
scis est pedatus. Lauda tū: qz piscis est: pōt co
medi. licz ppter deliciositatē meritū ieiunij arte
nuer. Tertiū fraudē facit ieiunio quis plies co
medendo siue publice siue occulte. Et q̄ dāna
bile sit: exemplūz legimus in dyalogo Grego.
de q̄dā monacho q̄ sanctus putabāt z ad extre
mū ductus fratribz tremēs dicit. Qñ me ieiū
nare credebatis occulte comedebā: z ecce nunc
datus sum draconī ad deuorādū: q̄ cauda sua
pedes meos colligauit. caput autē suū imittent
in os meū spm̄ ebibit. z statim mortuus est s̄
ne penitētia. Ergo dei iudicia. Rogemus
christum zc.

Seria quinta post primam dñicam Sermo
decimus de sanctitate ieiunij obseruāda z fru
ctibus eius.

Illa venit et ado

rauit eū. s. ieiunium dicens. Dñe adiuua
me Matth. xv. z in euangelio hodiern
no. Quicūqz vult vt a dño iesu adiuuet ad p̄se
quēdā salutē eternā. oportet vt ad ipm̄ accedat
s. p̄ verā fidē z p̄niam ac bona opa z ipm̄ hūilr
adorēt z auxiliū postulet: in hūiliatōe cordis se
indignū reputādo. vtp̄ ore p̄tōrē dei inimicūz.
Itē cū b in hūili oris p̄fessio. z insup in hūilia
tione corporis q̄ potissime fit p̄ ieiunū p̄ qd̄ caro
in seruitutē redigīt: vt dicit apl̄us. j. Loz. ir. Et
deo sacrificiū sanctū viuū z deo placitū reddit.
Roz. xij. Ideoqz in exemplū nobis p̄ponit bo
die mulier chananea que venit ad christū z ma
gna hūilitate supplicauit p̄seuerant vt xps filiā
suā a demonio liberaret. z sic a christo salutem
obtinuit: vt p̄t̄ in euāgelica h̄storia hodierna.
Itaqz de ieiunio sacro p̄ qd̄ p̄meremur chris
ti auxiliū ad salutē p̄ter ea q̄ in p̄cedentibz fimo
nibz egimus tria adhuc mysteria p̄ isto f̄mone
declaramus.

Primū d̄z sanctificationis.

Secūm d̄z inuolationis.

Tertiū d̄z fructificationis.

A Circa p̄mū de sanctificatiōe ieiunij ad qd̄
nos scriptura hortat Jobel. ij. dices. Sancti
tu ba in syon. s. laudādo deū. Et sequit. Sanctifi
cate ieiunū. id est sanctū facite vt sit deo gratū
Querit ergo quō debeat hō sanctificare ieiū
niū suū vt sit deo gratū sacrificiū z meritorū p̄
miorū celestū. Ad qd̄ r̄ndet recolligēdo fm scri
pturas z doctores q̄ ad sanctificandū ieiunū
requirunt p̄cipue p̄dictiōes q̄nqz q̄ sunt scz.

Primo vt fiat sancta intentiōe.

Sc̄do vt fiat sancta cautioe.

Tertio vt fiat sancta associatiōe.

Quarto vt fiat sancta discretione.

Quinto vt fiat sancta inuolatione.

Primo inquā vt ieiunū fiat sancta intentiōe
scz p̄ deo z p̄ virtutē exercitio z p̄ salute: nō autē p̄
vana glia vel hypocrisi z h̄mōi. Tū Matth. vj.
xps dicit Eū ieiunat nolite fieri sicut hypocri
te tristes zc. Et infra. Amē dico vobis receperit
mercedē zc. Nā tale ieiunū nō reputat sanctū
sed iniquū. qz vt Hiero. ait. Simulata sancti
tas nō est sanctitas sed duplex iniquitas. Tū qz
talīs in sc̄po nequā est. tū qz opat nequit que
rendo vanā glia ab hoibz p̄ ieiunū z h̄mōi.

Sc̄do requit vt ieiunū fiat sancta cautioe. b
est sine om̄is peccati mortalis inq̄natione: qz si
p̄c̄m nō cauēt ieiunū nō meret celeste p̄mūm
Querit ḡ vtz ieiunū sacrum in p̄c̄o mortali
valeat aliqd. Ad qd̄ r̄ndet frater ange. in sūma
q̄ valet ad pla. p̄ter que etiā in peccato non est
obmittendū. Primo valet ad obediētiā mādā
ti. z sic p̄c̄i noui euicatiōez qd̄ hō incurreret qñ
ieiunū ē p̄ceptū ab ecclia vel ex voto z p̄nā zc.

Feria. v. post dominicā primā

Si enim tale ieiunium non faceret peccaret per inobedientiam. Secundo valet nihilominus etiam in peccato ad corporis macerationem. Tercio valet ad plura alia ad quae valet opera in peccato mortali facta. scilicet ad bona temporalia assequenda et mala evitanda et hominibus. sed non valent ad consequenda premia vite eterne directe ideoque melius est ut talis preterat et sic ieiunet.

Tercio requiritur ut ieiunium fiat cum sancta affectione. videlicet elemosyne et orationis. Thob. xij. Bona est elemosyna cum ieiunio et oratione magis quam thesauros auri perdere. B. Sed dicitur quod bonum sit melius facere quam simul elemosinam cum ieiunio non posset quod facere. Respondet Origenes in omelia super euangelium. Cum ieiunatis Nolite fieri etc. dicens sic. Bonum est ieiunare fratres: sed melius est elemosinam dare. si aliquis verumque potest duo bona sunt. si vero non potest: melius est elemosinam dare. Et si possibilitas non fuerit ieiunandi sufficit sibi elemosyna. Ieiunium vero sine elemosyna non sufficit dum verumque potest. Si autem forte aliquis ita pauper est ut non habeat quod tribuat: illi sufficit bona voluntas. Quarto ut fiat sancta discretione ut scilicet nec abstinentia sit nimia: puta patuit fimonis. vij. k. Nec etiam comestio et potatio sit nimia sed moderata teneat mensuram secundum rationem. Sed si quis rationem debeat quod ieiunans comedere et bibere. Ad id Bonaventura lib. de pre. relig. respondet dicens. quod de hac certa regula dari non potest. Hoc tamen inquit observandum est quod non comedat quod tantum ut post comestioz orare vel de deo cogitare non possit. nec tam modicum quod laborare nequeat. Decille. Ultio ut fiat sancta inuiolatio. B. est ut ieiunium non violetur aliquo modo. Et de motis violationis egimus fimonis. vij. S. Circa hoc tamen aliquae questiones sunt tractande quas persequemur in subsequenti articulo fimonis. O ergo bono discite ieiunium tuum sanctificare. Circa secundum ergo de ieiunio inuiolato et sanctificato questiones aliquas tractemus. Prima quae estio verum gula frangat vel violet ieiunium sanctum. Ad quod respondet secundum Rich. quod ieiunium est triplex. Unum ab iniquitatibus abstinere. et hoc frangitur per quodlibet mortale peccatum. Aliud est actus virtutis abstinencie. et hoc est refectio quotidiana satietate fulgens. de pre. di. v. sunt tibi etc. Et hoc frangitur per gulam mortalem: sed non per venialem. Nam ut Aug. de bono coniugali dicit. Non omnis gula est peccatum mortale: sed veniale licet minuat meritum: tamen non frangit oino sicut facit peccatum mortale. Tercium est ieiunium ex institutione ecclesie: et hoc licet per gulam mortalem perdat meritum abstinencie quod ad celestem premium: tamen specialius frangitur et violatur comedendo cibos interdictos ieiunantibus. scilicet carnes vel ova: ut patuit fimonis. vij. D. Item frangitur etiam nimis notabiliter horam comedendi determinatam ab ecclesia sine causa rationabili pueniendo. Et denique frangitur comedendo plus quam seculum. Nec Rich. super. iij. dist. xv. D. Secunda quae questio est verum in die ieiunij comedere mane vel sero electuaria aut bu-

ijsmodi vel fructus: aut etiam morsellum panis violet sanctum ieiunium. Ad quod respondet secundum fratrem Angelum in summa quod licet varie fuerint opinioniones et aliqui dixerint quod sola electuaria confecta: et hominibus medicinalia possint licite comedere. tamen mortali tenent doctores per generali regulam: quod quicquid propter interdicta cibaria extra horam vnicuique comestitionis sumit intentione comedendis ordinare ad medicinam potius quam ad cibum propriam in modum nutriat aliqualem. Exempli gratia. quod indigens potu et timens ne dilauerit stomachum et sic noceat sumit aliquid: siue illud sit electuarium siue panis etiam: vel fructus aut amigdala nuces: et quicquid aliud hominibus quod sumit per modum medicine per euitando noxamento potus non frangeret ieiunium. quod ecclesia non intendit talia prohibere. Tertia questio verum quod talia predicta sumes ad delectationem frangat ieiunium. respondet secundum doc. quod quis posset meritum ieiunij minorare. non tamen preceptum ecclesie de ieiunando frangeret moderate sumptum intentione bona vel medicine. nisi sumeret in fraudem ieiunij vel statuti ecclesie scilicet in magna quantitate ad extinguendum famem in toto vel in parte tunc frangeret ieiunium sanctum. Nec parent ex dictaminibus Thob. Rich. Pet. de pal. Quarta questio verum ebrietas frangat sanctum ieiunium. Respondet secundum Rich. ubi est. quod quoniam est peccatum mortale: frangit eo modo quod super dictum est de gula: et potest homo plus peccare seipsum in ebrietate quam si frangeret tamen simpliciter ieiunium. Nec Rich. Circa tertium de fructibus sacri ieiunij. Aduertendum quod sacrum ieiunium prefertur boni fructus salubres multiplices quas breuiter tangens Gregorius in predicatione dicit. Qui corporali ieiunio vicia corporis mentem eleuas: virtutem largiris et premia. per christum dominum nostrum. Ut autem clarius hec persequamur notabimus sacri ieiunij fructus precipue septem.

Primus fructus est peritorum peccatorum satisfactio. Nam secundum doc. in. iij. ieiunium ponit vna per satisfactionis. Secus est viciorum repessio. ut dicit Gregorius. exemplum de Eua quae quodam abstinentes fuit in paradiso: permansit in originali innocentia. sed dum pensit gule peccatum incurrit. Tercius est futuro rum peccatorum preseruatio. quod per ieiunium corpus domatur et spiritus subiacet. et sic peccatis cauetur. i. Cor. ix. Laqueo corpus meum et in futurum redigo ne etc. Quod multi dicunt non possunt cauere peccatum presertim. sed tales aduertant quod non est castitatem tam forte quod expugnari non possit si victualia eidem subtrahantur: licet si homo corpori gulam subtrahat expugnabit et vincet illud ieiunio. Jo Amb. Nullum est tam grans de peccatum quod ieiunio non expurgetur. Quartus est infirmitatum sanitatio. Eccl. xxxvij. In multis elasis non deerit infirmitas. quod homo abstinentes est adiuuat vitam. Galienus etiam dicit. Abstinentia est summa medicina. Exemplum in vitaspaz de quodam diuites quod non poterat curari medicina. sed postquam factus est monachus sanatus est. Interrogatus

q̄dam amico q̄s eū curasset. Rūdic. fames z
faba. Quincus d̄r mentis illūinatio: vt dicit
Greg. in p̄sa. s. Un̄ Moyses ieiunādo meruit
accipere legē illūināte p̄lm. Et sic ieiunādo di
scipulis z orantibz misit sp̄m̄sc̄m̄ illūinātem
Sectus d̄r demonū effugatio Matth. xviij.
Hoc genus demoniorū nō eijcit nisi in orōne z
ieiunio. Nā sicut fames expellit lupū de nemo
re. sic ieiunū diabolū. Septimus d̄r operū
mirādoz in oibz p̄peratio. Un̄ Amb. lib. de ie
iunio. Magna est ieiunij fructus. Velias ieiun
clausit celū. Ieiunus filiū vidue ab inferis resu
scitauit. Ieiunus pluuias deposuit. Ieiunus
ignē de celo eduxit. Ieiunus raptus est in pa
disūz. z tanto plus meruit q̄nto amplius ieiun
auit. hec z plura ibi. O q̄ charissimū aduertā
mus q̄ bonū est ieiunare: tā ad bona corpalia
q̄ sp̄alia ad meritaq̄ gr̄e in p̄nti: z gl̄ie in fu
turo p̄ p̄mio eterno. Rogemus q̄ zc.

Feria sexta post p̄mā d̄nicam. Sermo. xj. de
p̄nie impedimentis tribz z remedijs.

Ece sanus factus

es: iā noli peccare ne deterius tibi ali
qd̄ p̄tingat. Job. v. z in euāgelio ho
dierno. Nec verba dixit x̄ps d̄ns hoi q̄. xxviij.
annis fuerat infirmus quē sanauit d̄ns iuxta
p̄batā piscinā inter multos languidos iacen
tē. in q̄b̄ verbis docet oēs penitētes vt caueant
a reciduo peccati postq̄ sūt p̄ p̄niam sanati. qz
p̄pter ingratitudinē ḡuiozē penā demerent reci
diuantes. vt accipit ex ipsis v̄bis x̄pi in euāge
lio. Jō Eccl. xij. Fili peccasti ne adijcias iter: s̄
de p̄stis deprecare vt dimittant. qd̄ p̄esse aliū
thema. Exq̄ autē diabolus multos solet impe
dire z retrahere a p̄niā varijs modis z ipedimē
tis. ideo in h̄ s̄mone agemus de tribz ipedimē
tis q̄b̄ p̄maxime solet retrahere m̄ltos a p̄niā.
z sic tria mysteria notabim⁹ remedia applicādo

Prīmū d̄r error seductionis.

Secundū d̄r timor satisfactionis.

Tertiū d̄r fauor exemplificationis.

S Circa p̄mū de errore seductionis Aduertē
dū est q̄ diabol⁹ seduc̄ mentes hoīm m̄ltorū p̄
errore vanū de p̄destinatōe diuina. z recidiuatio
ne in p̄mū p̄suetudināre. Nā multi diabolico
astutia dicit sic. Quare debeo penitere cū de
me p̄ordinauit vl̄ ad vitā vel ad dānationē nec
p̄ alie fieri q̄s put de⁹ p̄uidit. ideo si sum ordi
natus ad vitā eternā dabit de⁹ gr̄am peniten
di q̄n̄ vult salte in hora mortis. Si autē sum de
nūero reproborū vtq̄s finalr dānabor. ideo fru
stra p̄niam nūc ago ex quo finalr sum casurus.
Itē qz inq̄r tales etiā sic Ego scio ex p̄suetudine
mea q̄ nō possum cauere a reciduo peccati: qz
adeo assuetus sum q̄ p̄cupiscētia mala statim
vincit me. nōne q̄ melius ē mibi nō penitere q̄s

p̄ p̄niam recidiuādo ḡuius scz dānari. Iuxta
illū p̄missum in themate dicitur christi. Ne tibi
deterius p̄tingat zc. Sed ad hec repellenda p̄
remedio sunt p̄siderationes tres. Prima de dei
ordinatione. qz diuina p̄destinatio ita est a deo
p̄disposita vt electi ad eā nō nisi merēdo scz p̄ er
p̄niam z opa ac p̄cibz pueniāt: vt d̄t Greg. xxiij.
q. iij. c. obtineri. Un̄ p̄sidera q̄ in p̄ordinatione
dei due sunt snie late vel p̄uise. vna q̄ peccator
si penituerit saluetur. alia q̄ si peccator nō peni
tuerit damnet. Stultus est ergo q̄ sniam mor
tis eterne dānatōis cū nūc posset: nō vult muta
re penitēdo scz in sniam vite eterne z salutē. Nā
ibidē Aug. d̄r. Nouit de⁹ mutare sniam scz dā
nationis si tu noueris mutare delictū. Ad id ex
emplū ponit fm̄ eundē Aug. xxiij. q. iij. c. nabu
chodonosor. s. Itē q̄ p̄ p̄ham. q̄ sicut scimus
neminē vltra terminū sibi a deo p̄fixū esse victu
rū. tñ si p̄tingat languor oibz languētibz nō in
cōgrue medicinā exhibemus. ita licz scimus q̄
soli p̄destinati saluant: tñ oibz peccantibz adhi
benda est correctio z p̄nia. z sic patz q̄ hō debet
deponere talē errozē diabolicū z festināte peni
tere. Scda p̄sideratio de penitentie accelera
te valore: qz q̄nto q̄s festinat pluries etiam cas
dens resurgere pluries tanto ex h̄ diabolus de
bilitat ne hoies illū su biectū tenere possit in ser
uū p̄petuū. tanto etiaz magis deus puocat vt
p̄fortet illū p̄ gr̄am suā z tanto plus iustificat
saltem in hora mortis ex habitu p̄nie crebre ac
quisito. Un̄ Hiero. ad rusticū mo. de pe. di. iij.
s. q̄ autē d̄t. Septies i die cadit iust⁹ z resurgit
si cadit quō iust⁹. si iustus quō cadit. s̄ iusti vo
cabulū nō amittit q̄ p̄ p̄niam semp̄ resurgit. et
nō solū septies sed septuagies septies delinquē
ti si zuerat ad p̄niāz peccata donant. Nec ibi.
O ergo peccator resurgere festina quotiens ca
dis. Tertia consideratio de piculosa in pecca
to māsione z p̄suetudinis assidua aggraua iō
ne. qz q̄s q̄nto pluries z q̄ntiens peccat: tanto
sibi penas p̄les accumulāt. vñ Job. xx. Pluer
d̄ns sup̄ eos vim furoris sui. Glo. dicit. q̄ sunt
gutte in pluuiā: tot dabit d̄ns impio tot mēta
scz iuxta om̄ia z singula opa eius. Reuera stul
tus est q̄ sibi q̄ridie vellet augere cruciatus. Et
de h̄ exemplū ponemus in fine huius s̄monis.
N Sed di. tñ scriptura exp̄sse d̄t. q̄. p̄et. ij. q̄
refugientes coīgnationes scz p̄cōz. his rurū
implicati facta sunt eis postiora (inq̄t) deteri
ora p̄oribz. Et sequit. Melius em̄ erat illis nō
cognoscere viā iusticie q̄s post agnitōnē retroz
sum zueri ab eo qd̄ traditū est sancto manda
to. hec ibi. Uidet q̄ melius hoi stare in peccato
q̄s penitere nisi sic peniteret q̄ postea nō recidi
uerit in p̄mū: qz ingratitudo aggrauat p̄mū res
ciduāntis zc. Sed cū sciam me ex p̄suetudine
reciduiare q̄re debeo penitere. Ad h̄ r̄ndet fm̄
sniaz Scotti in. iij. di. xxiij. aliosq̄. q̄ nō est p̄pre

Feria. VI. post dominicā primā

rea in peccatis manendū s; melius ē sepius resurgere. q; q̄uis p̄m̄ subsequēs in recidiuāte sit grauiori pena puniendū ppter ingratitudi-
nē respectu peccati p̄us cōmissi. z h̄ mō intelli-
gendū est q; posteriora facta sunt deteriora po-
ribus peccatis compando adinuicē ipsa pecca-
ta. nihilominus tñ p̄ius est in peccato stare rō-
nib; supradictis in respectu quo ad hoīem pe-
nitentē: nec p̄surgit etiā semp̄ tantus reatus ex
ingratitude reciduationis q̄ntus fuit reat⁹
p̄eritoꝝ peccatoꝝ: vt p̄t; p̄ Scotū sup̄. vñ au-
toritas Pe. p̄dicta intelligenda est faciēdo p̄pa-
tionē peccati posterioris ad p̄m̄ p̄us in eodē
genere peccati vel speciei: nō quo ad hoīs sta-
tū: quia melius est cognoscere viam iusticie p̄
fidem z p̄niam: q̄ oīno nō cognoscere. z meli⁹
est ex luto peccati crebro exurgere: q̄ in ip̄o con-
tinuē iacere. Un̄ L̄br̄. de cōpunctione dicit q;
humanū est peccare: sed diabolicū est in p̄cō p̄
seuerare. z sic p̄t;. O q̄ peccatoꝝ. o peccatrix noli
negligere: noli in p̄cō dormire: s; festina cele-
ri⁹ resurgere vt possis dānatōz p̄petuā euadere
¶ Circa secundū de timore satisfacionis. Nā
multi errore diabolico decepti dicunt. ego non
possum de peccatis satisfacere tāto labore quo
deberem cū sint peccata mea multa z magna. z
sic iuxta p̄s. Illic trepidauerūt timore vbi non
erat timor. Similes leonib; q; vt dicit timent
gallū albū eo q; putant in eo esse quendā lapī-
dem noīe albestū. z similes etiā elephantis q;
timēt mures: vt hec patēt in exameron Ambro-
sij. sicq; tales nō penitent. Sed p̄tra h̄mōi res-
media sunt p̄siderationes triplices. Prima p̄si-
deratio dicit penitētiā facilitat. Nā si q̄rat
vtrū possit hō facili p̄ p̄niam de oīb; peccat⁹ sa-
tisfacere. R̄ndet fm̄ Ibo. in. iij. dis. xv. q; p̄ius
deus nō erigit ab hoīe peccatoꝝ equiuales vel
equales: hoc est vt q̄ntū malū p̄ peccatū nocuit:
z q̄ntū bonū p̄didit instanti satisfaciāt: quia
hoc est impossibile. Un̄ p̄bus. viij. ethicoꝝ. dē
q; in his bonoꝝ qui sunt ad deū z ad paren-
tes nō tenet hō ad equiuales sed ad possibile.
Unde nō erigit deus in penitētia ab hoīe nisi
q̄d est fm̄ suaz possibilitatē: quia ad impossibi-
le nemo obligat. ff. de regu. iur. l. impossibiliū.
Ideo q; hō q̄ntūq; sit magnus peccatoꝝ pos-
terit facili ter satisfacere faciēdo q̄d in se est: z q̄n-
tū potest. z virtus passionis christi supplet q̄d
deest. Nam Bern. dicit. q; vna gutta sanguinis
christi p̄ponderat sup̄ oīa peccata totius mū-
di. Secūda p̄sideratio dē penalis modicitat⁹
Nam si bene aduertimus: oīis pena p̄ntis vi-
te modica est z quasi nihil respectu p̄nē future
vt dicit Aug⁹. sicut extrahere capillum vnū de
capite minimus dolor est respectu crucisfragij
aut affationis. Tercia p̄sideratio p̄solabilis
suauitatis quia deus magna p̄solatione deles-
tationē infundit penitentib; sicut p̄misit x̄ps

Matth. xj. di. Venite ad me oēs qui laboratis
sc; in mundialib;: z onerati estis sc; peccatis: z
ego reficiam vos. Tollite iugū meū sup̄ vos. I.
iugū penitētie. Iugū enī meū suauē est: z onus
meū leue. L̄br̄. dē. O homo penitētiā times:
nihil in ea durū est sed delectationē habet. cum
gustaueris tunc p̄senties q̄suauis ē sapor ei⁹.
¶ Circa tertiu de fauore exemplificationis.
Nam multos retinet z impedit a penitētia fa-
uor exempli multoꝝ quos vident tā deros q̄
seculares maiores z minores hoīm: p̄ abrupta
vidēdo currere. z dicunt. Si illis hoc licet qua-
re nō mihi. Si illi sperāt saluari: quare ego dā-
nabor. z sic exēplo illoꝝ a penitētia retrahunt.

Sed ad hec repellenda notemus tria reme-
dia p̄siderationis. Prima p̄sideratio de mul-
toꝝ damnatione: quia vt christus dē Matth.
vii. Lata via que ducit ad p̄ditionē: multi am-
bulāt p̄ eā. Unde si tu vides multos currere ad
dānationē: nō debes post eos currere ad ignē
gehenne: sed capm saluare. sicut stultus esset q;
videns q; alij occidit se p̄cipitando in ignē ip̄e
similiter faceret. ¶ Secūda de infernali ar-
dore. Nam si querat vtrū quāto plures erūt in
inferno tanto damnati habeant ampliorē p̄sol-
lationē ex multitudine societat⁹. Iuxta illud p̄-
uerbiū cōmune. Gaudiū est miseris socios h̄re
penaz. Ad hec r̄ndet Aug⁹. omelia de peniten-
tia. Et habet. ij. q. j. c. multi. vbi dē sic. Non que-
rant hoīes sibi comites ad supplicia nec gaude-
ant: q; p̄les inueniūt sibi similes in culpa. Nā
nō p̄pterea minus ardebūt: q; cū multis arde-
būt. Nec ibi. z sic in damnatis fallit puerbiū
supradictū: vt dē Burcolus. Tercia p̄sidera-
tio de christi passiōe. Nam ideo christus p̄ nos
bis sanguinē fudit: dolores sustinuit: crucē ba-
iulauit: z in ea mortuus est: vt nobis exemplū
z incitamentū daret penitētie. sequamur ergo
christum plus q̄ alios. Exemplū ad supradic-
ta p̄ finali ponamus ex vit. pa. de sancto Arle-
nio q; orauit vt sibi opa hoīm reuelaret de⁹. tūc
apparuit ei angelus dicens. Egredere de cella.
Egressus vidit ethiopem ligna cedentem z fa-
cientē sarcinam grandē quā temprabat leuare
nec poterat. Et ille iterum plura ligna cedens
supraddebat. iterū temprabat leuare. Et tādū
plura supraddidit q; corruit z oppressus est sub
onere. Unde angelus exposuit Arsenio dicens
Sic faciunt peccatoꝝ: peccata peccatis accu-
mulando: z sic penas inferni augendo sibi. Ire-
rū vidit aliū stantē sup lacum z aquā haurien-
do fundentē in canale p̄foratū subrus z efflues-
bat aqua. z cum veller vas illud implere sic nō
poterat. Et angelus ait. Sic sunt multi q; licet
bona opent: tamen quia a malo non desistunt
vere penitendo euacuāt merita. hec sufficiant
Rogemus ergo dominū nostrum iesum christū
sc;.

Sabbato post p̄mā dñicam Sermo. xij. de alijs impedimentis penitentie z remedijs.

Adientes disci

a puli ceciderūt in faciē suam z timue-
rūt valde. *Matth. xviij. z in euāgelio*
hodierno. Sic d̄r Remigiū. Dñs iesus gl̄iaz
sue dantatis in transfiguratiōe ostensurus du-
xit illos in montē excelsum seorsum vt significa-
ret q̄ q̄ volunt xpm̄ in gl̄ia celesti videre nō des-
bent stare in infimis vicijs voluptatibz mū-
di. sed amore sup̄noz erigant ad celestes mon-
tes p̄ penitentiā z virtutes. Unde z in hui⁹ mys-
terii qñ discipuli viderūt ibi gl̄iam transfigu-
rationis: audientes vocē dei patris xpo suo fi-
lio testimoniū p̄bentis: mox ceciderūt in faci-
em suā: qz sancti penitentes z deū timentes in
faciē cadere dicūt: qñ se ante deū ad pñiaz faciē
dam p̄sternent: sed impij retrosum fugiētes
deū: p̄ pccm̄ cadūt in infernū. Nec fm̄ Remigiū
Et nos ergo charissimi vere penitendo audia-
mus xpm̄ deūqz patrē vocātē ad pñiaz z p̄ster-
namur cadētes in faciē ne in morte cadam⁹ in
infernū impenitētes. ideo d̄r euāgelii q̄ audie-
tes discipuli zc. Itaqz de alijs adhuc impedi-
mentis pñie psequēdo cū remedijs tria myste-
ria in b̄ s̄mone post p̄dicta declarabimus.

Primū d̄r impedimentū pudoris.

Secundū d̄r p̄sumptionis.

Tertium d̄r desperationis.

N Circa p̄mū de pudore penitendi. Nā plu-
rimi p̄fundūt pudore verecūdantes penitere z
p̄fiteri pccā. z sic retrahunt a pñia. tales sūt p̄ci-
pue sup̄bi z hypocrite q̄ volūt videri boni cum
sint omī spuracia pleni: z sic verecūdant veras-
citer p̄fiteri vel se hūiliare ad pñiam. Un̄ de p̄-
di. iij. S̄nter hec b̄rctū. d̄r Adamācius. Pigra
z verecūda est pñia q̄ pñiū pudore p̄mit. Glo.
i. rep̄m̄. Itē sunt heu multi q̄ obmittūt facere
pñiam z alia bona ne irrideāt a malis vl̄ alijs
hoibz: certūz est em̄ q̄ displicet malis vita bo-
noz. *Prover. xxiij.* Abominant impij eos q̄ in
recta via sunt. verūt valde fatui sunt q̄ ne irri-
deant a malis p̄pterea in malo p̄seuerāt nec pe-
nitentiā aggredi curant. Un̄ tales p̄ remedio
anime tria debent p̄siderare.

Primo assimilationē exemplarē.

Secūdo rōnem naturalem.

Tertio futurā p̄fusionem finalem.

*P*rimo inquā assimilationē exemplarē. Nā tu
hō qñ p̄apis q̄ mali vl̄ quicqz hoies irridēt te
p̄ eo q̄ bonitatē facis. cōsidera q̄ sile est b̄ ac si
ceci irridēt eū q̄ bene videt. aut claudi irride-
rent eos q̄ recte ambulāt. aut si laceratis vestibz
inducti irridēt eos q̄ regio habitu fulgēt. aut
in stercore iacentes irridēt eos q̄ mūdōs se a
stercoz sedatibz suauerūt vel resurgūt ex tali

bus z se mūdāt. Sed dic mihi o hō. Nōne stul-
tus esset q̄ taliū z tales irrisiones curaret intan-
tū vt sibi oculos cruceret ne a cecis irrideret. aut
claudū se faceret aut amictū regiū p̄jceret. aut
se mūdare nollēt ob h̄mōi irrisiones. sic in p̄pos-
sito. Secūdo p̄sidera rōnem naturalem. Nā rō nas-
turalis dicit q̄ si nō erubuiti facere turpe z i-
honestū: sicut est peccare mortali. nō debes eru-
bescere id qd̄ est honestū z vile. Un̄ Ber. *D* in
sanctia hoīm nimia. pudet abluī z nō pudet inq̄-
nari. abstergit caliga z p̄temnit ania. Nec ille.
D hō dic mihi. Si tu latro ciniū vel furtū cōmi-
sisses z in eo crimine dep̄hensus: nōne erubescer-
es: certū est q̄ sic: nōne petere tibi remitti a ius-
dice penā mortis erubesceres certū est q̄ nō. Sic
in p̄posito: nō debes erubescere penitēdo remis-
sionē pccā a deo petere. Tertio p̄sidera p̄fusio-
nē finalem: qz si tu nunc in pñia nō vis erubescē-
tia sufferre corā vno p̄bytero i p̄fessionē faciēda:
heu heu q̄ maximā p̄fusionē oportebit te susti-
nere in finali iudicio corā toto mūdo. qz dñs d̄r
Matth. iij. Revelabo pudenda tua z ostendā gē-
tibi nuditatē tuā z regnīs ignominia tuā. Ue
tibi miser pccōz: qz tunc nō poterit tibi fieri ali-
qua remissio p̄ illā p̄fusionē. nunc aut erubescē-
tia ē salutifera in sacra pñia. Elige igit tibi qd̄ vis
qz vel hic vel in futuro verecūdiā dep̄ctis tuis
oportebit te sustinere: hec igit cogita.

N Circa secūdū de impedimēto p̄sumptio-
nis. Notandū est q̄ mlti a pñia retrahunt z de-
cipiunt p̄ vane sp̄i p̄sumptionē triplicē.

Primo p̄ sp̄em diutius sup̄vivendi.

Secūdo p̄ sp̄em miam p̄sequendi.

Tertio p̄ sp̄em bene moriēdi.

*P*rimo inqz p̄ sp̄em diutius sup̄vivendi. Nam
vt inquit *Licero lib. de senectute.* Nemo est tā se-
nex q̄ se nō putet annū vivere. Et *Hiero. ad Be-
rūcia.* Nemo est tā fract⁹ viribz z tā decrep̄te se-
nectutis: vt nō se putet adhuc annū posse sup̄vi-
uere vñ subrept obliuio p̄ditiois sue zc. Verū
tñ p̄ remedio tu hō p̄sidera: qm̄ q̄qd̄ q̄s cogis
ter vita n̄ra brevis est z incerta: nec pōt esse diu-
turna. *Jac. iij.* Que est vita n̄ra vapor: ad mos-
dicū parēs: z deinde exterminabit. iō festinem⁹
ad pñiam. Exēplū *Luc. xij.* de diuice cogitante
in copia bonoz epulari z gaudere in ānos plu-
rimos. cui dicit̄ ē. Stulte hac nocte repetēta te
aiam tuā: z q̄ p̄gregasti cui⁹ erūt. Secūdo retra-
hunt a pñia hoies z decipiūt p̄ sp̄em p̄sequēdi
miam a deo ex sola magnitudine mie cū tñ ma-
le viuāt. Sed p̄ b̄ p̄ remedio p̄sidera: qz de⁹ nō
min⁹ iustus ē q̄ misericors: vt ait *Chrys.* Jōqz
scribit̄ *Eccl. v.* De p̄piciatu pccōz noli ēē sine me-
tu. Et ne dicas. Misericordia dñi magna ē. Mul-
titudis pccōz meoz miserebit̄. Misericordia em̄ z
ira ab illo cito appropiat. ne igit tardes pueri ad
dñm. *Hecibi. Aug.* in sacra scriptura canonica
nō inuenit nisi vn⁹ solus q̄ in fine se penituerit

Dominica secūda quadregesime

¶ Circa tertium de impedimento desperatois
Nimirū diabolus sic solet pccōrē decipere q̄ ante
q̄s hō peccauit p̄suadet sibi q̄ pccm̄ sit remissi/
bile p̄ dei misericordiā. ideo q̄s faciat illō z post/
ea poterit misericordiā p̄sequi penitēdo. Sed
postq̄s hō peccauit pluries tunc instigat vt hō
desperet de dei misericordiā. tū p̄pter pccōrē ma/
gnitudinē. tū p̄pter vicissitudinē. tū p̄pter mult/
tudinē. Sed p̄tra tria p̄ remedio sunt p̄sides/
randa. Primo xpi passio cui⁹ vnica gutta san/
guinis p̄ponderat pccis totius mōdi ad satisfā/
ciendū. vt d̄t Bern. Un̄ glo. sup̄ illud Job. vj.
Utā appenderent pccā mea in statera. Glo. d̄t
crucis passio z mors christi plus ponderat q̄
multitudo pccōrē sup̄ numerū arene mar̄. Se/
cūdo misericordie dei magnitudo q̄ est infini/
ta adeo q̄ oēs etiā ex inferno si vellet posset libe/
rare: infundendo eis p̄niā sicut infundit pec/
catori p̄niā grām merē grat̄: vt pbat beatus Rich.
in. iij. Tertio p̄sideranda est desperatiois gra/
uis offensio. q̄ vt d̄t Hiero. z Iñs. sup̄ oīa alia
peccata grauius pccm̄ est desperatio z plus pu/
nit in inferno. Nā z iudas grau⁹ peccauit de/
spando q̄ xpm̄ tradendo. Nec ibi. Proinde ē
si putares te a deo reprobātū z dānādū: adhuc
n̄ debes despere etiā in hora mortis. ¶ S̄
querit p̄ instructione quō hō debeat spem h̄ere:
z h̄ etiā in extrema hora mortis. Ad hoc r̄ndet
Grego. lib. xxiij. moral. di. In hōis pectore in/
cessanter debent sp̄es fiducia z timor simul cō/
iungi. q̄z incassum mīam q̄s sperat si nō etiam
iusticiā formidat. Et incassum iusticiā metuit
si nō etiā de misericordiā cōfidit. Oporret igit̄ de
n̄ra infirmitate formidare z de dei miseratione
p̄fidere. Nec Grego. Exemplū In castro for/
ti existenti in p̄sinib⁹ inimicōrē: q̄uis p̄fidat d̄
fortitudine castri: nunq̄m sic debes p̄sumere
q̄n custodes adhibeas. Sic in p̄posito nos qui
p̄tinue v̄samur in p̄sinib⁹ demonū volentū
castri aīe nostre occupare: debemus custodie
christi z beate Marie nos cōmendare. z in no/
stris virib⁹ minime p̄fidere. Nam Aug⁹. d̄t q̄

Dñica.ij. q̄dragelime in mane Sermo. xiiij. s
p̄nitioe. Et aduertendū q̄ s̄m ordinariū curie
romanū in hac dñica legiū euāgeliū dei bester
ni. i. sabbati qd̄ est de transfiguratione xp̄i. S̄z
in ecclesijs seculariū sacerdotū legiū euāgeliū p̄
cedentis q̄nte ferie s̄z de muliere chananea. Jo
thema p̄or de vtroq̄ p̄dicor̄ euangelior̄ acci
pi sicut placuerit p̄dicatori.

Ecessit iesus et

Item ex euāgelio aliū thema accipe. Misere
re mei dñe fili dauid filia mea male a demonio
verat̃ Matth. xv. ⁊ in euāgelio. In q̃bo verbis
nos exemplo hui⁹ mlieris chanance docemur
quō pctō⁹ peritus debeat mīscōiam dei inuo
care. q̃ pmo p̃siderando ⁊ allegando xp̃i diuī
nā mīscōiam magnā: cui ppriū est miseri fī
Bern. Jō dī Misere mei dñe. s. deus. Scō
allegando vel p̃fīrendo xp̃i incarnationē ṽl hu
manationē. Jō addit. fili dauid. Tercio pctō⁹
suoz p̃fessionē verā. id addit. filia mea a demon
io verat̃ fm Rabanū B est: p̃cia pctō g̃uatur
Nec ex euāgelio qđ legit̃ hodie i eccl̃i s̃ s̃cl̃ariū

Itaq; postq; egim⁹ de pnia in gñali: Jā agē
dū restat de ei⁹ pma pte q est pñtio. d qua tria
mysteria declarabimus p hoc finone.

Primū d: realis notificatiois.

Secūm d: regularis modificatiois.

Tertiū d: salutaris reiterationis.

Q. Circa pñm de reali notificatōe Notādū q
valde necessariū ē nobis h nosse qd sit realr va
pñtio. qz ipsa est ps pma pñie: q si nō valuerit
nil valebūt pñie ceterē pres. scz pñessio z satisfā
cio. Sic si ali⁹ structure fūdāntū male fuerit
factū nil valebit supēdificata i eo structura: sed
corruet. vñ mgt in. iij. di. xvj. c. j. dē. In pñectōe
pñie tria sūt pñsiderāda. l. Cōtritiō cordis vl cō
punctio. Cōfessio oris. Satisfactio opis. Nec
est inq; fructifera pnia vt sicut tribo mōis deuz
offēdim⁹ corde: ore: z ope. ita tribo mōis satisfā
ciam⁹. Nec mgt ibi. Quapropt discam⁹ agno
scere qd sit realr pñtio. Ad qd rñdet fm Bo
nauē. dis. xvj. lib. iij. z Rich. ac Tho. e. li. iij.
dis. xvj. ar. j. q. j. Et pñcordit alios doc. q Cōtri
tio ē dolor volūtariē assumptus p pñtis cū p
posito pñtendi z satisfaciendi. Sed vt hec dif
finitio magis innoscat simplicibz hic qñtur.
Quare talis dolor pñialis scz p pñtis noiāt cō
tritiō. nā h vocabulū qñre bz. Ad h nota fm col
dem pñdictos doc. vbi s. q sicut in materialibz
durū d: illud qd nō cedit tactui p phm. iij. me
thoroz. Frangi autē d: aliqd dū diuidit in pres
magis. h d: cōminui vl pñti qñ redigit in pres
puas z minutas vt qñ annibilet. Sic metha
phorice cor hois durz d: esse qñ diuine inspira
tioni qñ manui tāgenti nō cedit. sed obuiat. h ē
dū in affectu peccandi dure pmanet. Sed qñ
hois cor respiscere incipit a pñtis frangi d: per
attritiōē. Qñ autē intēti qñ pñti in se affectū
peccati: ita vt volūtas peccādi in eo pñte z ro
taliter destruat z ab eo recedat: tunc pñtio d:
Et sic patz fm Franciscū maro. z alios q attri
tio differt ab ipsa pñtione. qz attritiō est dolor
impñectus. z qz est sine gñā gratūfaciēre. Cōtri
tio nō est dolor pñectus z cū gratia gratūfaciē
re. licz pñtio z attritiō materialr idē sint. Sic
enī lux aurore incipit manē: sic in hoie attritiō:
q crescendo fit pñtio qñ lux ipsa meridiei z p
fecit diei. licz materialr sint idem. Exempli gñā.
Unus magnus pñtōr deo inspirante incipit se
recognoscere de pñtis z dolere: sed nōdū bz pñ
ctū pñtitiū deserēdi pñtitiū: talis attritiō ē. Qñ
autē talis pñtitiū dolere: adeo q oīno vult absti
nere a pñtō: pñtitiū: z causas pñtōz excidere. pu
ta meretricē a se abijcere. aliena restituere. irā de
ponere z hñmōi. iam pñtitiū ē. Et qbz pñz q ad
verā pñtitiōz qñtuor requirūt qz si vñū tñmō de
fuerit: va pñtitiō nō erit. Prīmū ē dolor pñtiti
pñti. Secūm ē pñtitiū de cetero cauēdi. Tertiū ē
pñtitiū de pñtitiū. Quartū ē pñtitiū iuxta posse
satisfaciēdi. Et de his clari⁹ agem⁹ in seqñtibz.

R. Circa secūdū de regulari mō pñtitiōis notā
de sunt quatuor regule pñpue.

Prima de mō nō volēdi.

Secūda de mō detestandi.

Tertia de mō dolēdi.

Quarta de mō pñtitiū hñdi.

Prima regula q hō pñtitiū hñdi: d: velle pñtitiū nō
fecisse. z q fecit displicere: vt ponit fm Scotū z
doc. S3 di. Quō pñtitiū hñdi displicere z nolle qd
iā pñtitiū ē: cū illud nō pñtitiū nō esse. Nā pñtitiū
nō esse pñtitiū implicat pñtitiōnez fm phm
ij. Periber. Scilicet enī est nolle qd nō pñtitiū non
ē. S3 ad h rñdet fm Tho. in. iij. di. xij. ar. q.
vj. in solutione argumēti. Qñ quis volūtas cō
pleta in ipō penitēre nō sit absolute de impossi
bili. est tñ de ipō z d: fieri volūtas pñtitiū. Uel
lemus enī si esset possibile q h nō fuisset. z
h sufficit. Nec ibi. Secūda regula. q hōi cō
trito hñdi: si nō pñtitiū dolere de h qd fecit: sufficit de
testari q illud inordinare p legē dei fecit z offen
dit. S Nā querere posses. Quō hō q nō pñ
pñtitiū dolere eo q exinde utilitatē habuit vel cō
secutus ē possit esse in statu salutis. Exempli gñā
Jō non dolet. qz ex adulterio filiū generauit q
magis z potēs vl sciētificus p tota puincia vl
ecclesia postea vñl effect⁹ ē. Uel si qd ex rapina di
tatus ē qñtū faciēdo p rapta bōa z iā restituere
pñtitiū se ac suos sustentare. z nō dolet q rapuerat:
qñ ex h dicit⁹ ē. Rñdet fm Hen. de gaudauo
in qñlibeto. Qñ circa pñtitiū pñtitiū cōsiderari tria.
Primo suba actus pñti. Secūdo aliqd bonū qd
euenit ex pñtō. puta filiū gñauit ex adulterio: vt
dictū ē z hñmōi. Tertiū iordiatio act⁹ ipi⁹. l. q
legē dei factū ē tale. Nō autē tenet dolere solū de
iordiatōe act⁹ eo q deū offendit p legē faciē
do. Jō qz licz hō nō possit dolere de delectatiōe
quā habuit in actu pñti vl de suba illi⁹ act⁹. aut
etiā de bono secuto puta de filio gñato z hñmōi.
Nihilomin⁹ tal⁹ pñtitiū saluari si doleat q talē deles
eratōz z filiū seu aliā utilitatē habuit ex inordina
to mō z cū offensa dei. Et h dolere suffic ad pñ
titiōz saluificā. Tertia regla. q ad verā pñtitiōz
nō necessario requirūt dolor sensual⁹: s3 sufficit do
lor volūtari⁹. si tñ pñtitiū dolor sensual⁹: merito
rius ē z mltū val⁹. Rō. qz dolor sensual⁹ nō ē in
pñte hois vt possit se excitare hō ad sensibiliter
dolendū z pñtitiū. Nā vt phs d: mltieres sūt
naturalr ad sterū faciles. viri autē duri. sed de⁹
nō requirūt ab hoie id qd ē impossibile. Nā. ff. de re
iur. l. apōssibiliū. Ad impossibile nemo obligat⁹
Propñea ad pñtitiōz verā qñ hō nō pñtitiū sensualr
dolere: suffic ad salutē dolere salte intellectualr
z volūtariē. h ē: velle nō fecisse pñtitiū. aut saltem
dolere de h q nō pñtitiū dolere sensibilr flēdo vl do
lere q nō pñtitiū velle nō fecisse. Nā vt cancel. pñtitiū.
qdā tractatu. z seqt cū Antho. floren. aliqz mō
dermi d. Aliqñ inqñ nō tā meritoriū ē dolere sen
sibilr pñtis. sicut velle dolere z nō posse. Pro
b J

Dominica. II. quadragesime

bat hoc p. ps. di. Desideriū pauperū exaudiuit dñs: p. parationē cordis eorū audiuit auris tua. Et ita iudicat nos deus fm rōnis supioris ar. bitriū voluntatē z iudiciū. z nō fm ea que nob inuitis z p. tra nitentibz ex rationis electioneqz nolentibz portio sensual' inferior aduehit. Nec ille. **I.** Exemplū ad hec narrat q. qdaz nō bilis z distissima mulier illegitime pcepit z p. perit successiue tres filios q. s. fecit erudiri z sacri sunt doctores mari: ita q. p. eos mlti de ecclia illūinati sunt. Unus illoz fuit theologus maximus. Alius canonista. Tertius historiārum magister. Quz mulier illa ad extremā tandem hora in infirmitate puenisset: accesserūt p. dicit filij eius z monebant eā ad p. niam. Illa di. Nō possum dolere peccata illa ex quibz tanta p. uenit utilitas vt tales doctores genuerim. At illi monentes eam diligenter z sollicitate induxerūt vt doleat de hoc saltem q. nō potest dolore hīc illa assentiens sic decessit. Et tandem cuidam viro bono apparuit dicēs se esse in purgatorio z sic de saluandoz numero. Quarta regula. Q. ad veritatē p. tritionis saluifere sufficit in p. posito voluntatē nō peccandi de futuro habere. Nec requiritur necessario p. trinuatio de facto p. omni futuro tpe: vt nō p. tingat a penitentia vera postmodū aliqñ de facto excidere. Nam vt Tho. in. i. iij. dis. xiiij. dicit. erroneū ē dicere q. nō fuerit vera penitētia vel p. tritio vera quādo in q. nat sequenti culpa. v. q. a vera p. nia nō possit q. s. exidere vel p. niam iterare. Unde sufficit ad veritatē p. tritionis hoc in p. posito hīc q. de cetero nunqz velit mortaliter peccare dei grā adiuvante z iuxta suū posse. q. quis sciat si aliquādo peccabit aut liqz putet q. aliquando peccabit. Un. z christus Joh. viij. loquens ad ultere dep. hense z etiaz alijs quos absoluit: dixit. Ua de z amplius noli peccare. hoc est. habeas volūtatē vel p. positū nō peccandi. z nō dixit. nō peccabis amplius. De hoc patebit clarius etiaz in sequenti articulo. Ergo homo discet quō p. contritionem saluari possit.

U. Circa tertium de saluati reiteratione quērit. Utū hō qui scit se p. suetudinarie iteratis vicibz in peccatū futurū cadere: possit veram p. tritionē semp quorētēs vult sibi formare z vere penitere. Rōnes questionis sunt p. vtraz parte. Nam posses arguendo dicere q. nō. qz put de pe. dis. iij. §. j. Aug. c. Inanis ē penitētia (in q. t.) quā sequēs coinquinat culpa. ergo videt q. talis nō vere penitet cū sciat se iterato peccare. qm ad verā penitentiā requirit p. positum nō peccandi. Sed in p. trariū est. quia vt ibidem. scz de pe. dis. iij. §. hac auctoritate. Gratianus dr. q. itera. tā penitentiā deus nō p. remittit. z sepissime iterata penitētia semp peccata remittunt. Itē Lbry. solto. ibidem. c. Talis mihi (inquit) crede est erga hoīes pietas dei q. nunqz spernit penitentiā

si ei simpliciter z sincere offerat. etiam si ad sum mū q. s. pueniat maloz z inderamē velit reuer. ti. Nec ibi. Ad hec rñd et ergo fm Rich. sup. iij. dis. xiiij. q. ix. ar. ij. z Tho. 2 cor. aliosqz recolligēdo p. quattuor documenta. Primū est de p. tritē p. nia veritate. viz q. p. nia quā sequens in quinat culpa nihilominus vera est nec dr. inanis p. Aug. vbi s. sic intelligendo q. nō fuerit vera: qz potuit esse vera. S. inanis dicit: sic intelligendo q. p. p. am sequens mortificat z red dū insufficiens ad vitam eternā. Et bene sic dr. inanis eo q. erit sine fructu p. nia vere p. seuerant. tis in grā: cū fructus est vitatio gehēne z ad. eptio glie. Nec patet in glo. ibi. Secundū documentū de hōi penitētie qualitate. q. scz peccator p. suetudinarie reciduians p. iteratis vicibz semp velle non peccasse z p. positū habere nō peccandi. liqz putet se nō implere hoc p. positū sed iterū casurū ex fragilitate vel praua cō. suetudine. Et hoc sufficit ad veram p. tritionem scz habere p. positum. vt patuit ex sup. dicta regula. iij. articulo p. cedenti. Nam vt Aug. lib. retra ctationū. j. c. xviij. dr. Nullus sceleratus quantūqz pessimus q. diu in hac vita est p. stritus debet vel habet desperare. quia semp quorētēs cūqz cadit p. t. resurgere ad verā penitentiā p. dīcto mō. Ergo dei misericordia maxima. **I.**

Tertū documentū de excusationis fallitate q. viz illi q. se excusant p. p. suetudine dicētes q. ideo nō possunt veraciter penitere. qz scūt se ite rū. plapuros in peccatū. falsum dicit. Primo quia nesciūt si forsitan moriant ante q. iterato peccabūt. ideo habeant nunc p. positū z sufficit. Secūdo qz forsitan deus dabit sibi virtutē p. seuerandi vt de cetero nō peccet. sicut multis fa cit ex misericordia deus. Tertio qz tali occasio ne nō resurgere fatuū est. Sicut exēpli grā. Si tu scires ex certa dei reuelatiōe q. inde transies ante q. puenias ad domū tuā ter es casurus in lutū. Dū ergo p. ma vice vel secūda cecideris si nō vis resurgere: eo q. adhuc habebis pluries cadere: stultus es. Sic ē in p. posito de casu peccati. Ergo hō exurge de fecibz p. t. quorētēs qz cadis. Quartū documentū de iterato z cre berrime p. tritionis salubritate. q. viz multum valet ad salutē hōi crebro cadenti: crebro z sta tim per p. tritionem resurgere. **V.** Ad quod docet nos. Primo scriptura tā sacra qz cano nica. Nam Hiero. ad Rusticū mona. de pe. dis. iij. q. p. aut. dr. Septies in die cadit iustus z re surgit. Si iustus: quō cadit. si cadit: quō iust? Sed iusti vocabulū nō amittit qui p. penitentiā semp resurgit. Et nō solum septies sed etiam septuagies septies delinquenti si p. uertat ad p. niam peccata donant. Nec ille. Secūdo ex. emplum z ratio ex lege p. bica pariter z ciuilia. Nā omnis hō naturaliter opraret quorētēs qz occideret si possibile foret semp reuiviscari z a

morte resurgere. quanto magis debet a morte anime p veram p[er]itionē statim reuiuificari et resurgere. Nimirū. ff. de legib[us]. l. Et his. in. ff. ve[re] teri glosa querit Utrū resuscitatus sicut Laza[rus] debeat reuocare possessiones q[ua]s prius tenuit. An filius qui statim intrauit patre mortuo. Et videt[ur] magis tenere cum patre. Et bene. quia p[ri]nceps q[ui] concessit illi p[ri]ncipale sc[ilicet] vitam intelligit etia[m] concessisse accessoria. extra de reg. iur. lib. vj. tex. cu[m] glo. Sic quē deus resuscitat ad vitā gratie quocienscu[m]q[ue] semp[er] reddit ei oīa bona spiritualia z merita op[er]u[m] que habuit ante q[uam] peccasset. **T**ercio p[er] finali ponamus miraculū ex historia. Nā Celsarius in dialogo narrat q[uod] q[ui]dam iuuenis horrenda peccata cōmissit que cōfiteri nulli sacerdoti poterat. Sed post t[em]p[or]a multa extimuit dei iudiciū z compunctus est. venitq[ue] ad sanctū Victore[m] p[or]tē z cepit confiteri tot lachrymis z singultibus vt loqui nō posset. iterū atq[ue] iterū inapiens confessionē loqui nō poterat p[er] fletu[m]. Tunc p[or]tē dixit ei. Uade scribe peccata tua in cedula z defer ad me. Et fecit sic. Iterū volens verbis confiteri: defecit. sed cedula p[or]tē rugitu[m]. Prior perlecta cedula dixit. Non sufficio tibi p[er]siliū dare. S[ed] si vis p[re]cabo cedula[m] abbati z p[er]siliū req[ui]rā. Iuuenis licentiauit ei. Venit p[or]tē ad abbate[m] z narrauit sibi z p[or]tē cedula[m]. Et ecce tota illa scriptura inuenta est fore deleta in signū q[uod] de[us] dimiserit sibi oīa peccata. ad q[uod] obstupuerunt z iuueni cedulam ostenderunt. Illeq[ue] summo gaudio repletus deo gr[ati]as egit: z decetero semper contritionē z p[er]fessionē frequenter iterando bene vixit. Rogemus christū zc.

Dñica eadem post prandium Sermo. xiiij.
de p[er]itionis salubris formatiōe z sufficientia.

De cōtritum et

Humiliatū deus nō despiciet. p[er] l. Nec verba dixit David dum peniteret de peccatis. In q[uo] ostendit q[uod] deus multū amat hoīem p[er]itū de peccatis. Ideo minus dicēdo plus significat p[er] figurā litote. di. Lor p[er]itum z humiliatū. s. ad penitendū: deus nō despiciet id est multū diligit. **A** Sed quare h[oc]. Utiq[ue] q[ui]s ideo. quia p[er] p[er]itionē sacrificat homo ip[s]i d[omi]no. Primo in aīa vel spiritu p[er] doloris interni afflictionē. ideo ibidē p[er]mittit p[er] l. di. Sacrificiū d[omi]no sp[irit]us p[er]tribulatus. Secūdo in corde vbi ē fons sanguinis p[er] amoris ignem z ardore[m]. q[ui] amore dei cōpungit z punit p[er]itū. Tercio in oculis z capite p[er] lachrymationē. Bern. Lachryme penitentū vina sunt angelor[um]: z licetiam dei illoz. Quarto in ore: gutture: z in lingua p[er] p[er]fessionē. Quinto in facie p[er] rubore[m] erubescēcie. Sexto in toto corpore p[er] oīumoda[m] sacrificatiōē. Istis

modis christus dñs se in sacrificiū in cruce obtulit p[ro] nobis. sc[ilicet] in anima: corde: oculis pariendo. ergo exemplo suo debemus z nos zc. Unde etiam in eplā hodierna apl[us]. j. Thess. iij. dr. Nō vocauit nos de[us] in imūdicā sed in sanctificationē in christo iesu dñō nostro. q[uod] p[otes]t esse aliud thema. Propterea merito p[er] l. dicit q[uod] cor p[er]itū deus diligit vt sanctū sacrificiū. Itaq[ue] de sacra p[er]itione tria mysteria p[er] p[re]dicta de claremus in hoc sermone.

Primū d[icitur] de salubritate.

Secundū d[icitur] de seriositate.

Tertium d[icitur] de singularitate.

Circa primū de salubritate p[er]itionis querit[ur] Utrū ad p[er]sequēdam salutē sufficiat p[er]itō h[uius] q[ui]nta q[ue] parua cōtritionē. Nam multi sunt q[ui] valde modicum dolent de peccatis suis. **S**

An ergo tales saluent[ur]. Rūdet ex Rich. doct[or]u[m]q[ue] dictis in. iij. dif. xvj. z. xvij. recolligēdo. q[uod] p[er]itio p[otes]t dici modica triplici[ter]. Uno mōd[us] v[ic]is sic q[uod] deficit a vere p[er]itōis rōne. Et sic p[otes]t dici attritio q[ui] p[er]itio. puta q[ui] quis ex solo timore seruit p[ro]pter euadendā penā aliquantulū dolet peccasse z nō ex amore dei. vel q[ui] aliquā t[em]p[or]e peccata detestat z nō oīa. vel si oīa detestet: t[em]p[or]e nō habet plenā voluntatē oīa casuendi in futurū. vel non vult occasiones p[er]itōis p[er]t[ur]bare: aut aliena nō vult restituere. aut ira z odium erga primū nō vult deponere zc. Talis p[er]itio deficiens vel potius attritio nō sufficit hoī ad salutem: si in tali quis deccat statu. fm t[ame]n Scotū faciēti q[uod] in se est attritio gr[ati]a infusa virtute clauū in confessione. attritioq[ue] format in p[er]itionis gr[ati]am. q[uod] pat[et] infra sermone xxvij. H. fm Scotū in. iij. dif. xiiij. q. xli. z con. cor. Tho. in q[ui]libet. iij. Unde Jobes Berson cancellarius parisiensis tractatu sup[er] q[ui]stione q[uod] dā facta de statuto ordinis Carthus. notat hāc doctrinā q[uod] absolutio sacramentalis p[otes]t delere peccata que nōdū erant p[er]ita sufficienter s[ed] solum attrita. Stat em̄ q[uod] p[er]itens nō sit p[er]itius actu: sed sufficit attritio cum receptione absolutionis v[ic]is sacramentalis. Nec ille. Et h[oc] intelligendū puta quādo obicem diuine gratie: talis nō poneret: manente fixa volūtate in aliq[uo] p[er]itō. Nam attritio formari in p[er]itōis p[er] instructionē p[er]fessoris in tali p[otes]t. v[ic]is vt doleret nō solo timore seruit z de oīib[us] z p[ro]poneret cauere de cetero z h[uius]m[od]i. Alij defectus autē possent suppleri virtute clauū in nō ponente obicem gr[ati]e. Secūdo mōd[us] p[er]itio d[icitur] modica vel parua. sic q[uod] vera est p[er]itio charitate informata z gr[ati]a gratum faciente: q[ui]s modica sit affectus deuotione. Et talis quātūcu[m]q[ue] sit modica dūmodo sit inf[orm]ata charitate in solo infimo etiam gradu charitatis: sufficit ad salutē: quia peccato p[er]trahit charitas z ipsa operit multitudinē p[er]itōis.

Dominica. II. quadragesime

I. Petri. iij. Un si quis habet peccatorz displicentia in voluntate cu pposito cauendi oia de cetero mortalia: quis ista pccatio sit modice deuotionis vel qsi nulle affectiois: dūmō anim? moueat ad hec ex dei dilectioe pnapali? fm volūtatē electioz. talis psequit remissionē pccōz z salutem. cū p ignē purgatorij. Tercio modo pccatio dicitur sic q parū habet de dolore sensualī z tristatione. Et talis modicitas fletus vel doloris sensualis nō impedit rōnē hē pccatiois. nec requirit necessario. sed est ad pnie pfectionē. vnde sine ea est salus. Nec pōt hō semp flere. sed sufficit volūtatius dolor hōis quē pōt semp habere ad grām dei acqrendā. **E** Ratio est fm Rich. in. iij. di. xviij. qz dicitur ex sua ineffabili misericordia omni facienti qd in se est attrito nec obicem grē ponenti ordinauit z pmisit se daturū grām Luc. xi. Omnis q petit accipit. z q querit inuenit. Et ij. Paral. vlti. Tu dñe fm bonitatem tuā pmisisti pniām remissionis pccōz. Jō qz necessariū est aliquo mō a deo dari grāz gratū facientē peccatori dū facit qd in se est attrit? nec ponit obicem gratie. Et h est necessariū nō necessitate coactionis vel imutabilitatis absołute: qz deus nulli debitor ē. s; necessitate imutabilitatis ex pmissione liberali q deus sic ordinauit z pmisit. Exemplū ad id ponit Petrus de palude sup. iij. q in ciuitate Lugdu. repertū est a fodientib; fundamentū cuiusdam palatij testudo in q erat vnū caput habens os linguā z labia ac dentes vna z recentia. z audierūt ab eo vocem di. Vocate ep̄m. Illi admirantes currerūt nūciantes ep̄o. Qui venies interrogauiť qd esset z qd veller. Rñdit. Ego fui iudeus legū. gentilis fui sed vtriusq; vici put cognoui de bere. nil iniuste iudicauī. neminē iniuste lesi. in fine vite de oīmb; pccis dolui. s; absq; fide xpī discessi q ad me nō puenit. ppter qd deus misericors in h capite aīam meā referuauit. Nunc g mibi da sacruz baptisimā z aīa mea volabit in celū. z p signo veritatis h caput mor rediget in pulueres. Ep̄s g baptisauit. z sic factū est vt dixit. O g mira dei misericordia. O pccōz xpīane age penitentiam.

D Circa secundū de serie pccatiois formā de Querit p practica informatione vtiliter Quali serie z modo debeat pccationē formare sibi peccator hō. Ad qd s; theologos doctores sup. iij. Scōtū z alios recolligēdo respondet q ad habēdā pccatioēz charitate formatā z peccata mortalia delentē ac bene circūstancionatā: pgruitralem serie in pccatione formanda tenere fm qd ad talem verā pccationē requirunt hec. Primo requirit examinatio pscie z distincta oīm mortaliūz recogitatio cū suis circūstatijs in aliud genus vel spēm trahentib;. Scōdo singulor; mortaliū detestatio z oīm nolitio. Nam scus Tho. i. iij. di. xviij. dicit q nō sufficit pccatio gñalis. Ver

bi grā. Si quis dicat generaliter sic Ego doleo omnia peccata mea. hoc nō sufficit qntū ad pñā pñi pccationis. vt latius dicit ser. xxiij. **O**. Sed opz q sit special' dolor saltē attritiois d singul' d qb; nōdū penituit. Tame q ad terminū pccatiois q est dolor grā informatus sufficit vna generalis detestatio de oīb; qz agit in virtute oīm.

Pro exemplo pccatiois ad excitandū Narrat q qdam pastor videns lepore iacere sub ruo: gauisus cogitauit capere illū z vendē. de pccio diuitias plures successiue acq̄rere. z tandem q sic diceret exclamando. Uxor: porta de optio vino. Ad hanc autē ei exclamatio lepore mor aufugit. z sic pastor frustratus tali cogitatione sua. Unde multo magis debet hō sollicitē p se cogitare de pñā p singulis peccatis vt dicit celestib; bonis in eterna beatitudine. **E** S; quid de illis q nō habent opportunitatē tps z sufficientiā vt s; possint de singulis recogitare. puta in articulo acceleratē mori. Rñdet fm doctores modernos z frēm Angelū de claua. in sua sūma. Q; qntū adest opportunitas pportionata fragilitati hūane tenet hō specialiter de qlibet mortali cogitare vt peniteat. Aliter nō remittunt peccata mortalia de cōmuni lege q sūt cognita. Secus de ignorantis z obliu. Q; si nō adest opportunitas tps vt status aut hmoi. vt in bello pccatis aut graui infirmitate pueni. aut subito in mari vel alibi pccantib;. vel in articulo mortis: tūc sufficeret generalis pccatio oīm pccōz. siue opatiua vtputa vtiā in nullo peccasset. siue implicitū ppositū pccandi z faciendi. h est: q licz nō actualr pponeret pccandi hiet tñ displicentiā talem q si ibi cogitaret h q de his pccatio est faciēda faceret si adesset tps z copia sacerdotis. **E** Exemplū ad id legit in fmonib; z in speculo exemploz. di. ix. ex. di. Q; qdam nobilis sceleratus qdam tpe ab inimicis captus: cū statim vellent eū occidere dixit ad illos. Rogo ppter deū differte morē ad modicū qusq; confitear sacerdoti. Illi noluerūt s; pceperūt vt psternat se ad decollandū. Tūc ille dixit h verbū. Deus tu scis voluntatē meā. En aīam meā virginis filio christo cōmendo. Sic qz decollatus est. Erat autē qdam obsessus a demone in ciuitate: cui cū diceret q de tā facinoroso occiso gaudiū magnū complices sui in inferno hient. Rñdit demon. Nequaq; vnū em verbū dū mori debuit ptulit ppter qd saluaret. Et sic patet ppositum. **O** ergo magna dei pietas. Tercio ad veram pccationem formandā requirit ignoratoz peccatorz z obliuioz generalis contritio. Quarto ppositum cauendi oīm nūi mortaliū de cetero. Quinto ppositum confitendi z satisfaciendi tempe opportuno z loco. Sexto liberi arbitrij in deum motus z intentio. vt scilicet omnia hec faciat principalis ppter dei amorem. Ultimo vna vniuersalis

om peccatorum derestatio. Nimirum pbi di-
cit q qñ in infirmo ē sudor vniuersal. in oibz
pibz corporis: signū ē q talis in primo sanabit
Sed qñ vnū mēbz sudat z aliud nō sudat: si-
gnū est q nō valetat. Sic spūalr qñ hō vni-
uersaliter de oibz pctis formata p̄tritione do-
let: signū est salutis eterne. Si aut nō de oibz si-
gnū ē dānatiōis. O g hō discet p̄teri p̄dicto mō.

¶ Circa terciū de singularitate p̄tritionis
querit̄. Vtrū p̄tritio singularit̄ z se sola sine cō-
fessione z satisfactione sufficiat pro peccati res-
missione. De h per magistrū in. iij. dis. xviij. va-
rie adducunt auctoritates p z p̄tra. tñ in hoc cō-
corditer dicūt oēs doct̄ theologī z canonistē q
dū mō hō p̄tritus habeat voluntatē p̄fitendi et
satisfaciendi statim in cordis p̄tritione ante fa-
ctā actu p̄fessionē z satisfactionē pctm̄ dimittit̄.

Probat̄ p̄mo auctoritate p̄s. Dixi p̄fitebor ad-
uersus me iniusticiā meā dño: z tu remisisti im-
pietate peccati mei. p̄s. xxxij. Ubi Cassiodorus.
dixi. i. deliberaui in corde q p̄fitebor aduersus
me zc. z tu remisisti peccatū. Sed di. Quare g
debeo p̄fiteri cū remissum sit ante in p̄tritione.

Rñdet̄ q p̄pter satisfaciendū p̄cepto. Nā deus
q p̄cepit p̄tritiōem: p̄cepit etiā facere p̄fessionē
hoī dū p̄t̄ z satisfactionē. z cū h p̄pter eccl̄ie res-
conciliationē q sit p̄ absolutionē sacramētalem
fm̄ Scottū. Scdo. pbat̄ rōne. qz vera p̄tritio
nō p̄t̄ esse q tollat pctm̄ nisi sit cū p̄posito p̄fitē-
di z satisfaciendi. s. ser. xij. Q. volūtas aut̄ p̄ fa-
cto capīt. Proinde si qñ in articulo mortis nō
p̄t̄ p̄fiteri: qz obmutescit. vel qz nō habet sacer-
dote: saluat̄ p̄ p̄tritiōē hñdo p̄positū p̄fitendi.

Si aut nollat p̄fiteri z satisfacere: nō esset ei⁹ cō-
tritiō salubris. ¶ Tercio. pbat̄ exemplifi-
catōe. Narrat̄ em̄ Jacobo de vitriaco: q mulier
qdaz mortuo viro viduata facta est occulte me-
rerit̄: que cū esset antiquata: ab amatoribz p̄t̄
p̄ta. in paupertate magna desperata diabolo se-
datura iurauit si eā dītare. Tunc diabolus in-
iuncte sibi p̄mo q oīnia peccata q p̄ficeret facere
nō desisteret. Scdo q nullā miam i paupes ex-
hiberet. Tercio q nūq̄ peniteret nec p̄ficeretur.

Ditata ḡ cepit hec oīnia obseruare. Tandē cum
mortis hora aduenisset monēt a filio p̄prio ad
p̄niam. q dixit sibi nil valere nec posse penitere:
sed cū a filio cū lachrymis petere vt p̄fiteret̄. vi-
ta illius v̄bis z lachrymis cepit ipsa flendo re-
uelare quō p̄federata sit cū diabolo. Ad illius
aut̄ instantiā docentis veniā p̄nie repromissaz
mulier ait. Uoca sacerdores parata sum facere
qd hortaris. Filio abeūte post sacerdotem: ecce
demonēs irruerūt sup̄ eā. quoz timore p̄cussa
mortua est in ḡa p̄tritionis cū p̄posito p̄fiten-
di anteq̄ aduenisset sacerdos: tunc eius fili⁹ si-
bi p̄dicta peccata reuelata sacerdoti p̄fessus est
z magnā p̄niam p̄ m̄se fecit. Cūq̄ septimo an-
no oraret p̄ ea: apparuit sibi mater gr̄as agens

p liberatione. O ḡ p̄nia felix z bñdicta. o sacra
p̄tritio zc. Rogemus xpm̄ zc.

Seria secūda post dñicā secūda q̄dragesime
Sermo decimusquintus de cōtritione p̄teritorū
peccatorū futuroz z alienoz.

Inō crediderit

tis qz ego sum moriemini in peccato
ro v̄o Joh. viij. z in euāgē. hodiern⁹
no. Verba sunt saluatoris n̄ri. q ve-

ostenderet q̄s graue malū sit esse in statu peccati
pluries replicant̄ p eadē v̄ba z p eadē sniam
loquens iudeis pctōibz. scz q i pctis moreret̄
q̄tenus oīs peccatores cognito periculo pec-
catorū solliciti q̄rerent sibi medicinā salutis p̄
verā p̄tritiōē z p̄niam. Proinde ipse xps dñs
dicat. Si nō credideritis scz fide formata p̄ cha-
ritatē dei verā vel gr̄am. q v̄iqz pctōi infundit̄
in p̄tritiōē: Quia ego sum scz xps deus tollens
peccata hoīm z saluās eos p̄ passionē. Moriet̄
mini in peccato. q. d. fm̄ Origenis expositionē
p̄ p̄tritiū hortādo. Si ḡ credis qz ego sum. nō
moriet̄ mini in peccato: sed viuet̄ p̄ fidē z gr̄am
vere p̄nie. Et de his verbis christi loquit̄ euāgē-
liū. Itaqz de ipsa p̄tritiōe p̄sequē. notemus
tria mysteria p̄ter p̄dicta in h̄ fm̄one.

Primū de p̄tritione pctōz p̄teritorū.

Secūdū de emendatione pctōz futuroz.

Tercū de dolore pctōz alienoz.

¶ Circa p̄mū de p̄tritiōe p̄teritorū pctōz. p̄ in-
structiōe occurrūt viles questuancule. Prima
q̄stio vtrū vere cōtritus debeat dolere de pctō
originali ac penaz inflictōe. Rñdet̄ fm̄ p̄ctoz
de chara. in. iij. dis. xij. q p̄nia nō est p̄prie n̄
si de aliq̄ actu volūtario. ideo nō requirit̄ p̄triti-
o de pctō originali. qz nō est in nō bis volūtariū
tariū p̄prie. tñ requirit̄ in adulto displicētia cū
p̄siderat illud. Itē fm̄ Tho. dis. xviij. Contritio
p̄prie nō est etiā de penis sed de culpis: vt p̄z ex
p̄tritiōis diffinitōe sup̄ fm̄one. xij. Q. Nā nec
debemus de penis p̄fiteri vel emendare sed pa-
tienter tolerare. vt sic p̄ eas meritiū z p̄mū vale-
amus acquirere. verūtamē de malis penē siue ori-
ginalis culpe: vt sunt fames: sitis: laboris anxi-
etas: infirmitas: mors z bñdī: siue etiā d̄ penis
culpe actualis: vt sunt iudiciales penē iuste in-
flicte p̄t̄ hō dolere nō rōe penē s̄ rōne pctōz q̄s
bus demeruimus tales penas. Et sic accipiens
dū est dictū Aug⁹. lib. de p̄nia. scz. Nemo vitam
eternā desiderat: nisi eū huius vite mortalis pe-
niteat. Nec ille. Intelligēdo scz q de mortalita-
te vite q̄ est quedā pena. z sic etiā de alijs penis
debemus penitere nō rōne sui sed rōne pctōz.
¶ R. Secūda questio vtrū vere p̄tritus debeat
dolere etiā de amissione vel p̄uatione virtu-
tis p̄ peccatum perditē. Rñdet̄ fm̄ Tho. in. iij.
dis. xviij. q dolor de priuatione virtutis non est

Feria. III. post dominicā secūdā

de essentia p̄nitentiōis exp̄sse. Un̄ sine tali dolore p̄t esse vera p̄nitentiō de peccatis. tñ talis dolor p̄nitentiā ad p̄ncipiū vere p̄nitentiōis. sicut aliq̄s mouet ad dolendū de aliquo facto p̄pter malū qđ in de secuti est: puta dolet se ludū fecisse. qz multa ibi pdidit. Proinde bonū ē dolere de meritorū oīm z virtutū ac operū bonorū a puercia acq̄sitorū p̄ditione facta p̄ peccatū. Insup de meritorū passionis xpi ac celestiuū bonorū p̄petuorū z totius ecclesie orationū z suffragiorū amissioe. qz om̄ia p̄ peccatū mortale amittunt̄ vt p̄ tantis damnis acius doleat de peccatis p̄ q̄ talia p̄didit. Un̄ Aug. dicit. Penitens d̄z dolere etia z de h̄ q̄ virtute se puauit. Exemplū. Eōiugata d̄z dolere nō solū q̄ adulteriū cōmisit: sed etia z qz bonū matrimoniū sc̄z fidem z sacramentū le sit z fregit z fructū tricesimū pdidit. vidua siliū de h̄ q̄ peccauit z q̄ fructū sexagesimū pdidit. z virgo de hoc q̄ tantū thesaurū z fructū centesimū perdidit. Ergo p̄cōr o peccatrix cogita z dole de tantis damnis.

2 Circa secundū querit̄. vtz p̄nitens doleat debeat nō solū de p̄nitentiōis peccatis sed etiam de futuris. Rñdēt fm̄ Tho. in. iij. di. xviij. q̄ p̄nitentiō p̄ncipali actu respicit p̄c̄m p̄nitentiū v̄l cōmissum. sed ex p̄sequēti respicit etiam p̄c̄m futurū z hoc p̄mo nō qđem ad dolendū de p̄cō futurū qđ nōdū est: sed ad cauendū ab illo. Secundo ad peccati futurū effectū p̄sequēdū. Nā qñqz p̄c̄m aggrauat̄ ex effectū futuro p̄sequēdo. Nā x. q. iij. p̄cipue. Brego. d̄r. Tot moribz quibz dignus est: quorū p̄uitatis exempla in posteros reliquit. Et p̄pterea Aug. d̄r. q̄ pena arrii nōdū est determinata. qz plures heresim eius sequūt̄ quotidie. Sic est z de alijs inuētoribz heresum z nouitātū mortaliū p̄cōr. Proinde vere p̄nitens tanto plus d̄z dolere q̄nto putat q̄ plures ip̄m imitabunt̄ in tali p̄cō qđ ip̄e causam vel occasionē dedit sequēdi. Nam z talibz in inferno toriens auget̄ pena acedētalīs. Sic ergo dicendū q̄ p̄nitentiō p̄prie debet fieri de peccatis p̄nitentiis. tñ cū hoc de futuris d̄z fieri cauendū p̄positum z satisfactio vel emendatio quantū talis hō potest cohibendo: ne sequant̄ ex suo peccato in futurū plura mala. Ergo hō christiane discet ex p̄dictis p̄teri de tuis peccatis. Nā de silibz idem est iudiciū: vt de h̄mōi casibz patebit artic. sequenti.

3 Circa tertiū de p̄nitentiōe alienorū peccatorū querit̄. Utñ vere p̄nitens debeat dolere de peccatis nō solū p̄p̄is: sed z alienis. Ad qđ rñdēt fm̄ Tho. in. iij. di. xviij. z alios. q̄ licz p̄nitentiō necessaria nō sit p̄prie loq̄ndo nisi de peccatis p̄p̄is. nihilominus vere p̄nitens debet de peccatis aliorū. z tenet exhibere dolore p̄cipue in tribus casibz vtz. Primo in casu fraternē dilectionis z correctionis. qz tenemur primū diligere sicut nosip̄os. Ideoqz tenent̄ p̄sertim p̄lati z

aliij hoīes p̄ suo modulo quos possunt a peccatis cohibere vel retrahere z dolere q̄ peccant. Claret de eccl̄ie p̄lati. Itē d̄ p̄ncipibz. Itē d̄ iudicibz. Itē d̄ p̄familiaribz z h̄mōi q̄ tenet̄ dolere d̄ incrementibz peccatis. z corrigere vt p̄nt. Nam ca. Lulpā vel facient̄. lxxvj. di. Jobes Lhryf. ait. Lulpā p̄culdubio facientis habet q̄ qđ p̄t ne gligat emendare. Exēplū sc̄pture habet de hely sumo sacerdote. j. lib. Regū. q̄ p̄ iniquitate filiorū dānatus est: vt d̄r Hiero. z male mortuus est.

Secundo in casu dare occasiōis. Nā scribit̄ extra de iniurijs z dāno dato. c. si culpa. Qui occasione damni dat: damnum se dedisse videt̄. Si cut exēpli gr̄a. Qui fodit foueā in publica platea in quā cadūt boues z aialia: tenet̄ dñs illorū ad restitutionē damni. Sic q̄ occasione dāni dat ad peccandū: ip̄e reus est aiaz peccantiū. Propterea z xps dñs ait Matth. xviij. Uellī p̄ quē scandalū venit. Un̄ talis peccator dāns scandalū z occasione peccandi alijs: tenet̄ penitere de peccatis aliorū. Exemplū de mulieribz se ornātibz ad p̄cupiscentiam p̄uauā. Item de sacerdotibz z religiosiis male vite alios scandalisantibus. Item de seducētibz virginē v̄l mulieres ad peccatū. **3** Tercio in casu male cōmunicatiōis. Un̄ ps. orat̄ dicēs. Ab alienis p̄ce suo tuo. qz sepe quis peccat in cōmunicandō alienis peccatis. z sic tenet̄ p̄teri etia de alienis quibz p̄sensit cōmunicandō. Et hoc fieri potest nouē modis: iuxta versus. Iussio p̄silium p̄sensus palpo recursus. Participans tacens: nō obstitans nō manifestans. In istis peccatis alienis p̄nitentiō est formāda. Exemplū habem⁹ de Salomone: q̄ cum multis mulieribz peccauit: z occasione accēplū peccandi multis p̄stitit. Nā singlis suis vxoribus idola deorū suorū crexit. Dicunt aut̄ quidā doctores q̄ saluatus sit finaliter: eo q̄ p̄niam egerit. Sed Lyrā d̄r h̄ esse valde dubiū eo q̄ idola nō destruxit q̄ crexit cum tenebat̄ z poterat autoritate regia facere. Ideoqz videt̄ q̄ veram p̄niam nō fecit. etia si penituit exteriori ostensione. sed reliquit in futurū occasionem peccandi multis. Ergo si talis sapientissimus rex z deo acceptissimus antea adeo vt sibi deus apparuerit. Si in quā tantus z talis dānatus est p̄pter falsam penitentiā qđ fieri de miseris cōmunibz hominibz peccatoribz enormia crimina cōmittētibz. Rogemus ergo christum vt det zc.

Feria tertia post dñicam secundam Sermo sedecimus de contritionis necessitate generali z medicamine.

Si se hūiliat

exaltabit̄ Matth. xxiij. z in euāgelio hodierno. Verba hec dixit saluator noster docens discipulos su

os verbo z exēplo evitare supbiā z maliciā scri-
bāz z phariseoz z hūilitatē tenere in oibz: qz in-
quit. Qui se exaltauerit. i. in pñti supbiendo: et
diuinis pceptis senō subdendo. hūiliabit. i. in
futuro p gehēne penā. Et q se humiliat. vicz in
pñti ad verā z humilē pñiāz. exaltabit. scz ad ce-
lestem glāiam. Un Berni. sup cantica sermone.
xxxv. Qui puehēdus est ad maxima scz celestia
bona: hūilitate meret. Ideo christus dicit. Qui
se hūiliat exaltabit. vt prz in euāgelio. Itaqz de
humili pñtione p quā hō exaltat in grā z glā
notemus tria mysteria. p b f mone.

Primū de pñtione necessitate.

Scdm de obligatiōis generalitate.

Tertiū de pñti cordis sanitate.

¶ Circa pñm de necessitate pñtitiōis querit
vtrū pñtitiō sit ad salutē peccatoz hoim necessa-
ria. Ad qd ex doctorū theologoꝝ z canonistaz
sentētia recolligēdo ponit talis conclusio. vicz q
pñtitiō vera ad salutē peccatoz hoim adeo est
necessaria. q nec pñtitiō nec absolutio necessari-
fatio: nec quecūqz penitētie opa valent ad salu-
tē sine ipsa. Et hoc pbat pcpue triplr.

Primo autoritatibz.

Secdo rationibz.

Tertio exemplis z reuelationibz.

Primo inquā autoritatibz. Nam ps. dē. Sa-
crificiū deo spūs ptributus zc. Ubi glosa dē
Contritio cordis est sacrificium in quo peccata
solvunt. q sine ea nō est salus. Item q qñticiū
qz affint alia sine cordis pñtitiōe nullū pecca-
tū dimittit homini. Aug. z Gratianus de pe-
dis. j. s. contra. z ea vero. testant. Item. xxiij. q.
j. c. vbi idem Aug. dicit. q vbi charitas nō est
nō pōt esse iusticia. Deniqz Ro. vi. Apłus ait
Stipendiū peccati mors. grā autē dei vita eter-
na. Sed q nō est vere pñtitiō de peccato mor-
tali nō est in charitate nec in grā. z p psequens
in morte peccati manet. ppter ea nlla ci alia opa
valent ad pñm celeste. Secdo pbat rōni-
bus. Nam Leo papa. xxiij. q. j. c. Manet inqz
petri pūlegiū vbiqz ex eqtate fert iudiciū.
Ubi glo. dicit. q b dē de sententia qua qz ligat
quo ad deum. Est g ratio talis q nūqz inferior
iudex pōt absolvere quē supior tenet ligatum.
Sed in absolutione de^o ē autor pñcipalis z su-
perior iudex. z sacerdos est minister dei. z sic in-
ferior. Lū g aliquis nō est vere pñtitiō corā dō
tenet ligatus in peccato. g nō pōt absolui a sa-
cerdote. Et si sacerdos talē sciēnt absoluat pec-
cat. ac ille nullo mō est absolutus. Nō em tenet
pñncipalē absolutoris pūlegiū petro
datū. qz nō ex equitate fert iudiciū in tali casu.
Sentētia em iniuste lata nō tenet. extra de sen-
exco. c. p. tuas. Alia rō theologica. qz ad iustifi-
cationē impij requirit hā pñtitiō: vt tenet p cō-
muni regula apud omnes doctores theologos
sup. iij. sentētiāz. Ideo nō pōt pctōz iustificari.

z p psequens nec saluari sine hā pñtitiōe: et itāz si
pñtitiō z opet satisfactoria. Sed tñ ppter ea nō
debet desistere a pñtitiōe z bonis opibz. quia
nihilominus valent ad alia. put opa in morta-
li sacra. P Tertio pbat exemplis z reuela-
tionibz. Nam in speculo exēploꝝ dis. ix. exē. xxx.
scribit. qd refert magister Jacobus carthusiē. in
li. de peccatis mortalibz. q romanus qdam pō-
tifer fini vite appropinquās: capellano suo au-
toritatē aplicam pñtitiōis: vt se absolueret se ple-
naria remissiōe. sicut soler fieri in anno iubileo
Capellanus papā absoluit z sic obiit. nō mltō
post mortē ipsi capellano papa apparuit tristis
z dixit se eterne mortis adiudicātū. Ille interro-
gavit. Quare: cū plenaria auctoritate te absolue-
rim. Rndit. qz sūmus iudex absolutōz illaz nō
habuit ratā. Nocid. qz vere pñtitiō nō fuit. z sic
disparuit. g patz zc. Item sile narrat etiaz de
qdam fratre aplici absoluto. Ppter ea narrat
etiaz q qdam cardinalis pape charus cū mortis
appropinquasset papa eidē absolutorie plenā-
riā liberaliter obtulit. Cui ille ait. Sanctissime
pater da potius mihi pñtitiōem si pōres. O g
scā z hūiosa pñtitiō vtiā te pctōres agscent.
¶ Circa secū dū de obligatione gñali querit.
Utrū generaliter obliget necessario omis pec-
catoz hō ad pñtitiōē vt psequat peccati remis-
sionē. Ad qd rndet Scot. sup. iij. di. xiiij. q. j. q
qzuis deus posset remittere peccatū sine omni
actu boīs illius cui remittit. sicut facit sanctis-
catis in vtero remittendo peccatū originale si-
ne sacramento. Deniqz posset etiaz remittere pec-
cata homini p aliquē feruentē motū dilectiōis
in deū absqz actu pñtitiōis sub ppria rōne: vt
pote in actu feruoris ad martyriū statim susti-
nendū: vbi forte nō esset cogitatio d aliquē pec-
cato mortali prius cōmisso. Nam talis saluare
tur. Qd pbat idem Scotus sic. quia inqz nul-
lus excludit a regno celoꝝ qui facit illud quod
simpliciter est necessariū. sed possibile est aliquē
vsqz ad instans. A. existentē in peccato mortali
ab instanti. A. hoc est ab isto puncto hore neces-
sitari tam vehementer ad toto corde insistendū
circa actus martyrij distrabentes a cogitaciōe
de peccato cōmisso: vt pote statim expolito mar-
tyrio artissimo. Verbi gratia. pcpitādo repen-
te in ignem vel in aquam submergendo z hui-
usmodi. Sed quādo de^o sic remitteret tali pec-
cata mortalia: hoc faceret ex speciali lege z nō le-
ge cōmuni regulariter. Regulariter em dicitur
hoc fieri quod sit fm regulas determinatas a
sapientia diuina. R Quarū inquit hec
est vna scilicet generalis regula q peccatum cō-
missum non deleatur sine displicentia de pecca-
to cōmisso. z hoc fit per veram contritionem.
Nec Scotus. Sed diceret. Quare sic ordi-
nasse congruit. Respondet idem Scotus ibi-
dem q rationabile multū hoc apparet: vt sicut

Feria. III. post dominicā secūdā

peccatū auertit a fine: hoc est a deo et auertit hominē ad creaturā: ita rōnabile est qd non delectat peccatū nisi p mortū oppositū. scz auertendo a creatura vel peccato et auertendo ad deū. Nec Scorius. Ergo pccōr auertit ad deū p pccōr tione. Ex his claret qd bñdictus deus de cōmuni lege sic statuit et obligauit hoies vt nō remittant eis pccā nisi p pccōr tione verā generalr quo ad oēs adultos et sane mentis vel rōnis cōpōtes: de peccatis mēozari valentes. Itaqz ab hac generali obligatiōe excipiunt tria genera hoim.

Primo pueri nōdū dolicipaces. et similiter adulti vsu rōnis carentes: vt fatui et amētes qz ignorantia inuincibilis excusat sicut a peccato ita et a pccōr tione obligatione. xv. q. i. c. si qz insaniens. Secūdo excipiūt: peccata aliq oīno obliuioni tradentes nec recordari potētes. Nā ad impossibile nemo obligat. Si tñ aliqñ in memoria veniāt teneat. Tertio pccōr mortali actuali p dei grām carentes. Nā de veniali nō est necessaria specialis pccōr tione. sed sufficit gnālis et implicata. tñ de venialibz pccōr tione specialiter est pccōr tione: vt legim⁹ de sancto Augustino et frāscō rē. q etia de mīmis pccōr tione cū dolore

S. Circa tertiū de sanitate vel medela pccōr tione siue pccōr tione cordis. Aduertendū qd anie hūa ne vel cordis medela in sc̄ptura sup omnia attri buit pccōr tione. Vñ in veteri testamēto Esa. lxj. christus dei filius dicit sic. Spūs dñi sup me fuit. Yrā hūanitas christi dicitur hec. sequit. ad an nūciandū misit me: vt mēderer contritis corde. Necibi. Vñ si qñat. Que est medicina in toto mūdo pccōr tione. Rñdet Aug⁹. lib. de pñia. di.

Nil est qd medicamētū pñie pcellere possit. nā sine ea nil valent omnia alia. Ipsa autē sola valet ad eterna psequēda vire pñia. Reuera si tolle gerent misse qñ sunt celi stelle et maris arene: nō pdescent hoi existenti sine vera pccōr tione et pñia

Proinde queri pōt. Quare scriptura potius attribuit pccōr tione medela anie. Rñdet qd pmo fm Yrā ibidē. qz pccōr tione hz sanare omnia pccōr tione vulnera. Scōo qz ipsa est qñ pccōr tione amara absinthiatica de qua Dyascozides dicit qd pccōr tione facta arte apothecarioz de absinthio cū zucaro valet pccōr tione ad quattuor. Primo epati et inte rioribz visceribz subuenit. Secūdo stomachuz pfortat. Tertio appetitū excitat. Quarto ebrietati resistit. Nec ille. Spūaliter absinthiū signi ficat pccōr tione amarā qñ pccōr tione cū zucaro diuini amoris dulcissimi: subuenit. Primo interioribz. i. affectiōibz deuotis. Scōo pfortat stoma chū aie in suscipiēdo vbo dei. Tertio excitat ap petitū aie ad desiderii celestii. Quarto resistit ebrietati. scz mūdialiū bonoz cupiditati. O g charissimi hanc medicinam salubrem accipite Rogem⁹ g xpm zē.

Feria qñta post dñicā. ij. Sermo. xvij. de pccōr tione lachrymosa et eius virtuositate.

Alius hois tra

f. det pñcipibz sacerdotū et scribis et cō demnabit eū morte Matth. xx. et in euāgelio hodierno. Sicut Rabanus sup hoc euāgelio dicit. Dñs iesus idcirco in h mūdo nō luit psp̄ari sed grauiā pati vt oñderet nobis viā pñie: qñtenus nos qd p delectationē culpe ce cidimus sciremus cū q amaritudine redire. scz ad patriā celestem debeamus. Propterea xps ipse dñs voluit p dēnari morte vt nos p pñiam disceremus euadere dānationē eterne mortis. et nos mortui peccatis viuere xpo. Item tradi voluit xpus ad illudendū: vt exemplo sui tra damus nos ad pccōr tione mūdanoz: nec cure mus illusiones hoim. Item flagellari voluit et crucifigi: vt nos exemplo eius corpus flagelle mus in pñie austeritatibz: et vicia ac pccōr tione tias crucifigamus in nobis Gal. v. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs et pccōr tione tijs. Vñ et discipulis suis xpus dñs passiones istas pdixit. Et cū mater filioz. zebedei p filijs gliam regni peteret de hmoi seq̄la illos interro gavit dicens. Potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. Et tandē hūilitatez docuit esse necessariā ad psequēdū regnū celeste suo exēplo: vt pñ in euāgelio. Itaqz de pñiali pccōr tione q debemus xpm dñm p nob passum et mortuum imitari tria mystena (pccōr tione pmissa) in h f mone declaremus.

Primū de intellectuali dolore.

Scōm de sensuali lachrymatione.

Tertiū de lachrymali pponderatione.

I. Circa pñm de intellectuali dolore siue vo lūtario vel cordiali Querit qualē dolorē erigit vel requirit deus in vere pccōr tione pccōr tione remissione. Ad qd rñdet fm Rich. et Petri de Tharañ. sup. iij. di. xvij. q duplex est dolor pccōr tione. Unus est intellectualis siue rōnis dolor qñ hō ex electione deliberata pccōr tione detestat: ita q nolit peccasse: et velit nūqz de cetero mortali peccare. et talē dolorē de⁹ erigit necessario in ve re pccōr tione vt iam plibz alijs finonibz etia tacit⁹ est. Alius est dolor sensualis qd scz excitat ex pñi cto dolore intellectuali. qñ vīz hō instanti do let de pccōr tione q sensibilr eius cor amaricat: vt cū am ad fletuz cōpungit. Et de hmoi dolore tria documēta tradunt. Primū est. qd sensualr do lere de pccōr tione nō requirit necessario in pccōr tione. qz sine hmoi dolore sufficit intellectualis dolor p peccati remissione. Rō hui⁹ est. qz gnālis regula iuris dicit. et est dictū Lryf. qd ponit extra de reg. iur. c. j. Omis res p qñcūqz causas nascit: p easdē dissoluit. h pccōr tione omne sufficiens p actū solius volūtatis pōt nasci. g sufficiens etiam p solū volūtatis actū contrariū potest tolli: h est p displicentiā et dolorē rōnis qñcū est ex pre nostra. et sic concurrente pñcipalius gratia dei

magis mēda
pccōr tione

peccatū dimittit. Secūdū documētū qd hō qñ nō potest de peccatis sensibiliter dolere non debet ex hoc timere qñ nō dimitteret sibi peccatū: si tamen habeat dolorē in voluntate. Nā misericors deus nō requirit ab hoīe plus q̄ potest. Tertiū qd hō quādo potest etiā sensibilē dolo rem de peccatis habere: multū debet de s̄ deo gr̄as agere. qz hoc est sūme vtile z signū penitētie perfecte vt patebit articulo se.

A Circa secūdū de lachrymis cōtritionis notandū est: qd lachrymaz effusio in p̄tritione est mirabilis z indicibilis virtutis z potētie. Unde eā habere est sūme vtile. Et hoc declarat sic. Nā si querat: que sunt in toto mūdo sup oīa fortis sima vel potētissima. Ad id respōdet magnus Albertus sup Missus est pbandō ex scriptur̄ qd p̄cipua fortissima sunt tria. Prīmū ē mors: que omīa mortalia p̄mit z mordet ac necat. ij. Reg. xiiij. Omēs morimur: z quasi aque dilabi. in terrā. Unde Aug⁹. in yponosticon respon sioe. j. dicit qd mors hoc vocabulū accepit eo qd mortu venenosi sp̄entis. i. diaboli in homines introducta omēs mordeat tā potētes reges q̄ omēs alios. Secūdū fortissimū est diabolus. Job. xij. Non est potestas q̄ comparet ei super terrā. et loquit de diabolo. Tertiū sup oīa p̄dicta ē de⁹ qui est oīpotēs. Sed de⁹ b̄ndictus tantā virtutē dedit lachrymis vere cōtritionis: vt vincere possit oīa hec fortissima. **X** Prīmū nō qz lachryme vincūt mortē triplicē. Unā mortē corporālē vt p̄t in Ezechia rege qui lachry mis meruit mortis dilationē: z vice plangatio nem annis. xv. vt p̄t Esa. xxxviij. Aliā mortem spūalē vincūt qz aīas viuificat. Ezech. xviij. Si ipius egerit penitētā de oībus iniquitatib⁹ que fecit vita viuet z nō moriet. Tertiā mortē gebē nālē vincūt lachryme: qz eternā penā gebēne p̄ p̄ctis debita aut oīno extinguit: aut in penam tēporālē: id est purgatoriā p̄mutat. Unā Bern. dicit. O q̄nta vis p̄sistit in peccatorū lachrymis que oēm obliuisculpā et extinguit gebennam. Secūdo lachryme vincūt diabolū. Unā Lbryf. Sicut aqua calida expellit canē a coquina: ita calide lachryme cōtritionis expellūt diabolū ab aīa. Exēplū habem⁹ in magdalena q̄ p lachry mas p̄meruit vt xps ab ea eīceret septe demo nia. Tertiū lachryme vincūt oīpotentē deū qd est valde mirabilē. z hoc intacū vt etiā sententiā latā imutare faciāt. sicut p̄t in rege Ezechia su p̄ra. z in niniuitis. Itē lachryme vincūt deū in tantū vt quicqd postulat ip̄teret. Unde Lbryf. Nemo aliqñ ad deū flens accessit q̄ non acceperit qd postulauit. Decille. Prop̄ea Bern. ex damās dicit. O felix penitēcie lachryma: tuum est regnū: tua est potētia: tu ante iudicē intrare nō vereris: quicqd p̄teris ip̄terabis: tu accu santib⁹ etiā demonib⁹ silētū ip̄ponis. Quid plu ra dicā de re o sacra lachryma. tu vincis deū in

vincibilē z ligas oīpotētē inclinans dei filiū et vginis natū ad fedū p̄ctōrē. Nec Bern. De las chrymaz valore plura f̄mone. xxiij. per totū.

Y Circa tertiū de p̄ponderatione lachrymaz inq̄rendū est quales lachryme p̄poderant z p̄re ceteris meliores fore reputant. Ad qd r̄ndetur qd f̄m. s. Vincētū de valē. in sermone Aliosqz Gradus valoris lachrymaz sic assignant quō ad meritū z p̄mū hominis. Prīmū qd lachryme sunt in p̄mo gradu bone de tēpali miseria. p̄mi mi vel corporali afflictioe: puta de morte p̄is vel m̄ris aut fratris vel amici: qd potest esse merito rius cōformādo se diuine voluntati. p̄ferrim si talis dolor est ex amore dei p̄ncipalius z recta intentōe. Secūdo lachryme meliores sūt ex cor diali cōpunctione: de qbus p̄s. Eritus aquaz deduxerūt oculi mei qz nō custodierūt legē tuā. Iste dicunt meliores. qz lauāt aīam ad perpe tuā salutē cōsequēdā z ipi hōi p̄ctōri sūt vtilissi me. Tertiū lachryme optime sunt ex spūali des uorōe: videlz si qd d̄fleuit p̄ctā sua z tā dulciter passionē xpi cōreplādo deplorat. et cōpassione sicut legim⁹ de sc̄o fr̄aisco qui iugiter christū dñm crucifixū qñ oculis p̄ntē cerneret m̄te: la chrymabat. **Z** Ultimo lachryme sunt ex p̄tate p̄cedētes pro aīaz zelo z saluatiōe. Prōm Bern. sup cātica sermone. ij. et. xij. dicit. Bonū est contritōis vnguētū: qd de recordatiōe p̄ctō rum cōficiat: m̄ititqz in pedes dñi (scz p̄ magda lenā) q̄a cor contritū z hūiliatū de⁹ nō despiciet. Longe aut melius est vnguētū deuorōis factū de recordatione beneficiorū dei qd z capiti ido neū reputat: de qd dicit. sacrificiū laudis hono rificabit me. Porro vtrūqz vincit vinctio pietatis q̄ de respectu miseriaz accipitur. Nec Bern. originaliū. z intelligendū est potissime de aīe miserijs p̄caulosis. z Exēplū de sc̄o ladis lao rege n̄ro de quo legit qd p̄ctā p̄li maximis z multis lachrymis planxit adeo vt lachrymis etiā lapides dueros cauaret. Narratur etiam qd dum quidā doctor sc̄tis expelleret demonē de quodā obfesso. Demō q̄siuit que esset optima aqua sup oēs aquas mūdi. Cūqz doctor ille dī ceret d aqua b̄ndicta z de aq̄ baptismi Demon irridebat. Adhuc est alia aq̄ melior his. Unde doctor ille dixit de aqua q̄ ex latere xpi fluxit in cruce: z de aq̄ que imiscetur vino in calice eo qd transit in sanguinē xpi. Demon dixit qd adhuc p̄re his est aqua hoīb⁹ vtilior: scz q̄ fluit sursum a suo fonte. Qd cū nō itelligeret doctor ille ad iurauit illū p̄ crucifixū dicere nudā veritatem. Tūc respōdit. aqua sup oīa optima est lachry maz fluētū de cordis fonte p̄triti sursum in oculos. Sine em̄ ista alie parū valēt: hoc est sine cōtritione vera. zc. Rogem⁹ s̄ dominū. zc.

Seria. v. post dñicā. ij. Sermo de amulsoctas uis de remissioe p̄ctōz p̄ cōtritionē: z de errorib⁹ circa hoc refutandis.

De lach
gtr 2005

Quis ex mor-

Istius ierit ad eos pñiaz agēt. Lu. xvi.
 z in euāgelio hodierno. In hoc sacro
 euāgelio dñs iesus ponit terribilē parabolā. vñ
 fm aliq̄s narrat factā hystoriā de dñatione di-
 uitis epulōis q̄ lazaro pauperi micas panis ne
 gavit. z cū esset post mortē in tormētis: petiuit
 guttā aque p refrigerio z nō obtinuit. Itē peti-
 uit vt lazarus mitteret ad suos frēs quinq; in
 hac vita vt moneret illos ad pñiam ne dñarē-
 tur dicē. verba istius thematis pmissi. Si q̄s
 ex mortuis ierit ad eos pñiam agēt. Et Abrahā
 rñdit. Si moysen z pphetas nō audīūt: neq; si
 q̄s ex mortuis resurrexerit credēt. Et h̄ paruit d̄
 iudeis p effectū. qz lazaro resurgētī nō credide-
 runt: sed cū inficere voluerūt. Job. xij. Et nos
 ergo charissimī agam⁹ penitentiā ne cū illo diui-
 te dñemur z torqueamur ppetuo vt dī i euā-
 gelio. Itaq; de cōtritiōe adhuc tria mysteria de-
 clarabimus.

Prīmū de peccatorz remissione.

Secūdū de errorū refutatione.

Tertiū de penitētie post mortē dilatiōe.

A Circa pñiū de remissioe pñi p cōtritiōez
 qrit. vñū posset esse pñm tā guez toties iteratū
 qz p cōtritiōē nō remittat. Ad qd possz argui
 sic. qz potest hō maxima pctā quasi innumerabi-
 liter facere z iterare q̄t die tota sua vita vt pos-
 sit cum p̄s. dicere. Peccaui sup numerū arene
 maris. Mirū gvidet qz p cōtritiōē oia z tam
 innumerabilia a deo dimittantur. Sz ad hec res-
 pōdet p̄ clusiōē qz nullū potest esse pñm tā
 graue z tā multipliciter iteratū a pñcio mōi
 q̄t die vsq; ad finē qñ p verā cōtritiōē homini
 remittatur. Et probatur.

Primo auctoritate.

Secundo ratione.

Tertio exemplificatiōe.

Primo in quā auctoritate. Ezech. xviij. Si im-
 pius egerit pñiam ab oib; pctis suis q̄ opa-
 tus est z custodierit oia p̄cepta mea. zc. oim in-
 q̄ratū ei⁹ quas opatus est: nō recordabor. Itē
 Aug. de sūma trinitate z fide catholica. ca. fir-
 miter. dicit. Si post suscepciōē baptisimī q̄s
 plapsus fuerit in pñm p verā sp̄ pñiaz poterit
 repari. Idē lib. j. retractationū. ca. xviij. dicit qz
 nemini q̄ntūcūq; pessimo in hac vita cōstituto
 est despandū. z sic p̄z. Secūdū pbat ratione
 Nā fm Bonauē. in. iij. di. xij. Pessim⁹ est er-
 roz z crudelissim⁹ dicere qz pñia nō possit quo-
 tiēscūq; reiterari z pñm tolli hōi in hac vita cō-
 stituto. qz claudir visera diuine mie. cū sic oēs
 pctōres cogeret despare. **B** Nā q̄re pñm
 non possit tolli q̄tēscūq; Si dicas qz iō. qz hō
 nō posset de pctō suo penitere. sic ē in demonib;
 et dñatis. h̄ falsum et erroneū est. qz hō q̄d diu-
 viuit habz sp̄ flexibile libez arbitriū siue ad bo-

nū siue ad malū. Et ḡ dicere qz aliq̄s pñm sit d̄
 quo q̄s in hac vita penitere nō possit erroneū ē.
 Tū qz tollerēt libez arbitriū. Tū qz p hoc de-
 rogaret efficacie gr̄e di. q̄ pōt moueri cor cuius-
 cūq; pctōz ad penitēdiū. iuxta illō. Prouer. xij.
 Cor regis in manu dñi quocūq; voluerit v̄ter
 illud. Sic etiā cor ois hōis in manu dei ē. Itē
 si dicas qz peccatū frequētissime iteratū nō tolli-
 tur. p̄terea qz cū hō possit penitere: tñ de⁹ de-
 dignat tā multoties iterata dimittere. Sz hoc
 ē impossibile. qz sic peccatū hōis excederet dei mi-
 sericordiā infinitā qd est impossibile. qz ois crea-
 tura finite est mēsure siue in malicia siue i boni-
 tate. sz de⁹ infinite bonitatis est z mie. sed finiti
 ad infinitū p̄portio nulla. viij. Philicor. ḡ zc.
 Itē si dicas qz peccatū est infinite malicie inq̄tū
 est p̄tra deū infinite bonitatis. pñia aut hōis par-
 ui valoris est z finite bonitatis. ḡ nō pōt delere
 peccatū. Ad h̄ dicēdū est fm Rich. in. iij. qz q̄s
 uis n̄e pñie bonitas sit finita: tñ v̄tus meriti
 passiōis xpi a sanguinis est infinita. qz sz xpus
 inq̄tū de⁹ est bonitatis z meriti infiniti. Tū
 etiā gr̄e sp̄sūscī q̄ opat in nob verā pñiam est
 infinita. Un Bern. dicit qz vna gutta sanguis
 xpi sufficeret p pctis tot⁹ mūdi. D̄ ḡ pctōz ad-
 uerte magnitudinē misericordie diuine. pctā xpi
 passiōē z age pñiam. Tertio pbat exēplifica-
 tiōe. Nā a pñcio mūdi sp̄ deus hōib; oñdit
 qz pñt penitēty. Primo in parētib; pñis q̄s
 monuit ad pñiam di. Adā vbi es. q. d. Loq̄te
 peccatū tuū vt parca tibi. put diē Aug⁹. Secūdo
 in diluuiō vbi paulatim z nō subito succreuit
 aque vt boies interim peniterēt. Tertio in da-
 uid z i manasse i achab z iudeis zc. Itē i nouo
 testamēto in magdalena: paulo: z i latrōe scro
 penitēte z alijs innumerabilib;.

L Circa scdm de errorz circa h̄ refutatione
 sciēdū. qz de pctōz remissioe p pñiaz verā inter
 alios tres errores vt plimū v̄tunt inter igna-
 ros z ifideles p̄sertim q̄s accipiūt ex scripturis
 nō sane intellectas z h̄mōi p̄futant p sanū intellectū
 Primus error ex veteri testamēto accipitur.
 Amos. ca. j. vbi scribit sic. Nec dicit dñs. super
 trib; scelerib; Damasci. z sup q̄tto nō conuertā
 eū. Ubi Lyra dīc. Hebrei dicūt ex hoc sz erro-
 nec qz si hō peccauerit bis vel ter eo dē gñe pñi
 est remissibile. sed si q̄ter peccauerit eo dē genere
 pñi nō erit remissibile. sz h̄ est manifeste contra
 scripturā z iō est erroneū. vt p̄z de manasse re-
 ge qz nō solū q̄ter sz pluries peccatū idolatrie et
 homicidij incurrit z tñ finalit veniā obtinuit.
 iij. Reg. z sic de plib; alijs legit̄. Prop̄ea ad
 auctoritatē illā dīc Hiero. de pe. di. j. c. sup trib;
 scelerib; sic. h̄ possum⁹ dicere. pñm pñm ē cogi-
 tasse mala. Scdm cogitaciōib; acq̄uissē puer-
 sis. Tertio ope cōpleuissē Quartū post peccatū
 nō agere pñiam sz vsq; in finē vite. Et de h̄ q̄tto
 intelligit̄ dictū p̄phete. z in ei⁹ glo. dictū Hiero.

Feria. VI. post dominicā. II.

eo et tpe opportunis. si qm mēi occurrit practice recogitādo pccā sua tūc tenet vt nō dilectet i eis; s; detestet illa. **S** Sed qm spāl'r tenet recogitare scdm ad id documētū ponit q recogitare pccā et cōfiteri de eis tenet hō spāl'r in die festo colēdo. qz fm Scotū in. iij. di. xvij. Tps oportū ad sc̄ificadū p penitentiā videt eē dies dñi ca. iuxta illud pceptū. Exo. xx. Memento vt diē sabbati sc̄ifices. Et idē est de alijs festis colēdis fm canonistas. qz nimir vt Scot⁹ ibidē dicit. Tenet hō die dñica ex debito vacare deo vl' deū recognoscere. tñ nō tota illa die salte in aliq̄ hora illi⁹ diei. et p tūc tenet habere actū aliqūē illi⁹ pcepti. sc̄ad diligēdū deū gratuite et ad fugiēdū oppositū. ne sc̄z insit act⁹ odij; b est pccm mortale. aliter pccat mortalit' i b. qz nō sc̄ificat festū.

Tertū g documētū q qūqz est in mortali pccō tenet pccm salte die dñico vel festo ne peccet mortāl'r denuo festū nō sc̄ificādo. et ad id tenet hora oportuna. p̄sertim cū dī missa. Nā et ob b ecclia pcepit cuilibet audire missā die festo. de p̄e. di. j. Missas. Et his ḡleqtur q hō existens in pccō mortali quorūqz festa et dñicas sine pccm nōetrasligit toties mortāl'r peccat. et debet p̄fiteri. O ḡ xpiane discē obfuarē p̄dicā.

H Circa sc̄cūdū de virtute pccmōis et p̄ate qrit. vtrū pccmō sit tāte virtutis vt possit tollere totū reatū pccōz hoīs. Ad qd rñdet fm Rich. et p̄e. de tharā. sup. iij. di. xvij. Tho. alioqz p p̄dūsiōē. q sacra cōfessio pōt intēdi intantū q tollat totū reatū pccōz. Et b p̄ fieri tripliciter.

Uno modo ex parte charitatis.

Alio modo ex parte doloris.

Tertio modo ex parte frequentatiōis.

Primo mō ex pte charitatis. Nā vt dr̄. j. p̄e. ca. iij. Charitas operit multitudinē pccōz. Et Prouerb. x. Uniuerſa delicta operit charitas. Proinde tāta pōt eē charitas in hoīe q̄ causat displicentiā pccī q tollat totū reatū; ita q i morte statim euolat sine igne purgatoriū. Exēplū habem⁹ in magdalena de q̄ xps Luc. vii. ait. Res mūtunt ei pccā multa qm dilexit multū. Sc̄cūdo mō ex pte doloris q in sensitiua pte tantū pōt excitari q tot⁹ reat⁹ pene remittat. sicut legimus de brō fr̄a sc̄ico q tanto dolore deplorauit pccā adolescentie sue; vt sibi dñs reuelauerit q oīa pccā sua sibi forent remissa vsqz ad nouissimū qdrantē. **I** Sz diceret. Quid ḡ d illis q multū intēso dolore defleuerūt pccā adeo vt cre dāt illa sibi fore remissa total'r. nūqd adhuc tenent p̄fiteri illa et penitentiā i iūcta implere. Rñdet fm p̄dicatos doc. et Rich. di. xiiij. q nihilomin⁹ requirit faciēda p̄fessio et penitentiā iniūcere p viribz iplēto. Tū ppter pceptū p̄fessiois. Tū vt recogit licet ecclie. Tū ppter cōfessioinē. qz nō ē qd p̄er tus q sua cōfessio sit sufficiēs ad tollendū totū reatū. Tertio mō cōfessio pōt eē tāta q tollat totū reatū pccōz ex frequentatiōē. Nā tā mult⁹ vi

cibz frequēter pōt hō sua pccā deflere et cōfiteri q satisfac de totali reatu successiue. Un̄ Alexā. de ales dic. q si dolere de pccis ē bonū. ḡ frequēter dolere ē mag⁹ bonū. et sp̄ dolere ē optimūz bñm iuxta illd Matth. v. Bñ q lugēt qm ipi p̄solabūt. Ubi glo. dic. Luc⁹ p pccō p̄solatiōē meret. ḡ frequēter lugere maiorē p̄solatiōē meret. Exēplū d b habem⁹ i petro aplo. q cōmēdat in legēda de b q sc̄z qm culpā negatiōis ad galli cātū recordabat vbertim flebat p̄suetudinarie adeo vt facies eius tota adusta lachrymis vide bat. Un̄ in sinu sp̄ sudariū portabat q crebro fluentes lachrymas tergeret. O ḡ pccōz fac silr.

R Circa tertū de renouatiōis exēplo notā dū ē. q penitentiā pccmō renouat hoīem vt p̄z p Aug. d. pe. di. j. Sea. 40. et c. Tres sūt actiōes. Ubi i glo. dr̄ q pnia d hoīe vetusto. i. q habuit pus culpe vetu statē. fac nouū hoīem. i. ḡre noui tatē habētē. Et b ad p̄sens breuit' sufficiat p̄ndi in exemplis.

Primo exemplo canonico.

Secundo simul theologico.

Tertio philosophico.

Primo in q̄ exēplo canonico. b ē ex iure canonico accepto. Nam d. pe. di. j. c. Quāobz. Tertius Hier. cū glo. ponit exēplū d nabuchodonosor Jre sc̄do idē exēplū ē etiā theologicū in li. Dan. iij. ca. q nabuchodonosor p supbiā elat⁹ di iudicio mētē vl' rōnis vsqz p̄didit. et bestijs ac feris sociat⁹. fenu vt bos comedit do nec capilli vni gues i similitudinē aqlaz et auis cresceret. et sic regia dignitate eiect⁹ fuit. sz postea cū penituit de um et pccm suū recognouit. fenu ei dnuo restituit⁹. et figuraqz facia reuerſa ē ad cū. et sicut⁹ renouat⁹. i regnū et regiā magnificentiā restituit⁹. et deū laudauit. Sic spūāl'r pccōz p pniā et ḡtaz renouat i aīa mētē mutata i meli⁹ ad cognitiōnez sui et dei. et de statu bestiali fit denuo dign⁹ celesti regno: faciesqz ei⁹ ḡiosa i baptismo acq̄sita redit eīdē. **T** Tertio oñdit exēplo philosophico. Nā videmus. et testat glo. sup. p̄s. xlij. Bc Drosi⁹ sup cātica. Leru⁹ senio ḡuatus pilis et cornibz crescentibz serpētē naribz haurit et vene no estuās fore ad bibēdū ardet d̄siderat. q̄ haurit cornuaz noua et pilos dponit vetustos. et visus nō dū senio ḡuat rostro crescente abū cape nō pōt ḡuat i alis. caligat oclis. p̄terea serpētē comedit qz venena calore coqt i cō. d̄inde ascēdit in altū vt ex calore aeris et labore volat⁹ forā icale sc̄at. et sic por⁹ aptis et p̄enis relaxat. q̄ haurit i fore. mutat plumas et renouat i oclis. rostruz etiā ad petrā excutit. et sic iuuenescit vt hec dicunt colligendo Amb. Plini⁹. et glo. p̄s. c. j. Spūāl'r pccōz ḡuat vetustate pccōz d̄bet d̄uot rare pccā venenū occidēdo et i se d̄coq̄ndo igni to calore et bi dī et amor⁹ diuini p̄sumēdo. q̄ ita lesces currat ad fore viui. sc̄ad sanguinis xpi i

Et hinc
p̄e. j.

cruce effusioez recordādo. cui se totū imergat p deuorā recogitatioez imorando. et rostrū. i. on^o p^octōz excutiat ad petrā xp̄z passū. z sic renouabit i pñti p grāz i oclis mēz. z pñt plurimis meritorz ac cornibz et rostro id ē vñbz aie. Actādē renouabit vt aqle iunet i fusa resurrectōe. Ro gemus ergo chustū. zc.

Sabbō p^o dñicā scōam Sermo vicesim^o de cōrictōis multiplici vtilitate.

Alter peccauī i

P celū z corā te iā n̄ sū dign^o vocari fili^o tu^o Lu. xv. z i euāgelio hodierno Eharissimi hodiē nobz pōnit exēplū penitētie i filio p dīgo q̄ hec vba dixit suo pñt. Nā p hunc filiū p dīgū designat p^octōz q̄ bz qdē pñz. s. deū q̄ ē p oīz creatōe z redēptōe. P^octōz q̄ppe tāqz p dīgū ille fili^o elongat ab h̄ patre p p^octm. qz teste pñt. Lōge a p^octōibz sal^o. Jc oīa bōa sua dissīpar viuendo luxuriose cū meretricibz qñ bona corpis z nature a cetis fortitē expēdit i pūas cōcupiscētiās carnīs z mūdī tāqz i meretrices. qbz adheret. tēqde illas. Jōqz fame spūaliū bōoz egēs adheret vñi cuius regiois illi. h̄ ē dyabolo cui^o porcos pascat. i. vñoz multitudinē fouet i se. Sz tādē p dei grāz recogitāt suā mīsiā z spūalē egestatē dñi. Quātū merētiarū. h̄ ē fūi dei mercedē celestē expectatū. i. domo pñs mei. i. ecclīa dī abūdāt panibz. s. grē. Surgā g. s. ad pñiaz faciēdā z ibo ad pñz. i. deū p pñtōez q̄ hō appropiāt dō z dīcā. s. iñ pñtōe p^octōz. pñt peccauī corā te zc. vt pñz i ebemate z euāgelio. Un de pñtōe q̄ p^octōz recogitāt z pñtē peccasse corā deo nota bim^o tria mysteria.

Primū de pñtōis vtilitate q̄ ad iāpiētes.

Scōm de eiusdem vtilitate q̄ ad pñcīentes.

Tertiū de ipsius salubritate q̄ ad decedētes.

In Circa pñm d vtilitate pñtōis q̄ ad iāpiētes. i. q̄ iāpiūt pñm ad deū cōuerti. Notādū q̄ talibz pñtōis pñt tres vtilitates. Pñio aīaz reuiuificat. Scōo culpā expiat. Tertiū pñcītiā rectificat. Prima vtilitas ē aīe reuiuificatio. Nāc oñdo pñm autoritatē tē veterē q̄ etiā nō ui testāmētū. Nā Ezech. xviij. dīc dñs. Si impi^o egerit pñiam ab oībz pñtis suis vīta viuet zc. Dēiqz Jōb. v. xp̄s ait. Amē amē dico vobz qz vñt hora z nūc ē qñ mortui. s. pñtis audiēt vocē filiū dei. z q̄ audierit viuet. s. in aīa q̄ nūc viuit p grāz. Scōo rōne. qz i pñtōe iñdīdī grā spūali q̄ viuificat aīam Ro. vi. Stipendia pñti mōz. grā at dī vīta eēna. z h̄ dar^o dclarat. Si ei q̄ral qñt mōz i viuificat aīa. Rñdet Aug. d pe. di. j. s. Si aīqz. z sup pñt. l. iij. d. De vīta aīe z aīa ē vīta corpis. sic corp^o viuet n̄ pñt pñtē aīa. ita n̄ nisi dō pñtē aīa viuet. Nec ibi. Sz qz p pñtōez de^o ē pñtialr ibitās aīaz. Esa. lviij. Nec dīc dñs i scō bitās z cū cōrictō z hūilī spū vt viuificet cor cōrictōz. Ecce ḡ parz. Tertiū oñdo exēplificatōe i pabola bui^o euāgelij vbi xp̄s d fī

lio p dīgo d. Mortu^o erat. s. pñtō z reuixit. s. per pñiaz Jc p exēplo pñtō ad idē expimur q̄ cor hūanū ē pñmū viuēs z vltimū mōzēs fm pñm lī. d vīta z mōz. q̄uis aut oīa mēbra hoīs emoz tua videat. tñ si aīa pñs ē in corde hō ad huc viuit z pñt totū corp^o reuiuificari. sec^o si aīa ē corz de egressa ē. Sic spūalr q̄dīu grā pñtōis mactat aīa viuit. sz separata vñt deficiēte ipa grā mōrīt. D ḡ hō obfua hec. N Scōa vtilitas est pñtōz oīm expiatio. Si ei q̄ral qñt z p qd tolz līt z totalr expiat culpa z aīa pena debita. an p solā inēnā pñtōz. an p actū extiorē. Rñdet fm Rich. in. iij. di. xij. ar. vij. q. ij. q̄ p actū inētiore Nā act^o extior nō acceptat nisi pñt actū inētiore. Nā glo. sup Gen. iij. vbi dñr. Resperit dñs ad abel z ad mūera ei^o di. De^o attēdit offerēt^o mēre nō oblatōz q̄ placz ex mūdicia offerēt^o. Lū aut p actū extiorē pñtē possit remitti tota pena pñtō debita. multo fort^o h̄ pñt fieri p solū actū pñtē inētiore. q̄ tñ pñt inētiore q̄ expiat culpā z etiā penā purgatorij. hec Rich. Tertiā vtilitas ē cōscie rectificatio z sanatio. Quero nāqz quō rectificari pñt pñcīa i hoīe. Audi qd rñdet Hugo de scō vic. z cōsilt^o Berni di. Pñt pñtē pñtā fūz ge fūta. z si pñt scīs n̄ cōscītiās. z sic erit pura z bōa cōscīa. Exēplū ad hec. Si vis scabies manū sanare aq̄ salia calida sepe laua z cōfert Et si vis carnes pñuare a fetore z putredie. sale cōdi. Jc medicīa amara pl^o cōfert expurgatiōi q̄z dulcē sz cōstā. pñz i pillis. Sic salia aq̄ lacrimaz. vñ cōrictōis multū cōfert aīe purgatiōi sanitati z pñtētiōi.

D Circa scōm d alijs vtilitatibz eius dē. s. q̄ ad pñcīentes i vīta bōa. Nā tria fac^o Pñio pñtā bōa recūpar. Scōo amorē dei dulcificat. Tertiū qz mēta cōfuar. Prima ḡ vtilitas dñr recuperatiōis. Querit nāqz vñz p pñiam vñt cōrictōz recūperet hō oīa bōa p pñtā amissa. s. vñtutes oīzqz grām z merita pñtina. Rñdet fm Rich. in. iij. di. xij. ar. vij. q. j. Et Tho. z alios p cōclūsiōe affirmatiuā. Et pbat autoritatē rōne z exēplis Pñio auctoritate. Nā i h̄ euāgel^o legit q̄ iussit pñt fuis d. Lito pñtē pñmā stolā z iduice illū. s. filiū. p dīgū z dare anulū i manu z calciamenta in pedes z occidite vitulū. Nūmiz fm Aug. de q̄stio. euā. z doct. p stolā pñmā signat dignitas pñma quā habuic i vñtū meritis. Jc p anulū i manu fm Bedā fecat opatio bōa in fide z grā Jc p calciamenta tñozū cōtēp^o fm Aug. sup Et p vitulū occasū passiōis xp̄i meritiū qd cōica tur penitēti. Et sic pñz q̄ oīa recūpan^o vt b̄ idē pbat Rich. p glo. Esa. l. ij. z sic pñz cōclūsiō. Se cūdo pbat rōne. qz p cōrictōne remittunt pñtā z tal remissio eē nō pñt sine caritate z in fūsiōe grē p quā pñtōz iustificat. sz cū grā z caritate sūt infundūt oīs vñtutes nccārie ad rectitudinē vñtē spūal. Intelligēdo h̄ de vñtutibz q̄ habent p infusiōe. s. fide spe z caritate. q̄ vñtutes pñtē sibi lūne. z sic fī hoīs iustificatio. Iusticia autē

S. Thoma
habe

Dominica tertia quadragesime

q̄ q̄s d̄r iustificari cōp̄bendit oēs v̄tutes. ḡ zc.
Tertio pbat̄ silitudiez exēplis. Nā videm⁹ q̄
nubes aufert nob̄ lumē sol̄. s̄z q̄n p̄ ventū tollit
nubes totāl̄ lumē sol̄ in splēdore calore z pul
chritudie p̄s b̄ita restituit. Sic fac̄ z penitētia
ira q̄ si tu bō i charitate meruisti tū q̄ cēs d̄ ter
no v̄l vltio ordie āgeloz. z b̄ p̄cō postea iterue/
niēte p̄didisset. iā q̄s ad penitētiā redires eundē
statū meriti recupares i q̄ pus eras anq̄ cade/
res per p̄cām: puta si eras i merito pueniēdi ad
tertū ordinē brōz āgeloz: iā nūc penitēs eundē
ordinē recupas. O ḡ di demētia. Exēpla ad idē
ponit̄ di. l. c. Si p̄ ordiātoz. Int̄ alia d̄ dauid
q̄ p̄ adulteriū z b̄icidiū sp̄m̄ p̄phetie recepit
et in p̄mo ḡdu p̄māsit. Itē d̄ achab q̄ p̄ p̄cām p̄
pniaz b̄uiliat̄ regia i sede remansit. Itē p̄cō p̄
negationē xp̄i i ap̄loz p̄ncipatu remāsit. z sic d̄
alijs. O ḡ hō vide bonū p̄nie. Scōa vtilitas q̄
amorē d̄i excitat z dulcificat. q̄ v̄ Hugo d̄ ar/
ca noc. c. j. diē. Amor d̄i ab amaritudie. i. p̄ritio
nis incipit. s̄z vltia ei⁹ dulcedie plena sūt. p̄pter q̄d
z p̄s. diē. Scōz mltitudinē dolorz meoz p̄so/
lantes tuclerit. a. me. Tertia vtilitas. q̄ meri
ta p̄seruat z accumulāt. Sic em̄ arma cōsuāt i
bello p̄tegēdo corp⁹ a vulneribz hostes fugāt:
sic p̄ritio frēq̄ntata aiaz p̄feruat. alioq̄n v̄t Bre.
diē. p̄cām q̄d p̄pniaz cit⁹ nō d̄let mor suo pōde
re ad aliud trahit. z sic vuln⁹ i fligit. Un̄ assilīat̄
carbūculo de q̄ diascorides diē. q̄ carbūcul⁹ vin
cit canes z fugat tenebras. Sic p̄ritio vincit de/
mōes tāq̄ canes z fugat tēbras z lapsū p̄cōz.
P̄ Circa tertū de vtilitate p̄ritiois i fine. s̄.
q̄ ad decedētes notādū q̄ cōritio etiā s̄ra valet
dūmō s̄r v̄a v̄t diē Aug. Et b̄ ad tres vtilitates
P̄rio q̄ i morte etiā subitanea z iopinata affe/
curat. q̄m̄ v̄e penitēti venia nūq̄ negat v̄t patz
p̄ Aug. z B̄ranū d̄ p̄c. di. iij. s̄. siue aut̄ q̄s dicat.
Scōo q̄ ab eina dānatiōe liberat v̄t p̄t ex p̄di
c̄s i b̄ z alijs f̄monibz. Tertio q̄ celoz regnū
p̄seq̄ fac̄ z b̄ificat. iuxta xp̄i p̄missiōez Marth.
iij. P̄niaz agite appropiq̄bit reg. celoz. Exēplū
finale ponam⁹ q̄d narrat̄ ex Ap̄ario. clxxviij.
q̄ q̄dā nobil⁹ vidit i silua sol⁹ quēdā plag⁹ z vul
neribz atrocit̄ cruetatū damātē. z territ⁹ mādā/
uit ex p̄te dei v̄t loq̄ret̄ z diceret quis eēt. R̄ndit
Ego fui p̄cōz imūdiſsim⁹ luxurie dedit̄. tādē i
hora mort⁹ nō cōfessus nec eucharistia munit⁹
obmutui. s̄z tū misicordia d̄i p̄uēt̄ valida p̄tri/
tiōe p̄mor⁹ lachrymas excussi. loq̄ tū nō poterā
s̄z corde deū z beatā v̄ginē cū lachrymis iuocās
v̄t tales putam⁹ q̄nq̄ posse. Ecce iqt̄ dō p̄pitia/
te sic vitā terminauit. Un̄ l̄ tradit̄ s̄z demōibz
v̄sq̄ in diē iudiciū cruciād⁹. tū p̄ dei misicordia
eo q̄ lachrymas p̄nie i morte fudi saluatur. me
i diē iudiciū spero. Ordinate āt̄ dō tibi appui v̄t
in me misicordie exēplū sumas penitendi. O ḡ p̄cōz
age p̄niaz. iuoca xp̄m̄ z brām mariā v̄t nō peas
in eternū. Rogemus xp̄m̄ zc.

Dñica tertia q̄dragesime mane Sermo vice

simus p̄m⁹ s̄z de p̄ritiōis int̄so dolore cum fle/
tus ablutione.

Rat̄ iesus eiici

e cēs demoniūz illd̄ erat mutū Luc.
xj. z i euāgelio hodierno Sic Alex.
de ales. i postilla sup̄ bec v̄ba diē. Demoniūz ē
p̄cām eo q̄ p̄mo a demōe fuit iuētū p̄ q̄d hoim̄
tāq̄ suū p̄cō subiectū p̄cām possidet. Et q̄z natu
ral̄ p̄p̄ietas demonū ē v̄t post q̄s hoiez i duxerit
ad p̄cām i ducat ad celādū illd̄ ne cōfiteat̄ sic fec̄
p̄mis penitibz i padisu. Sen. iij. Idcirco demo/
niū d̄r mutū ab effectu q̄z fac̄ hoiez mutū a p̄fel
siōe. Diē āt̄ Hiero. i omel. q̄ i b̄ vno hoie tria si
gna p̄petrata sūt sil̄ eo q̄ mut⁹ isē erat z cē f̄m̄
Marthē. Un̄ cē vidit: mut⁹ locut⁹ ē. et demo
niac⁹ a demōe ē liberat⁹ ad significādū q̄ expul
so a credētibz demōe. i. p̄cō: tūc hō videt p̄ fidei
lumē ip̄m̄ deū z se ac loq̄tur i p̄fessioe. S̄z p̄ba/
risei b̄ xp̄i miraculz demōio beelzebub attribue
rūt. Lōtra q̄s xp̄s plures rōes ponit̄ p̄bā. q̄
v̄tute diuina id fecerit v̄t p̄t i euāgelio. Itaq̄
de p̄ritiōe ad huc plura mysteria tractā. possu
mus p̄ alio themate ponere illd̄ p̄s. xxiij. P̄lo/
rem⁹ corā d̄no q̄ fec̄ nos q̄ ip̄e ē d̄ns de⁹ n̄r. Et
bec v̄ba possūt accipi siue de p̄loratu iteriori cō
tritiōis: siue d̄ exteriori. Proinde tria mysteria
libeat dedarari i b̄ sermone.

Prīmū de doloris intensiōe.

Secundum de meroris expressiōe.

Tertū de criminis ablutione.

O Circa p̄mū de int̄so dolore cōtritiōis q̄rit̄
v̄tū v̄e p̄ritiōis dolor debeat ēē int̄rior q̄ ois
ali⁹ dolor p̄ q̄rūcūq̄ t̄paliū dāno. Et rō huius
q̄stiois est q̄z allegat̄ m̄ḡ i. iij. di. xv. ca. penul.
Aug. li. de p̄c. di. sic. S̄at̄ dur⁹ ē cui⁹ m̄t̄s dolo
rē oculi nō d̄clarāt. s̄z lachrymas. s̄z sciat̄ se cul
pabilr̄ dur⁹ q̄ deflet dāna t̄pis vel mortē amia.
z dolorē p̄cā nō oñdit lachrymis. Nec Aug⁹.
ibi. S̄z si sic int̄s⁹ dolor req̄rit̄ in cōtritiōe q̄s
carnaliū z mūdanoz hoim̄ v̄e peniteret. q̄m̄ ra
rissimū sūt q̄ fortius fleant de p̄cā q̄ d̄ morte
filij sui vel amia: aut q̄s de dāno mille aureozū
z h̄mōi. Ad q̄stionē ḡ m̄deo f̄m̄ Bonauē. i. iij.
Thomāq̄ z alios doctozes theologos z cano
nistas recolligēdo tres veritates.

Prima est obiectiōis solutiua.

Secūda est questiōis responsiua.

Tertia est ex dictis correlaria.

Prima v̄tas q̄ dolor sensualis i p̄ritio hoie nō
req̄rit̄ q̄ sit int̄rior i oim̄ dolorz alioz cōpariōe
Nā f̄m̄ oēs doctozes theologos. ex q̄ dolor con
tritiōis ē duplex. Un⁹ ē involūtate rōnis b̄ ē vel
le nō peccasse. z in b̄ tota cōsistit eētia cōtritiōis
Ali⁹ autē ē dolor in sensualitate: v̄t lachrymari
de p̄cā z cōtristari. z h̄mōi dolor ē p̄fectiōis z
nō necessitat̄. Itē v̄bū Aug. s̄. in obiectiōe ad
ductū itelligēdū ē v̄t Tho. in. iij. d. q̄ q̄n i hoie
eēt defect⁹ lachrymaz ext̄iorū ex b̄: q̄ i eo forte

defect⁹ dolor⁹ metat⁹. i. defect⁹ displicentie p⁹ccōis
 z d⁹estatiōis volūtarij. Tūc em talis dānabilt⁹
 dur⁹ ē als qñ dolor vel flet⁹ int⁹ior in volūtate
 bñ ordinat⁹ ē etiā tal⁹ si pl⁹ defleat sensibilt⁹ tpa
 lia q⁹ p⁹ccā n⁹ g⁹ dānat. R. Scda vītas q⁹ qñ
 nō sit nec sensibilt⁹ dolere. tñ dolor q⁹ est i volū/
 tate. i. displicētia culpe d⁹z ē int⁹ior z maxim⁹ i
 gñe in oim alioz dolorū cōpātiōe. Rō pma est
 s⁹z diuie dilectōis. Regla em gñalis est i theo/
 logia q⁹ de⁹ d⁹z diligi sup oia. g⁹ caritat⁹ s⁹z
 s⁹z p⁹ccm mortale sup oia ē d⁹estādū. ita q⁹ nul/
 lo casu d⁹z p⁹ccāda qñq⁹ pena q⁹ peccare vel
 peccasse velle. Un Aug. sup Jobe di. Meli⁹ est
 deo dilecto mori q⁹ ipso offēso viuere. Exēplum
 philosophici ad idē Alb. m⁹g. li. de aialib⁹ di. q⁹
 aut⁹ qdā noie arpia bitat i dextro in tra serapa
 des vocata iuxta mare loniciū q⁹ bz faciē qñ hoīf
 z est mltū feror adeo q⁹ stimulatē fame hoīem
 inuadit z occidit q⁹ dū sitit vadit ad aquā vt bi/
 bat. ibiq⁹ imaginē sue faciei in aq⁹ itūes recolit
 sibi similit⁹. i. hoīes occidit. Et p⁹cca tātū dolet
 z plāgit q⁹ ex dolore morit. Exēplo b⁹ docemur
 q⁹ bō rōnalis d⁹z int⁹ese dolere in volūtate super
 oia mala de b⁹ q⁹ aiaz similit⁹ deo occidit p⁹ccm
 mortale sepando a dei g⁹ra z caritate quē dilige
 re ē vita etna. Secūda rō infinite offēsiōis. q⁹
 deū offēdere v⁹l offēdisse p⁹ccm mortale ē ma/
 lū infinitū ex oim p⁹ccis. ex p⁹ccis dei q⁹ offēsa ē z
 deū infinite bonitat⁹ z maiestāt⁹. Itē ex p⁹ccis bo/
 ni p⁹ccit. q⁹ p⁹ccitū regnū celeste perdit. Et de/
 niq⁹ ex p⁹ccis penalis mali q⁹ p⁹ccm incurrit ob/
 ligatio ad perpetuū supplicii inferni. Alia aut⁹
 q⁹ mala tpaia v⁹l corpalia finita sūt. g⁹ de p⁹ccō
 plus d⁹z bō in volūtate dolere. q⁹ finitū ad infi/
 nitū p⁹ccō nulla. viij. phisicōz. Tertia rō re/
 ce p⁹ccōis. q⁹ qñbz recta rōne p⁹ccōe debet
 min⁹ piculū q⁹ mal⁹. q⁹ int⁹ duo mala min⁹ ma/
 lū ē p⁹ccōdū. iij. Thopicoz. S⁹ bona aīe sunt
 optima bona. vij. Politicoz. z piculū v⁹l v⁹l
 aīe est sumū sup oia alia pericula. q⁹ vt Bern. z
 Aug. di. Tot⁹ mūd⁹ corpore⁹ vni⁹ aīe p⁹ccō eq⁹
 pari nō pōt g⁹ de ei⁹ piculo pl⁹ dolēdū est. S
 Tertia veritas q⁹ p⁹ccit⁹ v⁹l d⁹z velle oē malū pa/
 ti q⁹ p⁹ccādo aīaz ledere. q⁹ vt xps Matth. xvj.
 di. Quid p⁹ccit hoī si vniuersū mūdū lucret. a.
 v. o. i. def. pariat. aut quā da. hō cō. p. a. zc. Itē
 ad idē etiā phs. iij. Echi. di. q⁹ meli⁹ est mori q⁹
 facere z bonū v⁹l v⁹l. Deniq⁹ etiā lex. ff. Qd mer⁹
 cā. l. Itē qdē dicitur q⁹ s⁹z bon⁹ bō pl⁹ d⁹z timere
 p⁹ccm q⁹ mortē. Insup exēplū habem⁹ in scis
 martyrib⁹ q⁹ mori voluerūt poti⁹ q⁹ vni⁹ p⁹ccō
 p⁹ccit. Joq⁹ An⁹ li. silitudinū de magnū qd
 sic. Si bñ p⁹ccit pudorē z illinc cernerē inferni
 horrozē z nccario vni⁹ eoz imergi habere prius
 me in infernū demergerē q⁹ p⁹ccm admitterē. z b
 itelligēdū ē s⁹z Alex. cōsiderata pena inferni vt su
 stinēda sine demerito culpe. z vt nō infligēda a
 dō. q⁹ p⁹ccit ē p⁹ccm q⁹ p⁹ccā sine p⁹ccō S⁹ di. qd g⁹
 de infirmis z fragilib⁹ hoīb⁹ q⁹ putāt se nō posse

talr velle z p⁹ccōe. Rūdet fm Tho. in qñ. et
 durādū q⁹ null⁹ p⁹ccit⁹ tenet ap⁹ se talē p⁹ccōz
 facere. nec d⁹z q⁹ sēpm de b⁹ tēptare dēscēdē. in
 spāli ad hāc v⁹l illā penā p⁹ccōdā imo stultē fac
 p⁹ccit i firm⁹ nesciēs regere affect⁹ suos si sēpm
 de b⁹ sollicitat. S⁹ si q⁹ fecerit talē cōpationem
 tenet p⁹ccōe quācūq⁹ penā q⁹ peccare vt p⁹ccit
 tū ē. O g⁹ p⁹ccōz stude volūtate firmare z p⁹ccit
 vt velis sup oia dēstari qñis sensualit⁹ doles
 re vel dēstare nequeas. tñ si potes multū valer.
 Circa secūdū de exp⁹siōe meror⁹. hoc est de
 exteriori fletu cōtritiōis querunt tria.

Primo de magnis p⁹ccōibus breui tempo
 re penitētib⁹.

Secundo de sanis iuuenib⁹ peccata dēstare
 ad mortē tardātib⁹.

Tertio de excessiuis fletib⁹ in certis hoībus
 pro p⁹ccis lugētib⁹.

Questio prima est vtrum homo quantun/
 cunq⁹ desperatus z peccatis omībus ad sum/
 mū plen⁹ obtineat veniā p⁹ccōz fletib⁹ p⁹ qd cūq⁹
 breue tps. Ad hāc rūdet Jo⁹ba Lxxvj. de repa/
 tiōe lapsi. Et habet de pe. di. iij. s. Ecce. ca. Tal.
 sic. Talis mihi crede. tal⁹ est erga hoīes p⁹ccas
 dei q⁹ nūq⁹ spemitt p⁹ccm si ei sincerē simplici⁹
 offerat. etiā si ad sumū q⁹ pueniat maloz. z in
 tñ velit reuerti ad v⁹l v⁹l. suscipit. glo. i. deus
 cū libent⁹ aplectit. fac oia. q⁹ten⁹ ad p⁹ccōe reuoc⁹
 statū. z qd ē adhuc p⁹ccm z eminet⁹. etiā si nō
 potuerit q⁹ explere in p⁹ccit satisfaciēdi ordinē.
 qñtūlācūq⁹ tñ z qñtūlibet breui tpe gestā nō re/
 spuit p⁹ccm. Glo. i. satisfaciēdi suscipit etiā
 ipaz nec patit⁹ qñis exigue cōuersiōis perdere
 mercedē. Nec ibi. S⁹ b⁹ itellige qñtū ad remiss/
 siōne culpe z euasione dānatōis etne. Ad beccū
 sufficiat qñtūcūq⁹ breuis tps z modic⁹ flet⁹ ex/
 terior. dū v⁹l fuerit i volūtate p⁹ccit. s⁹ qñtū ad
 penā totā remittēdā nō sufficiat. s⁹ qd dēst opoz
 ter p⁹ccit v⁹l in p⁹ccit satisfaciēdo. vel i purgato/
 rio. v⁹l saltē p⁹ccit indulgēcias expiādo s⁹z theologos
 doctores. Secūda qñtio Quid de sanis iuue
 nib⁹ q⁹ solū i hora mort⁹ volūt p⁹ccā dēstare. Rū/
 det q⁹ s⁹z tales stultē differāt z pic⁹ose. tñ adhuc
 nō debēt dēspare. s⁹z in dei misēcordia cōfidētes
 dēstare saltē in extremis p⁹ccā q⁹ p⁹ccā qñtūcūq⁹
 sera melior ē q⁹ nulla. vt dicit m⁹g⁹ in. iij. di. xx.
 Meli⁹ g⁹ ē in sanitate penitere. q⁹ Aug. di. q⁹ in
 sano hoīe p⁹ccā ē sana. in infirmo infirma. sed in
 mortuo mortua. U Nimitz tales sūt i casu
 cōsili⁹ sic si vñ bō h⁹et vñā manū palitica z aliā
 sanā. iste cōdēnat p⁹ccit iudicē. p⁹ccit delictū ad ap⁹puta
 tiōne vni⁹ manus sue. ipe vult q⁹ ap⁹putet manū
 palitica. An g⁹ sic fieri debeat argui p⁹ccit q⁹ sic. q⁹
 pene sūt poti⁹ emolliēde q⁹ exasperāde. extra de
 regu. iur. li. vj. Itē de pe. di. s. Nec autē z. ff. de
 penis. l. vlt. S⁹ contra Manus arida nō ē ma
 nus sic nec reproba pecunia dicit⁹ pecunia. ff. de
 pignoraticia actiōe. l. eleganter. z hoc tenet pro
 vero. Iudex ergo fm iusticiā potest illū puni⁹

Dominica tertia quadragesime

re in manu sana nisi velit misericordia facere puniendo in manu arida. Sic spualr hō bz duo tpa vite q̄i duas man⁹. s. sanitas⁹ z infirmitas⁹. z de⁹ iudex iuste illū pūirevlt. p pccis i fuitate p pñiaz q̄ si infirmitate velit sibi misericordie pnie gñaz infundere: magne pietas⁹ ē. Sic ēt si pūit⁹ fores p bñfagio solvere bouet pecuniā. z iudex mise ricordie accipet debile z falsā monetā. **T**ercia q̄stio. Quid de ill⁹ q̄ excessiuū dolorē z fletū assumūt. p pccis. Rñdet fz Bon. i. iij. z Rich. di. xvij. q̄ dolor volūtat⁹ n̄ pōt ēē excessiu⁹. q̄ talis ē pcc⁹ z deū cōmissi displicētia causata ex caritat⁹ dei dilectiōe q̄ nimis intēdi nō pōt cū de⁹ sit diligibil⁹ i infirmitatē. z sic pccm ē dēstabile idicū bilr. sz dolor sēfualitat⁹ ē passio z pōt nimis intēdi. Un̄ si aduertat hō sibi ēē dētrimētū corpis dz tpare ne pumat naturā. Ro. xij. Rōnabile obsequiū vīm. Si aut⁹ n̄ aduertit. z iō nō tpat: nō peccat. q̄ dabat operā relictū. Un̄ z Holkoth sup li. Sap d. q̄ si penitēs exheremētissio amore z dolore moreret: ēēt dolor vtuosus z pfecte pnie op⁹. B tñ supposito q̄ volūtas penitēt⁹ nō ferret directe i istā passiōē cāndā. p̄t morē p̄se q̄ndā: sz p̄t displicētiā pcc⁹ inq̄tū offēdit deū. z sic legim⁹ ples fore cōmēdatos de pfectiōe cōs tritiōis z amoris cor sandētis.

V Circa fctiū de criminis ablutiōe p cōtritiōēz notādū. q̄ lacrimę p̄tritiōis sup oīa hñt abluere sordes criminis. Nā si q̄rat. qd sit meli⁹ ad aīme emēdatiōē a pccis: an lacrimas fūdere p̄tritiōis: an facere lōgior⁹ t̄pis pñiam i ope satisfactiōis. s. pegrinatōis: ieiunij: elemosyne multe: orōis pluri t̄pis z hñōi. Ad b̄ rñdet Hiero. de pe. di. j. ca. Mēsurā. di. sic. Apd deū n̄ tñ valet mēsurā t̄pis p̄tū dolor⁹. nec abstinentia tāti cū boz q̄ mortificatiō vitiōz. B ille Rō. q̄ alia oīa opa sine x̄a p̄tritiōe n̄ valet ad salutē: eo q̄ caritas z gñā p p̄tritiōēz pmo acq̄rit sine q̄ n̄ p̄t hō iustificari. vt dicit⁹ ē fñōibz p̄ced. q̄ habet p̄positū Ad idē p̄bādū ponit exēplū de Petro. s. aplo de q̄ Amb. sup Lu. de pe. di. j. circa pncipiū d. sic. Pet⁹ doluit z fleuit q̄ errauit vt hō. n̄ iuenio qd dixerit: scio q̄ fleuit lachrymas ei⁹ lego: satisfactiōē nō lego. Seq̄t ca. se. Lacrimę lauāt dñctū. hec ibi. Et glo. expon. d. q̄ n̄ iuenit qd dixerit. si forte p̄fess⁹ ē vl̄ cui p̄fiteret: cū oēs a fide recessissēt. Nec satisfactiōz extiorē fecisse legit⁹. sz tñ fleuisse amare. Et tñ b̄ pl⁹ sibi valuit q̄ zc. vt rñtū p̄fess⁹ ē postea: sz nō legat⁹ vt d̄t Alb. Unde z Aug. d. q̄ pl⁹ valet vni⁹ lacrimę cōtritiō q̄ to n⁹ mudī pegrinatio. s. sine cōtritiōe. vl̄ itelligēdo qd ad p̄mū cēntiale qd d̄t caritati q̄ fz Lbryf. pl⁹ intēdit i cōtritiōē q̄ pegrinatōē cētis paribz **E**xēplū finale legit⁹ i speculo hyst. z spe. exē. lviij. exē. di. iij. q̄ āno dñi. M. cūij. qdā clerice apd Lugdunū vidit q̄ndā vallē sub mōre q̄ cū uitas pulcherrima sita videbat i visiōe adeo delectabil⁹ aspectui q̄ de ei⁹ aspectu satiari nullus posset. Laborabat ergo quomō ad illā intrare

posset. Intra vidit fluuiū sub pede mōr⁹ currētē quē dū circūiret q̄rēs q̄ arte trāsmearz illū. Ecce vidit sup ripā fluuii paupes lauātes in fluie tunicas suas: int⁹ q̄s erat qdā veste candidissima idur⁹ q̄ iuuabat illos i ablutiōe. q̄rū vnusq̄sq̄ p⁹ q̄s ēēt tunica abluta ibat i illā ciuitatē. Tunc cleric⁹ int̄rogauit illū adiūuātē qd foret hec. Et ille rñdit. Isti sūt bñilr penitētes z se in fluie lachrymar⁹ a pccis lauātes. z ego sū fili⁹ dei iesus x̄ps. ciuitas hec pulchra celest⁹ padisus vbi ego maneo z q̄sq̄s lauerit tunicas suas. i. vitā: fluuiolachrymar⁹ auxilio meo vitę i sanguie passiōis mee lot⁹ irabit i celū. Nec ē via q̄ ducat ad patriā. Nā de late meo trāsfixo i cruce sāguis z aq̄ effluxit ad abluēdū pccōres. Cleric⁹ exp̄giscens mirari cepit. z oibz relict⁹ claustr⁹ itrauit. vbi videbat sibi q̄ illi frēs erāt q̄s ip̄e i visiōe videbat lauātes tunicas suas lachrymis. z ip̄e sū faciem saluat⁹ ē. O q̄ pccōr accede z tu ad sāguinē z aq̄ quā fluēt de cruce x̄pi z lauare. Rogem⁹ zc.

Dñica. iij. q̄ drage. p⁹ p̄rādū Ser. xxiij. de cōpūctiōis dilectiōe apud deū z duratiōis valore

Eati qui nūc fle

B i q̄ ridebit⁹ Lu. vij. z p ser. ho. Verba sūt n̄ri sal. i q̄b̄ b̄tōs fore p̄dicat oēs cos q̄ desit i p̄nti pccā penitēdo. Et aduertēdū q̄ vt Lbryf. sup hec x̄pi vba di. Magnū qd b̄tū est fm deū tristari de pccis z flere. Primo qdē q̄a b̄tūdinē cēnā cōseq̄t. Jo norant x̄ps dīc. Bñ. i. in spe fūte felicitat⁹. Scōo q̄ casus dānatōis euitat. Qui lugēt (inq̄t idē) p pccis p̄p̄is vel ēt aliis: nō facile labent i scel⁹. Et subdit di. Non dissoluamur leticia i hac breui vita: ne fleam⁹ i futa vita i finita. Un̄ x̄ps norant d. q̄ nūc fletis q̄. d. nūc breue ē t̄ps qd meli⁹ ē in fletibz exp̄dere q̄s cēnū fletū i futuro icurrere. Bre. Meli⁹ ē sufferre modicā amaritudinē i faucibz q̄s cēnū tormētū i visceribz. Tercio dñiqz tal x̄po p̄for mat q̄tin⁹ cū eo gaudere i futo valeat. Jo q̄ idē Lbryf. subdit ibidē. Dñz sepi⁹ repim⁹ lugētē: dētē nūqz. Eū q̄ imitemur q̄ fleuit sepe p pccis n̄ris: nō solū lachrymas sz qd maximū ē sāguis nē fūdēdo z aīaz i mortē tradēdo. vt cū eodē sit i b̄tūdie p̄solemur. Nā z Matth. v. ip̄e idē x̄ps ait. Bñ q̄ lugēt qm̄ ip̄i cōsolabunt⁹. L. i. sūt cū x̄po deo z āgel⁹ solaciabunt⁹. ij. Cor. j. Sicut socij passiōis est⁹ sic erit⁹ z cōsolatiōis. Idcirco addit x̄ps. q̄ ridebit⁹. O q̄ k̄mī defleam⁹ pccā vt digni sim⁹ b̄tūdinē z dicat nob x̄ps. Beati vos q̄ nūc flet⁹ zc. Itaqz d̄ p̄tritiōis fletu p pccis tria mysteria declarē⁹ in hoc sermone.

Primū de diuināli cōpūctiōis desideratiōe. Secūdū de tpali cōtritiōis duratiōe.

Tercū de p̄amabili cōpūctiōis app̄ciatiōe.

A Circa p̄mū de p̄pūctiōis amore apd deū vl̄ desiderio q̄rit. Utrū de⁹ misericors sūme desideret q̄ pccōr de suis pccis fleat. Ad b̄ rñdet p̄s

capite. Chrys. sup. Matth. vt allegat li. origia. di. sic. Nil ita gloriatur vnic deo. i. p. amore ipz. p. tōre sic penitēs lachryme. Propēa ē Aug. li. soli. sic orabat di. Da mihi dñe in hoc exilio panē doloris z lachrymarū quē esuris. i. deside ras sup. oēs copā delitiaz. Et q̄b claret q̄ xps dñs sumo desiderio optat q̄ hō p. tōr sua p. t. a defleat. S. q̄lib' signis b̄ euidēt' oñdat q̄m' ex illis p. tōr mag' ad pñiam z cōpūctionē mo ueat. q̄uis sup. f. mone. v. declarauim' plurib' signis q̄ de' amat pñiam. cū hic speciali' de cō pūctōis z v. cōtritiōis fletu agem'. desiderari nāq; a xpo talē fletū i p. tōr oñdit dare plib' signis f. m. sc̄pturas z doc. Primū signū dicit attritiōis. Nā si q̄rat quō possit hō p. tōr at trahere in suū cor xpm dñm quē suis p. t. is elō gaudeat se. Dico q̄ p. fletū v. pñie. Un. Matth. iij. ipe xps ait. Pñiaz agite app. e. m. reg. celo rū in q̄ caput ē xps. Et circa b̄ nota tria p. p. uia. Primū q̄ xps intātum desiderat pñie fletū q̄ moridinat z attrahit ad p. tōr hōis āplerū z osculū. p. t. edoceat in pabola Luce. xv. de filio p. d. i. q̄ cū luxuriose viuēdo dissipasset oīa bo na sua. cādē se recognoscēs venit ad patrē suū. p. i. aut accurrēs cecidit sup. collū illi. f. āpleran do z osculā' ē eū. Sic facit xps deus penitēti. O q̄lis z q̄magna g. f. a. bec. Nā magna clemen tia dei fuit q̄ xps incarnari voluit z se p. m. i. t. a. h. gine m. f. e. Maria balneari. āplerari z osculāri. Nec minor g. f. e. demētia ē q̄ a p. tōre p. m. i. t. t. se spūalr āplerari. osculāri. z i. a. q̄s lacrimarū balnea ri. Exēplū p. t. dū magda. peccatrica p. m. i. t. p. t. des lacrimis lauari āpleradoq; osculāri. i. signū hui'. Scdm qd ē mai' viz q̄ xps dñs nō cū modo osculāri se p. m. i. t. t. hōi p. t. a. deflēt. sed etiā vici z vinculari. Bern. O felix lachryma pñie tu viciū iūuabile z ligas oīpotētē. Et sic p. t. si gnū desiderij. Tertiū q̄ scz xps intātū deside rat fletū pñie vt sine pñia nullū velit acceptare sacrificiū. Un. J. li. de sumo bo. di. q̄ de' i. lege p. h. i. b. u. i. t. sacrificiū salē nō cōditū. ad designādū q̄ lectio oīo z q̄cunq; opatio v. l. sacrificatio nō est accepta deo sine f. a. l. s. e. d. i. n. e. l. a. c. h. r. y. m. a. z. p. n. i. e. Un. nec misse sacrificiū ē deo placitū a p. tōre q̄ nō v. p. n. i. t. e. t. Secūdū signū dī b. r. i. f. i. c. a. t. i. o. i. s. q̄ xps brōs fore p. d. i. c. a. u. i. t. l. u. g. e. r. e. s. p. p. t. i. s. v. t. p. t. z. Matth. v. z Lu. vi. z in themate s. z illis cōso lationē b. r. i. f. i. c. a. r. e. p. r. o. m. i. s. i. t. B. S. z. di. Quid si q̄s deflet etiā p. t. a. aliorū hōis. Rūdet Chrys. z cōformit' glo. sup. j. Eldre. di. Bri q̄ sua p. p. i. a p. t. a. l. u. g. e. r. q̄ accepta remissioe p. s. o. l. a. n. t. S. z. b. e. a. t. i. o. r. e. s. q̄ aliena p. t. a. deflēt. q̄les p. u. e. n. i. t. c. e. p. l. a. r. o. s. z. d. o. c. t. o. r. e. s. Nec ibi. Tertiū signū dī z. d. o. n. a. t. i. o. i. s. q̄ hōi deflēt p. t. a. multo pl' cōdonat xps q̄ ipe hō putaret. Exēplū habem' in latrōe p. d. e. r. e. i. c. r. u. c. e. q̄ b̄ solū p. e. n. i. t. u. i. t. dī. Memēto mei in regno tuo. Xpus autē dedit padisū statī eodē die. Nā doctores cōit tenēt sup. iij. q̄ tant' pōt

ēē cōtritiōis flet' q̄ etiā si neq̄ret cōfessionē acm facere. sufficeret corā deo ad remissionē tā culpe q̄s pene purgatorij totalē. Deniq; vt Aug. dicit. mima gutta lachryme in pñi' effusa ex v. o. cor. de sufficit decē ānoz penas i purgatorio debi ras delere. sic allegat bec Ludol. p. t. ij. c. lxxvij li. vite xpi. Quid g. e. n. i. t. d. g. u. t. t. m. l. i. s. O g. p. t. o. r. a. u. d. i. Ambro. sup. Lu. li. iij. hortatē sic Ablucere o hō lachrymis. lauare fletib'. si tūpēte fletu i futuro nō flebis S. z. q̄re sic large xps p. d. o. n. a. t. penitēti nisi p. signo desiderij vt oīb' p. t. o. r. i. b. u. s. sit cōfideria q̄ xps desiderat oēs saluare. sic ait apls. j. Thimo. ij. Un. i. signū hui' cū latroni in cruce p. d. e. n. i. p. m. i. s. i. s. s. e. t. p. a. d. i. s. i. p. i. p. n. i. a. p. o. s. t. e. a. d. a. m. a. u. i. t. S. i. t. i. o. i. s. l. a. l. u. t. e. p. t. o. r. z. d. e. s. i. d. e. r. o. f. p. p. n. i. a. z. O g. t. u. p. t. o. r. p. e. f. a. h. e. c. z. p. x. p. i. p. a. s. s. i. o. e. p. l. o. r. a. sup. p. t. i. s. t. u. i. s. v. t. h. a. b. e. a. s. p. a. d. i. s. i. p. i. s. i. c. i. l. l. e. l. a. t. r. o. a. l. i. o. q̄n. p. i. b. i. s. cū latrone altero. L. Quartū si gnū dī delectatōis. Nā xps z oēs ei' āgeli beati delectant z gaudent sup. pñie fletu. Lu. xv. Gau diū ē āgelis dei sup. vno p. tōre p. e. a. g. e. n. t. Unde Ber. sup. can. Angeli gaudent i p. u. e. r. s. i. o. e. z. p. n. i. a p. t. o. r. z. l. a. l. u. t. e. hōis l. i. t. e. r. e. s. Lachryme em penitē tiū s. t. v. i. n. a. āgelo. z. s. i. c. z. x. p. i. z. c. o. r. i. t. r. i. n. i. t. a. t. Nā sic vinū lenificat cor hōis teste ps. sic flet' leni ficat celestes brōs. S. z. q̄re de' z āgeli gaudent de fletu pñie Ludol. li. de medi. vite xpi dat talē rōem. q̄ lachryme ebullit z emanant ex corde vbi ē f. o. s. l. a. n. g. u. i. s. z. a. m. o. r. i. s. Jō sic sacrificiū san guinis p. xpo effusi placet deo z āgel. sic effusio lachrymarū p. p. t. i. s. ē. p. l. a. c. i. t. u. sacrificiū. ps. Sa crificiū deo spūs cōtribulat' cor. zc. Alia rō. q̄ p. hōies penitētes repat ruina celestis. Tertia q̄ xpi desiderij i hōie p. b̄ i. p. l. e. t. q̄ hō sacrificat xpo. D. Quintū signū dī efficac' virtutis. q̄ de' dedit ipis lachrymis i. f. i. n. i. t. a. t. v. t. u. t. e. x. p. i. a. d. i. s. s. o. r. d. e. s. a. i. e. p. l. q̄s facere possēt oēs aque mundi Nā malū culpe mortal' qd ē infinitū abluūt. p. e. nā i. f. i. n. i. t. a. f. p. p. e. t. u. ā. g. e. b. e. n. e. e. x. t. i. n. g. u. i. t. z. i. f. i. n. i. t. a. b. r. i. t. u. d. i. n. e. m. e. r. e. n. t. Un. Eccl. j. Arenā mar' z plu uie guttas z dies sc̄li q̄s dīnūerant. altitudinē celi latitudinē ēre z p. f. u. d. i. a. b. y. s. s. i. q̄s dīmēsus ē q. d. n. u. l. l. s. c. i. t. h. e. c. n. i. s. i. s. o. l. d. e'. Spūalr p. a. r. e. nā q̄ ē pōderosa g. u. i. t. a. s. p. a. i. f. e. a. t. p. l. u. u. i. ā. d. e. c. e. l. o. v. e. n. i. e. r. e. l. a. c. h. r. y. m. a. z. v. i. l. i. t. a. s. p. d. i. e. s. l. u. x. g. r. e. p. a. l. t. i. t. u. d. i. n. e. c. e. l. i. b. e. i. t. u. d. o. p. l. a. t. i. t. u. d. i. n. e. ēre caritat' la t. i. t. u. d. o. p. a. b. y. s. s. i. g. e. b. e. n. a. D. o. z. q̄n. t. i. t. a. t. e. s. o. l. d. e'. n. o. u. i. t. c. e. r. t. a. m. e. s. u. r. a. Lū g. t. a. l. e. v. t. u. t. e. i. d. i. c. i. b. i. l. e. x. p. i. s. d. e. d. i. t. l. a. c. h. r. y. m. i. s. p. t. z. q̄ dīligit z desiderat in hō mine sic thesaurū saluificiū.

E Circa scdm de duratiōe cōtritiōis siue cōtinuatiōe q̄nt. Utrū hō semel v. e. c. o. n. t. r. i. t. de p. t. o. z. p. r. i. t. o. v. e. l. r. e. m. i. s. s. o. d. e. b. e. a. t. s. p. v. i. t. a. d. u. r. ā. t. e. cō t. e. r. i. d. e. c. e. r. o. cōt. i. n. u. ā. d. o. v. e. l. a. l. i. q̄n. r. e. p. e. t. e. d. o. cōt. r. i. t. i. o. n. e. d. e. c. o. d. e. p. t. o. Rō q̄stōis ē. q̄ Aug. de p. e. di. iij. circa pñcipiū dī. Sēp p. t. o. r. d. o. l. e. a. t. z. d. o. l. o. r. e. g. a. u. d. e. a. t. q̄ vbi finit pñia nil remāet de v. e. s. n. i. a. N. e. c. i. l. l. e. S. z. i. n. p. r. i. u. e. s. t. q̄ p. o. s. t. q̄ hō cūra

Dominica tertia quadragesime

uit vuln? nō requir? vt apli? vtaf? medicina cura-
tiua: s; sufficit medicina sanitat? cōseruatiua.
Sic i. pposito. Ad hec mīdet fm Rich in. iij. di.
riij. arti. it. q. i. cōcor. Tho. iij. p. 2. Pe. de charā.
aliolq; recolligēdo. q. pnia distiguit eē duplex.
Una exterior q. cōsistit in ieiunio orōe elemosy-
na 7 fletu. Alia est interior q. p̄sistit i cordis do-
lore 7 cōrritōe. Et hec etiā cōsiderat triplr. scz vel
fm actū vel f; habitū habilitatē hoīes ad penitē-
diū. vel fm ppositū. Et notant iuxta hec quinq;
documēta. Primū ē q. pnia exterior nō req-
rit eē cōrinnāda. tū qz nō est hoc possibile f; sta-
tū p̄ntis vite. tū qz nō tenet hō exteriorē p̄niam
facere apli? de pctō semel remissō i curato. sicut
etiā de vulnere. S. Scdm documētū est q.
pnia infioris cōrritōis fm actū apli? facienda
nō requir? necessario: nisi in duob; casibus fm
Rich. Primo qm nō adest pbabilis cōiectura
de remissōe pcti. s. qz nō v; cōrrit? fuit vel non
vere p̄fessus 7 h̄mōi. Scdo qm actu recogitat
deliberate de pctō suo: tūc em tenet illd̄ detesta-
ri. qz si placeret peccasse deliberate: statū r̄p̄eret
fed? diuine amicitie qm̄ delectaret i hoc q. fuit
inē ipm 7 deū cā iūmicitie. Exceptis his casib;.
Sic nō tenet hō ad apli? q; scz semel confitēdū
qd̄ rite cōfessus ē. vel satisfaciēdū qd̄ soluit. ita
nec ad apli? actu cōrēdū qd̄ semel rite cōrritū
est. Tertiū documētū q. pniavel p̄nitio infior
b̄ est pcti displicētia d; esse fm habitū p̄petua
qz vt Hugo de lectō vic. di. lū de? absoluit ali-
quē a pctō ligat eū vinculo p̄petue detestatiōis
Et sic etiā intelligit illd̄ Ang. q. vbi finit pnia
scz habitual: nil remāet de venia. Sec? de actu
ali pnia. Quartū q. pnia fm ppositū cauendi
a mortali culpa d; esse sempiterna: alias nō esset
vera cūctio si h̄ber. ppositū peccādi in futurū.
Ultimū q. pnia tāto pl? est meritoria q̄nto qd̄
lachrymar? pluries 7 diut? p pctis tora sua vi-
ta. p̄t ex p̄dictis. Un p̄s di. Scdm multitudi-
nē dolor? meor? p̄solatōes tue dñe lenificauerūt
aiam meā. O sacer flet? rē. S. S; multa sūt
heu alleuiātes sua pctā ḡuioza nec curāt desle-
re: l; aliena pōderent. Sicut fabulose narrat q.
leo 7 lup? cū asino dū vellēt trāsire fluuiū ascē-
derūt in nauiculā in ripa berēt ēre. que cū fixa
maneret: dixit q. p̄p culpā alicui? illoz b̄ fos-
ret. idq; deberēt facinora cōficere. Un leo p̄fess?
ē qūo inf? bestias silue pinguiorē deuorauerit.
Lup? alleuiauit di. Hoc nil est qz fames te co-
egit. Itē lup? cōfess? ē q. porcā cū oib; suis su-
ellis deuorauit. Leo dixit. Nō magnū ē: p̄e fa-
me fecisti. Asin? cōfessus dixit. Nescio aliū fecis-
se nisi q. semel nimis fatigat? sub onere 7 fame
scēs vidi straminis vnā festucā ex calciamētis
dñi mei lacerat? extra pēderez illā cōedi. Ad qd̄
leo 7 lup? di. Hoc maximū ē pctm̄ 7 infidelitat?
p̄ dñm tuū: dign? ē es morte. 7 sic deuorauerūt
asinū. Dmōi exēplū idcirco iseruī vt dormitās

apls in smone post p̄adiū exp̄giscatur ad au-
diendū tali cōsolatiōe.

N. Circa tertiū de p̄amabili p̄ciositate inq;
rēdū ē. Qūo possit qd̄ efficere vt cōpūctiōis las-
chryme reddāt deo p̄ciosiores 7 p̄amabiliores
Ad qd̄ fm dicta doctor? notādū q. ad p̄ualorē
cōpūctionis corā deo faciūt p̄sertim quinq;.

Primo dolor detestatiōis.

Secūdo amor diuine dilectiōis.

Tertio ppositū firmū cautōis.

Quarto cōpassio crucis xpi 7 passiōis.

Quinto obsecratio eius lachrymarōis.

Primū ē dolor detestatiōis. qz q̄nto lachryme
ex infioriori dolore cordis p̄cedūt d̄testādo pctā
tāto sūt deo amabiliiores. Aug. li. de pe. dr. Los
mes pnie dolor ē. lachryme aut sūt testes dolo-
ris. 7 p̄ p̄ns deo gr̄e. qz testioniū p̄fert q. cor dō
p̄ p̄niam sacrificat. Et de? infūdēs hōi lachry-
mas testat? q. illū diligit 7 p̄niaz ei? acceptat tā-
to pl? q̄nto intēti? dolere pbat. Scd? ē amor
diuine dilectiōis. Nā. j. Pe. iij. Charitas opit
m̄ltitudinē pctōz. ḡ maior charitas excitās las-
chrymas magis opit. 7 sic deo gr̄iore facit. vt p̄t
in Magdalea Tertiū ē ppositū firmū cautōis
qd̄ q̄nto firmat in charitate tāto facit deo acce-
ptiorē. vt p̄t ex p̄dictis. 3. Quartū ē cōpassio
crucis xpi 7 passiōis. Querit em b̄ An deo plus
placeat flet? de pctis an flet? cōpassiōis sup xpi
passiōe. Rñdet Bern. sup can. ser. xij. di. sic. Bo-
nū ē cōrritōis vnguētū qd̄ de recordatiōe pctōz
cōficiat. qz cor cōrritū 7 hūiliatū de? nō despiciat.
Lōge aut meli? ē id qd̄ dñs deuorōis facit de re-
cordatiōe b̄nficiōz dei. s. incarnatiōis 7 passiōis
Nec ille. S; b̄ intelligēdū ē p̄missa vā cōrritōe
q. ē necessaria saluti. alias sine illa flet? cōpassio-
nis nō valet. Sic si qd̄ hōim eē in veste deau-
rata: sordidat? tū stercorib; fedis nō forer plas-
citū talr sedere in mēsa regis. Sic i. pposito. Nā
aq̄ necāria ē ad abluēdū sordēs. s; aux p̄cios?
est aq̄. p̄n aq̄ cōpūctiōis ad abluēdū aiam p̄e-
missa: si p̄ciosū aux cōpassiōis sanguis xpi ap-
plicet erit p̄ciosior. Quicū ad idē facit obse-
ratio lachrymar? xpi spāl̄r. Exēplū legit i f̄mōib;
m̄grī Messret q. m̄lier qdā lachrymas xpi q̄ti-
die deuote honorando obsecratiōes faciebat vt
dñs iesus daret sibi lachrymas vere cōpūctiōis
7 dedit xpus sibi tātas q. totā penā purgatoriū
sibi deleuit. Deniq; legit in spe. cre. di. ix. cre. di. x.
q. qdā ḡuit ferēs opa pnie 7 fletū. ecce xps sibi
appuit cū vulnerib; sanguie fluētib; d. Ininge
in lac? 7 sanguinē meū panē tuū 7 dulcescit. qd̄
ille fecit 7 oia dulcescebāt. O ḡ hō 7 tu vnge o-
culos tuos sāguie xpi: cor iū ge cordi xpi: osculare
ei? vulnera: p̄sidera singlas eius passiōes: 7 sic
aiam tuā balnea i sāguie xpi 7 dulce erit penite-
re. Rogem? rē.

Postq; in p̄cedētib; egim? de p̄ma p̄e pnie
scz de contritiōe: iā agemus de cōfessioe.

Seria. ij. post dñicā. iij. q̄dragesime Sermo
xiiij. sequit̄. de p̄paratōe debita añ p̄fessionē
cogitādo pctā amarissime.

lausum est ce-

Celū ānis tribz z mētibz sex. Lu. iij. et in
euāgelio hodie. Verba sūt saluato-
ris n̄ri q̄bō cōminādo nos admonet q̄ sicut in
diebō helie p̄p̄ pctā clausū fuit celū ānis tribus
z sex mētibz ne plueret sup̄ terrā z facta ē famel
magna. Sic timēdū est nobis ne spūaliē clau-
dat̄ celū p̄p̄ pctā n̄ra ne pluat nobis a deo gr̄a
celestis z famē incurram⁹ oīs penurie infernalis
Et norant̄ dicit x̄ps. tribz inq̄t ānis. q̄z p̄pter de-
fectū p̄nie hūit̄ tres p̄es. s. p̄ritiōnē. p̄fessionē
z satisfactiōnē celū nobis claudīt. Si aut̄ illas
iple⁹ ap̄it. q̄z p̄nia celū aperit qd̄ culpa clau-
dit vt̄ dicit Bern. Itē addit z mētibz sex. quibus
significat̄ sex opa misericordie. De q̄bō v. Uti
to cibo poro redimo te go colligo cōdo Lib. eni
z pot⁹ sub eodē reducunt̄. Hinc Aug. in f̄mōe
dedicatiois di. Laborem⁹ fr̄es charissimi vt̄ no-
bis bonoz op̄ez clauibus ianuā regni celestis
ap̄ire possim⁹. Sicut enī vite nobis ianuā mal'
opibz quasi q̄busdā seris ac vectibz claudīt. ita
abiqz dubio bonis opibz ap̄it. Nec ille. Itaqz
de p̄fessionē p̄paratōe p̄ quā celū clausum aperit
nob vt̄ dicit̄ ē tria mysteria declarē⁹ b̄ f̄mōe.

Primū dicit̄ admonitiōis.

Secundū d̄z p̄cogitatiois.

Tertiū d̄z amaricatiōis.

R. Circa p̄mū de admonitiōe notādū q̄ ad
p̄paratōnē faciendā añ p̄fessionē admonent nos
plura p̄pter q̄ oportet diligētē p̄parari ad illā.

Primo scriptura sacra autentica.

Secundo ratio theologica.

Tertio ratio canonica.

Quarto exēpla plurima.

Primo scriptura. Ps̄. Meditat⁹ sū. n. cū corde
meo z exercitabar z scopebā sp̄m meū. ps̄. lxxvj
Lyra. Meditat⁹ sū nocte cū cor. m. s. recolendo
culpā meā z diuinā iusticiā. z exercitabar. s. p̄-
parādo me in talibz meditatioibz ad p̄niam. et
scopebā sp̄m m. s. p̄fiteōdo. z sic expurgā. Item
Ecc̄i. xviij. An iudiciū. Lyra. s. moztē. interroga
teipm. s. p̄ diligētē p̄scie discussionē. s. l̄r z añ cō-
fessioz. Jō subdit̄. hūilia te. Lyra. Corā sacerdo
te z in t̄pe ifirmitat̄. s. spūalis. onde p̄uersatōez
tuā. s. p̄ aptā p̄fessionē. Deniqz Esa. xxxviij. Eze-
chias i p̄sona pctōz dixit. Recogitabo tibi oēs
ānos meos i ama. a. mee. Scdo admonet rō
thologica. q̄z ad p̄fessionē deo ḡuitā requit̄ vā
p̄ritiō vt̄ sit hō in charitate sine q̄ nil valēt q̄qz
opa. i. Cor. iij. S̄ vā p̄ritiō requit̄ pctōz mor-
talū singloz recognitionē. z sic p̄scie examina-
tiōnē saltē q̄ ad p̄ncipiū p̄ritiōis v̄l dolorē attri-
ptiōis s̄m Tho. i. iij. di. xviij. vt̄ ser. xiiij. D. E. ca/

etiā fuit nisi i articulo moztis excuset. ḡañ p̄fessio
nē debita vt̄ cōit̄ p̄p̄atio requit̄. Tertio admo-
net rō canonica. q̄z Raymū. in glo. de pe. z re. di.
s. Itē circa p̄ncipes. s. sup. ca. Dis vniūsqz. Si
q̄s ex ignorātia siue obliuioe p̄cedit a p̄p̄ia z
notabili culpa obmittit p̄fiteri vniū pctm moztis
tale aut ei⁹ circumstātiā ad p̄fessionē necessariā
nō excusat nec vt̄ cōfess⁹ d̄z. Jōqz si q̄s ex culpa
sua i ḡrat q̄ debet p̄fiteri seu oblit⁹ est pctā p̄fite-
da. d̄z de h̄mōi negligētia penitere. vt̄ norat in
sūma cōfessor. li. iij. n. xxxiij. q. xix. Un̄ etiā cō-
fessor si aliquē iparati iuenerit ad cōfessionem
accessisse debz ipm monere vt̄ añ p̄paratōe veniat
examinādo saltē de p̄ceptis z pctis capitalibz z
fidei articulis. Et his p̄z q̄s male z piculose fa-
ciūt heu mlti q̄ iparati ad p̄fiteōdū accedūt sine
oī p̄cogitādo. z qd̄ dicit̄ cōfessori nesciūt. s. di.
Interoga p̄i q̄ fecerit. z dicā d̄ talibz ser. xviij. R.
Itē alij dicūt. P̄ audi me. in duobz v̄bis stari
expediā cōfessionē meā. cū tñ a toto āno sine cō-
fessioe pctā multiplicat̄ q̄ridie 2 Quarto ad-
monet exēpla. z p̄mū exēplū habem⁹ i negociis
toribz. Si enī vt̄ videm⁹ mercatores rōciūis
q̄qz obligati sūma diligētia discutiūt sua regi-
stra. q̄to magis pctōz d̄z p̄fictiā. p̄p̄ia examina-
re. p̄ q̄nto aia melior est oī pecunia. z q̄ p̄dit eā
pl⁹ p̄dit q̄s oēs mundi diuitias. put̄ dicit Bern.
z x̄ps dñs Matth. c. xvi. Quā dabit hō cōmu-
tationē. p̄ aia sua. q. d. nullā. Scdm̄ exēplū ad
idē in philosophicalibz. Nā seneca de ira dei. li.
iij. di. Qui q̄ridie ad rationē reddendā vocādus
est. s. p̄ moztē. z nescit q̄ hora vocād⁹ est. faciat
iq̄t b̄ qd̄ Sexti⁹ q̄ p̄sumaro die cū se ad nocur-
nā q̄erē recepiss̄z interrogabat aīz suū di. Qd̄ ho-
die malū cūi sanasti. cui vitio obstitisti. q̄ pre-
melior es zc. Sic xp̄ian⁹ debet i his tribz se exa-
minare multo fort⁹. scz. Primo q̄ pctā sua sa-
nauerit p̄ p̄niam verā Scdo cui vitio i tēpra-
tiōe succubuerit Tertio q̄ntū a bonis moribz
defecit. z sic q̄nta bona p̄didit gr̄e z gl̄ie. ac q̄nta
mala pene p̄ pctm icurrat zc. Tertū exēplū in
iudicialibz. q̄z quicūqz vadit ad iudiciū dilige-
ter disposit̄ p̄cogitādo qd̄ pponat v̄l qd̄ r̄ndeat
q̄nto mag⁹ faciendū ē in iudicio aīe. in q̄ si hō cō-
uictus fuerit eterna moztē peribit. Ad id habet
etiā exēplū pulchrū infra ser. xxiij. y.

N Circa scd̄z de p̄cogitādoe pctōz Querit̄
q̄lit̄ hō volēs se p̄pare ad cōfessionē debeat p̄cō-
gitare pctā sua ad cōscie examinatiōez. Ad hoc
Notādū q̄ edoz nos scriptura Esa. xxxviij. c. vbi
Ezechias sc̄psit i cārico di. sic. Recogitabo tibi
oēs ānos meos i amaritudine aīe mee. Quibz
docemur q̄ debeam⁹ p̄cogitare modis q̄tuoz
Primo cōp̄satiue. s. de pctōz mltitudiez i ḡra-
titudine ad b̄nficia dei respectiue. Jō d̄z. Recogi-
tabo tibi. s. dñō dō. q̄t pctis i mēta tua b̄nficia
ingr̄ te offēderi. Recogitabo inq̄t. i. itez atqz
itez. cogitabo q̄nto i p̄fessioe vā aperit Nā gr̄e i

2 ffanno

Feria. III. post dominicā tertiā

moral. docet qd vnusq; debet discutere et pen-
sare q̄ a deo bona pcepit: et q̄ mala boīs illi per
uerse viuēdo rependit. Quia nimirum cum omī
momento tpis deus nobis beneficia pster mul-
timoda vel salte cōseruatōis vite. et tamen vt
idē Grego. subdit. Nemo inquit sufficēter exti-
mare poterit quāta mala p singula momenta
cōmittim⁹. qz sicut nō sentim⁹ qntū crescūt mē-
bra: vngues capilli et hmoi mutant in caniciē
et ita mens nostra p momenta viuēdi pmuat.
scilz. vitij succrescētibz. ppterca vigilāti studio
nostros defectus pfectusq; pensam⁹. vt pniām
de malis agamus et in bonis pficiam⁹. iuxta il-
lud Pictagore dictū. q sapiētibz duoz. inquit
tēporū cura habēda est. mane qd accuri sumus
sero quid fecerim⁹. Ideoq; Beron dicit. Sin-
gulis diebz manēppone. s. benefacere. et sero dis-
curre. s. quod cōtigit te peccasse. Secūdo de-
bemus recogitare integre. ideo dī omēs scz cul-
pas singulas mortales et circūstātiās cōfite-
das. ita q nullū pccm negligamus quantū est
nobis possibile. Tercio seriose. ideo dī annos
meos. qz de āno in annū et de mense in mēsem
debet recogitare fm diuersitatem etatis. s. pue-
ritia: ad olefcentiā. et sic de alijs. Itē officioz. soci-
etatiū. locoz et. Et in singlis pōt seriose cogita-
re hoc ordine. Primo cogitādo de pccis capita-
libus mortalibz. Secūdo de pceptis decalogi
que trāgressus est. Tercio de qnq; sensuū excel-
sibus. Quarto de pccis alienis. Quinto de pec-
catis in spm̄ sanctū. Sexto de opoz misericor-
diē neglectiōe. Septimo de fidei articulis et sa-
cramētis. Quarto debem⁹ recogitare amarica-
te. ideo dicit in amaritudine aīe mee. Et de hoc
sequēti ar. patebit.

¶ Circa tertiū de amaricatōe recogitatio-
nis pccōz. Notādū est fm Bonauē. q pccōz
dū recogitar de pccis carnalibz debet cauere ne
nimis morose talia excogitet. ppter periculū de-
lectatiōis euitandū. sed debet cor pccōis ama-
ricari ne delectet. Nā Eccl. xij. Qui tāgit picem
inquinabit ab ea. Sed quō pccōz recogitando
pccā sua possit amaricari. Nota q pmo debet
recogitare mortis sue amaritudinē et incertitu-
dinē. Secūdo pccōz dānificationē ab oī bono
gratie et glie. Tercio eternaliū penaz indicibile
cruciatōne que sibi debet. Quarto debet adhi-
bere corpis castigationē ad mortificationem.
Quinto passiōis xpī acerbitatē. Nec em̄ tanqz
salis amara cōdimēta cor pccōis amaricat ne
delectet in pccis: sed detestet illa. Exēplū legi-
tur in vīralparz q quidā dū tentaret de carna-
li vitio: statim digitum igni applicabat dī. Si
hūc ignē sufferre nō potes: quō sufferes ignem
inferni. et sic vincebat tentationē. Aliud exēplū
de quodā cui pffessor p̄suluī vt quoties d pccō
reparet sinistro suā carnē nudā fortit fricaret
aut vnguībz dilaceraret. et sic vinceret recogitā-

do xpī passionē. Rogemus ergo xpm. et.

Feria tertia post dñicā. iij. q̄dragesime Scz
mo. xxiij. s. de regulis correptis p pparatione
confessionis.

Necunq; sol

q ueritās sup terrā erunt soluta et in
celo. Matth. xviij. et in euangelio
hodierno. Verba sunt saluatoris
nri quibz insinuat q sacerdotibz maximā des-
dit prātē. s. soluēdi pccā in cōfessiōe: vel ligandi
icorrigibile pccōre etiā sentētia excoicationis. Nā
talē absolutionē vel alligationē de⁹ in celo ap-
probat: dū tamē sacerdos nō errauerit in iudici-
cio psciētie. Nā leo papa. xxiij. q. j. c. Manet in-
quit Petri. i. sacerdotij p̄uilegiū: si ex eq̄tate fer-
tur iudiciū. Christus itaq; docet nos de corre-
ctiōe fraterna in occulto quādo pccā sunt secre-
ta. vt sic illū saluare possim⁹ cū integritate fame.
q si corrigi non vult: testes sunt adhibēdi. Et si
nec sic corrigi: dic inqt ecclie. hoc est plato. qui
potest ligare p censurā ecclīasticā vel soluere cō-
fiteat. vt p̄t in euāgelio. et de absolutionē in ver-
bis thematis. O Unde ex quo in themate
notat mysteriū cōfessiōis et absolutionis. Ideo
de pparatiōe ad cōfitendū tria mysteria p̄ter
āndicta notabim⁹ fm tres reglās correptas.
Secūda regula de venialiū deletionē.
Tercia regula de obliuioz exquisitiōe.

Circa p̄mū de mortaliū recognitiōe p regu-
la generali tenendū est q de pccis mortalibz nō
sufficit recognitiō gñalis: sed requirit de singu-
lis recordatio et cōfessio specialis: vel distincta
dolor salte attritiōis iuxta possibilitatē hūane
fragilitatis. Et hec regula. pbat plibz modis.

Primo ratione theologica.

Secūdo scriptura aurentica.

Tercio similitudine phica.

Quarto persuasiōe iuridica.

Primo ratiōe theologica fm Scorum in. iij.
dis. xviij. sic. qd pceptū ecclīe de p̄fitendo obligat
sic q oē peccatū mortale teneat qd cōfiteri de q
haberi potest mēoria: pmissa diligēti inq̄sitiōe
fm possibilitatē boīs. ergo de singlis debet res-
cordari et se p cōtitionē vel attritiōne pparare.
Nā rōem ponit etiā Tho. Cōfirmat fm Pe-
eadē dis. iij. qz in omī pccō mortalivolutas bo-
minis actualit auertit a deo ad pccm. et qz p̄ria
p̄trarijs curant. oportet q ab omī pccō mor-
tali mens cōuertatur ad deū. Et sic p̄t. ppositū

Secūdo pbat scriptura aurentica. Nā ps.
dicat. Lauabo p singulas noctes lectū meū: la-
chrymis meis strati meū regabo. Ubi Glo. dī-
cit q p singulas noctes intelligi debet singula

petā lauāda lachrymis. Itē Esa. xxxvij. Reco-
gitabo tibi oēs ānos meos zc. oēs dī. vt nullū
exciplat pctm. Un etia Aug. li. de pe. di. Dñs ie-
sus legionē eiācis de boīe. Lu. viij. neminē reli-
quit de oibz demonibz qui liberatū possideret:
oñdēs q si etiā pctā sint mille opozz de oibz
penitere. Nec ille. Tercio pbat silitudine phi-
ca. qz phi tradit z experientia docet diuersorū
morboz diuersas fore necārio medicinas. Nā
Hiero. dē z certū est q nō sanat oculū medicīa
q sanat calcaneū. Sic z in medēdis spūalr vul-
neribz viciozū z morbz. Nō sanat pnia auariciā
q sanat supbia vel luxuriā. nā auaria sanat de
mofyne largitate. Supbia aut humili orōe. luxu-
ria ieiunio z carnis mortificatiōe. In aliquibus
etiā pctis nō pōt fieri sanatio nisi assit restitutō
fame vel rei. iō qz sicut de singulis medicina est
necāria. sic in pposito. Quarto pbat psuasione
iuridica. Nā de pe. dis. j. c. Porro. Prosp dicit.
q q pctā sua emēdare noluerint: deū hñt testez
z habituri sunt ipm vltorē. Et qd eis pdest vita
re būanū iudiciū. s. pctm suū occultādo z peni-
tere negligēdo: cū sicuti sunt i cñū supplicii.
Nā z. ff. de re militari. l. desertorē. §. miles in. ff.
nouo. Miles qui i bello arma necāria abijcit
vel illicitē amittit: capite punitur. Arma militie
xpiane z diaboli pugnāz sūt lachrymē. s. pnie
fm q di. Amb. xxiij. q. viij. Cōuenior. Qui eas
abijcit vl tenere nō curat: etna morte iuste pu-
nit a deo. O q pctōz stude debite recogitare oia
P Circa scdm de venialibz deletōe p regla te-
nendū ē. q pctm qd cūqz veniale manēte in eo
fixa volūtate nō tollit ab hoīe qzuis nō sit dā-
nabile. Et hec regla habet ex dictz Rich. z Tho.
in. iij. dis. xvj. Rō eiusdē ē. qz nō pōt tolli culpa
nisi reordinet volūtas: q reordinari nō pōt qz
diu manet in dordinatōe ad volēdū pctm. als
eēt duo opposita sil. Jō qz nullū veniale pōt di-
mitti qdū ad illd volūtas manet fixa. Tercū
pctm veniale nō dānat hoīez in gehēnā: s. expū-
atur in purgatorio saltē si hic nō tollet. Juxta
hec g notāda sūt quattuor pcpua documēta.
Primū q nō ē simplr necāria pcrō z absolu-
te de pctis venialibz sic necārio est de mortalibz
S. tū pfectiōis ē vt venialia tollant i hac vita
vel dimittant. Et oñdēt fm Tho. vbi s. tali rōe
iter ceta. qz ppter sola pctā venialia hō nō incur-
rit dānationē ppetuā: nec p ea tollit amicitia di-
g sequit q si qd nō sit spālīt cōmī de venialibz
z sic dedit salu⁹ erit: licz p ignē. vt dī glo. sup. j.
Loz. iij. S. si di. Ego vellē saluari sine igne. iō.
Scōz documētū ad id ē. q ad tollēdū pctm ve-
niale in pntē qd possit trāsire sine igne purga-
tiōis requit displicētia pcrōis. Rō fm eūdem
Tho. ibidē. qz qdū fixa manet volūtas nō di-
mittit pctm etiā veniale vt dictū ē. Sed volūta-
tem retrahere a pctō qd prius volebat est displi-
cere ipi qd voluit. Et talis displicētia qñ est grā

informata dī dolor cōtritiōis. Ideo qz veniale
in pntē sine aliqua cōtritiōe nō delet: qzuis nō
sit dānabile. Sed posset qñ glis cōtritiō req-
rat ad ea. Tercū g documētū est q ad tollē-
dū pctm veniale non requirit necārio distincta
recogitatio in pcculari de vno qz: sicut requit
ad mortalia delēda: s. sufficit explicita cōtritiō
in gñali de oibz venialibz: vel saltē pcrō im-
plicita. qñ scz in frute actus quē hō agit seqret
displicētia explicita pcti venialis si cogitatio ad
illd ferret. p talē em actū dimitti possunt venia-
lia vtputa p gñalē cōfessionē: p aque benedictē
asperisionē: p epālē bñdictionē: p deuotā orōē
dñicā z hmoi. Nec ex Tho. Quarto documē-
tum est q ad tollēdū pctm veniale nō requirit
necārio ppositū cauēdi singula in futurū: sicut
hoc requit ad tollēdū mortalia: s. sufficit ppositū
tū minūēdi p posse z aliqua cauēdi specialr q
essent occasiōes aliorū. O g hō obserua hec.

O Circa tertiū de obliuiozū pctōz inqñstioe p
regla gñali tenēdū est q qlibet pctōz adhibe-
re oēm diligētā tenet vt de oibz obliuioz mor-
talibus recordet alioqn de eis nō excusat. quia
igrācia crassa vel supina nō excusat. vt piz etiā p
Aug. xxij. q. vij. Quēadmodū. Und nota do-
cumēta. Primū si querit q quāta diligētia in
hmoi inqñstioe requirit. Rñder Scot⁹ in. iij.
dis. xvj. q. tantā debet hō adhibere diligētā iū-
sta possibilitatē fragilitatis būane quāta quis
adhiberet circa quodcūqz multū arduū. Ideo
Aug. dicit. Cū gaudio dī facere immortalis futu-
rus quecūqz faceret p differēda morte mortu-
rus. Nec ille. Scdm q bonū est vt pctōz regis
stret secreto sua pctā vel lapillis aut puncturis
nūeret vel alio mō ne obliuiscat. Tercū do-
cumētū q de obliuio de qbz etiā nullo mō pōt
hō recordari vel scire se peccasse: dī cōteri in ge-
nerali. vt dictum est de venialibz. Quartū q
qñcūqz etiā post cōfessionē factā pctm mortale
obliuioz ad memoriā reuocat: de eo specialr hō
pteri z cōfiteri tenet. Plura ser. xxxiiij. per totū.

R Exēplū finale legit in Spe. exē. dist. ix. exē.
clviij. q duo scolares intrauerūt claustrū. vn⁹
segni⁹ se agēs in recognitiōe z emēdatōe pctōz
z pfectiōe ac alijs zc. Tēptatus a diabolo vici⁹
est vt ad seculū rediret. quod socio suo manifes-
tauit. Illeqz dixit eidē. Veniam⁹ ambo añ al-
tare vginis z eā saluremus. z sic tandē recedas
si nō vis manere. Iste aut socius suus seruens
erat deplorās sepe in recordatiōe pctā sua oia.
Orātibz illis vidit in spū ille tēptatus beatā
Mariā pallio suo lachrymas socij sui illi⁹ flen-
tis colligentē z filio xpō iesu offerentē dicens.
O dulcissime fili has lachrymas serui tui susci-
pe z qd petit concede. Christ⁹ rñdit. Fiat mater
carissima vt vis. Tūc ille tēptatus pādens ad
pedes huius fratris diceñ. Hodie meritis la-
chrymaz tuaz sum liberat⁹. Seruiamus ergo

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

tā feruētius beate virgini. et sic pſeuerauit. Et b
et nos sperare possum⁹ q si feruenter et lachry
mole de peccis pñiam agim⁹: beata Maria of
feret chruſto etc. Rogemus ergo etc.

Feria quarta post dñicā tertiā Sermo. xxy.
scz de ſcra pſeſſiōis vītate et puritate ac caritate.

De procedunt

q de ore de corde exeūt ea coīquināt
homīnē Matth. xv. et in euangelio
hodie. Verba sunt nri saluatoris q in hoc euā
gelio redarguit iudeos q de suis traditiōibus
pl⁹ curabāt euare qz de diuinis pceptis. et intēde
bāt false hypocrisi et ſilatiōi. Nā ad b q cēnt in
reuerētia i pſo oīdebāt ſcītātē in verb et exō
ri puerſatiōe. et mūdicia i manu abluōibz cu
māducarēt: i oblatiōibz qz faciēdis doceñt. q of
ferēt hoies i replū sacerdotibz mūera q deberēt
exhibere in parētes et hmoi ſacerdotibz diuini
cultus inducēdo: cū tñ essent hypocrisi et inten
tiōe ac auaricia corrupti. Unde xp̄us dñs eos
redarguit vt doceret redarguēdos multos etiā
xp̄ianos hoies q male simulāt sepe ſancitares
in opibz bonis. et qd peius est etiā in pſeſſiōe
pctōz. Et sic ſificat in talibz hoc verbū xp̄i in
themate. q verba illorū que pcedunt de ore: de
corde. ſ. malo exeūt. et ſicea coīquināt hoies po
tius qz mūdēt tali ſicra cōſeſſiōe. Itaqz de cō
ſeſſiōe oris ſcīſſima tria myſteria declaremus
in hoc sermone.

Prīmū de ſancta oris veritate.

Secūdū de ſancta cordis puritate.

Tertiū de ſancta amoris caritate.

S Circa pñū de ſcra vītate cōſeſſiōis in ore
notādū est q beceſt vna potiffima cōditiō cor
requisita ad cōſeſſiōis ſcītātē q ſit veritate ple
na ſine oīmi mēdaciō. Querit ergo vtrū aliq
cauſa ſaltē hūilitatis liceat alicui falſuz dicere
vel mētiri in cōſeſſiōe oris. Ad hoc rñdetur fm
Alexā. parte. iij. et Rich. in. iij. diſ. xij. ac alios
theologos et cōdōiſtas q nec hūilitatis nec de
uotiōis vel alteri⁹ cauſa mētiedū est in cōſeſſiōe
Et hoc probat tripliciter.

Primo ex auctoritate canonica.

Secō ex ratiōe theologia.

Tertio ex ſilitudine ciuilita.

Primo ex auctoritate. q. xxi. q. ij. c. Lū hūilita
tis. Aug⁹. d. ſic. Lū hūilitat⁹ cauſa mētiri: ſi nō
eras pctōr anteqz mētireris: mētiedo pctōr ef
ficieris. Nec et plura ibi. et cā breuitat⁹ ſufficiat.
Secō pbat rōne theologia. qz fm theologos
q in cōſeſſiōe mētiri mortāl⁹ peccat. Et dupl⁹
fm Rich. s. Tum qz cōſciam ſuā ſacerdoti nō
de manifeſtat. et ſic pcepto pſeſſiōis ē in obditiō
occultādo cōſcīētiē vītate. Tū qz mētiri: quod
ſine aliq pctō eſſe nō pōt: vt d. mgt eadem diſt.
S S diceres Nūqd ergo oīne mēdaciū dī

ctum in cōſeſſiōe ſit pctm mortale. Rñdet ſrāſ
Angel⁹ in ſūma. q nō. ſed ſolū illud mēdaciū
eſt mortale qd eſt pñcioſum. ſicut mētiri cōtra
famā ſuā pñā vel alteri⁹. aut cōtra id qd necē
rio dberet pſiteri. Un ſi taceret vñ negaret aliqd
pctm mortale quod fecit et de q nō eſt cōſeſſus
legitime peccaret mortāl⁹. Docm̄ excepto q ſi
qz forte timeret. p. babilr de reuelatiōe pſeſſiōis
vel q ſollicitaret eū ad malū talis cōſeſſor. nec
poſſet aliū habere cōſeſſorē. In tali caſu taceñs
vel negās mēdaciō: nō peccaret mortāl⁹ ſz vñ
nialiter. vt claret ex caplo. Primū eſt. xxi. q. ij.
ac notatis ibidē in glo. Vtrū talis i hmoi ca
ſu meli⁹ faceret cū vñbis palliatis vñdo taliter
q mēdaciū nō dicat. Nec in āgelica. Tertio
pbat ſilitudine ciuilita. qz fm leges nō timō
ciuiles: ſz etiā oēs alias nemini licet ferre falſuz
teſtioniū cōtra primū in qcūqz iudicio. al⁹ pu
nitur falſus teſtis. vt p. x. ff. d. teſtibz. A ſili. Sic
fori⁹ nō licet cōtra ſe ferre falſum teſtioniū ali
cui in iudicio cōſcīētiē. Un et dicit Aug. j. de ciui
tate dei. c. xxi. Teſtimoniū inq. falſū nō minus
reus eſt q de ſeipſo falſum fatei⁹ qz ſi aduerſus
primū hoc faceret. Nec ille. Et ſic p. x. q. pſeſſiō
dz eſſe ſcra in ore abſqz oīmi mēdaciō. Sed di.
Tū Greg. di. v. Ad eius. di. q. bonaz mētū eſt
agnoscere culpā vbi culpa nō eſt. q cur nō liceat
cōfiteri ſe culpabilē in quo nō peccat. Rñdetur
fm Rich. s. q. agnoscere ibi intelligēdū eſt pro
formidare ne forte defecerit in aliq ex parte ſua
al⁹ hoc eēt errātis et nō bone mētis cognoscere
peccaſſe ſein eo in quo non peccauit. D q pctōr
veraciter cōfiteri.

U Circa ſcōm de ſcra puritate pſeſſiōis notā
dū q beceſt ſcōa cōditiō potiffima vñ et ſcra cō
ſeſſiōis vt ſit pura in cordis intētiōe: ſz eſt vt fiat
pure ppter amorē dei et vt dō ſatiſſiciat quē offēdit
et etiā ecclie reconciliet: et vt de pctis ſuis veniam
cōſequat. Ad hec em̄ pſeſſiō ſacramētalis eſt or
dinata. Un ſi qz pſeſſiōz faciat. ppter aliū ſiniſtrū
finē intēdēdū peccat mortāl⁹. Rō autē hui⁹. qz
gñalis regula eſt ſz Henricū de Gand. in qd
libet. j. q. xxiij. q. q. cūqz vñt aliquo pñcipali
ad id ad qd illd nō eſt ordinatū a deo in q deū
pñit peccat mortāl⁹. Sic exēpli grā. Si quis
pñcipali finē ordinaret pñicationē facere ad va
nam glīam vel alia vñtus opa ad hmoi. Grā
hui⁹ aliqua hic querunt de ſacra cōſeſſiōe.

Primo de intētiōe infamie vītade.

Secūdo de intētiōe infamie vītade.

Tertio de coacta cōſeſſiōe.

Prima qſtiō vtrū hō pñtēs ppter vanā glīaz pñ
cipalr. vel etiā ppter quēcūqz malū finē peccet
mortāl⁹. Ad qd ex dictis rñdet ſz fratrē Ange
in ſūma. q. talis peccat mortāl⁹. qz puerit finē
ſacramētī: imo nec ſacramētū ſuſcipit. qz pars
eſſentialis hui⁹ ſacramētī q cōſiſtit in actu ſuſci
piētis eſt act⁹ infior. Un ſine eo nō eſt ſacramēt

tū susceptū. Sic nō esset sacramētū matrimoniū
tractū si qd cōtrahēdo nō intēderet nisi in car
nalē copulā ad tēpus. Sic in pposito. Un̄ z hō
talis tenet cōfessionē iterare in casu q ser. xxvij.
Q. hec in Angelica. Un̄ si qd cōfiterē intētiōe cu
iustū qz pccū: siue ppter supbiā vt gl'iet de factis
malis: siue ppter avariciā vt eis dent t'palia. p vi
sa scititate frēquēti cōfessiois: siue ppter carnalē
familiaritatē cōtrahēti: siue ppter vindictā a deo
p hoc obrinendā. z sic de alijs malis intētiōibz
sp peccat mortāl'r: s; dz hō intēdere in cōfessioē
finē debiti ordinatū. vt s. dictū est. **X** Ses
cunda qstio. Quid de illo q nō ppter vanā gl'iam
pfitet: s; solūmō ne reddat notat' in p'lo. Rñs
det fm fratē Ange. in sūma. q si ibi cōstituitur
finis pncipal'r nō valet. imo tenet iter p'fiteri. z
tūc p'fiteri ibi finis pncipal'r qn nllō mō p'fite
ret si nō timeret de infamia. sec' qn nō cōstituit
ibi finis pncipal'r: puta qz cōfiterē pncipal'r ppter
deū vel ppter pccōz remissionē. induc' tñ ad id
ex pudore vel timore z h'mōi. Tertia questio.
Quid d illis q cogunt cōfiteri a supioribz suis
vel p'latibz. Rñdet frat Ange. q idē est dicendū
de talibz sic dictū est in prima qstioe vicz q si ta
lis nullo mō veller cōfiteri nisi cogere nō valet
et cōfessio coacta. sec' si pfitet ppter deū pncipa
lius licet timore coactus.

Y Circa tertiū de caritate notādū q ad hoc
vt cōfessio sit meritoria reqrit q fiat in caritate
s; dī z primi. qz scribit Eccl. xvij. A mortuo q
nihil perit cōfessio: s; est a mortuo. i. ab hoīe exi
stēte sine vita g'ferv' caritate q est vita aīe. vt dicit
Aug. q nihil perit cōfessio. qz nullū fructū me
ritoriū vite cōne p'cipit. Aug. Si caritas vera n̄
adeft nō implet pceptū sed fingit. hec ille. S; qbz
signis hoc cognoscit. Rñdet q tribz p'cipuis.

Primo si qd nō coacte s; volūtariē cōfiteat. Se
cūdo si hoc amore dei facit scā intētiōe paruit
Tertio si oīa dolet z pponit cauere. Sed dice.
Quid: si qd nō vult pccā sua dolere vel relinq're
Rñdet fm Alēx. de ales q talis si cōfiteat ppter
b nē statuti ecclie trāsgrediat nō peccat morta
liter in b q cōfiteat manēs in pccō mortali. imo
bñ facit satisfaciēdo pcepto ecclie: qd si cōtēnerz
peccaret dnuo: tñ talis nō acqrit pccōz remissi
onē nec meritū vite cōne: s; alia bona t'palia sic
acqrit p qā qz bona opa in mortali pccō facta

Z Exēplū ad hec narrat cesari' q in brabā
tia qdā demō i puella hoīm pccā oīa nō p'fessa:
ip'rogabat. tūc vir qdā voluit vidēre s; timens
ne sua pccā turpia reuclaret p'fessus ē sacerdoti
volūtate peccādi retēta. Quē vidēs demon ait.
Amice veni huc veni. certe te bñ dealbasti. z sta
tim oīa pccā illi' in facie ip'operant. cōfudit illū
nimis corā hoībz. Trist' ille in se redijt ad sacer
dotē z hā cōtitiōe ac pposito cauēdi oīa pccā cō
fessus ē. z reuert' ad dmonē dixit qdā circum
stātes demōi. Ecce amice tu' iterz venit. Demō

rñdit. Quis ē. Ille inquit cui turpia pccā ip'ro
perasti. Rñdit. Ego isti nihil ip'rogavi: neq; de
isto aliqd mali scio. z sic illi extimauit demonē
meritū fuisse. Sicq; ille p cōfessionē verā euasit
notā cōfusiōis marie. Q' s; scā p'fessio que pccā
abluīs. Rogemus xpm zc.

Seria qnta post dñicā tertiā Sermo vicef
muslertus de cōfessiois sacre cōditōibz sedecim
a theologis positis.

Infirmos vari

i is lāguoribz ducebāt ad iesū: at ille
singlis man' iponēs curabat eos.

Luc. iij. z in euāgelio bodier. In q
dare oñdit p'fessiois mysteriū qz dñs iesus mi
raculose tactu manū curabat infirmos. ad scā
dū q p manū sacerdotaliū ipositionē vel con
signationē signo crucis. in q cruce xps manus
extēdes pepēdit: sanari deberēt omēs lāguores
pccōz cōfiteriū z dmonia vitioz. exirēt ab hoībz
Un̄ Lyrill' ibidē dr. q xpus q solo xbo potuit
vt deus curaret: tñ manu tēgebat. ad scādū q
sicut vas enei appositū igni: ab igne prātē cale
faciēdi in tēgetes sumit: sic man' xpi vnite dei
tati ab ea prātē habuerūt sanādi x'pate diuina.
Sic ē signū cruc' z man' sacerdotū psona xpi
tēgēdo i p'fessioē sanāt aīas cōfiteriū. Q' caril
simi orem' xpm vt tēgat z nos vt sanemur et a
demonū prātē liberemur in p'fessioē. hec Lyril
lus in sen. z d h in euāgelio. Iuxta hec de p'fessi
one in q curant lāguores aīarū tria mysteria
pro hoc sermone notabim'.

Primū de cōfessiois q'fificatiōe.

Secūdū de offensiōis declaratiōe.

Tertiū de reuelatiōis exēplificatiōe.

A Circa p'mū d q'fificatiōe qrit. q'fiet p'fessio sic
faciēda vt sit legitima z pccōz f'missiva Ad qd no
tan. q s; theologos cōf' i. iij. di. xvij. tradūt ses
decī p'ditōes qd dz h're sacra cōfessio q cōtinent
bis x. Sit simplex hūilis cōfessio pura fidelis.
Atq; frēquē nuda discretā libēs verecūda. In
tegra secreta lachrymabil' accelerata. Fort' z ac
cusās z sit parere para. Das Rich. i. iij. di. xvij
ar. iij. q. vlē. expōit sic. Sit simplex. i. vt nihil ad
misceat qd nō fac ad pccī qntitatē. s. exp'mendā
Hūilis. i. tā in xbo qz i signo. Pura. i. recta in
tētiōe facta z nō mala. Fidel. i. hā vt nil de falsi
tate admisceat. Frēquē. s. qz frēquē p'fiteri ē valō
vile. Nuda. i. nō obuoluta xboz. obscuritate.
Discreta. s. vt maiora cū maiori grauitate dicat
Libēs. i. nō necitate coactōis: s; libera volūtate
Verecūda q nō cū iactantia dicat. Integra. s. vt
nullū pccm tēneat qn p'fiteat. Secreta. i. nō pu
blica. Lachrymabil'. s. ex dolore cordis. Accelera
ta. ne nimis differat de die i diē. Fort': ne x'ecū
dia vici' dimittat aliqd pccm p'fiteri. Accusās
s; seipm nō alios. Parere para. s. ad obediētiā

Feria. v. post dominicā. III. quadra.

cōfessor. Sz di. Nūqd iste cōditiōes oēs sūt de
necitate cōfessiōis. Rñdet sz. Rich. s. cōcordit
Tho. q. nō oēs sz qdā requirunt ad cōfessiōe
d necitate. qdā autē sūt de cōgruitate. z de b
clari⁹ dicem⁹ in seqntibz. Ergo hō discet bene
confiteri vt merearis vitā eternā.

B Circa scōz de offēsiōe cōfessiōis notādū
q iuxta pmissas cōditiōes requisitas ad cōfessiōz
pnt poni mlti modi qbz pōt qd offendere z pec
care i cōfessiōe. Primo ē simplicitatē peccat qd
culpā leuādo z alios iustificādo. s. i. pōnēdo dia
bolo vlt sue cōplexiōis fragilitatē vlt fati. sic fec
adā z euaz tales peccat gūiter. vñ Aug. li. de vā
z falsa pnia dē. Nō velit hō se excusare ne augeat
crimē vt adā cui nō sufficit peccasse; sz āpliabat
crimē culpādo vrozē z culpā trāsferēs i deū. Nō
ita qz peccātes dicā⁹. Nō potui aliū nisi vt fura
rer vlt rapcrē. qz de⁹ fec me pauperē. Nec miz q
fornicat⁹ sū. qz nate fragil creat⁹ suz. fragilitas
mea cogit me mltā pctā cōmittere. Errat qui sic
fallit. nāta em talis ē vt possit qsqz resistere ma
lo si velit. hec Aug. Itē idē Aug. li. l. omel. ome.
xij. dic. q i cōfessiōe multi diabolū accusāt. si dī
eis. Quare h fecisti. Rñdet qz diabol⁹ fecit vt h
faciē. Nō ē vñ pl⁹ gaudeat diabol⁹ nisi qñ hō
h dī. diabol⁹ fec vt peccare z sic nō se accusat. et
dū pctā sua dissilat⁹ pfiteri. idulgētiā n meret ac
cipere. Diabol⁹ em suadere pōt. cogere oīno nō
pōt. hec ille. Neu heu qz multi sic peccat pcpue
pugari i alēurū rector. quēdo culpā di. Lōiunt
mibi nō fuit fidē z debitū. q nec ego sibi seruo
Itē iracūdi dicūt. ille mibi cōiūcia dixit. g z ego
sibi. Sz tu bōe xpīae pfiteri stude simplr accu
san. teipz vt venia tibi det. **E** Scōdo ē hūilita
tē peccat qd supbiēdoz pōpōse se tenēdo. Pro/
in qñ vtz ad pffessionē reqrat q fiat gēuhero.
capite discoopit z hmoi. Rñdet ff Ange. q nō
reqrit de necitate sz d zgruitate z bñ cē. Nā cor
dis hūilitatē reqrit de⁹ poti⁹. xij. q. v. Si qd.
Tū hūilitatiōe corpali meremur iō debem⁹ hūi
liari corā sacerdotē tenēte in pffessiōe vicē dei vt
docet Bonauē. fm illd Eccl. iij. Pbō hūilia
tiōem tuā. Tercio ē puritatē peccat qd nō reccā
intētiōe cōfiteō: sz p vana glia z hmoi. de hoc
ser. pccō. Quarto ē fidelitatē vlt vitatē peccat
mētiēdo. vt paruit ser. pccō. Quinto ē frequē
tiā peccat nimis negligēdo: pferri si ad min⁹ se/
mel i āno qd nō cōfiteat peccat mortali. de pe. er
re. c. Ois. Sexto ē nudā aptiōne peccat qd ob
scuris vbi obuolūēdo ita q cōfessor plene nō
itelligat. z talis pffessio nō valet. Prouer. xvij.
Qui abscondit scelera sua nō diriget. Itē. Sic
nullū medicamētū valet vulnēri qz diu ferrū in
futu nō educat. sic nlla opatio valet qz diu pctā
in pffessiōe celat. **D** Sed di. Quid de turpibz
pctis q horret hō apte dicere. Rñdet ff Ang. q
pfitēs dī qd loq de pctis p vba pudica z cum
bōestate qñtū pōt dū m sufficiat expmat factū;

vt cōfessor itelligat qle sit pctā illd. Sz qd de
illo q dū cōfiteat sacerdos interi obdormit: aut
eū nō itelligit. Rñdet idē ff Ange. q sciēt tali
cōfessus tenet itato cōfiteri pctā si ē mortale. et
sacerdos dī eidē dicere. Rō qz cōfessio iporat
pctōz reuelatiōe q nō pōt fieri nisi cōfessor dī/
cum cōfiteatis papiat. q deficiēte nō est cōfessio
sec⁹ de pctō ueiali. Septimo ē discretiōne pec
cat gñaliter solū se pctōzē fatēdo: nec in specialī
expmēdo. pura di. Ego suz magn⁹ pctōz: pecca/
ui in oibz capitalibz pctis: vel ē oia dei pcepta
feci z hmoi. Nā h nō sufficit sz opozz pfiteri de
singlis mortalibz in specie et spālissima z sin/
gula iuxta gūitatē pōderat. vt lat⁹ patebit ser.
xxxj. D. Octauo ē libent⁹ pfiteri peccat ecate
z nō aliē pfiteri volēdo. vt de h ser. pcc. l. paruit
Nono ē rēcūdatiōne peccat qd nō p seipm: sz
p aliū vlt p seipm cōfessioz faciēdo p rubore vi/
tādo. Lōtra tales Aug. di. Per vos peccastis p
vos crubescat. Crubescētia em maxima pars
ē satisfactiōis. Decio ē itegritatē peccat qd cō/
fessiōe diuidēdo. s. aliq pctā vni alia alēi cōfite
do qd ē mortale z tenet itate totū. **E** Undeci
mo ē secretū peccat qd pctā pffessa reuelādo. qd
ē mortale. qz ē caritatē perdit z infamat seipm.
Deniqz aliq icaute publicat pniām sibi i pffessi/
one iniūctā p quā denotant d pctō gūi. z tales
peccat etiā gūit. qz Aug. xij. q. j. c. Volo. dr. Duo
sūt nob necaria: cōscia z fama. Crudelis ē q fas
mā negligit. pteca pbī reuelas cōfessioz peccat
sup oia gūissime. Duodecio ē lachrymabilita
tē peccat infnas lachrymas cōtritiōis vlt attri/
tiōis nō curādo vlt respuēdo. Lachryme aut ex/
tiores n sūt necarie sz de bñ cē z pz. s. d pntōe
Tredēcio ē acceleratiōz peccat nimis tardādo
z pferri in casu mortē cōfiteri nolēdo ē dānāble
Quartodecio ē fortitudinē peccat qd rēcūdie
cedēdo z nō cōfiteōdo. Decio qñto z accusatōz
sui peccat alterū ifamādo z in crimie noīando
qd ē ē caritatē iō mortale. Decimosexto ē vlt/
mū peccat qd in licit⁹ z rōnabilibz pcept⁹ pffes/
sio nō obediēdo qd ē mortale fm Scotū. Nec
breuiter tacta hic sufficiāt. qz latius de pleniqz
istorū agemus in sequenti.

F Circa tertiū de reuelatiōis exēplo amore
breuitat⁹ sufficiat ponere b vñ exēplū. qd scri/
bit in spe. cre. di. ix. ca. cxlvij. Quidā inqt fili⁹ p
suo pte iā añ defūcto. xxij. ānis qñdie specialit
orauit. Luitādē pī appuit dicēs se in magnis
penis fore: quē fili⁹ inrogauit. z illerñdit se nō
ēē dānatū sz i purgatorio a q nō posset liberari
dōec satisfaceret vsqz ad qdratē nouissimū. Ad
quē fili⁹ ait. Tot ānis p te orau cur nō pfunt
tibi orōes mee. Rñdit pī. qz sp pātū tps ipctō
mortali fuisi. Luit fili⁹. Quō b: cū singlis ānis
cōfessus cōicaui. Rñdit pī. qz idigne sp cōicasti
qz cōtritiō tua z cōfessio nō fuit vā. Tū qz non
ex caritate pcessi: sz ex cōsuetudie vlt puitāda cō

fusiōe. Tū qz distulisti aliqñ vsqz ad vltimā se/
primā qdragelime z sic de alijs cōditōibz p/
dictis itelligēdū. Tū qz in nllō te emēdare ppo/
suiisti. Jō tibi de nullū pccm̄ indulst tāto tpe.
Ad hec fili? ille cōpūct? heqz cōtrit? z p oīa rite
pess? vaitates mōi spreuit: z tot? deo fūicn? p
pīe orauit z in breui illū de purgatorio libauit
Decibi. Rogem? xpm̄. zc.

Seria sexta post dñicā tertiaz Sermo vicesi/
musseptim? de cōfessionis precepto diuina le/
ge z naturali obligāte.

Spiritus est de

Sus: z eos q adorāt eū in spū z vita
te oportet adorare Johis. iij. z in
euāgelio bodier. Verba sunt salua
toris nri quibz docz nos ad pāpua duo. Prio
quidē vt spūales eē studeam? et sic deo nos in
spū cōformem? pure z scē viuēdo: z carnis des/
sideria nō sequēdo. vñ Ro. viij. Frēs spūi debi/
tores sum? nō carni vt fm carnē viuā. Quicū/
qz em̄ spū dei agūtur hī filij dei sunt. Proptea
ips di. Spūs ē de? qī di. fm q exponit Orig.
S z vos debet? esse spūales vt āgeli mūdi z deo
cōformes. Scō doct xpm̄ vt i oibz z pāpue
in pessiōe vaces sim? z sic deū in vitate xpiana
adorē? vt oportet. Jō theophil? sup hec vba et
Orig. di. Qz em̄ de? spūs ē spūales adoratores
qrit z vicinas spūales ac oblatiōes diligit. Et
qz vitas ē de? g veros orātes z cōfiteres reqrit.
Et qz piz q de? diligit sacrificiū cordis vere
piti z fidei. amor? qz diuini ac deuotiōis atqz
de pessiōis pccōz. piz i euāge. Un de sacra cō/
fessiōe pter pdicta tria adhuc mysteria declarē?
Primū de legi natural? indicatōe vlt coartatōe
Secūdū de legis euāgelicalis pceptōe.

Tertiu de legis euāgelicalis pceptōe.
Ex istis patet vnde orta z instituta est cōfessio.
S Circa pūm de indicatōe pessiōis p lege
natē qrit. vñ lex nature a pncipio mūdi obli/
gauit hoies ad pccōz pessiōē sub necitate sa/
lūt. Ad qd fm theologos ponit p pōne: q a
pncipio mūdi etiā i lege natāli nūqz qd potuit
hīe remissionē pccī nisi pessiōe saltē mētalī. De
clarat fm tres doc. sil? colligēdo. s. Bona. z Ale
xan. i. iij. pre. z Rich. in. iij. Nā Bona. lucide i
iij. dis. xviij. dclarat sic q pessiō pccōz ē duplex.
scz mētal? z vocal. Cōfessio mētalī ē recognitiō
pccī z offēse di. z hec ē de dicramie legi nature in
spāli. Nā cōgscere culpā ē d dicramie natē hūa
ne p se fz q ē rōnal. S z cōgscere offēnsā di ē de
dicramie natē ad iure aliq mō p fidē. Quō autē
scit hō offēdisse deū quē nō videt nisi p fidē hoc
cōgscat. Lū g deū cōgscit hō p puaricationē in/
honorasse natā dicit q ab ipō dō misericordia
est hūilr petēda. z h nūqz ē nisi recoḡscat culpa
Vocal aut pessiō pōt fieri duplr. Uno mō dō.

Alio mō hōi. Vocalr cōfiteri dō nō dictauit na/
tura simplr: s in casu qñ de? erexit. Sic exēpli
grā qñ erexit ab adā z a cayn. Gene. iij. di. Adā
vbi es. Vbi glo. dt. Verba sūrvocat? z ad pniāz
ac cōfessionē inducētis. Jē Ben. iij. Dixit dñs
ad cayn vbi ē abel frāt tu? De qbz de pe. dis. j. c.
Voluisset. s. Deniqz scribit q neminē sine con/
fessiōe a pccō mūdari ab ipi? hūani gñis pnci/
pio in qd sumā? exordiu. seqt. pccō trāsgressiōis
pni parētes corrupti a deo sūt reqsiti de culpa
vt pcedo dlerēt. Cayn qz de culpa fratricidiū re/
qsit? pccm̄ supbz pferi noluit: s mēdacitē deū
fallere conat? di. Nūqd custos frīs mei sū ego.
Jō indign? vicia iudicat? ē. Significat g eos q
pccm̄ nō pfitē. misericordiā dei nō merent. Nec
ibi in snia breuiata. z sic piz. S z vocalr cōfiteri
hōi nō erat necē i lege natē fm Alex. s. eo q de?
nōdū erat fact? hō. In Bona. dic q vocalr cō/
fiteri hōi liez nō dicit natā in spāli: sic dicit natā
in spāli honorare parētes: verūm dicit in gñali.
Dicit ei oibz mōis rēcōiliari optere dō qbz ipē
statuit. Jō qz natā dicit q si de? arbitriū pstitu/
eret int se pccōrē q ipi eēt culpa reuelāda. z ita
dicit i gñali Un lex natē iducit nos ad pfitēdū
obligādo a pncipio z arbitro a deo cōstituto. i.
sacerdoti. Ad hec ex dicit? Rich. s. exēplū. Si q
bz vuln? in corpē pre in hōesta: natā cōpellit vt
ōndat illō medico cā medēdi: lz de b? recundet
nimis. sic a fortiori vulnera aie turpia sunt i cō/
fessiōe vā medico spūali. i. sacerdoti manifestāda
Boet? .j. de pfol. Si opa medicār? expectas o/
porz vt vuln? detegas. O g hō q n vis cōfiteri
ecce natura tua cōtra te clamat ad dñationē.

N Circa scōz de diuio iure qrit. vñ pessiō
sit de iure diuio veris legis inuicta. Rñdet fm
Sco. i. iij. di. xviij. q. vnica. q sic. z probat rōne
triplici fm doc.

Primo rōne pcepti diuine dilectiōis.

Secūdo rōne legalis pfiguratiōis.

Tertio rōne scripture multiplicis.

Prio fm Sco. sic. qz qlibz tenet diuio iure res/
cupare grāz di p dicit p viā faciliōrē z certiorē. z
h ex pcepto diuio q dī. Diliges dñm deū tuū.
Aliē em̄ vidē? ptenere deū z ppiā salutē. S z h nō
pōt fieri cert? z facili? nisi p pessiōz. g qlibz tes/
net ad pcessionē. S z di. Quō pbat q hec viā scz
pessiōis sit sumē faciliōr z certior ad recuperan/
dā grāz. Rñdet q pbat fm eūdē Sco. sic qz ac/
trit? pfitēs qzuis nō habeat actū talē. s. pccōis
q sufficiat ad meritū d pgruo tñ hñs volūtātē
suscipiēdi sacramētū eccliez sine obice pccī mor/
tal? actualr sibi factoy i volūtate iherēt? recipit
nō ex merito s ex pacto diuio effectū illi? sacri i
vltio instāti. platōis in q ē vis hui? sacri. z sic pa/
rū attrit? attritiōe q n meret remissionē pccī si cō/
fiteat sine obice pccī recipit grāz pniālē. z remissi/
ōnē pccī nō ex merito vt dixi. qz n erat s ex pacto
di assister? sacro suo ad effectū illū vt iure clauis

Babbato post dominicā. III. quadra.

alioqn n̄ apperet quō sacm̄ p̄nie cēt scōa tabu-
la fm̄ Hiero. s̄m̄ q̄ p̄ ip̄m vt sacm̄ ē possēt res-
cupari secūda gr̄a amissa s̄z t̄m̄ p̄ attritiōē dis-
positiua z p̄tritiōē cōpletiua. Ista poit̄ Sco. in
iij. dis. xiiij. q. vlti. z hoc idē tenet sc̄us Tho. in
iij. q̄dli. q. x. z Henricū de Ban. i. q̄dli. q. xxij.

I Existit p̄z q̄ nō ē alia via faciliōr ad inue-
niendū gr̄az dei q̄ p̄ cōfessionē q̄ p̄fessionē n̄ req̄-
rit aliū nisi q̄ hō nō pōat obicē gr̄e q̄d est m̄lto
min⁹ q̄ h̄re attritiōē q̄ p̄ modū meriti d̄ cōgruo
sufficiat ad iustificatiōē. Itē nō est cōvia certior:
q̄ mag⁹ pōt hō cē cert⁹ q̄ n̄ pōat obicē. s̄. actua-
lit̄ peccādo q̄ h̄re attritiōē. z sic p̄z. Scōo p̄-
bat q̄ cōfessio sit diuina lege p̄cepta rōne p̄figu-
ratiōis i lege. vbi sacerdoti faciēda cōfessio z sa-
cramētāl̄ ē p̄figurata i h̄ q̄ sac̄ dotib⁹ data erat
p̄tās discernēdi iter leprā z nō leprā. z in sac̄ifi-
cijs p̄ p̄ctis offerēdis p̄ sacerdotes. z sic ope cō-
fitebāt̄ p̄ctā sua. boies. Tercio p̄bat rōne scri-
pturē multiplici. q̄ oīs sc̄ptura tā legi q̄ p̄phaz
z libroz sapiālū testat̄ q̄ tenent̄ boies cōfiteri.
p̄z inueni. z vide ser. xxx. Si q̄ras. Cur ḡ nō est
exp̄s̄c̄ istituta p̄fessio sac̄ralis in v̄c̄i lege: s̄z t̄m̄
mō i figura. R̄ndet Bona. q̄ q̄ cōfessioz opoz
tuit̄ istitui p̄p̄ manifestationē p̄cti z p̄p̄ recōcili-
ationē faciēda dō z eccl̄ie p̄ arbitriū z iudiciē me-
diatoriē. s̄. p̄stituit̄ inf̄ deū z boies vt possit appo-
nere manū i v̄trūq̄. s̄. deū ad m̄f̄icordiā idinā-
do: z p̄ctā boies redarguēdo. Tal̄ arbit̄ aut̄ nō
potuit cē q̄usq̄ de fac̄t̄ hō q̄ sol⁹ potuit satisfā-
ciēdo p̄ s̄guinē deū recōciliare p̄ctōri: z auctori-
tatē absolūdi v̄tute sue passiōis cōcedere sacer-
dotib⁹. Jo i sola lege noua p̄fessio sac̄ralis exp̄s̄c̄
se debuit̄ institui per xp̄m deū.

R Circa tertiū de p̄cepto legi euāgelice ad cō-
fiteūdū q̄rit. vbi z q̄n xp̄s dñs i euāgelio p̄cepit
hoib⁹ facere p̄fessionē d̄ p̄ctō. z h̄z oēs theologos
marie Rich. i. iij. di. xviij. r̄ndet q̄ xp̄s dñs hoc
p̄cepit̄ ip̄licite z explicite. Nā ip̄licite i figura p̄-
cepit̄ cū dixit leproso mūdato. Mat. viij. Vade
ōndere sac̄dotib⁹. S̄z explicite sine figura p̄ce-
pit̄ q̄n discipul⁹ dedit̄ p̄ctatē iudicādi cōscie. Nā
petro dixit Mat. xvi. Tibi dabo clauēs regni
celoz: q̄d cūq̄ sol. zc. Et rādē p̄ resurrectionē oīs
bus exp̄s̄c̄ d̄dit̄ hāc p̄ctatē. Joh. xxi. di. Accipite
sp̄m̄ sc̄m̄ q̄rū remisit̄. p̄ctā. zc. S̄z sac̄dotes nō
p̄nt̄ remittere nisi cōfiteb⁹ sibi. ḡ p̄fessio p̄cipit̄
Nim̄z papa ē successor petri. ep̄i aut̄ sūt succe-
ssores ap̄loz. L̄cti v̄o sacerdotes sūt successores
lxvij. discipuloz. s̄z Sco. z Rich. z alios. Et h̄
idē habet̄ in d̄cret. xxi. di. c. In nouo. z plurib⁹
p̄roin eccl̄ia sac̄i canōib⁹ p̄cepit̄ oib⁹ fidelib⁹
facere cōfessionē. de q̄. eccl̄ie p̄cepto patebit̄ ser.
xxix. l. S̄z di. Amb. de pe. di. j. circa p̄ncipiū d.
q̄ p̄ct⁹ doluit̄ z fleuit̄. q̄ errauit̄ vt hō. nō inue-
nit̄ aut̄ q̄d dixerit. glo. i. s̄i p̄fess⁹ ē v̄l cui p̄fiteret̄
cū oēs a fide recēssisset. Decib⁹. R̄ndet Rich. s̄.
q̄ m̄lta sūt facta q̄ n̄ sūt sc̄pta. Vñ ff Ange. dic̄

nō cē credēdū q̄ apli z eccl̄ia t̄ ale iugū piculostū
hoib⁹ ip̄osuisse nisi xp̄s v̄balr̄ aplis h̄ p̄cepiss̄
ḡ zc. Vñ exēplū legit̄ i cronie. miorz q̄ p̄lī q̄
dā clerice p̄bica scia p̄dar⁹: s̄z lubric⁹ ifirmatē
icurr̄it: a soc̄is monic⁹ vt p̄fiteret̄ vocatū p̄fesso-
rē fr̄ez minozē repulit̄ vt despar⁹. vñ ff iste p̄ illo
orauit̄. Et ecce ifirm⁹ vidit̄ iuxta lectū ap̄tū pu-
tū de q̄ ascēdebat draco ingēs ore ap̄to spirās
flāmā sulphurē volēs ifirmū deuorare. Tunc
ille timore p̄cussus ocul⁹ in celū leuat̄ vidit̄ ielū
veluti cruci affixū i aere. s̄. s̄guinē fūdētē: ac p̄-
dictū fr̄ez vidit̄ ad pedes xp̄i orātē vt ifirmo m̄-
feret̄. R̄it̄ iel⁹. Cōfiteat̄ z nō negabo veniā (vt in
euāgelio. s̄. p̄cepi et p̄misi) Ille ḡ ad se reuersus
mor̄ p̄ dicto f̄fē m̄it̄: z plene p̄fess⁹ ē. tandē dei
nutu p̄ualuit̄ z ordinē minozē itrauit̄ z scē vixit̄
D̄ ḡ carissimī p̄fiteamī vt a crucifixo det̄ gr̄a et
veniā. Amē.

Sabbato post dñicam tertiā Sermone cōfessio-
nis octau⁹ sc̄z de cōfessore eligendo p̄prio sacer-
dote z p̄ctōri inquisitionē.

Irit ei Iesus

nē ego te cōdēnabo: vade z t̄a am-
pli⁹ noli peccare Joh. viij. et i euā.
ho dicit. Sic Aug. dr. dñs iel⁹ v̄o
lēs oñdere q̄ venit p̄ctōres penitētes saluare: n̄
p̄dēnare. Jo m̄l̄ieri quā i adulterio de p̄bena ad-
dixerat iudei ad ip̄m dixit hec v̄ba. Nec ego te
p̄dēnabo: vade z apli⁹ noli peccare. Quib⁹ ver-
bis p̄mo p̄fuit̄ iudeozū malignit̄atē volētū
eū cape i f̄m̄oe vt accusaret̄ si diceret̄ cā nō lapidari
debere p̄ legē moysi tāq̄ legis trāsgressorē.
Si at̄ diceret̄ cā lapidā dā rēp̄bēderet̄ eū dicere
p̄ suā p̄dicationē d̄ pietate ac m̄f̄icordiā. Sed
xp̄s dñs oñdit̄ scribē. i. fra q̄ illi cēnt maiores
p̄ctōres z iō septi ad legē penā ereq̄ndā. vt p̄ore
ip̄i pon⁹ digni penā p̄ctis. Scōo his verb⁹ do-
ct̄ i myst̄erio etiā cōfessores q̄ ip̄i ip̄onāt̄ peni-
tētiā h̄z p̄ditiōē p̄ctōz z p̄cti z talē pon⁹ m̄f̄icor-
diā i m̄iungere curēt̄ q̄ caueat̄ culpa de cēso q̄ p̄-
nitētē p̄ctōrē nimis exasperet̄ crudelit̄ z idisc̄reta
p̄niat̄ dr̄ L̄bryf. xxvj. q. vij. c. Alligat̄. Itē cōfite-
tes docet̄ etiā xp̄s oī studio conari apli⁹ cauere
vt p̄z i themate z euāge. Erq̄ ḡ i verb⁹ his myst̄i-
ce docet̄ cōfessor z cōfites. Idcirco de cōfite-
tē cōfessore sūt tria myst̄eria d̄clarabim⁹ i h̄ f̄m̄oe.

Primū de eligēdo idoneo cōfessore.

Secūdū de req̄rēdo p̄prio sacerdote.

Tertiū de inq̄rēdo p̄ctō a cōfite-
tē p̄ctōre.

M Circa p̄mū de eligēdo idoneo cōfessore
q̄lē debeat vnusq̄sq̄ sibi cōfessore eligere p̄ salu-
te. Ad q̄d r̄ndet̄ cōf̄ fm̄ doct̄. q̄ q̄libz cōfites d̄z
q̄rere sibi z eligere sacerdotē talē p̄ cōfessore qui
p̄cipue tres conditiōes videt̄ habere.

Prima est cōsciētie v̄l v̄ite sc̄ritas.

Scōa cōditio est sciētie claritas.

Tercia ē absolutiōis conferēde p̄tās.

Primo inq̃ i cōfessore requirit vite vlt cōscie sc̃ritas
vlt bōitas. vñ Aug. de pe. di. j. c. Quē pēitet. & si.
di. Qui vult p̃fiteri sacerdoti meliori q̃ p̃t p̃fiteat
Et. j. di. vj. c. Qui vlt. idē Aug. di. Sacerdos cui
offert p̃ccōr i nullo eorū sit iudicādo q̃ i alio iudi
cat. Iudicās em̃ aliū d̃ eo de q̃ ip̃e ē iudicādu
seip̃s cōdēnat. hec Aug. Et idē pbat rōne. q̃ fm̃
Bona. i. i. iij. di. xix. r. cōcor. durā. Ray. ac Tho.
sup. iij. Quicūq̃ sacerdos i mortali p̃ccō existēs
absoluit p̃ccōrē vlt excoicōz aliē ordinis opat
mortāl p̃ccat. nisi p̃us peniteat d̃ sua mortali
culpa. q̃ cōfessor nō d̃z eē i mortali. S̃z qd̃ de il
lo q̃ cōfiteat tali p̃fessori quē sc̃at eē i p̃ccō mortali
Rūdet f̃z doc. p̃apue fra. Ange. q̃ ad id si sc̃it
inducat illū mortāl p̃ccat. Et iō si pōt h̃re aliū
cōfessore d̃z alē cōfiteri. si aut̃ pat̃. ē ille audire
cōfessōes: r̃ ip̃e sacerdos nō ē notori⁹ nec excoica
tus vel p̃ccōr h̃mōi. talīz cōfiteri: p̃ferti cū aliū
h̃re nō possit. Laueat q̃q̃ p̃fiteri volūt ne fiat cō
fessor iudices curiosi s̃z sufficiat eis q̃ nō vidēt
ex p̃se i illis malā vitā. Ad hec exēplū h̃i i euāg.
hodie. vbi x̃ps iudeis dixit. Qui sine p̃ccō ē ṽz
p̃m̃ i eā lapidē mittat. Quo dicit̃ vt Aug. vbi
s. e. Qui vlt. d̃t. q̃ vult alios corrigere p̃us d̃z
semūdare Jō q̃z Bre. j. q. j. ca. Necē ē inq̃rere mū
da sit man⁹ q̃ diluere fordes curat ne tacta inq̃
ner. Ñ Scōdo d̃z q̃rere q̃libz p̃fessorē h̃rē suf
ficiētē sc̃iaz. ne libi accidat iudicare i foueā. Nam
testē x̃po. Mat. xv. Ec̃c si ceco ducatū p̃ster: a/
bo i foueā cadūt. sic i p̃posito. S̃z q̃rā sc̃iam de
beat h̃re p̃fessor. necario. Rūdet fm̃. l. Bona. in
iij. di. xvij. r. eliat̃ ex c. Illi sacerdoti. di. xxxvij
vt pōit̃ fr̃ Ange. h̃ tenēdū q̃uis diuersa sup hoc
dicta sint a diuersis. Et dicēdū. q̃ p̃fessor tenet
h̃re salte ad m̃n⁹ sc̃iaz r̃atā q̃ sc̃iat discernere in
p̃ccō cōibz qd̃ veniale r̃ qd̃ mortale sit. r̃ q̃ sc̃iat
ad q̃ p̃ccā sua p̃rās se pōt extendere. Rō q̃z alia
p̃nia p̃ mortali: alia p̃ veniali p̃ccō ē iponēda. Et
si p̃ccatē extēderet ad aliqd̃ p̃ccō gen⁹ ad qd̃ non
pos̃z absolueri. periculū aie eēt sibi r̃ cōfiteb̃.
Uñ hoies q̃ h̃ cōfisc̃it debēt cōsulere discretos
r̃ sc̃ificos. deniq̃z p̃fessor nō tenet de singul⁹ q̃
in p̃fessōe audiuit d̃c̃minare si sūt mortalia vlt
ne. r̃ marie nō d̃z asserere mortale id de q̃ nō est
cert⁹ ne inq̃ciat laq̃os alē: s̃z sufficiat sc̃ire q̃ sūt
mortalia illa de q̃b̃ ē clāz cōiter: nō aut̃ de q̃b̃.
sūt varie opiniōes. Uñ optimū ē cōfessori vt sal
tē sc̃iat dubitare sp̃ i casibz in q̃b̃ nō ē cert⁹ sele
gisse decisionē. r̃ de nouo studere vlt p̃ccōs cōsu
lere. vel si nō pōt salte p̃fiteri dicat q̃ p̃ccōs cōsu
lat. nec absoluat q̃ntū sua autoritas se extēdit.
hec i Angelica. O S̃z qd̃ si q̃s p̃fiteat sacerdo
ti ignaro. Rūdet fm̃ Ancho. florē. q̃ dūmō ta
lis p̃fessor ñ sit nimis iperit⁹ excusat r̃a p̃fessor
q̃ ip̃e cōfiteat in tribz casibz. Prim⁹ q̃n p̃cculū
mori⁹ iminet cōfiteri: nec ali⁹ cōfessor pos̃z b̃ri.
tūc q̃libz sacerdos pōt r̃z audire. p̃p̃ efficacā
faci neca p̃uct. Scōs ē q̃n p̃fiterē est sufficient

p̃ccus: ita q̃ doceat p̃fessorē. Tertio q̃n cōfiterē
sp̃ualr̃ viuit r̃ crebro cōfiteat q̃ non cōsuevit h̃re
nisi venialia. al̃s p̃ter hos casus mortāl p̃ccat
vterq̃z p̃cculo aie exponēdo seip̃s r̃ aliū. Ec̃c. iij.
Qui amat p̃cculū p̃bit i illo. Tertio d̃z q̃rere
q̃s p̃fessorē talē q̃ habeat sc̃z absoluedi p̃ccatē. r̃
iste est. p̃p̃ius sacerdos. de quo in sequēti.

P̃ Circa scōm de p̃p̃rio sacerdote q̃nt. vñ
q̃libz teneat soli. p̃p̃rio sacerdoti p̃fiteri. Rūdet
cōit̃ f̃z oēs doc. theologos r̃ cōonistas. q̃ loq̃n
do de p̃fessōe put̃ sacralis r̃ de p̃cepto iur̃ di
uini r̃ eccl̃ie faciēda ē p̃p̃o sacerdoti soli. vt p̃z
d̃ pe. r̃ re. ca. Dis. Nisi in cert⁹ casibz f̃z Tho. in
iij. di. xvij. Prim⁹. si tal⁹ sacerdos eēt excoicat⁹
vlt heretic⁹ aut scismatic⁹ r̃ h̃mōi. Scōs si solli
citaret ad malū illū q̃ ei p̃fiteret. Tertio si pba/
biliter videt̃ q̃ sit p̃nus ad reuelādū p̃fessionē.
Quarto si p̃ccm̃ de q̃ q̃s cōfiteri d̃z cōmissū sit
illū. In his r̃ silibz in q̃b̃ p̃babilr̃ timer̃ p̃fiterē
ex cōfessōe p̃cculū sibi vlt sacerdoti iminerē: ñ d̃z
p̃fiteri. s̃z licētia petita alē sacerdoti. quā si non
dat. s̃ licētia: recurrere pōt ad sup̃iorē p̃ licētia.
vlt cōfiteat alē si nō pōt recurrere vlt mittere r̃c.
Nec in h̃ trāsgredit̃ p̃ceptū eccl̃ie. q̃z p̃cepta iur̃
ñ se extēdūt vlt r̃el̃ r̃ caritatē. O S̃z q̃s di/
cat. p̃p̃r⁹ sacerdos. Rūdet fm̃ Rich. in. iij. di.
xvij. r̃ p̃cor. theologos r̃ cano. r̃ sūma Angelica
Pr̃o papa ē. p̃p̃r⁹ sacerdos i toto m̃do. Scōdo
legat⁹ i tota sua p̃uincia. Tertio p̃nari⁹ d̃puta/
tus ab eis d̃. Quarto archiep̃s vlt ep̃s i sua d̃io
cesi. Quito eor̃ vicari⁹ g̃nalis ep̃i. Sexto paro
chialis p̃b̃ i sua p̃rochia Septio oēs h̃ntes li
cētia ab aliq̃ p̃dicatōr. Octauo ex p̃uilegijs r̃ in/
dult⁹ fr̃es m̃iores r̃ p̃dicatores. Nono ex cōi cō
fessōe iur̃ sūt m̃lti de q̃b̃ habet i sūmul. iō bre
uitat⁹ amore p̃rāseo. Sic etiā i articulo mor̃
q̃libz sacerdos q̃n ñ pōt. p̃p̃rū h̃re pōt absolvere
r̃ sic ē. p̃p̃r⁹ sacerdos illi⁹. p̃z. xxy. q. vj. Si p̃b̃.
r̃ c. se. Itaq̃z q̃ p̃fiteat alicui p̃dicatōr. p̃p̃o p̃fiteat.

R̃ Circa etiā de inq̃rēdo a cōfiterē d̃ p̃ccō cō
missō. Notādū q̃ h̃ ē valde necariū vt confessor
diligent̃ inq̃rat r̃ inq̃roget p̃fiterē: tñ discreti: ne
i p̃cculari de carnalibz q̃rēdo p̃ccm̃ cōfiterē ad/
discat qd̃ añ nesciuit. Questio nāq̃z vlt An hō
q̃ sic cōfiteat r̃ r̃ndet sacerdoti ad inq̃roga facit
faciat p̃cepto de cōfessōe. Et r̃ndet Rodo. q̃ sic
q̃ntū ad ea d̃ q̃b̃ inq̃roga. Itē sūmilē facit faciat
q̃ rogat p̃fessorē q̃ cū inq̃roget vt sic sc̃iat plen⁹
cōfiteri. Verūm si talis dimitteret cōfiteri p̃ccm̃
q̃z ore. p̃p̃o cōfiteret suū p̃ccm̃: tal⁹ eēt dānabilis
q̃z de sup̃bia r̃ hypocrisi. puenit. de pe. di. v. c. j.
p̃ Aug. q̃ qd̃ ē p̃ccm̃ mortale. Uñ prudēs con/
fessor q̃n h̃ p̃p̃edit faciat illū rectificare cōsciam
r̃ dolere de tali idispositōe. hec i Angelica. Pro
in Aug. de pe. di. vj. Qui vult. d̃t. Sacerdos di
ligēs inq̃sitor r̃ subtilis inuestigator sapiet̃ r̃ q̃i
astute inq̃roget a p̃ccōre qd̃ foris iq̃ra vlt erres/
recūdia velit occultare. hec r̃ plura ibidē. Pro

Dominica. III. quadra.

Finali q̄ Exēplū legi q̄ qdā habuit dubitacōes de fide eucharistie z sic incarnatiōis diuine ex ḡgine. Cōfessus ē aut̄ cuidā sacerdoti. s̄ sacerdos negligēs sine inquisitiōe et doctria eūdem titubāte reliq̄t. Mortu⁹ est hō ille z post mortē eidē sacerdoti tribiliter appuit di. O maledicte cōfessor tu me pdidisti. Ue mibi z ve qz dānat⁹ sū. Si me docuisses diligēt ego saluat⁹ fuissē in ḡa fide. z voluit inēficere sacerdotē di. Vere te statū occiderē si pmitterer. s. a xpo z ḡgie maria. Et sacerdos vix euasit z pniām egit. hō for te. qz bēd̄ ḡgini fūerat z sibi supplicauit. Illa qz aīa dānatā cū magno strepitu z clamore disces sit. Rogem⁹ ergo xpm. zc.

Dñica q̄tra quadagesime in mane Sermo xxi. s̄ de obligatiōe cōfessiōis z aliq̄rū excusatiōe. p̄ importētia.

Buit iesus trās

a mare galilee qd est tyberiadis z seq̄ bat cū mltitudo magna Joh. vi. et i euāgelio hodie. Dñs iel⁹ in b euāgelio docet nos ad pniām plib⁹ mysterijs. Primo qdēi b qz abijt trās mare galilee. et sic noiāt a puincia galilee circūiacēte. z tyberiadis d̄. ppter ciuitatē adiacētē. vt d̄t Alchui⁹ q̄ tyberiadis appellata fuit eo qz i honore Tyberij cesarj erat edificata. Et mare b fm Bedā ē lac⁹ magn⁹ longitudinis xliij. miliarū. Qz ḡ xps dñs d̄ abijisse vltra b mare cū discipul⁹ z magna mltitudine sequenti. voluit docere qz xpm dñz seq̄mur p amaritudinē pniēz aq̄s lachrymarū si volumus ad celestē p̄uiriū vbi p xpm ipebimur sarietate oim bo/ noz puenire. Jō qz p trāsitiū hui⁹ marj p̄uiriū b saturitatē p̄stitit. Scōdo docet i b qz qnqz p̄anes ordeaccos z pisces duos mltiplicauit. Tñ d̄t. Accepit Iesus panes z cū ḡias egiss̄ distri/ buit discubētib⁹. Et b pōt poni p alio themate fmōis. Nūmiz q̄ri pōt ḡre xps mltiplicādo p̄anes n̄ mutauit substantiā vt fieret triticej lapidi cū ēent ordeacci ispidi. Rñdet fm Ebryf. ne videret desuare gule. Et etiā vt doceret qz i p̄nti vita amara pniā debet aīas n̄fas cibare cū pisce. id ē passiōe xpi recordari. q. s. xps tāqz piscē assatus fuit i veru ligneo crucis: itoro sāguie z hūoribus nafalib⁹ effusis arefact⁹. z sic cibari satiabi mura xpo dulcedie p̄solatiōis celestis. Ps. fm mltitudine dolor meoz. s. p̄nialiū p̄solatiōis tue leticia. m. Nā sic p̄as isti fm Alb. m̄g. erant optimi nō simplr: s̄ i spē panū ordeaccorū. z sic qdāmo amari. tñ dulcorē saporj accipiebant a piscē pinguedie. sic pniā amara sapiēt xpi passiōis dulci mēoria. z de istis vide euāge. Itaqz d̄ p̄niali p̄fessiōe quā docet xps plib⁹ mysterijs euāgelias tria mysteria notem⁹ p hoc fmone.

Primū de cōfessiōis obligatiōe.

Secūdu de obligatiōis hui⁹ excusatiōe.

Tertiū de verēcūdatiōis supatiōe.

S Circa p̄mū d̄ p̄fessiōis obligatiōe q̄rit vtrp̄ oēs hoīes hui⁹ mōi obligent ḡnālī sub nēcitra te salutē p̄fiteri p̄cā sua sacerdoti. Cū em̄ oīs p̄cōres teneāt penitere z p̄fessio ēps p̄ncipalis p̄niē q. s. p̄fessio ē de iure diuio. ḡ q̄re nō obligat renē oēs Et b etiā i b euāgelio videt mystice xps isinuasse cū tūc ordeaceo pane oēs non solū bonos p̄auit s̄ etiā incredulos q̄ erāt i mltitudine illa. S̄ z q̄re eis vinū bibere nō dedit cū tñ illō creare potuit vl ex aq̄ mutare sic i nuptijs fecit. Rñdet aliq̄ di. qz tñ p̄f ebrietatē vitādā in tāra mltitudine. tñ p̄f fēcādū p̄niē mysteriū. qz vt d̄t Ps. Vinū letificat cor hoīs. z sic tāra mltitudo feciss̄ dissolutiōes leticie z cane⁹ z h̄mōi: q̄ p̄riat statui p̄niē lachrymabil. tñ etiā qz vinū p̄serim i copia sup̄tū linguā a loq̄la recta ipedit. z hoc ē p̄ p̄niē mysteriū. qz d̄z loq̄ recte. i. ve in cōfessiōe p̄cōrū. ḡ zc. S̄ ḡ adq̄stionē rñdet fm Bona. z Rich. i. iij. di. xviij. aliofz sil colligen. qz duplr obligāt hoīes ad cōfessionē. Uno mō ex legez institutiōe p̄maria b ē diuina. z sic oēs hoīes tā fideles q̄ et ifideles regularit̄ tenēt ad cōfessionē faciēdā sacerdoti xpiano. ita qz nō cōfiteres p̄cā mortale p̄missū tā aīa baptisimū q̄ p̄. si habeat copiā cōfessorj z p̄cā mēoria z loq̄la ad p̄fiterēdū oīno dānabit. Et p̄ b qz noluit p̄fiteri spālē p̄cā nā i inferno hēbit. Rō ē. qz p̄fiteri sacerdoti ē p̄cā p̄tū dei z xpi iesu filij dei vt dicit̄ ē ser. xviij. z iō oēs obligat. qz d̄t qz bz plenitudinē p̄cāis vni/ uersalr sup̄ oīs hoc p̄ceptū vniuersalr dedit. ḡ oēs tā fideles q̄ ifideles tenēt p̄fiteri. I. Sēcūdo mō obligāt hoīes ad p̄fessionē ex institutiōe eccl̄astica. b est ex p̄cepto eccl̄ie in ḡnālī cōsilio. P̄ceptū nāqz ḡnālē p̄siliū scē eccl̄ie extra d̄ pe. z re. c. ois. sic. Ois vtriusqz sex⁹ fidel⁹ postq̄ ad ānos discretiōis puenit oīa sua sol⁹ p̄cā saltē sel in āno fidelr p̄fiteat. p̄po sacerdoti z inuictā sibi p̄niāz p̄ vtrūqz studeat adimplere: suscipiēs reuerent̄ ad min⁹ i pascha eucharistie sacrm: nisi forte d̄ p̄rij sacerdotj p̄silio ob aliquā rōnabile cāz ad tps ab h̄mōi p̄ceptōe duxerit abstinedū. Alioqn z viuēs ab ingressu eccl̄ie arceat z mō/ rēs xpiana careat sepulchra. hec ibi. Et q̄tū ad b p̄ceptū eccl̄ie n̄ tenēt illi q̄ sacrm baptisimi nūqz suscepēr. vt sūt pagani. S̄ obligant oēs q̄ baptisati sūt ad p̄fessionē saltē semel i āno siue bōi xpiani sit siue mali z heretici. Nā vniuersalr p̄ponit p̄ceptū d. Ois vtriusqz. zc. Qui ac d̄t ois n̄hil excludit vl excipit fm p̄hm. z p̄z ē. xij. di. c. Si romāorū. s̄. Dicēdo. cū glo. Rō hōz ē qz vt Rich. s̄. d. vicario xpi n̄ fuit p̄cās directe p̄cella sup̄ illos q̄ baptisimi sacrm nō suscepēr qd ē ias/ nua q̄ itrat ad eccl̄iam militātē. Jō infideles vl pagāi nōdū baptisati n̄ obligant p̄cepto eccl̄ie s̄ tñmō p̄cepto iurj diuini ad p̄fessiōz. j. Lor. v. Quid mibi d̄ his q̄ forj sūt. extra eccl̄ias iudicāre. 2y. q. d. n̄ p̄tinet ad me qz s̄ extra forj eccl̄ie Nā eos q̄ forj sūt iudicat d̄t hec apls. P̄cept

pro aut ecclie z sedis aplice oēs baptisati obligant tāq̃ ip̃i petri diuina voce firmato. di. xix. Sic oēs. g̃ baptisati boni z mali z heretici cōfiteri obligat saltē semel i āno. qz oibz p̃cipit ecclia. Si g̃ q̃rit an papa possit dispēlare obligatōez hmoi relaxādo alicui ne teneat p̃fiteri. Rñ det Rich. s. z cōcor. Tho. qz q̃rit ad cēntiā put obligat ex vi sacri. nō pōt papa cū aliq̃ dispēlare. qz p̃tra ius diuinū ṽl p̃tra euāgelii papa nō p̃t dispēlare. xxy. q. j. Sūt q̃daz. An nō p̃t papa dispēlare q̃ aliquis nullaten⁹ teneat p̃fiteri. imo etiā ipe papa obligat p̃fiteri iure diuino z euāgelico. S3 q̃rit ad circūstātiāz fm q̃ obligat ex p̃cepto ecclie p̃t cū aliq̃ dispēlare. s. vt possit diuina p̃fessioez differre. puta vltra ānū. D g̃ q̃to picō stat q̃ n̄ p̃fiteā duobz aut tribz aut pluribz ānis. O pessima xp̃ianoꝝ talū malicia. Ne veralibz qz digni sūt dānatione eterna.

¶ Circa scdm d̃ excusatiōe ab obligatione hmoi q̃rit. q̃le boies p̃nt excusari ne teneat i casu p̃fiteri hmoi. Ad qd̃ notādū ē q̃ p̃ g̃nali resula tenet q̃ nemo obligat ad impossibile. ff. de rei. iul. Impossibiliū. Iōqz ab obligatiōe faciente p̃fessiois excusant aliq̃ ex impossibilitate rōna b̃li. Et isti sūt sex genēz homines.

Primo pueri nondum dolicapaces.

Secundo amentes z ratione carentes.

Tercio muti loqui nō potentes.

Quarto idioma nescientes.

Quinto sacerdotem habere nō valentes.

Sexto innocentes nullū pccm habentes.

Isti ṽo q̃b modis excusent et q̃b nō. psequemur de singulis.

¶ Primo iquā pueri nō dū dolicapaces excusant. Iō i p̃dicta d̃cretali notat addit. post q̃ ad ānos discretōis pueniunt z c. S3 q̃s sit iste annus discretōis glo. ibidē. z sup c. j. d̃ delictis puerorū dic. qz puer z puella septē annoꝝ dolicapaces sūt. z sic obligat. z ad p̃fessioez p̃ p̃tes debēt iduci. Alij dicūt qz nō tenet nisi tpe q̃ sūt dolicapaces vt tenet Rich. z Hostien. qz hmoi tēpus discretōis cit⁹ accelerat i puero vno q̃ in alio. Iōqz h̃ d̃bet aduerrere p̃tes i illis. qz p̃ire p̃nt. Sic Exēplū hēm in li. dyalogo. d̃ puero qnqz ānoꝝ blasphemate deū quē d̃mōes violēt rapuerūt. S3 quō possit agnosca puer dolicapax fore Nota fm Scotū. i. iij. di. xvij. z cōter doc. qz qn̄ puer facit ista q̃ sequūt ṽl aliqd̃ horū obligat p̃fiteri z iduci d̃bet a penitibz etiā cogēdo ad p̃fessioez añ septēniū. P̃no qn̄ puer iterrogat z rñdet ad iterrogatiōes ordiatas ordiate ad p̃positū. vt exēpli gr̃a. iterrogādo qd̃ ē p̃mū qd̃ scd̃z sc̃z i digiti ṽl i nūeri ṽl i ludis. z hmoi. ṽl i glo. bul dū ab eo auferūt ṽl dant plures ṽl pauciores si p̃cipit z docet fraudari. z sic d̃ alijs. Scd̃o qn̄ vadēs ad eccliaz facit signa discretōis z deuotiōis discopiedo caput et hmoi. Tercio qn̄ p̃crecūdat de malo alijs videntibz. Nā vt dicat

Prover. xx. Ex studijs suis agnoscat puer. Et sic p̃t qz p̃tes debēt p̃ueros instruere z ad p̃fiteā dū iducere etiā añ septēniū. si p̃ceperint eos fore dolicapaces. qz oēs tales obligat ad p̃fessioez nē als mortāl' peccant. Qz si q̃s dicat tales nō posse peccare i carnalibz p̃tis. cogitet qz saltē mēdacijs. ṽtupijs z hmoi plena ē etas pueril. iō tuti⁹ est p̃fiteri debere. An etiā q̃uis Ancho. flo. p̃te. ij. di. ix. c. viij. dicat. qz puer vt i pluribz nō habet vsuz rōnis nisi circa decē ānos. ideo qz de necessitate n̄ obligat ātea p̃fiteri sic nec cōficare. tñ p̃iū inq̃t z laudabile ē p̃dicare vt p̃tes vt assue faciāt p̃fiteri filios septēnes z q̃nquēnes Nec ille

Scd̃o amēres excusant a cōfessioe. quia nec mereri nec demereri possūt. sed sunt in statu saluationis vel dānationis. put erant quādo p̃di derūt sensum z in eodem statu p̃seuerant. extra de baptismo z eius effectū. c. maiores. obligantur tamē tales ad cōfessionē quādo habent lucida interualla Tercio excusant muti. quoniam nō possunt loquēdo cōfiteri. Quarto idioma ignorantēs eadem ratione. X Scd̃o de vtriusq̃ Rich. supra dicat. qz nihilomin⁹ tenent tales cōfiteri signo vel nutu eo modo quo possūt. xxy. q. y. Qui recedunt. Sed di. Nunqd̃ ignorantēs idioma tenent cōfiteri p̃ interpretem vel p̃ scriptū. Rñdet fm Scotū. in. iij. di. xvij. z Richar. qz licet aliqui dixerint qz sic. tñ verius dicendū est qz nō tenent cōfiteri nisi p̃ signū vt muti. qz nullo iure nec diuino nec positiuo est cōstitutū vt quis per interpretē cōfiteatur. nec videtur tutū plus artare aliquē ad cōfessionē q̃ arretur p̃ ipsa iura. Deniqz nec p̃ scriptum debet cōfiteri. quia est contra rationē sacramēti qd̃ requirit cōfessionē verbo oris. Ideo nullo modo debet facere cōfessionē p̃ scriptū. sed sufficit cōfiteri p̃ signū. Nec fm Scotū z in angelica. Quinto excusant sacerdotē nō habentes sed sufficit deo cōfiteri. Unde si queratur An cōfessio faciēda sit layco quando non potest haberi sacerdos. Respondet fm Scotū Richar. Pe. z cōmuniter theol. i. iij. di. xvij. qz licet magister z Aug. de pe. dist. j. Quē penitet. z aliq̃ dixerint qz debet saltē in articulo mortis cōfessio fieri layco absente sacerdote: tamen verius dicendū qz non requiritur de necessitate. sed de congruo propter meritū humilitatis licet cōfiteri layco solum in articulo mortis. tamen nō est necesse. Alias aut non licet quia sine utilitate proderet talis seipsum ei qui non pōt absoluerē. Sexto excusant innocētes nullūz peccatū habētes. Sed qm̄ Bonauentura dicat qz vix possibile est fm statū viatoris vt aliquis vnum diem vel septimanā transeat sine remorsu venialis p̃ti. z a fortiori qz transeat añ ē iposibile. Nec credi p̃t in aliq̃ h̃ donū fore nisi i xpo z ei⁹ m̃re. iō vnusq̃qz d̃bet h̃re p̃sciaz saltē de venialibz z p̃fiteri. Vel saltē fm Rich. tenet tales:

Dominica quarta quadragesime

vt satisfaciāt p̄cepto eccl̄ie se rep̄sentare sacerdoti dicens senō h̄re p̄sciam p̄c̄ti mortalis. Ergo p̄ctōres exp̄ergiscimini z cōfitemini zc.

Circa terciū de sup̄atōe verēdationis. Exq̄ dyabol⁹ n̄it̄ m̄ltos a cōfessōe retrahere p̄ verēdationē pudor⁹ d̄ p̄ctō: maxime sup̄bos: hypocritas: z m̄lires. idcirco h̄ op⁹ ē subitūge re quātr̄ q̄libet hō possit superare verēdationis rēp̄tationē vt for̄it̄ currat ad cōfessionē. Et p̄ b̄ nota cōsiderationes tres multū valere. Prima diuinalis inuiciōis. Nā cōsiderare debes o tu peccator q̄ q̄ntūcūq̄ celes p̄c̄m tuū: de⁹ b̄n̄ videret z punit. iō cōfiteri vt remittat. Amb. li. ij. de pe. c. viij. Quid verer⁹ p̄fiteri p̄c̄a tua: nouit oia de⁹. s̄z expectat vocē tuā vt tibi ignoscat. Exēplū ad id ē qd̄ narrat in gest⁹ romanorū. Q. rex qd̄ vidēs in suo regno multos fore malefactorē talē legē statuit vt salē aliq̄b̄ fieret m̄ficator dia. q̄ vīz q̄cūq̄ mortū iudicat⁹ posset dicere tres vītates tales vt nullus eis obijcere posset: mortē illa vice euaderet. Accidit aut̄ iter m̄ltos q̄ndā dephēdi de latrocinio. z mortū ē ille adiudicat⁹. Ille aut̄ cogitās qz oēs scirēt suā maliciā z tā deberet occidit: dixit tres vītates se facerī. Primā dixit. A p̄ncipio sp̄ mal⁹ fui z mala feci: R̄ndit iudex q̄ illuz nouerāt. Uer⁹ dicis. iō nūc mortū iuste dēs. Scōz vītatē ait. Mihi displicet valde q̄ i ista forma mortū meoz. R̄ndit oēs: credim⁹ b̄. Tercā vītatē dixit. Si hac vice euasero nūq̄ ego ad istū locū iudicij z for⁹ mā hui⁹ mortis volūtariē veniā. Dēs r̄nderūt. Credim⁹. Et sic liberat⁹ ē ab illa morte iuxta decretū regis. Sic de⁹ statuit q̄ hō q̄ p̄fiter p̄c̄a q̄ licet nouit de⁹ iudex z āgeli. z si eide p̄c̄m displicet z cauere de ceto p̄ponit: libera f̄a morte et̄na.

Z scōa cōsideratio i iudicio final⁹ p̄fussōis. Un̄ Aug. de visitatōe infirmorū. ser. ij. dīc̄. Ne cur erubescis o hō cōfiteri qd̄ facerēs erubuiti. Laui⁹ ē corā vno p̄fessore aliq̄ntulū ruboris suscipe q̄ i die iudicij corā tot milib⁹ hoīm mūdi graui notatu erubescere. Nec ille. Et d̄ talib⁹ hoīb⁹ exēplū sumam⁹ ex snia Amb. li. ij. de apologia. q̄ i hora extremi iudicij ois q̄ celauit p̄c̄a suā clamabit dicēs. Ne mihi i felid̄ ve mihi maledictō p̄ctōrū. latere cupini z latere n̄ potui. S̄z ecce in facie meā nudant̄ oia p̄c̄a mea corā toto mūdo. ḡ ve mihi. O si p̄fessus fuisset nō cōfunderet nec dānarer. nūc aut̄ p̄fusus d̄ oib⁹ veter⁹ nātr̄ cruciabor. Tercia cōsideratio crucē xpi z passionis. Nā si tu o hō cogitas q̄ magna tibi verēdicia ē cōfiteri p̄c̄a. s̄. tua cōsidera q̄ntā erubescētia p̄ te sustinuit manifeste xps d̄ns. quia iter latrones crucifigi denudari cōfūdi z vilipēdi voluit. ḡ ei⁹ amore sustine tuaz erubescētia. Si graue tibi videt̄ hūiliari: cogita caput eius spinis coronatū z idinātū i cruce. Si graue est tibi cōfiteri turpia vitia tua: cogita q̄t et q̄lia p̄ te suscepit xps vulnera i suo toto corpe d̄gineo. quō plozauit p̄ tuis p̄c̄is vt et tu plozes. affli⁹

crus ē vt tu i p̄nia te castigēs. Exēplū legit̄ in speculo exē. d̄ plurib⁹. sic z d̄ Alēxandro d̄ ales q̄ cū graue reputaret on⁹ p̄nie i ordine sufferre appuit eis xps d̄ns q̄si sanguinolēte cruce trahebat i dorso. z quasi talia illis dicebat. Ecce ego q̄ multo te delicatior fui vt p̄pore d̄ginis filius: multo re honorabilior z dignior: vt p̄pore rex regū z de⁹. z sic nobilior z sapientior z oī bono p̄darioz. quātā p̄nia sustinui i cruce p̄ p̄c̄is tuis. quātū sanguinē fudi. q̄ntā cōfussioez z verēdiciā p̄uili zc. h̄mōi. D̄ ḡ tu miser p̄ctōr disce amore xpi z tu p̄niaz agere z verēdiciā cōfessionis suscipere vt euadas tormēta gehēne. z p̄leq̄ p̄mia vite et̄ne. Rogemus ḡ xpm d̄nm zc.

Dñica eadē post pr̄adiū Sermo tricesim⁹. s̄. de p̄fessōis diuina acceptatōe z q̄litate sacrali.

Si absconde

Quārit scelerata sua nō dirigit: q̄ aut̄ cōfessus fuerit z reliquit ea misericordiā cōsequē. Prouer. xviij. A In quib⁹ docet q̄ de⁹ m̄ltū odit n̄ p̄fiteres z sūme diligit p̄fessioez qz sic Aug. de pe. di. j. c. Quē penitet. d̄. Justitia dī dānat. s̄. p̄ctōrē ipenitētē. s̄z dign⁹ ē mīa q̄ spūa li labore. s̄. p̄nie petit ḡraz. laborat et̄m mēs patiēdo i p̄fessōe erubescētia. qm̄ verēdicia maḡ ē pena. S̄z q̄ erubescit p̄ xpo. s̄. p̄fessio fit dign⁹ misericordiā. Nec ille. Pro exēplo videm⁹ sic docet Johānia i li. d̄ organisatōe corporis hūiani. q̄ in cūct⁹ p̄rie moritur⁹ aut̄ mortuus trā fieri solēt. Unū q̄ pecc⁹ solito alt⁹ eleuat⁹. qz ob fluxus sanguis ad cor vt ipm̄ adiuuare possit pecc⁹ alt⁹ itumescit. Scdm̄ fit q̄ vis⁹ frāgit et̄ itrozuz d̄cidit ocul⁹ aliq̄ntulū. Terciū fit q̄ os apit. z b̄ ap̄t diffidatē respiratōis. s̄. trās guttur⁹ regioez. Ista sūt i hoīs agōe. p̄ q̄ tpe d̄bet se hō ad misericordiā p̄sequēdā p̄pare. Sic spūa l̄ oīs aia que p̄ctō mortali mortua est: vt d̄z Ezech. xviij. Aia q̄ peccauerit moriet̄ in p̄ctō suo. S̄z si vult se p̄pare ad misericordiā a dō p̄sequēdā dēt p̄mo p̄ctō suū eleuare ad sp̄ē i dō ponēdā. qz p̄s. relte. Sp̄atē i d̄no misericordiā circūdabit. Scdm̄ dēt oculū frāgere ad fletū p̄nie. Tercio dēt os suū apire i p̄ctōz p̄fessioe. Proinde puer. vbi s̄. scribit. Qui abscondit se. n̄ dirigit. s̄. ad salutē. q̄ at p̄fess⁹ zc. Itaqz d̄ sacra p̄fessioe tria m̄ysteria p̄ sermone declarabim⁹.

Prīmū de p̄tēntiū diuina detestatiōe.

Scdm̄ de cōfessōis diuina dilectione.

Terciū de cōfessōis p̄ria diffinitione.

Itē si placet potes ponere aliud thēma ex autoritatibus subscriptis.

Circa p̄mū d̄ cōceptū cōfessōis. qz opposita iuxta se lucet amplius.

B Circa scdm̄ ḡ sil⁹ z d̄ p̄fessōis diuina dilectōe notādū q̄ b̄ndict⁹ de⁹ oī lege oñdit q̄ vīz m̄ltū odit z dānat eos q̄ nolunt p̄fiteri ac sūme diligit homines p̄c̄a sua libenter cōfiteri.

Exemplo

Primo ondit lege padifica.
Secundo lege nature intrinseca.
Tercio lege diuina et prophetica.
Quarto lege euangelica.
Quinto lege apostolica.
Sexto lege canonica.
Septimo lege phica.
Ultimo lege ciuilia.

Primo lege padifi. Na de Beñ. ij. pcepit hoī ne comederet de ligno vitico: ne morte necitate incurreret. Sz hō decepta serpente trasgressus ē pceptū. Volēs aut de hōiem ad pñiaz z cōfessioēs iducere: dixit eidē. Adā vbi es: vbi glo. diē. Abā sūt vocātis. s. ad pñiaz z ad cōfessioēs iducētis. bec glo. Sz qre hō nisi qz amauit sō optauit cōfessioēs de quā qz hō facere renuit sz pñiaz exultauit i mulierē retorquēdo. z mlier i serpen tē. z cōsequēter i deū. iō de illos de padiso expul sit. p signo odij. qz si pñiaz fuisset ex amore pñie nō expulisset fm doctores. Proinde de pe. di. j. S. Deniqz Gratian⁹ ratiō qñtioz mouet. s. Qua re pñi pñies a dñō d culpa sūt reqñiti i padiso serpes aut nō ē reqñit⁹. Rñdet qz iō qz de voles bac vt pñi pñies pñi qd trasgrediēdo cōmisse rāt: cōfiteōdo deleret. Serpes aut. glo. i. dyabol⁹ i serpente loqñs d culpa reqñit⁹ nō ē: qz p cōfessio nē nō reuocabat ad veniā. Nec ille. Ecce g patz q de itatū diligit pñies hōis q nō solū ve niā pñiaz pñiat. sz i sup padisū celeste dat pñiti Et nō cōfiteōdo odit adeo q d padiso eijcit z dā nat. Q hō qre nūc pater⁹ oēs misias hui⁹ vite: famē: siti: infirmitates z morte nisi qz pñi pñies nri nō sūt pñies. qñto magis puniet⁹ i inferno si nō cōfiteber⁹. Scdo ondit lege nature i Layn an diluuiū. cui dixit Beñ. iij. Ubi ē abel fr tu⁹. Qui vt Bñan⁹ deo. S. Deiqz. diē exq supb pñi pñiti noluit. s. ffridij sz poti⁹ mēdact negādo dñs fallere conat⁹ ēd. Nescio. Nūqd cultos fra tris mei suz ego: venia idigni⁹ extitit z desperat⁹ vag⁹ z pfug⁹. Et i signū maximi odij de cū ma ledit di. Nūc g maledict⁹ eris sup trā. z posuit in eo signū. Lyrā. h ē tremore horribilē oim mē broz vt abominabil⁹ deo z oibz hōibz redderet. Et p hec significant oēs q pñi suū cōfiteri dis simulat vt di. Gratian⁹ s. Jē p diluuiū ondit in vbi Job. x. dicet⁹. Loqr in amaritudine aie mee: dicā dō noli mē cōdēnare. q. d. Si loqr cō fiteōdo i amaritudine pñie: nō pñenabis me. Et itez. xxxj. diē. Si abscondi qñi hō pñi mei. Lyrā. i. put mli hōies solēt infra seqt. Quis mihi tribuat vt desiderii mei audiat oipotens. q. d. nō. g. zc. Tercio ondit de lege diuina z pphē tica q diligit pñies z odit nō cōfiteōdo qz Les uiti. xxyj. diē dñs. Propē pñia affligunt donec cōfiteat⁹ iniquitates suas qbz pñarici sunt i me. tūc corabūt z recordabor feder⁹ mei zc. Ex q pñi apñituz. Jē ppheta p. xxxj. Dixi cōfitebor ad uersum me in iniquitatē meā z tu remisisti impietate

pñi mei. Jē prouer. vbi s. in themate expñe h pñi. Et Eccl. iij. Presbytero hūilia aiaz tuā. nō pñundaris pñiti pñia tua. Eccl. xxyj. An morte cōfiteri pñia tua. Jē Esa. xliij. Narra si qd hēs vt iustificer⁹. Ex qbz pñi q scripture sacre iō mo nēt nos multipl⁹ ad pñitiōē qz de amat illā.

Quarto ondit lege euangelica. qz i signū amo ris xps pcepit pñies z p cōfessioēs dñat nō cō fiteōdo. z paruit. xxyj. R Quarto lege aplica. Na Jac. v. scribit sic. Infirmitas qz ex vob indu cat pñyteros ecclie z oīet. Et ista cōfiteōdo g al reruz pñia vīa z oīet p iuicē vt saluemini. Nec ibi. Sup q Rich. di. q ondit pñies facienda sa cerdoti. iō pñiti: pñyteros ecclie. Et sub neci tate salut⁹. iō addit vt saluemini. Et fm Scotū apli nū qz h pceptū fore. pñalasset hōibz nisi xps expñe mādasset. z sic saluēt qz h xps diligit. et cōfiteōdo hui⁹ pcepti odit z eternāl⁹ damnat.

E Sñ hōz qñt. Quod hōz dō pl⁹ displicet z odio habet. An pcepti di trasgessio i pñi cōmissuz. An cōfiteōdo cōfiteōdo. Ad qd mñdet fm Ludolphū Earthus. d vi. xpi. q pñie cōfessio nis mltō dñstabil⁹ ē deo. Lyrā. i. fm dñe. Pei⁹ est nolle cōfiteri qz legē cōfiteōdo. Sicut exēpli gñā. Braui⁹ idignat rex d h q fu⁹ su⁹ ei⁹ gñam petere pñit qz an offendit. Et sic patz. Nam Aug. li. de trā z falsa pñia. et etiam Lyrā. super Marth. p cor. dicat q hūanū ē peccasse. xpiā nū est penitere. z a pñi desistere. sz dyabolicū est in pñi pñeuerare cōfiteōdo penitere. Et sic patz.

Sexto lege canonica. qz spūssctus voluit p dñcta canonica sancire vt sz null⁹ possit iustifi cari a pñi nisi pñi ante fuerit cōfessus. vt diē Amb. de pe. dist. j. c. Nō pñt. Et q ipa cōfessio a morte liberet z padisū apñiat. ibidē. S. Ecce. et sic canūt oēs sacri canones ti. de pñia. Deniqz d pe. z re. c. Dis. statuere voluit q pñientes semel in āno pñiti careant ecclastica sepultura i signū detestatiōis z dñatiōis. Septimo ondit lege phica in exēplis naturalū creaturaz. Nam ele phas cū sit maximū aiālū cū ceciderit nō veret barrire vt subleuet. Jē leones legunt q ondes rūt suas plagas hōie sanarent. sic pñi i legēda sci Hieronymi. D Jē legat in vita sci frā cisci q cū hōies idigene circa heremitorū Bre cū a deo punirent annua tēpestare: grandine: z lupoz rapaciū multitudiē q z bruta et hōies deuorabāt z mltis malis pñer pñia nō cōfessa grauarent. scñs frāciscus i pñicatiōe. pñit eis q si pñientes z peniteret oia mala cessarent. qd cū fecissent: oia cessauerūt. imo cum vicinos grādo pñaderet. istoz terminis appropinqs terminabat aut diuertebat vt diē Bona. Ultio lege ciuilia q solz i ciuitatibz bone policie pñis re eos q nō pñient semel i āno: mācipādo illos corā foribz ecclie i cypū. ne. s. ira di dñcedat i cita tē negligēt. sz qm hodie ē dñica letat pñam ex emplū iustificatiū p excitatiōe dormitaciū. Les

Domínica quarta quadragesime

git in gestis romanoꝝ. ca. clxij. q. filiꝝ cuiusdam Alexandri ipatoꝝ noie Celestinꝝ magistri noꝝ me traditꝝ ad discendũ exien spaciari viderunt oues duas breui corda colligatas comedere herbas ppe qñdã equũ scabiosũ facere in prato q oues i pastu vna ad dextrã alia ad sinistrã eq trãsierũt sic q corda media p dorsũ eq ascēdēs scabiẽ lesit. ppter qd equꝝ repēte surrexit. dueqꝝ ille oues depēdētes calcitrare ceperũt. Un equꝝ ex pōdere grauatꝝ z lesus calcitrãs furiose currit in domũ molēdinũ iuxta cristẽtẽ apra ia/ nua i q ardebat ignis vbi calabo dispgeñ ignē. se cū ouibꝝ de domo cōbussit. Tũc mgt ille ait filio impatoꝝ. Ecce vidisti gesta hec fac sup hac re xꝝus. z qd hõꝝ debeat dāna ista soluere. als flagellaber. At ille cū nesciret recte xꝝus cōpo/ nere z timeret xberari. tristat mltũ. cui cū cēt. absente magꝝo solitariꝝ appuit dyabolus dī. Promitte q ex fũ me fidele z faciã optimos x. Celestino qꝝ pñtēte dyabolꝝ edidit istos. scz x. Nexus ouẽ binã p spinã traxit eqnã x. Lesus surgit equꝝ pēdet vtrũqꝝ pecꝝ. x. Ad molēdinũ pondꝝ portabat eqnũ. x. Dispꝝendo focũ se cre mat atqꝝ locũ. x. Custodes aberãt singl dāna ferãt. Lũqꝝ attulisset hos xꝝus mgt: miratꝝ ē. z inqꝝuit euz. z tãdẽ Celestinꝝ puer retulit quõ se dyabolo obligauerit p bis. Un mgt tristatꝝ ipꝝ iduxit vt cōfiteret cū cōtritoẽ magna ac dyabolo abrenũciaret. z p b factꝝ ē hõ scũs. vt scri bunt becll. eodẽ. Et sic habet. O q pctõꝝ. o pec/ catrix. pēsa ex istꝝ i qnto dei odio z maledictioẽ pmanes si nō vis cōfiteri tua pctã. z tãdiu i prã te stas dyaboli. O xpiana tu aia festina ad cōfessionẽ vt sis dilecta xpo cuiꝝ sanguis es redēpta.

E Circa terciũ de ppria diffinitioẽ. cōfessio nis qñt. Quid ē pñssio sacralis. Rñdet breuẽ fm Ray. z Hostien. q diffinit sic. Est legitima coraz sacerdote pctõꝝ suoz declaratio. Un fm directoriã. Cōfessio d: a cō. qd ē sil seu ex toto vl vndiqꝝ passio. s. pprioz pctõꝝ. Et ista diffinitioẽ. Notadũ ē q ad verã z sacralẽ pñssioẽ vt sit dõ grata z placita ac bõĩ meritoria etne salutẽ req/ ruit qtuor cẽtialia fm causas quattuor.

Primo actio sine debito regulata.

Secdo materia debita.

Tercio efficiens causa.

Quarto forma correctisita.

Prio iquã actio dñro sine reglata. iõ d: legitia dclaratio. Nã ad b q sit sacralis pñssio reqñt Prio q ipa actio. i. manifestatio pcti sit expssa. Secdo q sit p sine debito b est p venia sperada. Propñea Aug. sic pñssioẽ diffinit. Cōfessio ē p quã morbo latēs spe venie apit. Alioqn si qd cõ fireat pctã sua qñqꝝ sine debito n ē sacralis cõ fessio. Tercio q sit mō dẽrminato. pprio scz ore sui accusatiuo. z bñt in actu lo qndi. pprio. Pro inde qñt doctores Vtrũz cōfessio possit fieri p interpolitã psonã vl p scriptũ. Et rñdent q nō:

loqñdo de cōfessioẽ put ē sacm. vt cõiter tenet theologi. Facit ad id de pe. di. j. ca. Quẽ penitet. qz q peccauit tenet se ore accusare. pprio sacerdo ti. Sco. sup. iij. di. xviij. dic q pñt sic pñtiteri p scri ptũ. s. si sacerdos ē pñsens et ipẽ pctõꝝ legit. pprio ore qd scripsit. Si at sacerdos nō ē pñsens. nō ē necitatꝝ vt dirigat in scriptꝝ ad sacerdotẽ pctã se accusãdo fm Rich. in. iij. dist. xviij. Sacm em pñie ē i iudicio secreto i q sacerdos tenet penitẽ tẽ diliget examiare d pctis z pctõꝝ. circũstãtijs vt sciat pberẽ remediũ. extra d pe. z re. cois. Lõ/ fitẽdo at p scriptũ cēt dñet. i. hñmõĩ examiatioẽ z etiã imieret piculũ. qz lfe facillr possent pdi vl apiri aut p maliciã sacerdotĩ. pdi alsqꝝ b q possz in iudicio hois dephedi. g. zc. Un nō ē pñtẽdũ p scriptũ vt patuit ser. pcederi. X Secdo ad pñssionẽ sacralẽ reqñt macia dbita b ē pctm d q dñet fieri pñssio. z pctm. ppriũ. n. alienũ. iõ d: s in diffinitione: pctõꝝ suoz. pprioz dclaratio.

F Sz iuxta b qñt. Vtrũ liceat in cōfessioẽ noiare psonã cū q qd peccauit. Rñdet fm Ric. in. iij. di. xviij. q si noiatio plone est necaria ad pcti spẽz expmẽdã puta qz peccauit cū sorore in pmo gdu vl p sanguine vel qz cū marito pprio ptra naturã. z sic d alijs. tñc opozz noiat. Silr ppter cõsilij dādũ et pñiaz iponẽdã a cōfessore: oportet noiare. Si at noiatio n pñnet ad exps sioẽm spã pcti. vl etiã qñ pñt sufficĩetẽ expmẽre spẽz sine noiatioẽ psonẽ. puta dicẽdo: peccauĩ cū qdã cõpatrevl cõmatre aut pñbytero qdã. tñc re net tacere de psona ne illũ noiet. Alioqn vt dic scũs Bona. peccat mortali pctõ dñatõis si p/ sonã noiat. Silr peccat z pñssor d noie iqñt. l. cõsentien. fm eudẽ Bona. i. iij. di. xxi. p. ij. arti. j. q. iij. z i agelica. Tercio reqñt ad sacralẽ pñssio nẽ efficiẽs cã. b ē: cui dñet fieri pñssio z qñ bñat absoluerẽ. z b ē sacerdos q bñt clauẽ absolue/ di i cōfessioẽ sacralẽ. iõ d: corã sacerdote. Quar to reqñt forma xboꝝ sine qñ n ē sacralis cōfessio z legitia. B Sz qñt forma Notadũ q cõf fm theologos z canonistas pñertiz Thomã z Alber. forma absolutõis cẽtialr pñstĩt i b vi delicz cū dic sacdos. Ego te absoluo. licz ly ego nō sit de necitate sacri tñ peccaret q obmĩtteret. Un q mutãt formã istã. puta dicẽdo sic. Auto/ ritate dñi Jhu z aploꝝ Petri z Pauli sis ab/ solutꝝ i noie pñis z filij zc. nō absoluit sacralr. Itẽ d forma ista Joh. Berfõ dic q nō debet ad di ly cõtritis. dicẽdo sic. Ego absoluo te a pctis cõtritis zc. qz pñt cẽ q cõfites nō sit cõtrĩtꝝ solũ attritꝝ. z tñ vtute dauiz absoluit fm Scotũ. vt patuit supza sermone. xviij. N. Ideo nocet addere ly cõtritis. Nec z plura in Berfõ. Unde alia documẽta plura tradũt doctores d forma absolutõis q ad pñssioẽs pñnet scire. iõ dimit/ to. qz cõĩ pñlo nō sũt necaria. Sz pñctice note mus p istruccioẽ simplicĩũ q vñz dñat pñtes ra li forma pñtiteri corã sacerdote. Primo pñtĩtat

dicēdo (si scit) solitā p̄fessionē cōmunē. Cōfiteor deo oīpotenti zc. v̄l q̄ ibi. mea culpa. Scōdo q̄s ad singula mortalia dicat sic. Dico deo meā culpā. i. supbia sic z sic peccauī. Silr z de auaricia. z sic de alijs mortalibz. Itē de p̄cepto z singloz t̄rāsgressiōe. Itē de alienis pctis. Itē de quinqz etiā sensibz. Itē d̄ ope z misicordie negligētia z de artid̄is fidei si errauit i aliq̄. Tercio tādē de venialibz z obliq̄ dicat sic. In multis alijs scio vel credo me peccasse. iō de oibz dico meā culpā. Vel cōfiteor deo z tibi p̄r. z p̄cludēs dicat i fine. Ideo rogo b̄tissimā v̄ginez Mariā z oēs. s. zc. orare p̄ zc. Rogem⁹ q̄ ad dñm Iesuz vt det nobis gratiam zc. Amen.

Seria scōda post dñicā q̄rā q̄dragesime Ser/ mo. xxxj. s. de p̄fiteōdis pctōz arcūstātijs.

De Iesus nō

i credebat semetip̄m eis eo q̄ ip̄e nos set oēs Job. ij. z i euāgelio hodie/ no. In b̄ euāgelio charissimi b̄ vnū mysteriū in ter alia mirū videt vt dicit Aug. q̄ multi crede b̄r i noīe Jhu vidētes siḡ q̄ faciebat. s. tñ dñs Iesus nō credebat seip̄m eis eo q̄ ip̄e nosset oēs. Exēplū ponit idē Aug. dīc. Pl̄em nouit arti/ fer qd̄ eēt i ope suo q̄. s. nouit ip̄m op⁹ qd̄ eēt i semetip̄o. Sic xps de⁹ plus nouit qd̄ eēt i hoīe zc. Et fm̄ Orige. multi credētes i xpm q̄b̄ tñ se nō credit xps. designt xpianos min⁹ bonos q̄ licet fide credāt i noīe xpi. tñ nolunt ope p̄ficere q̄ tenent z icedere p̄ artā viā p̄nie. Talibz xps se nō credit dādo seip̄m eis p̄ gram z gl̄iaz. q̄ no/ uit oēs tales fore indignos vt p̄ore q̄ p̄fiteat se nosse deuz. fact⁹ aut negat. Proinde charissimi agam⁹ p̄niam z cōfiteamur de pctis vt xps cre dat se nobis ad salutē. Vide euāgelii. Itaqz de cōfessiōe faciēda vt se xps credat nob b̄ p̄ gram z i futuro p̄ gl̄iam tria mysteria notabimus.

Prīmū de mortaliū pctōz exp̄ssione.

Scdm̄ de circūstātijs correq̄sitione.

Tercū de circūstātijs declaratione.

H̄ Circa p̄mū de mortaliū pctōz cōfessiōe scz exp̄ssa q̄rit. Quō tenet q̄s necessario exp̄sse cō fiteri de mortali pctō. Nōne sufficit i ḡnali p̄fite ri talia. s. mortalia. sic loq̄t Aug. in plona talitū: dicēdo sic. Ego pctōr inq̄ dñe sacerdos peccauī piurādo. fornicādo. adulterādo. hoīem occidē do. sacrilegiū cōmittēdo. furādo. rapiēdo. Nec oīa cōmisi ope v̄l volūtate zc. Op⁹ ē q̄ scire quō p̄fiteri debeam⁹. Ad hāc q̄stionē rñdet fm̄ doc. cōiter q̄ oīa pctā mortalia de q̄b̄ haberi p̄r me moria necario sūt cōfiteāda singillatī i sua sp̄e vl tima z specialissima. Rō fm̄ Alex. z Tho. i. iij. dist. xvj. q̄ p̄ q̄dlibet pctm̄ mortale auertit hō a deo et cōuertit ad creaturā ac obligat ad penā etnā fm̄ sp̄m z q̄ntitatē pcti. q̄ ip̄a p̄uersio ad creaturā trahit pctm̄ i sp̄ez. z fm̄ diuersitatē spe

ciei diuersis penis obligat pctōr in inferno vbi reddet vnicuiqz pena fm̄ culpaz mēsurā Deut. xxv. Sz q̄ cōfessio fit rōne pene remittende z p̄ sacerdotē iniūgēde vt cōmuret pena etnā in t̄pā lē. Sacerdos aut nō p̄r taxare q̄ntitatē pene nī si sibi innotuerit p̄ cōfessiōez q̄ntitas culpe. Nec q̄ntitas culpe pōt innotescere sibi nisi fiat p̄fessio p̄ricularit de singulis pctis mortalibz i sp̄e vlti ma. s. zc. Et ponam⁹ exēplū i tribz. Prīmū exē/ plū i p̄bicalibz. Si q̄s habet vulnera mortife ra plura. vnū i gutture. alter i capite. tertiū i pe/ ctore vel corde. z sic de alijs. nō sufficit generalr medico dicere h̄re plura vulnera. s. singla opoz ter detegere z alligare. Sici p̄posito. vñ Bern. Omē qd̄ remordet p̄sciam cōfiteri opoz pure z fideliter. Nec ille sup̄ cārica. Idē sentit z mgt̄ in. iij. di. xvj. Scdm̄ i opibz. Nō sufficit dices re: peccauī i luxuria mltiplr. s. opoz exp̄mere sp̄m pcti vltimā. s. ē. si peccauit cū cōiugata qz sic ē adulteriū. v̄l si cū v̄gine. sic ē stuprū. v̄l si cū vidua voro obligata. qz sic ē sacrilegiū. z sic de alijs speciebz. Silr dicere peccauī i auaricia nō sufficit s. exp̄mere specē opoz. z sic i alijs gene ribz pcti. Tertiū exēplū i cogitatioibz. qz vt etiā dīc Anthoin⁹ i sūmula p̄fē. nō sufficit dicere. Ego cogitauī delibato p̄sensu cogitādoēs luxu/ riosas p̄ficere ope licz nequī. qz b̄ p̄r cē mltiplr i diuersis sp̄ebz. Sz opoz ter exp̄mere sp̄es q̄s scz cogitatio accipit ab obiecto. vt si deliberauit ta le pctm̄ cōmittere cū soluta ip̄e solut⁹. fornicatō est. si cū p̄iugata adulteriū. si cū p̄ sanguinea in/ cest⁹. Silr si delibauit d̄ sp̄ebz alioz pctōz.

I Circa secūdu de circūstātijs p̄fiteōdis que rit. vtrū correquiratur necario ad p̄fessionē pctōz mortaliū p̄fessio eorundē circūstātiarū. Rñdet fm̄ Bona. aliosqz doc. i. iij. di. xvj. distiguēdo Nā p̄mo circūstātie sūt qdā pctm̄ alleniātes. et tales p̄fiteri licz nō sūt pctm̄. ad p̄fectiōez p̄fessio nis tñ nō cōfert. nisi sit. p̄pter b̄ vt satisfaciari inq̄ sitōi cōfessor. v̄l qz timet scādaliū accipere ex b̄ vt p̄urbari illuz cōfessorē. Exēpli ḡra. Si q̄s fecit malū ex ignorātia v̄l bona itētiōe talē circūstāz tiā cōfiteri ē imp̄fectōis. Silr si q̄s peccasset cū muliere ab ip̄a rēptat⁹ z puocat⁹ z h̄mōi. z b̄ p̄ ge nerali tenēdū ē q̄ qñ circūstātia aliqua alleniāt pctm̄ vt sit fm̄ suū gen⁹ veniale aut nullū. tunc illa circūstātia n̄ dēt cōfiteri. sicut comedere car/ nes in quadragesima propter infirmitatem. in talī casu confiteatur homo peccatū. sed non circūstātijs scz q̄ fecit. p̄pter infirmitatē. qz ha/ bet se accusare. nō excusare nisi p̄pter p̄fessorē vt dictū ē. Silr sup̄bire. p̄pter honestatē. diuitias cumulare. p̄pter publicā vtilitatē. mulier fami/ liaritatē habuisse. p̄pter dei charitatē. iudicē stis mulū pati. p̄pter p̄speritatē illi⁹ quē scō malū. z h̄mōi. Nā h̄mōi circūstātijs p̄fiteri est imp̄fe ctiōis fm̄ Petrū de palud. z Anthoinū. Se cundo qdāz circūstātie sūt pctm̄ aggrauātes

Feria. III. post dominicā quartā

sz in eadē spē. nec in aliā speciē trahētes. vt si qd
lulisset ad taxillos nimis libēter vel fuisset for/
nicat⁹ cū multa delectatiōe. vel si cōmisisset ali/
qd pctm ex ppria malicia nulla pcedente tēpta/
tiōe z hmoi. Tales circūstātiās cōfiteri cōgruū
est: tñ nō est necessitat⁹. Hoc excepto fm *Pe. de*
pal. z Aureol. plurimofqz alios vt cōmuni⁹ tes/
net qz tūcū est cōfiteri tales circūstātiās cū nota/
biliter aggrauāt in eadē spē. Sic exēpli grā. Fu/
rari centu z florenos multo graui⁹ est qz furari
vnū. Nō sufficit g tali dicere furtū feci nisi expri/
mar qñitatē. qz forte ille z oēs sui filij ex b des/
paupari sūt. z istetātū furat⁹ tenet ampli⁹ ad res/
titutionē. Tercio qdam sunt circūstantie ad
aliā speciē vel gen⁹ trahentes. z tales necessario
sunt cōfiteēde. quia qñqz circūstātia graui⁹ facit
pctm qz cēt in scām gen⁹ pcti. puta peccare cū
cōsanguinea graui⁹ ē qz peccare i simplici fornicā/
tiōe. g sequitur. si pctm fm gen⁹ ē cōfiteēdū: a forni/
tio rē⁹ circūstātia. Ideo Aug. de pe. di. v. c. j. dicit.
Cōsideret qñitatē criminis i loco: i tpe i varietate
psone. i multiplici executiōe. Et infra. Dis ista va/
rietate cōfiteēda ē et deslenda. Nec ille. Sz qñs
circūstātia trahit pctm i aliā spēm vl i aliū gen⁹
Norādū fm *Sco. i. iij. di. xviij. arti. ij. et docet. p*
generalī regula. qz oīs circūstātia pcti q aliq p
cepto spēali diuine legi phibet vel triatur trahit
ipm pctm ad aliū gen⁹ vl spēm. Sic prz in exē
plo fm Lpā sup Exod. Pctm mortale supbie
vel ire vel luxurie. z sic de alijs: si fiat in die festo
trahit i aliā spēm. s. violatiōis festi. qz phibet p
cepto sacrificatiōis festi oē op⁹ fuisse: sz op⁹ pcti ē
op⁹ fuisse pl⁹ qz manuale. g illa circūstātia ē cōfi
rēda. Itē furtū ē pctm ptra illū pceptū. Nō fur
tū faciet: sz si fiat i loco sacro iā ptrariat etiā alēi
pcepto sz de veneratione sacrozū et sic est noua
spēs. z sic de alijs.

R Circa terciū de circūstātiarū declaratiōe
qñt. qz z qñs sunt circūstātiē pctōz. z qñ ag/
uāt pctm sic qz necesse sit illas circūstātiās ptre/
ri. Ad qd fm *Ray. z Anthon. rñ det qz sūt octo*
circūstātiē qz pñent in b versu. Quis qd vbi p
qz qñs cur quō qñ. Et de singlis qñ z quātū
aggruāt dclarat sic. Prima d: qz: b est: qz i pso
na z cū qñ psona peccauit vel ptra quā psonā.
Hec cū pñtēda sūt necessario. qz alia spēs pcti
est peccare solutū cū soluta psona. z aliū cū pñu/
gata: aliū cū gine. Itē aliū ē pcutere laicū aliū
sacerdotē. z sic de alijs. Itē aliud ē placū vl redi/
giolū peccare ppter ingratiudinē maiorē z scan/
dalū. S cōa d: qd. b ē qd mali fec. an mortale l/
veniale. z q pctā psecuta sūt in vno pctō: puta i
vna luxuria pcurrit mēdacia vel pñuria: deces/
pñiōes. furta z filia qz sunt cōfiteēda. qz alie spēs.
Tercia d: vbi: b est. an in loco sacro qd est cō/
fitendū. Quarta p qz. b est. si nō solū ipe pecca/
uit. sz etiā alios peccare fecit i ducēdo. pfulendo
fauendo. precipiendo. vel occasionem dando.

1 Quinta d: qñs. Nota de nūero qz qñ/
tēs hō peccat. toties distincta sz z plura pecca/
ta mortalia cōmittit. iō tenet pñtēti qñtū recor/
dari pōt de nūero fm *Ibo. z Anthon. in sūmū*
la cōfessor. Rō qñs cū numerus peccatorū
sit eiusdē speciēi tñ qz multa nō sunt vnū mor
tales. sed qualibet vice nouū pctm mortale com
mittit. pñtēti opozt expmēre numez. quē pōt
quis extimare verisimilit. qd si non pōt extimet
salte qñto tpe vel quot annis in pctō stetit. z qz
frequēter in die vel hebdomada vel mēse pecca
uit. z sicut tenet cōiter. qd si nō pōt recordari quis
de istis tunc vt Archid. z directoria. dicit. Suf
ficiat dicere se multoties peccasse. et debet dolere
z cōfiteri qz ex ppria culpa nō potest recordari.

Sexta d: cur. b est. ex qua causa peccauit. an
ex ignorātia vel elatione vel quali intentione.
qz mortalia z etiā d genere venialia sepe trahūt
speciez a fine iō cōfiteēdū est. Septima dicit
quō. hoc est an naturali mō vel contra naturā
peccauerit etiā cū ppria vxore. sic cū ē alia spēs.
g zē. Octaua d: qñ qz si i die festo peccauit du/
plex est peccatū mortale. vt supra tactū est. Idē
de tpe ieiunij. de cōse. di. v. ca. Nil pdest. Exē/
plū a fidedigno fratre minore circa annū dñi.
M. cccc. xcv. accepi qz qdam vetula in bungas/
ria ciuitate Strigoniē. duas filias inuptas
habens. accidit illas pestis morbo ifectas vno
die morte decedere. Cūqz confessor vocatus ad/
uenisset vnā earū prius audiuit z postea alterā
z illis cōmunionē dedit. Post qz sacerdos res/
cessit vna illaz deuote mortua est. post horā al/
tera illaz in agone cōstituta ait matri. O mater
sacro qz soroz mea migravit ad xp̄z. cui in mor/
te vidi assistere angelos i specie auiū cādidiss/
maz co qz purissimā fecit cōfessionē. sed ego mi/
ferrima nō bonā feci pñtētiōē d pcti sed pctm
pre verecundia tacui. Ideo ecce aduenerūt des/
mones in specie horrendoz coruoz qui ducēt
aiam meā in ifernū. Sicqz statim expirauit zē.
Rogemus ergo xp̄m zē.

Feria. iij. p⁹ dñicā qñtā Sermo tricesimusse/
cūd⁹ sz de pñtēdis public⁹ pctis z radicibz acce/
ptatiōibz peccatorum.

Dñi boiem sa

t nū feci in sabbato Verba sunt nñ/
saluator⁹ Jo. viij. z i euāgelio hodi/
erno. Sic Aug. d pe. di. iij. c. Sūt plures. dicit.
Dñs ihs nū qz aliquē sanauit quē oīno nō libe/
rauit. Totū cū boiem sanauit in sabbato. qz z
corp⁹ ab ifirmitate. z aīaz ab oī pñgiōe libauit.
idicās penitētes optere sūt dolere de oīi crimie
orto in anima et in corpe. Glo. i. ministerio cor/
pis. Nec ibi. Sed quia dñs hunc paraliticū
iuxta piscinam probaticā sanauit perfecte
in die sabbati et ei precepit dicens. Colle gra

batū tuū z ambula ī signū pfecte sanitatis. Iu-
dei maligni iponebāt xpo q violaret sabbatū
z qrebāt eū iterficere. ppter ea xps oñdit p rōnē
ex lege q ipetorū hoīez sanādo solo xbo in sab-
bato nō solueret sabbatū. redarguēs illos de ir-
rōnabili iudicio. vt patz in b euāgelio. Et q ista
totalis sanatio designat pferit aīe curatiōez to-
tales. i. ab oībz pccis vt dixit vbi sup Aug. Que
qdē fieri bz p pccis z cōfessiōez oīm. Idcirco d
cōfessione ppter ea que dicta sūt tria mysteria
hic notabimus.

Prīmū de publicoz pccōz accusatiōe.

Secundū de vitiōz cōfitenda radice.

Tertiū de pccōz apīenda tēptatione.

D Circa pīmū de publicoz pccōz accu-
satiōe qrit. vtrū pccā etiā publica z sacerdoti bñ
manifesta sint necessario in cōfessiōe accusanda
Rō qstiois est. qz Aug. cōfessiōez diffiniēs dīc.
Est p quā morbo latens spe venie apit. iō nō vi-
det rō qre sit pccēdū id qd nō later. Itē extra de
accusatiōibz z inqstioibz. c. Euidētia. dī. Euidē-
tia patrat scelerz nō idiget clamore accusatoz.
g. rē. Ad hec rñdet fm Alex. de al. Bona. in. iij.
di. xvij. Rich. ibidē z Tho. q oīa pccā non solū
occulta s; z publica sunt in pccēsiōe accusanda
sub necessitate salutis obligatoria. Et hec pccōz
ostendit tripliciter ad ppositum.

Primo p distinctionē theologicā.

Secundo p rōnem iuridicā.

Tertio p questionē practicā.

Primo p theologicā distinctionē. Nam fm
theologos tribz modis pōt qz accusare pecca-
ta sua. Primo in foro iusticie. Scō in foro cō-
sciētie. Tercio in foro pnie. Et fm hec triplex di-
stinguit cōfessio scz pccōz. Prima cōfessio est q
fit in foro iusticie. i. iudiciarie z mūdane curie. z
hec differt multū a sacrali cōfessione. qz q pccm
suū in iudicio confitē. p cōuicto habet. xv. q. v.
p. b. rē. z statz talit in penā pccat. S; in curia
vel foro iudici dei z cōfessiōe sacrali pccm est.
vbi q pccē suū pccm totalr liberat statim. ppter
rea in cōfessiōe morbo latens spe venie apit fm
Aug. qz magis debet piri morbo. i. pccm patēs
spe pnie. Ideo qz fm Rich. illa auctoritas iur
pccā. q scz euidētia patrat scelerz. b ē qñ crimē
est notoriū ī foro iudiciāli est itelligēda q vīez
nō idiget ibi clamore testū vel inqstioē. qz ibi
sufficit euidētia vel pccēsiō ad cōuincēdū z cōdē-
nandū. Nō ē autē sic itelligēdū de foro pnie. in
q ex cōfessiōis pccie euidētia nō pccedit ad cōdē-
nādū. s; ad dō recōciliādū z iustificādū. z sic pccz
solutio obiectoz. Scō cōfessio ē in foro cō-
sciē q hō deo se accusat in pccā. Tercia qz con-
fessio ē in foro pnie q hō se accusat nō solū deo:
sed z ei vicario. i. sacerdoti. z vtrāqz hāz fit ī spe
venie ad recōciliādū deo z iustificādū. g. debet
fieri de oībz pccis etiā publicis. S; qre publica
pccā debeo dicere. **N** Nota g q scō oñdit

dicta pccōz p rōnē iuridicā. qz generalis regu-
la iudiciā est q iudex debet iudicare fm allega-
ta z pbata pur patz. iij. q. vij. c. Iudicet. p dicta
Amb. Proinde nō sufficit ad iudicandū aliqd
notū ee iudici nisi sit notū eidē in forma iudicij
Nam Euanist? papa. ij. q. j. c. De opz. dīc. q qñ
crimē notū ē iudici z alijs veluti si qz ī cōspectu
iudiciā z aliōz iterfecit hoīem. z talis se reū nes-
gat. sine examinatiōe iudicij feriri nō pōt. Nec
ibi. Ubi glo. dicit. q itelligendū est qñ iudex nō
sederet p tribunali. qz si iudex p tribunali sede-
ret z ptingeret aliqd ibi te facere posses statz
puniri: ac si pbaret p testes coraz eo. Meli? em
pbat aliqd p ipz factū qz p testes. ff. d. ferijs. l. ij.
Nec glo. Ad ppositū. Ex quo cōfessor est ius-
dex in foro pnie. ideo qñ pccm sibi sit mani-
festū aliūde. qz tñ nō est notū sibi ī foro pccēsiōis
nis. iō oportet cōfiteri. z nō tñ ī generali diceñ.
Pater scitis qd feceris: sed in spālī. **O** Ter-
tio ostendit cōclusio pdicta p qstione practicā.
Querit nāqz an pccōz q aliūde audiuit vl scit
vel pbabilr opinat de cōfiteute aliqd pccm cō-
misisse qd tñ nō pccet pccōz de se: teneat sibi ad
memoriā reducere z pccētiā ponere. Et rñdet
fm Guilb. q sic qz timere pōt ne scz cōfiteēs sup
hoc crassam habeat ignorātiā. vl q nō adhibue-
rit debitā diligentā ad recolenda sua pccā. ideo qz
qz nō excusat. Unde in sūma Angelica dī. qz in
tali casu si cōfessor nō faceret interrogatiōes a
cōfiteute: mortalr peccaret p negligētiā. Ex qbz
pccz q publica pccā z nota sunt cōfitenda.

P Circa scōm de radicibz peccatoz. q sunt
ignorātia. infirmitas. malicia qz. qrit. vtrum
radices peccatoz necessario sint cōfiteēde. Respō
det fm Alex. d. ales p pccōz qz radices pccōz
nō sunt necessario pccēdē nūi quaten? sunt vo-
luntarie tunc de necessitate sunt cōfiteēde. Exem-
pli gratia. quando in aliquo hoīe est ignorātia
affectata vel crassa. supina rē. Itē qñ infirmitas
vel fragilitas cōplacet vt ex his habeat licentia
quedā peccādi. tunc qdāmodo sunt volūtarie.
ideo de necessitate sunt cōfiteēde. Un Aug. lib.
ij. qstionuz noui z veteris testa. q. lxxvij. dīc.
Illi a culpa nō excusant nec eis culpa ignoscat
qui hñtes a quo discerent opam nō dederunt.
Nec ille. Sed de peccato ex malicia nota fm
Summā angelicā q dupliciter potest qz pec-
care ex malicia. Uno modo ex malicia. id est ex
electione mali. ppter inclinationē habit? vitiōsi.
z sic nō est peccatū in spiritūscm. z vt sic sufficit
hoī cōfiteri peccatū qd fecit puta blasphemiam
vel luxuriā z hmoi sine b qd dicat fecisse ex ma-
licia vtdicit Alexā. s. Alio modo peccat quis ex
malicia. i. ex cōtēptu z sic esse pōt pccm in spiritū
sanctū. ideo vt sic necessario est cōfiteenda.

D Circa tertiū de pccōz tēptatiōe qrit. vtrū
tēptatiōes sint necario apīede ī pccēsiōe. Rñdet
fm doc. p pccōz pccōz sic d radicibz. q tēp

Feria. III. post dominicā quartā

rationes nō sūt necessario p̄fite de nisi q̄ten⁹ sēz sūt
volūtariē. Rō qz n̄ sūt p̄ctā nec circūstācie illorū
s̄z resistētibz sūt meritorie. Bēf. Quoties resisti:
tories coronaberis. Si autē q̄rat. q̄n tērationes
reputant eē volūtariē. z p̄ seq̄ns p̄fite de neces/
sarie. Rūdet qz tribz modis. Primo q̄n sine re
sistētia tērationēz q̄s admittit. qz sic ē volūtaria
interpretatiue q̄si serpētē in gremiū ascēdentē ad/
mittere: nec aliq̄ten⁹ p̄hibere sēz malas cogita/
tōes. Secūdo q̄n q̄s occasiōibz tērationū se expo/
nit: vt spectān. mulieres z familiaritātē eis se ha/
bēn. Tercio q̄n q̄s sine vlla tēratōe p̄uā volūta/
tē vltro ad peccandū offertz igerit. Vt v talibz.
Nā nisi penituerint p̄būit i p̄ctis: vt Aug. dicit
de pe. di. v. c. Cōsideret. Jō tērationes h̄mōi sūt
p̄fite de. R. Pro exēplo finali legist in croni/
cis minorū et i speculo exēplo. di. vii. exē. xliiij. qz
fr̄ Rufin⁹ a dyabolo tēptabat d̄ h̄ qz cēt p̄sarius
ad dānatiōez. z appuit sibi dyabol⁹ in sp̄e cruci/
fixi di. Noli credere fr̄asisco: s̄z mibi. s̄c̄ro p̄ cer/
to qz es de nūero dānādoz in p̄pētū. z ipe fr̄as/
cisc⁹ z pater a⁹ z tu dānāmini. z qz seq̄mini il/
luz decepti estis. Frater rufin⁹ cristat⁹ de cetero
noluit ire ad sc̄m fr̄asiscum. nec p̄fiteri volebat
suā tērationēz nec orare z h̄mōi. s̄z i sp̄sco cogno/
uit hec sc̄us francisc⁹. z vocato illo ad se: oēm tē/
ptatōez quā habuerat i corde z extra sibi dixit
edocuit qz ē dyabolica tēptatio. Et ait. Vād fili/
p̄fitearil⁹ z solitas ofones nō dimittas. z si vene/
rit dyabol⁹ ad te dic illi. Ap̄ os tuū et ibi ponā
sterc⁹. Quz ille rediēs ad cellā oraret: itez venit
dyabol⁹. z frater iufin⁹ dixit ei p̄dicta. Tūc idi/
gnat⁹ dyabol⁹ recessit cū tāto strepitu vt lapides
mōtis discāderēt. z saxa se collidēdo ignē emit/
terēt i vallē p̄cipitata: ita qz ad huc hodie appet/
itū lapidū ruiā. Vñ fr̄ rufin⁹ culpā recognoscēs
p̄fessus ē z tēptatiōez. z cū lachrymis tādē orātī
appuit x̄ps eidē d. Bñ fecisti qz credidisti fr̄as/
sco z cōfessus es z sc̄ro me esse x̄pm qz te bñfica/
bo. h̄ signo certo qz donec eris i mūdo nūq̄s de
cetero tristis eris timore dānatiōis: s̄z dulcedie
sp̄s z gaudio diuini amoris repleberis in spe
salutis etne. Vñ sc̄us francisc⁹ sepe fr̄ibz dicebat.
Frater rufinus iā in celo ē canonizat⁹. z hec oia
impleta sūt. O ergo iesu bone da nobis grātā
confitendi Amen.

Feria quarta post dñicā q̄rtā Sermo triceti
mūstern⁹ de cōfessione venialiu peccatorū in ca/
sibus oportuna.

Ille hō qui dici

i
tur ihs lucū fecit z vñxit oculos me/
os z dixit mibi vade z laua zc. Jo.
ix. et in euāgelio hodierno. Sic exponit Chrys.
dñs iesus celi a natiuitate curādo p̄pter myste/
ria voluit sic agere videlicet p̄mo expuit in terrā
z fecit lucū ex sp̄uro: nō ex aq̄ ne ascribat mirā/
culū h̄tūi aq̄: s̄z h̄tūi oris ei⁹ qz expuit. nec terre

de q̄ fecit lucū. qz lucū solet magis oculos excecāre
q̄z illūinare. Et heci mysterio vt doceret qz ipe ē
qz formauit p̄mū hoīez de limo vt etiā 2^a yra di.
Nā fm Bedā p̄ hūceccū significat gen⁹ hūanū
a natiuitate cecū. qz i p̄ctō originali ignorās na/
sūt: s̄z p̄ fidē x̄pi illūinat. Secūdo x̄ps lucū facit
liniuit sup oculos cecū ad significādū qz hō debz
se oculo mēt̄ aspiciere recognoscēdo. qz tota ei⁹ vi/
ta luto z sordibz t̄renit p̄ctm̄ qz didata. Ter/
tio p̄cepit di. Vade z laua in natoria siloe. q̄s
iterp̄rat missus. ad designādū mysteriū x̄pi mis/
si ad salutē hoīm. cui⁹ natoria q̄ abluit aīa hu/
mana ē lachrymosa p̄nia z p̄fessio quā x̄ps p̄ce/
pit. z sic illūinat ad vidēdū sp̄ualia z celestia ac/
poterit cum isto ceco dicere hec vba. Ille hō zc.
p̄z i euāgelio. Itaqz de p̄fessioe in q̄ abluit aīa
p̄ter ea que dicta sūt notabim⁹ in hoc sermone
tria mysteria.

Primū de venialiu p̄fiteri tētiōe.

Secundū de casuū certorū necessitatione.

Tercū de venialiu multorū aggrauatiōe.

S
Circā p̄mū de venialiu p̄ctōz cōfessione
q̄rit. vtrum hō de p̄ctō veniali teneat⁹ necessario
cōfiteri. Et posses arguere qz sic. qz de oi eo ē ne/
cessaria p̄nia q̄s simul stare nō pōt cū gl̄ia cele/
sti z impedit ab ea. s̄z sic est de p̄ctō veniali q̄s lēz
nō grauat obligādo ad mortē eternā vel geben/
nā: tñ ad gl̄iam nō pōt hō cū veniali itare nisi
penitēdo satisfaciāt vel in p̄senti vel in purgato/
rio. q̄ necessaria est de eo p̄nia. sed penitentie p̄s
integralis est cōfessio. q̄ tenet zc. Sz ad hec rñ/
det fm Rich. in. iij. di. xvi. z Bonauē. Petrū
qz de charān. z alios recolligēdo documēta bre/
uiter tria. Primū qz cōfiteri venialia nō est p̄ces/
p̄m̄. nec de p̄ se p̄niām agere de venialibz in sp̄s/
li est necessariū. Rō qz venialia p̄ctā sil p̄nt itas/
re cū gr̄a. in cui⁹ h̄tute cū ea detestāt volūtas. i.
in generali. post mortē in purgatorio remittūt.
Nā z sc̄i hoīes in gr̄a existentes z p̄manētes de
lege cōi veniali p̄ctō oīno carere neq̄unt. iuxta il/
lud. j. Job. j. Siderim⁹ qm̄ p̄ctm̄ nō habem⁹
veritas in nobis nō est. Secūdo documētū qz
ad delenda venialia in p̄senti sufficit generaliter
cōfiteri z penitere explicite vl̄ implicite: h̄ ē q̄n in
virtute actus quē facit sequeret⁹ displicētia expli/
cite p̄cti venialis si cogitatio ad illud ferret. Vñ
absqz cōfessioe multiplici actu venialia remittūt
tur q̄ ad h̄ qz hō cōfegitur celestē gl̄iam cui⁹ qua
nō pōt sil̄ stare quātūcūqz leue p̄ctm̄ vt patuit i
obiectiōe. Remittūt em̄ p̄ aque bñdite asper/
sionē. p̄ episcopālē bñdictionē: p̄ cōmunē cōfēs/
sionē: p̄ elemosynas z bona opa. Tercū dos/
cumētū qz q̄uis p̄fiteri venialia de p̄ se nō sit ne/
cessariū: tñ de p̄ accidēs videlicet in certis casibz
cōfiteri est obligatoriū eo qz in illis casibz actus
veniales de se sunt p̄ accidēs mortales. id eo ne/
cessario sunt tunc cōfitendi. Sed qui sunt h̄mōi
casus articulo. ij. psequemur.

I Circa secundū de casibz qbz necessario pfitē
da sunt venialia peccata notandū q ex docto/
ribz p dictis recolligendo sex sunt casus specia/
les in qbz tenet qd necessario pfiteri venialia.

Primus casus rōne dubitationis.

Secūs rōne affectus pīdīantis.

Tertius rōne pīdīe dīcantis.

Quartus rōne institutionis.

Quintus rōne pīdīe dīcantis.

Sextus rōne intentionis.

Primus inquā rōne dubitationis: ē est qn qd
dubitat: an illa peccata cōmissa sint venialia vl'
mortalia. Un p regulā gñali ponit fm Bona/
uē. q omīs dubitans de aliq peccato an sit ve/
niale vel mortale tenet illud pfiteri ne exponat
se discrimini. als mortaliter peccat. 2 cor. 13. bo.

Secūs rōne affectus pīdīantis qn vīz per/
pendit hō aliquā affectionē deordinatā venia/
lētm in ipso intendi q pīdīat pīdīatur q ni
si ipsam p pīdīam vel cōfessionē abijciat trahet
ipm in pīdīam mortale. Nec Rich. U Proi
de Bonauē. s. di. xvj. distinguit tria genera ve/
nialitū. Quoddā em est veniale ex surreptiōe z
ex indeliberatiōe. z de tali nō tenemur penitere
nisi de pīdīo. Quoddā est ex cogitatiōe moro/
sa: sine tñ opīs pīdīu. Verbi grā. Lū hō sentit
turpē in se cogitatiōē carnalē z pīdīentē dele/
ctationē. z voluntas nō sufficienter se opponit.
sed negligenter in aīo morari pīdīit qīdīs in
opus nō pīdīit. z de talibz tenemur penitere: p
sertim qn delectatiō intātū est pīdīa q nisi se
hō ab ea auertat traheret i mortale. Tertio qd/
dam est veniale ex volūtate pleno pīdīu. sicut
mendaciū iocosum. z de talibz qn nūmīs multi/
plicat vt vergant in pīdīū pīdīū tenet hō pīdī/
teri. Tertius rōne pīdīe dīcantis. qn scz ali/
quē actū veniale pīdīa dīcat esse pīdīam mortale
tunc tenet pīdīeri. qz Aug. p generali reglā po/
nit: q omē qd fit pīdīa pīdīa: edificat ad gehē/
nā. xxvij. q. i. c. omīs. s. ex his. Exemplū. Si cō/
scia mea dīcat q secare ligna ad ignē die festo
est pīdīa illud pīdīū Sabbata sanctifices. z sic
de alijs. Quartus casus rōne institutiōis. qn
scz hō nō bz pīdīam nisi veniale cū teneat semel in
anno pīdīeri ex institutiōe ecclīe: dz illud pīdīeri
vt statuto vel pīdīo ecclīe satisficiat. z h ē tu/
tius. X Quintus rōne pīdīe dīcantis. qn scz
quis scienter in pīdīe dīcantis dūcāt venialia. qz
fm Rich. in qdli. talis interpretatiō pīdīu pīdī/
nit venialia. Sed vt de pe. di. j. c. tres sunt. Glo.
dt. q si qd pīdīat venialia pīdīer pīdīū pīdīit
dignus morte eterna. Un z Bern. de pīdīo z
dispensatiōe. c. xxvij. dt. Aliqua stulticia q
ociose dīcat: facta z cogitata sunt pīdīa venialia
z tñ cū pīdīer pīdīū vtunt in vīdīū z pīdīe dīcantis
ne: criminalia reputant. Nec ille. Ad idēz facit
dictū Aug. xxv. di. s. als aut ea demū. Sextus
casus rōne intentionis scz mortalis culpe. Nā

qn qd pīdīat aliquē actū venialis pīdīa: puta pīdīo co/
sa verba vel aspectū vel pīdīat manuū z hōmō
intendit mulierē inducere ad luxuriā. tñc fit pec/
catū mortale. ideo oportet pīdīeri. Un Matth.
v. Qui viderit mulierē ad pīdīandū eā iam
mechatus est in corde. O s christiane disce pīdī/
teri venialia.

Circa tertiu de aggrauatiōe venialitū mītoz
querit Utrū multa peccata venialia aggrauet
hoīem intantū sicut vñū mortale. Jōqz pīdīeri
de illis multis sit necesse. Dui rō est. qz mīgr in
iū. di. xvj. z Aug. de pe. di. j. c. Tres sunt. dīcūt
sic. Illa q humana fragilitate qīdīs pīdīa. i. ve/
nialia: tñ crebro subrepunt si collecta pīdī nos fue/
rint: ita nos grauabūt z oppriment sicut vñūm
aliqō grande pīdī. Et ponit ibidē exemplū dī.
Quid em interest ad naufragiū vñū vno gran/
di fluctu nauis obruat: an paulatim subrepēs
aqua in sentinā pīdī negligētā derelicta impleat
nauē atqz submergat. Nec ibi. Uidet s q sic.
Sed mīdet fm Rich. sup eadē di. q ex istis dī/
ctis nō est intelligendū q multa venialia equa/
leant vñū mortali. qz deordinatiō vñius pecca/
ti mortali plus ponderat qz deordinatiōes cen/
tū mīlīū pīdīū venialitū simul. Nā pīdīam mor/
tale z veniale differūt in infinitū. qz mortali de/
bet pena eterna. z sic infinita a pīdī post. veniali
aut pena finita. z sic pīdīo nulla. Unde venia/
lia nō grauabūt nos intantū vt mortale nisi dī
spōsitue. qz multiplicata disponunt ad casum
mortalis peccati: pīdīer modis in casibz dīcēs
sup. Propterea Aug. dt. Vitasti grandia vide/
ne obruaris arena. i. multa. Et ex his pīdī q suf/
ficiat ea pīdīeri in generali: sed in pīdī casibz in
speciali sunt pīdīenda. Z Exēplū finale nar/
rat in speclo exem. xlv. di. vij. q in pīdīa lom/
bardie qdā frater ordinis pīdīator. vīdī z fa/
ma pīdīarus: cū erat adhuc nouitius tēpe beati
dñici pīdīationē fecit purā. s. oīm mortaliū pecca/
torū suor. postea aut cū ante altare orans pau/
lū obdormiūssset: audiuit vocē dicentes sibi.
Uade z itēz caput tuū rade. q euigilans intelle/
xit q itēz melius moneret cōfiteri oēs circūstā/
tias scz etiā venialia peccata q sibi mente occur/
rerent. vñ accessit ad beatū dñicū se pīdīer. z
pīdīus est meliori attētiōe oīa qz pus pīdīus
fuerat. Lūqz postea recepisset se ad qēre vidit an/
gelū dei descendētē de celo z porrantē sibi co/
ronā aureā miro mō ornata: ac posuit in capi/
te a. euigilans frater ille se multū pīdīat in/
uenit: z grās deo egit: z tandē in gratia creuit.
Rogemus s christū zc.

Feria. v. post dñicā qīrā Ser. xxvij. de pīdīi
one generali obliuioz mortaliū z regul' debitis.

Esedit qui erat

mortuus z cepit loq Luce. vij. z in

Feria. v. post dominicā quartā

euāgelio hodierno. Dñs iesus resuscitās mortuū voluit vt resederet z loq̄ret. P̄rio vt p̄ bec p̄bare: qm̄ vere foret resuscitatus: vt d̄r Th̄y. Sc̄do q̄z vt doceret nos moralr in mysterio: q̄ q̄cūq; vera p̄nia a morte peccati mortalis vult resurgere ad vitā gr̄e necesse h̄z surgere a pctis p̄ detestationē ac loqui in p̄fessione. Nam de pe. di. j. c. nō p̄t. Amb. d̄r. Nō p̄t q̄s gr̄am dei cel̄stis accipe nisi p̄us purgatus fuerit ab oī sor de peccati p̄ p̄nie p̄fessionē vel p̄ donū baptis̄mi salutaris sc̄z q̄ ad infantes. Necibi. Jō d̄r q̄ cepit loqui. z p̄z in euāgelio. Itaq; de p̄fessioe p̄ter p̄dicta declarabimus tria adhuc mysteria in b̄ f̄mone.

Primū de obliuioz cōmuni p̄fessione.

Sc̄dm de eoz diligenti recordatione.

Tertiū de illor regulari obseruatione.

A Circa p̄mū de obliuioz p̄fessione cōi querit Rich. vtrū p̄ p̄fessionē ḡnalē delectant mortalitā oblita. Et rōnes p̄nt accipi de hac q̄stione ex eodē Rich. in. iij. di. xij. art. iij. q. j. z. iij. sic. P̄rio q̄z p̄ solā p̄fessionē ḡnalē factā sine p̄ritione nō p̄nt remitti venialia vt daret. q̄z q̄cūq; p̄fessio sine p̄ritione nō sufficit ad salutē de pe. di. j. §. ecōtra ea. Sed de venialib; d̄z hō in ḡnali p̄ritiōz h̄ie. z sic ḡnalr p̄fiteri vt sibi remittant in p̄senti vitā. q̄z multo fortius nō videt q̄ remittant mortalitā oblita p̄ ḡnalē p̄fessionē: s̄z p̄ p̄ritiōnē. Confirmat. q̄z regula iuris z iusticie ē. extra de re. iur. q̄. de sua negligentia v̄l do lo cōmōdū reportare nullus d̄z. Et p̄z extra de eo q̄ duxit in m̄rimoniū quā polluit. c. p̄positū. vbi h̄ d̄r dare. Sed si hō purgaret p̄ ḡnalē p̄fessionē de pctis ex negligentia sua obliuio. tal̄ cōmōdū reportaret nō p̄fiteri in speciali. p̄ obliuio. q̄ habet p̄positū. Sed ad q̄stionē z obiectiōnes h̄mōi r̄ndet f̄m Rich. ibidē aliosq; doctores colligēdo documēta tria. **B** Primū ē. q̄ p̄fessio ḡnalis ē duplex. Quedā ē sacramentalis q̄ fit sacerdoti in oculo. Quedāz nō sacramentalis q̄ fit in p̄ma z cōpletorio in publico. Illa p̄ma est cū hō de pctis venialib; sacerdoti p̄fiteri in oculo d̄ generib; singlor; nō de singulis generū. Et p̄ hanc remittunt venialia duplr. s̄. Uno mō p̄ modū meriti in q̄ntū ex citat mortū volūtatis z feruorē charitatis p̄ que fit venialū remissio. Alio mō ex vi sacramenti sc̄z p̄ absolutionē sacerdotis. Illa autē sc̄da p̄fessio sc̄z cōmunit q̄ fit in p̄ma vel in missa nō facit venialū remissionē ex vi sacramēti: s̄z t̄mō p̄ modū meriti. q̄d p̄ncipalr p̄sistit in p̄ritiōe ad quā habendā iuuat hō p̄ talē p̄fessionē ḡnalē z p̄ oīonē sacerdotale. Nec Rich. Et q̄b; p̄sequē idē Rich. d̄r. q̄ venialia h̄nt remitti p̄ncipalr p̄ p̄ritiōnē ḡnalē q̄z p̄ p̄fessionē ḡnalē: vt p̄ducat rō p̄ma sup̄ posita. Tamē p̄fessio ḡnalis iuuat ad illā p̄ritiōnē h̄ndā z ad augendū tā habuit. Nec ille. Et suo mō intelligēdū ē de remissioe obliuioz in obliuioe manentiū: vt sic. Sic z de coopatione actuū q̄ faciūt ad venialū. s̄. remissionē sc̄z aque b̄ndicte aspersio z oīo d̄nica z h̄mōi. q̄z vīz p̄ p̄ritiōnē p̄ncipaliter fit remissio: s̄z ista iuuant zc. **C** Sc̄dm documētū q̄ ex obliuioe pcti nō acq̄rit hō sibi cōmōdū s̄z potius detrimentū. z p̄ h̄ soluit p̄firmatio sup̄ posita. Declarat sic f̄m eū d̄ Rich. q̄z q̄n hō aliq̄ pctā tradit obliuioni. s̄. mortalitā. si h̄ fit p̄ suam negligentia aut dolū malicie: h̄ sibi impurat in p̄m. z sic pena grauiori dānat. Sed si de illis in speciali hō p̄teret z p̄fiteret facilius obtine ret remissionē p̄ crudescētiā z maioris p̄nis penelaxationē vtuce clauū. z sic p̄z. p̄positū. **D** q̄z stulti sunt q̄ p̄ verēdū d̄ia p̄fessionis cōplacentiā h̄nt de h̄ q̄ pctā sunt oblita: sicut q̄ gaudent de furto abscondito ad t̄ps. d̄ q̄ postea. sc̄z in morte p̄uici suspendent: z p̄f absconsones sp̄ali pena. s̄. excoziatiōis vel h̄mōi punientur.

Tertiū documētū f̄m eundē Rich. s̄. q̄ ad obliuioz pctōz mortalū remissionē nō sufficit ḡnalis p̄fessio nō sacramentalis. si hō habeat copā sacerdons z facultatē p̄fitendi. q̄z bis habitis tenet de mortalib; obliuio ḡnalr p̄fiteri z a sacerdotē recipere absolutionē. Nec Rich. Sed quō possit de talib; p̄fiteri q̄ hō nō p̄t scire vel recolere declarabit in articul̄ sequētib; huius f̄mōis. **D** Circa sc̄dm de obliuioz recordatiōe querit Quō de obliuio pctis mortalib; tenet hō diligenter recordari z p̄fiteri. Ad q̄d Notandū f̄m Pe. de Tharā. z Th̄o. aliosq; recolligendo. q̄ obliuio de aliq̄ pctō mortali p̄t fieri tripliciter. sc̄z. P̄rio nō totalr s̄z ita q̄ p̄m a mēoria exiderit: p̄m maneat. sicut cū recole me audiuit se vel egisse aliq̄ d̄ in generali sed nō occurrit m̄bi q̄le illud fuerit in sp̄ali. z tunc tenet hō oīū diligentia laborare ad recordandū in sp̄ali. et tenet p̄teri z p̄fiteri in sp̄ali. p̄ut sana p̄scia d̄sciat v̄l putat se peccasse. Sc̄do totalr. ita q̄ sic a mēoria exiderit q̄ nullo mō recordat q̄uis p̄scia sufficē discutiāt. z tūc sufficē de h̄mōi p̄teri z p̄fiteri in ḡnali. Nā f̄m Rich. di. xij. q̄nt. z etiā Th̄o. p̄ p̄fessionē ḡnalē cū ḡnali p̄ritiōe remittūt mortalitā oblita z venialia ex q̄tuor q̄ntū ad culpā vel penā vel in toto vel in p̄te. P̄rimo ex p̄ritiōne p̄ficient. Sc̄do ex h̄uilitate p̄fessionis. Tercio ex oīone sacerdotis. Quarto ex vi clauū. Et h̄ intelligendū est de p̄fessione generalis sacramentali: vt patuit p̄mo art. Tercio p̄t esse obliuio negligent. ita vīz q̄ nō sufficēter q̄ntū debuit hō discutiāt p̄sciam laborando vt oīa ad mēoriaz reuocet mortalitā cōmissa in sp̄ali. Et talis nō excusat de obliuio sed dānat. Rō f̄m Rich. s̄. z Sco. q̄z q̄libet hō necessario tenet facere q̄d in se ē f̄m q̄d h̄uana panis fragilitas vt oīa pctā in speciali ad mēoria reuocet z p̄terat ac p̄fiteat. q̄ zc. Et sic p̄z.

E Circa tertiū de regulari obseruatione in p̄fessione obliuioz in obliuioe manentiū: vt sic. Sic z de coopatione actuū q̄ faciūt ad venialū. s̄. remissionē sc̄z aque b̄ndicte aspersio z oīo d̄nica z h̄mōi. q̄z vīz p̄ p̄ritiōnē p̄ncipaliter fit remissio: s̄z ista iuuant zc. **C** Sc̄dm documētū q̄ ex obliuioe pcti nō acq̄rit hō sibi cōmōdū s̄z potius detrimentū. z p̄ h̄ soluit p̄firmatio sup̄ posita. Declarat sic f̄m eū d̄ Rich. q̄z q̄n hō aliq̄ pctā tradit obliuioni. s̄. mortalitā. si h̄ fit p̄ suam negligentia aut dolū malicie: h̄ sibi impurat in p̄m. z sic pena grauiori dānat. Sed si de illis in speciali hō p̄teret z p̄fiteret facilius obtine ret remissionē p̄ crudescētiā z maioris p̄nis penelaxationē vtuce clauū. z sic p̄z. p̄positū. **D** q̄z stulti sunt q̄ p̄ verēdū d̄ia p̄fessionis cōplacentiā h̄nt de h̄ q̄ pctā sunt oblita: sicut q̄ gaudent de furto abscondito ad t̄ps. d̄ q̄ postea. sc̄z in morte p̄uici suspendent: z p̄f absconsones sp̄ali pena. s̄. excoziatiōis vel h̄mōi punientur.

tendo oblita mortalia. Nota tres regulas col-
lectas ex doct. Prima est q de pctis oblit de-
bet q s pfiteri in generali. z cu b de negligētia q
fuit causa illius obliuionis tenet in speciali cō-
fiteri. Rō. qz ibi duplex pctm accidit. vñ negligē-
tia obliuionis. aliud seqns obmissio pffessio-
nis. Nec ex Alera. Proinde etiā Bonauē. dr.
q tenet talis pteri nō solū de pctis illis oblitis
sed etiā de obliuione illoz ex negligentia. Nā si
placere obliuio pcti mortalis: mortalr pecca-
ret hocqpo. Secda regula ē q nullū pctm mor-
tale oblitū in pffessioe generali absoluit: nisi sic
q si postea ad memoriā reuocat cōfiteri vicz in
speciali teneat. Hoc fm Rich. in. iij. di. xij. ar.
iij. q. iij. z Lancellariū pisicū. pbat. qz de oblit
mortalibz qre nō tenet bō in speciali pfiteri: nisi
qz nō pōt recordari. deus aut nō requit ab hoīe
vltra id qd pōt: cū nō obligat ad impossibile:
vt dr Hiero. Si q cessat talis impotentia. s. cuz
pctm ad memoriā redit. iā tenet illud pteri z cō-
fiteri in speciali. Si dicat. Nunquid sacerdos
absoluit me de oblitis aliq mō. Rñdet Rich.
dis. xviij. ar. ij. q. vj. q semp absolutio sacerdot
de oblitis dz intelligi sub hac pditione: vt. s. qñ
reducunt ad mēoria teneant pfiteri. z sic nō nī
si qz diu stant in obliuione sunt absoluta. ita q
bō nō dānabit si fecit diligētiā recordādi. Utz
aut teneat qz eidem pffessōi recolitū pfiteri cui
antea fuit pffessus: ob breuitatē hic transeo. vj.
deser. xxxviij. l. f. Tertia regla q penitēs
de pctis oblitis nō dz simpliciter oīno sub pdi-
tione pteri z pfiteri in generali: dicens. si pecca-
ui. sed recognitiōe versilr pabili. ita q videat
sibi pabile q de ceteris sit oblitus q deberet cō-
fiteri. Nā qlibet pōt z dz versilr extimare: qz in
multis offendimus oīs qz nō recordamur.
z sic ex tali extimatione dolere dz vere acti cert
esset in credēdo. z sic pfitat se peccasse vt credit
in multis. Et sic dimittent sibi illa virtute abso-
lutionis q debet fieri absolute: nō sub pditione.
qz pditio nil ponit. Hanc regulā ponit Bona-
uē. z sufficiat p breuitate Pro exemplo finali
Narrat Cesarius in dial. q iuuenis qdam in
qdragesima cepit sacerdoti pfiteri nimis enor-
mia ad q multos induxit. Cui sacerdos ait. Fi-
li si esses mille annoz adhuc mltū esset tibi tor-
z talia fecisse. Rñdit. Ampli qz mille ānoz sū.
nam demon sum z innūera feci. sed pfiteri volo
qz vidi q pctōres p pffessionē pulcrificant z eis
vita pmittit eterna. Sacerdos dixit. Age q pe-
nitētiā. Rñdit demon. Faciā qeqd mihi impo-
nes dūmodo sit illud mihi tolerabile. Tunc sa-
cerdos ait. Uade z tribo viciū hūiliter pstrat
dic. Dñe deus creator meus peccaui tibi: igno-
sce mihi. Rñdit demon. Non possum me intā-
tū hūiliare. z euauit. Sic faciūt mlti q nolūt
se deo p oīa hūiliare in pffessioe. atqz multa vo-
lūt obliuisci ne erubescant. iō cū diabolo pibūt

nec miam psequēt a deo. Rogem⁹ xp̄m zc.

Seria sexta post dñicā qrtā Sermo. xxxv. de
pffessione frequent faciēda p gfa amplianda.

Scit ei Iesus

Ego sum resurrectio z vita: q credit
in me etia si mortuus fuerit viuet.

Joh. xj. z in euāgelio hodierno. In qbo salua-
tor docet tria. Primo q ipse sit verus deus z
dñs vite z mort⁹ di. Ego sum resur. zc. Secdo
q qcuqz hoīm in ipm credit bz vitā alic. Ideo
diat. Qui credit in me viuet. Aug⁹. qz vita aie
fides est. qz iustus ex fide viuit. Ro. i. scz in xp̄o

Tertio docet q bō in xp̄m credēs etiā si mor-
tuus fuerit pctō mortali viuificat a xp̄o z resus-
citāt p pñiam verā z pffessionē ad vitā eternāz.
In cuius signū Lazarū mortuū dñs iesus las-
chrymando z fortiter clamādo dicens. Lazare
veni foras resuscitauit: significans q q vult a
morte pcti resurgere dz lachrymari in pitione
z clamare corā sacerdote in pffessioe. Un Amb.
de pe. di. j. c. Ecce nūc. dr. Confessio aīam a mor-
te liberat z spem saluandi tribuit zc. Et de ista
resuscitatiōe lazari loquit b euāgelii. Itaqz d
pffessione pter ea q dicta sunt adhuc tria myste-
ria declarabimus in b finone.

Primū de pfitendi frequentatione.

Secm de obligandi determinatione.

Tertiū de frequentandi gratificatiōe.

S. Circa pñū de frequentatione Notandū ē
qzuis ecclia statuerit scz ad minus semel pfiten-
ti in anno sub pcepto. nihilominus tñ aulibet
xp̄iano multū valet z expedit frequentius pfiteri
z sepius. Et b pbat pluribz rōnibz q notant in
summa confes. lib. iij. ti. xxxiij. q. lxx.

Primo ppter incertitudinē tpsis.

Secdo ppter accumulationē criminis.

Tertio ppter difficultatiōē pffessionis.

Quarto ppter indignatiōē iudicis.

Ultimo ppter euicatiōē piculi obliuionis.

Primo inquā ppter incertitudinē tpsis. Nā tps
nre mortis est incertū. Luc. xij. Veniet dñs fui
illius qñ nō sperat. s. malus fuus. z hora qua
nescit: z diuidet eū. Lyrā. s. aīaz a corpore sepan-
do in morte. pteqz eius cū infidelibz ponet. i. cū
damnatis. Ideo qñ cōmode possumus pfitēa
mur: ne poccupari die mortis qramus spaciūz
pñie z pffessiois nec inuenire possumus. Ses-
cūdo ppter accumulatiōē criminis. Nam qnto
qz maiori tpe manet in pctis sine pffessioe: rāto
plura z maiora pctā accumulat z ampli⁹ ruit.
qz vñ pctm causa ē dispositiua alteri⁹. Unde
Bre. Pctm qd p pñiaz cit⁹ nō diluit mor suo
pondere ad aliud trahit. Exēplū. Quāto diuti-
us manet vas enēū nō bñ mūdātū: rāto plus
sordescit z rubiginat. Propterea Apocal. vlti.
Qui in sordibz ē sordescat adhuc. Lyrā. i. sordēs

Feria. v. post dominicā quartā

scit amplius: ponendo optatiuū p indicatiuū

Tertio ppter difficultationē p̄fessionis. Nā qñ to q̄s tardat p̄fiteri tanto difficilius p̄uenit z cōfiteat. Quidius. Qui nō est hodie: eras min⁹ aptus erit. Ex frequēti aut actu cōfessionis habet generat. z sic faciliat. Quarto ppter indignatōes iudicis. Nā tāto de⁹ ampli⁹ indignat quāto diu⁹ q̄s i p̄ctis stat nec curat cōfiteri. Ps. Eor cōfiteū z hūiliatū. s. ad p̄fiteū de⁹ nō despiciet q̄ p̄ p̄ctiū despiciet negligentes. Ultimo ppter cūctatōes piculū obliuiois. qz quāto q̄s tardi⁹ cōfiteat: tāto plus currere pōt piculū obliuiois scz p̄cti moral⁹ z ei⁹ circūstātiarū q̄ tenet p̄fiteri. Nā vt i p̄cedēti f̄mōe dictū ē obliuio p̄cti moralis cōmissi si fit ex negligētia. z a fortiori si fit ex dolo: dānabilis est. q̄ zc. Un plurimū laudabile ē z tutū frequēter cōfiteri. z sac⁹ piculosum ē in foro p̄fiteam modo semel i āno p̄fiteri. q̄uis ex p̄cepto ecclie nō nisi semel i āno obliget. O q̄ hō attendet tibi vt saltē ad festa maiora. s. natiuitatis dñi z Penth. ac brē v̄ginis p̄fiteri stude: vt sic gr̄az dei z amorē p̄sequis z piculū euites.

D Circa scdm de obligadi determinatiōe q̄rit. Quare ecclia scā d̄terminauit tñ semel in anno obligari xp̄ianos ad faciendā p̄fessionem. cum cñ vt p̄dictū est tutū z meli⁹ ēēt frequētare. quare q̄ non nisi ad semel obligauit ecclia. Ad hec rñdet q̄ p̄apue quinqz sunt rationes quaz aliq̄ ponunt de h̄ quare vīz ad semel i anno obligauit. Aliē aut quare n̄ pluries p̄fiteri p̄cepit. Primo nanqz ad semel p̄fiteū obligauit oēs ppter idigētiā vlem. qz oēs hoīes peccāt z egent gr̄a dei. Ideo d̄bet q̄libet recognoscere se q̄ deū offendit et ei⁹ misericordiā idiget. ac sic deū gl̄ificare p cōfessionē. Un Jos. viij. Fili da gl̄iaz deo z p̄fiteri qd feceris. Scdo ppter reuerendā cōmunionē quā oēs tenent eodez p̄cepto semel in anno. s. in pascale cōficare tā p̄fecti q̄ imp̄fecti. iō mūdari debēt xp̄iani p p̄fessionē sub p̄cepti necessitate. Tercio ppter hereticorū in grege dñi discretōes. ne lupi. i. heretici laterēt in grege q̄ deuoraret agnos. i. xp̄ianos simplices. Ideo saltē semel oēs xp̄iani debēt ex p̄cepto se oñdere sacerdoti. p̄prio vt discernant. Sz beu plures nō cōfiteant vīqz decē ānos. z h̄mōi p̄sequēdi sūt. Quarto deniqz q̄re nō obligauit ad pluries p̄fiteū est ppter maiorē piculū cūctādā transgressiōem. Quia ex q̄ p̄fessio oīm p̄ctōz z circūstātiarū est mltū ardua: mlti nō iplerēt h̄mōi p̄ceptū frequēti⁹. cū exp̄imur qm̄ vix z difficultē semel i āno cōfiteant. Et vt i pluribz min⁹ pure z i fidei fieret p̄fessio zc. Quinto ppter cōmēdādā bonorū duo tōēz. Nā nimis diu⁹ xp̄ian⁹ q̄ nil pl⁹ vult facere nisi ad qd p̄cepto obligat. Cōmēdabil est aut deuotio eorū q̄ pl⁹ faciūt. s. pluries in āno cōfiteat z pluries cōficat. Proinde o hō si tu i hora mortis excusare te velis di. Nō suz pluries q̄ semel cōfessus qz ecclia nō p̄cepit. timendū est ne forte

de⁹ dicat. Et si nō pluries tenebaris p̄fiteri: tñ p illo semel debebas cōfiteri oīa p̄ctā illo anno cōmissa vt eodez p̄cepto habet. Sed tu multa nō es p̄fessus q̄ oblitus es a tanto tpe anni. Tu re spondebis. Dñe nō potui oīa recordari. Tūc deus dicit tibi. Cur q̄ nō fecisti qd potuisses cōmode: p̄fiteūdo pluries. z sic euasisses illa. z qz neglexisti salutē: dānaberis. Un Aug. sup can/rica omel. x. ait. Dic deo o hō q̄s es: p̄fiteūdo. qz si nō dixeris: dānat deus qd inuenit in te. Non vis vt ille dānet te: tu dāna te in p̄fessioē. Et cū p̄fessus fueris oīa delicta tua: ex oībz purgabit te. Decille. O xp̄iane accusa te in p̄fessioē frequenter vt saluet te deus semp.

I Circa tertū de frequētia p̄fessionis z gratificatiōe querit. Quales gr̄as p̄fert deus hōi cōfessionē frequētanti. Ad qd rñdet q̄ frequētiatio p̄fessionis multas gr̄as p̄meret a deo ampli⁹ qz p̄fessio illa semel in anno debita ex p̄cepto. z h̄ ceteris paribz. Primo qd ē sanitatē celeriorē. Un Jhd. de sum. bo. dr. Lito corrigat culpa q̄ cōcognoscit. Tardius aut sanat vulnus cuiā putrescētibz mēbris longo post tpe curatio adhibet. Decille. Scdo penaz pluriū liberatiōnē. qz pluries z frequētius erubescētiā talis suscipit. de q̄ Aug. de pe. di. j. Quē penitet. dr. Erubescētiā magnā h̄z p̄tē remissiōis q̄nto pl̄ies erubescat p̄ xpo. Decibi. Proinde Tho. in. iij. di. xviij. dr. q̄ q̄nto q̄s pluribz sacerdotibz p̄fiteat tanto pl⁹ ei⁹ d̄ pena remittit. tñ ex erubescētiā. tñ ex vi clauū. vñ totiens pōt p̄fiteri q̄ ab oīm pena liberat. Tertio aīe assicuratiōz ap̄liorē. s. p̄p̄scie serenitatē. qz nō tā h̄z timere de obliuiois negligētiā: vt iā sup̄ dictū est. Sicut exēpli gr̄a Si q̄s accipit ad vīsurā z frequētius p̄soluit: securior est. quāto aut magis progar solutiōne tanto se onerat. **R** Quarto indulgentiam p̄mptiorē. Hugo de sa. li. ij. Si volūtas scz p̄fiteūdi pigra nō fuerit: indulgentiā nō erit. q̄ pl⁹ de facto. Quinto mortē salubriorē. s. cū mēti⁹ z p̄m̄is accumulāt. Exemplū legit in spec. exē. di. x. exē. j. Q̄ erant fr̄es duo vterini in studio Parisiē. Junior fuit deū timēs z deuotus. senior pestilentis moribz z totus carnalis. Junior q̄ hunc sepe monebat ad p̄niam z p̄fessionē. s. nō curauit. Tandē cū senior foret infirmatus z morti primus vidit xpm̄ sibi apparentē: sp̄inis coronatū: z crucē humer⁹ ferentē: de vulnēribz sanguinē fundentē z dicēte sibi. Ecce qñ ta sum passus p te. Sed qz tu infelix tantis beneficijs meis inemor fuisti. Accipe qñ p̄fusiōnē tuā sanguinē meū p̄ciōsuz. Et bis dixit: cruore de latere p̄fluentē manu cōprehēsum: in vulsū infirmi picat. z sic disparuit. Tunc miser ille tremēs vocauit fr̄em suū z ei oīa q̄ viderat narz rauit. Qui ille cū fiducia ait. Noli frater desperare sed p̄pone emendā z dōle d̄ p̄ctis ac p̄fiteri sacerdoti p̄ctā zc. Vocato q̄ sacerdote cui⁹ ingentē

fr̄e quāda
voto inf

gemitu z lachrymis p̄fessus ē. Et sp̄s sanctus eidem apparens in specie viri habentis in dextera scapula colūbam candidissimā p̄misit sibi veniā z p̄dixit q̄ post tridū migraret. z sic factū est. Frater aut iunior in iusticia z sanctitate p̄fecit ad p̄mia p̄cella p̄petuo possidenda. Rō genus ḡ christi zc.

Sabbato post dñicā q̄rtā Ser. xxxvj. de cōfessionis verecundatione z solitudine z de confidentis indispositione.

Go sum lux mū

di: qui sequit me nō ambulat in tenebris. Joh. viij. z in euāg. hōd. Uerba sunt saluatoris n̄ri iesu in q̄b̄ ostēdit q̄ ip̄e sit verus de⁹ q̄ est lux p̄ essentia illūinans oēm hominem venientē in hūc mundū. Nā ab ip̄o derivat oīs noticia aīe. Est ḡ xp̄s nō lux corporalis v̄l visibilis v̄l sol s̄z materialis. s̄z sp̄ialis q̄ mens hoīz illūinat ad cognoscēdū deū z q̄cūq̄ sūt necessaria ad salutē. Ideo subdit dñs dicens. Qui sequit me. Lra. s̄z p̄ fidē formatā charitate: nō ābulat i tenebris s̄z ignoratiē z culpe. P̄o in de oīs bon⁹ xp̄ian⁹ debet xp̄m seq̄ p̄ fidē sic q̄ tenebras culpaz abijciat penitēdo z p̄fitēdo zc. z in luce gr̄e xp̄i ambulet ad vitaz eternā v̄l d̄r in euāgelio. Itaq̄ de p̄fessioe p̄cōz qua abijciunt tenebras vicioz tria mysteria declarem⁹.

Prīmū de cōfessiois verecundatione.

Secūm de solitudinis conditione.

Terciū de cōfidentis indispositione.

1. Circa p̄mū de verecundatiōe cōfessiois q̄ n̄r. Utrū hō debeat verecū de peccata sua cōfiteri z quali erubescencia. Ad qd̄ r̄ndet fm̄ doc. q̄ hō debet cōfiteri verecū de. Rō. quia deū offendimus i verecū de: nec erubuim⁹ eius maiestati vultū z oculos cernētis cūcta nostra opa. ideo cōfūdi d̄bem⁹ z verecū de cōfiteri v̄l p̄ verecūdiā deo satisfaciām⁹. O hō adverte tuā demētiā in peccādo. Nōne erubesceres luxuriā facere corāz aliq̄b̄ hoīb̄. z p̄ corāz iudice et ciuib̄. z adhuc amplius corāz rege z militib̄ ac p̄napib̄. Sic a fortiori debes erubescere corāz deo z angelis cernentib̄. Sed qz nō erubuisti offendere ideo debes erubescendo satisfacere. Uñ Aug. de pe. di. j. c. Quē penitet. ait. Qui p̄ vos peccastis per vos erubescatis. Erubescētia em̄ ip̄a p̄r̄ habet remissiois. Multū em̄ satisfactiois obtulit qui erubescētie dominās nil cōfessori negavit. Iusticia em̄ dānat p̄cā. sed dign⁹ est misericordia q̄ sp̄iali labore pete gr̄am. laborat em̄ mens patiēdo erubescētiā. z quoniam verecundia est magna pena: q̄ erubescit p̄ xp̄o fit dignus misericordia. Uñ p̄z q̄ quāto plurib̄ cōfitebit turpitudinē criminis: tanto facili⁹ cōsequitur gr̄am remissiois. Nec ibi Augustin⁹. S̄z Nota q̄ ista erubescētia vel verecūdiā debet esse de p̄catis: nō

de cōfessioe. qz natura dicat q̄ sicut hō nō erubuit peccare: similiter et a fortiori nō erubescat p̄cā cōfiteri deo z ei⁹ vicario. S̄z beu beu mlti decepti a dyabolo ecōtrario faciūt s̄z q̄ nō erubescunt peccare corā deo z angelis: z tamē erubescunt cōfiteri. et h̄mōi q̄ stultet dānabiliter agant tribus rationib̄ parer. **M** Primo qz stultus est qui in lutū cadere z oīa vestimenta sedata non erubescat: sed erubescat surgere de luto z emūdare. Sic dyabolus talē stulticiam persuadet homini v̄l cadere z de casu nō resurgat p̄ cōfessioe: sicut fecit p̄mis penitib̄ put d̄r ait Aug. lib. l. omel. Secōdo qz stultus est q̄ nō verecūdat de re cōfusiibili viciosa z dānabili q̄le est p̄cā. sed verecundari vult de virtute honorabili z gloriosa qualis est confessio. Exempli gr̄a. Si quis nō erubescat de hoc q̄ vnus latricus cui posset resistere eūz stercozizat et occidit: sed erubescat de hoc q̄ illum vincit flagellar z expellit triūphans tanq̄ miles de hoste. p̄ q̄ triūpho coronat a rege. Uñ Aug. li. de p̄nia d̄r. Facilius a dyabolo nō vicimur z sedamur nisi cū supbiendo illū imitamur. nec vehementius eū p̄sternimus. nec acriores ei dolores infligim⁹ q̄ cū p̄cōz plagas p̄sternimur. Nec ille. Unde legit q̄ cūda dyabolus multimode vulnerat apparuit. Qui interrogavit q̄s sibi hec fecerit. Et r̄ndit. Tu inq̄r: qz q̄tēs p̄fessus es: totiens cultrū mihi infixisti zc. Tercio qz stultus ē q̄ nō erubescat se stercore p̄prio sedasse: sed erubescat abluere. Uñ Bern. exclamat d̄r. O infamia pessima pudet abluī z nō pudet inq̄nari. abstergit caliga z nō abluīt aīa. O qd̄ stultius q̄z cūz dyabolo velle iacere in p̄catis: z in sceno cū porcū poti⁹ q̄z velle iuxta regē sedere in mūdiciā vestitū ad mensam delitijs plenā aureis fulgentib̄. **N** Circa secūdū de p̄ditiōe solitaria. qz deus sic voluit z ecclia sic instituit q̄ solus p̄fessus soli p̄fessori in secreto p̄fiteat: v̄l patz de pe. z re. c. oīs v̄riusq̄. Sed circa h̄ querunt tria.

Primo de causa huius z rōne.

Secōdo de eius necessitatiōe.

Tercio de eius plurificatione.

Primo q̄nt q̄re benedictus de⁹ voluit p̄fessio nē fieri s̄z a solo p̄fite solī sacerdoti. Ad id r̄ndet Aug. d̄ pe. di. j. c. quē p̄iter. di. sic. Et mīa em̄ h̄ p̄cepit dñs v̄l neminē peniteret in occulto s̄z erubescētiā vinceret cū p̄ seip̄m sacerdoti d̄r. Nec ibi. Secōdo q̄nt. utrū p̄fessio sit faciēda necessario soli sacerdoti z a solo. R̄ndet fm̄ fr̄m Ange. in sum. q̄ sic de necessitate p̄cepti ecclie. d̄r. c. oīs. de pe. z re. **O** Et h̄ documenta duo accipiūt. Quoz s̄z vnū ē q̄ sacerdos q̄ p̄les q̄nq̄z p̄ueros ad p̄fite dū obligatos z a fortiori adultos insinuat p̄fiteri: v̄rosq̄ siml̄ audien. vnū s̄z dextera. alium aure sinistra. nisi cogeret articulus mori nō quadit mortale. qz sic facit p̄ p̄ceptū ecclie. Secūm documentū q̄

Dominica de passione

scz vt Rich. 8r. in articulo necessitat. qñ mors iminer de pñq: ita q vnus post aliū nō pōt ex pectari ad pñtendū: tunc licz ples sñ audire in pñssioe. nec p b euacuat vñus sacramēti. Tercio qñt. vñū pñssio facta plibz sñ sacerdotibz sit pñssio sacralis. Ad b Sco. 8r q nō. qz vn⁹ xps ē quē sacerdos repñtat. Vñtñ fm Rich. si qñs vcllet pñtēri duobz sñ sacerdotibz. pñt b vt certius pñtū bñt. vñ pñt feruorē. z vt sit magis trāquilla eius pñcia. illi pñt sine pctō audire et absoluerē. als aut peccarēt. qz facerent pñra pñe pñm ecclēsie.

P Circa tertiū de indispōsito pñtente quēnt vñū pñssio sit acceptanda z aliqd valeat qñ cōfitens est indispōsitus ad grē suscepñs. b ē: qñ manet in volūtatē adhuc peccandi. vel nō vult satisfacere qd tenet. vel qñ ex mala intentiōe pñtēz z bñmōi. Ad qd nñdet fm frēm Ange. in sñ. z doc. pñra documēta colligēti. Primū qdē documētū qd notat doc. in. c. qdā. de pe. z re. vicz q licz penitētia z pñssio taliū sit acceptāda z salubribz monitis eis pñia indicēda. tñ absolutio nō est talibz impēdēda. Rō. qz tales nō sunt capaces absolutiōis z remissiōis peccati.

Scōm q valet talis pñssio ad mltā. sicut valent alia bona opa in pctō mortali facta: sed nō valet. s. directe ad vitā eternā z ad celestē glīam merendā. sed ad illā indirecēte valet in qñtū dñs ponit ad pñuersionē. Exemplū legīt li. de dono timoris q miles qdaz taliter pñssus est. cui in pñia iniunctū est q qñcūqz anulū in manu videret de morte z penis inferni mēor esset. qd cū plies fecisset emollitus est ad vere penitendūz.

Q Tertiū documētū q scz tutius tenēdū ē q talis in casu bñmōi tenet pñssionē iterare. qz sic tenet cōior opinio theologoz: vt dñt scñs Bonauē. pñz in Ange. Et b vñz est q oīno tenet iterare qñ murtat pñssorē. Secus si ad eundē cōfessorē redeat z iste adhuc in mēoria habeat peccata q pñssus fuit sibi. vñ saltē scit quā pñiam imposuerat p eis fm Pe. de pal. Nā sic sufficeret impliare pñtendo dicere. De illis etiā pctis que als vobis pñssus fui dico meā culpaz. Et sufficit q pñssor idē recorderet in genere de pctis cōfessis z de qualitate vite ei⁹. licz nō recorderet d pctis in nūero vel specie. Alioquin tenet iterare. Nec angelica. Exemplū finale narrat Arnoldus q qdam vir multū honorabat brāz Mariā. attamē qdā suūz graue pctm p pudore nō cōfitebat. alijs cōfessis tandē in secreto deo cōfitebat di. De pñia pñssio esto mihi pctōi. Quādā vice sic cōfiteri apparuit sibi dyabol⁹ in forma sacerdotis di. Ecce misit me dñs ad te vt cōfitear hoc vñū. Et statim cōfessus est illi. Ait dyabol⁹. In iūgo tibi vt b pctm nūqz ampl⁹ alicui pñtear. Iaro tibi esse remissum. Cūqz iste hō venisset ad extremā horā vidit q angeli cū demonibz cōtēz debāt de aia. Demones dixerūt. In mortali nō

pñssio decessit q nostra est. z rapuerūt eaz ducēti ad ifernū. Sz subito beata vgo Maria occurrit di. Dolose hūc decepisti ne cōfiterer. iō pñpio p tremendū iudiciū vt aiam ad corp⁹ suū reducaris. z sic ille reuixit et cōfessus est sacerdoti de oibus z de hoc retento. z sic pñiam egit. Rogemus q christum. zc.

Dñica de pñssioe in mane Sermo. xxxvij. de cōfessione retardāda vel accelerāda in casibus.

Amē dico

A vobis: si qñs fmonē meū seruauerit mortē nō videbit in etñū. Vñba sunt saluatoris nñi. Joh. viij. z in euāgelio hodierno. in qbz ipse de⁹ noster mirabilem erga nos amorē insinuat tripliciter. Primo cū dicit Amē amē dico vobis. Lira. i. fideliter. z dupli/ cat ad maiorē certitudinē. Nec Lira. Nā i hoc maxima charitas oñdit q de⁹ ipse tante maiestatis ifinitē q nulli tenet et tñ ex charitate dignat iuramento se nobis obligare. O qñta charitas tantū reges tā miseris pctōibz qbz i nullo eger iurādo se pmittere. Scdo charitatē oñdit cum subdit. Si quis fmonē meū seruauerit mortē nō videbit qz pmittit vitā q est sūme amabilis Nā fm pñm. ij. de aia oīa esse z viuere appetūt. O q pctōres q horretis mortē seruare fmones xpi z viuētis. Tercio charitatē insinuat: cūz ad dit. in eternūz. qz eterna vita est sūme amabilis sup oīa: ad quā creati sumus. O q dulcissimū. o charitate plenū verbū Jesu pñditi. o pctōres auscultate di. Amē amē dico zc. pñz i euāgelio.

Erq aut inter xpi sermones qñs debem⁹ serua re vt eternā mortē euadam⁹ est pñcipua pñssio z pñia. ideo d ipa pñter ea q pñdicta sunt tria mystes tria notem⁹ in hoc sermone declaranda.

Primū de temporalī retardatiōe.

Secundum de casuali acceleratiōe.

Terciū de salutari eius liberatiōe.

R Circa pñm de retardatiōe tpali quēnt. Vñū hō pctōr cōmissio mortali pctō possit licz te retardare vel differre pñssionē vsqz ad tps q obligat pñtēri sel in anno. Ad qd nota q hec q stio mag⁹ z difficil⁹ ventilat inter doc. Nā Sco. in. iij. di. xvij. ar. iij. 8r. q dubiū est alijs dicentibus q sic alijs q nō. Et Peñmo Archid. z In no. de pe. z re. c. oīs vñiusqz serus. dixerūt pñssionē differri nō debere habita oportunitate pñtendi post lapsum in mortale. Alioquin differēdo nouū pctm incurreret hō. qz licz ecclia statuerit dico. c. oīs vñiusqz. sel in anno pñtendū tñ illa pñstitutio nō intendit artare ad tpus. Jā ibidē dñt saltē sel in qñt z ad minus. Sz hec pñssio pñtūo pñtē negligentiā hōim q nollent pñtēri semel in anno. Sed hec opinio cōtē nō tenet.

Scdo qñ tutior est opinio Bonauē. in. iij. di. xvij. scz q religiosi habita oportunitate idonei

Confessoris nō pnt differre: s; tenent sine mora cōfiteri. qz corz vita tota est z esse d; pnie tps. De clericis aut secularib; nō audeat affirmare. s; de puris laicis secularib; de q; si differūt. ppe maio re oportunitate tps z Confessoris vsq; ad q̄dra/ gesimā: excusant. Si vero talē oportunitatem hēnt ita q; maiorē nō sperāt hīc illo anno. tūc nō pnt differre vsq; annū. Tercio pīde No tandum fm theol. doc. colligendo. Q; votū si/ ue. ppositū pfitendi omīs tā laici q; clerici z reli giosi tenent post pcrīm hīc statim cū tenent ptri tionē formare. hoc est: qn̄ excitant a grā dei fm Alex. vt paruit fmonē. xix. f. Sed pfectionem actu faciendā post lapsus pcrī scz mortāl differ re vel retardare pōt esse licitū z illicitū. Sicut dilatio baptismi actu suscipiēdi pōt fieri bñ vl male ex causa ex qua fit. Sic z pfectionis dilatio potest fieri tripliciter.

Primo ex causa meritoria.

Secō ex causa viciosa.

Tercio ex causa nimis piculosa.

S Primo in quā ex meritoria causa. s. qn̄ q; rōnabilr cōfessionē differt ex causa bona q; fm wilhel. pifici. pōt fieri licite. Primo rōe pffesso ris. B est: si q; pprea differt vt meliorē vel pru dentiorē pffessorē hīc possit q; sibi melius pfulere valeat. Secō rōne maioris recordatiōis de suis pcrīs. Tercio rōne maioris deuotiōis z p curande ptriōis amplioris p sacro tpe zc. In casib; bñōi differre cōfessionē nō ē pcrīm s; me/ ritoria. Secō pōt differri ex causa viciosa. s. ex negligētia. Si q; em̄ in casib; in q; necesse est cōfiteri statim (de q; infra dicemus) ne gligat vel obmittit pfiteri mortāl peccat talis.

Tercio pffessio pōt differri ex causa nimis pi culosa scz qn̄ q; differt ex ptempu: qd est gra/ uissimū. Sed di. Qualit reputat q; ex ptempu differre pffessionē. Rndet q; b iudicat. Primo rōne culpe: cū idcirco differt vt interim liberius pcrā iteret. sicut exēplū de tenentib; meretrices. vel aliena bona z sic de alijs. q; differunt pfiteri ne puincant z cogant relinqre zc. Secō rōne obstinate malicie: qn̄ dei grā hoīem efficaciter moueret ad pffessionē z tū obstinata mente p̄di cit. ita q; si etiā putaret cē mortale: adhuc differ re vellet. Ex oib; istis p̄dictis patz fm Rich. in iij. di. xviij. p̄corditer q; Alexā. Scotū Thomā cū q; cōiter pcurrūt theologi. vitz q; confiteri plies q; semel in anno nō est pcepti s; p̄silij. sic z eucharistia sumere xpiano p̄lo plies q; sel. s. in pascha nō est pcepti sed p̄silij. Nā codē decre/ to vtrūq; p̄cipit. Quare sequit q; si q; differt vel retardat pffessionē nō peccat mortāl. etiā si differat habita oportunitate pffessionis. Excep/ ptis tñ casib; q; articulo scō subseqnt. q; in ill tenet nō retardare pffessionē s; statim facere. Et etiā excepto q; dilationē nō faciat ex causa mala s; p̄tendendo. sed ex causa bōa vt p̄dictū ē. Sic

tñ q; hēat ppositū pfitendi tpe statuto ab ecclia. Et sic soluunt oēs obiectiones b; fiēde q; p̄tereo. qz nō ē necesse p̄lo p̄dicare illas. O g xpiane di sce becy plurices p̄fitear; q; semel. ne differas ni si causa legitima.

I Circa scōz de casuali acceleratōe querit. Qualib; in casib; tenet q; necario accelerare cō fessionē actu ita q; nō possit differre p̄tunc sine mortali pcrō. Ad qd nota q; plures sūt bñōi ca sus q; scz p̄fiteri ex Rich. sup. iij. di. xviij. ar. iij. q. vj. z alijs recolligim; i q; b; tenet hō statiz pfi teri habita oportunitate fm doc. cōcorditer.

Primus casus rōne sacramēti suscipiēdi.

Secō rōne ministrandi sacm̄ alteri.

Tercia rōne acc; solennis ecclesiastici.

Quartus rōne dubij.

Quintus rōne instituti.

Sextus rōne stimuli.

Septimus rōne periculi.

Ultimus rōne articuli.

Quō aut istī casus obligēt ad acceleratōē d; neci tate z qn̄ q; de pgruitate zc. declarabim; p̄seqn do de singlis iuxta doctorū dicta.

Primus casus rōne sacri suscipiēdi. vitz qn̄ q; vult cōicacēvl missā celebrare tūc em̄ habita oportunitate tenet oīno nō solū p̄teri s; etiā pfi teri. nisi excuset p̄pter scandalū vl p̄sone vl p̄pli. puta q; tā idur; recolit d; aliq; pcrō mortali z si/ ne scādalo nō p̄t dimitti vl pffessio bñ fieri. tunc sufficeret p̄tricio cū pposito pfitēdi. p̄z i Angeli ca. Silr laic; cū in cōicando recolit iuxta altare existēs. q; tūc nō pōt sine scādalo dimitti zc. Alis tenet fm Scotū z cōic doc. Jreanthōn. flor. p. ij. ti. ix. c. xij. q. iij. dicit. q; pcr; d; pak. extendit se etiā ad omē sacm̄ suscipiēdū vt sit necaria pus pffessio d; mortali nō dū cōfesso. excepto baptis mī sacro. Nec i. iij. p̄z i Anthonina s. Unz qn̄ q; habet suscipe sacm̄ o; dīne tenet cōfiteri habita oportunitate vt vult Pe. de. Tharāt. i. iij. di. xviij. Et Tho. i pmo qdlibero. q. vj. z Joh. Nea. Jo z de alijs sacris suscipiēdis p̄silr videt. s. de pfirmatōe z m̄fimonio z extrema vinctōe. cū nō videat rō diuersitat; q; de silib; idē est iudiciū. Un fm Bona. i Angelica d; q; extrema vinctio tñ dber dari ifirmis q; i mortali nō sūt. p̄pter di cra tuti; videt vt hō si habita oportunitate z cō/ mo de pōt faciat pffessioēz an sacri suscepōz. z b; p̄fiteri qn̄ ē pcrīm ei; manifestū. Quia glo. i p̄nci pio d; pe. di. v. dīc. q; pcrīm mortale ē manifes tū statiz hō tenet pfiteri. Et fm f̄rez Angelū li/ mitat i casu rōne sacri suscipiēdi vl mīstradi vl acc; solēnis i ecclia zc. Si aut. p̄fic nō p̄t cōmo de pfiteri. vl q; q; de p̄p̄nq; expectat aliū cui de uoti; atq; securi; pfiteri se credat: sic s; fm Ric. possit pffessioēz differre. tñ cū vā p̄tricioē z p̄posi to pfitēdi tenet sacm̄ suscipe. Secō casus rōne mīstradi scz sacm̄ qdēuq; alteri. Nā p̄ gnali re gula. j. q. j. c. Dia sacra. ponit Augu. di. sic Dia

Dominica de passione

facta obsit idigne tractatibz. p'st tñ p eos di-
gne sumitibz. g' tenet in b' casu sic z in p'mo casu
ia dictu' e' z p'z in Ange. **U** Tertio casus rō
ne actus solēis eccl'astici. Nā Zandul. sup. iij.
di. xvij. q. ij. z ponit in Ange. de q' qñ q's dz ad
ministrare sacra v' aliquē actū solēis in eccl'ia ex-
ercere. puta legere euāgeliū z h'mōi. q' tūc tenet
p'fiteri. Et h' p'sertim si p'ctm cōmissū ē m'ifestū
vt in p'mo casu patuit. Idē tñet san. Bernardi-
nus in suo q'dragesimali d' epl'a solēis i' eccl'ia
canēda. Idē etiā videt d' p'dicatioe faciēda. vt p'z
p' glo. sup. c. oia sacra. j. q. j. Un' Antho. flo. i. cō-
fessionali d'r. q' qñcns q's in mortali ex'ns p'di-
cat sciēt: toties mortāl' peccat. Idē etiā de ill'
q' sciēt in mortali ex'ns p'ssiones audiūt z ab-
soluūt. Deniqz iste casus pōt extendi etiā ad il-
los q' solēis in eccl'ia h'nt aliquē tenere ad ba-
ptismū v' p'firmatiōz vt cōpatres: q' ē actus so-
lēis in eccl'ia. idcirco idē iudiciū qd de p'ceden-
tibz vt v'z cū p'scia p'cti mortalis sine p'ritiōe p'
uia tales actus nō exerceāt. z debēt p'fiteri saltē
de p'gruo. Ad p'bandū p'missa ē talis rō quā
ponit Tho. in. iij. di. xxiij. q. Utz quis in p'cto
mortali ex'ns possit sine p'cto vti ordine suo zc.
Qz lex (inq'z) p'cipit vt hō ea q' iusta sūt: iuste exe-
quat Deut. xvj. Et addit. q' ius nature est indi-
spēsabile. Hoc ē autē de iure naturali vt hō scā
scē p'racet. Quicūqz autē in p'cto mortali aliqd
sacri officiū p'racat: nō ē dubiū qñ indigne z
nō scē illud faciat. Excludit g' q' qñqz in p'cto
mortali ex'ns sciēt exhibz se in aliq' actu vt mi-
nist' eccl'ie: toties mortāl' peccat qñcns h'mōi
actū facit. Proinde z Amb. d'r. Meli' ē diuina
sacra oīno dimittere qz indigne tractare. Exē-
plū legit in spec. di. ix. ex. q. magn' Karol'
qdā die festiuitat' dñi missaz audire: diacon' q'
nocte illa peccauerat cū mliere nec penitēs euā-
geliū canebat. Et ecce dei iudicio aranea de sup-
caput ei' filādo descēdēs in aspectu ipator' cas-
put ill' pupugit ac sine mora illū mliex extir-
xit. O dei iudiciū. Quart' casus rōne dubij. h' ē
qñ q's p'babl'r videt v' dubitat q' ampli' illo
anno copā idonei p'ssoris h'ie nō poterit q' s.
ipm possit absoluerē saltē p' tpe ab eccl'ia statu-
to. Exēplū g'fa. Si q's tale p'ctm h'z q' ad papaz
vel legatū absolutio p'tinet. z nūc h'z copā p'ses-
soris a q' pōt absolui: tenet p'fiteri: si dubitat q'
postea nō habebit. Sed heu. **X** Aliq' cau-
lantes dicūt. Quid mihi de observādis casibz
h'mōi. sufficiat mihi eccl'ie p'ceptū simpl'r tenēdū
q' tñ sel' in āno p'sitear. Sed p' exēplo ad sub-
levationēz mentiū ponat q' Petrus accepit a
iudice vineā excolendā p' salario p'petenti. Qui
mercede accepta cū vineā colere cepisset inuenit
m'ltas labruscas. s. siluestres vineas: spinas z
vepres: q'z tedio affectus vult vineā deserere z
salariū retinere. Querit g' an possit h'. Ipse pet'z
arguit sic. q' de labruscas z spinis nihil fuit co-
gitatū vel actū in paciscēdo. s. de vinea tñ fru-

ctifera. g' ab h' pacto nō ē recedēdū. ff. de legat' z
fideicomis. l. nō aliter. Sed iudex p' h' d'r. Absqz
h'mōi vince cultura nullā hēbit utilitatē nec fru-
ctuū redditiōz. g' h' fuit subintellecū. arg. ff. ad
legē aq'liā. l. illud. g' opus ē cōplēdū oīno vt pa-
ctu teneat: nocua auferēdo. Al's salariū p'dat.
q'z pactū nō tenuit. Et h' est verū ac snia sic fert.
Spūal'r sic hō in vita p'nti accepit a deo aiām
tāqz vineā excolendā v'utibz z p'nie opibz cra-
dicando oēs spinas viciōz z ejiciēdo p' p'ritiō-
nē z p'ssionē. qd si fidel'r nō fecerit: p'det merce-
dē etne b'ititudinis. O g' p'cto discē fidel'r p'site-
ri. Quint' casus rōne instituti h' ē: qñ instōne
sp'ali q's ē obligatus ad plies p'siteādū. z statu-
tū obligat sub p'cepto. sic sūt religiosi h'ntes sta-
tutū bis in hebdomada p'fiteri vel sel'. tūc tenet
p'fiteri die statuta h'ia oportuitate. Sext' rō-
ne stimuli. s. p'scie dictātis q' statim teneat p'site-
ri. q' Aug. xvij. q. j. c. oēs. s. ex bis. d'r. Oīne qd
fit p' p'sciaz edificat ad gehēnā. **V** Septim'
rōne piculī. h' est qñ q's dz exponere seipm picu-
lo mort'. vt puta intrat bellū v' iter latronū p'z-
culis plenū. v' pestilētie terrā z alias piculosas
infirmittates incurrit. Nā g'nal' regl'a ē fm' p'e-
de pal'. q' sp' tūc est piculū mort' cū q's est in tali
casu in q' freqnē hoies moriunt'. Nec in angel'.
Et q' p'z q' mlieres in p'tu p'stute sunt in picu-
culo mort'. iō an tenent p'fiteri de p'pinq'. Octa-
uus casus ē rōne articuli. s. mort'. q' tūc q'libet
tenet se p'pare p' p'ssionē z p'ntiam veraz ad dei
miaz p'seqndā in iudicio tūc iminēt. Un' scūs
Aug. in sua legēda dixisse legi' in hora mortis.
q' nullus hoim qñtūcūqz excellētis meriti sine
p'ssione z eucharistia debeat mori. O g'chari-
simi nolite p'dere aiās v'ias: s. p'sitemi. pur tene-
mi in casibz p'dictis saltē p'p' utilitatē p'ssiois.
Z Circa tertiū de salubri liberatiōe. s. a morte
p' p'ssionē. Ex q' xps dñs in hodierno euāgē. iu-
ra thema p'acceptū iurādo p'mittit di. Amēas-
men dico vob: si q's fmone meū fuauerit mor-
tē nō videbit in eternū. Et inf' oēs xpi fmones
observādos p'cipue fmō de faciēda p'ssioe h'z
hoiem liberare salubriē a morte. fm q' testatur
Amb. in fmone q'dragesime. z de pe. di. j. ecce
nūc. di. Cōfessio aiām a morte liberat. Jō breui-
tatis amore finē ponēdo huic fmōni: sufficiat
notare qm cōfessio liberat a morte triplici. v'z
q' Primo a morte aie q' fit p' p'ctm a q' liberat
excludēdo. Secdo a morte nature a q' sepe mira-
culose liberat. Tercio qz a morte gehēne p'cauēs-
do. Nec oñdit de' p' tale. Exēplū miraculosū
qd narrat Lesari' in dyal. di. q' in ciuitate Dar-
bacen. clerie' qdā depaupatus h'ns sorore dicit
cuidā aurifabro. Apporta ad domū meā vasa
aurea z argentea: est em' qdā mercator apd me
q' vult talia emere. Aurifaber luatū desiderans
accepit plima vasa h'mōi z venit. Quē vidēs de-
ricus cē solū in domo: occidit. p'p' h'ndū thesau-
rū illū. z cū sorore adiungere in cloacā picat. Lū

q̄ aurifaber nō rediret domū alia die familia
requere cepit illū. Tandē suspitōe mora deric⁹
ille atq; soror captiuant. sed crimē negāt. Post
ea cōiūci p aliq̄ indicia res inouit et morti ad/
iudicant ambo. Tūc soror dixit fratri. Cōfitea/
mur pccā nra vt si morimur in corpe: nō moria/
mur eterna morte gehēne. s. iuxta xpī pmissum
s̄ dictū. Sed clericus induratus noluit p̄fiteri
puella autē p̄fessa est cū maria p̄triciōe et lachry/
mis mlt̄ sacerdoti. Deinde colligati sil ad p̄cre
mandū: igne magno accēso cleric⁹ mor p̄sumit
Puella vō h̄tute p̄fessiois vincul cōbustis nō
aliter sensit ignis ardore q̄ ventū rois flante.
Quo viso miraculo. oēs q̄ ibi astabant deū lau/
dauerūt. et mlti p̄fessione frēq̄ntare ceperūt. O ḡ
xpiane pensa valore p̄fessiois de q̄ subsequēti ser/
mone pla alia dicemus. Rogenus ḡ xpī m̄ zc.
Dñica de passiōe post prandiu Ser. xxviiij.
de p̄fessiois fructibz et reiteratiōe necessaria.

Reoccupemus

p̄ facie dñi in p̄fessioe. ps. xciiij. Scitis
ps̄. in spūscō instruit nos et bis in
p̄missis vt p̄occupemus facie dñi dei nri in cōs/
fessione. Sed qm̄ iuxta scripturas p̄mo q̄daz
est p̄fessio dñe laudis. et hāc debem⁹ nos p̄oc/
cupare fm̄ Lyrā sic intelligēdo q̄ tēptatiōz dia/
boli a cti p̄fessioe impedire cōnatis debeam⁹ anti/
cipare. qd̄ facim⁹ qm̄ a pccis ad deū diligēdū et
laudādū p̄uertimur. Nā Eccl̄. xv. Nō est specio/
sa laus in ore pccōis. Scdō q̄dā ē p̄fessio pccō/
rū et accusatiōis. et in hac debem⁹ deū iudicē p̄/
occupare in p̄fici faciēdo. Nā in exēplo videm⁹
q̄ qm̄ q̄s eximiat a iudice sniaz mortē p̄ se feren/
dā iusto iudicio. tūc festinat p̄occupare facie iu/
dicis anq̄ snia lata sit et plata. vt negocia sua cō/
ponat antea q̄ sniam dānatiōis erapiat. Sic
spūalr debem⁹ charissimi et nos anteq̄ in hora
mortis iudex xps ferat dānatiōis sniam vt cōpo/
namus cū xpo p̄occupādo et p̄ueniēdo tps iu/
dicij et snie in p̄fessioe pccōz: ne snia eterne dā/
natiōis feriamur. Proinde Eccl̄. xvij. An mor/
tē p̄fiterē: a mortuo q̄si nihil perit p̄fessio. qd̄ p̄/
poni p̄ alio themate. Et fm̄ Lyrā exponit: qz cō/
fessio pccōz an mortē valet ad salutē multipl̄r.
s̄ post mortē inuicil est sibi. O ḡ charissimi. o vi/
ri. o mlieres. o senes. o iuuenes. o diuites. o pau/
peres. o pncipes. o oēs cōiter hoies: hortor vos
et me iuxta pmissum thema p̄occupemus facie
dñi in p̄fessioe. Itaq; de p̄fessioe aduocaria my/
steria p̄ b̄ fm̄ōe declarabim⁹ p̄ter ea q̄ tacta sūt
in p̄cedentibz.

Primū de p̄fessiois saluifica iteratione.

Scdm̄ de reiteratiōis necessaria obligatiōe.

Tertiū de obmissiois durissima dānatiōe.

A Circa p̄mū de p̄fessiois reiteratiōe q̄rit. vtz
p̄fessioz factā respectu corūde pccōz debeat hō
reiterare. Rūdet fm̄ Rich. in. iij. di. xvij. et cōf̄
doc. q̄ de et legitime p̄fessus nō tenet de necessarij

tate et eisdē pccis p̄fessione reiterare. Notant d̄z
de et legitime p̄fessus. qz in certis casibz q̄bz p̄fessio
nō fit rite vel legitime: tenet necessario p̄fessionē
pccōz iterare vt fiat legitima p̄fessio de q̄bz p̄tes/
bit ar. ij. Als nō tenet q̄s obedire etiā p̄fessori p̄/
cipienti sibi vt iter eadē pccā p̄fiteat de q̄bz rite
p̄fessus ē fm̄ Pe. d̄ pa. Rō Rich. ē. qz nō ē rōna/
bile vt p̄ eadē cā necesse sit hoīem bis iudicari i
eodē foro. Si tñ q̄s ex bono p̄filiō velit iterare
p̄fessionē de eisdē pccis laudabile ē et meritorij
de pe. di. j. mēsurā. Nec i ange. B Proinde
Alex. de ales in. iij. nō tñ p̄ necessitate s̄ q̄dā cō/
gruitate laudat illos q̄ sepius iter p̄fiterent pccā
et statim: asserēs frēq̄ntē p̄fessioz valere ad p̄tes
p̄fessionē. (vtilitates.

Prima est culpe cognitio.

Scda erubescētie satisfactio.

Tertia mentis securatio.

Quarta pene diminutio.

Quinta intercessioz multiplicatio.

Sexta gr̄e augmētatio.

Septima remissionis securatio.

Octaua offensionis curatio.

Nona dei gl̄ificatio et demonū p̄fusio.

Pr̄ia utilitas d̄z culpe cognitio: qz sacerdos in/
struere d̄z p̄fiterē et ei oñdere pccōz ḡuitatē si est
mortēvl veniale vt sciat se cauere. et sic sepe p̄fi/
tēdo dan⁹ cōḡsat pccā sua et p̄fciāz scit rectifica/
re. Scda d̄z erubescētie satisfactio. Aug. de pe.
di. j. quē penitet. d̄z. Erubescētia mag⁹ ps ē facil/
factōis. Tertia d̄z mētis securatio q̄ fit ex cogi/
tatiōe venie acceptē. Quarta pene diminutio
q̄ fit ex vi clauū. Quita incessioz multiplicatiō
qz p̄fessores tenet orare p̄ ill q̄ sibi p̄fiterent. et sic
pl̄bz p̄fiterēdo pl̄fificant orātes. Sexta gr̄e au/
gmētatio. qz q̄libz p̄fessioe gr̄a acq̄rit. Septia
remissiois securatio. Un̄ m̄gr in. iij. di. xvij. cūij
d̄z. Quāto pl̄bz p̄fitebit q̄s in spe venie turpitu/
dinē criminis: tāto facili⁹ p̄seq̄t gr̄am remissiois

Octaua d̄z offensiois curatio. qz deus auget
gr̄az vt possit cauere pccā. Nona dei gl̄ificatio
et demonū delectio. qz toties de⁹ p̄ hūilitatē p̄fi/
tēt gl̄ificat et diabol⁹ p̄fudit et deijcit. L Un̄
Aug. li. d̄ p̄nia d̄z. Nec veheēm̄ diabolū p̄ster/
nim⁹ q̄s cū hūilitatē seq̄mur. nec aciores ei do/
lores infligim⁹ q̄s cū pccōz nroꝝ plagas p̄fiterē/
do sanam⁹. becille. Exēplū narrat Leta. i dyal.
et in spec. di. vj. cē. lxxij. q̄ qdā m̄gr Thō. theo/
log⁹ cū i castro qdā moritur⁹ cēt: vidit diabolū
stātē in anglo. Qui dixit. Quid h̄ stas crūeta be/
stia. Adiuuro te p̄ deū viuū dic mibi qd̄ vob ma/
rie noceat. Ad qd̄ demō rñdit. Nihil nob̄ tantū
noꝝ et vites nras sic enervat q̄m̄ frēq̄ns p̄fel/
sio. Quo audito doctor ille let⁹ expirauit. O ḡ
xpiane discē p̄fessioz frēq̄ntare. S̄z vt p̄ solas/
tōe aliq̄d iherā. Exēplū ad exatādū a sono. Noli
te p̄fiteri sicut: vt narrat d̄ qdā q̄ iuit ad macellū
volēs vicz carnes astute rape. et p̄ irauit eccl̄iaz
viditq; ibi sacerdotē p̄fessioes audierē. accessit q̄z
et secreto q̄i ficta p̄fessioe dixit eis. Dñe b̄eo q̄ndā

Dominica de passiōe

locū pessimū q̄ nō ē p̄fessus a mlt̄ annis. nūc induxi eū dē vt p̄fiteat̄: audite ḡ eū dē z corrigite dūre: qz auarus ē. z de pecūia pot̄ vob loquit̄ q̄ de alijs. Sacerdos ait. Adduc illum ad me. Tūc ille in macello acceptis carnibz dixit carnifici. Mitte fuū tuū mecū z illi p̄soluā in hospitio. Quē adduxit ad sacerdotē: cui susurrauit. de Iste est hō de q̄ dixi vobis. Sacerdos simplex nesciēs doliū: dixit suo carnifici. Expecta fili q̄ usqz p̄ficiā iā isti p̄fessionē. s. quē audire cepi z postea disponemus. s. iste de soluēdo putauit. Ille aut̄ interim cū carnibz abcessit. Postea ḡ sacerdos dixit illi fuo. Eōfiteri fili p̄cā tua. At ille. Quid mibi de p̄fessioe: p̄solue p̄cū de carnibus. Sacer. dixit. Miser: audiui de te qz totus es auarus z sp̄ pecūiā somnias. scito qz nunc confiteri te oportet q̄ nō es p̄fessus a mlt̄ annis vt dixi mibi socius tu. Sicqz altercatioe mora maḡ rixa est inf̄ eos exorta zc. Sed iam queramur ad fmonē.

D Circa scdm̄ de reiterādi obligatōe. Querit̄ in q̄bo casibz necesse sit iterare p̄fessionē de eis dē p̄cā factā. Ad qd̄ r̄ndet̄ fm̄ doc. q̄ multi sunt b̄mōi casus. Ex q̄bo t̄m̄ illos q̄ cōmuni ap̄ probant̄ z tūc vident̄ teneri hic p̄sequemur.

Primo p̄pter absolutiōis impotentiā.

Secdo p̄pter p̄fessoris ignorantia.

Tertio p̄pter diuisionis maliciā.

Quarto p̄pter obliuionis negligentia.

Quinto p̄pter debite dispositiōis carentiam.

Primus casus p̄pter absolutiōis ipotentiā. s. ē: qn̄ p̄fessus ē p̄mo aliq̄s p̄fessor tali. s. q̄ illū nō potuit absolvere. vl̄ qz ille p̄fessor nō habuit iurisdictionē eo q̄ fuit sacerdos alienus: nō aliq̄ mō p̄p̄r: vl̄ qz excoicatus aut̄ interdict̄ vl̄ suspensus. vl̄ qz p̄ficens habuit tale p̄cā qd̄ sacerdos nō potuit sua auctoritate absolvere. p̄p̄ ea d̄z ad supiorē recurrere p̄ absolutiōe. z illi res nec̄ iterato p̄fiteri. In p̄dict̄ casibz qn̄ p̄fiteres p̄ ea audir̄ vl̄ p̄cipie talia: tenet̄ iterare p̄fessionē. Rō. qz absolutio nō valet ab eo q̄ nō pōt̄ absolvere. extra d̄ sen. excō. c. nō dubiū. Un̄ fm̄ Rich op̄t̄ tūc recurrere ad supiorē z iterz p̄fiteri illa de q̄bo nō potuit absolui. Alia autē p̄cā a q̄bo potuit absolui: iterato p̄fiteri nō tenet̄ d̄ necessitate. si t̄m̄ integre oīa p̄fessus ē. p̄prio sacerdoti p̄ oīa rite z absolutus ē legitime. al̄s tenet̄. Quia qd̄ nō est rite factū p̄ nō facto reputat̄. ff. Quid de his q̄ fac̄ dare cogunt̄. l. q̄tiens. Scōs casus p̄pter p̄fessoris ignorantia. Nā si q̄s sciēt cōfiteri ignorant̄ p̄fessor in casu piculosi p̄cā q̄ ille nesciat absolvere: tenet̄ p̄fessionē iterare alicui p̄fessori d̄sc̄reto. ne se piclo exponat. Tertius casus p̄pter diuisionis maliciā. s. qn̄ q̄s nō p̄fiteri i regre oīa vni p̄fessori. ex malicia sciēt tacendo aliqd̄ mortale vl̄ et̄ circūstanciā q̄ esset necessario p̄fiterenda. tūc tenet̄ iterato oīa p̄fiteri. Et d̄ b̄ exēplū ponemus in fine bui fmonis.

Sz qd̄: si aliqd̄ p̄cā mortale tacuit nō ex malicia sciēt: sed ex obliuione vl̄ ignorantia. R̄ndet̄ fm̄ Rich. in. iij. di. xvj. z in sūma Ange. q̄ si p̄ficens adhibuit debitā diligentia sufficientē p̄ ut potuit vt mēoriā h̄iet oīm p̄cōz mortaliū: tūc nō tenet̄ p̄fiteri alia p̄cā p̄fessa: s. sufficit p̄fiteri solū h̄ p̄cā de q̄ recordat̄. s. qd̄ fuerat oblitus p̄fiteri p̄us. Sed an̄ debeat h̄ p̄fiteri eidē sacerdoti cui p̄us fuit p̄fessus qn̄ fuit istud p̄cā oblitus. R̄ndet̄ fm̄ eūdē q̄ d̄ necessitate nō tenet̄ s. sufficit p̄fiteri alteri. Si aut̄ p̄fiteres nō adhibuit debitā diligentia ad mēorandū sed fuit ignorans ignorantia crassa vl̄ affectata: tūc tenet̄ oīa p̄cā sua p̄fessa z talr̄ oblita p̄fiteri vni sacerdoti. Excepto s. Bonauē. q̄ si p̄orē sacerdotē h̄iet cui fuit recent̄ p̄fessus: ita q̄ in mēoria h̄iet p̄fessa p̄cā. vel salte p̄niam impositā. tūc sufficeret p̄fiteri oblitū cū sua negligentia z de illis p̄us cōfessis dicere culpā implicare. vt ser. xxxvj. Q.

Ex his docum̄tū est fm̄ Pe. de pal. in. iij. q̄ qn̄ p̄m̄ p̄fessor habebat auctoritatē absoluedi ab oī excoicatione z oībo casibz: z sic int̄debat absolvere ab oībo p̄fiterē: tūc licz p̄cā oblituz ex negligentia esset casus resuatus vl̄ excoicatio poterit nihilominus p̄fessor scōs eū absolvere: qz nō pōt̄ esse amplius casus resuatus nec̄ excoicatio sed solū p̄cā simplex. Aduertant̄ illi q̄ eligūt p̄fessorē auctoritate aplica. vl̄ q̄ intrant̄ religionē: vt sc̄z faciāt se absolvere sic q̄ in absolutiōe p̄fessor int̄dat ab oī excoicatione z oībo resuatis casibz absolvere qn̄m auctoritas eoz se extendit. Alioqn̄ oporteret recurrere ad euz q̄ de iure posset a tali absolvere. facit extra de sen. excō. c. officij a p̄rio. z d̄ res̄p. c. sup̄ l̄ras. Nec̄ Angelica. Quartus casus. in q̄ tenet̄ q̄s iterare p̄fessionē est. p̄pter obliuionis negligentia. s. ē: qn̄ q̄s p̄t̄p̄lit vl̄ neglexit implere iniunctā p̄niam p̄ mortali. z iā oblitus ē illa. Si aut̄ recordat̄: nō tenet̄ iterz p̄fiteri: nisi d̄ negligentia vl̄ p̄t̄p̄tu obmisit p̄niam. Exap̄it̄ fm̄ Bonauē. qn̄ rediret ad eūdē p̄fessorē q̄ recordaret̄ de confessis vl̄ p̄niam quā iniūxerat: tūc sine iteratiōe sufficeret illam p̄niam reacceptare. Quintus casus p̄pter dispositiōis debite carentia. s. qn̄ fiete ē p̄fessus sine debita dispositiōe p̄ritiōis vl̄ attritiōis. De b̄ vide ser. xxxvj. Q. Aliq̄ ponūt p̄les alios casus circa b̄: s. qm̄ nō approbant̄ illos doc. moderni cōs̄ter: ideo dimitto.

Sz Circa tertiu de obmissiōis dānatōe durisima notādū ē q̄ in p̄fessioe aliqd̄ p̄cā obmittēs sciēt fm̄ theologos tā durissime dānat̄ a deo q̄ nullū p̄cā etiā si qd̄ p̄fessus ē tūc sibi remitteret. sed p̄ oībo penā habebit. Excusat̄ t̄m̄ si ex igr̄tia iniūabili obmutat̄. sic pueri z puelle faciūt pla p̄cā. s. mētiēdo vl̄ piurādovl̄ blasphemādo vitupando maledicēdo. z b̄mōi mōis alijs silr̄ facti z amētes q̄ cū ad p̄fessioez iducūt pla sepius p̄fiterendo dimittūt. z tales excusant̄ a dā

natōe pp̄ ignorantia inuincibile fm oēs doc,
cōter. Et fm qd̄ dr̄ in Ange. sum. tales etiā qñ
adulti facti recognoscūt illa cōmississe mortalia
z obmississe in p̄fessioe; ppter talē ignorantia nō
tenent iterare p̄fessioes p̄us factas a p̄ncipio; s̄
sufficiat de illis p̄fiteri solū qñ talia cognouerūt
forē mortalia. Sed q̄ sciēt talia dimiserūt; p̄fi
teri tenent iterare q̄ ad oīa qñcū recolūt. alioqñ
dānabūt z punient p̄ oīb; p̄fessis in tali p̄fessioe
nō legitime facta quorūq̄ annis sic steterūt
sine vera p̄fessione. Et p̄z p̄ **N** Exemplum
notabile qd̄ legit̄ in libro dicto Scala celi. z in
spec. ex. di. ix. ex. xxxj. q̄ duo fr̄es quorū vnus
habebat auctoritatē penitentiarij p̄pe. z alter erat
innocēs. Lū t̄rent p̄ viā venerūt ad castrū cuius
dam nobilis matrone; q̄ p̄cū quoddā cū suo
p̄sanguineo cōmissum in adolescentia vsq; ad
annos. xj. p̄ verecundia p̄fiteri nō fuit ausa. hec
cogitauit dī. Isti fr̄es nō cognoscunt me z forte
nūq; decetero videbūt me; iō secure istis p̄fite
bor. Lūq; p̄fiteret p̄mo istoz fr̄atz; scōs stans
ex oposito ad orandū videbat q̄ ad singula q̄
p̄fitebat̄ bufo de ore illius exibat; saltādō p̄ ec
clesia exiēs. vltimo oīm vidit bufonē terribilē
ex ore illius plures caput exēdentē q̄si exiret.
s̄ se itez retrahit. Ad qd̄ oīs alij bufones tur
matim reintrauerūt salien. in os eiusdē mulieris
facta absolutōe. s̄ eo q̄ hec p̄fessor nesciuit; recel
lit mulier. Et tandē fr̄es cū incederent in viā; q̄
vidit talia narrauit p̄fessori. q̄ ex b̄ intellexit q̄
nō fuerit bñ p̄fessa mulier. Redētes ḡ reppere
rūt eandē mulierē ecce subitanea morte mortuā
vñ p̄tristati exorauerūt deū vt reuelaret statū il
lius. Et ecce mulier apparuit eis eq̄tans sup̄ dra
conē z duo serpentes accingebāt collū illi⁹ su
geñ. vbera illius. duo bufones erant sup̄ oculos
duo canes deuorantes brachia. sagitte ignire
p̄ aures exibat. z de ore ignis sulphureus spira
bat. i capite lacerte stabat. Quā sic vidētes fr̄es
territi interrogauerūt. z dixit. Ego sum ista mu
lier infelix q̄ celauit p̄cū z sum dānata p̄petuo
Tunc frater p̄narius dixit. Per deū adiuro te
dic qd̄ significat ista q̄ in te video. Rñdit. Ser
pentes in vbera dati sunt mibi. p̄p̄ tactus imū
dos. Bufones in penas oclorū aspicientiū p̄ue
Lanes in penā; q̄ elemosynas q̄s debuissē
paupib; dare dedi canib; z amarorib; carna
lib; Sagitte ob cantilenas z detractōes audi
tas. ignē vrentē spiro ppter cupias z oscula z
turpiloq̄a. Lacerte in penā ornat⁹ capitis. Dra
coni data sum q̄ inextimabili dolore me cruci
at. p̄p̄ p̄cā. q̄ oīa cruciat me eo q̄ vñ p̄cū ta
cul. Tūc fr̄es. Itēz dic mibi. p̄p̄ q̄lia p̄cā p̄les
dānant. Rñdit. Viri dānant. ppter mltā vario
mō. sed mulieres p̄fessim p̄ q̄tuor plime dān
nant. Primū forilegiū. Scdm ornat⁹ vani.
Terriū p̄cū lingue. Quartū p̄fessiois tacite ex
verecundia. His dictis draco subito leuās eam

clamātē. Ne ve mibi maledicte; ad infernū por
tauit. Rogemus ḡ dñm iesum p̄ gr̄a zc.

P̄dicta mysteria de p̄fessioe sufficiāt; alijs
q̄ nō p̄ninent ad sermonē populārē obmissis.

Feria. ij. post dñicā de passiōe Ser. xxxix. de sa
tisfactiois diffinitioe; distinctioe; z inuicione.

Tabat iesus et

clamabat dī. Si q̄s sitit veniat ad
me z bibat Joh. viij. z in euāgē. ho
dierno. Dñs iesus (sicut Chryp̄. sup̄ hec v̄ba dr̄)
nemine violentia vel necessitate cogere vult ad
salutē trahendo. S̄ si q̄s h̄z desiderii salutis
hunc vocat. p̄terea dñs ip̄e stabat z clamabat
dī. Si q̄s sitit. i. ardētī amore desiderat diuinā
gr̄am; veniat ad me z bibat. s̄ in aīa aquā hanc
Spūalr̄ z nūc dñs iesus stat expectando p̄cōs
res ad p̄niam. clamāt. s̄. vocādo oēs dī. Si q̄s
sitit. s̄. salutē eternā; veniat p̄ p̄uersionē verā ad
me vt habeat potū gr̄e zc. vt p̄z in euāgelio ho
dierno q̄ b̄ dixit de spūsancto. Et q̄ aut nemo
pōt venire ad xp̄i gr̄am bñdā post p̄cū mortā
le nisi p̄ verā p̄niam q̄ p̄sistit in p̄tricioe p̄fessioe
z satisfactioe. z q̄ de p̄nis duob; sufficiēt egi
mus in p̄cedētib; Restat iā agere de satisfactio
ne. De hac ḡ tria mysteria notabimus p̄ fmōe.

Primū de satisfactiois diffinitioe.

Scdm de satisfactiois distinctioe.

Terriū de satisfactiois inuicione.

I Circa p̄mū de satisfactiois diffinitioe; vt sa
amus qd̄ sit satisfactio. Ad qd̄ est notandū fm
De. in. iij. di. xv. q̄ satisfactio facit p̄cipua duo
P̄rio q̄ p̄terita p̄cā curat recōpensando. Se
cūdo q̄ a futuro p̄seruat cauēdo. p̄terea varie
diffinit̄ a doctorib; theologis. P̄rio nāq; fm
Ansel. li. j. Cur deus hō. c. xij. diffinit̄ sic. Satis
facere est deo debitū honorē reddere. s̄. quē hō
norē hō p̄ p̄cā p̄terita abstulerat. Nā fm Alex.
hō peccādo facit deo iniuriā. z eius honorē qñ
tū in se est aufert. q̄ ip̄m nō honorat vt deberet
obediendo ei⁹ p̄ceptis. s̄ p̄temnit erigendo se z
creatorē suū peccando. Sed cū hō penitēs hūi
liat se deo p̄ penā recōpensando deo honorē de
bitū reddit. z sic satisfacit. Scdo q̄s quo ad
p̄cā futura p̄ Aug. de eccl̄iasticis dogmatib; z
habet in. iij. di. xv. diffinit̄ sic. Satisfacere ē pec
catorū causas excidere z cor̄ suggestionib; adi
tū nō idulgere. Et fm Bonauē. ac Tho. vocat
cās sc̄z intrinsece motiuas ad peccādū; vt est cō
cupiscētia peccādi. p̄uerudo z h̄mōi. Sugges
tioes aut vocat occasiōes extrinsecas vl̄ oppor
tunitates ad peccādū; vt sunt locus t̄ps socie
tas z h̄mōi. Nam vere satisfaciens vl̄ penitens
debet talia remouere z cauere. puta eijcere a se
male mulieris societate; declinare locum z t̄ps
oportunitū. al̄s nō vere satisfacit. Similiter si

*S. diffinitio
satisfactiois*

Feria. II. post dominicā de passiōe

q̄s nō vult reddere alienū p qd̄ tractū ē p̄c̄m
Nā. xiiij. q. vi. si res. Aug. d̄r. P̄c̄m nō remittit
nisi restituat alienū. R. Tercio deniq̄ Rich.
in. iij. di. xv. diffinit ambas illas cōplectē. sic.
Satisfactio est p̄ illata iniuria volūtaria recō/
pensatio fm̄ iusticie equalitatē cum p̄posito nō
cōmittēdi nouā iniuriā. Dicit in hac diffinitōe.
volūtaria. qz al̄s nō esset ex charitate nec meri/
toria. Un̄ de pe. di. viij. nullus. Aug. d̄r. Nullus
expectet qm̄ peccare nō p̄r arbitriū cū querit de
us libertatē vt delere possit cōmissa nō necessari/
tatē zc. Itē d̄r. fm̄ iusticie equalitatē. qz d̄z fieri
fm̄ debitū iusticie vt q̄ p̄ peccauit plus satisfā/
cere velit. Un̄ Matth. iij. facite dignos fructus
pnie. Grego. In h̄ vniuersisq̄ p̄scia cōuenit:
vt q̄nto q̄sq̄ maiora sibi dāna intulit p culpaz
tāto ampliora lucra querat p p̄niam zc. opan/
do bona plura. Itē d̄r. cū p̄posito nō cōmittēdi
zc. Nā de pe. di. iij. Irrisor. d̄r. Irrisor est
z nō penitēs q̄ adbugagit qd̄ penitet. O ḡ per/
caror discē quō satisfaciās p peccatis.

2. Circa secundū de distinctiōe satisfactionis
Notandū q̄ fm̄ doctores satisfactio accipi vel
intelligi pōt trip̄l̄r. Primo p satisfactiōe q̄
fit hominī h̄ est p restitutione rei aliene. z hec ē
necessaria: vt parebit alijs fm̄onibz. Scōdo p
recōciliatione. Et sic ex q̄ om̄s ptes pnie. s. p̄ris/
tio z p̄fessio ordinant ad recōciliationē faciēdā
cū deo: q̄libet eaz dicit pōt satisfactio. vt patz in
sūma Ange. fm̄ Bonauē. Tercio mō accipit
p pene debite solutione. Et sic est vna ps pnie:
q̄ est assumptio siue adimpletio pnie quā sacer
dos iniungit in p̄fessione. Et p̄sistit in tribz. scz
ozone. elemosyna. z ieiunio p̄ncipal̄r. qm̄ alia
om̄ia q̄ possent in pnia iniūgi ad hec tria redu/
cunt. Istō mō tercio quāvis satisfactio sit distin/
cta ps pnie de p̄senti p accidens puenit etiā cū
alijs p̄tibz pnie. qz sicut satisfactio soluit penaz
debitā p p̄ctis: ita z p̄ritio p dolore sensibilem
p̄iunctū satisfaciō. z p̄fessio p erubescentiā. Nec
ex Bonauē. in. iij. di. xvj. circa l̄ram. Et de ista
satisfactione in sequē.

3. Circa terciū de iniunctione satisfactiōis.
scz p pnia querit. Aliū vere penitēs teneat de
necessitate acceptare z explere p satisfactiōe quā
cūq̄ p̄niam iniunctā a p̄fessore. Ad hanc r̄ndet
fm̄ Rich. in. iij. dist. xviij. z alios recolligendo
tria documenta.

Primū de indiscreta pnia.

Scōm de discreta iniuncta.

Tercū de pnia cōmutanda.

Primū est q̄ q̄ncūq̄ p̄fessor iniungit indiscre
tā p̄niam: nō tenet p̄ficens illā acceptare nec ex/
plere. Rō. qz taliter iniūgens p̄niam. s. indiscre
tā p̄fessor abutit̄ clauē suā. viz clauē scie z p̄ar/
ergo zc. Scōm documentū q̄ qm̄ sacerdos
iniūgit p̄niam discretā z rōnabilē: penitēs tene
tur z d̄z eā recipere z p viribz adimplere. Rō. qz

p̄niam iponēdo discretā sacerdos recte vult da
uibo. Quilibz aut̄ tenet sui iudicis iustā s̄niam
fuare. Un̄ si penitēs talē p̄niam sciēz z ex deli
beratione obmiserit implere: mortal̄r peccat euz
facit absq̄ legitima cā. N Sed di. Exq̄ p
q̄libz p̄cto mortali pōt sacerdos iponere p̄niam
septennē regularit̄: vt p̄ Hostien. p̄s de pe. z re.
Et. xxiij. q. ij. c. h̄ipm. z. s. seq̄na. z. xxiij. q. j. Pre
dicandū. Si ḡ tenet accipe tantā p̄niam hō p
singul̄ p̄ctis: q̄s pōt saluari. cū vix iueniat q̄ ra
liter peniteat. Ad hec r̄ndet q̄ quāvis regularit̄
deberet septēnis p̄nia fm̄ canones antiquos fa
ctos iponi. cū hodie p̄nie sunt arbitrarie: vt te/
net cōiter fm̄ doc. de pe. z re. c. de q̄. z de pe. di.
j. mensurā. Ita q̄ Jo. an. extra de empiriōe z v̄.
c. vt mensure. tenet q̄ canones p̄niales hodie s̄
nihilō fuit nisi q̄ bonū ē vt sacerdos sciat fm̄
eos se t̄pare z p̄ctōri inotescere qd̄ meret. Idcir/
co sacerdos pōt recedere a dictis canonibz: iponēdo
p̄niam quā vult p̄ fragilitatē hoim. z
ex eā dispensare. vt p̄s in Ange. Immo fm̄ Ho
stien. de pe. z re. s. Ad qd̄ valent. Exq̄ de est lar
gus dimittēdo penitētī penā eternā. Funs. i. sa
cerdos nō d̄z esse p̄cis in mitigando p̄niam t̄pa
lē. qz melius est p̄p̄ miam reddere rōnē q̄ p̄pter
seueritatē. vt d̄r L̄uif. xxiij. q. viij. c. alligant. Un̄
p̄fessor discretus d̄z esse vt iponat talē p̄niam q̄
lem verisim̄ pōt p̄ficens portare ne d̄crius eidē
p̄tingat postea nō implē. Et si videt illū nō in
clinatū ad p̄niam magnā: iponat q̄ntūcūq̄ p̄/
uā p̄niam quā sponte velit. vt si nō pōt gaudere
de oimoda illius purgatiōe in p̄nti: salte gau/
deat illū liberatū a gebēna ad purgatoriū trā/
mittere. Laueat cū p̄fessor vt sic arbitret̄: ne vile
scat scz eccl̄ie autoritas z ne p̄tēnat p̄cis clauis
atq̄ ne venie facilitas p̄beat icentiū culpe. Ad
id di. l. absit. **3.** Tertium documentū fm̄
Rich. s. q̄ si penitēs sentiat p̄niam sibi iniū/
ctā fore nimis grauē z ad obfuantū p̄iculosā:
d̄z ad eundē p̄fessore vel ad aliū si illū nō potest
h̄re: recurrere. z alienationē vl̄ cōmutatiōz p̄ce
re. z p̄fessor d̄z p̄cedere. Sed qd̄: si cōfessor nō
p̄cederet. R̄ndet fm̄ Donal. z Ange. q̄ p̄fessor
tenet ex rōne charitatis (ne p̄iculo illū exponat)
talē p̄niam cōmutare z talē imponere quā sine
murmure ille velit portare. z p̄cedere vt ieiunīa
imposita possit redimere. Un̄ p̄ reglā ē fm̄ In/
no. z Sco. di. xv. Q nullo mō p̄fessor d̄z p̄mitte
re p̄ctōrē a se desperatū recedere. etiā si noller ali
ena restituere vl̄ i futurū a p̄ctis abstinere. s. d̄z
eidē p̄siliū dare z p̄niam iniungere z hortari
vt nō desistat benefacere qd̄ pōt: z illā inabit
cū d̄ns. Et valent ad mltā bona fm̄ doc. de pe.
z re. qd̄ qd̄az. In talem q̄ nō vult abstinere vel
restituere nō debet absolvere: al̄s mortal̄r pec/
carer tā absolues q̄ penitēs fm̄ Rich. in. iij. di.
xviij. Nec in angelica. Exemplū narrat in histo
rijs fore q̄ qdam ebriosus p̄fessus est: cui p̄fess

for imponere voluit vt nō biberet vinū. Ille nō accepit pñiam. Qui p̃fessor. Quid ȝ vis pzo pñia facere. Rñdit. Imponere mihi nunq̃ aquā bibere z hoc implebo. Quo imposito: ille suscepit. Tandē cū longā viā qdā tpe irer nimis sitiuit. Et cū fontes ppe viā repperisset noluit aquā bibere. p̃p̃ pñiaz: lz in tali articulo nō teneret. Et q̃ accidit q̃ infirmat? ē z mortu? p̃ vā pñie obseruatione z saluatus est. Rogemus ȝ xpm̃ zc.

Feria tertia post dñicā de passione Sermo.
xl. de restitutione alienorū necessario debita.

Quidā dicebant

q qz bonus est. Alij autē dicebant nō: s; seduciturbas. Job. vii. z in euāgel. bos. Scdm̃ Ebr̃y. multitudinē ppli dicebat de dño iesu qz bonus ē. Sed p̃ncipes sacerdotū z pharisei inuidia moti ipm̃ infamabāt di. esse pctōrē z seductorē. Sic z mō vnusq̃sq; de alio ro loquit̃ fm̃ qd̃ affiat. Nam q̃ diligit laudat. Qui autē odit z inuidet detrahāt z vitupat p̃ri mū z infamat. Et tales detrahētes sunt in piculo maris. qz nō solū moralr peccant. sed etiam tenent ad restitutionē fame. alioq̃n nō vere p̃nitent. Nā fm̃ Sco. in. iij. di. xv. z Rich. ibidē ante oēm pñie ptem requirit̃ restitutio: vel voluntate siue pposito vel actu: qd̃ est valde rapz z difficile. Ideo ṽsificator dr. Diffamare caue nā reuocare graue. Unde pharisei z sacerdotes iudeorū xpo detrahebāt. demeruerūt cadere in mai? pctm̃. s; homicidij innocētis. z tandē obstinatī pdiderūt regnū z vitā: z incurrerūt eternā dānationē. z sic qz nō restituere famā christi s; extinguere voluerūt: iā in inferno obligati s; p̃nas restituerūt z nūq̃ p̃soluūt: sed in ppetuū cruciant̃. De q̃b; euāgelij h̃ z thema loquit̃. Ita qz de restitutione ad quā p̃ oīm dāno obligant̃ hoies declarabimus tria mysteria h̃ sermone. Et p̃ hoc aliud thema poterit assumi ex autoritatib; subscriptis.

Prīmū de legali obligatione.

Scdm̃ de dānabili neglectione.

Tertiū de exemplari ostensione.

P Circa p̃mū de legali obligatione. s. ad restitutionē in quib; dāno illato generalr. siue fame siue rei siue p̃sone vel p̃scoe zc. Notādū q̃ oīs lex obligat ad restitutionē vlr̃ oīm alienorū.

Primo lex diuina z p̃phetica.

Scdo lex euangelica z aplica.

Tertio lex canonica z civilica.

Quarto lex intrinseca z p̃hica.

P̃rio in quā lex diuina veteri testamētī z p̃phetica. qz scribit̃ p̃ceptū duplex in decalogo. Unū s; Non furū facies. Quo fm̃ Aug. z doc. p̃hibet̃ oīs vsurpatio rei aliene cuiusq̃q; Aliud ē Non paup̃ices rē p̃rimi tui. q̃ p̃hibet̃ retentio z

affectio illiata. Deniq; Ero. xij. p̃cepit deus di. Si q̃s furatus fuerit bouē aut ouē z occiderit vel vendiderit. q̃nq; boues p̃ vno restituet. z q̃ tuor oues p̃ vna oue. Nec ibi. Et fm̃ doc. Nota p̃cipue fm̃ Rayne. in sūma q̃ p̃ hec designat̃ restitutio faciēda in oīm dāno p̃rimi. Quare nāq; v. boues p̃ vno reddi p̃cepit nisi ad recōpensandū dānū illatū. Nā bos vlr̃ ē ad q̃nq; qz imolat̃. carnib; pascit. lac dat. coriū diuersis vsib; mīstrat. z arat. S; ouis vtilis ē ad q̃tuor p̃ma dicta. z n̄ arat ȝrē. Itē Leui. xiiij. z Deut. xix. lex mandat di. Qui irrogauerit maculā Lyra. deformitatē notabilē in mēbro mutilando: aulibet ciuī suoz. sicut fecit: sic fiet ei. fracturā p̃ fractura: oculū p̃ oculo: dentē p̃ dente restituet. Qui percussit iumentū reddat aliud. q̃ occidit hoies moriet̃ zc. Itē Iob. iij. Quicūq; aliqd̃ tibi opat̃ fuerit statim ei mercedē restitue. Alias auctoritates causa breuitatis transco. Q

Scdo obligat ad restitutionē lex euangelica z etiā aplica Matth. xxi. Reddite q̃ sūt cesari z q̃ sunt dei deo. Et Luc. xix. Stans autē Zachē? dixit. Dñe: ecce dimidiū bo. me. d. pau. z si qd̃ ali. defraui. reddo q̃druplū. Dixit autē iesus. Hodie salus huius domui facta ē. Per qd̃ insinuat̃ xps q̃ ad salutē req̃rit̃ alienorū restitutio. O vtiā moderni redderent simplū cui ille reddidit q̃druplū. Itē apl's Ro. xij. dr. Reddite oib; debita. Qui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē zc. Item Jac. v. Ecce merces oparioz vroz q̃ fraudata est a vobis clamat. s; vos accusando vt expōit Lyra. Et ibi notat quā tuor pctā clamātia ad deū p̃ pctōrē accusando z vindictāz petent̃. Prīmū sanguinis innocētis effusio. Scdm̃ viciū p̃tra naturā. Tertiū pauperū opp̃ssio. Quartū mercenariorū d̃fraudatio. vñ p̃z. ppositū. Tertio lex canonica z civilica. Nā vt Aug. ait. xiiij. q. vi. Si res inquit̃ p̃pter quā pctm̃ p̃tractū est reddi possit z nō reddi: pñia nō agit̃ sed simulat̃. nō enī remittit̃ pctm̃ nisi restituat̃ ablatū. Itē extra d̃ vsur. c. cū tu. z. c. tuanos. ad restitutionē tenent̃ etiā heredes. Et. xiiij. q. v. c. forte. Aug. dr. Multi sunt q̃ dicūt Rufes ram a diuite z paup̃ib; dabo. sed h̃ diaboli caliditate suggerit̃. qz si etiā totū pauperi tribuat qd̃ abstulerat: auget potius pctm̃ q̃ minuat. Nec ille. Plura alia p̃trāscō p̃ breuitate. Itē ex lege civilica siue imp̃iali z politica vbi habet̃ q̃ nō liberat̃ q̃s a debito rei male ablate si scit̃ cui est restituenda: q̃uis det pauperib; vlr̃ idulgentiaris. s; insup̃ pctm̃ auget. qz ille q̃ sciētiā recipit furtiū cōmittit. ff. de furt. l. falsas. Et h̃ ē intelligendū nisi ver? creditor ratū hēat. Item pñiam agūt in corp̃e: s; pctm̃ detinet̃ in aia qui volūt de reb; male acq̃sitis facere ecclesias vel elemosinas z nolūt restituere. ff. Quibus modis pignus vlr̃ hypotheca soluit̃. l. Itē liberat̃. §. q̃

Feria. III. post dominicā de passiōe

Quarto lex intrinseca et philosophica. Nam lex nature dicat ut quod tibi non vis fieri alijs non facias; nemo vult suum proprium ipso iure denegari. Unde Polycrates li. iij. c. iij. dicitur. Philosophi generaliter iustitiam quam politica dicitur informantes unumquemque quod suis rebus et studiis voluerunt esse contenti. Nam manus non usurpant quod est pedis. Iam ambulare. et si ex causa usurpaverit statim cessante causa illud restituit pedem. quod si restituere non potest. quod forte pes non potest ambulare. ideo manibus repetat tamen semper affectat ut restituat. O ergo peccator quod non restituis scito. quod veram penam non agis. O infelix per rebus animam perdis.

R Circa secundum de danabili neglectio scilicet restitutionis notandum. quod restituere nolens est in multiplici periculo danationis. id est quantum dicitur habere alieque restituere et non differre. Primum periculum diaboli captivitat. quod ut Augustinus dicitur. Quam diu tenes alienum. tam diu teneris a diabolo. Secundum ire dei et maledictionis. Nam quod scriptum est per prophetam. Maledicti qui decinant a mandatis tuis. Tenes autem alieque non facit preceptum dei triplex. Iste triplici maledictioni subiaceret. Nam primo facit contra illud preceptum. Diliges proximum tuum sicut teipsum. quod cum se nolit damnificare. tamen proximum danificat. Secundo per illud preceptum. Non furtum facies. Tercio contra illud. Non concupisces rem proximi tui. ut super dictum est de istis. Unum exisse de maledixit talibus Deus. xxvij. di. Maledictus qui transfert terminos proximi sui. Lyra. ut sic per te terre illi habeat et teneat. Tercium periculum punitiois multiplicis. quod ex quo nullum peccatum dimittit quod diu alienum non restituit ut super dictum est per Augustinum. Iste per omnes et per singulos punietur in inferno etiam de quibus confessus est interim. Quarta per lesionem crudelis. quod talis crudelis ledit non solum propriam animam danando. sed etiam uxorem et filios et sanguineos quibus dat occasione succedendi in alienis. et sic periculum eis infert danationis. quod oes scienter tenentes danant etiam heredes et succedentes. ut dictum est super. Secus si nescient. O ergo christiane. ne primis talia pericula et noli perire.

S Circa tertium de exemplari occasione notandum quod pluribus exemplis ostendit quod homo obligatur ad restitutionem faciendam alioquin danabitur. Primum exemplum legitur in veteri testamento de dauid quod adulterum cum berseabee et homicidium vite faciens redarguitur a deo per prophetam Nathan parabola posita quod dives tulerit pauperis ovem unicam. Dauid sententiam tulit dei. Filius mortis est vir qui hoc fecit et ovem reddet in quadruplum. Reg. xij. Et sic factus est quod divino iudicio quatuor filios ex hoc amisit. scilicet filium puellum de berseabee natum. et amonem et abasalonem et adoniam. Secundum exemplum de divite epulone Luc. xvj. Tercium quoque de finali iudicio Matth. xxv. In quo christus iudex dicitur est sententiam danationis per eos quod propria non dederunt pauperibus. Proinde si dives epulo et alij reprobis traduntur cum diabolo igni perpetuo eo quod non dederunt propria

pauperibus quanto magis damnabitur quod non dat alteri illud quod de iure illi est. Quartum exemplum de iuda traditore discipulo. de quo dicitur Matth. xxvij. quod retulit triginta argenteos quibus vendiderat christum et se suspendit. et in hoc quod reddidit melior est usurario. eo quod nihil reddit quod male acquisivit. Si ergo iudas danatus est. ergo male retinens alieque nam peius danatur quam iudas. peior est enim illis etiam diabolo et inferno qui sanctos quos detinebat in limbo christo iubente reddidit. iste autem non reddit aliena ad christi preceptum. Ne ergo et ver talibus. Andero genus dominum iesum etc.

Feria quarta post dominicā de passiōe Ser. xij. de restitutione quam et cui debeat fieri. et quid de ipso etc.

Oves mee vocē

O mea audiunt et ego cognosco eas et vitam eternam do eis Joh. x. et in euāgelio. Verba sunt saluatoris nostri. in quibus edocet quales christianos eligat ad vitam eternam. Ideo dicit. Oves mee. id est christiani qui debent esse tanquam oves simplices et innocentes qui a christo bono pastore pascuntur corpore et sanguine suo precioso. Isti inquam vocem christi debent audire. Unum alibi exponendo dicit. Oves mee vocē mea audiunt. id est preceptis meis et alio obediunt. Et ego cognosco eas. id est eligo apostolus probando et ad vitam eternam introducendo. et per in euāgelio. Sed quoniam inter omnia precepta christi qui debemus audire ut perveniamus ad vitam eternam non est vox penitentie vere. et per sequens satisfactio nis et restitutionis. sine qua non habebit vita eterna ut patuit precedenti sermone. Proinde de restitutione declaremus in hoc sermone tria mysteria.

Primum de tpe quod tenemur restituere.

Secundum de homine cui debemus solvere.

Tertium de impotente quod non valet reddere.

Aliud thema Matth. v. Non exilis inde dos. nec reddas novissimum quadrante.

T Circa primum de tpe quod fiat restitutio notandum secundum Scotum in. iij. di. xv. et doc. per regulam generali tenendum quod restitutio facienda est sine temporis dilatione quantum totius poterit fieri commode. Ratio. quod tenere alienum est peccatum mortale contra dei preceptum. ut dictum est precedenti sermone. Sed per nullam moram temporis licet in peccato permanere. ergo etc. Veritatem secundum cum dem Scotum et alios doc. excipit aliqui casus in quibus potest differri restitutio cum proposito tali. quod restituet quantum totius poterit in futuro. Primus casus ex precepto domini cui debet. si videtur illi dominus rei voluntarie facit dilationem vel relaxationem. ut patet in Angel. Secus si hoc fieret per metum aut per fraudem vel desperationem. hoc est quoniam dominus rei relaxavit. quod timuit ne incurreret indignationem istius qui tenet. Vel quod desperavit se hunc posse aliquid ab isto vel puum. Vel quod iste per fraudem obtinuit ab illo relaxationem aut dilationem tunc tenetur reddere citius.

Intus?

pld de resti

Secundus casus ex preincommodi quod sequitur vires
quod statim reddere noceret illi domino. Sicut exempli
gratia si reddere ei gladium statim occideret in furia
aliquem vel aliud malum sequeretur coitatu vel alicui pro
sone. tunc potest differri ad tempus restitutio. Tertius
casus ex pre restituentis quod obligat vires quod
statim restituendo iungeretur magni damni anime vel
corpi aut fame et homini. Nam restitutio sic prestat
ferri quod diu cessent homini pericula. Res. quod ordine
charitatis anima et corpus et fama debent pres-
poni rebus temporalibus. Unde fur occultus non tenet seipsum
pudere sed tempore et gruo et opportuno prestat alium cau-
te restituere. excipit extrema necessitas. Quod tertius
casus ex vera quod pre colligit vires quod statim resti-
tuere esset ipsi restituenti nimis danosus et onero-
sum: ac cum si dilatio non esset multum danosa domino
rei cui debet. tunc sufficit statim affectu vel in pro-
posito reddere et postea etiam actu cessante impe-
dimeto: ut hec patet etiam ex angelica. Unde Do-
cumentum ex istis ibidem tradit quod possessor in bono non
sibi formare preciam non debet dummodo intendat ne-
go autem utiliter gerere pro creditore eo quod non ita cito
vel ita commode vel nunquam posset rem suam recuperare.
Unde sic dare potest absolutionem peccatorum dummodo bona
fide promittat satisfacere certo die vel alia cautio-
ne faciat. nec debet iuramentum exigere nisi in casibus iu-
re expressis. Nec probant in angelica. Ultimus
casus est ratione impotentie: sed de hoc articulo tertio pa-
tebit. Questio hic oritur. utrum ille qui possidet: sed tamen
restituere non vult. attamen heredibus vel successoribus
ut restituat post mortem imponit sit in statu
salutis. Respondetur secundum fratrem Angelum. et coiter doc. quod
pro bono non est in statu salutis: sed si sic morietur oino da-
nat. si tamen ob hoc imponeret heredi restitutionem: quod
melius pro heredibus poterit fieri quam pro seipsum. dum tamen
poneret pro seipsum facere si sic possit: ita erit in sta-
tu salutis. Nec in Angel. Quod propter discere citius
restituere ne pereas in eternum.

¶ Circa secundum de eo cui debet restitui quidam. utrum
res aliena sit pro domino vel restituenda. Ad hoc secundum Scotum.
l. iij. di. xv. 2 cor. Thoma. ij. q. lxxij. Item secundum iura. iij.
q. j. Reintegranda. Et extra de resti. spol. q. si pro to-
atque secundum Rayne. et coiter doctores respondetur quod resti-
tutio regulariter semper facienda est domino a quo fuit alie-
nata vel iniuste accepta. Res. quod si iusticie equitas
requirit. et secundum Thoma. vbi. Sicut accipe rem alienam
est iusticia: ita et detinere ac non restituere ei cu-
ius est. Unde de restitutione spoliatorum. c. Sepe prin-
cip. di. 2. Non multum interest quod ad periculum anime iniu-
ste detinere ac inuadere alienum. et sic patet. propositum
Excipiunt tamen paucule casus secundum doc. predictos.

Primus ratione nochie sequele.

Secundus ratione inhoneste cause.

Tertius ratione ignore persone.

Quartus ratione persone remote.

Quintus ratione indigne.

Sextus ratione mortue.

¶ Casus primus quod res illi domino fieret nociva.

sicut gladium reddere furioso tunc non illi sed tutori
vel curatori debet restitui. Secundus casus quod non ex
ca honesta res illi intererat: puta quod furatus erat
vel rapuerat ille rem istam ab alio. tunc non illi debet resti-
tui furi: sed illi a quo rapuit. si tamen illius fuit iuste:
alio debet restitui ei cuius erat iuste vel causa hones-
ta. Tertius casus quod persona est ignota et etiam he-
redes vel consanguinei sunt ignoti. tunc promissa dis-
ligenti inquisitoribus scilicet proclamari faciendo si sciuntur
heredes eius vel persona reddi debet eidem vel heredibus
dum nescit persona ipsa: alioquin furtum committitur. Si
autem nec persona nec heredes sciri possint facienda est ni-
hilominus restitutio in pias causas: ut probatur clas-
sius in angelica. Quartus casus quod persona est
remota. tunc si res est minoris valoris quam sumptus
sine quibus non poterat mitti tunc potest reddi consangui-
neis. pro existentibus. quod si nesciuntur ille cui debet est
abundans. tunc secundum Rodolphum. posset dari pauperibus
pro anima illius. Si vero res est magni valoris debet trans-
mitti eidem etiam sumptibus huiusmodi quod causa damni fuit.
si non potest aliter reddi. Quintus casus quod perso-
na est indigna sed recipere. sicut ille qui symoniace
dedit non potest rehabere nec qui accepit retinere potest
sed debet in pios usus erogari. Similiter quod meretrices
et homines ab ecclesiasticis personis aliquid acceperunt
debent in utilitate ecclesie expendi. vel si ecclesia
satis abundat dabitur pauperibus secundum Hostien. et
Idem. Sextus casus quod persona est mortua. tunc
debet reddi heredibus: nisi dominus in testamento legasset
in usus pios. tunc debet in illos dari. Si autem heredes
non sciunt debent dari pauperibus pro illius sa-
lute consilio possessoris: et sic patet.

¶ Circa tertium de impotente restituere queritur
quod danificans alium et non habens unde possit restitu-
ere: possit se penitere et ad salutem eternam pervenire.
Ad quod secundum Rich. in. iij. di. xv. ar. v. q. iij. ar. 3.
secundum Scotum. et doc. recolligendo respondetur quod tenet talis
bec quod observare. Primo tenet de homini ex
corde dolere et fieri actum. propositum restituendi
habere: alio non est in statu salutis. Secundo quod non
potest tenet quod totius reddere commode cum propositum
plenarie restituendi cum pervenit. ad pinguiorem
fortunam. Unde secundum Ioh. de Neopol. in quod libe. ix.
q. xij. si potest annuatim aliquid restituere: tenetur.
Si autem est oino impotens excusatur. Non enim ad plura
quam quod potest tenet. ff. de cessione bonorum. l. iij. Et hec
faciat caute pro se vel pro alio. nec debet perdere seipsum.
patet ex dictis. Tertio quod a superfluis in victu et
amictu secundum se decet sue persone et familie tenet
cauere ut possit restituere. quod non est licitum de alie-
no vivere cum seculari honore secundum Rich. et in An-
gel. Quarto quod debet non solum de sua sed et de illius
necessitate cui tenet considerare: sic quod si ille cui res-
tueris est abundans et tu eges: ita quod non potes res-
tituere nisi cum magno tuo damno temporalis. quod oportet
te vendere artis instrumenta vel libros vel
capitale ex quibus victum queris tibi et familie tue.
tunc non teneris statim restituere et te ac familiam

Si impo-
tente

Feria. v. post dominicā de passiōe

tuā ad mediātarē ponere sed deberes dilatiōes petere vel p re vl p aliū si p fieri sine piculo. Nā nō solū extrema: s; ēt alia mag' necessitas hoiez exculat a statim restituendo: vt s. patuit. S; tū si ille cui teneris ita eger sicut z tu. nec pōt. cōpe tēter transigere vitā sine eo qd sibi debet. tunc teneris qntotius cōmode restituere. qz nō licet cū in cōmodo alieno facere meū cōmodū d. alie no. qm ordinata charitas incipit a seipō. lxxvj di. Nō satis. nisi is cui tener' liberal' relaxaret.

Ultimo tenet q si ipse in vitā nō potuit satis facere d; in testamēto restitutōz legare z heredi bus iuberēne z illi dānent. Nec in Angelica.

Exemplū de qdā legat' in spec. exē. di. ix. exē. cccij. Quē qz nō restituit nec penituit p dictis modis vidit in visiōe qdā frat' q iacebat in pfundo in ferni z ex ei' ventre in alta arbore p ramos illi' suspensū oēs de illi' genealogia q sciēnt retinue rūt successiue corqban' p flāmā pcedentē ex illo pie corz. Rogemus g xpm zc.

Feria. v. post dñicā de passione Ser. xliij. de restōne debita in dāno aie z castitatis ac dāno corporis.

No debitorēs

crāt cuidā feneratori. vn' debebat denarios qngēros. z alius qnqgū ta Luc. viij. z in euā. bod. Verba sūt saluatoris pabolice dicta. qbz clare insinuat q hō debitor ad restitutōz tenet fm varietatē debiti maioris vel minoris. z qnto alicui plus de debito donat a feneratorē. tanto plus illū diligere tenet. Sic z respectu dei qnto plā pccā ali cui de' remittit: tāto pl' deū diligere tal' tenet. vt p; in euāgelio de magdalena z simone. Un' d restōne in dāno aie erit fmo iste. Et pōt poni aliud thema ex. iij. Reg. xx. b. Si lapsus fuerit erit aia tua p aia ei'. s. obligata ad restituendū. Et circa h' tria mysteria declarābimus.

Primū de restitutōe in dāno pscie.

Scdm de restōne in dāno castimonie.

Tertiū de restitutōe p dāno in corpe.

A Circa pmi de restitutōe in dāno pscienos tandū p gnali regula q dānū in ania vel pscia alicuius inferre ē sup alia dāna grauissimū. iō qz de h' obligat fieri restitutio. Nā pba. vij. politicoz d; q bonū aie ē optimū bonū sup alia bona. Nūc ergo qrit de dāno aie qre obligat vitz qz restōne facere de dāno aie vel pscie cū h' videat impossibile. sed nullus obligat ad ipos sibile. ff. de re. iur. l. impossibilitū. Sed māifeste p; oppositiū. q vitz cū hō teneat restituere bōa rez tpaliū q sūt mltro miora mltro plus tenet restituere bona aie q sūt potiora: vt d; Gre. vij. q. j. c. sūt plimi. Ad hec rñdēt tria documēta recol ligēdo fm Rich. in. iij. di. xv. ar. v. q. iij. z Sco. e. di. q. iij. z alios.

Primū de aie lesione.

Secundū de modificatiōe.

Tertiū de satisfactiōe.

Primū documētū q aia pōt ledi duplr. Uno mō in naturalib; bonis indirecte: puta fm Bonauē. in. ij. di. xxv. ar. j. vlu rōnis puando sic si qz poculū daret vl' alio mō q amēntē redderet aliquē. Alio mō ledere pōt quis aiam in bonis accidetālib; vt sunt bona gre z tuctū ac moz. z hoc indirecte vel dispositiue. s. inducendo ad pccm. Scdm documētū. q multis modis pōt qz altez ledere in aia indirecte vl' dispositi ue. Nā licz nemo pōt directe alterius aiam lede re nisi ille velit: qz pccm esse nō pōt nisi sit volū tatiū. xv. q. j. nō est. p Aug. Tamen dispositiue z indirecte pōt corripere aliū pccō vel suadendo ad peccandū vel papiendo vel adulādo vl' exē plo malo inducēdo scandalisādo retrahendo z hmōi. Tertiū documētū. q ledens aiam alteri' qzuis satisfacere vel restituere nō pōt di gnā recōpensationē faciēdo cū h' sit impossibi le: vt tactū est in obiectiōe. qm bona aie sunt in cōmutabilia bōa pcciosissima. nihilomin' cū ar bitrio hōi viri. s. p fessoris satisfacere tenet qntū pōt fm Scotū. Un' ad arbitriū boni viri tes net petere veniā p se si pōt vl' p iterpositā psonā z deinde satisfaciāt fm posse de dānis etiā q se quunt' leso. s. ex tali lesiōe z etiā alijs suis. ppter ea tenet p suasiōe doctria: auxilio: p silio: orōne z hmōi qntū pōt z in se est p seipm z p alios dū mō pccm nō pandat si est occultū ipsi leso ipm ad bonū reducere. Un' z p reglā tradit a doctozib; vt no. Rich. vbi sup. q qncūqz res mas le ablata nō pōt in seipā restitui. restitutio fiat equalenti si est possibile. Qñ autē restitutio nō pōt fieri in equalēti fm dānū datū: tūc arbitrio boni viri relinquat. Nec pban' in sūma ange lica etiā p iura. Sed qm papiū bonū aie est in ter alia castitas z pntentia t'ruosa. Nā scribit Eccl. xxvj. Dis ponderatio nō ē digna pntentis aie: qd etiā pōt poni p themate h' fmōis. Pro inde circa bōa aie restituēda d h' psequē agem?

B Circa scdm g pnapale scz de restitutōe fa cienda in dāno castimonie: eo qz heu multi in talib; peccāt z psciam pdunt ram suā qz alioz. Quēnt. Quō tenet restituere q stuprauit z gine Rñdēt in sū. Angelica fm Alex. scda scde. tra ctatu de stupro. z Scotū in. iij. di. xv. ac Rich. z alios. Itē fm Panoz. in. c. j. de adulterijs. per tria pcpua ppta colligēdo. Primū ē q si seduxit eā vel decepit eā: tenet dotare eā. z vl' tra dotatiōez accipe eā in vxorē si p voluerit eā sibi dare. Un' sola pstitutio dotis nō liberat cū fm Panoz. s. si pntes volūt eā sibi dare. Q si nolūt dare: saltē ad dotatiōez tenet etiā in pscia nisi fm Rodo. pponeret cū eā. vl' illa sibi remit teret. Scdm ē q p fessor nō dz abluere illos

q̄ sub deceptōe accipiēdi in vxorē puellas decē/
pīnaliter q̄ p̄dictū est. q̄ tales ex q̄ acceperūt
eas v̄l p̄miserūt accipe i vxores z sic habuerūt
copulā carnalē: tenent eas d̄ necessitate accipe.
licet tūc habuerūt animū decipiendi ipas z ha-
bendi copulā. Q̄ si p̄traxerūt matrimoniū cū
alia vel pater nō vult eā sibi dare: saltē tenet ad
dotē. nisi fm̄ Thomā cēt tāta ieq̄litas q̄ poti⁹
d̄cipi se finxit q̄ sic decepta. Un̄ aliter absolui
nō possunt anteq̄ p̄trahāt cū alia verū mīmo-
niū: si p̄ntes volūt sibi eā dare nisi vere eā acci-
piat in vxorē z faciat dotē: nisi ipa dotē sibi res-
miserit. Tercū punctū est. q̄ si nō seduxit eā
sed sp̄ore illa acq̄uit in p̄ctm̄: sufficit i foro cō-
sciētie q̄ querat eā i bonū statū reducere q̄ntūz
in ipō est. vt p̄bant hec in Angelica. vñ debet
opam dare vt aliq̄s accipiat illā. v̄l saltē verbo
z auxilio iudicare ne oīno exponat se ad publi-
cū meretriciū. qd̄ heu sepe fit i h̄mōi. Q̄ p̄cōr.
o peccatrix stude vere penitere ne peas in etnū.

E Circa tertiū de restitutione dāni corp̄is
q̄rit. Quō tenet ad restitutionē ledēs aliquē in
corpe. Ad qd̄ fm̄ Scoruz in. iij. di. xv. z Rich.
z Landul. ac in summa Angelica colligēdo Rñ
dēt p̄ tria p̄cipua documēta v̄l puncta notabi-
lia. Primū est. q̄ homicida tenet totā vitā suā
exp̄dere cōtra ifideles v̄l hereticos i satisfactio-
nē occasi. Vel si nō p̄t v̄l nō vult: tenet in oīonī-
bus ieiunijs z h̄mōi totā vitā faciēdis. v̄l saltē
ad aliquā restitutionē arbitrio boni viri tenet.
z v̄lra hec tenet placare lesū q̄ntū p̄cōr. Se-
cūdū documētū. q̄ si occasus aliq̄s sustēbat.
puta p̄ies v̄l matrē paupes v̄l filios zc. tenet v̄l
tra p̄missa illis etiā ad tantā satisfactiōem quā
tam vilitatē siue lucrū occasus illis dedisset: z
extimabit fm̄ tēpus q̄ veri similr̄ fuisset victu-
rus opatur⁹. sicut extimabit hereditariū cōpu-
tationē. ff. ad legē falcidīa. z. l. Eū h̄ij. §. de trāsa-
ctiōibz. Cōsiderabit q̄ ars quāz faciebat q̄litas
p̄sonē: etas: z lucrū qd̄ acq̄rebat z h̄mōi. vt fiat
digna restitutio. Et hec documēta limitant in
relligenda fore vera: nisi quis aliquē occidisset
qui eū aggressus ē z occidisset causa sue defen-
siōis: licet aliquāl̄r modū excessisset. q̄ talis nō
sic stricte tenet. q̄ difficillimū est iustū t̄pare
dolorē. Et cap̄it etiā nisi quis ordine iusticie oc-
cidisset. q̄ talis nō tenet restituere. Et sic patet.

D Tercū documētū. q̄ de vulnerante idē
est iudiciū. viz q̄ si vulnerauit irremediabilē.
puta abscondendo mēbrū v̄l mutilando: tenet
nō solū ad placationē lesi z exp̄sas i medicos.
sed etiā ad om̄e lucrū qd̄ potuisset acq̄rere. Si
autē vulnerauit remediabilr̄: nō tenetur nisi ad
placationē et ad exp̄sas. Ad lucrū autē om̄e nō
tenet s̄ ad solū lucrū qd̄ p̄didit t̄pe ifirmitatis
h̄mōi si fuisset lucratur⁹. Nec in Angelica. Ex-
emplū h̄m̄ de Cōstātino ipatore q̄ cuz multa
stragē martyz dedisset z plurima mala fecisset

a deo lepra pcussus ē. z cū horruisset sanguinē
inocētū fundere misericordiā z gratiā baptisimi
p̄meruit z restitutionēz fec̄ ecclīaz xp̄ianā exalta-
do. vt habet i legēda scti Siluestri. Aliđ q̄z exē-
plū in legēda habet q̄ sancte beatrix v̄ginis
p̄diū Lucrea p̄fecta ambiēs fecit eā teneri quā
noctu fecit p̄focari. post hoc Lucrea p̄diū itra-
uit ip̄m. vbi facto cōiūio cū amicis ecce infan-
tul⁹ qd̄ in gremio matris lactēs ibidē: cūctis
audientibz miraculose exclamauit dī. Audi Lu-
crea occidisti z iuasisti: ecce dat⁹ es i possessionēz
inimici. morq̄z Lucrea a d̄mone verat⁹ p̄ tres
horas mortu⁹ ē ibidē. qd̄ vidē. qui aderāt cō-
uersi sunt ad xp̄m Rogemus ergo zc.

Seria sexta post dñicā de passiōe Sermo q̄/
dragelimumstera⁹ de restitutionē rerū qui tenent
restituere cum fructibus.

Collegerunt

c pontifices et pharisei palū ad
uersus iesuz Jo. xj. z i euā. ho-
dierno. Dñs ihs p̄ q̄z suscitauit
lazaz a mortuis pontifices z pharisei collegerūt
cōaliū aduersus eundē z dl. Quid facim⁹ q̄z h̄
bō mltā signa facit: si dimittim⁹ euz sic oēs cre-
dēt in eū z veniēt romani z collēt nostrū locū et
gētē Aug. Isti p̄diti hoies plus cogitabāt quō
nocerēt xp̄o q̄ quō sibi ip̄is p̄sulerēt ne p̄irēt. s. i
xp̄s credēdo. nec tñ dicebāt credam⁹. Timebāt
q̄ t̄palia p̄dere s̄z locū z tēplū z gētē z vitā eter-
nā p̄dere nō cogitauerūt. z sic vtrūq̄z p̄diderūt.
Nā postq̄z xp̄s occiderūt romani tulerūt eis lo-
cū z gētē expugnādo z trāsfērēdo. Nec Aug.
Sic mlti xp̄iani mali timēt p̄dere res male ac-
q̄litas nec volūt reddere et nō timēt p̄dere vitā
eternā p̄ eas retinēdo. z sic i morte vtrūq̄z p̄dūt.
Tales colligūt sepe cōaliū i sua mēte cogitān.
tenere aliena qd̄ ē p̄tra iesū sicut z p̄tra cū colle-
gisse iudeos dic̄ euāgelii. Itaq̄z d̄ alienaz rez
restitutionē d̄ q̄ mlti malo p̄silio decepti peribūt
negligēdo tria mysteria h̄ fm̄dē declarabim⁹.

Primū de illis q̄ tenent restituere.

Secūm de eiente an teneat reddere.

Tercūz de fructu rei an q̄s tenet satisfacere.

E Circa p̄mū q̄rit q̄ z q̄les hoies tenet ad
faciēdā restitutionēz. Ad qd̄ fm̄ doctores cōiter
theologos z canonistas rñdēt p̄ conclusiōez q̄ nō
solū p̄ncipales: s̄z etiā causam dātes i damnis
efficacē tenet ad faciēdā restitutionēz. Rō q̄z fa-
mosissima reglā ē q̄ habet extra de iurijz z dā-
no dato. c. Si clpa. z. ff. ad. l. aquil. l. q̄ occidit.
ac pluribz alijs. Q̄ q̄ occasiōez dāni dat: dānū
d̄disse videt: puta si equ⁹ te instigare recalcitra-
uit z aliquē lesit. Vñ si quis lapidē p̄ficiat vbi
hoies trāsēūt et h̄mōi. S̄z q̄ sint irelligēdi cām
dātes sic q̄ teneat ad restitutionēz v̄l i foro v̄l in
p̄te fm̄ Tho. ij. q̄. lxij. Alb. et Builb. et alios

Feria. VI. post dominicā de passione

ponit. **¶** Jussio p̄siliū p̄sensus palpo recursus
Participas mutus nō obstat nō manifestas.

Pr̄io tenet iubēs. iō dī in x̄sū Jussio. Talis
em̄ tenet ad restitutionē de oī dāno qñ ex b̄ se
cura est ablato rei iniusta. etiā si nil utilitatē in
de habuit. Siliiter tenet etiā exequēs furtū vel
rapinā: vt in angelica. **Sec̄do** p̄siliū p̄bens. i.
qñ nō aliter nisi ex suo p̄silio credit p̄babiliter
dānū securū: al̄s nō tenet. In p̄dictis casibz re
net q̄libet insolidū. **Tertio** tenet p̄sentēs fm̄
Rich. in. iij. di. xv. z in angelica. intelligendū ē
si p̄sentit exp̄sso p̄sensu sine q̄ cōsensu nō fuisset
factū dānū tale tūc tenet: al̄s p̄sentēdo mor
talr peccat: sed restituere nō tenet. **Quarto** pal
pans. i. adulatorie laudās vel blandiēs q̄ ipse
actor strenue z bene b̄ facit: vel q̄ ille est dignus
dānificatiōe vel spoliatiōe z h̄mōi. tal̄ tenet in
solidū fm̄ Rich. vbi s̄. si credit p̄babiliter q̄ ex
tali adulatione mortus ē ille ad dānificandū p
ximū iniuste: al̄s nō tenet in q̄ntū ex dāno acq̄si
uit. **Quinto** recursus. i. receptas recurrētes ad
se malefactor: tuendo vl̄ celando rē: ita q̄ si p̄
b̄ impedit restitutio tenet insolidū si fecit sciē

Sexto p̄cipās. i. in crimine furti vel rapine
sociado eos: ita q̄ ille vl̄ illi sine isto nō fecissent
tale furtū vel dānū tenet soluere insolidū: al̄s
tenet p̄ portōe sua. Siliiter p̄cipans comeden
do vel bibendo z h̄mōi sciē faciēdo: tenet ad
restitutionē in q̄ntū p̄cipauit: nisi in casu extre
me necessitatē. secus si ignorat. **Septio** mu
tus. i. dolose tacens cū posset impedire ne fieret
tale furtū. Et si ex officio obligat ad b̄ tenet re
stituere. Si aut̄ ex officio nō obligat: nō tenet.

Octauo nō obstat. i. q̄ posset obstatere z nō
facit. z de b̄ eodē mō dicendū sicut de muro pa
tuit. Et his daret q̄ in p̄iculo sunt p̄ncipes q̄
p̄mittūt p̄ vsuras nimis ḡuari paupes cū pos
sent p̄hibere. siliiter iudices iudican. reddi vsu
ras. **¶** Nā timere h̄nt q̄ fiet eis sicut accidit
cuidā d̄ q̄ exēplū terribile legit̄ p̄ h̄mōi in Ap̄ia
rio z speculo exēploz dis. v. ex. xlix. q̄ qdā vsur
p se z alios multos paupes spoliauerat supra
modū: peribat frequenter religiosos q̄si cū lachry
mis orari p se: sed in nullo se penitus correxit
nec cessauit: q̄uis sepius redarguē fuisset. Ac
cidit ḡ vt repentina infirmitate corrept̄ ad exi
tū appropinquet. Et ecce subito duo canes ma
gni tenebrāz: b̄ est demones lectū tacens arcuū
tibi ambiebat. ipe v̄o p̄tracta lingua ipe ad lō
gitudinē pedis z b̄ in pensā: q̄ tacuit p̄hibere:
sic debilis expirauit. z sic demonibz tradit̄ ē
in dānatiōē eternā. Ne ḡ talibz. **Nono** tenet
restituere nō manifestas. i. q̄ scit vbi res furata
vl̄ rapta est z nō manifestat req̄situs in iudicio
vel extra cū p̄t dicere sine p̄iculo p̄prie p̄sone z
etiā alterius p̄sone. q̄ tenet insolidū nisi sciret
b̄ in p̄fessioe. Siliiter tenet dicere veritatē qñ p̄du
cit in testē. al̄s tenet insolidū ad restitutionem.

Nec fm̄ doc. z in ange. D̄ ḡ xp̄iane obfua hec.
B Circa secūdū de em̄ere qñ. vtrū emens
rē raptrā aut quōcūq; male ablataz: teneat vero
dño restituere. Rūdet fm̄ doc. recolligendo p
tria p̄cipua documēta fm̄ qd̄ p̄t qd̄ emere tris
bus mōis talia. i. aut bona fide: aut sciē: aut
recta intentiōe. **Pr̄mū** documētū. q̄ si qd̄ emit
talē rē bona fide. i. q̄ credidit non esse raptrā vel
furatā aut male ablata: nō tenet restituere bōa
fide durante. Si aut̄ postea cōperit rē fore fura
tā vel raptrā aut viciōsam tenet restituere ei cui
erat. Et q̄ ipse p̄us bona fide emit: b̄ p̄fert sibi
qñq; vt p̄t in Ange. **Pr̄mū** si durat bona fide
de perijt res ipā nō tenet quicūq; p ea restituere.
Sec̄m q̄ sc̄ expensas qd̄ interim sub bona fide
de fecit circa rē p̄seruandā vel meliorandā retin
ere sibi p̄t. **Tertū**. q̄ fructus p̄supros bona
fide durante nō tenet restituere. **Quartū**. q̄ fru
ctus q̄ nō sunt adhuc p̄sumpti: sed extat ex q̄ in
cipit h̄ie malā fide: tenet qd̄ restituere: sed non
rē ipsam si iā alienauit vendē. vel alio mō nec
p̄ciū vl̄ aliud p̄ re tenet nisi lucz qd̄ extat vl̄ ali
qd̄ ex q̄ factus est locupletior. **Quintū**. q̄ agere
potent in iudicio p̄ venditorē si ip̄e rē ipam co
actus fuerit restituere. **Nec p̄bant in Angelica.**
D **Secūdū** documētū. q̄ si qd̄ emit rē mas
le ablata sciē: siue sit p̄mus emptor siue sc̄s
z qñq; alius in infinitum: tenet restituere. Et
in b̄ tenet ad qñq;. **Pr̄mo** si nō perijt tenet oī
no eā reddere. **Sec̄do** si perijt vl̄ aliquo mō alie
nata est q̄literat q̄ amisit etiā violenter eā: tene
tur p̄ciū eius restituere fm̄ optimū statū rei sc̄
qñtū valuit qñ emit eā. **Rō**. q̄ furtū cōmisit rē
alienā inuito dño p̄tractando cū sciē emit. ff.
de furtis. l. j. **Tertio** p̄ciū non poterit petere a
dño rei. nec etiā a venditore in foro p̄tentioso. se
cus in foro p̄scientie. q̄ bene p̄t a venditore p̄
ciū recipere z rē eidē restituere. q̄ p̄t porius si
bi p̄sulere q̄ alteri fm̄ Alexan. de ales in. iij. nī
si ex officio teneat rē dño v̄o reddere. **Quarto**
fructus p̄ceptos z q̄ p̄cipi potuerūt itermedio
tpe restituere tenet vt infra patebit. **Quinto** ex
pensas volūtarias perdit. **Secus** de expensis
qd̄ fecit ad p̄seruandā rem: vt pascendo equū z
h̄mōi vel ad opportunā meliorationē. vt curan
do animal morbosum vel impinguādo porcū
z h̄mōi. q̄ tales expense etiā a male fidei possēt
fore deducunt fm̄ leges z in foro p̄scie etiā fm̄
Mo. ti. vsura. v. Et p̄bant hec in angelica. z sic
p̄t. **Tertū** documētū. q̄ si qd̄ emit rē male
ablata recta intentiōe sc̄ vt retineat ad reddendū
dño v̄o q̄ al̄s nō posset tā bñ rehabere ipam: p̄
licite p̄ciū q̄ emit a dño repetere fm̄ Doct̄. z
Mo. q̄ vtrū gessit negotiū eius sc̄ cuius res
erat. siliiter z expensas moderatas. **Nec in Ange.**
J Circa tertū de fructu rei restituendo qñ.
vtrū h̄ q̄ mala fide possidet rē teneat restituere
nō solū ipam rē: sed etiā fructus rei. Rūdet fm̄

doctheologos et canonistas per tria documenta
recolligendo. Primum est. quod si res de sui natura
non est lucrosa sicut sunt denarii: fructus: vinum:
oleum et similia. tunc non tenetur quod restituere lucrum
sed sufficit restituere principale acceptum. et hoc in fo-
ro per se est tenendum: ut patet per Scotum et Rich. in. iij.
di. xv. nisi in casu si directe dedit danum: puta quod
propter carentiam talis rei necesse fuit illius rei domino
possessiones distrabere per minorem pretio vel accipere
sub usuris ab alio et homini: tunc de dano tenetur
satisfacere. Secundum documentum est. quod si res est de
sui natura lucrosa vel fructuosa. tunc tenetur resti-
tuere non solum rem sed etiam eius fructum vel puen-
tum quod precepit ex eadem. et etiam fructus quod ipse dominus per-
cepisset interim si eam possedisset. Exempla gratia. sicut
domus est lucrosa locando et vinee agri et ville
et filia fructum vel puen-
tum faciunt. Item equus bos
et homini per laborem lucrum faciunt. Nec in Angelica
Tertium documentum quod si aliena predictis modis
non vult restituere est in statu danationis perpetue
Exemplum legitur in Apocrypho et in speculo expro-
bato. di. v. ex. cxiij. quod mulier sancta nomine Maria de
Ognies cum lachrymis petebat deum ut de sua
miseriam ante mortua redderet eam certam. Unum die
quodam missam audienti apparuit tenebrosus spi-
ritus stans prope se. interrogatus respondit. Ego sum
anima tue misis eternaliter danata: eo quod viri in his
quod per iniusta mercimonia et usuras acquisita fue-
runt: nec restituere curavi. arguentem me de eis
spiritui. ideo preces tue me non iuvant. et sic disparu-
it. Rogemus ergo christum etc.

Sabbato post dominicam de passione Ser. xliij.
de restitutionis legitima actione: tentioe et inductione.

Cogitauerunt pri-

cipales sacerdotum ut et Lazari interfice-
rent: quia multi propter illum abibant
ex iudeis et credebant in Iesum Joh.
xij. et in evangelio hodierno. Sicut Augustinus dicit
ait. Ex quo miraculum domini in Lazari resuscita-
tioe tanta evidenciam erat diffamatum ut non possit
occultari vel negari: cogitauerunt ut interficeret
et Lazari. Quod cetera seculi quasi dominus qui suscitavit po-
tuit mortuum non possit suscitare occisum. Ecce ergo
dominus verumque fecit et Lazari mortuum et seipsum susci-
tauit occisum. Nec ille. Iustitiam per Lazari signi-
ficant hi qui a morte peccati surrexerunt ad penam:
ut dicit Albinus. Sed heu multi ex malicia cru-
ascentes Iesum in seipsum per penam: ut dicit Augustinus
ad Hebr. vi. volunt sepe Lazari quod cum hoc interfice-
re in seipsum quod propositum restituendi et satisfaciendi
diobmittendo perimunt animam suscitaram a peccatis
in perditione et perditione: quod multi perficientes cum per
proposito restituendi postea non implent restitutio-
nem facto. et sic Lazari voluit interficere. id est penam
mortalitatem ne credat fide formata charitate in

Iesum. De hoc ergo loquitur mysterium evangelij. Proinde
de hoc restitutione debita post predicta restat adhuc
tria mysteria declaranda hoc sermone.

Primum de restitutionis legitima executione.

Secundum de restitutionis multimoda tentioe.

Tertium de restitutionis induciva monitioe.

R Circa primum de iusta et legitima executione
quoniam aliquid edificatoria per populum. Primum est verum
is qui non potest rehabere res suas per viam rectam iustitiam
poterit sibi restituere facere vel per occultum fur-
tum solvere. Ad hoc respondet Henricus de Gand. i. q. dli.
et alij. quod secundum regulam communem debet quilibet recu-
pere debitum suum per viam rectam iuris et iusticie publicam
Nisi Augustinus. q. v. c. Non sane. di. Non sane quod
ab invito sumit: iniuste auferit. nec quod ab invito
accipitur: per iniuriam iuste accipitur. Nec ille. Si autem
non potest per iusticiam publicam rehabere: tunc consideranda
sunt tria principalia secundum doctorem. Primum. si suum de-
bitum per bono modo sine omni periculo recipere occulto
et sic per se sibi satisfacere i. duobus. scilicet. Primo
quoniam res ipsa debito: efficit dispensator. et sic bono
modo per suum debitum recipere sine scitu illius domini. si tamen
advenit quod dominus non vult unquam sibi restituere: alio
si restitueret non debet accipere: cum iam sibi plene ipse
met satisfecerit. Secundo casu quoniam res aliquid debitoris
ad ipsum per alias vias licite devenit potest retinere si-
bi. Secundo debet considerare quod si quis non potest de-
bitum suum sine periculo sibi furtive restituere nullo
latere debet sic satisfacere vel recipere. Tunc sunt
autem quatuor pericula quod per se occurrere in homini. Pri-
mum est scandalum sui vel primi innocentis. quod per fur-
ro imponi sibi vel primo cui erat res commendata.
Secundo periculum est fama. quia quod fur per credit de
facili. Tertium est periculum lesionis in corpore vel mortis
in torquendo tale et suspitione. Vel quod si per testes per
bare: iuste puniret. Quartum est periculum aie perura-
do. quod posset sibi imponi ut iurer se non abstulisse
nec scire quod abstulisset. et sic de facili periculum incur-
reret aie periculum Unum talibus tenetur homo suum debitum
non accipere etiam si posset: ne talibus periculis se expo-
nat. Immo si etiam suum debitum occulte accepisset
et immineret tale periculum aliquid per dictorum tenetur resti-
tuere secundum iusticiam naturalem. quoniam per eas esset retinere
sic in periculum sui et primi vel fame propter vitium quod et
aie. unde tenetur hoc cavere. Tertium debet considerare quod
si daretur hoc quod debeat suum debitum rehabere per predictum
modis sibi satisfacere. Si autem est dubium non debet face-
re. quod in dubio se periculo exponeret quod est periculum.

Ad Secundo quoniam. quare non licet unicuique suum debi-
tum extorquere quocumque per accipere. Respondet quod ideo: quod
statutum est. quod nemo sibi debet iusticiam facere in cau-
sa propria. Et ne quis in causa propria. l. i. Nisi secundum In-
nocentium. quoniam quod non habet copiam sui superioris: tunc
em per propria autoritate sibi ius dicere: ut patet di.
i. s. Jus gentium. i. glosa. Hoc autem iustum est per liberos
nib. Pro ne raptores vel fur quilibet dicat. ego ra-
pui id quod mihi debebat: sed iudicet ab alijs quod
iustum est. Secundo ne quis plus debito suum extimaret

Dominica ramispalmarum

no monacho de restitucio

de facili. et sic peccaret imoderate pl^{us} accipiendo q^{uod} deberet. Tercio q^{uod}rit. Quid si q^{uod}s hec p^{re}dicta nō p^{ro}videras sibi p^{ro} soluit. R^{es}pondet q^{uod} peccauit mortalit^{er} furado nisi vt i q^{uod}stioe p^{ri}ma sup^{er} p^{re}dicto p^{ro}mo mō faceret. sed restituere nō tenet. q^{uod}z sibi de bebat q^{uod}d accepit nisi plus debito acceperit.

N Circa scōm de multitudine da tentione restit^uonis notādū q^{uod} multi sunt casus et modī in q^{uod}bus tenet hō restitūe facere in p^{ar}ticulari. q^{uod} de singul^{is} b^{ea}te agere nō possum^{us}. s^{ed} sufficiat p^{er} breuitate ali^{os} q^{uod}s modos g^{er}nalit^{er} rāgere. Nā p^{ri}mo vt in p^{re}cedentib^{us} actū est tenet hō restituere de oib^{us} dānis aie rōnal^{is}. Itē scōo d^{icitur} oib^{us} dānis corp^{or}is et effusiōis sanguis vt patuit sup^{er}. Tercio q^{uod}z de oib^{us} dānis rei t^{em}p^{or}alis vt etiā patuit. Quarto de oib^{us} dānis fame exterioris. Et de h^{is} restat q^{uod}stio Utrū infamans aliū minus iuste teneat famā restituere. Ad q^{uod}d r^{es}pondet f^{ilius} m^{ag}ist^{er} doc. vt p^{ri}us etiā in Angelica eliciendo p^{ro}la documēta. P^{ri}mu^m ē q^{uod} q^{uod}cūq^{ue} aliū iniuste infamauit tenet de necessitate restituere. Rō. q^{uod}z ex q^{uod} necesse est restituere rē t^{em}p^{or}alē iniuste ablata vt p^{ri}us ex p^{re}cedentib^{us} f^{iliis} monib^{us} m^{ag}istro for^{is} t^{em}p^{or}is tenet q^{uod}s famā iniuste ablata vel denigra^{ta} siue p^{er} t^{em}p^{or}aliā v^{el} p^{er} uitiū aut vituperiū siue p^{er} detractiōem q^{uod} fama est tāte dignitat^{is} vt oib^{us} bonis t^{em}p^{or}alib^{us} p^{ro}ster. P^{ro}uerb^{is}. xxi. Melius est nomen bonū q^{uod} diuitie multe. O Sed d^{icitur}. Quid si v^{er}o crimen de p^{ri}mo q^{uod}s dixit. Ad hoc

Scōm q^{uod} documētū est. q^{uod} si q^{uod}s infamauit aliū de v^{er}o crimine iponēdo nō f^{aci}atis ordine et mō debitis sc^{ilicet} id q^{uod} occultū erat manifestādo et sic licet grauit^{er} peccet. nō nō tenet dicere q^{uod} falsum dixit. q^{uod}z sic mentiret q^{uod}d est p^{er}mi^{ssu}. et nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. Rō. iij. sed tenet aliq^{uod} mō licito reddere famā sic dicēdo. Nō credat hūc hoīes esse talē. q^{uod}z male dixi v^{el} farue dixi. Vel dicat sic. Nō reputet eū ē malū. Bōnus est em̄. Rō. q^{uod}z q^{uod}libet p^{ro}sumend^{us} ē esse bon^{us} donec p^{ro}bet cōtrariū. Extra de scrutinio iⁿ ordie faciēdo ca. vnico. excepto sc^{ilicet} nisi tale v^{er}o dixerit causa iusta vt p^{ro}st^{it}. Itē de detractore lati^{us} tractabit in alio q^{uod}dragesimali f^{iliis} mone de detractiōe. Terciu^m documētū q^{uod} si q^{uod}s ifamauit sciēter iponēdo falsum crimē. etiā si remaneret ex fame restitutiōe faciēda ifamat^{us}. tenet retractare et famā reddere sc^{ilicet} dicēdo se mēdaci^{us} v^{el} nō v^{er}o dixisse corā illis q^{uod}bus dixit. et sic dixit iⁿ publico vel in occulto. Rō ē. q^{uod}z magis tenet famā iuste seruare p^{ri}o suo q^{uod} iniuste sibi. excepto si mai^{or} p^{er}iculū ifamie illi^{us} p^{ri}mi ex h^{is} mōi restitutiōe v^{el} peccati moralis. v^{el} mortis copalis seq^uret. vel q^{uod} dixit talia q^{uod} nō sūt ifamatoria de sui natura. s^{ed} vt ē iracūdu^m v^{el} auar^{us}. et h^{is} mōi. Alijs etiā casib^{us} certis excep^{ti}s. de q^{uod}bus in alio q^{uod}dragesimali vide f^{iliis} mone de detractore. Quartū documētū q^{uod} si q^{uod}s nō p^{ot} reddere famā ifamato. tenet reddere aliq^{uod}d equiualens in reb^{us} ad arbitriū boni viri f^{iliis} m^{ag}ist^{er} Ric^{ardi}. et Tho. in. iij. di. xv. et in angelica.

P Circa tertiū de iduacōe restitutiōis. Notandū est vobis O p^{re}dicatores q^{uod} om̄is scriptura. oēs p^{re}dicatores voces in p^{ro}sona oim^{is} ego idign^{us} moneo et exhortor sicut ille monēt. Nolite decipi a dyabolo aliis suggerēte sed p^{ro}viderate p^{ri}mo vt restituatis aliena si vultis h^{ab}ere vest^{ra} deū in aia. Scōo moneo restituere aliena si vultis vt nō peat aia vest^{ra}. p^{ro}p^{ri}a. s^{ed} restituat ad celestia gaudia. Tercio moneo. restituere aliena vt vob^{is} restituat g^{ra}tia et om̄ia merita q^{uod} fecit ab infāntia. Quarto restituere aliena vt restituant vob^{is} oia passiōis x^{risti} et sanguinis p^{ri}mi et celestia g^{ra}tia. Ad hec exēplū legi^{tur} in speculo exēplo^{rum} di. ix. exēplo q^{uod}. q^{uod} dē puer nouē āno^{rum} satis facit^{ur} cecidit in ifirmitatē. et obiit. post mortē matri sue appuit lamētabil^{is} dicēs se iⁿ maximis penis ēē adeo q^{uod} si oēs carbonēs tot^{us} m^{un}di a p^{ri}ncipio iⁿ vno cū mulo arderēt. et tu iquit o^{mn}is mater iⁿ medio ardēt^{is} res tāti ignis. nō sentiret tātas penas sic ego iⁿ purgatorio. Mater it^{er}rogauit d^{icitur}. Uū tu fili b^{ea}te dimeruisti cū lib^{er}et^{ur} videbā orabas nec malid^{us} cus eras. nec iurās et h^{is} mōi. Puer r^{es}pondit Ego cōsueuerā accōmodare denarios a familia. et ide emi pira et fructus. et hospitib^{us} adueniētib^{us} dabā sepe mihi ab eis denarij q^{uod}s retinēs nō p^{ot} soluēbā familie plenarie accōmodata. iō talem penas sustineo. Si q^{uod} talia debita exsolueres p^{ro} me liberarer. et sic disput. Mater aut^{em} vocauit familiā et inq^uisit ac oib^{us} cōputat^{is} reppit q^{uod} puer tenebat nouē denarijs. et mater statim p^{ro} eo p^{ro}soluit. ac eodē die puer matri secūdario apparuit dicēs. O mater g^{ra}tias tibi ago. q^{uod}z p^{ro} merest^{is} tuisti et sic me a purgatorio liberaasti. ecce iaz celos introibo. et p^{ro} te ac p^{ro} cōsanguineis deū exorabo. Nec tibi. Si q^{uod} p^{ro} nouem denarijs hallen sibi tantū cruciatū sustinuit puer vsq^{ue} ad restitutionis t^{em}p^{or}is. q^{uod}ntū patiet^{ur} q^{uod}s p^{ro} multis debitis et insup^{er} p^{ro} dāno in fama p^{ri}mi illato cuz fama p^{ro}ster diuitijs. Rogemus q^{uod} dñm iesum vt det nob^{is} g^{ra}m et p^{ro}miē et restōnis. Amen.

Itē de restitutiōe hec p^{re}dicta expedientia p^{ro} sermonib^{us} sufficiant. p^{ro} alijs p^{ar}ticularib^{us} casib^{us} occurrentib^{us} recurrendū est ad sūmas editas.

Dñica ramispalmarum. Sermo. xlv. In mane s^{ed} de satisfactiōis necessitate p^{ro} se v^{el} p^{ro} aliū iⁿplēde.

Banna filio da

Uid. B^{ea}ndictus q^{uod} venit in noie dñi Itē aliud thema. Ecce rex tuus venit tibi māfuer^{is} sedēs sup^{er} asinā zc. Verba hec scribunt^{ur} Matth. xxi. et in euāgelio hodierno. Charissimi dñs n^{oster} rex regum et dñs dñanū. sc^{ilicet} dñs iesus veniēs in hūc mūdu^m mira hūilitate. sedēs sup^{er} asinā in intrādo hier^{osol}im ad passiōē sic laudari voluit. vt dicerēt O san na: q^{uod} f^{ilius} m^{ag}ist^{er} Zyrā bebraici est cōpositū ex osi. id

Salua. z anna. id ē vtinā vl' obsecro salua nos
Sed z letis cantibz tristia qdā miscuit amara:
qz videns ciuitatē fleuit ei' futurā destruendā:
Et qz a sacerdotibz z phariseis iniuriā d' dictio
nis z insidiarū prulit patientē. z qz ad mortē pas
tus vltro se obtulit ascendendo in eā ciuitatem
vbi se occisurū puidit z ante predixit. Jōqz ho
die ecclia duas pcessiōes recolit scz vnā letā de
xpi susceptiōe: z in hierlm deductiōe cū laudibz
diuinis ramoz z vestimentoz stratu in via. Aliā
tristē z flebilē q facta est feria sexta in xpi educi
one ad crucifigendū: ppter ea hodie legit passio
nē. z sic hodie pponit duo f'ria scz gliam diuini
tatis. z ignominiā passiois. Hociō fm Bern.
voluit xps p amore nro qrenus ex pcedere ho
nore amario fieret passio ignominiē p nob su
scepte. O xpi sanguine redempti xpiani. cogita
te quō xps dñs p nobis voluit ignominiā pa
ti in oibz honoribz suis. Nā hodie ipm vt regē
susceperūt in hierlm. Sed feria sexta mag' eūd
velatone crucifixerūt. Hodie ipm regē ecclie
rūt: feria sexta negauerūt di. Nō habemus regē
nisi celare. Jte z hodie dixerūt saluatozē. postea
dixerūt seductozē. Hodie bñdicti postea male
dicti. Hodie vestimēta sua strauerūt. postea ve
stimētis p'p'is spoliauerūt. Hodie ramos in
via ponebant. postea spinas in capite posuerūt
Ecce qz multipl'r dñs satisfecit p p'cis nris. qre
nus exēplo suo discam' nos satisfacere p p'cis
nris p'p'is. Itaqz ex q xps dñs p g'iaz p'ualis
satisfactiōis saluat z venit in nos. Jō de satisfas
tione tria mysteria hic notabimus.

Primū de satisfactiōis necessaria obligatiōe.

Secūm de satisfactiōis aliena adimpletione.

Tertiū de satisfactiōis sic alterutra liberatiōe.

Q Circa p'mū de necessitate satisfactiōis qrit
Utrū satisfactio sit adeo necessaria vt sine aliq
satisfactiōe nulli velit de' p'ctm remittere. Ad
qd m'det fm Rich. in. iij. di. xv. z alios. q de re
missione peccati possumus loqui duplr. Uno
mō de lege cōmuni. Alio mō de p'ilegio sp'ali
Et fm hec eliciamus tres p'clusiōes doctrinales
p p'lo viles vt scz tales p'nam sciant agere.

Prima conclusio q de lege cōi nō pōt dimitti
actuale p'ctm mortale sine aliq satisfactiōe vt
tenēt oēs doct. qz semp ad h' vt p'ctm remittat:
requiritur actus penitendi in quo p'ncipalior
ps satisfactiōis p'sistit. Un p'ctm sine aliq satis
factiōe vel interna scz p'iticiōis vere: vl' externa:
vel in p'nti: vl' in futuro scz in purgatorio dimit
ti nō pōt. Rō. qz vt Ansel. lib. j. Cur deus hō. c.
x. dr. In deo qdlibet p'nti incōueniēs est ipossibi
le. Et postea. xij. c. dr. q nō decet deū dimittere
p'ctm ipunitū. qz sic dedecus culpe remaneret
sine decore iusticie z dimitteretur p'ctm sola dei
misericordia sine omni iusticia qd ē incōueniēs
z impossibile. Ad id est verbū Greg. in moral.
sup illud Job. ix. Crebar oia opa mea scies q

nō p'ctes delinqnt. vbi Greg. dr. delinqnti nē
qua qz p'ct. qz p'ctm sine omni vltione nūqz dese
rit sz aut hō penitēdo in se punit. aut de' hic vl'
in futuro ferit. R Secda cōclusio q de lege
seu p'ilegio sp'ali bñ de' pōset dimittere p'ctm
mortale si vellet sine omni satisfactiōe. qz h' nō de
rogat sue iusticie alicui ex p'ilegio sp'ali facere.
Et h' rarissime qd tñ cōiter facere derogaret vt
pbat Rich. vbi. s. Et ponit exēplū di. Sic qñ
rex vt oñdat sue potētie plenitudinē z benigni
tatē misicordie vt magis timeat z diligat: p'ct
aliqñ hōi scelerato. h' nō derogat iusto regimi
ni regni sui. imo p'fert qñ qd tñ sepe mlti fa
ctū vl' iteratū drogaret. qñqz etiā i casu iuste p'e
facere filio scelerato cuius p' volūtariē mortē
sustinuit p'vilitate regni. Sic z de' p' ad oñdē
dū suā bonitatē z misicordiā z potētiā aliqñ
dimittere alicui p'ctm sine satisfactiōe. sic z fecit
mulieri i adulterio dep'benſe. Nil aliū iūgēdo
nisi. Uade z apli noli peccare Joh. viij. Sic se
cit etiā Paulo q cū eēt in actu p'cāndi de' ipm
iustificauit. Act. ix. Et h' ex p'ilegio sp'ali. l' forte
tūc de' imisit illi g'iaz p'fecte p'nie. Qñ aut sic fa
ciēde' nō relinqt p'ctm rotāl'r ipunitū sz iusticie
satisfit ex merito passiois xpi. qz xpus nō tñ p
nro p'cto originali sz etiā p p'ctis hoim actuali
bus z p'ctis z seqntibus mortē sustinuit. hec
Rich. Sz qñ p'ilegia paucorū nō faciūt legē
cōmunē. xxy. q. j. c. vlti. Jō nobis de h' nō est p'fi
dendū. Tercia q' p'clusio ponit q simpl'r de'
p'ctm nō vult dimittere sine aliq satisfactiōe. z
iō satisfactio necaria ē p salute. cū sit vna ps ve
re p'nie. Un scriptura p'cipit Luc. iij. Facite di
gnos fruct' p'nie. S Sz di. Ex q p' p'iticiōes
z p'fessiōes sufficiēter delet p'ctm. z i his ē exteri
or sil' cū interno dolore p'nia. cur requirit amplior
satisfactio p p'nia. Rñdet q requirit p'mo p'pter
integritatē p'nie. qz de' p'ceptū p'niaz integrā agere.
p'nia autē integrat ex istis tribz scz p'iticiōe p'fessio
ne z satisfactiōe fm oēs theolo. z canonistas.
Secdo p'pter remissionē p'ne. qz p'iticio z p'fesi
tio sepe nō sufficiūt ad remissionē totālē reat' vl'
p'ne p'ctoꝝ. Ideo satisfacere oportz vel i p'senti
p bona opa z indulgētiā vl' saltē qd dērit i pur
gatorio soluet fm docto. Tercio p'pter p'ceptū
ecclie qd habet de pe. z re. ca. Dis vniūsqz. Nā
Hosti. ibi. s. ad qd valēt dicit tenendū q vīz
p quolibet p'cto mortali duplex pena debetur.
Una eterna q p p'iticiōes dimittit. Alia t'p'alis
q p eccliaz imponit z remouet scz in p'fessione.
Proinde vnusquisqz p'ctoꝝ debet satisfacere vt
pōt de peccatis vīz a p'fessore rationabil'r ipo
sita z susceptā penitētiā implendo. T Exem
plū ad id ex lege ciuili. ponat casus q Petrus
celo vulnerat' ferro infixo. cōueniat cū medico
vt ipm sanet p certa mercede. is bene curari nā
potest nisi ferrū extrahat prius ad quod requi
ritur vulneris z carnis inasio. sed Petrus po

Dominica ramispalmarum

lorē incisionis nō admittat. Medicusq; ipsius vulnus sanat ferro intus manēte. si post sanitate peius infirmitas incidat. querit an ille medicus p eodem salario teneat ipm curare iterum. Rñdēt ex. ff. de reg. iur. l. si qd ex culpa sua. q. p generali lege habet scz q qñ ex culpa infirmi redijt infirmitas medicus nō obligat eundē curare nisi p noua mercede. z nouo pacto. alioqn si redit ex culpa medici teneat. z sic patz ad. pposi tū q nō teneat. qz Petrus fuit in culpa. Spiritu aliter. si peccator nō admittit nec facit pcepta medici. id est p fessoris explendo satisfactionem quasi ferro peccati reatu manente sibi imputa bit acerbiōz pena in futuro. Ad qd tollendum oportet de nouo pñiam suscipere a cōfessore si oblitus est illam pñis infunctam penitentiam: vt patuit f mone. xxxviij. §.

U Circa scdm de aliena impletōe satisfactio nis querit Utrū vnus hō possit p alio satisfacere. vel imposita alteri satisfactionē adimplere. Ad qd rñdēt f m doc. cōiter Bonauē. in. iij. di. xx. ibidē Rich. z Seco. ca. di. durā. Tbo. aliosq; q duplex est scz satisfactiois effectus vnus est excidere causas pctōz futuroz. z sic pseruare a futuris culpis. Alius est recōpensatio iniurie illate: hoc est soluere debitum pctōz. z sic satisfactio accipit varijs mōis f m quos tria pcpua documta tradunt breuiter hic. qm cogit hodie breuiter sermonē pluritas passionis z cerimonie misse. Prīmū est q satisfactioē intelligēdo p pseruatione z cautela culpe future. vel pro caule pctōz excisione: sic vnus p alio nō potest satisfacere. Rō. qz p ieiuniū istius nō domat caro alterius. nec affligit corpus alteri? vt viuat caste. nec p hoc q iste dat elemosinam p illo. ille assuescit sua largiri nec isto orante ille orat: nisi forte p bonū huius exemplū ille induceret ad similia facienda. vel nisi iste mereret augmentū grē p talia illi: vt facilius ille euitet pctm ex grā dei adiuvante. Scdm documentū q satisfactioē intelligendo p recōpensatione illate iniurie pccite bene pōt vnus p alio satisfacere. sicut hōi cui iniuriā fecit: pōt alius p isto recōpensare. sic etiam z deo pōt vnus satisfacere p iniuria illata p aliū peccantē: dūmō ille q cōmisit pctm sit vere pccitus de pctō. al's nō. Et sic sancti dei suis orōnibz z meritis p nobis placant deum z satisfaciūt dūmodo nos simus pcciti. X

Tertiu documentū q satisfactioē accipien do p penitētia a p fessore iniuncta teneat qlibet p seipm satisfacere si est potēs. sicut etiā teneat p se p fiteri z pteri. Et si nō pōt adhuc teneat hīc parū animū ad satisfaciendū p seipō ipsemet. alioqn satisfactio alterius sibi nō pdeset directe ad vitam eternā si nōller p se satisfacere etiā si possit. Rō: qz ad satisfactioē p viribz p seipm teneat q libet ex pcepto. de pe. z re. c. omnis vtriusq; zc. Necesse est etiā vt penitēs recognoscat pctm suū

p aliquē actū satisfactiois: vt patz p Aug. de pe. di. j. nō sufficit. q teneat p se si pccit: q si nō pccit inuari potest p alterz z satisfacere. sicut p his qui sūt in purgatorio impotentes p se satisfacere: satisfactio autē alij viui. z hoc maxime potest p alterum. s. satisfacere quis cū interuenit auctoritas p fessoris que in hoc potest dispensare cum eo qui per seipm nō potest satisfacere. Nec etiam in angelis ca. O ergo homo christiane disc ex dictis q qñ nō potes p teipm penitentiā implere pcpue in mortis hora: dispone ex tuis bonis vt alter satisfiat pro te.

U Circa tertiu pncipale de alterutra liberatio ne. id est vnus z alterius vel amboz p satisfactioem ab alio implendā. Prīmū queritur de pncipali Utrū ille cuius satisfactioē penitētie alter suscepit in se: si statim moriat libere euolabit in celū. Ad hoc rñdēt in Angelica f m Bonauē. in. iij. di. xx. q. j. q nō. Sed oportet q prius iste q suscepit satisfactioē impleat: quia nemo paradysum igredit nisi sit extra omne debitū ita q nec ipse nec alius p eo sit debitor. O iustu bone vere formidanda est tua peccatoribz iusticia. Secūdo querit de suscipiente Utrū talis suscipiens satisfactioē alterius liberet. scz p b. z satisfaciatur etia p seipso cū iplet p altero. Rñdēt vbi s. f m Rich. di. xx. qm. q lz alij alie sunt opinati: tamē satisfactoriū est etiam p seipso nō quidem ex debito f m rigorem iusticie: qua ea dem solutio nō parit duas liberatiōes sed p diuinā misericordiā que magis attendit charitatem q opus. Et etiā p modū meriti de cōgruo. Nam f m Bonauē. in. iij. di. xv. credendū est q diuine misericordie benignitas tāta est q acceptat totū ppter charitatem quasi p se fieret. z quasi p nihilo saluat nos. hec vbi sup. Z

Tertio ergo exēplū finale subiūgamus qd legit in speculo exēptoz di. viij. exēplo. ij. q sanctus Dūstānus in mane diei ascensiois dñi ce existans solus in oratione in ecclesia. ecce viderit candidatoz multitudinē innūerā coronas capite aureas gestantes z fulgore micantes di. Salue inquit Dūstanne noster salue. mādāt tibi filius di iesus venire si paratus es nobiscū hodie gaudia celebratur. ad qd iste rñdit inter rogāt. Qui estis. Dixerūt. Cherubin z seraphin sumus. Responde qd velis. Dūstannus rñdit. Hodie solēssim? dies ē z incūbit mibi p dicare p pō z oñdere quō ad gaudiū celeste possint puenire scz p pccitionē: p fessionē: z satisfactioē pñic. ad qd p dican dū multi p uenerunt z nolo decipere illos. p pccita hodie nō possum venire. hec dixit ex charitate z zelo aniaz vt plures scz cum saluaret p fmonē. dixerunt ergo eidē. Eya patus esto in diem sabbati. Tūc Dūstānus p dicanit p pō taliter q nūq ante sic p dicanerat: vt nō hoiez sz angelū putares. Tandē dixit sui obitus instare diē. Et ecce facies ei? resplenduit

hic q nemo eum aspicere posset: tandē locus in quo voluit sepeliri designauit. Mor vero languor eū inualit feria sexta oēs aduētares penitēre z xpi vestigia seq̄ hortabā cōmunionē ac cepit. Et ecce subito cū lecto in quo iacebat eleuat^r est vsq; ad trabes dom^u. Et b̄ terciū factū est in die sabbati. Sicq; oēs hortabā ad seq̄ndū xpm in celū p̄ p̄niam z p̄ opa satisfactoria p̄ que ipe incescit ac sic ipe feliciter in xpo quieuit Rogemus ergo dñm iesum. zc.

Dñica ramispalmarū post prandīū Sermo
xlvj. de satisfactoris modo regulari z iteratione.

Facite dignos

f p̄nie Martb. iij. z etiā Lu. iij. z p̄ sermone hodierno i q̄b; verbis p̄nie p̄dicator Johānes baptista hortat omēs ad dignā p̄niam agendā qd̄ facim^{us} p̄ verā p̄nitentiā p̄fessioē z satisfactoriē. alioquin timendū est illud qd̄ scribit Eccl. ij. Si p̄niam nō egerimus icidem^{us} in man^u dñi. qd̄ pōt poni p̄ alio thēmate in hoc sermone Lra. Si p̄niam nō egerimus lēz de p̄cis veraciter. icidem^{us} in man^u dñi. i. in diuinā punitionē valde grauē. Heb. x. No rē dñi est icidere in man^u dei viuentis. Ne ergo z vep̄toribus impenitētib; . Propterea charissimi discamus facere dignos fruct^{us} p̄nie satisfactoriē. qm̄ vt de pe. di. j. c. nō sufficit Aug. di. Non sufficit mores inquit in melius commutare z a p̄teritis malis recedere nisi etiā de his que facta sūt satisfaciāt homo p̄ p̄nie dolorē coopantibus elemosinis z ieiunijs. hec ille. Sz beu li et multi faciāt p̄niam: tñ rari faciūt dignū fruct^{us} p̄nie. Nam Greg. dicit. dignos fruct^{us} p̄nie facit q̄ omnia deo in sacrificiū offert p̄ q̄ in culpa eū meminit offendisse. Lū aut̄ offendimus deuz corde. ore z ope. ergo hec tria debem^{us} deo offerre scz cordis p̄nitentiā. oris p̄fessioē. z opis satisfactoriē qd̄ rari faciūt vt debēt p̄scriptū satisfactoriē. Nos igit̄ charissimi audiam^{us} z ope impleam^{us} scripture hortamenta dicētis. Facite dignos fruct^{us} p̄nie. vt in thēmate. Itaq; de satisfactoriē vt sciam^{us} facere dignos fruct^{us} p̄nie tria mysteria declarabim^{us} in hoc sermone.

Primū de regulari modificatione.

Secūm de diuinali acceptione.

Terciū de salutari reiteratione.

A Circa p̄mum de regulari modo satisfactoris. Queritur quali modo debeat regulariter fieri satisfactorio p̄o peccatis debita ipi do. Ad quod ex dictis Scoti in. iij. dist. xv. Item Alex. de ales. Bona. Rich. z alioz colligēdo eliciunt p̄cipue regule serm^{on} quas debet modulus satisfactoris obseruari.

Prima regula d̄ bone opationis.

Secūda d̄ integre p̄fectionis.

Tertia d̄ placande intentionis.

Quarta d̄ aliunde nō obligationis.

Quinta d̄ laboriose p̄ditionis.

Sexta d̄ amorose executionis.

Prima inquā regula d̄ bone opationis: qz ad hoc q̄ de peccatis aliquis deo satisfaciāt requirit vt faciat p̄ bona opa recta z bona intentione facta que possunt cedere in gl̄iam dei vt sunt ieiunij oratio elemosina. z h̄mōi. Un̄ p̄ opa mala vel etiā opa bona de genere facta. tñ sinistra intentione pura ex vana gl̄ia vel hypocrisi nō potest fieri satisfactorio. quia vt ait Ansel. lib. iij. Cur deus homo. satisfacere est deo debitum honorē reddere. talia autē opera scz malefacta nō sunt in honorem dei sed in offensionem. B Secūda regula dicit̄ integre p̄fectionis. Nam q̄ rit Rich. in. iij. di. xv. Utū homo potest satisfacere de vno peccato sine alio. Et respondet dicēs q̄ dupliciter possumus loqui d̄ satisfactorio. Uno mō de eius actu exteriori z sic pōt quis satisfacere de pena tēporali debita vni peccato sine alia. z de vna pte pene sine alia. qz existens in charitate pōt simul remanere debitor pene p̄ alio peccato h̄ndo. p̄positū satisfaciendi de illo. postea scz in elemosinis. z nūc p̄ vno potest soluere p̄ ieiunij vel orationē. qui si postea. p̄positū tñ mutet ita vt nolit postea satisfacere in elemosinis. nihilomin^{us} solutio p̄cedēs remanet acceptata. Alio mō aut̄ loq̄ possum^{us} de satisfactorio in eius actu anime interiori: z sic nō pōt hō satisfacere de vna culpa mortali sine alia: sed oportet q̄ integre de omnib; peniteat sicut z de omnib; tenet p̄terit^{us} z p̄fiteri. vnde qui implet ieiunia iniūcta a p̄fessoribus nō vult restituere aliena cū posset nō vere penitere: vt patuit in p̄cedentib; . Tertia regula dicit̄ placande intentionis hoc ē vt opa satisfactoris sint ad placandū deū intenta. Unde ipse Scotus vbi sup̄. diffiniēs satisfactoriē dicit̄ q̄ est operatio bona exterior penalis voluntarie assumpta vel tolerata ad puniendū p̄m̄ a se commissum z ad placandū deū offensum. Unde si quis facit bona opa nō intentione punitionis p̄ci: vel vt deū placet quē offendit peccatis: licz sit bonū meritorij gratie z gl̄ie. tamen nō d̄ opus satisfactoris de se z directe: puta si quis dat elemosinam ex pietate nō intentione tali q̄ p̄ penitentia ad placandū deū hoc fiat. Silit̄ cū aliquis malefactor punit si patienter sustinet bene facit. sed si vult vt satisfaciāt scz p̄ peccatis directe: debet intendere vt sufferat ad placandū deū p̄ p̄cis s̄m̄ Sco. Exēplū. si quid offerat regi p̄ exēnio nō satisfaciāt p̄ debito nisi fiat p̄ illo expresse. Quarta regula d̄ aliunde nō obligationis. B est vt satisfactorio fiat p̄ talia opera ad que homo aliunde nō obligat̄ facere. quia al̄s nō consideret p̄ satisfactorio huius peccati. sicut si quis ex voto tenet ieiunare feria sexta. z sic de alijs. Silit̄ q̄ quis nō furat vel

Dominica ramispalmaz

nō latrocinat cum posset bene facit pceptus im-
plendo: sed nō est satisfactorium culpe cōmisse.
quia ex pcepto ad b tenet.

E Quinta regula dicit laboriose pditionis. b ē
vt opatio satisfactoris sit penal' z laboriosa vel
afflictiva: vt p illā subtrahat hō sibi aliquā car-
nis delectationē vel cōmodū q̄tenus p carnis
castigationē pseruet a futura culpa. Un' Aug.
de vera z falsa pnia dicit. Pnia gūiores expostu-
lat dolores vt mortuis impetret vitā. Et rō est
fm Alex. z Bonauē. z Rich. qz hō p delectatiōis
culpe infirmat. z fm legē dei culpe debet pena
p delectationē vt curet z reordinet. ac de futu-
ro pseruet. Unde. ij. ethicoz pbs dicit. q pene sūt
qdam medicine. nō tm curatiue sed etiā pserua-
tiue. Et q pz documentū q q penitentialē iei-
niū sic implet q delicatissima z sumptuosa ci-
baria comedit z pleno ventre nō satisfacit ad re-
atus delectationē. sicut q dat elemosynā de eo de
q ipse nullo mō indiget. Sz dicit. Nunqd g aua-
rus hō q plus affligit dādo decē denarios: qz
largus dādo centus. magis satisfacit. Rndet
Rich. z Ambaldus qro sc̄pto sniaz dicit. xv. q
opus dupl' pōt intelligi penale. Uno mō rōne
operantis. qn ipse opans difficiliter facit ex di-
spōitiōe mala in ipso. sicut auarus difficiliter
dat elemosynā. z talis penalitas nō magis sa-
tisfacit. nec ppter eā auaro minor elemosyna in-
iungēda est qz largo. sed potius maior dicit ipso-
ni qz largo. Alio mō pōt intelligi opus penale
rōne operis z eius generis z sic satisfacit opus
plus penale. sicut ieiuniū in pane z aqua pena-
lius est z magis satisfactoriū qz ieiunare cū ci-
bis coctis. z elemosyna maior qz minor. **D**

Sexta regula dicit amorose executionis. b est
vt hō exequat satisfactiōē in charitate z amo-
re dei. z de b in seqntibz dicemus. Sed p excita-
do ppo dormitante inseramus p̄solatoriū. Exē-
plū qd legit in Scala celi. z in spec. exē. di. ix. ex
emplo. clxvij. q miles qdaz facinoribz plenus
iuit vt dicit p̄sualu vxoris ad confessiōē: sed pe-
nitentiā p satisfactiōē dixit se nō posse facere. vñ
p̄fessor q̄siuit dices. Posses ne in illa eccl'ia des-
serta. ppe castrū tuū vna nocte vigilare p p̄tōz
tuoz remissiōē. Rndit. b bene possum z faciaz
Tūc hac pnia iniūcta intrauit sero sol' eccl'iaz.
z ecce nocte vnus demon in specie sororis mili-
tis: cuius consilio sepe vtebat: apparuit dicens
Quid hic stas exi cito ad castrū. qz statim inimi-
ci tui supueniēt z occidēt hie te. alioqn nec vnqz
ego amplius tibi consiliū dabo. Ille autē non
acqueuit dicens. Volo hic pmanere p pnia ista
nocte. Secō ali' demon postea aduenit in spē
vxoris sue: dēferēs in brachijs duos illi' filios
puulos q̄si nudata vestibz z lacerat' crinibz di-
cens. Ecce hostes tui dñe inuasērūt castrū: cepe-
rūt oia z sic turpiter eiecitā sum cū filijs. sed si ci-
to exieris psequi potes illos alioqn z te hic inē-

ficient z me. Sed miles noluit exire. Tunc illa
dixit. Nisi veniaris: ecce filios vios p̄iciā. z il-
lū illos ad pavimentū: ac in faciē militis p̄ci-
cit. sed ille in deo p̄fortatus nō curauit. z sic p̄su-
sa illa euauit. Tandē postea tertio ali' demon
venit i spē hostiū cū multis eccl'iam vallans z ex
pugnās ac accēdēs igne ex lignis circūcirca ag-
gregatis. ita q flāma videbat' p fenestras z ia-
nuas intrare z cogere militē vt effugeret. sz ille
imobilis permansit. Postremo venit q̄rtus in
specie sacerdot' q̄si missam dicere volens z offi-
ciū legere. P̄ospiciēsqz ait militi. Tu excoīcat'
es: exi hinc ne impediās diuinā. z cepit musicā
do altius quasi oraret dicere. der der zc. Rndit
miles sicut z poribz. Ille cepit cūz basta crucis
pcuriens expellere ipm. sed miles oia sustinuit:
z diabolus p̄fusus discessit. Mōne facto egre-
diens cognouit z repperit castrū: vxorē: z omnia
illela. sed tm mō fore fantasmatū delusiōes illas
factas sibi in nocte apparitiōes. z cū retulisset cō-
fessori. ecce audiuit q reuelatū fuerit sc̄tis p̄ibz
qm miles iste q̄rtuor coronas acq̄siuit in celis.
q̄rtuor dictas rēpationes vincēdo. z sic miles
postea in bona vita firmatus fuit.

E Circa sc̄dm de diuinā acceptatiōe q̄ritur
Utrū satisfactiō pnie in toto vel in pre expleta
in statu mortalis culpe. vel sine charitate sit ac-
cepta diuine clementie. Ad b cōiter fm doc. m̄s
dicit q nō acceptat' directe valendo ad vitā eter-
nam: nisi p q̄nta pre sit satisfactiō in charitate z
in grā expleta: tm talis satisfactiō valet ad ea ad
q valent opa facta in p̄tō mortali. Jōqz etiam
si hō sit in p̄tō mortali nō debz dimittere talia
opa satisfactoria sed debz implere. Et huius rō
fm Rich. qz cū deus nō eget bonoz. nostroz.
ideo opa nō acceptat ad vitā eternā remunerā-
dā: nisi operantē acceptet ipm: z sic nec acceptat
ad satisfactiōē placantē deū z gratuitā ad pre-
miū vite eterne. Ad id ponamus exemplū de
illo q semiat vel plantat in solo alieno ipo dño
nescio vel inuito. totū illud p̄ditū erit seminans
ti qm illius est cuius ē solū. Insti. de rez. diuī.
Sz ex aduerso. Sic sp̄ual' hō cū sit ipse de solo z
terra diaboli p p̄tū: ideo totū qd in se sic ma-
nente seminat bene agēdo est diaboli. ita q nō
p̄ficiat ad vitā eternā directe: sz tm ad tpalia.

S Circa tertū ergo de reiteratione questio re-
stat Utrū necesse sit ad salutē reiterare talem in
peccato mortali expletam satisfactiōē. Ad qd
rñdet q diuersē sūt op̄niones. Aliqui dicent
q si pnia est talis q ex ea pacta manet aliquis
effectus sicut est ieiunium z elemosyna. z hmoi
postqz semel qd satisfecit licz in peccato mortali
li. nō est necessario iteranda. Si autē penitencia
nō relinquit aliquē effectum: vt est oratio mo-
dica. oportet iterare. qz talis videt' esse imposita
potius ad impetrationē recōciliatiōis diuine qz
ad satisfactiōē pene. Recōciliari aut quis deo

nō pōt nisi p opera in charitate facta. g'talis in p'cto pacta d'z iterari. Sco. aut in. iij. dis. xv. q. j. circa finē. quē in b' cōiter sequunt' doctores mo- derat. vt p'z in Ange. d'z q' sic dicere essz mag' oc- casio scz deferendi p'nam iniunctā. z sic trāsgre- diendi z desperadi. Nā cū q's reciduat interim q' expleuit p'nam audiēs q' nō satisfaciē in pec- cato. sed tenet iterare nō explebit eā sed dimittit z sic peccat mortalr. aut desperans nunq's faciet p'nam nec iterabit. Jōq's ex dictis Scoi ibidē dant' documēta pulchra. Primū ē. q' q' v'el' peniter z recipit p'nam p' dignā impositā clauē nō erratē q'ntūciq's postea reciduat nō tenebit p' illis p'ctis eisdē nisi ad illā p'nam sibi impo- sitā. z si illā implet in charitate scz p' tritionē for- mando p'us de recidiuo: sic impledo nō tñ sol- uit penā: s'z etiā meret' grām. Si autē implet ex- tra charitatē scz nolēs p'teri de recidiuo: tñc sol- uit penā: sed nō meret' grām. S' Scoi do- cumentū q' satisfactio est duplex. Quedā est sol- uens debitū z placans s'il' offensum vt est illa q' fit in charitate. Alia ē soluēs debitū: sed nō pla- cans offensum: vt est illa q' fit extra charitatem scz in p'cto mortali. Jōq's patz q' q' satisfecit s'el' etiā si in p'cto mortali satisfecit: soluit. nec tenet iterare. Nā z. ff. de re. iur. l. bona fides. d'z. q' bo- na fides nō patit' vt bis ab eo dē idē debitū exi- gat. z Sco. ibidē ponit. exēplū de eo q' offendit aliquē: puta dādo alapā. si cōponit cū eo ita vt tribz diebz fodiat in vinea illius. z postq's fodit vno die: scō die iterz illi dat alapā: z tñ fodit se- cūdo z tertio die. talis soluit penā p'me alape: s'z nō meret' grām v'l' amicitia illi' offensi. Sic in p'posito. Tertiū documentū q' si talis p'pter p'ctū in q'd de nouo recidiuaui dānaret' aūq's totā p'nam impleuisset. talis p' ista p're inexplē- ta p'nie nō puniret' eternalit': s'z t'pal'r solū pena cōr'dente illi p'ri p'nie q' nō fuit hic expleta: qz ex quo p' iusticiā punitiua iposita est sibi pena t'palis s'el' hic p' p'cto de q' vere penituit nunq's ei debet' nisi pena t'palis z illa soluta nulla pena debet' alia p' illis p'ctis: sed tñ p' alijs q'bo' pec- cauit recidiuando puniet' eternaliter. Nec ibi.

Quartū documentū eliat' ex istis q' p'fessor d'fiterus ad vitandū cl'ēs ambiguitates d'z pe- nitenti iponere talē p'nam quā statim exequat' in statu gr'e z declarer' eidē q' si in statu peccati explebit nō tñ valebit sed festinet' implere in grā. z sic patz. N' Ultimū documentū q' quibz hō nō teneat iterare satisfactiōz s'el' expleta: tñ si q's iterabit illa q' in mortali p'sc'e valet ad mltā s'm Alex. de ales. Primo ad iocūditatē mentis Scō ad purgationē p'ctōris. Tertio ad refre- nationē diaboli p'ctis. Quarto ad victorias rēp'rationis. Quinto ad p'firmationē charitatē. Sexto ad augmentū gr'e z gl'ie celestis. Cōsulo g'iterare. Exēplū narrat' Desier' in suis s'mo- nibz. q' inuenis i luxuriā recidiuās iuit ad me-

retrices. Cui obuiant' diabolus scz in sp'e hoīs dicēs. Uade bñ tibi erit. Postea in via occurrit sibi x'ps: z oñdit vulnera cruentata in manibz z latere dicēs cl'ia. Ego sum pater tuus creator z redēptor tuus. Ecce q'libz vulneribz redemi te vt q'd g' das te diabolo p' p'ctā. Ariste p'territus di. Dñs meus z de' meus. Cui dñs. Uade cito p'fiteri z p'nam forte age: alioqn ille diabolus q' tibi occurrebat expectat te vt frangat collum tuū. Qui cū iret ad cōfiteudū vidit diabolū in via expectantē in sp'e qua p'us. Et dixit diabolus Quid tu hic expectas. Rñdit diabolus. Erte nō tu es ille quē expecto: qz ille erat totus n'r er- poterā ipm occidere. tu v'o alter es. nescio q's. S' ideo dixit: qz iste in p'posito p'stendi z satisfaciē di fuit mūdāt'. Qui ex his circa se intellexit dei misericordiā z intrauit claustrū z sancte vixit. Rogemus g' x'pm zc.

Feria secūda post dñicā palmar' Ser. rlvij. vicz de satisfactiōis deo soluēde possibilitate z cōmensuratiōe p' p'ctis. ac iniūctiōis vtilitate.

Enit iesus betha

v nā vbi Lazarus fuerat mortuus quez suscitauit iesus Job. xij. z in euā. hodie- no. Scōm q' Lyra in postilla hui' euāgelij d'r. imediate post suscitatiōē lazari: q' facta esse d'r feria sexta añ dñicā de passiōe. iudei diffinierūt occidere x'pm vt putat' ipā die dñica de passiōe. Jōq's dñs Iesus recesserat in regionē iuxta de- fertū in ciuitatē q' d'r Effrem. z ibi morabat' cū discipulis quibz appropinquaret pascha in q' i- molabat' agnus paschalis: scz feria q'nta cene- vt sic x'ps q' est verus agnus imolaret' p' nobis imediate post imolatiōē agni paschal'. s. feria sexta. Cū appropinq'te pascha añ sex dies pas- sche: s. est. sabbato ante diē palmar' venit in be- thaniā q' est. ppe hierl'm vbi fuit lazarus. z inde postea ascendit in hierl'm ad patiendū. Ibi au- tē scz in bethania fecerūt dño cenā z Martha ministrabat. Lazarus v'o vnus erat ex discipulis: vt veritas eius resurrectiōis claretur. Nec aut' mystice significant q' dñs iesus libenter ve- nit z cenat delectabiliter in aia vere penitētis z satisfaciētis de p'ctis. Nā Lazarus a mortuis resuscitatus significat p'ctōrē p' p'nam a morte peccati resurgentē: vt d'r Aug. Bethania etiā in- terptat' dom' afflictiōis z dom' g'nficata dño vt d'r Hiero. Jō significat satisfactiōis p'nal'is afflictiōē q' grati facit deo hoīem. Jō p'ueniēs ter d'r q' venit iesus in bethaniā z cenauit ibi cū lazaro: qz diligit manere in corde penitētis z abari pane p'nie v'e z potu lachrymar'. De istz p'z euāgelij. Itaqz de satisfactiōe tria myste- ria hic declarabimus.

Primū de eius possibili recōpensatione.

Feria. II. post dominicā palmarū

Secūm de eo p̄soluendi cōmensuratione.

Tertiu de eius efficacia expiatione.

3 Circa p̄mū d̄ possibilitate recōpensandi v̄l satisfaciendi q̄rit Rich. in. iij. di. xv. ar. j. q. ij. Utz hō possit deo satisfacere p̄ culpa recōpensando. Rō. qz deus est in infinitū honorāndus. Quō ḡ hō p̄cōr q̄ rapuit honorē dei soluit. qz vt d̄t Anf. p̄mo lib. Cur deus hō. c. xij. Om̄is q̄ peccat honorē dō quē rapuit solvere d̄z. qz f̄z Aug. lib. lxxij. q̄stionū. z Bern. de diligendo deo. Om̄is creatura d̄z deo totū id qd̄ est. ergo hō nil h̄z p̄ter debitū deo de quo libere possit satisfacere p̄ peccato. Mirū est ḡ quō possit. Sz in p̄trariū. qz deus est misericordissimus z mā dāuit satisfactiōē q̄ nihil impossibile p̄cepit: vt d̄t Hiero. ḡ p̄t hō satisfacere. Rū d̄t ḡ ex eo d̄t Rich. ibidē eliciēdo documēta tria p̄cipua ad sciendū vtilia p̄ p̄lo simplici. Prīmū est q̄ hō p̄ seipm̄ sine adiutorio alterius sz xpi nō p̄t satisfacere deo p̄ p̄cō. vt patuit p̄ rōnes p̄ tactas. Et h̄ clarer in exemplo. qz p̄ p̄cō p̄mōz penitū nulla pura creatura sufficit satisfacere: sz oportuit esse deū z hoīem q̄ per merita infinita posset deo satisfacere p̄ peccatis infinite graui/ tatis. sicut p̄t p̄ Anf. lib. ij. Cur deus hō. c. vij. Un̄ si hō p̄ se posset tantas lachrymas fundere sicut mare nō sufficeret satisfacere sine merito xpi. Secūm documētū q̄ hō cuz adiutorio dei in virtute sz meriti xpi p̄t deo satisfacere d̄ p̄cō. qz hō p̄t esse p̄iceps meriti xpi p̄ verā f̄i/ d̄z z charitatē. z cū sic satisfactiō hoīs iungat merito xpi p̄t hō reddere deo debitū honores faciendo qd̄ in se est z qd̄ tenet. Sic em̄ fit satisfactiō fm̄ eq̄litate iusticie nō cōpensati. solū me ritū penitēis sz fm̄ p̄ decentiā diuie bonitat̄ et virtutē infinitā passionis xpi dei. Sicut exēplū ḡia. Si ego deberē regi decem milia florenoz nec h̄iem vñ possem soluere. tūc si filius reḡ ex pietate p̄ me appenderet thesaur̄ equalentē z facerē qd̄ ego possem vtqz liberarer. Sic in p̄posi to. **R** Tertiu documētū q̄ deus misericordissimus ex liberalitate p̄descēdens infirmi tati būane nō exigit plus q̄ hō bñ p̄t. imo nec totū posse exigit de necessitate. Nā mensurā po suit z p̄stituit eoz ad q̄ hō de necessitate teneat. Est ad obseruantiā p̄ceptor. vt sic de reliquis opibz. s. superogationis possint hoīes satisfacere p̄ p̄cis cōmissis: q̄ opera z si debeamus deo ex p̄gruo tñ nō vult (cā q̄ nobis p̄cens) vt sibi talia debeant debito necessitatis. nisi rōne voti vel iniunctiōis p̄ satisfactiōē. Proinde de lege cōmuni ex talibz opibz superogatiōis req̄rit de us aliquā satisfactiōē penitēis. nō p̄t imp̄fec tiōz meriti xpi passi cū illud sit sufficiētissimū. Sed qz d̄t vult tū p̄pter sui honorē. cum p̄pter n̄raz vtilitatē vt p̄ n̄ris excessibz volūtate p̄ua satisfactiōem aliquā faciamus. Nec ex Rich. **O** peccator disce hec.

2 Circa scōm de p̄soluendi cōmensuratione q̄rit q̄ntā satisfactiōē debeat quisqz cōmensu/ ratiue p̄ q̄libet p̄cō p̄soluere. Ad h̄ fm̄ Hostiē. de pe. z re. z cōter doctores d̄z q̄ p̄ q̄libet p̄cō mortali deberet q̄s regulariter satisfacere in pe nitētia septē annoz magis vel minus asperē p̄ ut peccati req̄rit ḡuitas. Rō. vt sicut p̄cōr septi formē sp̄s sancti ḡam amiserat: ita p̄ septennem penitentiā recuper. sed tñ p̄pter hoīm fragilita/ tatem z vite breuitatem hō die penitētie sunt arbitrarie: vt patz fm̄ Jo. andree. z Anthon. de Bus. aliosqz. Quapropter p̄fessor nō peccat si minozē p̄niam imponit. Tū qz nō p̄t determi nate q̄ntitatē pene cognoscere. Tum qz q̄nqz ex industria minozē penā iponēs plus p̄dest pes nitenti q̄ fore p̄t p̄nie magnitudinē posset im pediri ab implendo v̄l desperare. vel qz paula/ tim p̄fortat in penitētie diuinus amor ad pla p̄ agenda opa. Et hec patent p̄ Tho. in. iij. di. xx. p̄cord. Petri z in Ange. **M** Un̄ circa hec tres regule ḡnalr̄ tenēde sūt p̄ documēto. Pr̄i ma fm̄ Tho. sup̄. Confessor siue discretē iniun gat p̄niam: siue nō: semp tñ remanet reatus ad penā eiusdē q̄ntitatis. Et ideo si eā hic nō iplet: in purgatorio eriget. Ex h̄ sequit scōa regula do crinalis. q̄ quilibet hō licz nō necessario: tñ de p̄gruo d̄z se exercere in ope bono multiplicādo intētiōe satisfaciendi p̄ p̄cō. Nā h̄ valde p̄fert vt si p̄nia imposita nō sufficeret taliter suppleret. Un̄ Breg. sup̄ illo x̄bo Facite dignos fructus p̄nie. d̄t. In h̄ vniuscuiusqz p̄scia puenit: vt can to bonoz opez lucra q̄rat p̄ p̄niam: q̄nto q̄lqz sibi maiora dāna inculit p̄ culpā. Nec ille. Ex emplū legit de p̄bis q̄ dicebant vitā hoīs cur/ rere debere p̄ q̄tuor rotas. In p̄ma rota sic scri bit. Lego qd̄ feci. i. reuoluio in mēoria peccata q̄ feci. In scōa lego qd̄ facio. s. v̄e penitēdo. In ter tia lego qd̄ facia. s. satisfaciēdo dicim. In q̄tra lego qd̄ vadā. qz sz in breui transeo ad futuram vitā vbi p̄petuo ero. **O** xpiane pensa hec. Ter tia regula q̄ oīs p̄fessor in p̄fessione semp post iniunctā p̄niam d̄z iniungere penitēti q̄ oia bōa q̄ fecerit z oia aduersa q̄ sustinuerit cedāt in sa/ tisfactionē z remissiōē p̄cōz suoz vt sic liberet a reatu p̄cōz. Nec fm̄ Ray. Hostiē. z cōmu niter doc. z p̄t in seq̄nti.

1 Circa tertiu de expiatiōe efficaci q̄rit. Tertū bona opa q̄ penitēs faciet sunt magis efficacia ad expiandā culpā p̄teritā q̄n p̄ p̄fessorē ei iniū gunt q̄z si ille p̄prio arbitrio faceret. Rū d̄t fm̄ Tho. in q̄dlibet. z Ray. Hosti. aliosqz. q̄ sic nam multo plus valent ex iniūctiōe p̄fessoris opa bona ad expiandū p̄cā p̄libz modis. Pri mo ex ipā vi z natura opis. Scōo ex v̄tute cla/ uis sacerdotalis p̄t quā plus h̄nt expiare cul/ pam p̄teritā. Tertio ex v̄tute obedientie: viz ip sius penitēis. Nā fm̄ Bonauē. lib. de p̄fectu religionis. om̄e bonū qd̄ fit ex obedientia est me

ritorū dupliciter. scz ex ipso opere: et insup ex obedientie virtute: que vt dicitur. Reg. xv. melior ē obedientia ecclesie et p̄fessoris faciens bona opa plus expiat peccata. et sic p̄z p̄positū. Un p̄ do cumēto tradit in angelica sūma. q̄ p̄fessor laudabilr et bene facit qm̄ post iniunctā p̄niam penitenti dēfic. vicz. Omnia bona q̄ facis vel q̄ intendis facere: et etiā quicqd mali passus fueris omnia sine in remissione p̄torz tuoz. Et addit ibidē q̄ hec imponi debent a p̄fessore penitenti ita q̄ intelligant et nō secrete put aliqui p̄fessores faciūt p̄ modū absolutionis hec dicendo: qz sic nō valet nisi ex vi operis. Sed si imponit b̄ intelligibilr plus valet vt dictū est. scz faciendo bona opa ex iniunctiōe rē. Nec ex ange. O

Exemplū legīt in historijs romano et gestis. c. xviij. q̄ qdam Julianus nobilis iuuenis die qdā venationi insistens ceruū p̄sequi cepit. Cui dixit ceruus miraculose. Tu me insequeris q̄ patris et matris tue occisor eris. Hoc ille vebementer extimuit. et ne forte sic p̄tingeret relicto oibz clam remotius fugit. vbi p̄ncipi fūiens cōplacuit adeo vt castellana quandā viduam ei in p̄iugem traderet et castellū p̄ dote sibi donaret. Principi p̄ntes Juliani eū requiren. vagabū di p̄uenērunt ad idē castellū Juliano tunc absente. Quos vxor benigne suscepit audiens q̄ essent p̄ntes viri sui et in lectū p̄riū redināri fecit. Mane illa ad eccliam transire interim Julianus rediens: et in thalamo illos dormientes videns suspicatus q̄ aliq̄s cū sua vxore eēt silenter ambos interemit gladio. Tandē redēte vxore de ecclia dñi hec didicisset fleuit amare dices. Heu heu mihi ecce impletū est qd ceruus mihi p̄dixerat. Un ad p̄fessionē accurrit et tales p̄niam iniunctā acceptauit vt iuxta quendā fluxū vbi multi periclitabant hospitale statueret et om̄s q̄ volebāt trans fluxū duceret et hospitio recipet. Post multū t̄pis qdaz nocte media frigidissima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt trāsdiceret aduocantē. Conatus delecto surgens illū in domū duxit et in lectū p̄riū coopertū calefecit. Post paululū inueniens in illū leprosum viderūt Julianus et vxor ei⁹ q̄ cum splendore nimio in celū ascēdit: et dixit eis dñs q̄ p̄niam eoz acceptauit deus. Et ambo in breui in celū migrarent p̄mia laborz accepturi. Et sic factum est. Rogemus ḡ xpm̄ rē.

Seria tertia post dñicā palmarū Ser. xlvij. de p̄b̄o satisfactiōis et de p̄ualore eaz ac dispensatione.

Go quasi agnus

e mansuetus q̄ portat ad victimā. Uterba sūt Hier. c. xj. in p̄sona xpi p̄nūcia/ta et canunt in epistola bodierna. q̄b̄ insinuat

q̄ dñs Iesus quasi agn⁹ mansuet⁹ voluit occidi et imolari p̄ nobis vt satisfaceret deo p̄ p̄ctis nostris. Et cui⁹ b̄ exemplū nobis daret q̄ten⁹ p̄ p̄ctis nostris satisfacere studeam⁹ in cruce vere p̄nie. et sic imolem⁹ deo aīaz et corp⁹ ac sanguine atediādo p̄ opa p̄nie. Un. f. Pet. iij. hortat ad id scriptura dices sic. Dñm xpm̄ scificate i corz dñb̄ vris: pati sp̄ ad satisfactiōes. Et b̄ pōt poni p̄ alio themate i hoc f̄mōe. Et ibidē paulo iſra brūs Petr⁹ dī. Christus semel p̄ p̄ctis nostris mortu⁹ ē iust⁹ p̄ iustis vt nos offerret deo mortificatos carne viuificatos aut spū rē. Idcirco charissimi discam⁹ exēplo xpi p̄nīaz agere et satisfacere p̄ p̄ctis. Itaqz de satisfactiōe p̄ter ea q̄ dicta sunt in p̄cedētibz restant adhuc tria mysteria declaranda.

Primū de satisfactiōis integratione.

Secundū de valoris p̄ponderatione.

Tercium de solutionis dispēlatione.

P̄ Circa p̄mū de integratiōe partū satisfactiōis siue cōstitutiōe aliqua querunt.

Primo de p̄ncipalibz partibz satisfactiōis.

Secundo de alijs opibz secundarijs.

Tercio de flagellis et aduersis.

P̄ria q̄stio q̄ sūt p̄tes satisfactiōis: vlt i q̄b̄ opibz p̄sistit satisfactio. Ad qd̄ r̄ndet f̄m Bona. i. iij. di. xv. q̄ p̄ncipales et p̄marie partes satisfactiōis sūt tres. scz Oīo ieiunij et elemosyna: vt p̄corditer dicūt oēs doctores theologi et canonicisti. Et assignat tal̄ rō p̄cipua. Quia tres sūt radices oīm p̄torū. vt scribit. j. Job. ij. c. Om̄e qd̄ ē in mūdo aut ē cupiscētia carnis: aut cupiscētia oculor̄ aut supbia vite. Ideo tres debēt ēē p̄tes satisfactiōis q̄ militāt p̄tra illas. I. Cōtra cupiscētiā carnis ē ieiunij. Cōtra cupiscētiā oculor̄. i. auariciā est elemosyna. Cōtra supbiā vite ē oīo q̄ d̄bet ēē hūilis. De istis p̄tibz satisfactiōis dī Thob. xij. Bona ē oīo cū ieiunio et elemosyna. Vere bona est qz bñ ordinat hō p̄ ista tria. i. p̄ oīonē q̄ ad deū. p̄ ieiunij i seipso et p̄ elemosynā ad primū. et sic p̄z ad p̄mū quesitum.

O Secūdo q̄rit Nūqd alia p̄ter hec opa sūt etiā satisfactoria. R̄ndet f̄m eodē doc. q̄ sūt p̄ter tria illa etiā alie p̄tes secundarie vel opasatisfactoria. Sz illa oia reducūt ad tria illa p̄ncipalia. exēpli gr̄a. oēs afflictiones carnis reducūt ad ieiunij sic sūt vigilię. aliq̄. disciplina pegrinatiōes. et siliā. Itē oia opa misericordie reducūt ad elemosynā vt sūt visitare infirmos et b̄are potare regere rē. Itē oia opa spūalia reducūt ad oīonē: vt sūt lectio. meditatio. doctrina salubris. p̄siliū. p̄solatio tribulatoz. et h̄mōi. vlt aliq̄ boz ad elemosynā reducūt. R̄ Tercio q̄rit Utr̄ flagella et aduersa a deo imissa. vlt etiā ab hoibz illata. sūt satisfactoria. R̄ndetur f̄m Rich. in. iij. di. v. q̄ flagella pōt quis sustinere tribz modis. Uno mō impatienter remurmurando. et sic nō habent rōnes satisfactiōis

Feria .III. post dominicā palmarū

sed vindicationis. Alio mō p̄t q̄s ea sustinere patientē tolerādo. z vt sic inq̄ntū ē nīmō patiens si talis est in charitate v̄l sine p̄cō mortali meret̄ grām z gl̄iam: s̄ nō satisfaciūt directe p̄ modū meriti. q̄ actiū p̄ncipiū meriti ē volūtas illi⁹ hoīs q̄ meret̄. Volūtas autē patientis putē ē tñmō patiens nō opat̄ ad flagella p̄ modū satisfactoris p̄ p̄cōis nisi id incedat. Un̄ tercio mō p̄cō q̄s flagella sustinere patientē volūtarie acceptādo v̄l sustinere volēdo interitōe remissionis pene debite p̄ p̄cōis. z sic flagella vel aduersa q̄cūq̄ sūt satisfactoria. O ḡiēu bone tibi laus z gr̄a: r̄uāctio q̄ facis vt diligentibz te oīa coopeñt in bonū tam flagella q̄ opa.

S Circa scōz d̄ p̄ponderatōe valoris q̄rit. q̄ p̄s satisfactoris in̄ hec tria p̄ dicta p̄ualeat satisfacere p̄ p̄cōz pena. z p̄ponderet fore maḡ satisfactoria. Ad qd̄ aliq̄s posset arguere q̄ p̄celat oīo. q̄ p̄ alijs in ip̄a mēs plus eleuat i deū: z q̄s p̄ns deo loquit̄. Itē alius posset arguere q̄ plus satisfacit ieiuniū. q̄ est p̄ alijs penalius opus. penaltas autē d̄ esse in ope satisfactorio. S̄z his obuiat q̄ scriptura p̄ ceteris appropriat satisfactoris elemosyne. q̄ postq̄s Thob. xij. dictū est. Bona ē oīo cū ieiunio z elemosyna. statim simplr de elemosyna subiūgit dices. q̄ elemosyna a morte liberat z ip̄a est q̄ purgat p̄cā z facit inuenire vitā eternā. Nec ibi. Et fm̄ Ly. ibidē ē rō. q̄ p̄ ieiuniū sanant pestes corporis. s̄z p̄ oīonē pestes mentis. s̄z p̄ elemosynā sūt v̄riusq̄ pestes sanant. ḡ videt̄ q̄ sit plus satisfactoria. Rūdet̄ ḡ ad hec recolligēdo ex Rich. in. iij. di. xv. alijs q̄ doctor dicit q̄ tria sunt in satisfactorie. Primū ē vitatio culpe. z ad hāc maxime valet oīo. Scdm̄ ē augmentatio gr̄e ad qd̄ elemosyna p̄ valet. Tertiū est solutio pene. z h̄ ē infimū in satisfactorie. **I** Ad h̄ autē plus valet ieiuniū. q̄ p̄ penaltatē maḡ exsoluit culpe penā. Subdit Rich. di. q̄ ex q̄ augmentū gr̄e nobilius est q̄ vitatio culpe. q̄ nō vitat malū nisi p̄p̄ bonū s̄z ad cōseruandū bonū gr̄e z augendū. Finis autē melior est ordinatis in finē. j. phisicor. Jō elemosyna vtilior ē ad satisfaciendū q̄ oīo. z oīo q̄s ieiuniū inter p̄tes satisfactoris. Nā q̄dlibet istoz s̄z tā augmentatio gr̄e q̄ etiā vitatio culpe meli⁹ ē q̄ solutio pene. Jōq̄ vt p̄cātū ē scriptura plus attribuit elemosyne p̄ alijs ip̄az satisfactorie p̄ p̄cōis. z h̄ p̄z etiā p̄ aplm̄. j. Timor. iij. dicentē. Corporalis exercitatio ad modicū vtilis est. pietas autē valet ad oīa p̄missionē h̄is vite p̄ncis z future. **U** Un̄ documentū ex dictis accipiamus triplex. Primū fm̄ Rich. s̄. q̄ q̄s uis oīo fm̄ suā essentia sit dignior q̄ elemosyna. q̄ oīo plus eleuat mentē hoīs in deū p̄ p̄cōplationē quasi p̄ncialr deo loquat̄. tñ q̄ntū ad vsum satisfactoris vtilius est dare elemosynā q̄ orare. sicut exēpli gr̄a q̄uis aux̄ sit p̄ciosius z dignius aqua. tñ aqua vtilior est ad ablucen-

dū q̄s aurū. sed elemosyna ē vt aqua extinguēs ignē p̄cōis. Eccl. iij. Un̄ z elemosyna d̄ ab ely qd̄ est de⁹. z moīs aq̄. q̄si aqua dei. Scdm̄ documentū q̄ p̄fessor p̄ p̄nia d̄z ceteris panibz ei qui p̄t inuigere elemosynā magis q̄ oīonē vel ieiuniū p̄ satisfactorie nisi causa aliud requirat in tali inuigione p̄ncie. Rō. q̄ elemosyna in se inducit virtutē oīonis z etiā ieiunij tāq̄ vniuersalis medicina p̄cōis plus q̄ alia. Propterea plus in dicit̄ Luc. xj. Date elemosynā z oīa mūda sunt vob̄. Et Dan. iij. P̄cā tua elemosynis redime. Et fm̄ doc. rō ponit̄. q̄ elemosyna in se inducit virtutē oīonis z ieiunij p̄p̄ duo s̄z p̄pter q̄ plus meret̄ augmentū gr̄e. Primo q̄ p̄stituit eū cui dat̄ debitorē ad orandū p̄ eo cui dedit. Itē q̄ elemosyna est q̄si oblatio dō facta z exorās dei vt p̄z Eccl. xix. z sic dupl̄r h̄z vim oīonis. Deniq̄ elemosyna h̄z virtutē ieiunij. q̄ bona sibi subtrahendo z alijs largiendo: tūc p̄prio corpori minus satisfacit. z sic macerat corpus. Un̄ p̄z q̄ elemosyna cōplen⁹ h̄z vim satisfactoris. Tertiū q̄ q̄uis ieiuniū sit penalius simplr q̄ elemosynā dare. tñ in satisfactorie plus attendēda ē bonitas opis q̄ penaltas. qm̄ plus valet vtilitas elemosyne q̄ ieiuniū. Nec ex Rich. O cr̄igo christiana aīa disce hec.

Circa tertiū de dispensatiōe p̄ncie q̄rit. vtrum vnus p̄fessor possit relaxare vel dispensare aut cōmutare p̄niam satisfactoriā quā aliter iposuit. Rūdet̄ breuiter in angelica p̄ certa documenta. Primū est. q̄ si talis p̄fessor h̄z auctoritatē absoluenti a tali p̄cō: s̄z p̄p̄ qd̄ fuit illi imposita p̄nia sacralis p̄t dispensare v̄l cōmutare p̄fere t̄i talē s̄z p̄niam. etiā si ille q̄ imposuit esset superior. Un̄ glo. xxvj. q. vij. c. p̄a. tenet q̄ ep̄us p̄t diminuerē p̄niam quā papa iposuit: intelligendo qm̄ nō p̄t h̄z recurus ad supiorē cōmode. Et ex cā p̄sertim si euidentē sit penitētē nō posse ferre inuictā p̄niam: al̄s nō. Et hec etiā tenet Aluarus. **E**xcepto tñ qm̄ alicui in p̄nia fuisset ipositu vt irer ad terrā sanctā. q̄ tūc sine auctoritate pape nō posset cōmutari si inuictū esset vt irer in subsidij terre sancte. al̄s posset vt p̄z in angelica. Scdm̄ documentū q̄ si p̄fessor nō h̄z auctoritatē absoluenti a tali p̄cō. p̄p̄ qd̄ fuit p̄nia imposita nō poterit eā relaxare nec cōmutare nisi necessitas urgeat vel pietas sua deat. P̄m̄ em̄ tūc esset interpretari q̄ supior in b̄mōi casibz acceptet dispensatiōē fm̄ Rodon.

Tertiū documentū q̄ q̄ncūq̄ p̄fessor vult facere cōmutationē vel dispensatiōē p̄ncie quā aliter iposuit d̄z examinare cām p̄p̄ quā fuit p̄nia imposita: vt d̄ Ray. in p̄fessione. l. noua ḡnali vel p̄nciali vt discrete sciāt relaxare vel cōmutare. z nō nisi ex cā debita relaxet. z sic p̄z. **E**re plū finale legit̄ in spec. ex. di. iij. ex. xxxij. q. q̄dā post mltā p̄cā religionē intrauit: z p̄nuas lacrymas p̄ p̄cōis fundebat. ieiunia vigiliās

orones et magis opera penite faciebat. Ecce autem nos
cre quida vidit dominum iesum quasi indutum sacerdotem
libro indumentis missas celebrantem. et quies iuxta
ritum misse ad populum se puerbat manibus calices
videndum offerebat cunctis quod aderat. Qui frater ait
Obsecro domine ut quod ostendis nobis calicem istum.
Respondit iesus. Ut videat inquit et sciat universi quoniam
tibi mihi placet contritionis fletus et penitentia. Nam in hoc
calice sunt lachryme quas fudit maria magdalena
secus pedes meos penitens. In hoc ostendit quod li
benter debemus penitentiam facere et flere pro peccatis. et
quod est hoc sacrificium penite acceptabile a deo quod satis
facit pro sanguine christi fusio quod consecrat in calice. Et sic
frater ille hoc viso populo opera penite et luctus cepit fa
cere. Rogemus ergo christum etc.

Seria contra post dominicam palmarum. Ser. xlii. de
sacratissimis indulgentiis quas facit ecclesia in re
missione pene peccatorum.

De autem. scilicet christus vulnera
tus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra.
Esa. liij. et in epistola hodierna. Olim Esa
ias hec de christo dixit: quoniam ostendit quod passio christi
est nobis valde fructuosa. Nam non est passus christus pro
peccatis propriis quod peccatum non fecit neque inuentus est dolus
in ore eius. sed passus est pro peccatis nostris expiandis. et
attritus. i. afflictus est pro satisfactione nostrorum peccatorum
ut hec pro populo huius patretur passus. Unde ex quo dominus ie
sus clementissime nobis providit et disposuit ut de
thesauro peccatorum dispensaret indulgentias ad pes
norum peccatorum remissionem et purgatorium acerbissimi
evagationem. Nam ipsis ecclesie placis dedit in hoc precepto
Job. xx. di. Quorum remisit peccata remittit eis.
Et hoc potest poni pro alio themate huius sermonis. Et
quoniam pro istis sacris diebus tene dominus et subsequenter
certis ecclesiis indulgentie concessit promulgant vi
sitantibus fidelibus ut clarum est. Iohannes de indulgen
tiis puenit hodie facere sermonem. in quo myste
ria tria declarabimus.

Primum de indulgentiarum vigore.

Secundum de earum valore.

Tertium de indulgentiarum persecutione.

A Circa primum de indulgentiarum vigore: quoniam
paupteria pro simplicibus vilia. Primo querit
quid sit indulgentia. Ad quod breviter respondet frater
de Marco. tractatu de indulgentiis. et etiam in an
gelica summa. quod accipiendo pro indulgentiis que dantur
in ecclesiis diffinitur sic. Indulgentia est quida res
missio pene debite pro peccatis post contritionem habi
tam de eis. Et quod per hoc ista remissio est penitus ad
quam peccator remanet obligatus post remissionem
culpe et pene eterne facta in contritione. Nam in ipsa
contritione remittitur culpa que ad penam eternam: sed non
remittitur tota pena nisi esset contritio serventissima
sufficiens delere totam. remanet itaque obligatus
peccator sepe ad satisfaciendum temporaliter pro residuo pene

quam contritio non sufficit expiare. et debet solvere
vel hoc pro opera et indulgentias vel in purgatorio. **B**

Secundo querit unde assumunt indulgentie et hinc vi
goris liberandi alias a purgatorio penis debitis.
Respondet coiter doctor. in. liij. di. xxiij. quod ex abundan
tia meritorum omnium sanctorum: preteritum beate marie et gi
nis. et maxime christi ac eius passionis secundum fratrem. Ma
ro. Nam multa superogaverunt sancti ultra mensuram
debitorum suorum quoniam merita tantum thesauri ecclesie
et maxime christi merita sunt in tanta abundantia quod
omnia peccata hominum que sunt fuerunt et erunt nullo sunt respo
derunt illi. cum minima gutta sanguinis vel sudor
ris christi sufficeret ad expiandum omnia. Nam christus quod
deus est et homo infiniti meriti est. Et hec patet extra de
sum. trini. c. danam. circa fi. et de cele. mil. c. cum
marthe. Sed quoniam huius thesauri dispensatio tradi
ta est placis ecclesie super terram que hinc prelatibus et curam
super fidelibus militibus christi. Unde Matth. xvi. dixit
christus petro. Tibi dabo claves regni celorum. quod cum
quod solveris super terram erit solutum etc. Iohannes ex hoc papa
habet preceptum plenarie indulgentie universali ubique et i
omnes ut dispenset meritorum christi thesaurum pro necessitate et
utilitate filiorum ecclesie. Alij autem placent inferiores ha
bent preceptum limitatum. Unde per quod indulgentie valent non
solum in foro ecclesie sed etiam in foro dei secundum doctores.

Tercio querit. quoniam modo indulgentie hinc libera
re a penis debitis in purgatorio cum ad illas obli
gat hoc ex divina iusticia. Dixit ergo quod inferior deo
minister: hoc est placet ecclesie possit facere indulgentie
remissiones de obligatione penarum ad quas superiores. i.
de hominibus ligavit. quoniam dicitur. xxi. di. c. inferior (inquit) se
des non potest absolvere potiorum. Respondet frater Rich.
in. liij. di. xx. et Thoma. quod inferior. sedes vel iudex a
pena imposita a superiore bene potest absolvere auctori
tate superioris sibi concessa. Et sic quoniam placet habet
auctoritatem a christo concessam dat indulgentias et hoc su
scipit. talis non simpliciter absoluit placet a debita pes
na. sed sic quod de thesauro ecclesie. i. de meritis passionis
christi pro eo placet soluit quoniam debet. et sic liberat ille
pro solutione alterius pro ipso. Sic obligat regi libe
rat dum thesaurari hinc preceptum super regis thesau
ro dispensando solveret pro illo ex voluntate regis
propter fidelitatem illius satisfaciendo ex eodem
thesauro regio.

D Circa secundum querit quoniam valeant indulgentie.
Respondet frater Bona. et Thoma. in. liij. di. xx. ac in An
gelica et doc. breviter obmissis opinionibus diversis
his certa documenta ponendo que magis valent pro
populo. Primum documentum est pro regula generalis. scilicet
quod indulgentia tantum remittit de pena quoniam sonat
de penitentia. declarat. quod si indulgentia est data ad cer
tum numerum dierum. scilicet. xl. vel annorum et huiusmodi. tantum
habet remittere de penitentia tantam sive a confessore
sive a iure sive a iusticia divina. Unde si precessor
alicui imposuit penitentiam. vii. annorum ieiunatorum
vel. xl. dierum etc. talis si suscipit indulgentiam. vii. an
norum vel. xl. dierum absolutus est. Tamen melius est
sibi penitentiam implere et indulgentiam reservare ad

Feria. v. magna

purgatorij. p. residuo. qz forte illa pnia iniuncta
nō suffic. p. digne sibi. 7 sic p. residuo p. solvere hz
i purgatorio. g. rē. **E** Si vō indulgentia ē data
plenarie ad oīz pctorz remissioz tūc q. ea suscipit
z i eo dē statu morit statim euolat sine purgato
rio in celū fm Hosti. z doc. de pe. z re. s. ad qd.
qz tal nullū hz impedimentū euoladi cū p indul
gentia sit p eo totū solutū. nisi forte postq. idul
gentia suscepit in vita postea cōmiserit aliquod
pccm. Sdm documētū q. qūis indulgentia
q. ad augmentū gfe z glie tūc plus valet qnto
q. ea maiori deuotōe suscipit. tūc qntū ad remis
sionē pene debite i purgatorio vl iposite a p. fel
sore nō valet plus q. sonat in forma: vīz iuxta
diez. vel annoz. nūez. vel qntitatē. Un de pena
valet dimittere tantū vt sonat z nō plus. **S**

Jō nora q. dies siue anni indulgentie nō sunt
anni celi nec purgatorij: s. hui. vice vl mūdi. qz
nec in celo nec in purgatorio ē hmoi distinctio
diez: s. in b. tū mōdo. Et b. est dicere: q. indulgē
tie tūc diminiuit d. pena qntū diminuere pnia
si p tot dies vl annos impleset pnia in pnti.

Tertū documētū q. indulgentia qnq. dat de
oibz pccis vel de centū annis de pnia sibi iniuncta
z tūc restricta ad pnia iniunctam solū remittit
pniam ipositā a p. fessore: q. si nō est eque digna
pnia iniuncta nō statim euolat cū morit. al. secus
si simplr indulgentia de oibz ē data fm Hosti.
vt p. dictū ē. Itē qnq. indulgentia dat de oibz
pccis de qbz pccitus z p. fessus ē. z tūc pena obli
torz pctorz. vel i. g. ratorz nō remittit. Un vba for
me sunt inspicienda.

S Circa tertū de p. secutiōe indulgentie querit
Que requirunt ad b. v. aliq. p. sequat indulgen
tias. de b. breuic. p. sequar hic: qz latius tractauī
fm oibz d. dedicatōe ecclie. vide sibi si tibi placet
de b. lat. agere. Notādū q. p. valore totali i
dulgentie requirunt p. p. p. qnq. vt q. s. p. seqt. eas.

Primo auctoritas in p. cedente.

Secdo causa licita p. fine.

Tertio fides p. deuotione.

Quarto veritas penitentie.

Quinto effectus in iniuncto opere.

Ista posui p. ampliori exp. s. s. iōe ad p. l. m. in p.
ticulari: licz doctores tū ad q. tuor. hec reducāt

Primo requirunt auctoritas in p. cedente vel dante.
Nā si q. s. nō hz auctoritatē d. d. i. indulgentias ta
les vl tantas nlla ē tal. p. cessio. Itē si q. s. p. latorz
p. cederet indulgentias nō suis subditis nō p. va
lere: qz nō hz auctoritatē in eis nisi in cert. casibz
Sed qm hec scire p. tiner ad p. latorz nō ad p. l. m.
iō dimitto. **N** Secdo requirunt causa licita p. fine
p. qua sunt dande indulgentie. Et fm doc. cōiter
b. p. fieri. Prio p. dei laude z glia z scōz. hono
re in qbz de. honora in p. structiōe eccliaz. z ce
lebrantibz cor. festa z visitatibz eccliaz z p. dica
tiōes. Et p. opibz pietat. z pegrinatiōibz z hmoi
Secdo qz dari pnt. p. cōi vilitate z defensione si

dei terre sancte: extirpatiōe hereticor. z hmoi fū
ne meritorio. Si autē daret q. s. p. causa illicita:
vt trāseunabz ad duellū vl iniustū bellū vl ad
foz z hmoi: nō valēt. Tertio requirunt fides vt
hō habeat deuotionē fidei: q. credat tantā p. tate
esse apud eccliam zc. Quarto requirunt vba pnia
vt sit hō vere cōtritus. Nā erit in p. tō mortali
nō valent indulgentie fm Rich. s. qz nō pōt esse
remissio pene manēte culpa. s. tū vtile est etiam
p. tōri facere illa qz valēt ad p. l. alia. Itē ad p. se
quēdū etiā sufficit fore p. fessum sel. in anno. vt
patuit sup. fm dē dedicatiōis. Quinto requirunt
effectus vt faciat hō illud p. q. daretur indulgē
tie. al. s. nō p. sequit licz habeat bonā volūtatē
vt volūt cōiter doc. **I** Sed qd. si facit tū mī
nus q. decet. Rndet fm Bonauē. in. iij. dīl. r.
qn aliqd. iponit g. nāl. tūc d. illud i. pler. fm qd.
p. decet hōi facere. vbi g. nāl. qn indulgentia data ē
p. r. g. nāl. man. adiutrices ecclie: tūc si paup.
dat vnū denariū p. sequit sicut z diues qui dat
vnū ducatū. Si autē diues dat vnū denariū nō
hz tantū de indulgentia vt ille paup.: qz nō fecit
fm suā p. decentia. melius tū facit dādo modū
cū q. s. nil. Nec in ange. **R** Sed restat adhuc
q. rēndū. nunqd. valet si alius facit id qd. iponit
in indulgentijs p. aliq. viuo vel etiā mortuo exnti
in purgatorio. Rndet q. cōis est opinio docto
rū. put ponit etiā in Angelica q. si indulgentia
p. cedēs sic exp. mit. valebit viuo p. q. facit directe
p. modū indulgentie. s. mortuo valet p. modū
suffragij. ita tū q. q. b. facit z p. q. facit sint in sta
tu g. nāl. alio q. n. si nō exp. mit. nō valebit vel si etiaz
exp. mit. Sed is q. facit p. alio nō existēt in g. nāl.
tūc illi nō valebit. Silitet dū is q. facit ē in p. tō
mortali: p. mortuo p. q. facit exnti in purgatorio
nō valebit. nisi illud faceret vt publicus mīster
dei z ecclie. puta missam diceret z hmoi. hec suf
ficient. Exēplū applicare poteris de scō. Fran
cisco q. a xpo apparēte sil. cū brā. g. gine z angelis
in ecclia scē Marie de portūcula Bissij impe
trauit plenarias indulgentias offerēdo rosas q.
miraculose excreuerāt ex aspersione sanguis bea
ti Frācisca int. repres z spinas. vt p. z in actibus
Francisci. Q. itaqz p. tōres agite pnia zc.

Feria quinta magna in mane Sermo. l. de pas
ce sanctissima quā xps hodie discipulis reliquit.

Acem relinquo

P vob: pacē meā do vob Job. xiiij. Ver
ba hec dixit ipe dñs ielus hodie i vlti
ma cena qm erat recessurus a discipul. p. morte.
Tūc em qm vltimū vale in testamto pacē reliquit
z cōmēdauit: vt d. Amb. Et in b. docum. q. xpia
ni maxie debēt amare pacē cū fratre suo. Ad qd.
qdē etiaz hortat rō. s. necessitatis: qm vt Aug.
lib. de v. bis dñi d. r. Pax ē serenitas mētis: vin
culū amoris: p. forniū charitat. hāc q. bz teneat.

ulys. g. i. x. 108

q̄ nō hz repetat. qm̄ q̄ in ea repr̄ nō fuerit exhere
ditat a p̄e. negabit a filio z alienus effiat a spū
sc̄o. hec ille. Horat̄ etiā sc̄ptura aplice auctori/
tatis Ro. xij. di. Qd̄ ex vob̄ ē cū oibz hoibz pa
cē hntes date locū ire. Et h̄ pōt poni p̄ alio the/
mate sm̄ois. Deniqz exēplū horat̄. qz sum⁹ mē
bra xp̄i. q̄ debem⁹ esse z cordes sic mēbra eiusdē
corpis. Un̄ Aug. Nō pōt ēē z cordes cū xp̄o q̄ fue
rit discors cū xp̄iano. p̄p̄ea xp̄s ait. Pacē relin
q̄ vobz tāqz caput ip̄erans mēbris. Proinde de
pace tria mysteria declarabimus.

Prīmū d̄ discretive distinctionis.

Scd̄m d̄ inductive cōmendationis.

Tercium d̄ diuine acceptationis.

1 Circa p̄mū de distinctione pacis discernēda
v̄sciamus discernere q̄lē pacē vult xp̄s in suis
Notandū q̄ colligēdo ex sc̄pturis par ē diuersa
Primo qdā est par inq̄nata. sic est par illoz q̄
sunt z cordes in malo vt latrones z mali hoies
Nā talis par ē etiā int̄ demones in pdēdo aīas
z cordis sagagētes. Cōtra h̄mōi pacem xp̄us d̄
Matth. x. Nolite putare q̄ veni mittere pacem
in terrā. Nō em̄ veni mittere pacē s̄z gladiū. h̄ ē
volo q̄ nec p̄r filio nec aliqz alteri p̄sentiat i pa
ce tenēda cū diabolo. i. in p̄rā faciēdo vel aīam
p̄p̄ia aut p̄mī pdēdo. Scd̄o qdā ē par simu
lata. de q̄ p̄s. Qui loq̄r pacē in ore suo: mala au
tē in cor. hec etiā nō placz xp̄o. Tercia ē par ordi
nata. de ista xp̄s sup̄ loq̄t in themate. S̄z q̄rit
q̄lis par d̄ ordinata quā xp̄s vult in suis z res/
liq̄t illis. Ad h̄ nota fm̄ fran. maro. fm̄one de
natiuitate q̄ par ordinata Quedā p̄mo d̄ the
archica. de q̄ Leo p̄p̄ fm̄one de natiuitate qui
incipit Excedit qd̄ d̄. xp̄iano v̄a par ē a dei vo
lūrate nō diuidi. i. n̄ discordari. s̄z in his solis q̄
d̄ diligēte delectari. Nec ille. Sed heu mō h̄ac
pauca hnt. Nā null⁹ in p̄rō mortali ex̄ns h̄z h̄ac
pacē. qm̄ v̄r d̄ Aug. Vis criminofus ē inimic⁹
deo. Scd̄o qdā d̄ par hierarchica. i. hoim cū
angelis vicz dū morē gerimus angelis n̄ris cū
stodibz. Ad qd̄ horat̄ Ber. di. In quis diuer/
sorio. in q̄libet angulo reuerētiā exhibe tuo an/
gelo nec audeas facere corā illo qd̄ me p̄nte nō
auderes. Tercio qdā d̄ par monastica. i. vni⁹
ad sc̄ipm̄ dū rō tāqz sup̄ior impat suis inferio/
ribz viribz. z iste obediūt rōn. p̄z in sc̄tis. Nā di
cēte p̄ho. ix. ethi. mal⁹ nec ad se h̄z amicitia: nec
ad aliū. z sic ne h̄z pacē. qz caro ē z sp̄m̄. Quar
to qdā d̄ par iconomica. h̄ est bitantiū in vna
domo sic cōiugatoz z frat̄rū. de hac Eccl. xv.
In tribz bñplacitū est sp̄m̄ meo q̄ sūt gr̄a deo z
hoibz. amor frat̄rū. cōcordia. prioz. vir z m̄lier
bñ sibi p̄sentētes. Qd̄ h̄o pensa hec. Quinto qd̄
dā est par politica. i. bitantiū in aliq̄ vno regno
vel in vna ciuitate. q̄ d̄ q̄li ciuiū vnitas. M̄
Querit h̄ic. Un̄ est q̄ aliq̄ ciuitas magnā di
scordia pat̄ in suis ciuibz z dissentionē. nec p̄r
pacari. s̄l̄r aliq̄ regnū vel cōitas q̄nqz a deo p̄

mittit discordia desolari. R̄ndet̄ recolligendo
ex sc̄pturis. talia p̄mittit de⁹ p̄p̄ p̄rā: vt d̄ etiā
Aug. v. d̄ ciuita. c. xij. Et p̄mo aliq̄. p̄p̄ supbia
hoim illoz. Prouer. xij. In sup̄bos sp̄ iurgia
sunt. Scd̄o aliq̄. p̄p̄ iniusticiā. Prouer. x. Re
gnū de gēte in gēte trāssert̄ p̄p̄ iniusticias z do/
los. Tercio aliq̄. p̄p̄ homicidiū z luxuriā. p̄z
in dauid cui dictū ē. Nō recedet gladius de do
mo tua. z ita factū est q̄ filij sui sese occiderunt
Quarto aliq̄. p̄p̄ o p̄ressiōz iudiciū iniquā. sic
fit sepe in ciuitate p̄ iudicia falsa q̄b̄ opprimūt
paupes z vidue a diuitiū iniq̄ auferēdo illis
bona Esa. xxij. Ne q̄ p̄daris. nōne z ip̄e p̄dar/
beris. Quinto aliq̄. p̄p̄r piuria z fidei fractu/
rā. p̄z de Sedechia rege z regno israhel desola/
to a babilonijs. Hier. xxij. Sexto aliq̄. p̄p̄
multoz publicā maliciā impunitā Prouer. xj
In bonis iustoz exaltabit ciuitas. z in p̄ditio
ne ip̄ioz erit laudatio. hec sufficiat. Qd̄ xp̄iani
caute hec vt pacē habeatis. 11 Circa scd̄m
de inductiua cōmendatione. Nota q̄ pacē am/
plecti z tenere iduamur ex om̄i lege qm̄ ois lex
eā cōmēdat tāqz bonū maximū. z breuif. p̄sc̄q̄n
do Primo oñd̄it ex lege nature hois intrinsi
ca ex p̄ditioe p̄maria. Nā Aug. xij. d̄ ciuitate dei
h̄ac p̄cipuā q̄onē: q̄re de⁹ ex vno hoie s̄z Adā fe
cit om̄s hoies cū h̄ nō fecerit in alijs aīalibz sol
uit dicēs sic. De⁹ fec̄ ex vno hoie om̄s hoies vt
eo mō vehemētius cōmendaret̄ societaz z vni
tatē vinculū. z sic in m̄tis z cordis vnitas nature
fuaret in pace. Un̄ z p̄p̄erea de⁹ boi nō dedit ta
lia mēbra s̄z q̄b̄ posset lacerare vel tāqz armis
vulnerare sicut dedit aīalibz. puta dentes z vn
gues acutos ad significandū q̄ sic d̄ etiā. j. po
litic. Nō ē aīal naturalr̄ m̄suetū z sociale. z sic
pacis sectatiū. alio q̄n̄ z naturā peccat. Ses
cūdo ex lege theologica q̄ p̄hibet inimicitias z
odia ac discordiā. z dicitur ex p̄cepto xp̄i Matt.
v. etiā inimicos diligere z recōciliari offenso fra
tri. z sic pacē h̄ic. Rō p̄cipua ē. qz debemus ten/
dere ad celestē p̄tiam z ad deū p̄petuo possiden
dū in q̄ beatificamur: s̄z ad bec nō ē alia via nisi
par. Prouer. iij. Dēs semite illi⁹ pacifice. Nec
in p̄tā regnat aliud nisi sūma par z z cordis oim̄
volūtas. Esa. xxxij. Sedebit p̄plus me⁹ in pul/
chritudie pac̄. Un̄ ciues illi⁹ p̄rie s̄z angeli q̄b̄
associabimur: pacē ceānerūt di. Glia in excelsis
deo: z in fra par. q̄ zc. Tercio ostēdit̄ ex lege ca
nonica. Nā Aug. xij. q. iij. c. j. z. c. ecce. dicitur
q̄ p̄ pace fuāda etiā mala q̄nqz sunt tolerāda.
Et idē se. c. q̄lq̄s. dicit q̄ pacificus ille d̄ q̄ corri
git qd̄ pōt z qd̄ saluo vinculo pac̄ corrigere nō
pōt eq̄nūm̄iter sup̄portat. nā z. xlij. q. j. c. q̄ d̄. d̄
q̄ diuersi penis puniēdi sūt pacē ecclie turbātes
etiā exilio p̄petuo. Quarto ex lege ciuica q̄ ē
punit malefactores z pacē cōitat̄ turbātes. J̄re
L. d̄ fidei cōmis. Lampl⁹. statuit q̄ beres nō ser
uans testamētū p̄is defūcti ē exhereditat⁹. sic

Feria. v. magna

q̄ nō fuit testamētū pacē quā xp̄s nob̄ legauit
p̄ur patuit in themare exheredat a celo.

O Quirō ex lege p̄blica. q̄ oīa naturalr appe-
tūt pacē. Nā f̄m p̄bm p̄mo celi. **O** mē ḡuetēdīt
deorsū. z oē leue lursū. Et h̄ iō: vt q̄etē in suo lo-
co naturalī. Proinde Aug. xix. de ciui. dei. dr.
Sic nemo ē q̄ gaudere nolit. ita nemo ē q̄ pacē
h̄re nolit. Quare etiā san. **Tho. ij. ij. q. xix. ar. ij.**
p̄bat q̄ oīa appetūt rōnali v̄l naturalī appetitū
pacē vt p̄seruent in esse z vita z oīa z gaudēt pa-
ci. Ad hec exēpla p̄bicalia. p̄ponamus aliq̄. **Prī-**
mū de apib. **Q**n̄ cū apes inuicē strepūt z cla-
more ac discordiā faciūt: signū est q̄ rex vult al-
licare dimittere. **J**re in auib. dr. **Solin⁹** in li. re-
rū. q̄ eo āno q̄ vident aues in alto aere pugna-
re futurū ē pestilentiā z strages z neces in infe-
riori regiōe fieri. q̄ instinctu naturalī aues trā-
z aerē inferius sentiūt esse corruptiōi. **Prīmā. iō**
in altū leuāt se. Sic sp̄ualr. q̄n̄ hoīes discordāt
strepūt v̄l z sese pugnare vident. signū est q̄ rex
xp̄s recedit ab eis z pestilētia vitiōz ac dānatio-
nis sequet in eis. **Uñ. Orige. li. de ritu eccl̄astici-**
co. dr. Bella z litigia hoīm p̄stigia sūt dānatio-
nū eternaliū. **O** ḡ bō primelce. **P** Sed dī.
Quid ḡ faciā cū ille z me iratus feruet ad rixan-
dū. nec vult mitigari. **A**d b̄ r̄ndendo z sulo cuz
ap̄lo **Roz. xij. di.** **Q**d ex vob̄ ē pacē habere cū oī-
bus. saltē date inq̄r locū ire sc̄z dedinādo v̄l su-
giēdo. q̄ si b̄ nō poter. q̄ forte obligat illi es si
cū vxor marito. tūc m̄itē rē p̄beas z hūilr loq̄re
q̄ r̄n̄sio mollis frāgit irā. **Prover. xv.** **S**exto
ex lege poetica. **Nā** **Salustius** in iugurtino ait
idēq̄ z biero. dr. **C**ordia pueres crescūt. sc̄z dis-
cordia maxie dilabūt. **J**re **Senec. li. iij. vtutuz**
dr. **S**cito honestū z magnanimū videte gen⁹
esse oē ignoscere. **P**ropterea etiā qdā sic allegat
Hugo de claustro aie. dr. sic. **Q**uattuor sunt ne-
cessaria viro bono. **Prīmū** vt omēs faciat sibi
amicos si pōt. **S**cōm q̄ si nō pōt facere amicos
nō faciat sibi inimicos. **Tertiū** q̄ si nec b̄ p̄r: q̄
ille vult cū ledere tūc recedat z fugiat. **Quartuz**
ē q̄ si cū leferit nō vindicet. becille. **A**d idē sc̄z de
paciō comendatōe **Priscian⁹** volūne miori dr.
Si q̄rē qd est sumū bonū in hac vita. **R**ndet
inq̄r q̄ par. **E**cce ḡ charissimi pz q̄ debem⁹ ama-
re valde pacē. **S**eptio oñdit ex lege politica.
Nā vt p̄hs. iij. politicoz. z. v. etiā libro docet ad
politiā bonā req̄rit ordo i p̄ncipādo z subijciē-
do. z fūada est iusticie eq̄litas p̄ bono pacē. f. vt
miores reuerant maiores. z maiores adiuvēt
miores. z eq̄les eq̄lū iura sua reddāt. alioq̄n
vbiz seditio erit. bec ex p̄ho. **Jōqz** **Aug. xix. de**
ciuitate dei. dr. q̄ in rebz creatis nil est gratios⁹
nil secur⁹ bono paciō soler audiri. **T**olle bonū
paciō qd sūt regna nisi qdā latrocinia. becille.
Uñ ex p̄dictis darer comendatio pacē. **O** vtinā
b̄ regnū n̄m z bec ciuitas pensaret bonū pacē:
z illatēret. **O** Sed de inimicijs q̄ mas

la q̄t cedes sequāt. **N**eu beu de⁹ magne a p̄ncip̄
pio mūdi q̄t in hoīes secuta sūt homicidia. q̄s
enūerabit. **V**ere res horrēda nimis si comēora-
mur ex historijs. **Nā** **Paulus orosius lib. ij.** re-
fert q̄ sub tribz regibz p̄faz succedētibz sibi viz
Lero. Abamire. z Xerxe. decies nonies centena
milia hoīm in bellis pempti sūt ex p̄lis. **D**eniqz
Eutropius narrat: q̄ roma z q̄stro dñio orbis
postea in vrbe subortis discordijs z p̄tialitati-
bus facta ē cedes hoīm sparsim p̄ varia bella is-
tantū q̄ p̄les q̄s sedecim milia hoīm occisa sūt
p̄ter captiuos z fame mortuos. z h̄mōi. **J**re in
biblia q̄t centena milia hoīm legunt pempta p̄
discordias. **E**t in varijs cronis gentiū q̄t legūt
Et in n̄ro regno etiā. solus de⁹ nouit. vtiqz si oīa
sūt colligere possemus. ex tāta multitudine inē-
fectoz possent zstrui mōtes excelsi. z ex sangui-
ne eoz. larga flumina fluerent. **O** ḡ maledicta
discordia. **O** b̄ndicta par. que tanta mala cōpe-
scis. vere maledictus q̄ te respuit.

R Circa tertiū de acceptione diuina. **N**ota
q̄ de⁹ oñdit p̄libz signis q̄ diligit pacē hoīm.
Prīmū signū natiuitatis. q̄ xp̄s tpe pacis na-
sci voluit. **S**cōm angelice exultatiōis. q̄ ange-
li exultātes in xp̄i natiuitate pacē in terra hoibz
bone volūtatē adesse cecinerūt. **Tertiū** beatifi-
cationis. q̄ xp̄s beatos fore p̄dicauit pacificos
dr. **Matth. v.** **B**eati pacifici qm̄ filij dei sc̄z dile-
cti vocabunt. **Quartū** testamētalis legationis.
q̄ discipulis pacē legauit vt patuit. **Quintum**
emptonis. q̄ caro p̄ao sanguis sui pacē hoibz
emere voluit recōaliando nos deo: vt dr ap̄ls.
Sextū salutationis. q̄ post resurrectionē appa-
rens discipulis pacem annūciando salutauit:
z ap̄ls pacē salutarē mādauit. **Luce. x.** **I**n quā-
cūqz domū intraueris p̄mū dicite: par hūic do-
mū. **Septimū** orōnis z sacrificatiōis. **Uñde**
Lhyf. sup. Matth. dr. **P**erpendite q̄ntū malū
sūt discordia. q̄ a discordatibz nō vult de⁹ acce-
ptare sacrificiū: nec orōnes eraudire. **P**lus em̄
diligit z cordiā fidelīū q̄ m̄iera. bec ille. **S**

Propterea exēplū legit q̄ demones mltū gau-
dent de hoīm discordia. **Lū** em̄ br̄s **fran. Are-**
ciū venisset vidit demōes exultare de illius ciui-
tatis inestino bello. z p̄ sociū mandauit ex pre-
dei vt exirēt demones de ciuitate. **E**t ecce statim
recesserūt z ciuitas z cordiā fecit. **O** ḡ par b̄ndi-
cta q̄ demōes expellis z dēū in hoīe habitare fa-
cis. z celestē p̄nam p̄mereris: quā nobis p̄stare
digne⁹ iesus christus q̄ cū patre z sp̄s sancto vi-
uit in secula. Amen.

Jre p̄ cena dñi z p̄ alijs seq̄ntibz diebz p̄les
f̄mones feci in alijs p̄tibz pomerij.

Expliat b̄ q̄dragesimale de p̄nā in laudē xp̄i
z br̄e v̄gis m̄is. beatiqz **fr̄s.** ac oīm broz **Ame**

In noie domini ie

su christi Incipit tabula d materijs pntis in b
qdragesimali pomerij de pnia fm alphabetu.

Bstinentia moderari debet. vij. R.
a Absentiaca pfecto valz ad pla. xvj. S
 Adam z Eva reqsiti sunt de culpa sz
 no serpens diabolus z quare. xxx. B
 Adoleſcentia habet plures casus mortis q̄ se/
 necrus. iij. Z
 Anima quō leditur. xlij. A
 Aie post mortē an possint penitere. xvij. E
 Anni in pibz quō corpus hois variat. ij. H
 Annus discretionis quis sit. xxix. U
 Aquila quō renouat in senectute. xix. Z
 Arbor quō iudicat fore alicuius. v. z
 Arpia auis qualis est ppteratis. xxi. R
 Attritio quid est z quō differt a p̄ritioe. xiiij. O
 Eaci dicat q̄ lugēt. xxiij. in p̄ncipio z. B
b Bibere plies an liceat die ieiunij. viij. R
 Bibentes imoderate die ieiunij an pec/
 cent. ibidem
 Bona aie sunt optima z incōmutabilia. xlij. A
 Bona opa efficacius satisfaciunt p peccatis ex
 iniūctione p̄fessoris. xlvij. H
 Audam castoris an liceat in die ieiunij
 comedere. ix. Z
c Cereus quō renouat. xix. Z
 Libi quales phibent vel pmittunt in ieiunio.
 Linez die horramur ad penitentiā (viij. O
 cerimonij. j. A
 Linerum de p̄secratione ibidem. Item de p̄tem
 ptu ibidem
 Circūſtancie p̄cōz qualiter aggrauant z sunt
 p̄fitende. xxxj. J. R. z per totum
 Item concordia hoim z par inter fideles com
 mendatur multipliciter. l. p totum
 Cogitationes quō sunt confitende. xxxj. H
 Comedere z bibere q̄tēs lz in die ieiunij. viij. R
 Cōfessio quō ad eā fiat p̄patio. xxiij. p totum
 In p̄fessione an liceat mentiri. xxv. S. I
 De confessionis puritate. z q̄ in charitate fiat.
 xxv. U. z. xxxvj. P.
 Confessionis p̄ditiones sedecim. xxxvj. A. p totū
 Confessionē p̄cōz facere leges quales obligāt
 Confessionē facere q̄ omis hoies (xxvij. p to.
 generaliter obligant. xxix. S. I
 De p̄fessioe an papa possit dispensare. ibidē. T.
 A cōfessione q̄ excusant. xxix. U. z quid de illis
 qui ignorāt idioma. ibidem X
 Confessio quid sit z que requirunt ad eaz z de
 forma. xxx. E. B
 Confessio an requirit etiā de māifestis p̄cis. z
 de p̄cōz radiabz z de tēp̄atōibz. xxxij. P. z se.
 Confessio an requirit de venialibus z quibus
 casibus. xxxij S. I

Confessionem frequentare pluribz rōnibz debe
 mus. xxxv. S. z de vtilitate ibidem. J.
 Confessio generalis. de s. xxiiij. A. B. E.
 Confessionem facere semel in anno quare obli
 gavit ecclesia. xxxv. H
 Confessionem dimittere propter verecundiam
 stultum est. xxxvj. L. M
 Confessio facienda est in secreto soli sacerdoti.
 xxxvj. H. O
 Cōfessionē an liceat retardare vl' differre. xxxvij
 Cōfessionē accelerare teneat q̄s nec dif (R. S
 ferre in octo casibz. xxxvij. I
 Confessio semel facta an sit iteranda. z de valo/
 re iterationis. z de casibz obligationis. xxxvij.
 Cōfessor q̄lis sit eligend⁹. xxvij. p to. (A B D
 Confessor cum obdormit in audiendo confes/
 sionem quid faciendum. xxvj. D
 Confessor nunq̄s debet peccatorem a se despes/
 ratum dimittere. xxxix. O
 Confitens quādo nō vult p̄fiteri nisi ad inter/
 rogata an sufficiat sibi ad salutem. xxvij. R
 Confiteri nolle an sit deo plus odibile q̄ ipsuz
 peccatū cōmissum. xxx. E
 Contritionē an possit habere peccator q̄ est cō/
 suetus sepe recidivare. xj. H. z. xiiij. U
 Contritio quid sit. xiiij. O. z plura ibi p totum
 z in sequentibus.
 Contritionis de modicitate. xiiij. A B
 De formatione ibidem. D. z de contritiis in ex/
 tremis ibidem. E.
 Contritio sine p̄fessioe z satisfactioe an sufficiat
 Cōritio an requirat de peccato ori/ (xiiij. S
 ginali z eius penis. xv. J
 Contritio an requirat dolere de p̄uatione vir/
 tutis. z de futuris etia p̄ peccatis. z de alienis.
 xv. R. v. q̄s. H.
 Contritionis de necessitate. xvj. O. P. z se.
 Contritio qualem dolorem requirit. xvij. T
 Item de p̄ritiois lachrymis vide infra sub lra
 huius tabule. L. z. F
 Contritionis de vtilitate. xx. M. z sequētibz
 Contritio an debeat omne peccatū quotienscū/
 q̄ iteratum. xvij. A. B
 Contritio an possit tollere totum reatū. xix. H
 Cōritio an post p̄cōm cōmissum sit differenda
 Contritionem formare sibi homo in (xix. F
 die festo an teneat. xix. S
 Contritione de peccato facta an teneatur quis
 penitere postea. xix. J
 Contritionis dolor an debeat esse intensissim⁹
 Contritionis de duratione vel con/ (xx. O
 tinuatione. xxij. E
 Contritio specialis requiritur de singulis mor/
 talibus. xxiij. O
 Conuersionis de modo. iij. M. De dilatione
 ibidem. O
 Crescunt in hominibus peccata imperceptibz

Tabula

littere sicut ungues et capilli. xxiij M
 Culpa an p actū interiorē tollit. xx n
 Estimatio vite nī est annualis obseruā E
 tia quadragesime. j L
 Deus diligere confessionē ostendit om/ B
 ni lege. xxx E
 Deo displicet nō confiteri peccatū. xxx U
 Dilatio penitentie est nociua. iij. p. ro. z. xxi. U
 Discretionis annus quotus reputat. xxi U
 Policapax puer quō agnoscitur. ibidem
 Dolor p tritionis. de hoc vbi de p tritione.
 Dñica dies in q dragesima qre nō ieiunat. j. D
 Bueras an frangit ieiuniū. x. D
 e Elemosyna an melior sit ieiunio vel ecō
 uerso. x. B. z. xlvij. S T U
 Exempla plurima tota hac pte descripta.
 Exemplum de carnifice contemne cīceres
 consecratos. j F
 Exemplū de fletu compassionis christi vtilissi/
 mo. iij n
 Exemplū q seruitus beate Marie inducit ad
 penitentiam. iij T
 Exemplum de penitentie dilatione exemplum
 ciuicum. v. z
 Exemplū quō heremita vidit cruciari in infer/
 no patrē suū cū filio ppter vsuram. vj F
 Exemplum q pluries q̄ semel in die comedere
 brutale est. viij R
 Exēplū de dānatione fratris nō ieiunātis. ix. Z
 Exēplū de ceruo et aquila quō renouant. xix. L
 Exemplum de visione q peccator per peccata
 ignem sibi auget. xj L
 Exēplū q abstinētia sanat infirmitatē. x F
 Exemplum q spes debet fiduciam habere cū
 timore. xij P
 Exemplum q penitētia attritionis in extremis
 valet. xij T
 Exemplū q p tritio fortis delet pctā oīa. xij Z
 Exēplū q facienti qd in se est salus dat. xij L
 Exemplum consolatorium ad excitandum po
 pulum. xij D
 Exemplum de contritione generali in extremis
 Exemplū q contritio sola dñi nō pōt xij. F
 confiteri saluat. xij D
 Exemplū q indulgentia plenaria nō valet sine
 contritione. xvj P
 Exemplum de aqua que dīat optima. xvj z
 Exemplum de fenice. xvij. in fine
 Exemplū de penitencia serotina. xx P
 Exemplum de differentiis penitentiam cre/
 plum legale. xxi U
 Exemplū q peccatū abluit p pñiam. xxi Z
 Exemplū de his qui culpas prias alleuiant et
 alienas grauant fabulosum. xxi S
 Exemplum q vtile est memorari de lachrymis
 christi. xxi J
 Exemplum q penitencia dulcescit ex memoria

passionis christi. ibidem. z. xxi. Z
 Exemplum q carnalis temptatio vincitur ca/
 stigacione. xxiij n
 Exemplum q lachrymas acceptat christus tā/
 q̄ sacrificium. xlvij Z
 Exemplum q lachryme fuse p alio proximo va
 lent. xxiij R
 Exemplum q fictam confessionem demon cō/
 fundit. sed vera p fessione confundit. xxi Z
 Exemplū q opera facta in mortali nō iuuant
 existentes in purgatorio. xxi S
 Exemplū q xps p̄cipit p fiteri. xxiij L
 Exemplum q periculosus est confiteri sacerdo
 ti ignaro. vñ confessori negligenti. xxiij R
 Exemplum q homo p confessionem peccator
 liberat a morte. xxiij P
 Exemplum q beatus Franciscus dixit per pē/
 nitentiam liberari a malis temporalibus di/
 uersis et cladi. xxx D
 Exemplū de Celestino filio imperatoris quo
 modo versus a demone editos accepit. conso
 latorium. xxx D
 Exemplū de sancto Francisco et fratre Rufino
 temptato a diabolo. xxxij R
 Exemplum q confessio iterata diligenter va/
 let. xxxij Z
 Exemplum q diabolus p̄misit se confiteri. sed
 nequiuic se humiliare. xxxij. in fine
 Exemplum q negligens confiteri a christo ex/
 probatur in morte. xxxv R
 Exemplū q diabolus totiens vulnerat quoti
 ens homo confitetur. xxxvj M
 Exemplum aliud ad idem. xxxvij L
 Exemplum q quidam soli deo confitebatur et
 non sacerdoti. et damnabatur. nisi beata virgo
 liberasset. xxxvj. in fine
 Exemplum de vinea excolenda exemplum le/
 gale. xxxvij X
 Exemplum q confessio liberat a morte tempo
 rali et eternali. xxxvij Z
 Exemplum de fraudulento confitente. fabulo/
 sum. xxxvij L
 Exemplū q peccatum vñ scīenter tacenti in cō
 fessione nec alia remittunt. xxxvij D
 Exemplum de diacono peccatore et euangeliz
 mala conscientia canente in missa quomodo
 perijt. xxxvij U
 Exemplū de ebrioso qui noluit suscipere pēni/
 tentiā aliā nisi q aquā nō biberet. xxxix. D
 Exempla plima de restitutiōe faciēda. xl S
 Exemplum de heredibus vsurarioz nō restitu
 entium. xli Z
 Exemplum de Lucrecio occupante possessionē
 sancte Beatrix. xliij. in fine. et de Costantino.
 Exemplum de mala morte vsurarij et oppresso/
 ris. xliij F
 Exemplum de matre sancte Marie de D gñij

Tabula

es. xliij. in fine.	
Exemplum q puer punitus est in purgatorio p obligatione. xliij	P
Exemplum de medico curante. exemplum le/ gale. xlv	I
Exemplū de sancto Dūstanno feliciter migran/ te in penitencia. xlv	Z
Exemplum de milite penitēte pseueranter in de/ fecta ecclesia. xlvj.	D
Exemplum q confessio facta celat peccatum/ diabolo. xlvj.	H
Exemplum q vita hominis currit per quattu/ or rotas. xlvij	M
Exemplū de Juliano parentes occidente quō/ satisfecit. xlvij	O
Exemplum de indulgentia porciuncule a chri/ sto obrenta. xlix. in fine	
Exemplum de pace q eam turbant demones/ l. in fine.	
Enicis auis ppietas. xvij	E
f Flagella an sint satisfactoria p pecca/ tis que infligunt. xlvij	R
Flere p peccatis placet deo z angelis. xxij. A L	
Flere p peccat an sit melius q̄ flere sup passio/ ne christi. xxij	I
De fletu Petri apostoli. xxj	P
De fletu excessiuo p peccatis. xxj	X
Fortissima p omnibus tria sunt. xvij	U
Frangentes ieiunū qualiter peccāt. ix. I. Ibi/ dem plures questiones de hoc.	
Frangit ne gula ieiunū. vel cum aliquid su/ mit de sero die ieiunij. x	L D
Frangit ieiunū quattuor modis. vij	S
Fructus de re aliena perceptos an teneat resti/ tuere aliquis. xliij	I
Furari rem. ppiam ab alio an liceat cum nō po/ test aliter rehaberi. xliij.	R
Audium an habeat aliquo modo in/ fernaes ex societate. xj	I
Generalis p̄fessio est duplex. xxxij B	
De hoc plura ibidem p̄sequenter.	
Genus humanū a p̄ncipio vixit tm̄ de his que/ terra sponte gignebat. vij	M
Gula an frangit ieiunū. x.	L D
Omicida quō tenetur facere restitutio/ nem. xliij.	L D
Doza comedendi in ieiunio q̄ sit. vij.	
Humilitas qualiter debet haberi in con/ fessione. xxvj	O
Humilitat causa an mentiri liceat in cōfessio/ ne peccator. xxvj	S I
Ieiunū quadragesimale quare est in/ stitūtū verno tempe. ij	H
De eodem quō sancti patres diffinie/ rūt celebrari. ibidem	R
Ieiunū quadruplex distinguit. vij	H
Ieiunandi varia est intentio. de q̄ vsus. vij	I
Ieiunū quō sit moderandū. vij	R
Ieiunium non est laudabile in quinqz casibz. ibidem.	
Ieiunium a p̄ncipio mundi cōmendatur est ab omnibus. vij	M
De ieiunij obligatione z plura de hoc. vij	N
De ieiunij violatione. vij	S
De fractione plura vide vbi frangere.	
A ieiunando quales excusant. ix.	P
Ieiunū quibz sanctificat vt deo placeat. x	A
Ieiunij fructus septem ponunt. x.	E
Ieiunū in pctō mortali factū an valeat. x.	A
Ieiunij die an liceat sero aliquid sumere. x.	D
Ieiunium an sit melius q̄ elemosyna. vel econ/ uerso. x.	S
Indulgentia quid sit z plura de ea. xlix.	A
De valore ibidem. D. E. An valeant mortuis ibidem	B
Pro indulgentijs consequendis que requirunt Ite p indulgentijs quō porrigende (xlix. S	
sunt manus adiutrices. xlix	I
Infamans proximum quomodo tenetur res/ tituere. xliij.	N O
Inferni penas quomodo debet quis preeligi/ re q̄ peccare. xxj	S
Iudex debet iudicare fm allegata z approbata	
Achryme contritionis sunt (xxxij. N	
l virtutis mirabilis. xvij	U X
Lachryme quales sunt meliores alijs.	
Lachryme breui tempore delent pec/ cata. xxj	(xviij. y
Lachryme an plus valeant q̄ diuturna opera	I
De lachrymis excessiuis z plura de la/ chrymis. sup vbi flere. (xxj. y	
Lex multiplex obligat ad p̄nam. vj.	A B
Legis casus de manu paralitica amputanda.	
Legis casus d vinea excolēda. xxxvij. X (xxj. U	
Legis casus de medico curāte vulnera. xlv. I	
Edicāna tempore verno conuenit bo/ m mini. ij	S
Medicina que est optima p̄e omni/ bus. xvj.	S
Medicus an tenetur reciduantem eodem sa/ lario curare. xlv.	I
Mortem z omne malum debet quis preeligi/ re q̄ peccare. xxj	S
Morturi in proximo vel mortui tria signa p/ ferunt. xxx.	A
Mulieres multe propter qualia peccata dam/ nantur. xxxvij. finali exemplo	
Egligētia penitentie est damnabilis iij. per totum.	
Negligētia restitutionis periculosa	
Negligens se p̄parare ad p̄fessionē (est. xl. R	
periculo se exponit damnationis. xliij. R. z	
Negligētia cōfessoris in inqui (xxxliij. D E	
rendo peccata a p̄fidente periculosa est. de hoc	

Tabula

exemplum. xxviiij.	R	Ecogitanda sunt peccata cum amaris	
o Bedientia in bono duplicat augendo	N	ritudine cordis. xxiij	N
meriti. xlvij	N	Regule tres de penitentia vera et falsa.	
Obligatur homo ad ieiunium quan-	N	De regulis ad contritionem (vj.)	E
doq. viij	N	corquisitis. xij	R S
De obligatione pccationis. xviij	N	Regule de satisfactione. xlvj. A. et se. z. xlvij.	N
Obligat ad restitutionem quis omni lege. xl.	P	Remissio peccato an debeat homo iterum pe-	
Oblita peccata quomodo tenet quis penitere de obli-		nitere. xix.	J
tis. xliij. Q. z. xxiiij. per totum		Restituere an possit contritio omnem gratiam et	
Item de talium detrimentis et regulis confite-		virtutes. xx.	O
di. ibidem		Restituere de damno omnis lex obligat. xl.	P
Acis multiplex commendatio. l. p. totum.		Restitutio quando et cui facienda est. xlvj. I. X. P.	
p Parentes pmi quo tempore anni pec-	J	Restituere nolens in vita: sed post mortem im-	
caverunt. ij	J	ponens heredibus an saluetur. xlvj.	U
Peccata sunt pccogitanda ad confiten-		Restituere qui non potest. xlvj	Z
dum. xxiij.	N	Restitutio quomodo facienda sit in dano con-	
Peccata crescunt imperceptibiliter sicut vn-		scientie. xlvj	A
gues. ibidem		Item quomodo in damno castitatis. ibidem	B
Peccata mortalia singillatim sunt detestanda		Item quomodo in damno corporis. xlvj	L D
Quid de venialibus: et quid de obli-		Restituere qui tenentur: et an emens teneatur.	
tis. ibidem. P. Q.		xlvj. E. z. S. D.	
De peccato venialium confessione. xxiiij. p. to.		De restituendo fructu rei. xlvj	J
Pro peccato mortali quanta debetur peniten-		Restitutionem an quis possit facere sibi ipsi. xl	
tia. xxix. N. z. xlvij. L.		Restitutionem de quibus tenet quis (iij.) R. L. M.	
Penitentia de tarata in canone. ibidem		facere et de inductione. ibidem N. z. P.	
Penitentiam facere admonet christus multi-		De restitutione fame. xlvj.	N O
plicitate. ij	L	Resuscitatus an rebeat possessiones prio-	
Penitentie dilatio est periculosa. iij. P. z. se.		res. xlvj.	V
Penitentia deo fore accepta ostenditur signis			
pluribus. v.	U	Acceperis prius p audienda confessio-	
Penitentia quid sit. et q mirabilia operatur. et	X Z	ne quis dicitur. xxviij.	P Q
an potest omnia facere. v.		Sacramenta omnia dum suscipiunt	
Penitentia pferitur multiplici gratia. v.	V	precedere debet confessio de nondum co-	
Ad penitentiam obligamur multiplici lege. vj		fectis. xxxviij.	L
A. plura ibi		Salomon rex an saluatus sit. lv.	N
Penitentia vera et falsa quibus signis discer-		Sanitas conscientie quomodo possit acquiri	
nitur. vj.	D E	vel haberi. xx.	N
De penitentie impedimentis et remedijs. xj. B.		Satisfacere deo faciliter potest quis p peniten-	
z. xij. per totum		tiam. xj.	J
Penitere an possit homo post mortem. xviij. E		Satisfactio quomodo diffinit. xxxix. J. R. z. xlvj. B.	
Penitentia renouat hominem. xix.	R	Satisfactio diuersimodo de accipit. xxxix.	L
De penitentia sera. xx.	P	Satisfactionem a pssore imposita an teneatur	
De penitentie duratione continua. xxiij.	E F	penitens semper suscipere et explere. xxxix.	M
Penitentiam imposita ab vno confessore an		De satisfactionis necessitate. xlv.	O
alius potest relaxare. xlvij	X V	Satisfactio penitentie quare requirit post con-	
Penitens an teneatur suscipere quacumq peni-		tritionem et confessionem. xlv	S
tentiam que imponitur a confessore. et plura		Satisfacere vnus p alio an possit. xlv.	U X V
vbi satisfactio.		De satisfactionis modo reglari. xlvj. A. B. z. xlvij	
Petrus fleuisse legitur. sed an sit confessus et		Satisfactio extra charitatem an valeat	
satisfecerit. xxi. v. z. xxviij. L		et an iteranda sit. xlvj.	E F
Uadagesima cur sub tali numero ce-		Satisfacere p culpa an potest quis. xlvj.	J K
lebratur. j.	L	Satisfactionis de pibus et valore et an possit	
Item quare verno tempore celebra-		dispensari de eis. xlvij. P. vsq. finem	
tur. ij. B. z. sequen.		Sciencia qnta est pssori necessaria. xxviij. N O	
Quadragesimarius numerus a christo est con-		Spem quomodo debet quis habere in mor-	
secratus multipliciter. j.	E	tis hora. xij.	O P
Quatuor tepoz de ieiunio et institutione. ij. D		In spm sanctu peccata q et quor sunt. xviij.	D
		Stulticia eoz qui differunt penitere ad finem	

quadragesima. iij.

Acens peccatum scienter in confessio-
ne damnat. xxxviij.

Temporibus anni variatur corpus
hominis. ij.

Ips bore comedendi in ieiunio qd est. viij. D.
Temptationes quod cognoscuntur fore volun-
tarie. xxxij.

Tribus de sceleribus damasci et de quarto. xviij. L

Turpia verbis honestis sunt pfitenda. xxvj. D

Enialia multiplicata an equiualeant
mortali. xxxij

Uerecundia quod superat in confessione.
Via facillima et certissima. xxxix. v

ad salutem est per confessionem. xxvij

Uini potus que non prohibet in ieiunio. viij. P

Uirginis seducens quod tenet restituere. xliij. B

Uita hois dicit currere per quatuor rotas. xlvij. M.

Voluntate fixa manente in peccato etiam veniali
non remittitur. xxiiij.

Uouere nimiam macerationem an licet. vij

Ubi honorabilis susceptio et ignominia
passionis quare simul recolitur die
palmarum. xliij. in principio

Christus pluries esuriuit et sitiuit. vij. S

Christus quomodo panes multiplicauit et huius
modi plura. xxxix. in principio

Christi passio recogitata ad penam inducit. xxix. Z

Christi ploratus et lachrymas recolere valet. xxiij. J

Finis ad laudem christi tabula secundum ordinem
alphabeti. Denique tabulam aliam secundum ordinem
sermonum non est necesse describere: quia satis
patet inueniri in hoc ipso opere ordinate per titulos
conscriptos.

In nomine domini

ni Iesu incipit Quadagesimale secundum sine
sermonarium. Pomerij scilicet de vicis. Et pri-
mo in generali. Secundo de septem capitalibus
peccatis. Tercio de filiabus eorum aliquibus
cum principijs certis. ut patet discursiue.

In capite ieiunij. scilicet die cinerum Sermo
primus. De peccato detestando: quia placet dy-
bolo: nocet homini et displicet deo.

Autez cum

ieiunas unge caput tuum et faciem
tuam laua. Matth. vi. et in eu-
gelio hodierno. A Verba sunt

saluatoris nostri iesu. In quibus monet et do-
cet nos ad sacrum ieiunium: quod iam instat facien-
dum. Quod quidem scilicet ieiunium ut homines
eleuet in celum debet habere alas duas pre-
cipue scilicet opus pietatis. et mundicia ab omni-
bus peccatis. Unde Leo papa super hoc eu-
gelio dicit. Impleri debet ieiunium non ciborum
tamen modo parcitate sed maxime victoriarum priuati-
one. Propterea christus dominus dicit. Tu scilicet
christiane cum ieiunas unge caput tuum et faciem
laua. Lxxvj. Caput nostrum christus est quem de-
bemus ungere oleo misericordie pauperibus
erogando. Per faciem autem conscientia signatur
spiritualiter. Sicut enim in conspectu hominum gra-
tiosa est facies pulchra. sic in oculis dei speciosa
est multa conscientia. hec ille. O anima peccatrix que
multis foridibus peccatorum fedasti faciem. conscientiam
audi iam prophetam Hieremiam. iij. clamantem. Laua
a malicia cor tuum: ut salua fias: quod potest poni per
alio themate. Audi et ipsum monentem. Laua faciem
tuam. Sed quali aqua lauabis. utique aqua
lachrymarum. Iuxta illud psalmi. Lauabo per singu-
las noctes. id est. uicia lecti scilicet conscientie. lachrymis
meis stratus etc. ut sic requiescat in te deus christus
Iesus qui nos monet in hoc euangelio. patet
Itaque de peccatorum omnium detestatione et emen-
datione in hoc sermone tria mysteria declarabimus
scilicet quod tres rationes ad id inducunt generaliter.

Primum dicit dyabolice coplacentie.

Secundum dicit humane nocentie.

Tercium dicit diuine displicentie.

Circa primum de dyaboli coplacentia. Notandum quod
per omne optimum conatu est fugiendum et cauendum. quod
dyabolo summe placet ut perdat hominem per pec-
catum. Quod claret precipue tribus signis scilicet.

Primum assidue laborationis.

Secundum multum de temptationis.

Tercium congratulationis.

Primum in qua signum. quia diabolus licet
sciat quod quanto plures homines decipit: tanto et ipse
accidentalem penam sibi acerbiores acquirit dei
iudicio: tamen assidue laborat ut hominem pec-

In die Cinerū

care faciat. j. *Pecc. v. Aduersarius vester diabolus tanq̃s leo rugiens circūit querēs quē deuorēt.* Grego. Nil fecisse se extimat cū animas nō faucat. O mira diaboli inuidia vt se velit cruciatibus maioribz exponere vt peccet homo. Nā hoc propriū est inuidis sicut narrat: q̃ quidam inuidus petiuit sibi crui vnū oculū quatenus alteri cruant ambo oculi iuxta regis edictū. scz q̃ qui prior rogauerit alteri duplum det. Si querat An diabolus possit dici causa peccati directe in homine peccante. Ad quod respōdet fm *Tho. p̃ma scdē. q. lxxx. q. cum omne peccatū sit voluntariū. vt dicit Aug⁹.* Nil est directe causa peccati nisi sola voluntas hoīs: quē non necessitate mouet. Sed diabolus est causa peccati solum p̃ modū p̃ponentis et persuadentis appetibile. Et sic Aug⁹. dicit. iij. de trinitate. q̃ diabolus sue societati malignos affect⁹ inspirat. sed in homine est sentire vel dissentire. Ergo homo debet se culpāre et accusare: nō diabolū inculcare. *¶* Secundū signū q̃ peccatū hominis placet diabolo est multimode temptationis. temptat em̃ semp multimode vt mille artifice. Grego. Assidua temptatione nos diabolus temptat vt saltem tedio vincat. ergo zc. Unde Dionisiū libro de diuinis noībus dicit. q̃ multitudo demonū est causa oīm maloz sibi et alijs. Et Damascenus dicit. q̃ omīs malicia et imundicia a diabolo sunt excogitata. Sed diceret. Nunquid aliquod peccatū fit sine instigatione diaboli. Respondet fm *Tho. p̃ma p̃e. q. cxi. breuiter dicendo q̃ sicut ille qui secat ligna ad ignem: dat occasionem combustionis lignoz. sic diabolus occasionalis causa est omnī peccatoz nostrorū. quia ipse instigauit p̃mū hoīem ad peccandū ex cuius peccato cōstituta est in toto humano genere quedā p̃nitas ad peccandū quociq̃ peccato. et sic intelligēda sunt verba p̃dicta Dionisiij et Damasce. Verūta men mlt̃a peccata cōmittunt sepe ex carnis corruptione et libertate arbitrij nō a diabolo instigante. Unde Aug⁹. lib. de ecclesiasticis dogmatibus dicit. q̃ nō omīs male cogitationes a diabolo excitant: sed aliquoties ex motu liberi arbitrij emergunt. Et Origenes dicit. q̃ si diabolus nō esset: adhuc homines appeterent cibos et venerea. *¶* Tertiū signū cōgratulationis: quia iocūdat de peccatis hoīm. Sed quō possint iocundari in aliquo demones cū sint pleni tristitia que expellit omne gaudiū velut cōtrarium. Sicut em̃ angeli beati pleni gaudio non possunt trīstari: sic nec angeli mali pleni tristitia damnationis possunt letari in aliquo. quia p̃mo ethicorū. Delectatio fortis expellit oēm tristitiā et eōuerso. Respondet fm *Rich. in. ij. di. vi. q̃ demones ante iudiciū q̃uis sint in tristitia grauissima: tamē nō ita complete quin sint capaces alicuius vani gaudiij de malis scz eū**

tibus que desiderant euenire. Nam vt Aug. iij de ciuitate dei dicit. Prāua docēt. turpibz gaudet: sed post iudiciū erit completa pena eorū adeo vt in nullo possint letari. Beati autē angeli iā sunt perfecte pleni beatitudine substantiali ideo in eis nulla pōt esse tristitia. Et istis patet q̃ peccatū dyabolo cōplacet summe. Ergo qualis dementia hoīs qui vult peccādo cōplacere dyabolo. o peccōres excecari nō p̃siderat q̃ dyabolus per p̃mū vos trahit in infernū et quāto eorū cōplacētia impletis soluit tormētis. Exēpluz ad hec habemus in euangelio q̃ dyabol⁹ totūz mundū offerebat xp̃o di. Nec omnia scz regna mundi tibi dabo si cadens adoraueris me qd̃ erat vnum p̃mū. ergo patet q̃ dyabolo summe placet peccatū p̃e toto mundo.

¶ Circa scdm de humano noūmento per peccatū. Queritur vnde possit probari q̃ peccatū sit summe nociuū homini. Respondetur q̃ ex regulis generalibus precipue tribus que darent in theologia. Prima regula negatiua est. q̃ nihil in toto mundo pōt nocere homini nisi p̃ peccatū. Uñ si solū ab isto hoste. s. a p̃cō caueat sibi homo nō sunt timendū alij hostes. nec dyabolus nec homo malus: nec infirmitas. nec mors nec infern⁹. Nec regula patet p̃ illud Ecclesiastes. viij. Qui custodit mandatū nō eripietur quicq̃ mali. Ysa. si futuro. et si ip̃sentū expietur hoc erit ad augmentū gratie et glorie. Et sic patet. Propterea Greg. in collecta dicit. Nulla nocebit aduersitas si nulla dominet iniquitas Bern. O q̃ iocundū dei iudiciū q̃ ille supbus. s. dyabolus humiliū malleator: eis coronā fabricat p̃petuā cum impugnat et succūbit. Secunda regula affirmatiua est q̃ p̃mū est intancū nociuū q̃ quicqd̃ est hoī salubertimū efficit noxiū. Declarat. nam vitam istam ad salutem a deo datam cōmutat hoī p̃mū in mortē et dānationē p̃petuā. Itē meritū passiois xp̃i et sacramētū eucharistie et merita beate marie ac omnīū sanctorū que sūt saluberrima p̃mū facit vt idigni sint ad hec hoīes. et eucharistia indigne in p̃cō accepta fit talibz in dānationē. Propterea ip̃m deus qui est totus bonus et mansuetissim⁹ peccatum nostrū reddit nobis adeo furibundū vt p̃iciat in ignē p̃petuū. O q̃nta ira dei filios p̃ p̃cō p̃icere i ignē. nec vnq̃ retrahere. Tercia regula pemptoria q̃ peccatū in hoīe omne bonū perimit et omne malū inducit. Nam peccatū ideo dicit mortale quia mortificat omne bonū. perimit em̃ aiām. Ezech. xviij. Aīa q̃ peccauerit ip̃a moriet̃. Perimit etiā corp⁹. qz p̃ p̃mū icurrimus morē aīe et corp̃is. Et p̃ peccatū demerent quidāz citius mori. ps. Viri sanguinū nō dimidiabūt dies suos: preterea aufert deū et omne bonū. et puat meritū passionis christi et brē Marie et totius eccle. et oē malū inducit: vt patebit in f̃monibz

sequentibus. O ergo peccator primisce peccatus
et age penitentiam. alio qm melius tibi fuisset si
natus non fuisset.

S Circa tertium de displicentia peccati apud
deum querit. unde pbatur q deus summe odit
peccatum. Respondet q hoc probat. Primo per
scripturas sacras. Eccli. xij. Altissimus odio habet
peccatores. Et Sap. xiiij. Odio est deo im-
pius et impietas eius. Et hoc intantur: q nec vi-
dere vult peccatores. ppter peccata Abachuc. s.
Mundi sunt oculi tui dñe ne videas malū et
respicere ad iniquitatē nō poteris. Secūdo
p rationē clarā. quia summe odit quis iterfe-
ctore sui filij vt patz. sed p peccatū crucifigit ho-
mo dei filiū ad Hebr. vi. Rursum crucifigen-
tes christū in se. hoc est p tanta iniuriā deus re-
putat peccatū ac si crucifigeret xpm. Sequitur
ergo q deus summe odit peccatū. Ne ergo pec-
catori. Tercio p signi vel exempli euidentiaz
patet per plura mirabilia signa. Primū in xpi
passione. Nam magis voluit deus coronā ma-
iestatis et glorie sue deponere et inter latrones
suspendi in cruce tanq̃ vilissimus omnīū ho-
minū q̃ peccatū sine pena dimittere. Un Aug.
super Eol. Dum innocens xps occidit peccatū
crucifigit. Itēz quero te o homo. nōne mirabi-
le esset odiū dum quis diceret se intantū odire
aliquē q̃ veller se et ppiam matrē gladio trans-
uerberari q̃ illum sustinere impune. Sic xps
fecit se occidi: et matri sue gladiū compassiōis
acerbissime inferri: q̃ q nō puniret peccatū ho-
minū. Scdm signū mirabile in creaturarū
destructione. Nam deus omnē creaturā destru-
xit in odiū peccati. Et enim angelos nobilissī-
mos de celo ppter peccatū eiecit in ppetuū. Itē
homines de paradiso eiecit. siderum splendorē
diminuit. vt dicit glo. super illud Esa. Erit lux
lune sicut lux solis et lux solis septupliciter lu-
cens sicut lux septem dierū. Itē totū mundū
diluuio perdidit. ciuitates sodomoz submer-
sit. Tercium signū in ppetua damnatiōe. quia
p peccato vnico ppetuo damnat cruciatu. non
mille vel centū milibz annoz: sed sine fine secu-
lorū. O infinita dei maiestas vbi est dulcedo
tua. cur tūz dure dānas homines quos creasti
nisi ppter peccatū. nam potius deus descēderet
in infernū q̃ peccatūz dimitteret impunitū. O
ergo charissimi fugiamus peccatūz ne peam⁹.
Rogemus ergo christum dñm rē.

Seria quinta post cinerū. Sermo. ij. De ma-
lis que facit peccatū hōi in vita p̃senti.

Ilū regni eūci

S ent in tenebras exteriores Matth.
viij. et in euāgelio hodierno. Verba
sunt saluatoris nostri quibz insinuat q̃ iudici

bile malū sit peccatū p quo damnant homines
et celo eijciunt in tenebras infernales. O quā-
tum deberet terrere hoc verbū christi p̃ctores
christianos quia dicit filij regni. Lxxvj. Filij re-
gni sunt quibus regnum dei est pparatum. scz
p fidem et dilectionē vt erant iudei: et nunc sunt
christiani: qui ppter peccatū demerent vt eijci-
antur in tenebras. hoc est fm Hiero. excluden-
tur a vero lumine deo. Et quanta mala ibi sunt
passuri subdit. Ibi erit fletus et stridor dētiūz
Tali peccatori dñs Hieremie. ij. c. dicit. Scito
et vide quia malum et amarum est reliquisse te
dñm deum tuū: quod potest poni p alio the-
mate huius sermonis. Reuera qui nolūt nunc
intelligere malum culpe videbūt p experiētiā
in futuro. quia vt. xxxviij. dis. c. qui ea. Grego.
dicit. Stultus in culpa erit sapiens in pena. O
ergo peccatores primisce peccatū: quia eijci-
mini in tenebras inferni: vt patz in euāgelio.

Ex quo ergo p peccatū demeret homo eijci in
tenebras exteriores de peccato quanta mala in
p̃senti facit vt cauere sciamus: tria mysteria des-
clarabimus.

Primū de malis q̃ facit in animā vel mente.

Scdm de malis que facit in toto homine.

Tercio de malis que facit in cuncto opere.

S Circa p̃mū de malis que facit peccatūz in
anima. Notandū q̃ colligendo ex scripturis
et doctorū dictis multa mala facit peccatū in aīa.

Primo quia aīam maculat. Trenz. iij. De
nigrata est sup carbones facies eoz. Nam dia-
bolicam effigiem facit in anima. quia diaboli-
cam facit eam. Propterea christus de Juda di-
xit Job. vij. Unus ex vobis diabolus est. Se-
cūdo quia animam occidit et vita p̃uat scz deo.
Unde Aug. xij. de ciuitate dei ca. ij. dicit. Quā-
uis anima humana veraciter immortalis perhi-
beat. habet tamen quādam etiam ipā mortem
suam. Mors anime fit cum eam deserit deus:
sicut mors corporis est cum id deserit anima.
Nec ille. O ergo homo pensa hoc. nōne crude-
lis est in seipsum qui occidit corpus p̃prium.
quāto crudelior est peccator qui occidit animā
que omni corpore est p̃ciosissima. Nam Sap.
xvj. Homo p maliciā occidit animā. Terc-
tio cor indurat. Prouerb. xviij. Peccator cū in
pfundum peccatoz venerit p̃temnit. Pro quo
nota q̃ pertractat a doctoribus quibusdam.

Questio scz quō peccator indurat et gra-
datim ruit in pfundum peccatoz et infernoz.
Et ad hoc dicunt q̃ hoc fit septem gradibus.
Primo gradu peccatū quod homo facit videt
grauē onus quasi esset in inferno talis cū p̃mo
cepit peccare. Et hoc ppter conscientie remorsus
Unde Aug. lib. j. p̃fessionū dicit. Iussisti dñe
et sic est vt pena sibi sit omnis inordinatus anī-
mus. Sic q̃ in p̃mis peccatū est graue. In secū-
do gradu cū iterat peccatū videt minus graue

Feria. v. post Cinerū

In tertio reputat leue. In quarto p nullo videt. In quinto videt delectabile. In sexto fit insuper desiderabile vt sine omni reparatione diaboli grauat committi. In septimo fit defensabile tanq̃ bonū et iustū. et sic impius cū in pfundū peccatorū veniat p̃tēit dei iusticiā et iudicia ac ludens et ridens facit peccatū. Contemnit redarguētes excusando et defendēdo. Quod sunt vsurarij. o q̃ fornicarij et c. sic faciētes. **I** Tercū malū peccati est q̃ deū elogat. Ps. Longe a peccatoribz salū q̃ iustificatiōes tuas nō exquirit. **I** Sz di. quō elogat deū a peccatore euz sp equalit̃ est vbiq̃ deū. Rūder Hiero. in epla ad Damascū d̃ filio p̃digo di. Quia nullus absq̃ deo loc⁹ est: igit̃ sciendū ē nō locoꝝ spacijs sz affectu vel amore aut nos cum deo eē. aut ab eo recedere. hec ille. Exempluz ponam⁹ iuridicū. Si q̃s de familia vel domo epi excommunicatiōez icurrit maiore ppter faciū vl̃ cōrempitū licz sit epus cū eo ī eadē curia vel domo. qñq̃ tñ eū dē vitat vt debet Juxta versus. Os orare vale cōmunio mensa negat. vt pr̃. rj. q. iij. excommunicatos. Et ca. se. et sic lōge distare se facit ab illo amoris signis. sic euz peccatō sit maledict⁹ a deo p omne peccatū mortale. Juxta illd̃ Ps. Maledicti q̃ dedināt a mādā tis tuis sz sit in eadē domo eccl̃ie euz xpo sumo pōtifice. tñ lōge se xps facit eidē. qz odit ipi⁹ maliciā. nec orōne ei⁹ gratiā habet. nec osculū pacis. nec salutatiōem gr̃e sue. nec cōmunionē corporis sui eidē dare vult nisi peniteat. Quartū malū facit peccatū. qz excecāt itantū q̃ nec malū culpe. nec penas eis debitas sentiat. Sap. ij. Excecat vit eos malicia cor. Uñ Aureo. in cōpen. dicit. Sicut bestia in aq̃s submergēda nō sentit lapidē in collo donec ī aquā extra naues p̃iciat. sic peccatō nō sentit on⁹ peccati donec in morte de corpore eijat. Quintū qz fatuū fore demonstrat Nam stult⁹ est q̃ volūtariē ad laqueū dyaboli et suspēdiū. aut in ignē currit et se p̃cipitat et ignē sibi ac cumulat dicitur. sic facit peccatō. Itē Greg. Stultū est seruire dyabolo q̃ nullo placat obsequio. sz quāto magis q̃s ei seruiritātē ampli⁹ euz ille torq̃bit. Itē insān⁹ est qui se emptū a xpo p̃cio charissimo vedit dyabolo p stercore peccati sedisimo ad eterna supplicia. Ue g̃ et ve peccatō ipe nitēti. Exēplū hic occurrit de visione Arsenij q̃ qdā ligna supaddebat sarcine importabili.

R Circa scdm de malis q̃ facit ī toto hoīe ipm peccatū. Norem⁹ plura p̃tinuando ad dicta. Sextū malū in ordine ad p̃dicta ponit q̃ peccatū fallendo totū hoīem necat scz in aīa et corpore. sic esca in bamo piscē vl̃ in laq̃o auē. et qd̃ peccat⁹ de cipit inopinata morte. Ecce. ix. Nescit hō finē suū. sz sicut pisces capiunt bamo et aues laq̃o. sic hoīes in tpe malo cū cxi. sup. zē. Septimū qz gehēne eternali obligat tā in aīa q̃ in corpore post resurrectiōez. Magister in. xliij. di. Peccatū mortale est qd̃ ad penā eternā obligat. Ue tibi

ergo o peccatōr vt. qz in eadē aīa et eodē corpore quo peccas ardebis p̃petuo. Octauū qz honorē huiusmanū sume deturpat. Nā Ps. teste. Nō cū in honore eēt nō intellexit cōparat⁹ est iumentis zē. Immo pl⁹ q̃s brutalē facit. qz Aristo. vij. ethi. cor. dicit q̃ hō prau⁹ peior est oī bestia cētes et millesies. qz dign⁹ dānatiōe eterni cruciat⁹ Desiqz vt forti⁹ dicit peior et villior est oīni stercore Juxta illud Sap. xv. Luto villior est vita eius. qz p̃trariat deo et inimicat. sed nō luti. Nos nū. quia infernū in homine facit et parat. Aureolus in cōpendio dicit. Peccatū ex homine infernū facit inquit. quia in peccatore est ignis inextinguibilis auaricie sicut in inferno. fetoꝝ luxurie. tenebre ignorantie. vermis mordens conscientie demones p̃ effectū supbia ira et odiū et hmoi que sume sunt in inferno. Decimū malū. quia calamitati futuri subiuget. Job. viij. Qui facit peccatū. fuus est peccatū. Aug⁹. Peccator fuus est tor demonioꝝ quorū vitioꝝ. Chrys. Diabolus potestate habet sup peccatoꝝ re sicut homo in subiugato pecore. Ergo infelix peccator vide malū peccati et conuertere.

I Circa tertū de malis que facit peccatū in ope Notandū q̃ peccatū facit plura mala hoī in ope Et p̃tinuādo ad p̃dicta Undecimū malū in ordine ponit q̃ labores oīm operū p̃mij eua cuat viz que hō fecit a puericia orando: missas audiendo. et sic de alijs. Aureolus in p̃pendio lib. iij. c. vij. ponit exemplū. q̃ sicut ait ramus p̃cisus ab arbore arefcit cū fructibus habitis in eo: sic excisa aīa p̃ peccatū a virore gratie et p̃mior arefcit et ad incendiū inferni abilitat. Sed di. Quo g̃ depereunt illa. Rūder Aureolus ibidē q̃ ne aliqd̃ bonū inquit pereat illa bona opa q̃ quis peccando mortificat alijs saluandis dābunt. sicut qñ mortuo aliquo corporaliter in bonis suis aliū succedūt. Hoc aut̃ intelligendū est fm̃ doc. q̃ illa alijs dābunt ad gaudiū in celo inq̃ntū beati oīs gaudebūt nō solū de bonis opibz a se factis: sed etiā de illis q̃ aliū fecerūt ad laudē dei. Deniqz duodecimū malū facit. qz mortificat queqz opa in peccato facta: ita vt nūq̃ reuiuiscant ad vitā eternā. Uñ Ray. dicit. v. Illa reuiuiscūt q̃ nata viua fuerūt. v. Nō poterūt viuere q̃ mortua nata fuere. Decimū tertū malū. qz naturalibz in bonis vulnerat. ita q̃ intellectus obscuret in cognitiōe veri et affect⁹ repefcit in opatione boni ac mēoria in recognitiōe bñficioꝝ dei ebetē p̃ peccatū. vt hec d̃ Aureolus

Decimū quartū qz oīmibz gr̃e et gl̃ie bonis expoliāt: vt patuit ex dictis. Ultimū: qz oīa dei opa p̃ hoīem puocat. Nam Aug⁹. d̃. q̃ offēso creatore offēdit oīs creatura. Ideo ad vindictas p̃tra peccatore armabit in fine mūdi in iudicio Sap. v. Armabit creaturam ad vltionem inimicorū: et pugnabit cū illo orbis terrarū contra insensatos. Ergo miserrime peccatōr quid facies

quādo terra ⁊ aqua clamabūt ꝑra te di. Sub
mergat in pfundū infernū. Ignis dicet. ꝑburat
iste maledictus in eternū. Demones clamabūt.
O maledicte veni nobiscū ad penas. Angeli di
cent. Discedite maledicti ad penas sempiternas
Creatura oīs dicet. Ad infernū ad infernū ad mor
tē ⁊ ignē o maledicti ꝑctōres qꝫ offendistis deū
nostrū creatorē. Ue ve miseri. Age ergo charis
sime penitentiā. vide christū passum te vocantē
zē. Rogemus ḡ ipm christū zē.

Seria sexta post Līnerū Sermo .iij. de pecca
toꝝ nocuentis alijs sēz in morte ⁊ post mor
tem in omnibus.

Itis filiū patris

I vestri q̄ in celis est. qui solem suū ori
ri facit sup bonos ⁊ malos Matth.
v. ⁊ in euāgelio hodierno. Verba sūt saluatoris
nostrī: quibꝫ docet nos tanqꝫ bonos filios dei
imitari ipm in dilectiōe. primoz etiā inimicōꝝ
Et quōd hoc faciamus Aug. ꝑra faustū edocet
qꝫ sicut deus sic diligit homines qꝫ odit in eis
peccatū: licet diligit id quod bonū est in homi
ne scilicet rationalē creaturā tamen odit illius
iniquitatē. ꝑpter quod aliquos odire dicit ob
peccatū quod sūme odit. Sic nos debemus
proximos diligere sed peccatū odire vt simus
filij dei. Unde in proximo naturā debemus di
ligere ⁊ nō nisi ꝑpter peccatū odire. Itē Lhryf.
sup Matth ad id dicit. qꝫ deus oīa bona dat.
z solem oriri facit ꝑpter bonos nō ꝑpter malos
sed flagella ⁊ omnia mala dat ꝑpter malos nō
ꝑpter bonos vt sic ostendat amorē ad iusticiā
z odium ad peccatū. Sed quare deus intantū
odit peccatū nisi ꝑpter malū quod facit peccatū
homini perdendo creaturam dei nobilissimā.
Sic ergo ⁊ nos debemus primū diligere odi
endo ⁊ corrigendo scilicet illoꝝ peccata ⁊ cauē
do ꝑpter mala que infert. De his in euāgelio
etiā dicitur dictū fore antiquis. Diliges pri
mū ⁊ odio habebis inimicū. Et hoc fm Aug.
intelligitur de dyabolo ⁊ peccato que sunt odi
enda. Itaqꝫ de malis que facit peccatum ho
mini tria mysteria declarabimus ꝑter p̄dicta

Primū de malis que facit in hoīs morte.

Secūdo de malis q̄ facit post mortē i ꝑctōre.

Tertiū de malis q̄ facit i lesiōe oīs creature.
Item aliū thema ꝑ hoc sermone Ps. xxiiij.
Mors peccatoꝝ pessima scilicet ꝑpter mala
que facit peccatum in morte.

M Circa primū notandū qꝫ peccatū facit
multa ⁊ maxima mala ⁊ nocuentia hominī tā
in vita vt precedenti sermone dictum est qꝫ etiā
in morte ⁊ post mortem vt patet hoc sermone.

Primo nanqꝫ quia peccatū mortale solatio
omni in morte priuat vt patet per Aureolū in
compēdio. li. iij. c. vij. Et declaratur quia ꝑuat

hominē. Primo solatio rerū visibiliū que dile
xit. scilicet cibo ⁊ potu: amicis: vxore: rebus: di
uitijs ⁊ corpore. Si dicas. qꝫ nō solū peccatoꝝ
res: sed etiā iusti priuabunt talibus in mor
te. Respondet qꝫ verū est: tamen iusti ex hmoi
priuariōe nō habent coralē meroris desolatio
nem. quia letificat eos spes maiorū bonorum
obtinendorū in futuro scilicet ꝑo cibo et potu
eternas delectatiōes felicitatis celice. ꝑ amicis
habebunt xpm beatam virginē ⁊ omnes ange
los ⁊ beatos: ꝑ diuitijs ⁊ rebus indeficientem
thesaurū ⁊ regnū celestia: ꝑ vxore ⁊ filijs sempi
ternū gaudiū. Corpus autē qꝫ corruptioni
relinquitur sperant resurrecturū in gloria. Sz
peccatoꝝ totali merore plenus erit quia nō ha
bet sperare bona celestia: sed penas debitas ꝑ
peccatis. Secundo ergo ꝑuat peccatū solatio
fiducie anime ⁊ cordiū. quia timere habet ho
mo ob peccatū supra se deū iudicē quē cōtēp
sit. infra se infernū quē demeruit. ante se vitam
futurā ad quā ibit vbi nil sibi congregauit. res
tro se omnia peccata preterita ꝑo quibꝫ scilicet
rōnem reddere debet ⁊ penā incurrit. Nec Bre.
sententialr. Tercio peccatū ꝑuat solacio bonis
debito in morte ꝑ bona opera que omnia perdi
dit ꝑ ꝑctm. vt in ꝑcedētibꝫ finōibꝫ dicitur ē.

Exēplū habemus ex euāgelio de diuite epu
lone Luc. xvj. q̄ ex omibꝫ bonis que habuit ⁊ q̄
gesserat nec solationē vnus gutte aque obti
nere potuit vnqꝫ in futuro. Item audiui a nar
rantibꝫ fidedignis qꝫ in h̄ regno stipendiarius
qdam dū moreret aīam suam alloquebat talit
er di. Egredere maledicta aīa mea egredere: nō
li me cruciare. nullū bonū fecisti in hac vita. vas
de ergo iam cū dyabolo. ⁊ sic infelix expirauit.

Secūdo. quia peccatū in morte turbat. Au
reolus vbi sup̄ dicit. Turbabit peccatoꝝ in mor
te quādo videbit ꝑcursum demonū ad animā
rapiendā: ⁊ ꝑcursum ꝑꝑinquoꝝ vl̄ alioꝝ ad di
ripiendas res suas cum maximis laboribꝫ ac
quisitas. Tren. j. Non est q̄ solēt cam ex omibꝫ
bus charis suis. omīs amici eius spreuerūt eā
z facti sunt inimici. O q̄lem ⁊ quantā elemosy
nā tūc faciet peccatoꝝ trisarie oīa sua dando. sēz
corpus raris ⁊ vmbꝫ. res hoībꝫ mūdi. ⁊ aīam
demōibꝫ. Ue ḡ ꝑctōri. Uñ Haymo sup̄ Apo.
dr. Nulla maior acerbitas qꝫ mors ipa in ꝑctō
moriēt. Tercio ꝑctm in morte hoīem accusat.
z testio suo reprobat. sicut furtū reꝑtū apd
furē ipm dānat ⁊ accusat. ps. In opibꝫ manū
suar ꝑprehēsus est ꝑctōr. Ber. O qd faciet mī
ser ꝑctōr cū stabūt omīa ꝑctā cōtra eū dicentia.
Tu nos egisti. tua opa sumus tā te nō desere
mus sz ad iudiciū tecū pergemus ⁊ testimoniū
ꝑra te perhibebimus. Opera em̄ illoꝝ sequūt
illos Apocal. xiiij. O ergo homo fuge peccatū.

Ultimo. quia sententiam damnationis ex
postulat: sicut ⁊ iusticia dei dicitur: vt nullum

Sabbato post Cinerū

malū sic impunitū fm dictum Aug. in enchiridion. Ecce quāta mala facit peccatū hominibz. O maledictū peccatū vtinam nō esses q̄ bene finiret essemus.

O Circa scōdū de malis q̄ facit pctm post mortē. Nota p̄cipua q̄tuor indicibilia q̄ cōti- nuādo ad p̄missa in ordine sunt hec. Quinto pctm post mortē oīa mala penalīa incurrere fa- cit. s. famē. sitim ignē vermē estū frig⁹ cruciatūz z mortē zc. et i sumo gradu penalitatis. Deut. xxxij. Cōgregabo super eos scilicet peccatores mala. et sagittas meas cōplebo in eis. hoc est. plenarie vsqz ad summū p̄ficiam in eis vt am- plior cruciatū esse nō possit in mundo Quis nanqz dicit q̄ sunt cruciatū in hoc mundo z amplius in inferno. Sexto quia suffragia ecclesie omnia ifructuosa sibi reddit. Unde nō valebit peccatori mortuū ille cant⁹ ecclesie. Re- quie eternā dona eis domine. nec oblatio mis- se. deniqz nec merito passionis christi qd est in dicibile nec alijs gaudebit. Septimo quia nihil qd desiderat habebit sed per cōtrariū om- ne qd nōlet sustinebit. vt p̄z p Aug. Unde p̄s. Peccator videbit scilicet q̄ boni saluati sunt in celo z ipe nō z irascetur: dentibus suis fremet z tabesceat desiderii peccatorū peribit. Octa- uo quia in inferno sine releuatiōe omni immi- tigabiliter perpetuo manebit: sciens illd Esa. vlti. Vermis corū nō morietur z ignis eorū nō extinguetur Berni. Ille pene infernales nō ha- bebunt momentaneū interuallū nec finalē ter- minū. Ne ergo q̄ amarissima et indicibilis illa penitentia.

P Circa terciū de malis que facit pecca- tum in vniuerso Nota q̄ pro regula generali theologica habetur videlicet q̄ peccatum toti vniuerso mūdo nocet in multiplici malo. idqz cauendū est conatu summo. Declaratur fm Aureo. vbi sup. z docet. alios in omnibz. P̄- mo enim nocet viatoribus vniuersis. P̄mo quia sepe deus iratus p̄pter peccata malorum hominū mundo z certis regionibus vel ciui- tatibus flagella infert. quibus etiam innocen- tes z iustos ferit vt patet in diluuiō z sodomis- tis vbi plures infantes sunt perempti. Et in pe- ste multiplici. z in exterminatiōe regnōz z iu- deorū z huiusmodi. Sicqz nocet omnibz crea- turis mundi: quia omnia plagantur sepe vel multa etiaz bruta z insensibilia. p̄pter hominū peccata grandinibus z alijs cladibus. Secū- do quia p eo q̄ homines peccant acies demo- nūz magis insolescūt z inualescūt fm Aureo. ibidem supra. Sicur exemplū cum hostes in- solescunt quādo bella cōtraria in principio de- p̄munt. Tercio quia peccatores multos scan- dalizant ad peccandū et inficiunt. z sic dei ira cōtra omnes prouocatur. Secundo peccatūz nocet in purgatorio expiandis: quia peccatores

res nō possunt eos t̄z efficaciter iuuare suffra- gijs sicut si essent in gratia. vt patet zc. Ter- cio nocet damnatis. Sed quomō hoc. Aureo- lus supra respondet q̄ per modū cōiunctiōis. Quanto em̄ plures erunt in inferno tanto ma- ior horror z maior illoz pena erit. Subdit. Fal- lit em̄ in inferno regula illa. Solaciū est miseris socios habere penaz. Exemplū. quāto plura li- gna sunt in igne tanto fortius ardere habebūt Sic in p̄posito. O Quarto nocet saluatis. Sed quō potest peccator nocere saluatis z bea- tis angelis ac sanctis in celesti beatitudine per- fecta. Respondet aureolus vbi sup q̄ p modū abstractionis. quia si peccator nō peccaret s̄ sal- uaret: ex cōsortiō z societate sua in beatis auge- ret gloria accidentalis oīm beatorū: vt daret fm omēs doctores sup quarto. Et sic peccator ipse abstrahendo se a gloria quantū ad se minuit il- loz gl̄iam accidentalem. Sed si queras. Nū- quid ergo beati minus gaudebunt p eo q̄ iste vel ille peccator nō saluat. Respondet fm do- ctōres q̄ in nullo minuit illoz gaudium. quia qd iste peccator perdit coronā gaudij alius ac- cipit. Et sic dicit Apocal. iij. Tene quod habes vt coronā tuā nemo accipiat. Unde nō minuit gaudiū illoz sed erit de alio qui accipit coronā z non de isto peccatore qui perdidit illoz gau- dia quo ad seipsum: z beate Marię ac christi merita zc. Exemplū ad id legitur de pluribus euntibus ad peccandū q̄ obuiatit xpus dñs vulneratus z sanguine recentit fluens singulis sic dicens. O miser ecce quō tē z omēs christia- nos redemi: vt quid redditis odium p dilectio- ne. Quare vos perditis. z sic p̄cium sanguinis mei vilipenditis zc. O q̄ peccator christiane cur infelix in peccato viuens nō parcis tibi: nō ami- cis tuis. nō purgandis. nō beatis. nō creatoris deniqz nō christo passo. O miserrime cur viuis vt omnibz noceas: z sic tēpm cū demonibz per- das. miserere saltem tui ipsius z passionis chri- sti ac beate Marię compassiōis vt penitentias agas. Rogemus ergo christuz vt det nobis in- plenti grām z in futuro gl̄iam. Amen.

Sabbato post Cinerū Sermo quartus. de-
nocumentis alijs peccati. scz que facit etiam pe-
nitenti post veniā z readiuanti.

Rat enim cor il

e loz scz discipuloz obcecati. Marc.
vj. z in euangelio hodierno. Quibus
verbis insinuat peccati malū graue: quia obce-
cat cor etiam in ipsis peccati deserentibus: vt
fuit in discipulis xpi z q̄nto plus in alijs. Ecce
em̄ vt de euangelij dñs iesus post q̄s q̄nqz milia
viroz satiauerat d q̄nqz p̄ibz z duobz piscibz p̄-
cepit discipulū vt p̄cederet eū trāffretū. nā ipe sol⁹

ascendit in montem orare. Et cum sero esset erat
navis in medio mari. et vento contrario flante la-
borabant remigando. ac circa quartā vigiliam
noctis. hoc est ante aurozam venit iesus ambu-
lans sup mare. Illi autē turbati sunt putantes
esse fantasma. Et iesus dixit. Confidite ego sum:
et ascendit ad illos in navim et cessavit ventus.
Et stupebāt. nō em̄ intellexerant de panibz. Erat
em̄ cor eoz obsecatū. Ubi Beda dicit. Lania/
les adhuc discipli stupebāt de magnitudine mi-
racloz. necdū tñ in xpo vitarē diuine maiestatis
cognoscere valebāt. erat em̄ cor eoz obsecatū. s.
ex peccatis precedentibus. Sic multi xpiani in
tantū obsecant peccatis q̄ licet quortidie audi-
ant ex scripturis mala peccati et dānationē re/
probos: ac etiaz pmissa christi penitentibz et ei⁹
mira mysteria quibus docet fugere vicia sed tñ
non valent effectu cognoscere. De istis patet in
euangelio. Unde de nouementis peccati tria
adhuc mysteria declarabim⁹ hoc sermōe. Pro
quo aliō thema. j. Lbo. xv. Euigilate iusti et no-
lite peccare.

Primū de mal⁹ q̄ facit etiā in peccōe penitēte.

Secundū de malis que facit etiam post ob-
tentum venie

Tercius de malis q̄ facit in hoīe recidiuāte.

R Circa primū notandū est p̄ generali re-
gula s̄m Aureolū i cōpendio li. iij. c. vij. q̄ p̄cū
est tale malū q̄ nō tñ modo nocet in peccato exi-
stenti ac in eo morienti. sed etiam multipliciter
nocet hoī p̄cū deferenti et de illo penitenti. De
claratur in pluribz nouementis que facit etiaz
penitenti. Primū nouementū facit quia oculū
cognitiōis etiā in penitēte obscurat. Hoc claret
manifeste. Primo ex ratione. qz quanto quis
mūdior peccō tanto plus illuminat in cognitiō-
ne diuinorū. iuxta illud Matth. v. Beati mū-
do cor de qm̄ ipsi deū videbunt. ergo amplius
mundi amplius videbunt. iuxta topicā mar-
mā. Sicut simpliciter ad simpliciter sic magis
ad magis etc. Et hoc patet in religione quacuq̄
qz etiam aploz q̄ Jobes qui erat mūdior ces-
ter⁹ vtpote x̄go pillumiat⁹ fuit. Sic et p̄ p̄rariū
quātū quis in pluribz peccauit tanq̄ oculus
p̄debilitatus vel in tenebris detent⁹ min⁹ de lu-
ce habebit etiam post liberationes Aug. Egri⁹
oculis odiosa est lux. Secūdo claret ex discipu-
loz xpi obsecatōe vtp̄ in euangelio. In hui⁹
etiā figurā xps dñs quendā cecū illuminauit
erpuens in oculos illius tñ nō vidit p̄fecte sed
videbat homines quasi arbores ambulantes
et postea imposuit iterū sup oculos illius ma-
nus et cepit videre dare. vtp̄ Mar. viij. ad
significandū q̄ peccator penitēs minus videt
q̄ si esset mundus nisi a xpo ampli⁹ illuminet⁹

S Secundo qz ad penā t̄palem obligat.
Nam licet peccatū quo ad penā eternā remitta-
tur p̄ penitentiā tamē obligatur homo ad satif-

faciendū vel in p̄senti vel in purgatorio. iuxta
illud Matth. v. Nō eribis inde donec reddas
nouissimū quadrantē. Tercio quia regnū
celozū intrare retardat. Nam taz diu differtur
a gloria quousqz de omnibz peccatorū mortu-
lūm et venialū reatu satisfaciit vel hic vel i pur-
gatorio. et sic homo sine omni macula sicut in
baptismo. Nec Aureolus et docet. in. iij. T

Quarto quia innocentie p̄me gloriā nunq̄
recuperat. Idem Aureolus dicit. Sicut inquit
virgo si corrupta fuerit de cetero nunq̄ virgo
erit. ita et semel peccās nunq̄ senō peccasse gau-
debit. Verū tamen saluabit per penitentiā: sed
gloriā innocentie nō recupabit. Nam s̄m p̄b m
ij. Periber. Præteritū impossibile est postea fo-
re nō p̄teritū cum implicat p̄radictionē. Et
empla plura ponit Aureolus ibidez q̄ post sa-
nationem etiam vulneris semp manet cicatrix
vel q̄ fuerit vulneratus. Item qui semel furat⁹
et de hoc p̄uincit semp dicit fur. Item Symon
quē dñs a lepra mūdauit semp vocatus ē Sy-
mon leprosus. Et Magdalena peccatrix etc.
Sic in p̄posito. Ergo quale et quantū malū
est peccatum quod sic nocet. Nam si perdis au-
rum vel vestem recuperare potes: sed nō recu-
perabis innocentiam quā perdis per peccatū:
licet salueris penitēti.

U Circa scōm de malis que facit p̄cū: etiaz
post obtentum venie siue remissionem totalem
culpe. Pro quo nota p̄tinuando ad p̄dicta in
ordine. Quinto nocet homini peccatū etiam
post remissionē. quia affectum tepidum reddit
et amoris feruorē minuit: vt ostendit Aureol⁹
sup. Sicut em̄ in pede vulneratus etiam sanas-
tus claudicat. et sicut edipsis solis diu postmo-
dū nocet terre eo q̄ modico tpe solis virtus radi-
oz solis subtrahit. sic peccatū etiam post remis-
sionē relinquit effectum nociuū in hoīe. Unde
dictum est homini post peccatū Gen. iij. Male-
dicta terra in opere tuo. Terra. hoc est. sterilis erit
terra. p̄pter peccatū tuū: quia post peccatū nō p̄-
ducit fructum p̄uenientē homini nisi cu⁹ labo-
re et cultura que ante sponte p̄ducebat fructus
cōuenientes in abūdantiā et p̄duxisset si homo
nō peccasset. sic post peccatū sterilis fit homo a
fructu charitatis nisi cum labore se exerceret.

Sexto nocet quia bene opari impedit et diffi-
cilem facit. Unde Aug⁹. de se postq̄ conuersus
fuit dicit. plus valebat malum inolitum: q̄ bo-
nū insolitū. X Septimo. quia p̄ra tēpta-
tiones resistentiū diminuit et debilem efficit. si-
cut arbor in asa cito deijcit. Un Samson post
crinium abscissionem vires perdidit. Iudic. xvj
et postq̄ homo p̄mus peccauit. licet illō peccatū
p̄ christū nob sit deletum: tñ sepe in vitiā et mi-
serias labimur. Octauo. quia dolorē et timo-
rē aīe bone sp̄ infligit. qz em̄ certū est peccasse. iō
semp habet dolere et timere. quia incertus est de

Dominica. I. quadragesime

venia. Aug⁹. de pe. di. is. circa pñcipiū dicit. Ne re penitens semp doleat z de dolore gaudet z nō semp doluisse doleat. quia vbi finit penitentia nil remanet de venia. hec ex compendio fm Aureo. O ergo q̄ pessimū est peccm.

¶ Circa tertiū nota q̄ peccatū facit plurima mala in hoīe recidiuante fm eundem Aureolū vbi sup̄. Primo q̄ homo fit impotētiōr ad resurgendū ex assuefactione. q̄ per pñm de memoria z remi. Consuetudo est altera natura.

Secūdo quia culpa fit grauior ad puniendū. Nam nullū peccatū remanet impunitū. vt dicit Aug⁹. Tertiū quia diabolus difficilior fit ad expellendū. quia plures demones in tali dñant. Luce. xj. Tūc assumpsit diabolus septem alios spūs nequiores se: z ingressi habitant ibi: z sunt nouissima hominis illius peiora pñibus. Quarto. quia deus fit inexcusabilior ad placandū: eo q̄ talis facit se indigniorem ad dei misericordiā z gratiam. sed peccatoribz summū remediū est seruire beate virgini Marię z ad ipsam recurrere vt saluent eius interuentu.

¶ Exemplū ad id ponamus de ipsa beata Maria. qm̄ dies hodierna scz sabbati ipsi est deputata p hebdomadas. Legit quippelū. apum. z in speculo exem. dis. v. exemplo. lxiij. q̄ vir q̄daz deuotus ordinem Listerciē. intrauit vbi diu sancte vixit. sed postea diabolo temptante victus: in peccatū cecidit cū mulcorz scādalo: p̄terea grauius tribulatus (vt cōstitutio nes ordinis dicant) postea ad cor redijt z beatissimā virginem Mariam p̄bō z lachrymis nō modico tperogauit. z quadā die orans raptus est in excessum mentis. viditqz gliosaz virginem speciosissimā in brachio iesum puulum tenentē. z p̄cidit postulans liberari a peccato z tribulationibus: z ad gratiā prioris vite restitui. viditqz matrē virginē supplicantē filio. sed puer iesus vultum auertebat a fratre illo. mater iterū rogabat vultū benignitatis conuertere: read illum. tandem post piam supplicationem plurimā christus p matrē indulgentiā illi p̄stitit z ipm̄ ad grām p̄mā reddidit. Rogemus ergo dñm nostrū iesum christū zc.

Dñica p̄ma quadragesime. Sermo q̄ntus in mane scz de cauendo mortali peccato super omnia cōmoda z incōmoda.

Victus est Ie

¶ In deserto a spiritu vt temptaret a diabolo. Matth. iij. z in euangelio hodierno. Ad idē thema aliud. Accedens temptator dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Ibidem. Dñs iesus dei filius: sicut voluit nasci in mundū p nostra salute. ita z temptari z pati p nobis voluit quate

nus sua temptatione et passione diaboli vincteretur z p̄funderetur z nobis exemplū vincendi p̄beret ad om̄e peccatū vitandū. vide euangelium. Nota q̄ vt Grego. in omelia dicit. quibus modis inquit diabolus p̄mū hominē p̄strauit: eisdem modis secūdo hominē scz christo temptator ipse succubuit. Nec ille. Ex quo videt q̄ idē diabolus sūmus scz lucifer temptauit christū: qui z p̄mū hoīem temptauerat. in cuius signū eisdem modis temptauit christum sicut z illū: vt declarat idem Grego. ibidem. quia p̄mū hominē temptauit de tribus. scz de gula vt comesderet de ligno vitico. z de vana gloria dicens. Eritis. s. gliosi sicut dñi. Ac de auaricia scz dīctie boni: z mali appetitu. Nam auaricia est omnis rei insatiabilis cupiditas. sic z sciētie. Sed z ipsum christū de his tribus temptauit scz de gula di. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Et de vana gl̄ia dicens. Mitte te deorsum. Nam fm Lyrā. Intendebat demon illuc christū portans scz ad templi pinnaculū vt ipse iesus a populo ciuitatis quasi volare videret. z sic illis collaudantibus: in vanā gl̄iam ferret sed christus diuina virtute fecit q̄ nullus eum vidit. nec qd̄ suadebat demon fecit. Itēz tandē temptauit eū de auaricia omnia regna mundi sibi ostendendo scz ad intellectū. z enarrando gl̄iam illoz z p̄mittendo dicens. Hec omnia tibi do. Sed christus viciat eum z angelī accesserūt ministrari. xpo tāqz ho deo serui. Sanctus Vincentius de valē. di. q̄ ministrauerūt a portantes olus coctum a beata virgine Maria p̄refectione. z astantes tanqz regi milites p̄mpti obedire adorantes christum. O q̄ beatū illud fuit prandīū christi post ieiuniū. z parz euangelii. Itaqz ex quo christus p̄suasiones demonis respuit p om̄ia temperamenta: exemplū nobis p̄buit peccata cauere si volumus cum xpo z angelis in celesti cōuiuio gaudere. idcirco de peccato in generali tria mysteria declarabimus hoc sermone.

Primū de sumope cauendi circūsp̄ctione.

Secūm de eiusdem rōnali p̄batione.

Tertiū de eiusdem exēplari ostensione.

¶ Circa p̄mū de cauendo peccato sumopere Notandū est z p̄ regula vel p̄clusionē generalit̄ tenendū. q̄ mortale peccatū est tam pessimū q̄ p̄pter nullum cōmodū assequendū. vel etiaz in cōmodū vitandū: debz homo ipsum cōmittere vel in eo stare per modicum. declarat p̄ plures considerationes.

Prima de bonis mūdialibz.

Secūda de viuētibz.

Tertia de sententiis.

Quarta de humanalibz.

Quinta de cōmunitatibz.

Sexta de celestibz.

Septima de operationibz.

Prima consideratio de bonis mū dialibz: q̄ sunt aurū z argentū: lapides p̄ciosi z oīa elementa z omēs stelle celi sol luna que sunt pulcherrima. Ponam⁹ casū p̄ impossibile. q̄ si oīa hec z q̄cūqz creata a deo posses obtinere et dominatū oīm: ac mūdi totū. nunq̄d deberes p̄ his oībus peccare vnū pctm̄ mortale vt posses habere. O aīa xp̄iana m̄deo tibi q̄ nō deberes facere etiam si mille mūdi foret millesies pulchiores isto mūdo. z si tā de facto habuisses z deberes oīa pdesse nisi peccares in vno mortali siue mēdacio: siue supbia vel luxuria: et alijs. debes dimittere oīa vt percat potius q̄ p pctm̄ recupes vel conserues. O hō obserua hec q̄ dicunt: z infra pba bīm⁹. Scda consideratio de viuētibz vt sūt herbe: plāte: flores z hmōi que habēt vegetari z q̄ dāmō viuere. z sic naturalr pcellūt oīe aurū z oīe celū que sunt inaiata. vt dē Damascenus: Rich. z Bonauē. i. ij. ac cōiter theologi. ista aut sunt viuētia aīa vegetatiua. ideo sūt naturaliter nobiliora: licet illa sint uiliora. z sic p̄ciosiora. Ponam⁹ ergo casū q̄ si oīa hec posses habere cōmittēdo vnū pctm̄ mortale. nunq̄d deberes peccare. Rūdet vt prius q̄ nō. et si oīa deberes p̄dere. nō debes p pctm̄ recuperare. Tercia cōsideratio de sentiētibz vt sunt aīalia. s. sensū habētia irrōnabilia. oues: boues: equi: pisces: z huiusmodi: z aues z volatilia de q̄bus idē vt de pcedētibz. Quarta consideratio de hūanalibus rebus que sup oīa p̄dicta sūt p̄ciosissima. vt p̄z de libtate hūana. d. viraz de fama. z hmōi Nimir⁹ vt Rich. in. iij. dē. Si vn⁹ cētā magn⁹ d̄bitoꝝ q̄ toto auro nō posset satisfaccere: adhuc nō digne vēdit se illi in seruū. Juxta illd̄ poetē. Nō bene p toto libtas vendit auro. s. poti⁹ debet ad tēpus seruire p satisfaccōe nec in p̄petuū se oīno vēdere. Itē vita hūana ē tā p̄ciosissīma q̄ p totū mūdi auro nō est p̄dēda. qz ē p̄ciosior oībz t̄palibz s. p deo z p celestibz bene est exponēda. vñ Sco. dē q̄ in legeyeri. Exo. xxi. si rē nocturnū vel effodierē domū si q̄s occidisset nō erat sanguis reus: s. si orto sole hoc fecisset rē cēt mort⁹. Et h⁹ rōem dat. qz latro vel fur in nocte p̄supponit fore homicida. iō iuste occidit sed fur diurn⁹ nō putat homicida. p̄p̄ea nō est occidēdus. p̄pter p̄ciositatē vite illi⁹ respectu t̄palīū que furaret. nisi in iudicio prius mortū iudicaret. Deniqz fama fm̄ frā. mayro. p̄ualet q̄s oēs diuitie: z etiā q̄s vita corporalis. Sic ḡ ponamus casū talē q̄ si tu cū patre m̄se filijs z oībus cōsanguineis in carceribz p̄petuis astricti es. z mādaret rex dī. Facite vel factū vnū peccatū mortale vel idolatriā. siue aliqd̄ cū q̄s peccatū mortale. z si liberabo vos: nunq̄d p̄p̄erea deberes peccare. Rūdet O aīa xp̄iana q̄ nullo mō debes facere s. poti⁹ in captiuitate oēs mori q̄s peccare. Itē ponam⁹ q̄ aliquis rex vl̄ imperator mittat pro vna dñā pulchra dī. vt sibi

in pctm̄ cōsentiat. alioqn occidet eam z patrē et matrē. debet oīa sufferre q̄s peccare. Siliter nec p̄pter famā vel dignitates acquirēdas vel p̄seruandas nec perdēdas debet quis vnū pctm̄ mortale cōmittere. O ergo peccator insane q̄ lesuiter peccas cōsidera hec. Quinta cōsideratio de cōitate ppli: s. ciuitatibz vel puincijs patria regno z hmōi. Ponam⁹ casū q̄ aliqua puincia vel regnū aut ciuitas obsidet ab inimicis z totaliter regnū depopulabit: z occidentur omēs populi in eo nisi vnus p re publica moriatur. nunq̄d debet homo mori. Dicūt doctores q̄ si hoc fieret sine peccato mortali p bono cōmuni facere debet. Nā instituit de autoritate tūtoꝝ. s. j. dicit q̄ qui p re publica occidunt in perpetuū per gl̄iam viuere intelliguntur. Sed si non posset aliter fieri nisi cōmittas vnū pctm̄ mortale nullo modo debes peccare sed potius totā rem publicā permittas perire oīs occidere z mulieres violare q̄s pecces. Fortius ponamus q̄ totus mūdus esset hereticus z oēs homines quot fuerūt ab adā damnabunt nisi tu pecces mortaliter. an debes peccare mortaliter vt oīs saluetur. Respōdet theologi q̄ non. qz bonū cōmune nō preponit bono particulari in salutē anime p̄p̄rie: licet em̄ oīs ille aīne sint plures. nō tñ ita sunt tibi p̄ciosē sicut aīa tua que si damnabit oīs sancti nō liberabitur. nam propriā animā teneris ad salutē diligere super omīa alia citra deū. Sexta cōsideratio de celestibz. Ponam⁹ casum per impossibile q̄ totus mūdus z beata Maria angeli et etiā sancti sint in paradiso oēs. z diceret deus nō tñ p̄cipiēdo. qz si p̄cipiet deus s. hoc nō esset peccatū mortale facere. sicut filiū isrl̄ nō peccauerūt ex p̄cepto dei furātes vasa aurea z argētea ab egyptijs. nec etiā Samson peccauit occidēs s. ipm̄ instinctu spū sancti. Diceret ḡ de⁹ non p̄cipiēdo omnibus in celo existētibz sed annūciando dīcēs. Annūcio vobis q̄ oēs ibitis ad infernū z exules eritis a gl̄ia celesti nisi vn⁹ peccet mortalit. nunq̄d deberet peccare q̄s. Rūdet Fran. ma. q̄ tali casu posito xps caput oīm brōꝝ coram deo p̄c̄r̄deret. p oībus genuit̄er. q̄ potius vellent ire de celo ad infernū sine pctō q̄s tēneri vl̄ manere in celo cū vno pctō mortali. Rō hui⁹ est qz p pctm̄ inq̄ntū est cōtravolūtātē dei offendim⁹ deū quē tenemur magis diligere q̄ nosmetip̄os. ideo potius debem⁹ eligere vt ponamur in infernū amādo deū q̄ i celo stare in dei odio. vt sic plus diligam⁹ deū q̄ nos. z certe tenemur deū infinite diligere si possemus. Itē ponam⁹ casū aliū p̄ impossibile. Si diceret q̄s tibi q̄ xps itēz tradet a deo patre in manibus iudeoꝝ ad crucifigēdū. z peccādo mortaliter posses cū liberare a tāta passione. nūq̄d p amore xp̄i deberes peccare. Rūdet theologi q̄ nō: sed p̄mittere deberes xp̄m iterum crucifigi

Dominica prima quadrage.

etiā ceteris q̄ peccare. Septima p̄sideratio de operatiōibz. z casum ponam⁹ q̄ si posses om̄s paupes mūdi alere: z oīa monasteria z eccl̄as cōstruere: missas celebrari facere: z om̄ia bona opari de rapina vel furata re z b̄mōi. non debe res tale furtū vel rapinā facere. Nā regula apl̄i est Roma. iij. Non sunt faciēda mala vt inde eueniāt bona. Et extra de simonia. ca. ad aplicā glo. dicit. Sub p̄teritu pietatis nō est impietas cōmittēda. Et. j. q. j. Non ē putanda elemosyna inquit Grego. que ex illicitis rebus dispensat. Ergo peccōres redire ad cor ecce audiuitis q̄ pro nullo cōmodo vel incōmodo est peccandū Jam audite probationē.

¶ Circa secūdu de probatiōe predictōz no tandū q̄ p̄dicta p̄bāt p̄apue triplici via.

Primo auctoritate scripture.

Secūdo ratione.

Tertio doctorū dictamine.

Primo auctoritate scripture tam veteri q̄ no ui testamēti quibz habet q̄ deus diligēdus est sup oīa: iuxta p̄ceptū dei Deutero. vj. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Et idem allegat Mat̄h. xxiij. p̄ xpm cōfirmatū. Ideo p̄ dei cha ritate oīa sunt sustinēda vel contēnēda poti⁹ q̄ deū q̄s offendat. Ad idē auctoritas ē xpi Mar. xvj. di. Quid prodest hoi si vniuersum mundū lucret. aīe vero sue d̄rimētū patiat. aut quā da bit homo cōmu. pro aīa sua. q. d. nullā. Unde ex ordine charitatis tenet homo diligere deū sup om̄ia. etiā sup aīam p̄p̄iā: et post deū aīe pro prie salutē diligere sup oīa. z sic p̄t. Secūdo probat ratiōe. quia quāto aliqd bonū est meli⁹ tanto eligibil⁹. z tanto p̄ contrariū malū ē ma gis euitādū quāto pessimū. Ponant̄ g om̄ia bona mūdi cū om̄ibz cōmodis p̄dictis ex parte vna. z ex parte altera ponat deus b̄ndictus. qd̄ horū ē melius. certū est q̄ deus q̄ ē infinite boni/ tanis p̄ essentiā. vñ Anf. li. monolo. p̄t. Deus est quoddā bonū quo nil mai⁹ cogitari potest. Et phus. xij. methaphice. Deū dicim⁹ esse sempit̄ nū z optimū. Alia aut oīa simul sunt finite bo/ nitatis. nec habz eē bonū nisi a deo. Relinquit̄ g q̄ ppter nullū creatū bonū vel cōmodū toti⁹ mūdi d̄z homo separi a deo qd̄ sit per p̄ctm̄. Et p̄ h̄trariū. nec ppter quoddāq̄ incōmodū: qz se parari a deo sūme bono p̄ p̄ctm̄ grauius malū ē incōparabilr p̄e oībus incōmodis et suppli c̄ijs. hinc Aug. xxiij. q. v. ca. Ita ne ait. Potius d̄z q̄s mala q̄libet tolerare q̄s malo culpe cōsen tire. z sic p̄t. B Tertio p̄bat doctorū dicta mine. Nā Anf. j. li. similitudinū di. Si hinc infer/ ni horrore z illinc cernerē p̄cti ferores z necario vni eoz īmergi debere prius me in infernū mit tere q̄ p̄ctm̄ in me admittere. mallē em̄ purus z innocēs gehēnā intrare q̄s sorde pollutus ce/ lestia regna tenere. hec ille. Itē sub eisdē verbis d̄ctiā Aug⁹. in sermonibz cōibus. fm̄oe. j. De/

niqz. xxiij. q. ij. ca. Faciat Aug⁹. li. de mēdacio. ad idē facit. Itē ibidē J̄sid. ca. omne gen⁹ mēdaci/ zc. z i pluribz passibz decreti patēt filia que per trāseo. Ergo peccōr miser qui p nullo dūq̄ pec catū aduertere bec.

¶ Circa tertiu de exēplari ostēsiōe Nota plura ad hec exēpla tā in veteri q̄ nouo testamē to. Primū exēplū in Abraaz patriarcha q̄ po tius voluit occidere filiū vnigenitū q̄s non ser/ uare dei p̄ceptū. Gen. xxiij. Secūdu exēplū de tribz pueris q̄ potius voluerūt mitti i camis/ num ignis ardētis q̄s idolū adorare. Dan. iij. Itē tertiu de susanna que poti⁹ voluit lapidari cū isamīa q̄s peccare. Dan. xiiij. D femina timēs deū. Quartū de Eleazaro. ij. Machab. vj. qui dixit velle se p̄mitti in infernū q̄s cōtra legē car/ nes porcinas edere. Quintū exēplū in nouo testamēto habem⁹ i euāgelio hodierno q̄ xpo p̄mittebat diabol⁹ oīa regna mūdi si adoraret illū. sed xpus potius voluit mori p nra salutē. Sertū in apl̄is Roma. viij. Certus sum em̄ q̄ nulla creatura nos sepabit a charitate xpi. Septimū in oībus sc̄is martyribz q̄ elegerūt mori z queq̄ tormēta pati q̄s peccare. Rogem⁹ ergo dominū. zc.

Dñica eadē post prandiū Sermo. vj. de p̄cti descriptōe z de septē capitalibz p̄ctis p̄iculosiss.

Exhortamur vos

e fratres ne in vacuū grām dei recipia/ tis. Verba hec sūt apl̄s. ij. Cor. vj. z i eplā hodierna. Misericors z pius dñs iesus p suū apostolū hortat nos om̄s xpianos. q̄ten⁹ grām dei in vacuū nō recipiam⁹. Quid nempe est accipe. qd̄ aliud est grāz dei in vacuū suscipe nisi grām baptisimi susceptā p̄dere p p̄ctm̄ mor tale. z sic in vacuū d̄z recepta grā qz non attingit finē suū. s. beatitudinē eternā. Sicut medicina d̄z in vacuū vel frustra accepta que nullā cōfert sanitatē. ij. Phicoz. Frustra est qd̄ nō attingit suū finē. Un̄ sc̄ptura hortat nos oēs p̄tra pec/ catū vt caueam⁹ ne grāz dei p̄damus. vt claret in veti z nouo testamēto. Eten̄ d̄z Tob. iij. In mēte habere deū z caue ne aliqui p̄ctō cōsentias z p̄remittas p̄cepta dei. hec ibi. Et hoc etiā pōt poni p̄ themate hui⁹ fm̄ois. Deniqz in nouo te stamēto p̄apue in eplā hodierna hortat nos vt p̄t in v̄bis p̄missis. sed z in euāgelio hodierno p̄ponit nobis in exēplū quō diabolus tēptator volebat xpm inducere in p̄ctm̄ gule: z vane glo rie ac auaricie. sed xpus nullo mō cōsensit: et sic diabolū deuicit: in quo nobis exēplū vincendi dedit. Audiam⁹ ergo charissimi apl̄m dicētem Exhortamur vos sc̄z viros z mulieres. zc. Ita qz de p̄ctō qd̄ habet euacuare grām dei z exting/ guere tria mysteria declarabim⁹ in b̄ fm̄one. Primū de p̄cti descriptiōe.

Secūm de radicali pgressionē.

Tercū de periculi pponderatione.

I Circa pmiū de pcti descriptiōe vt nouerimus qd cōfiteri debeam⁹. Pro q notādū q vt Bonauē. sup. ij. dist. xxxv. docet multis modis pctm dscrībī. s. obmissis alijs accipiam⁹ Augustini descriptiōem li. ptra faustū quā ponit magister vbi. s. di. Pctm est oē dictū vl factū vl cōcupitū qd fit ptra legē dei. Et ibidē mgi dicit q bec assignatio itelligit de pctō actuali mortali z nō d veniali. exinde qdruplex elicit regla. Pri ma generalis regula. q ois volūtas. z ois locutio. z ois opatio q ē ptra pcepta decalogi ē peccatū mortale. iōqz pfitendū. pterea etiā Amb. li. de padiso ait sic. Quid ē pctm nisi legis diuine puaricatio z celestiu. iobediētia pceptoz. bec ille. Ad hec. p documēto nota pcepta dcalogi bre uis epilogādo q q ptra quodcūqz illoz peccat. mortaliē peccat. z pfiteri necessario tenet. Secda regula q quicūqz facit aliqd ptra legis nature z grē pceptū. peccat mortali. Nā Bona. vbi. s. dicit q p dicta i notificatiōe lex dei nō ē accipienda stricte. p lege scripta s. decalogi. s. large put cōphendit triplicē legē s. tā legē scripture qz le gē nature. qz etiā legē grē. qz quilibet har est lex dei. z sic peccat q facit ptra pceptū legis nature qd ē duplex. vnu affirmatiūū s. qd cūqz vultis vt vobis faciāt hoies z vos facite illis. aliud negatiūū. qd nō vīs fieri alijs nō facias. ptra hec directe facit odiēs. primū fraudās z hmoi. Itē q etiā facit ptra pceptū legis grē. i. euāgelij. peccat mortali. vt exēpli grā de tenētibz heresiz. z de cōtēnentibz sacramēta ecclie baptisimi pfit matiois. eucharistie zc. Tertia regula generalis. q quicūqz facit ptra licitū pceptū plati vel ecclie peccat mortali. z talis p psequis de h cōfiteri tenet. Rō fm Bonauē. ibidē s. qz totū hoc pēdet ex mādato dei z ei⁹ s. legis. qz diuina lex mādāt q obediāt hōi plato sic ē ecclie Math. xviij. Si quis eccliam nō audierit sit tibi sicut ethnicus z publican⁹. vñ peccat mortali nō cōfirētes semel i āno. s. nō cōcātes. Itē q nō audiūt missaz die festo nisi sit causa excusabilis. z hmoi q pāpit ecclia. **R** Sz di. qd d pctō obmissiōis. rñdet Bonauē. ibidē q lig qd ob mittēdo peccet mortali z nō min⁹ qz faciēdo. s. tale pctm orit ex amore vīc malo. sicut exēpli grā. nō surgit qd ad matutinas vl missā. iō qz vult quiescere in lecto cū deberet ex pcepto sur gere. Itē nō corrigit filiū peccatē. qz diligit illuz carnali amore. Itē nō facit iusticie penā. quia amat illū vel ppter pecuniā. ideo talia quecūqz reducunt ad pctm cōcupit cōtra dei legē. et sic patz qbus modis quis peccat mortali. z tenet cōfiteri. z de his plura parebunt sermone. xiiij.

Quarta regula. q qd cūqz facit aliquid qd nō est cōtra legē dei licet sit pter legem dei aliquo mō nō peccat mortali sed veniali. exēpli grā

si qd diligit deū sic q non facit p eius pceptū sed tamen facit aliquid veniale amando bonos diuitias z huiusmodi citra deū. Itē si quis assumit nomē dei in modico: sed nō in menda cio. Item si quis colit festū missis auditis: sed postea solaciatur vel spaciātū vadit. Item si qd nō vult mechari: tamē nimis delectat cum pro pria vxore. z huiusmōi. **I** Pro exēplo cōsolatorio ad excitandū dormiētes Nota q homo qui nimis sollicitus est de mūdiali peccat saltem venialiter z idcirco faciēte deo fraudabitur spe. Lōtingit em sibi vt fabulose narrat de qua dam puella que nimis sollicita fuit vt tradere se nuptui: propter quod sepe etiā de hoc somnia bat. Lunqz ollā lacte plenā ad forū duxisset vt venderet z resedisset. cogitauit q de precio lactis calceos pulchros emeret quibz se posset ostēta re vt viro placeret in matrimoniū. in hac cogi tatiōe obdormiuit z vidit in somnis calceos si bi pulchros empros. quos cum conaret ad pe des trahere: ecce lactotus in olla calcaneo eliso repēte pfudit. z excitata flere cepit qz lac et pre cium pdidit nec calceos habere potuit: sed ver berari demeruit. Sic erit omibz qui nō confis dunt in deo vitiāqz somniāt. nam in morte vi debūt trāsisse omnia mūdiana sine fructu. et flere habebūt temp⁹ perditū et precū vite eterne. id est merita bona. z vbera infernalīa incurrit.

I Circa secūdū de peccati ortu radicali z p gressiōe restat inquirēdū. quomō oritur z ex qli radice p greditur peccatū. vt nouerim⁹ ipsū in pncipio extinguere. nec pmittam⁹ pullulare in nobis sed cōfiteri. Ad quod fm Aureo. in com pen. li. iij. ca. xiiij. aliosqz doctores colligendo notem⁹ q oim peccatorū actualiū ēvnu initiū. sed duplex radicale fundamentū. Itē triplex fo mentū z quadruplex incrementū. Itē qnuplex ligamētū s. ad infernū: z sextuplex suppliciu. deniqz septiforme caput z innumerabile nocu mentū. hec doct. Pro declaratiōe ex istis no ta qrtuor documēta. Primū est q oim pec caroz actualiū est vnu initiū. sed duplex radica le fundamentū. Nam Anf. li. siliitudinū. x. z. xj. caplis dicit. q sicut dei volūtas bona est origo ois boni. ita hois mala volūtas p cōtrariū est origo ois pcti. de isto fonte q biberit moriet: s. de volūtate pua. Nā vt narrat Solin⁹ de mira bilibz mūdi. Varro dicit q est fons in Achaia cui⁹ haustus se bibentes interimit. Et Jsid. xij. ethimolo. dicit q stix ē aqua sic appellata que potata interficiat hoīem. sic facit mala voluntas pcti. Roma. vj. Stipēdia pcti mors. Iste fons male volūtatis orit ex duabz radicibz fm Au reo. supra s. ex amore male accēdere: z ex timo re male humiliāte ad peccatū. Unde O homo aduerre q deus sūme odit malā volūtate. quia vt Berni. dicit in smone de pascha. Omnia que dei sunt aufert z diripit z qstū in se est deū peris

Dominica prima quadrage.

amē dum nō vult puniri. z sic deū fore iniustū.
Q ergo xpiane dōne malā volūtarē z penitere
N scdm documētū ē q oē pctm bz triplex
fomētū. s. cupiscētia carnalē; cupiscētia mūdi
alē z supbie cōcupiscētia vī elationē. iuxta illud
j. Job. ij. Omē quod est in mūdo aut est cōcupiscētia
carnis; aut oculo; aut supbia vite. des
niq; per talia fomēta vel nurrimēta pctm crescit
z ingruat qdrupta gradu. primo in cogitari
one. secūdo in delectatiōe. tertio per p̄sensum in
opere. quarto p̄ iteratiōē in actiōe. z sicut p̄
gruat quāto iteratur. Tertiū documētū q
omē pctm quinq; carbenis ligat hoīem ad īfer
num ita vt nō euadat. prima est p̄suerdo salz
in peccato. secūda ex hoc sequit̄ necessitatiō. ter
tia desp̄atio. quarta obstinatio. q̄nta final̄ īpes
nitētia. hec Hugo. Deniq; oē pctm facit hoī
mini sextuplex suppliciu. Primū est puniri tē
porali pena vel in mūdo vel ī purgatorio. scdm
est separari eternalit̄ a dei vīsiōe. tertiū torque
ri a diabolo. quartū affligi a verme p̄sciētie. q̄n
tum vī igne gehēne. sextū ledit̄ oīs crea
ture. hec patet in scripturis. Ne ergo pctōibus
ve multiplex. qz vermis cor nō moriet̄; z ignis
nō extinguet̄. Esa. vii. Quartū documētū q
oīm pctōz actualium est septiforme caput sub
quib; capitib; cōprehēdit̄ omne viciū ḡnāliter.
qd̄ habet īferre innūmerabiles documētū. hec pa
tet fm litteras huius dīctiōis saligia. Primū
caput est supbia. scdm auaricia. tertiū luxuria.
quartū ira. quintū gula. sextū inuidia. septimū
accidia. de his oīmib; p̄fiterdū est. Sic em̄ mor
tīfera vulnera sunt oīa medico ostendēda vt
medicina adhibeat̄. sic ista pctā mortalia p̄fesso
ri. Nam supbia est quasi vulnus in capite anī
me mortiferū. auaricia quasi vulnus in pectore
luxuria in lūbis. ira feruens in venis z sanguie.
gula in gutture. inuidia in corde. accidia in sto
macho; ecce mortalia vulnera ista tam in corpe
q̄ in aīa. Unde Orig. glo. Numeri. xij. dīc. D si
possem̄ videre q̄no per vnū quodq; peccatum
aīa vulnerat̄ vsq; ad mortē p̄ctā resisterem?
Q Circa tertiū de periculi p̄ponderatiōe inq̄
rendū est quib; ratiōib; vī signis p̄bant̄ singu
la pctā capitalia fore sūme periculosissima. et p
cōsequēs sūmo pe vitāda ac p̄niam expianda
Ad quod ex scripturis z doctorū dīctis ponim?
plura signa. Primū signū abominabil̄ red
ditiōis; qz quodlibet pctm mortale reddit hoī
minē sūme aboiabilē deoz angelis z hoibus z
oīb; creaturis. Ps̄ dīc. Corrupti sunt z abomi
nabiles facti sunt in iniquitatib; suis. Et b̄ adeo
q nulla res fedissima est tā aboiabilis sic pec
caroz stans in pctō. vt p̄z per erēplū s̄z in vītal
patrū. q̄ āgelus cū quodā heremita dum īrent
simul z repperisset quēdā vulneratū in feabus
feridū iacerē; quē heremita nec aspicere poterat.
sed āgelus eū dē amplexat̄ est z cōsolatus illū

tandē obuiat̄ eis quidā iuuenis pulchre ve
stītus z āgelus obturauit nares; dīxitq; q̄ feto
rem pcti illius nō posset sustinere; z q̄ de? z an
geli oēs obominant̄ pctm super oīa. Unde scri
bit̄ Eccl. xij. Altissim⁹ odio habet pctōres; ergo
z oēs sancti p̄ cōsequēs z angeli. **P** S̄z hic
q̄rit̄ Urū deus z xpus dñs beata virgo z oēs
sancti atq; angeli magis odiāt̄ et abomināt̄ur
pctōres hoīes īmpenitētes q̄ demones; an ecō
tra. R̄ndet̄ q̄ si homo in pctō vult pmanere pl⁹
odibilis est q̄ diabol⁹. Primo quia passioi xpi
z bñficijs est plus ingrāt⁹. qz xps nō fecit talia
bñficia demonib;. Scdō qz diabolus ideo nō
penitet de peccato; quia nō pōt sed homo possit
ergo zc. Tertio qz cōtra pctōres finalit̄ in iudi
cio īsurget deus z oēs beati z angeli z omnes
creature. Sap. v. Pugnabit p eo orbis ter. cō
tra īnsensatos; z dānabunt ad penas in corpe
simul z aīa; sed demones sine corpe. ergo zc.
Q Scdm signū bestialis vilificatiōis. vnde
Chrys. sup̄ Math. di. D hō si peccator es non
possum te dicere rationalē hoīem sed manifeste
bestiā. Nam etiā. vij. ethicorū dīc. q̄ homo bestia
liter viuēs z nō fm dictamē recte ratiōis; ceteris
millesies peior est bestia. Hinc Aureo. vbi s̄ dīc
q̄ septē vitia assimilat̄ hoīem septē bestijs. su
perbia leoni. auaricia rane que in terra repit et
timēs deficere terrā nō audet comedere satīs et
ca vt dīcāt̄. Itē luxuria porco assimilat̄. irayrso.
gula lupo. inuidia cani. accidia asino. zc. Ter
ciū signū cōtempt⁹ xpi z crucifixionis. Heb. vij.
Rursū crucifigētes ī seipīs filiū dei. Aug. Per
oē pctm mortale qd̄ cōmittim⁹ q̄tū in nobis ē
xpm crucifigim⁹. i. talē iniuriā xpo facim⁹ ac si
crucifigerem⁹. z p̄p̄is īdiuibīle penā ī inferno
demeremur nisi p̄niam egerim⁹. Quapropter
xps dñs septuplici passus fuit vt septē vitia cu
raret z vitāda ostēderet. Nā cōtra supbiā caput
inclinauit in cruce z spinis coronari voluit. Cō
tra auariciā nud⁹ pepēdit. Cōtra luxuriā totū
corp⁹ v̄gineū flagellis cedi z dolores pati volu
it. Cōtra irā p̄ iūmicis orauit. Cōtra gulā felle z
aceto potat⁹. Cōtra inuidiā cor trāssigī p̄misit
Cōtra accidia crucē suis hūeris portare voluit.
hec Aureo. s̄. **R** Un̄ posito casu si vniuersi
hoīes tyrāni z oēs demōes z oēs fere atq; vene
nosi sp̄entes z h̄mōi. z dībanū ignis ardentis
ēent z gregate ex vna pte; z ex alia pre vnū pctm
z m̄tēdū vel in eo p̄ hora stādū magis deberet
hō timere z cauere pctm q̄ oīa mala et p̄dictis
oīb; cruciari mille ānis min⁹ est; malū q̄ hora
stare vnica in pctō. cū istd̄ sit stare ī maledictiōe
dei; s̄ illd̄ nō. Quartū signū diaboliace posses
siōis. Nā vt Orig. glo. Numeri. xxv. dīc. Per oīa
pctā q̄ studio cōmittim⁹ demōib; p̄secramur z
tot demōib; p̄ habitaculo erim⁹ q̄ pctā facim⁹
Et Aug. dīc. q̄ si pctōr se cruce signat pot⁹ idū
dīc in se diabolū q̄ excludat nisi peniteat. qz tā

in eo p effectū dyabol⁹ habitat. Verūcū bonum est se signare cruce etiā pccōri. qz valet sicut op⁹ factū i mortali ad plura. Pro finali ḡ cōclusiōe notem⁹ q pccā ista mortalia sunt horredissima qz p singula piculose demonia possidēt hoīem in aia: ibabitando effectū. s. supbie dyabol⁹ luci fer: auaricie mamō: luxurie asinodē: ire sathā: gule beelzebub: inuidie leuiathan: accidiē vebe moth. Isti em̄ in scripturis noianē fore capita/ les demōes. Proinde aduerte o hō qz piculosū maluz sit pccm. qm̄ pei⁹ est qz si mille legiōes de monū corp⁹ veratū qd in se haberet. b̄ em̄ solū corp⁹ pderet: s. pccm aiaz pcciosissimā pdir occi/ dendo in eternū. Itē pei⁹ est hō stare p borā in pccō mortali vno qz sine pccō mille ānis crucia ri in iferno qz pccm sepat a dō. nō aut pena sine pccō. O ḡ tu aia xpīana penitere z luge p pccis ne peas in illis. O misera cōsidera xpī sanguinē quo es redēpta z noli locuz dare dyabolo. Ro/ gemus ergo christum zc.

Feria scda p dñicā pma Sermo. viij. d pccōz tēptatiōe pmissa z cautela obseruanda.

Būthi in sup

placū eternū. iusti aut in vitā eter nam Matth. xrv. z in euangelio hodierno. Dñs iesus pur Origenes dicit cōmi nat pccōribz futurū districtū iudiciū. in q dāna/ bunt ad eternū supplicii: vt cognoscant in quē finē pducūt pccā et pñiaz agē. euadant eterna tormēta. ppter ea dicit. Būthi hū. s. pccōres impe/ nitētes in supplicii zc. Sed iusti q p pñiaz sūt a pccis iustificati ibūt in vitā beatā. Un̄ mani/ feste patet q finis peccatōz ad quē pducunt est separi in iudicio ab ouibz. i. electis xpī z maledi ctiō ac discēssio i ignē eternū cū dyabolo ac sup pliciū eternū. Sic p cōtrariū finis iusticie est re gnare cū xpō z āgelis: benedictio z celestis bea/ tificatio. vt patz in b̄ euangelio. S Itaqz de peccatis p que qd ibit in supplicii agē. ex quo actuale peccatū frēqnter ortū habet ex tēptatiōe. z de xpī tēptatiōe dñica besterna i euāgelio egir. idcirco de ipa tēptatiōe pseqndo tria mysteria in hoc sermone declarabimus. Pro q aliud the/ ma Ecclēsia. ij. Sra in iusticia et timore et ppa/ ra aiam tuam ad temptationē.

Primū de tēptatiōis pmissione.

Secundū de cautiōis obseruatiōe.

Tertiū de valoris cremplicatiōe.

Circa pñū de pmissiōe tēptatiōis Querit quare misicors de⁹ permittit z vult qñqz vt hō tēptatiōes graues pccī patiat. Ratio quia fm̄ Bona. sup. ij. di. xxi. ar. ij. q. j. tēptare est aliquē pbare certitudinalit de aliquo vtrū sit hmoi. z sic ē expimētū noticie alicui accipe vt etiā Lyrā dicit. Cū aut dō sint oia nota z sciat qñtū possit hō: mix est q hoīez tēptari pmittit. Ad qd rñde

tur fm̄ doct. qz p gñali regula tenēdū est theolo gica scz vt ait Aug. in enchiridion. q de bñdi ctus est adeo bon⁹ q nil vult nec pmittit fieri i mūdo nisi aliqd meli⁹ exinde eliciat saltē pyni/ uerso. Un̄ etiā dānationē maloz angeloz et hoīm vult z pmittit ad decorē iusticie di uine. Sic ḡ ad ppositū de⁹ pmittit hoīes tēptari. ppe finē bonū q exinde eliciat. vt patz rōnibz.

Primo ppter aīe ad deū excitationē.

Secūdo ppter bassam humiliationē.

Tertio ppter culpaz expurgationē.

Quarto ppter demonū cōfusiōē.

Quinto ppter exercitiū ad pmiatiōē.

Et iste rōnes plibz alijs dimissis accipiūtur ex Bona. li. de pfectu religiōis. z alijs doc. Pri/ ma rō ppter aīam excitādā ad deum. Cū em̄ hō sentit aduersis tēptatiōibz grauari recurrit ad deū p auxilio petendo. vñ Hiero. Quis in vita spēntibz z scorpīōibz plena secure dormitat aut corpēs lēto gradu incedit. qñ potius festinat et ad deū suspirat vt euadat. sic hō in pñi vitā tē/ ptatiōibz viciōz plena dē festinare ad patriā z deū orare dī. Et nenos inducas in tēptatiōes s. liba nos a malo. Pro exēplo li. colla. dz. q scī prēs in dēstro adeo in tēptatiōibz recur rebāt ad deū sollicitē vt etiā dū aliqui eo z dor/ mīrēt alios vigilātes z orātes interī statuerent ppter tēptatiōis atrocitatē nec audebāt sil/ oēs dormire s. viciōsim. Scda rō ppter bassaz. i. p/ fundā būliatiōē: ne. s. ex dono grē diuie qd ex tolleret si nō tēptaret. z sic grau⁹ p superbiā ca/ deret. Jō. j. Lhoz. ix. aplūs dī. Ne magnitudo reuelatiōis extollat me dā? ē mibi stimul⁹ car/ nis mee āgel⁹ sathane zc. Tertiā rō ppe culpa ruz expurgationē. Greg. dī. vi. q. j. c. Sūt plimī inqt q vitā bonoz fortasse āplius qz debēt lau dant. z ne qua elatio de laude subrepat pmittit oīpōtes de⁹ malos in obreptationē z obiurgatiōē illis prūperet si qua culpa ab ore laudā tiū in corde nascat ab ore vitupantiū suffocetur Hinc doctor gētiū se in pdicatiōe testat currere inē ifamiā z bonā famā. hec ibi. Idē Gre. Noli o hō de tēptatiōe dīficere cū turbaz: qm̄ si ferrū es purgabis: si aut auz pbaris. qd enī fac lima ferro: z fornar auro: b̄ facit triblatio viro iusto hoc ē purgat. U Quarta rō ppter demonū pfusionē. vñ Lhyf. i omelia dī. Jō de⁹ a re tem ptatiōz nō phibet vt dyabol⁹ expientia certa co/ gnoscat q pfecte ab eo recessisti. z p hoc fortior reddat⁹ z cū dē. Sicqz dyabol⁹ pfundit adeo q nō audebit cēfos de vicio silī tēptare. vt dī Hu go de scō vicio. addē. q multū pfunt nobis spūales viri pfecte vincē. dyabolū. qz pfundit dñmōes in b̄ z pccas tēptādi in eis debilitat. Sīz cur in exēplo patz de xpō q vincēdo dyabolū tem ptare debilitauit ei⁹ pccatē ligās vsqz ad tpa an/ tīpī qñ soluet vt dī i Apocal. Etem idē dyabo/ lus postqz vicerat pmos gentes acri⁹ tēptabat

Feria. III. post. I. dominicā quadra.

et vincebat pus hoies in idolatria. s. p. xpm des-
uice? est obilitat? intatū vt idolatria cessauerit
ia p. mūdū. O g. Iesu bonetibi laus. Ultima
rō. p. exercitadū ad p. miationē. vñ Breg. xxiij.
moral. dr. Nemo vires suas in pace cognoscat.
iprouidus miles est q. se fortē in pace gl'iat. Et
glo. sup. psal. lx. dr. Nemo sibi innotescit nisi tē-
prat? sit. nec pōt coronari nisi vicerit. nec vincere
nisi p. tēptatiōes certauerit. Proū. Bern. in me-
dita. dr. Demonū est malas suggestiōes imitte-
re: s. nūm est illis nō p. sentire. nā q. nēs resistim?
diabolū supam? āgelos letificam? deū bono-
rificam? et toties coronamur in celestibz.

X. Circa scdm de cautiōis obfuarōe in q. rēdū
restat quō hō debeat obfuarē caute tēptatiōes
ne cadat et picitē in eis. Ad hoc fm theologos
recolligēdo notem? cautelas gñales. Prima
cautela ē attendere de origine scz a quo ori? sibi
ralis tēptatio: an scz a diabolo: an a carne vel a
mūdo: vt sciat q. le remediū adhibeat. q. contra
tēptatiōē carnis requir? mortificatio p. cupiscē-
tē. Itē cōtra tēptatiōē a mūdo: scz quādo alli-
citur hō p. honores et p. spūitates: vel deteret? p. se
cūtiōe et h. mōi. cōsiderare dz exēpla xpi et scōrū
cōtemnētiū mūdū et oia ei? bona: valet etiā cō-
sideratio mortis. Cōtra tēptatiōes autē diaboli
requir? oratio ad deū et scōs. Sed q. rē q. l'iter
agnoscat si vic? tēptatio est a carne vel a diabolo
Rūderur fm Aureo. in cōpen. li. ij. ca. vlt. q. hec
est differētia inter tēptatiōes. q. tēptatiōes q. sūt
a diabolo sepe oriunt? p. rrationē: vt nup. satia-
tus famē patiat? et post longā dormitatōz som-
no pregrauet? in orōe vel diuina laude et h. mōi.
Sed tēptatiōes q. sūt a carne frequēter surgūt
p. p. nēcitātē: s. in edū insurgūt in sup. luitatē. s. si-
cut dū abo. p. p. r ieiuniū imoderate et sine men-
sura appetit. Secūda cautela in oibz se humilit?
gerere cū dei timore. Nā Hiero. dr. q. tūc maxie
impugnari? sit cū pugnari nescis: s. victorē re cō-
fidis. Item Bern. In vitate p. peri nil tā efficax
remediū fore ad gratiā acq. rēndā et retinēdā q. z
te hūiliter sp. gerere in dei timore. Nam sicut in
duello pugnātes dum interm? q. sūt cogitāt
quō noceant alieuro. Et sicut bellātes dū post
aliquā victoriā se dāt q. rē secure vel p. de sepe de
bellant? a victis. Sic in p.posito. Tertia caute-
la obfuarē de pctōz palliata specie. q. vt Bre.
xxj. moral. dr. Hostis antiquus quē nō potest
in malo apto decipere: conat? palliādo sub bo-
ni specie fallere. Et fm aureo. declarat sic
Quia supbia dr. Adhuc volo p. esse vt possim p.
desse. Itē dr. avaricia. Adhuc sunt plima cōgre-
gāda. p. p. r familiā ne p. p. r inopiā cōmittat fur-
tum vel rapina. Luxuria dr. Ad tēpus lasciuie
satisfacta. postea fortiter penitebor. Ira dr. Nō
dz iniuria tolerari ne cōsuecat inferri. Gula dr.
Ad hoc est corp? delicate nutriēdū vt possit esse
fortius ad deo seruiciū. Inuidia dr. Alijs bo-

ua nō cupio ideo q. in successibz nō eleuent? Ac-
cidia dr. Ad hoc in laboribz mibi parco ne teme-
ritatis indiscretōe arguar. hecibi. Nec debz hō
obfuarē ne decipiat. Quarta cautela causā tē-
ptatiōis q. rōt? in p. nāpio rescare. vñ Isidor?
Lubric? est antiquus hostis nisi capite teneat to-
tus illabit? Itē Hiero. Ille p. dicat btūs q. stari
vt ceperint cogitat? allidit eos ad perrā q. xpūs
est. hoc est ad xpi passiōē fortit? ea cogitādo: vt
sic fortes motus amoris xpi et cōpassiōes expel-
lant cōtrarios mot? minores.

Z. Circa tertiū de exēplificatiōe sufficiat causa
breuitatis exēpluz ponere qd ponit Brego. iij.
dyalogoz. q. scz misicors de? quēdā magnis tē-
ptatiōibz p. misit tribulari: et ceatit illi oculop.
xl. ānis p. misit vt penitus in tenebris esset. Quē
et misicordia dei ab impatiētia tot annis custo-
diuit et cōsolabat? in corde cōsolatiōe spūssanti.
Tādē post cōpletiū annū. xl. dñs eidē lumē red-
didit et viciniū suū denunciāuit obitū. atqz vt in
mōasterijs verbū vite p. dicaret admonuit: q. rē-
nus corpis accepto lumē fratribz lumē cordis
apiret. Qui iussu p. ficiēs tandē p. dicatiōe circū-
q. q. finita ad mōasteriū suū reuersus ibiqz fra-
tribz cōuocatis astās in medio eucharistiam
sumpsit et psallēs cū fratribz ac orās mor. aiam
reddidit. Et ecce oēs frēs qui aderāt ex ore eius
colūbā exisse viderūt in celū ascēdisse. Et sic patz
q. tēptatio si q. s. bene sustineat patiēter et cōstās
ter multū valet oibus. sicut dare ostensum est
in p. dicto miraculo. Rogem? g. xpm zc.

Feria tertia post p. mā dñicā q. dragesime Ser-
mo. viij. de multimoda tēptatiōe diaboli et ei?
aggrauatiōe ac victoria.

Stravit iesus

i in tēplū dei et ei? ciebat oēs vēdētes
et emētes in tēplo. Matth. xxi. et in
euāgelio hodierno. Sicut dr. Aug. in omeliā z
etiā Orig. sup. hoc passu docet. q. xpūs dñs ei-
at ip. probos de tēplo mysticē instruit q. p. cōres i
ecclia in pctis viuētes ei? ciet in hora mortis de
tēplo ecclie militātes et etiā p. rē celestis i gebēnā
Nā tēplū dei ē ecclia xpi in qua q. in pctis viuūt
domū orōis faciūt spelūcā latronū. i. demonū
acribz suis. diabol? em? latitat in malo corde p.
ptatē. vñ Aug?. P. cōr? ē fuus tot d. monioz q. rē
vitiōz. Itē q. sūmoze dz xpian? cauere pctā ne
cadat in tēptatiōē. et p. xpm ei? ciat in dānationē
flagello vltiōis. p. rē in euāgelio. Un? xpūs dñs
docet nos orare dicēs sic Matth. vi. Et ne nos
inducas in tēptatiōz s. liba nos a malo. qd pōt
poni p. alio thēmate hui? sermonis. Itaqz de
pctōz tēptatiōe p. rē p. dicata tria alia mysteria nō
tenemus p. fmōe vt caueam? ei? ci de tēplo xpi.
Primū de multimoda diaboli tēptatiōe.
Secūdū de inualescēdi aggrauatiōe.

Tertius de salubri remediatione.

A Circa pñm de multimoda tēptatōe diabo-
li. Notādū q̄ diabol⁹ mille artificez innūcrabiles
habet modos tēptadi. vt dē Bern. sup. Qui ha-
bitat. adeo q̄ q̄diu uiuit aīa in carne nūq̄ pōt
oīno tēptatōe carere vsq̄ ad vltimū punctū se/
paratōis a corpore. Et q̄ ab vna liberat expectet p/
tin⁹ alterā. hec ille. Nō sufficim⁹ q̄ oēs modos
expmēre s̄z hic psequamur aliq̄s tñ generales
modos vt ex istis sciam⁹ plura p̄cularia dis/
cernere z cauere. Primo mō tēptat aīaz subis/
to motu incitādo. Greg. xiiij. moral. dē. Quedā
tēptatio ē repētinā qñ in mēte iusti hoīs p repē/
tinū euentū agit. q̄tenus hunc subito z iopina/
to euētū cōcutiat z sic p̄sternat vt casum suū nō
nisi postq̄ ceciderit videat. hec ille. Querit q̄
quō quis peccat in primis motib⁹. Rñdet fm
Aureo. in cōpen. li. iij. ca. x. q̄ mor⁹ p̄mus nō est
ali⁹ q̄ mor⁹ sēualitat⁹ s̄z ipulsū fomitis ipetuo
se tēdētis ad fruītūz creatē delectabilē. Et distin/
guīt. q̄ qdā est mor⁹ p̄mo p̄m⁹: z iste ē motus
natural⁹ nec in tali ē aliq̄d p̄ctm̄ eo q̄ nō sequit
imaginationē: s̄z solūmō naturalū q̄lratum
actionē. Itē qdā ē mor⁹ scdo p̄mus: z tales mo/
tus sunt p̄ctā venialia. Sūt enī p̄ctā: q̄z mouēt
ad illicitū z hñt annexā delectationē: q̄z nō im/
pediūt a volūtate. Et sic aīa p delectationē crea/
ture obtenebrat maculat z peiorat. Sic p̄ p̄mū
dū deo heret p amorē illuiat z meliorat. S̄z tñ
tales mor⁹ sunt veniales: q̄z volūtās nō h̄z ple/
nū dominū sup h̄mōi mor⁹. vtpote q̄ nō p ipe/
riū rōnis pcedit pueniēdo iudiciū rōnis. S̄z
q̄z volūtās poterat qdē ip̄dēre tales motus: v/
l statī respuere z nō fecit: iō sūt p̄ctā venialia. Pro/
ind regula Aug. ē q̄ oē p̄ctm̄ adeo p̄ctm̄ inq̄tū
volūtariū. Si aut volūtās d̄liberate cōfētiat in
tales mor⁹ p̄cti mortalis tā erit p̄ctm̄ mortale.
B Scdo q̄ tēptat diabol⁹ carnali delectatōe
morosa in cogitādo. Et q̄ in talē cogitationem
p̄cti mortalis cōfētiat peccat mortalitē: etiā si ope
nolit p̄ficere. vñ Aureo. vbi s̄. c. xj. dē. Delectatō
carnalis morosa p̄ctm̄ est mortale Sed nlla di/
citur morosa nisi qñ ex p̄sensu ratiōis ē. Vñ hic
nō intelligit morā r̄p̄is s̄z p̄sensus. Scdū ḡ
q̄ si delectatio sistit citra cōsensū veniale ē p̄ctm̄
si nō accidat cōsensus nō p d̄liberatā rōnē: s̄z ex
sola corruptiōe carnis subito: talis p̄sensus d̄r
surreptio z adhuc veniale p̄ctm̄ ē. Si nō proce/
dit vltius cōsentiēdo in cogitationē solā: ita q̄
hō vult intra se cogitādo delectari nec vult i
op⁹ pcedere: mortale p̄ctm̄ reputat maxime in
carnalib⁹ p̄ctis. Deniq̄ si pcedit vltius p̄sensus
cū d̄liberatōe pponēdo opus cōsummare. tūc vo/
lūtās p facto reputat. hec ibi. **E** Juxta hec
querit cui tēptatō sit difficilior resistere: an tē/
ptationi carnis: an diaboli. Rñdet Bonauen.
sup. ij. di. xj. q̄ ex quo oīs caro corrumpit viā suā
homines p maiori pte carnales sūt z desiderijs

carnis obsequunt. ideo difficilior est resistere tē/
ptatōi carnis: vt cōiter in hoībus. q̄uis in p̄t/
culari quibusdā hoībus q̄ sunt magis inclinati
ad vitia spūalia puta supbiā iudiciā irā z h̄mōi
difficilior sit resistere diabolo in istis q̄ carnalib⁹
rati. et rō. q̄z caro est host⁹ familiarior z amabi/
lior hoī. ideo min⁹ ei resistūt hoīes vt cōmunit.
sed diabol⁹ licet sit potētior hoīe tamē nō pmit/
titur a deo tēptare qñcū potest: s̄z tñ est debili/
tatus p xpm vt vincere nō possit nisi volentem.
z sic patz. **D** Tertio tēptat diabol⁹ obdu/
ratōe culpe in nō penitēdo: vt sic efficiat hoīem
diabolicū. Hinc Helinādus dicit. Cadere ho/
minē in tēptatōe humanū est: sed nō resurgere
diabolicū est cui⁹ corā vita ruina est. Idē dicit
q̄tuoꝝ puncta. Primo scz stare i tēptatōe abs/
q̄ casu āgeli boni est. Itē cadere hūane fragili/
tatis. Itē resurgere post casum est gr̄e dei in ho/
mine. S̄z q̄to scz cadere z nō resurgere solius
diaboli est. hec Helinādus in sentētia. **O** q̄ hō
noli fieri diabolicus: s̄z resurge a p̄ctis. Quar/
to bona opa nostra polluedo. vñ Grego. i. lib.
moral. dicit. Bona nra tribus modis host⁹ in/
sequit. q̄z aliquādo initū z intentionē in bono
ope polluit vt actio sequat imunda. exēpli gr̄a.
facere bonū intēdo evane glie. Itē aliquādo in
medio opis facit q̄ laus humana q̄uis nō q̄/
sita tamē oblata delectat. aut vt opus reddatur
tediosum z difficile reputet q̄tenus hō a bono
cepto desistat. sic tēptauit filios israel d̄ redio la/
boris i itinere: ppter qd volebāt nō iterare in ter/
ram pmissionis. Ero. xvj. z alibi. Deniq̄ aliquñ
bonum opus in fine illaqueat. vel p impatiētie
stimulū. vel p blasphemie spm̄. Vñ Maxim⁹
dē. Qñ incipit mēs in caritate dei p̄ficere. tunc z
d̄mō blasphemie incipit inq̄etare. hoc facit inui/
dēs deū amāti vt in despariōez inducat vtpote
q̄z talia cogitauit nō audeat āplius p conuictā
orōem oculos ad celū leuare. hec ille. Vñ h̄mōi
tēptatōes nō sunt curāde sicut latrat⁹ canū. q̄z
signū dilectōis dei est. **Q**uinto tēptat aduer/
sitate flagellādo vt Job. Sexto mala sub spe/
cie boni suggerēdo vt ieiuniū idiscretū z h̄mōi.
Silitē z de vitijs palliat. vt patuit ser. vij. y.
E Circa scdm de aggrauatiōe inq̄rēdū restat
quō diaboli tēptatio in hoīe inualescit z aggra/
uatur: vel p oppositi quō alleviatur. Ad quod
fm Fran. mayro. notatur q̄tuoꝝ modi. Prim⁹
est qñ in tēptatōe quis diutius imorat tunc
temptatio roborat. vt patuit sup de cogitatiōe
morosa. sed si statim in principio rescindit alle/
uiatur. Eccl. x. Languoz plius grauat medicū
breuē languorē p̄adie medic⁹. Scdus mod⁹
qñ tēptatio nō diligēter obseruat: sed si attēdit
cito ejat. ideo Proverb. xiiij. Omni custodia
serua cor tuū. Tertius qñ debilit resistit: for/
titer aut resistēdo vincit. Vñ Greg. dē. Diabo/
lus cui⁹ ei fortiter resistit debilis est vt formica.

Feria. III. post. I. dominicā quadra.

tū vō ei suggestio recipit fortis ē vt leo. Quar-
modus ē qñ frequenter succūbit. qñ sic hoīe fir-
mabitur habitus ad min⁹ resistēdū. s; qñ frequenter
resistit generat ex p̄suetudine habitus bonus. nā
de memoria z remi. d; q̄ p̄suetudo ē altera na-
tura. Exemplū ad id d; bellis. q̄ sepe victi despe-
rāt vt nō audeāt resistere. p̄z Judic. xv. q̄ iudei
sepe supati a philisteis nō audebāt resistere. O
ḡ xpiani dicā vobis illd; Jac. iij. Resistite dyā-
bolo z fugiet a vobis.

f Circa terciū de salubri remedio. z supā-
tiōe tēptationū. Notādū q̄ ad vincendū tēpta-
tiōes plūma remedia salubria tradunt a sc̄is.
de q̄b; breuiter p̄sequimur. Prīmū est in corde
passiōis xp̄i recogitatio. Exemplū ponit Aug. di.
Sicut ppl̄s q̄ mordebat a serpēte i heremo in-
tuebat serpēte enēū z sanabat. sic z mō quēcūq;
q̄ momoderit astutia sathane intueat xp̄m
in ligno pēdentē. z sic p̄z. Scdm̄ est in ore. s.
deuota oīo. Un̄ Mat. xxvj. Vigilate z orate
ne itreitis in tēptatōes. Ad h̄ legit̄ exēplū i vitali-
patz q̄ beat⁹ pachom⁹ dicebat se audiuisse de
mones colloquētes de artib; suis deceptorijis
quidā demon di. Ego imitro cogitatōes hoī z
suscipit eas. z sic inualeco in hoīe. Alius demon
di. Quēdā durissimū ego tēpto qui cum sentit
statim surgit z p̄sternit se in ofone cuz gemitu
z ego mox cōsultus ab ipso egredior. z sic pater.

Terciū ē in ope vt bō nō sit in ocio. Un̄ in vi-
talipatz qdā di. q̄ hō occupat in bono ope ab
vno dyabolo tēptat. ociosus aut̄ ille a mille de-
monib;. Quartū ē in carne fortis lesio z mor-
tificatio. Ad id legit̄ exēplū in speculo exēploz.
di. ix. exem. ccj. quidā monach⁹ Eystercien. qua-
dā nocte carnali tēptatiōe grauiter tēptatus re-
stitit fortis disciplinā. se z vicit. Et ecce ali⁹ fra-
ter in remorj̄ existēs vidit i somnijs colūnā al-
tam z in ea coronā regiā. z quidā pulcherrim⁹
scz angel⁹ attulit coronā. deditq; in man⁹ hui⁹
fratris di. Accipe hāc coronā z defer illi mona-
cho. qz hac nocte meruit illā p̄ sue tēptatiōis vi-
ctoriā. z sic p̄z q̄ victoria coronat in celis. Ro-
gemus ergo xp̄m zc.

Feria q̄tra prime dñice Sermo. ix. de pctōz
guitate pōderāda mōis plūz z ex circūstātia.

Sunt nouissi

f ma hominis illius peiora p̄oribus
Mat. xij. et in euāgelio hodierno.
Verba sūt saluator⁹ n̄rī. q̄b; oñdūc guttatē pec-
catorū iudeoz. Nā vt i b̄ euāgelio d; gūi⁹ pecca-
uerūt iudei q̄ xp̄i p̄dicatōes z fidē tēptēserunt q̄
niniuite pctōres qui submergi demerebant. s;
pnias egerūt ad p̄dicatōes. Jone. p̄ph. z sic salua-
ri meruerūt. Jō inq̄r. Viri niniuite surgēt i iu-
dicio z cōdēnabūt gñatiōes istā. s. iudeoz. Idē
d; z de regina austri q̄ cōdēnabit eā. Postea

xp̄s ponit pabolā p̄tra iudeos fm̄ Remigii z
Hierō. qz imūdus spūs exijt a iudeis qñ accē-
perūt scz iudei legē. ābulauit p̄ loca arida. i. gē-
tiliū corda ab humore salutarū aquaz. i. scri-
pturaz z ḡratiū aliena: sed nō iuenit ibi requiē
qz dei filio appente gētilitas credidit. Reuer-
s⁹ ē in iudeos scopatos z ornatos legi obfuitia
z sacrificijs. Et assūpsit septe spūs neq̄ores sc̄i.
septe pctā criminalia p̄ xp̄m blasphemādo. z sic
xp̄m occidēdo gūissime peccauerūt. de his p̄z in
euāgelio. Itaq; de pcti grauitate q̄ p̄ponderat
vnū videlz pctm̄ fore grau⁹ altero z peius tria
mysteria notabim⁹.

Prīmū de gūitatis inf̄ oīa p̄ponderatiōe.

Scdm̄ de gūitatis inf̄ capitalia dijudicatiōe

Terciū de gūitatis in circūstātia cōpēlatiōe.

f Circa p̄mū de grauitatis p̄pōderatiōe: ex q̄
hoc p̄ gñali z certa reglā habet in theologia. q̄
vnū pctm̄ sic grauius alio. z fm̄ hoc grau⁹ pu-
niri meret̄ in inferno. sicut habem⁹ etiā in cano-
ne. xvj. q. iij. Sicut. q̄ sacrilegi⁹ est grauius
pctm̄ q̄ fornicatio. z adulteriū graui⁹ ē simpli-
ci meretricio. z stuprū q̄ adulteriū zc. Itē exem-
plū habem⁹ in ph̄icis q̄ vna infirmitas est gra-
uior alia: sic est etiā de infirmitatib; aīe. i. pctis
P̄terea in theologicis xp̄s expresse dixit Jo-
hānis. xix. pylato. Qui me tradidit tibi maior
pctm̄ habet. Rō fm̄ Lyrā. qz iudas occidēdo
xp̄s peccauit ex cupiditate. p̄ncipes aut̄ sacerdo-
tum peccauerūt ex inuidiā: sed pylat⁹ peccauit
ex hūano timore qd fuit min⁹. Querit̄ ḡ q̄bus
modis vnū pctm̄ p̄ponderat alteri vt sciamus
de grauiori plus penitere. Ad qd̄ recolligendo
ex plūbus doctorib; p̄sertim Aureo. in compē.
li. iij. ca. v. rñdet q̄ multis modis vnū pctm̄ d; z
p̄pōderat fore mai⁹ alio et grau⁹. Prīmū
d; vnū pctm̄ grauius alio z grauissimū super
pctā inter se cōparādo causalitate. z sic pctm̄ lu-
ciferi iudicat grau⁹ oībus. quia vt d; Sap. ij.
Inuidiā diaboli mors introiuit in orbē terraz.
Lyrā. qz p̄ tēptatiōē ip̄ius p̄mī parētes mādā-
tū trāsgrediētes mortē incurrerūt. deniq; mor-
te culpe oēs mali āgeli corruerūt p̄ luciferū.

Scdo vnū pctm̄ d; alio grauius gñalitate. et
sic pctm̄ Ade inf̄ hoīes reputat grau⁹: qz oīs
gñaliter hoīes lesit z corrupit pctō originali et
ei⁹ penis. vñ Bona. in. ij. di. xvj. ex b̄ arguit di.
q̄ extēsiue loq̄ndo pctm̄ Ade fuit maximū. q̄
nullū pctm̄ ē qd̄ tot p̄sonis nocuerit z i tot p̄r-
trāscat. s. vsq; ad finē mūdi p̄ tractōz original
pcti. Nā etiā pctm̄ āgeli nō trāsit in posteros.

Tercio d; grau⁹ remissiōis difficultate. Et sic
pctm̄ in sp̄m̄ sc̄m̄ d; gūissimū oīm. qz difficult⁹
ē remissibile eo q̄ directe obuiat ḡre p̄ quā pos-
set remitti pctm̄. Pro dēclaratiōe q̄ritur
vtr̄ oē pctm̄ qd̄ fit in mūdo sit remissibile. Rō
q̄stiois ē. qz xp̄s Mat. xij. d; q̄ q̄cūq; pecca-
uerit p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ nō remittet ei neq; in b̄ sc̄o

neq; in futuro. q̄ videt irremissibile. Rñdes ad
hec scdm Alexā. de ales. in. iij. presūme: tractatu
de incarnatiōe dei. q̄ aliq̄ pctā dicunt irremissibi
lia negative q̄ nullo mō remitti pñt. Et ista sūt
solū duplicia. Unū ē pctm̄ demonū: aliud pec
catū hoim̄ dānatoz. Alia oīa pctā ab istis non
sunt irremissibilia negative. Itē scdo aliq̄ pctā
dicunt irremissibilia p̄uatiue. i. hñt ap̄itudinē
ex se vt non remittant. z sic oē pctm̄ mortale bz
talē ap̄itudinē ex se vt nō remittat. eo q̄ vt Die
ronym⁹ dr. p mīmo pctō nō possent satisfacere
oēs hoīes vniuersi nisi in virtute passiōis xpi: ex
q̄ habem⁹ satisfactiōē z pctōz oīm remissioēz.
Deniq; tertio aliq̄ dicunt pctā irremissibilia cō
trarie. eo q̄ sñe disponūt ad grāz p quā possēt
remitti. Et sic pctā in sp̄m̄ sanctū ap̄ie dicunt ir
remissibilia. vt etiā xps dr s. Nō sic intelligēdo
q̄ nō possunt remitti penitēti. q̄ s mō remissio
bilia sūt: s̄ sic intelligēdo q̄ difficult⁹ pñt remit
ti. eo q̄ p̄trarie disponūt hoīem ad remissionē.
Nā pctm̄ in sp̄m̄ sanctū dr qñ q̄s ex malicia
cōtēdit abijcere illd qd pcti electionē posset ipe
dire. z hoc ē remissio. Et sunt eius spēs sex.
Prima p̄sumptio q̄ p̄sumit q̄s de dei misericor
dia ip̄one peccare z nihilomin⁹ saluari. Scda
ē despectio. s. de venia. Tertia est obstinatio. s. in
peccādo. Quarta ip̄ugnatio vitāz agnitio: s̄ in
his q̄ sūt fidei. Quinta inuidia frāne grē quā
dolet in primis crescere. Ultima ē final⁹ impnia z
hec ē guisissima. Quarto vñū pctm̄ dr alio guī
deformitate. z sic pctm̄ Jude xp̄z deū tradēt dr
guisimū oīm s̄ Aureo. s. Quito piculositā
te. z sic ignorātia culpa ē guisissima p̄serti affecta
ta. q̄ ē mī oīm error. di. xxxviij. c. Ignorātia.
Sexto diuinitatis offēsiōe. Est enī gñalis regula
theologica q̄ oē pctm̄ qd ē direct⁹ z diuinitatem
grau⁹ ē pctō qd ē xpi hūanitatē vñ z primū.
vt patz ex 2y. sup Mat. xij. Unū idolatria z dei
blasphemia sūt guisissima. Similiter pctā z p̄ma
tabulā decalogi. s̄ est z tria p̄ma p̄cepta sūt alijs
guiora. puta piuriū grau⁹ ē q̄ furtū vñ adulte
rium. z sic de alijs. O ḡ pctōz fugetalia. Sed vi
deam⁹ p capitalibz pctis.
I Circa scd⁹ de gūitat⁹ excessu inē septē capi
talia pctā querit qd eoz diiudicat fore grau⁹
alijs. Ad qd fm̄ Aureo. vbi s̄. aliosq; doc. notā
dū ē q̄ inē septē capitalia ē excessus fm̄ varios
modos. Primo enī supbia excedit iūiali radi
ce. Eccl̄. x. Initiū oīs pcti ē supbia. q̄ ex ea oriūt
oīa. Declarat sic. Supbia enī q̄ vult oēs excel
lere dolens alijs ei equat. z sic nascit inuidia.
Inuidia vñ q̄ defacili irascit ei cui inuidet: iō ex
ea nascit ira. S̄ ira cū nō pōt se iudicare tristat
z iō ex ea oriūt acedia. Acedia at cōsolatōz q̄rēs
i exterioribz fac auap. Auaricia vñ q̄ in tp̄alibz
abūdat pōt mag⁹ exercere gulā. Gula aut̄ ervēs
tris repletōē z ebrietate d̄facili cadit in luxuriā.
Ad hec Jsid. li. de sū. bo. li. ij. ca. xxviij. dr. Qm̄e

pctm̄ pcedit ex cōtēptu diuinorū p̄ceptoz: ideo
initiū oīs pcti supbia ē. Unū oīs peccās supb⁹ ē.
eo q̄ se extollit z non subdit obediētiē p̄ceptoz.
Sic ḡ supbia gūius est pctm̄ causali p̄ditiōe.
Scdo auaricia vt Aureo. dr vbi sup grau⁹ est
pctm̄ p̄ supbia z alijs inouatōe. q̄ sp̄ inouat vñ
iuuenescit z nūq; senescit. Hiero. Lū oīa vitia
i hoīe senescūt sola auaricia iuuenescit. Nā senes
sūt pl⁹ auari s̄ p̄hm̄. Tercio luxuria s̄ Aus.
s. grau⁹ peccatū est alijs p̄nitare z maculatiōe
Nā nō solū aīam s̄ z corp⁹ et famā polluit. Jo
Jsid. xxij. q. vij. c. Nō solū dr sic. Inē cetā septē
vitia vitii fornicatōis maximū scel⁹ est. quia p
carnis imundiciā tēplū dei violat. hec ibi. Glo.
ibidē dr esse maximū. q̄ cōmune vitii ob p̄nita
tē. adeo q̄ vt Greg. di. l. c. Quia scitās. dr. pauci
inueniant sine luxuria. O ḡ maledictū h̄ vitii.
q̄ multas p̄dit aīas. Nec sufficiat.

R Circa tertiu de grauitate pcti ex circūstan
tia q̄. Lxxvj. sup Luc. xij. dicit. Nō similē in oīs
bus oīa iudicant sed fm̄ dignitatē p̄sone z loci
z tēpori z numeri iterati z sciētiē z h̄mōi fit mas
ioris pene macia. Querit ergo vtrū p̄b̄tēri
p̄ditiōz eccl̄iasticā z religiosi in statu p̄fectiōis
existēs grauius peccet eadē specie pcti q̄ laici
cōes. Rñdetur fm̄ Tho. scda scda. q. dxxvj. cō
cor. Aureo. q̄ p̄fectiōis status nō mutat specie
pcti. vt peccatū veniale in laico fiat mortale in
p̄fecto vel religioso: sed tamē quantitātē auget. z
sic grau⁹ peccat religiosus vñ eccl̄iastic⁹ in tribz
casibz: q̄bus etiā potest fieri mortale. Primo si
illud sit cōtra votū religiōis. Scdo si ex p̄ceptu
peccet. Tercio p̄pter scādālū q̄ plures ad illos
respiciūt. Alioqn̄ illi sp̄uales min⁹ peccat: quia
leuius in eis absorbet peccatū fragilitate factū.
q̄s graui⁹ iudicent a deo oēs h̄mōi scādālū dā
tes z etiā p̄ncipes z p̄fessamilias pro scādalo.
Exēplū narrat Esai⁹. z in spe. di. vi. exēplo. xq.
q̄ quidā religiosus vidit in spū vīz q̄ quendā
sacerdotē exēplo malo parochiāos suos corrūz
penē in locis infernalibz satis iacēt. ip̄etebāt
imitati illi di. Tu es occasio n̄re dānatiōis Sic
z oēs scādaloſos religiosos seq̄ces sui. Sic z
p̄ncipes malos z p̄fessamilias. Tales etiā vñ
narrant q̄ lucernis accēsis ad infernū p̄ malos
p̄fessores d̄ducebāt. Nec nota bñ. Rog⁹. zc.

Feria quinta post dñicā p̄mā Ser. decim⁹ de
iūria multiplici q̄ fit deo in pctō z di detestatiōe.

Espondens Je

r sus ait. Nō est bonum sumere panē
filiōz z mittere canibus. Mat. xv. z
i euāg. bo dicit. Dñs iesus vt oñdat q̄ sūme de
obolatur pctōres i pctis iacētes. z q̄ sūme dili
git hūilit̄ p̄itētes sic egit q̄ cū mīlier chananea
supplicaret vt filiā suā a d̄mōio veratā libaret.
pctōres idolatras p̄tēptibz appellauit cāes fz
h j

Feria. V. post dominicā. I. quadra.

Hieronimū z Rabanū dicēs. Nō est bonū su-
mere panē filiorū. hoc ē. grāz z miracū et hmoi
que ad salū electorū dei filiorū pīnēt. z mitte-
re id ē pīcere canibz. id ē. pccōzibz īpenitētibz z
īfidelibz. Qui bñ assimilant canibz. q sic canes
dediti sūt esui cadauerū mortuorū animalū. ita
pccōres opibz mortuis dediti delectant ī pccis
mortalibz. Itē sicut canes sunt viles z cōrepti-
biles. sic pccōres corā deo z angelis. Deniqz vt
scribit. ij. Petri. ij. Canis reuertit ad suū vomī-
tum. Sic pccōr post baptisimū et cōfessionē ad
pccm reuertit. Unde pccōr si vult grāz dei cōse-
qui humiliet se ad penitētiā z orationē sicut fe-
cit hec chananea mulier. z sanabit filia ei⁹. id ē
pccia a dyabolo. i. pccō. Patz in euāgelio. Ex
quo q xps dñs pccōres reputauit cōreptibiles
in pccis. Itē vt ostēdam⁹ q deo sume aboina-
bilis z cōreptibilis est pccōr īpenitēs tria myste-
ria declarabimus in hoc sermone. Ex istis enīz
id clarescit.

Prīmū dicit diuine contrariationis.

Scdm dicit diuine iniuriatōis.

Terciū dicitur diuine detestatiōis.

I. Circa pīmū de diuina cōtrariatiōe. No-
randū ē. p regula gñali q pccōr in pccō manēs
sup oīa cōtrari⁹ z pccōribz ē dō. vñ Sap. xiiij.
O dñs ē deo impi⁹ et impietas ei⁹. hec p thēmate.
Declarat pīpue vnica breuī rōne. scōp passio-
nis. qz pīorū ē hec natura q sese nūqz sil ī eodē
subiecto cōpatiūt. ij. piber. Exēpli grā. calidū et
frigidū sil nō stāt s3 vnū expellit reliquū. Sil r-
vita mors. z sic d alijs. Est q hec rō cōp passibili-
tas. qz de nūqz pōt sil stare ī aīa cū pccō. s3 qz
diu qz stat ī pccō rādū lōge ē a dō. Hinc bern.
Valde strictū ē cor hūanū: nō pnt sil ī eodē sta-
re de⁹ et dyabol⁹. si habitat ī te dyabol⁹ p pccm
nō ē ī te de⁹. Si āt habitat ī te de⁹ p charitatē
longe abest a te dyabolus. Nam deus chari-
tas est z q manet ī charitate ī dō manet z de⁹
ī eo. j. Job. iij. c. An. p exēplo scūs ps. dauid
psal. xij. lachrymās dixit. fuerunt mihi lachry-
me mee panes die ac nocte duz d3 mihi qñdie.
vbi ē de⁹ tu⁹? O aīa peccatrix. o īfelix audī hec qz
pdidisti deū tuū. vbi nāqz ē de⁹ tu⁹? q te creauit
tot bñficijs ditauit. te passioē sanguī z morte
redemit. Quid agis o ferreū cor si perdidisses
manū vl pedē vel pecuniā plozares vtiqz z res
media qñeres. nūc āt cū pdideris deū cur nō plo-
ras. cur nō reqz. Ne veribi si nō reqres. qz sine
dō īfēnū pib. S3 qñ res h clar⁹ pīz ī subseqñtibz.

II. Circa scdm g mysteriū d iuriatōe qñ re-
realis possit. qñ de⁹ sume o dit pccm. nec vult
diligere hoīem qz diu manet ī eo. Et respōdet q
ideo qz ī quolibet pccō mortali sume ac mul-
tiplex iniuria irrogatur dō altissimo. ppter qd
merito z iuste damnat pccōr eternaliter.

Prima iniuria dicit abnegatiōis: qz deum
cui in baptismo promissimus abrenunciare sa-

thane et oībus opibus eius id est peccatis ab-
negam⁹. z fidē frangentes diabolo sacrificam⁹
nosippos. Unde Aug. glo. Numeri. xvj. d3. Per
oīa pccā que cōmittimus maxime si nō surre-
ptione aliqua s3 studio peccam⁹: demonibz cul-
turā exhibemus z ipis cōsecramur. z tot demo-
nibus cōsecramur quor pccā cōmittimus. hec
ibi. O quāra hec iniuria deo zc. Secūda iū-
ria dicit vilipensiōis. quia deū summe bonuz
ppter vilissimū sterces pccī despiciamus. Aug.
de li. arbi. Peccatū est bono incōmutabili ipre-
to bono cōmutabili adherere. Et sic pīz. Terc-
tia dicitur īobediōis. quia cū oīs creatur-
ra obediat deo: magna iniuria est q sola ratio-
nalis creatura quā pre oībz nobilitauit non
obedit. vt dicit Rich. Quarta dicit crucifixio-
nis scz xpi. tantā enī iniuriā facimus deo p pec-
catuz ac si iterato xpm crucifigerem⁹. Heb. vj.
Rursum crucifigētes xpm ī semetipīs. O hor-
rendū. Quinta iniuria dicit expulsiōis. quia
cum deus diligat manere ī aīa tanqz ī hospi-
tio gratissimo. iuxta illud. Proverb. viij. Delis-
cie mee esse cum filijs hoīm. rāto regi maxīma
iniuria est q miserrimus homo ipm de tali ho-
spicio expellit dat diabolo tale dei templū san-
ctum. iuxta illud apli. Templū dei sanctū ē qd
estis vos. Sexta dicit frustratiōis. quia per
peccatū mortale frustratur oīs labor christi.
z meritū passiois ac mortis eius que p nobis
saluandis sustinuit. Oīa enī quo ad ipsum
peccatōrē frustratur vt sibi nō proline ad vitam
eternā cū se indignū ad hec facit p peccatū. Us-
demus aut q qñto quis plus laborauit p ac-
quirēda re aliq z precia cariora p eadē exoluit
tāto plus doler de illius rei amissiōe. Sic ī p-
posito. Nic. j. Lhoz. vj. hortat oēs apls dicēs.
Empti estis pccō magno glificati z portare deū
ī corpe vīo. Sed heu qz multis pccōzibz dicit
xps illud Esa. xliij. Inuacuū laborauī (fm. 1p)
scz vigilādo ī carne assumpta. docēdo: patien-
do z hmoi pficiēdo. Sequit. sine causa et vane
fortitudine meā cōsumpsi. scz p salute talīū pec-
catorū. O pccōr desine peccare saltē pē labores
xpi. saltē ne crucifigas iter xpm. Septima in-
iuria d3 auerſe fornicatiōis. Ponam⁹ casū q
rex accipet sponsā de ignobili genere quā sume
nobilitaret reginā. Et illa si auerſa a regē tate
maiestatis cōrepto ipo p tāto bñficio tā igrata
cēt q veller mag⁹ fornicari cū vno latrico vilissi-
mo. vtiqz maxīma iūria cēt regi. sic ē ī pposito
cū aīa sponsa dei altissimi ipo cōrepto fornicat
cū vilissio diabolo. pīpca Hiere. iij. Tu aut for-
nicata es cū amatoribz multis scz d mōibz p vi-
tia: nū reuertere ad me d3 dñs z ego suscipia te.
O hū pietate plenū. reuertere o peccatrix aīa:
noli tot z tātas iūrias vt dictū ē facere deo ī
peccatis. Reuertere z ecce pius iesus suscipiet
te ī gratiā.

N Circa tertiū de diuina detestatiōe z puni-
tiōe. Notandū sūm Ancho. florē. scōa pte sūme in-
phemia q̄ de oīpōtēs i signū q̄ sūme detestat
et odit pccm. oēs pccōres q̄ in pñci nō penitue-
rūt maledicet et odibilibz demonibz associabit
p̄petuo cruciandos. Matb. xxv. dicēte. Ite ma-
ledicti in ignē eternū q̄ par⁹ est dyabolo z ange-
lis ei⁹. Deniqz iuxta septē capitalia pccā torques-
bunt septuplicat. Primo qz p supbiā secrete-
rūt ponunt i p̄fūdissimō carcere sub terrā. z ibi
a demōibz cōculant. Secūdo ppter auariciā
insatiabilē cruciabunt igne iextinguibili. Ter-
cio ppter luxurie ferorē sūm Ps. Ignis sulphur
z spūs pcellaz ps calic⁹ eoz. Quarto ppter in-
uidiā qz nō libēter viderūt bona alioz ideo nū
q̄ videbūt sūmū bonū deū et sanctos dei. Esa.
xxvj. Quinto qz gulosi fuerunt vt diues epulo
nec guttā aque h̄re poterūt. Luce. xvj. s̄ p̄petua
fame z siti cruciabunt. Sexto iracūdi ex ira ibi
blasphemabūt deū z lingual p̄rias mordebunt
Apocal. xvj. Septimo accidiosi. qz tristes fue-
re et rediosi i bono. ideo vermis corrodet corda
eoz. Esa. vlf. Vermis eoz nō moriet zc. Ad hec
legit exēplū in cesario z i speculo di. xj. exēplo. v.
q̄ cleric⁹ q̄ dā nigromātic⁹ adiurauit demōez vt
ostēderet sibi aiām dñi sui ducis. adduc⁹ autē a
demone ad os scz inferni vidit teterrimū demo-
nē tuba enea imissa bucinare tā valide vt vi-
deret cleric⁹ cor⁹ mūdus tremere z pure crucia-
bat flāmas sulphureas horrendissimas in q̄b
vidit cruciari aīaz illi⁹ ducis clamantē. ve mihi
vtinā nūq̄ nac⁹ fuisset. Quibz scz penis vīsis tā
tū extimuit vt vix q̄ nō mortu⁹ fuerit. m̄ tā palli-
dus z lāguidus redijt vt vix etiā a notis agno-
sceret. z relic⁹ oībz fac⁹ est monachus ordinis
cisterciē. oēm qz laborē subijt tēpalē vt penas
vīsas euaderet. Rogem⁹ ḡ dñm iesum zc.

Feria sexta post p̄maz dñicam. Sermo. xj. de
pccī grauitate infinita z permissione.

Rat quidē ho

e mo ibi trigita z octo ānos habēs
in infirmitate tua. Job. v. z i euan-
gelio hodierno Sicut Eryf. sup b euāgelio dic
Isti hōi ex suis pccis nata fuit hec egritudo pa-
liss. exq̄ cū aīa sepe in nobis inq̄t egrorāt isen-
sibilr. iō de⁹ punit corp⁹ p his q̄ aīa deliquit vt
ostendat pccī grauitatē. p quo scz pccō demeret
hō in p̄senta longū z in futuro ifinitū suppliciu
Proinde x̄ps dñs p̄misit huic paracito talem
languorē tā diuinū scz. xxxvij. ānorū. nec vnq̄
curari potuit nisi p ipsuz x̄pm q̄ten⁹ doceamur
q̄ tā grauis ē aīe infirmitas b ē pccm. q̄ valde
diuinū hoc ē infirmitas in iferno demeret suppli-
ciū si hic nō fuerit p penitentiā emendatū. z talis
actante etiā grauitatis est peccatū q̄ nō nisi per
christū z eius passionis meritū potest sanari vt

remitti. ideo x̄pus huic paralitico de pccis mē-
tionē fecit z solus eū sanauit vt patet in euāge-
lio. Itaqz ex quo per infirmitatē hanc grauem
grauitas pccī significat de ipa tria mysteria nō
tabimus.

Primū de grauiissima dei offensiōe.

Scōm de infinita mali incursiōe.

Tertiū de iustissima peccādi pmissiōe.

O Circa p̄mū de grauiissima offensiōe dei q̄ri-
tur vnde probat offensa dei p pccm mortale fo-
re grauiissima. Ad quod rñdet q̄ hoc oīi lege
patet. s̄ p̄cipue hic pbari sufficiat triplici regla.

Prima ex lege sumit theologica.

Scōa ex lege canonica z ciuilita.

Tertia ex lege philosophica.

Primo inq̄ ex legesacra theologica sumit que
dicat q̄ deus diligit sup oīia vt in veteri tes-
tamēto z etiā nouo cōtinetur scz Deutero. vj. et
Matb. xxij. ergo sequit q̄ deū offendere est su-
per oīa grauiissimū. p maximā thopicā. Sicut
p̄positū in p̄posito. sic oppositū i opposito. p̄p̄ea
Ps. ait. Si mei scz affectus sensuales. nō fue-
runt dominati scz ratioi. tūc immaculat⁹ ero et
emūdabor a delicto maximo. hoc est a mortali
pccō quod est maximū. Scōa regula ex lege
canonica z ciuilita q̄ tanto offensa z iniuria est
grauior: q̄nto p̄sona que offendit est dignior.
institur. de iniurijs. §. Atrox. et extra de senten-
tia excoīcatōis. ca. Lū illoz. Exēpli gratia. Dare
alapā grauius est iudici q̄ rustico: z regi dare
grauius est q̄ iudici. sed qz deus est ifinite ma-
iestatis z dignitatis zc. O ḡ q̄ntē grauitatis est
tāte maiestatis deū offendere. nulla certe capie-
mēs: nulla explicabit lingua. **P** Tertia re-
gula ex lege philosophica q̄ dicat q̄ cui⁹ habit⁹
melior: ei⁹ p̄uatio est peior. z eōuerso. vt p̄z. ij.
Thopicoz. z. j. Metaphice. vbi p̄bus q̄stionē
vtrū melior sit visus q̄ audit⁹ determinat ex
hoc q̄ p̄uatio visus est peior q̄ p̄uatio audi-
tus. qz habere visum est meli⁹ eo q̄ plures rez
differētiās ostēdit q̄ habere auditū. nam si hō
vnus sit surdus tamē vidēs iudicare pōt p vi-
sum de coloribz: z d̄ gustādis: z tāgēdis z odo-
rādis rebus. z etiā quodāmo d̄ his que audiri
deberēt. sed si ipse homo sit cec⁹ m̄ audiēs nō po-
test iudicare nisi ex auditu. ḡ zc. Sic ad p̄positū
ex quo de⁹ est obiectū infinite bonitatis. ḡ deus
habere est sūme bonū: z ipso p̄uari p pccm est
sūme malū super oīe quodcūqz malū etiā pe-
ne inferni. Hinc philosophus. viij. ethicorū di-
cit. Pessimū est cōtrariū esse p̄ncipi optimo. id
est deo. O pccōr pensa hec z caue pccm. nā sp̄rit⁹
tualit̄ iuxta q̄stionē phicā p̄missas. peius est
carere visu fidei vere qua videt deus z celestia
ac salubria: q̄ si quis credēs careat auditū vbi
dei. licet z hoc sit malū: m̄ illd̄ peius. Mal⁹ cū
xpianus ignarus nolēs audire verbū dei: sed
peior est infidelis nolēs credere.

Babbato post. I. dominicā quadra.

Q Circa scdm de infinito malo scz pcti mor-
talis Notandū q peccatū mortale plibz ex cau-
sis reputat infinite malicie et gñitatis adeo q
nulla creatura etiā angelica possit cōprehēdere
vel effari qz malū sit peccatū: ideo qz sūme cauē-
dum. Primo nāqz qz ab infinito bono. hoc
est a deo separat. hoc autē peius ē hōi qz quod-
cūqz malū. Ideo Aug⁹. xxiij. q. v. ca. Ita ne. ait.
Potius debet qz mala q̄libet tolerare qz pctō
cōsentire. Exēplū habem⁹ in aplo qui Ro. viij.
dr. Quis nos sepabit a caritate dei q̄ est in xpo
tribulatio an gladi⁹ an fames an periculū. zc.
Lert⁹ sum em̄ q neqz mors neqz vita neqz cre-
atura aliqua potest nos separare. zc. Secūdo
qz ī finito bono. i. deo iniuriā irrogat vt patuit
p̄mo ar. ideo pctm̄ est vilissimū z pessimū. Un̄
Seneca dicit. Si scire deū ignoscatur. z demo-
nes nō nosciturus: adhuc peccare erubescerem.
ppter pcti vilitatē. Exēplū Bonus filius nō le-
deret p̄rem: etiā si sciret illū ignoscaturū. similē
z fidelis seruus regē. Tercio qz infinita felici-
tate celesti priuat. nā fraternitas illa est perpe-
tua z sic infinita a pte post. Ob ob ergo maluz
est pctm̄ quod nō quidē vnū comitatu nō vnū
reporale regnū. nō diuicias dicā totius mūdi.
sed quod sūmū est eternū regnū z eternas diui-
cias z om̄ia bona eterna pdere facit. Ecce. ix.
Qui in vno offendit multa bona pdet. Quar-
to qz infinita ad supplicia infernalīa obligat.
que etiā sunt ppetua et per cōsequēs a pte post
infinita. vñ Bern. O miserabiles miseri quos
hui⁹ vite miserie seducūt: vt ī bonis dies ducāt
z in puncto ad inferna descēdāt vbi nō vno die
aut āno nec decē aut centū milibz ānoz crucia-
bunt sed sine fine seculoz. Ue ergo z vtrūqz pec-
caroz nisi penitueris. Quinto qz infinitos in
potētia hoies morte damnat. Nā fm̄ Bonauē.
in. iij. di. x. q. iij. cōcor. Rich. si deo placeret in-
diuidua hūana mltiplicari in īfinitū oia illa p
pctm̄ Ade vnicū corrūperēt. z in potētia esset
corrupta ac morti dānata. Itē si ponēt. casū q
oēs hoies quor fuerūt a p̄ncipio mūdi fierent
sine fine: cōnsentirēt in vnū pctm̄ cōmissum ab
aliq: oēs digni esset morte z dānatōe Roma. j.
Digni sunt morte nō solū qui faciūt: sed etiā q
p̄sentirūt faciētibz. O ḡ carissimi p̄mescam⁹ qz
ecce om̄is mori habem⁹ p pctō licz in baptismo
remisso. qd ergo erit. p actualibz pctis. Ulti-
mo qz pctm̄ īfinitū meritū passiōis xpi et bea-
te marie ac oim̄ scōrū z totius ecclie abalienat
vtpote ab īmiciis dei z occisoribz xpi. Aug. sup
Deb. Per oē pctm̄ mortale qd cōmittim⁹ q̄ntū
in nobis ē xpm̄ crucifigim⁹. z sic oia bona q̄ fes-
cim⁹ z bona ecclie pdimus. O qz sufficiat enar-
rare q̄nta mala infinita facit pctm̄.
R Circa tertū ergo de pmissiōe pcti queritur
Cur deus bon⁹ pmittit tantū malū. h̄ est pctm̄
fieri per mūdū. Ad qd breuē r̄ndet fm̄ Bona.

in p̄ncipio di. xlvij. q. deus ordinatissime pmit-
tit. Primo ppter hois liberū arbitriū z peccare
poterem. decet enī vt vnāquāqz rem. p̄prios mo-
tus agere sinat. z nō cogat libertatē arbitriū quā
cōdidit. vt dicit Aug⁹. vij. de ciuitate dei. nam si
cogeret z nō pmitteret peccare iam nō esset libe-
rum arbitrium. Secūdo ppter electoz gl̄iam z
maiorē iocūditatē scz quā habebūt ex h̄ qz pec-
care noluerūt cū poruerūt. Tercio ppter miseris
cordie dei claritatē in penitēte vt manifestetur.
Quarto ppter iusticie equitatē in reproboz pu-
nitione. Exēplū qz pctm̄ est grauissimū z dā-
nabile Legit in vita socioz beati francisci et in
discipulo de quodā apostata ex ordine cui ap-
paruit xps fundēs sanguinē quasi recētē ex q̄n-
qz vulneribz abundāter dicens. Ecce quō pctm̄
tuum vulnera mea renouat z me crucifigis ad
tuā dānationē. Et ille territ⁹ veniā pcti z fidelē
in ordine pmanit. Rogem⁹ xpm̄. zc.

Sabbato post primā dñicā Sermo. xij. scz
de pctoz venialū cuitatiōe z discernēdis eis.

Recepit eis ie

p sus di. Nemini dixeritis visionē do-
nec filius hois a mortuis resurgat.
Matth. xviij. z ī euāgelio hodierno. Dñs iesus
tam verbis qz factis in sc̄po docuit nos cauē-
re om̄e pctm̄ nō solū mortale sed etiam veniale
q̄ntū possum⁹. sic em̄ conari debet bonus xp̄ia-
nus. Ideo apostol⁹ ī epistola hodierna. j. Thes-
sal. v. oibus dicit. Ab om̄i specie mala abstine-
te vos. et hoc p̄ themate alio. Proinde domin⁹
iesus exemplū nobis p̄bens. dum discipulis
ostēdisset in monte gloriā suā in trāsfiguratiōe
tandē descendētibz illis de mōre precepit eis
ne visionē illā dicerēt. hoc ideo: ne ī populo hoc
foret incredibile pro rei magnitudine. fm̄ Nic-
ronymū. Et etiā ideo fm̄ Remigiū. ne si maie-
stas xpi in p̄plo diuulgaretur populi resistēdo
p̄ncipibus sacerdotū impediret eius passiōē.
z sic redemptio humani generis retardaretur.
insup ideo etiā vt nobis exēplū daret occultare
bona nostra ne saltē venialiter in vana gl̄ia ele-
uemur. ideo precepit vsqz in diē mortis nō pu-
blicari. vt patet in euāgelio. Exquo ergo docet
xps cauere etiā venialia. Idcirco de pctis venia-
libz tria mysteria in hoc f̄mone declarabimus.

Primū de venialū diligēti cuitatiōe.

Secūdū de hoim sine venialitē dūctiōe.

Tertū de venialū a mortali discretiōe.

S Circa primū de diligēti cuitatiōe peccati ve-
nialis Notandū q valde vile est scire q̄re qui-
libet christian⁹ debet diligēter cauere non solū
peccatū mortale sed etiā peccatū veniale p̄ pos-
se. Et ad id notatur f̄z Aureo. in cōpen. li. iij. ca.
xij. plures ratiōes: que etiā ab alijs doctoribz
simul colligunt.

Primo quia animā maculat.

Secundo quia boni operis impedimentū prestat.

Tercio quia charitatis feruore lassat.

Quarto quia dispositionē ad mortale causat.

Quinto quia exsoluere penā obligat.

Ultimo quia a felicitate celesti retardat.

Primo in q̄. quia peccatū veniale aīam maculat. et si nō totaliter obtenebrando. tamē aliqualiter obscurat. Unde sanctus Greg. dicit q̄ veniale peccatū obscurat. mortale obtenebrat. Exemplū: aliquādo denigratur imago aliqua depicta intantū vt videri nō possit. aliquando vero sic obscurat q̄ videri quidē possit sed non plene discerni. sic est in. pposito fm Aureolū vbi supra. Item aliud exemplū de armis totaliter rubigine denigratis. et de partiali eorū rubigine. Itē de sordidata veste in parte vel in toto in qua nō licet p̄spectui regis apparere. **S**ecundo veniale cauendū est. q̄ boni operis impedimentū p̄stat. sicut quando pondus graue ponitur super equum. minus p̄mptus erit ad currendū. et sic p̄mū accidētale qd̄ debet bonis operibus in celo minui. nō qd̄m illud qd̄ habem⁹ iam repositū p̄ merita. sed qd̄ mereremur p̄ bona opera que medio tempore faceremus si venialia nō fierent. p̄terea post venialiū perperationē oportet nos opera quedā cōuertere ad solutionē h̄mōi debitorū per que nobis deberet crescere cumul⁹ eterni p̄mij in celo. hec Aureol⁹

Tercio quia charitatis feruore lassat et dimi-
nuit. sicut aqua in ignē p̄fecta. et si ignē nō extin-
guat feruore tñ illi tep̄erat. Aug. Min⁹ te dñe
amat q̄ teā aliquid amat qd̄ nō p̄ter te amat.

Quarto quia disponit ad mortale. nam ve-
nialia sepe sunt occasiōes mortaliū peccatōz. et hoc
accidit quādoq̄ ex p̄scia. quia vt Aug. dicit. oē
qd̄ fit contra conscientia edificat ad gehennaz.
Secundo quādoq̄ fit ex complacentia. Aug.
Nullū peccatū est adeo veniale qd̄ nō fiat mortale
le dū nimis placet. glo. scz vsq̄ ad cōtemptū. di.
xv. s. criminis. Tercio ex intentionis malicia.
Mat. v. Qui viderit mulierē zc. Quarto dispo-
nit ex frequentia. nā p̄ lapsum frequentē in ve-
nialia disponitur hō ad mortalia. sicut exempli
gratia frequenter sine causa iurās labitur in p̄-
iuriū. nam et gutta cauat lapides nō vi sed sepe
cadendo. Ideo Greg. Vitasti grandia vide ne
obruaris arena. Quinto quādoq̄ fit ex p̄gres-
sus inualescentia. nā licet peccatū veniale in substā-
tia nō possit fieri mortale sed ex veniali occasio-
naliter pōt fieri. p̄gressus ad mortale si nō p̄bi-
bet. Exēplū patz in p̄mis moribz venialibz quā-
doq̄ delectatio inualescit q̄ confessus accedit et
tūc mortale erit. Itē post baptisimū i puulis p̄-
mo surgūt venialia puta vituperia. mēdacia. et
h̄mōi. postea mortalia. Nec Aureol⁹. Quinto
quia exsolutionē pene obligat. nā licz nō obliget ad
penā eternā. tñ obligat ad tēporalē satisfactiōz

vel in p̄nci. vel si hic nō soluit grauius soluet in
purgatorio. Ultio quia a felicitate celesti retar-
dat. nunq̄ em̄ ab aliquo facies dei videbit do-
nec soluat minimū quadrantē venialiū peccatū
vel hic vel in purgatorio: vlt̄ salte p̄ indulgētiā
plenas. oportet enī quēlibet ita mūdū esse ante
introitū paradisi sicut fuerat in innocētia baptis-
mali. Nec Aureol⁹. s. O q̄ hō xp̄iane cobibe in te
peccatū etiā venialia q̄ntūz potes. quia penā lues
pro om̄ibus.

Circa scdm de vite ductiōe sine peccatō veniali
querit vtrū aliq̄s hoīm possit vitā ducere in p̄-
senti sine peccatō veniali. Rñdet fm Aureolū vbi s.
ca. xij. aliosq̄ doct. q̄ si loq̄mur de tota vita hoī
minis q̄ puenit iam ad etatē adultā de excellēt
et specialissima gr̄a est q̄ talis sine veniali peccatō
sit. sicut d̄r Aug. de beata v̄gine. nec excipit aliq̄s
alius post xp̄m nisi sola br̄a v̄go: sed om̄es alij
peccauerūt q̄q̄ venialit̄ in vita. vñ. i. Jobis. i.
Si dixerim⁹ q̄ peccatū n̄ habem⁹ v̄itas i nob nō
est. Itē si vero loq̄mur de aliq̄ particulavite p̄-
sentis. sic ad aliq̄d t̄ps pōt aliq̄s viuere sine pec-
cato veniali. Itā patet p̄ exēplū. q̄ nauta potest
singula foramina nauis ad horam obstruere ne
aq̄ itret: sed nō pōt simul oīa obstruere sic q̄ aq̄
nusq̄ et nūq̄ subintret. Vñ si in aliq̄ hoīe sit ca-
ritas etiā p̄fecta. hec nō facit q̄ peccatū veniale nō
adueciat: s̄ facit q̄ nō duret. q̄ quēadmodū cas-
min⁹ ignis gutta aq̄ appositā cit⁹ cōsumit. ita
p̄fecta caritas statim inflāmat hoīem vt de venia-
li peccatō doleat et peniteat. qd̄ nō facit caritas im-
p̄fecta. s̄ imp̄fecti aggregāt multa venialia per
que disponunt ad grauiā. hec vbi s.

Circa tertiu de noticiā venialiū et discretiōe
a mortalibz peccatis. Querit quō discerni habeāt
et differāt venialia peccata a mortalibz. Ad qd̄ nota
q̄ in plibz differūt et discernunt. Primo i gr̄e
cōpassibilitate. q̄ peccata venialia stāt s̄l cum gr̄a
spūsc̄i. etiā in sanctis sed mortale nō. Scdm
in obligatiōis grauitate. quia vt magister in. ij.
dis. xij. describit vtrūq̄. Mortale inquit est p̄
quod homo mortē eternā meret: sed veniale est
quod hoīem vsq̄ in reactū p̄petue mortis nō gra-
uat. verūtā tē penā meretur sed facile indulget
Nec ibi. Tertio differūt in remissiōis quali-
tate. quia mortale nō remittit nisi p̄ speciale cō-
tritiōē et cōfessiōē: s̄ ad venialis peccati remissionē
sufficit generalis cōtritiō et h̄mōi. vt dictū est de
penitētia. Quarto in causalitate. nā mortale
plerūq̄ fit ex certa malicia. licz q̄q̄ etiā q̄s pec-
cet mortaliter ex fragilitate. vt cū fornicat. s̄ pec-
catū veniale vt cōmuni⁹ fit ex ignorātia vlt̄ in-
firmitate. fit etiā veniale peccatū ex cūctū fm q̄ de
peccato mortali fit veniale. id est venia dignū.
et sufficit. **E**t Ultimo in offense modicitate
Unde Aug. vt habetur. xvj. di. s. Al̄s ea demū.
d̄r. Que sint minuta peccata s̄ oībz nota sint tñ q̄
lōgū est vt om̄ia replicent. opus est vt et eis ali

Domínica secunda quadregesime

qua nomen? Quoties aut alijs in cibo vel potu plus accipit q̄ necesse ē. quoties plus loquitur plus tacet q̄ expedit. quoties paupes importunē petētes exasp̄erat. quoties san² alijs te iunātibz prander. aut somno dedit² ad eccliam tardius surgit. ad minuta pctā nouerit pr̄nere quoties excepto filioz desiderio vxorē suam cognouerit. incarceratos tardius² requisierit. ifirmos tardius² uisitauerit. discordes cōcordare neglexerit. plus q̄ oportet suos exaspauerit. aut aplus blādit² fuerit. si maiori adulari uoluerit. si fabulis ociosis se occupauerit. zc. hec plura ibidē Aug. q̄ in diuine ponantur p̄ exēplo. Nā legi² i celario z speculo dī. vj. exē. xcix. q̄ quedā inclusa uidit in nocte lucē magnā q̄si dici fulgere z ecce uidit iuxta sepulchz cuiusdā clerici beatā virginē mariā altare: z aīa clerici stabat sup̄ tulum q̄si columba nīuca quā beatā vgo in brachiā accepit. inērogauit inclusa illa q̄ esset. z respōdit. ego sum mīr xpī z aīam hui² clerici in celū afferre uenit. qz in oētē uixit. Rogē² ḡ xp̄s zc.

Dñica secūda in q̄dragesima Sermo. xij. in mane de regulis cognitiōis pctōz mortaliū.

Espondēs Je

r sus ait illi. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis: z sanata est filia et² ex illa hora. Mat. xv. z in euāgelio hodierno fm̄ cōsuetudinē eccliarū plurimū. Sup̄ quibz v̄bis Raba. dicit sic. Si q̄s cōscientiā habet alicui² vitiū forde polluta: filiā habet male a demonio veratā. Itē si quis bōa que gessit pctōz peste fedauit: filiā habet imundi spūs furis agitātā. ideo qz necesse ē ut ad preces lachrymasq̄ cōfugiat: scōrūq̄ intercessiōes z auxilia q̄rat. hec Raba. Et nos ḡ charissimi q̄ multis pctis lesimus aīas n̄ras z demonijs subicim². recognoscām² nos ipsos exēplo hui² mulieris chananee z accedām² ad xp̄m miseris cordiā postulā. forti fide z humillime penitēdo q̄tenus audire valeām² p̄ssimū iesum dīcētē uerba p̄dicta. fiat tibi sicut vis z sanet filia. id est cōscia n̄ra ex oibus pctis. Itaqz ut agnoscere valeām² pctā mortalia. z de eis sanitatē a xpō q̄rere p̄ penitentiā z cōfessionē. ac de cetero cauere declarabim² certas regulas theologicās i tribz mysterijs distinctas p̄ hoc sermone.

Prīmū de regulis ex parte cognitiōis.

Secūdū de regulis ex parte dilectiōis.

Tertiū de regulis ex parte uolitiōis.

A Circa p̄mū de cognitiōe pctōz mortaliū et uenialiū Nota q̄ p̄cipue tres regule tradunt a theologis circa cognitiōē.

Prima dī inquisitiōis.

Secūda dī dubitatiōis.

Tertia dī ignoratiōis.

Prima regula quā ponit Antho. florē. partē. j.

sū me. ti. it. ca. j. fm̄ cācellariū parisiē. scs q̄ cui² libet hōi multū expedit inq̄rere z scire de q̄litate sue culpe: q̄uis nō q̄libet teneat scire de quoli² bet pctō an sit mortale v̄ ueniale. declarat. quia cōmunes hōies de singulis scire nō possūt: sed iuxta vires vniuscuiusq̄ z statū. put possunt tenē z plus ecclīasticā q̄ laici. z iter ecclīasticos plati ex officio plus obligant. ut patz. xxxvj. dī. per totū. Et hui² regule ratio est. quia Seneca ad Lucillū dicit. Nō est extrinsecus malū n̄m intra nos est: in uisceribz nostris sedet. sed ideo difficulter ad sanitatē uenim². quia nos egrorare nescim². hec ille. Ideo qz opus est inquirere z uerba dei audire v̄ sciam² curare z cauere. Si em̄ inquirim² z cōsulim² medicos de infirmis: tātibus corp̄alibz: quāto magis debem² inquirere z cōsulere de pctis. Ad id ē autoritas Aug. xij. de ciuitate dei. ca. vlti. dicit sic. Que sint illa peccata que impediūt peruenitiōē ad regnū dei difficillimū est inuenire z piculossimū diffinire. Ego inquit certe vsqz ad hoc tēpus cum inde satagerē ad cōzidaginē puenire nō potui. hec Aug². **B** Sed pōt queri q̄re uoluit de peccatoz qualitatē occultā nobis fieri quo ad plurima corū. Rñder ibidē Aug. sic. Forassis inquit. p̄pterea latent ne studiū. p̄ficiendi ad oīa peccata cauenda pigrescat. quoniā si sciret que uel qualia sint delicta pro quibz etiā pmanētibus nec p̄uēctū uite melioris intercessio sit a sanctis inquirēda z sperāda eis secura se obuolueret humana segnitia. nec uoluit talibz implicamētis uilius h̄uitis expeditiōe curaret. hec ibi. Ergo homo discere que peccata sint cōfiterenda. z quere talē p̄fessorē qui melius nouit discernere. Secūda regula q̄ q̄cunqz facit aliquid de q̄ dubitat esse pctm̄ mortale. peccat talis mortaliter. quia discrimini mortalis pcti exponit se ipm̄. vnde Bonauē. sup. iij. dī. xvj. dicit. q̄ dubitās de aliquo pctō cōmissio. si est mortale uel ueniale: tenet cōfiteri: ne discrimini se exponat. Nec regula ponit etiā per Antho. vbi supra. **T**ercia regula q̄ ignorātia nō semp̄ excusat hōiem a pctō qn̄ illud sit mortale. Declarat fm̄ Bona. sup. ij. dī. xxij. z Rich. aliosqz. qz ignorātia quedā est inuincibilis: ut i infātibz z amētibz z h̄mōi ignorātia excusat a toto. Silit̄ i ebrijs quādo sine culpa incidit quis ebrietatē. qz non aduertit fortitudinē uini ut Noe excusat. al̄s si ex culpa nō excusat a toto s̄ a tāto ut Loth. Itē ignorātia q̄dā ē uincibilis s̄ crassa z supina cū q̄s ex negligētia nō curat ueritatē discere cū possit et hec excusat a tāto. s̄ q̄ nō est tā graue pctm̄. s̄ nō excusat quin sit mortale in his q̄ sunt de p̄cepto diuino z nature. xxxvij. dī. Qui ea. Deniqz alia est ignorātia affectata: quā q̄s nō uult scire ueritatē ut liberi² peccet. z hec nō excusat nec alletuat pctm̄ ut dicit i Angelica. quin potius grauat. sicut exempli gratia. si seruus nec uult audi

re verba dñi sui nec facere graui⁹ offēdit q̄ qui audit. tñ nō implet. Et his p̄z quomodo sit cōfitemdum de huiusmodi.

D Circa scdm de regulis pctōz q̄ accipiuntur ex pre dilectōis. Et sic in ordie ad predicta. Quarta regula dī cōtrarietas diuine charitatē. z est talis. Omne qd̄ directe cōtrariat diuine charitatē est pctm̄ mortale. z hāc ponit Tho. ij. ij. q. li. ar. iij. Rō qz charitas et pctm̄ mortale sunt cōtraria q̄ se mutuo nō cōpatiunt vt dicit Aug. sup Job. nam fm Rayne. in sūma p charitatez mens cōuertit ad deū z deo cōiūgit. j. Job. iij. Qui manet in charitate in deo manet z deus in eo zc. Sed p pctm̄ mortale mens auertit a dō. sicut q̄ cōuertit ad deū z auertit a deo nō possunt in eodē hoīe ēē simul. sic charitas z pctm̄ mortale. Proinde oē qd̄ est cōtra charitatē directe. sic odire deū. blasphemare. idolatrare. plūrare ī noīe ei⁹. z hmoi. est de gñe sp̄ pctm̄ mortale. Si aut aliqd̄ nō sit directe cōtra charitatē dei licet sit cōtra feruorez charitatis veniale est. puta si q̄s nimis diligit diuitias. et hmoi. tñ cōtra deū ita q̄ ppter amorē tale creatur nullo mō veller facere cōtra dei pceptū. veniale pctm̄ est. Alioqn si in tantū diligeret q̄ ppter amorē scz diuitiarū vel bonoz vel filioz. z hmoi. patus esset facere cōtra dei pceptū. esset cōtra charitatē z mortale. Quinta regula dicit offensa fraterne dilectōis scilicet q̄ omne illud in quo notabiliter offēditur p̄mi dilectio est mortale pctm̄. Dicit notabilr qz fm Tho. ij. ij. q. lxxv. ar. vj. id qd̄ modicū est ratio apphēdit quasi nihil. ex. ij. phicoz. iō in modico offendere veniale reputatur puta furari obolū vel actū. sed notabilr offendere cōtra charitatē p̄mi mortale est. Exemplū de singulis pceptis scd̄ erabule scz de p̄mis. si q̄s p̄ez vel matrē notabilr erasperat. v. p̄mū in corpe vel rebz vel vxore vel fama ledit aut ledere itēndit notabilr in aliquo. similr si q̄s minus iuste iudicat. p̄mo vel calūniat vel opprimit illuz. oīa hmoi sunt cōtra pceptū charitatis. ergo zc.

E Sexta regula dicit cōtrariatio conscientie. p̄prie aliqd̄ dicantis. scz q̄ oē qd̄ sit cōtra cōsciam edificat ad gebēnā. hāc ponit Aug. xviij. q. j. om̄es. Ex his. z intelligit si cōscia sit fixa q̄ illd̄ sit mortale. Silr si est p̄scia dubitās de b̄ vt patuit ex scd̄a reglā. Si at p̄scia ē timidat de hoc et scrupulose titubās dūmodo sub cōditione actualiter vel habitualr nolit peccare mortāl̄ nō peccat fm Anthoñ. floren. vbi sup. z Aureo. in cōpen. nisi ēēt in his q̄ sūt manifeste p̄tra legē dei z nature. Ratio regule est fm Tho. i. quodlibero. ij. q. an̄ penul. qz act⁹ hūan⁹ iudicat fm id i qd̄ voluntas fert. nā z Hieronym⁹. xxiij. q. j. c. odī. dicit q̄ de iudicat causas poti⁹ q̄ opa. sicut exempli gratia. si quis volēs occidere p̄ez occidit seruū. patricida est corā deo zc. Et econuerso. si q̄s volens occidere bestia occidit hoīez

debita diligētia adhibita: nō est homicida. Sic ad ppositū qui in cōscia dicit hoc nō esse faciendū qz mortale est. si cōtra conscientia facit. iudicatur reus. vnde D tu pctōz disce q̄ d oībus que fecisti cōtra caritatē dei z etiā proximi. z cōtra conscientia debes cōfiteri. Exemplū legit in speculo. di. iij. exēplo. ix. q̄ quidā nō tenēs conscientia rectā in cauedis vitis infirmatus corā astantibz dixit. Ecce video infernū apertū et saathan z caphā cūz ceteris qui occiderūt christū in pfundis z flāmīs tartari. in quos beu mī hi infelici locū perditionis cōspicio paratū. Lū qz exhortaret ad penitentiā z spem. Respondit desperā. nō est mibi tēpus penitēdi cū iam viderim iudiciū meū. z sic expirauit.

F Circa tertiu de alijs regulis que accipiuntur ex parte volūtatē z in ordine ad predicta. Septima regula dicit consensus ratiois. z ponit eam cancellari⁹ parisiē. z Anthoñ. vbi sup. videlz q̄ nullū est peccatū mortale actuale absqz consensu deliberato ratiois vero vel in p̄p̄tatiuo. Et declarā. subdit. Interpretatiū autē cōsensum esse dicim⁹ dum habuit ratio temp⁹ sufficiens deliberandi ea circa que vitanda esse peruiūgil tenebat. z nō restitit dū repugnare debuit. Nam sicut qui tacet cōsentire videt. vt dicitur de regulis iuris. sic qui nō resistit dum debet interpretatur cōsentire. quēadmodū qui non resistit serpēti intrāci sinū eius. Ad idē de pe. dist. j. ca. Voluissent. Grego. dicit. q̄ q̄cunqz nū q̄ peccare desinūt dum viuūt tales ostēdūt scz interpretatiue q̄ semp in peccato manere cupiūt z per cōsequēs iuste in p̄petuū in peccatis damnari digni sunt. Ratio aut hui⁹ regule dicte est q̄v̄ Aug. xv. q. j. ca. j. dicit. Peccatū vsqz adeo voluntariū malū est q̄ nisi sit voluntariū nullo modo peccatū est. ḡ patz regula. S Octaua regula dicit finalis intētiōis videlz q̄ oīs actus intētus ad peccatū mortale principalit̄ est mortalis etiā si non sequatur intētiū. Et hoc fm Anthoñ. siue intēdat actu siue habitualit̄. Quod scitur per hoc q̄ si talis operas in tēroga tus cur hoc faciat. responderet. Ad hunc finē faci. zc. Nec regula. pbat p verbū xpī Matth. v. dices. Qui viderit mulierē ad concupiscēdum eam iam mechat⁹ est in corde suo. Ex hoc patet p̄mū documētū q̄ q̄ deliberare cogitat ad peccandū cum aliqua z quoties ad hunc finē illā alloquit̄ vel aspiciat vel mancipat vel āplexat zc. peccat mortaliter toties. dūmodo interior intētiō et actio exterior sunt separata fm tempus. z sic sunt diuersa peccata. z ideo singula cōfitez da fm doctores vt pote plura deordinata z deordinatōes. Sec⁹ si sunt cōiūcta fm tēpus z coordinata vt causa z effectus qz sic sunt vnū pctm̄ formaliter illa plura. Secūdu documētū q̄ ex quo cogitatiois et intētiōis species ex obiecto iudicat. ideo debet hō p̄fiteri si illud peccas

Dominica secunda quadragesime

tū voluit exercere cū v̄gine v̄l p̄iugata v̄l vidua. Nam si q̄s deliberare intendit peccare cum v̄gine est stupri species. si autē cū p̄iugata est adulterii. si cum vidua voto cōsecrata est sacrilegiū. Si cū cōsanguinea incestus est. Si cōtra naturam sodomitici est. Et sic debet cōfiteri. Nōna regula dicit nimie affectiōis. que accipit ab Aug. xrv. di. 8. Liminis. et docto. vix q̄ nullū est adeo peccatū veniale q̄n fiat mortale dū nimis placet. hoc est dū cōsensus fit vt in mortale vel dum p̄ceptū sequitur. q̄ sic fit mortale p̄ cōceptū. Un̄ de pe. di. j. tres sūt. in glo. scribit sic. Si q̄s cōtēnit venialia. p̄pter cōceptū eorū cōstituit dignus morte eterna. Sicut si q̄s p̄tēnit obstruere foramina navis submergit. Et ecōuerso nullum peccatū est adeo mortale q̄n fiat veniale dū displicet. i. nō placet cōsensu delibato. Et hoc claret ex regula septima p̄dicta. Nā nec peccatū mortale nec etiā veniale dicit peccatū actuale nisi sit voluntariū. q̄ nemo peccat etiā veniale nisi cū habet voluntatis v̄sum. Et nemo etiā veniale peccat in eo q̄d nullo mō pōt phibere nec etiā potuit p̄cauere. vt p̄z fm̄ Bonauē. sup. ij. di. xij. Ergo hō nō potes cōqueri cōtra deū. q̄ si vis potes deo auxiliāte cauere oē peccatū. Nā licet oīa venialia p̄caueri vel phiberi nō possūt quin i aliq̄d eorū tota vita icadat q̄s tū nullū est singularit̄ q̄d nō possit p̄caueri. Nec Bonauē.

Decima regula dicit p̄nitentiā actiōis: vix q̄ oē peccatū q̄ntūcūq̄ mortale graue p̄ p̄nitentiā verā se q̄ntē fit veniale. id est venia dignū. Un̄ Marth. iij. Penitentia agite appropinquit enim regnū celoz. Et ad p̄missa ponem̄ finale exēplū in speculo exem. di. vij. exēplo. liij. q̄ in Angliā rector cuiusdā eccl̄ie peccatorius et luxuriosus isfirmat̄ grauit̄ ordinē p̄dicatōrū intravit. Et cū aliq̄n culū cōualuisset exiuit: et multis se criminibz exposuit. Un̄ vidit in sōnis xpm̄ dñm̄ i aere sedēte ad iudiciū dūz. et oīa peccatū sua sup̄ caput suū eē scripta et infernū sub p̄biantē ad se recipiendū. Unq̄ territ̄ ad xpm̄ respiceret vidit terribilē et iolerabilē plusq̄ infernū et dicentē. Aut soluat p̄cū p̄ peccis aut in infernū vadat. Euigilās cum lachrymis cōfessus est et habitū ordinis resumpsit. et dimissa sūt sibi peccatū. Post mēsez migravit sacramentis munit̄ in xpo. et saluat̄ est p̄t reuelatū est cōfessori suo appēdo. Rogem̄ 8̄ Jesum christum zc.

Dñica scda q̄dragesime post prandiū. Sermon. xiiij. de alijs regulis peccatoz.

Un vocauit

nos de in imūdiā s̄z in sc̄ificatiōez in xpo iesu dño nostro. Verba sunt apl̄i. ad Thē. iij. et i epla hodierna. I Jē aliud thema. A peccō meo mūda me de. Qm̄ iniquitatez meā ego cognosco. ps. l.

Charissimi si diligēter aduertim̄ sūme necessariū est hōi cognoscere sua peccatū. et illa sūmo studio de cetero cauere. ac de cōmissis p̄nitentiā agere: vt misericordiā a deo possit obtinere. Nā ad id monet nos rō n̄re vocatiōis. Quare em̄ nos deus vocauit et elegit ad xp̄ianitatē nisi vtiq̄ vt si mus sc̄i et in maculati ab oī peccō. et digne grā ac gl̄ia dei. vt docet apl̄us in epla hodierna dīcēs. Hec est volūtas dei sc̄ificatiō v̄ra. Lemū dāno ab oī peccō. Et ifra. Nō in passiōe desiderij s̄z cut et gētes q̄ ignorāt deū. Et ifra. Nō em̄ vocauit nos de in imūdiā s̄z peccatū: s̄z i sc̄ificatiōem. zc. Sed qm̄ initiū sc̄ificatiōis est noticiā peccatū p̄p̄ij et sup̄p̄ius putat dicit Bern. Un̄ et Seneca in epl̄is. Qui peccare se nescit. nescit nec vult cor rigi. 8̄ zc. Scdō q̄q̄ monet rō curationis. i. a peccis. Un̄ Aug. sup̄ ps. l. dicit. Nemo est insaniabilior eo q̄ sibi san⁹ videt. Sicut em̄ isfirm⁹ q̄ nō cognoscat isfirmitatē et piculū nō curat q̄rere sanitatē. Sic in p̄posito multe aie xp̄i sanguine redepte beu v̄videm̄ peccatū i peccis q̄ nō cognoscent sua peccatū nec piculū p̄pendūt. Quocōtra Bern. in fm̄oe. et Aug. in soliloq̄o docēt. q̄ nulla breuior et melior oratio eē pōt q̄ illa oratio a sanctis tradita. sc̄z Deus dā vt nouerim̄ me nouerim̄ te. Jōq̄ et psal. orat dīcēs sup̄. Ampli⁹ lauā me ab iniquitate et a peccō meo mūda me Subdit. Qm̄ iniquitatez meā ego cognosco zc. Itaq̄ de peccōz cognitōe p̄ter p̄dictas sup̄ regulas ponemus adhuc plures alias in h̄ fm̄oe vt meli⁹ sciam⁹ discernere iter lep̄rā et lep̄rā. sc̄z mortale et veniale. Et hec in tribz articulis mysterioz.

Primū de regulis delictoz in sacramētis.

Scdō de reglis trāsgressiōnū in preceptis.

Terciū de reglis offensionum in proximis.

R Circa p̄mū de sacramētis suscipiendis. Notandū fm̄ doctores tradunt certe regule ad cognoscendū dīcta mortalia v̄l venialia. Et de istaz regulaz p̄mis duabz plurima scripta etiā in q̄dragesimali de p̄nitentiā fm̄oe. xrv. di. vi. de si placet tibi. Prima regula dicit idigne suscipiōis. vix q̄ q̄cūq̄ aliq̄d sacramētū eccl̄ie suscipit indigne. h̄ est cū p̄sencia mortalis culpe. toties quoties sic suscipit peccat mortaliter. Et hanc ponūt et tenēt cōiter doctores sup̄. iij. di. clarat ex autoritate. i. ad Eboz. xj. d̄ eucharistia Qui inquit māducat et bibit indigne iudiciū sibi māducat et bibit. Unde de alijs etiā sacramētis generalr̄ Aug. p̄tra p̄menā. li. j. dicit. q̄ malī oēs dicunt polluere sacramētū q̄ntū in ip̄is e cū tū illa sacramēta implota p̄maneat. S̄z b̄ p̄ tanto q̄ in bonis digne suscipiētibz p̄manet ad p̄mū. in malis autē ad iudiciū. Nec ille. Jē Bern. sup̄ cātica. fm̄oe. xiiij. ex p̄l̄e dīc q̄ absq̄ spūs sancto sacramētū oē ad iudiciū sumit. Jē hoc idē p̄z ex ratiōe. q̄ q̄cūq̄ indigne cū p̄sencia mortalis culpe sumit sacramētū facit sacramento iniurias et irreuerentiā. Sed vt Aug.

li. de vnico baptismo expresse dicit sic. Nulli sa-
cramento faciēda est iniuria. 7 p[er] li. originaliu.
g[ra]t[us] 7c. Deniq[ue] exēplificatōe p[er]z. Nōne iniuria fie-
ret regi si q[ui]s eū suscipit in hospitii stercore ple-
nū. Sic q[ui] regē xpm suscipit in sacramento quo-
cunq[ue] in p[ec]catis. Exēplū de singulis sacramētis
pone. Primo de baptismo. Si q[ui]s adul[ter] bas-
pismū suscipit i[n] voluntate p[ec]cāi existēs. Sicut se-
cundo de p[er]firmatiōe. si q[ui]s in cōtritiōe accedit 7c.
Tercio de ordinis susceptiōe. Quarto de eucha-
ristia. Quinto de p[er]nia ficta. Sexto de matrimo-
nii sacramento cum p[er]scia mortalis p[ec]cāi suscipiē-
do. Et vltimo de extrema vnctione sicut in p[ec]cāo
suscepta. Un[de] in Angelica sūma s[un]t Bonauē.
d[icit] q[uod] vnctio debet dari i[n]firmis t[ame]n qui in mor-
tali p[ec]cāo nō s[un]t. ergo 7c. Unde quoties quis
aliquod sacramētū indigne suscipit tenet p[ec]cā-
tū. 2. Secunda regula d[icit] indigne admini-
stratiōis. v[ic]z q[uod] quicūq[ue] indigne hoc est cū p[er]sci-
entia p[ec]cāi mortalis: vt minister eccl[esi]e aliq[ui]d sa-
cramētū administrat vel p[er]tractat: toties mor-
talit[er] peccat: quotiens h[uius]m[od]i actū indigne facit.
Et pat[et] auctoritate Augustini ad Parmenā. vt
habet. j. q. j. c. Oia sacramēta inquit obsunt in-
digne tractantib[us]: p[er]sunt t[ame]n digne p[er] eos sumē-
tib[us]. Itē Dionisiū. j. c. eccl[esi]astice hierarchie di-
uinitatis nec symbola: id est sacramēta s[un]t si-
gna tangere phas est. Proinde Ambro. Mes-
sus est sacramētor[um] celebratiōe oīno dimittere
q[ui] indigne tractare. Unde p[er] byter tenet cōfiteri
quoties immū d[icit] tractauit v[el] ministravit q[uo]d-
cunq[ue] sacramētū. Nota s[un]t Petri de palud.
7 Anthon. par. ij. ti. ix. c. xij. ad oīne sacramētū
suscipiēdū p[er]terq[ue] ad baptismū necessaria est vt
sic p[er]sus p[er]fessio de mortali nondū cōfesso. Nec
illi. In administrante autē cū ipse nō suscipit res-
p[on]ditur salte cōtritiō. Itē rōne pat[et]. Nā Tho. in
iij. di. xliij. querit. vtrū aliquis in p[ec]cāo morta-
li existēs possit sine p[ec]cāo vti ordine suscepto. Et
responder dicens q[uod] ex quo lex p[re]cepit Deut. xvj.
iuste quod iustus est exequaris. Ideo quicūq[ue]
hoc quod sibi cōpetit ex ordine facit indigne q[uo]d
iustus est iniuste exequitur: 7 sic p[er]tra p[re]ceptū legis
facit. ac p[er] hoc mortaliter peccat. Quicunq[ue] autē
in p[ec]cāo mortali existens aliq[ui]d sac[ra]m[en]ti officiū p[er]-
tractat: nō est dubiū quin indigne faciat. ergo
7c. Addit idē Tho. q[uod] de iure naturali est vt hō
sancta sancte p[er]tractet. ideo nullus cōtra hoc p[re]-
ceptū disp[en]sare. Un[de] p[er]cludit q[uod] quilibet minister eccl[esi]-
e existens in p[ec]cāo mortali quoties sciēter exhi-
bet se in aliquo actu: vel tāgit res sacras quasi
suo officio vtens toties peccat mortaliter. Se-
cus si aliqua necessitate aliquod sac[ra]m[en]ti cōtinge-
ret v[el] exequere. Sicut exempli gratia. si bap-
tizaret in articulo mortis. hec Tho. Ex istis p[ro]-
exemplo pat[et] q[uod] sacerdos i[n] mortali existēs quo-
tiens sciēter missas celebrat vel sacramētū ad-
ministrat alteri: vel absoluit vel baptizat extra

articulū necessitatis: vel matrimonia cōsecrat
vel vnctionē extremā dat: mortalit[er] peccat. Itē
si dyacon[us] euāgelii legit vel sub dyacon[us] epl[iscop]as
solēnit in eccl[esi]a Itē ep[iscop]us q[ui]ctēs p[er]firmat in p[ec]cāo
peccat vel ordines cōfert 7c. Itē op[er]ari fornicā-
pōt idē iudiciū de leuāte in baptismo vel cōfir-
matiōe cū sint actus solēnes. Ad hec exēplū de
Oza sacerdote quē subito percussit d[omi]n[us] eo q[uod] ar-
cham tetigit indigne. ij. Regū. vj. M Ter-
tia regula dicit cōtemp[er] euāgelij 7 g[ra]t[us] sac[ra]lis
sc[ilicet] q[uod] cōtemp[er] de suscipiēdis sacramētis 7 etiā
de cōsilijs euāgelicis est culpa mortalis 7 dam-
nabilis. 7 ideo p[er]fiteri est necessitat[is]. Declaratur.
q[uod] s[un]t fratrē Ange. de clauas. 7 doct. aliqua s[un]t
sac[ra]ta oīno voluntaria. q[uod] sine ip[s]is pōt homo sal-
uari si ea nō vult suscipere. vt s[un]t matrimoniū 7
ordo. tamē 7 ista tenet homo nō cōtēnere quasi
nō essent salutifera. vt patet p[er] Anthon. in sūma
q[uod] hoc ad heresim p[er]tineret. Itē alia s[un]t sac[ra]ta
mēta oīno ad salutē necessaria. vt baptismus: 7
maxime penitētia post p[ec]cāū mortale. Similit[er]
necessaria est saltē in voto cōfirmatio 7 eucha-
ristie sumptio 7 extrema vnctio. j. q. j. ca. Remis-
sionē. s[ed] notā dū. Et ista si ex p[re]ceptu obm[is]-
cunt cum haberi possunt damnabile p[ec]cāū est.
Deniq[ue] s[un]t scotū in. iij. di. xv. Cōsilia oīa euan-
gelica: pura castitat[is] obediētie paup[er]itatis 7 alia
quib[us] nō astringat oēs ad seruādū: nisi q[uod] se vo-
to ad ea obligauerūt vt religiosi. tamē oēs obli-
gāt ad nō cōtēnēdū tāq[uam] nō esset salubrior ob-
seruatio eor[um] q[ui] oppositor[um]. Unde pat[et] q[uod] contē-
nere talia ē p[ec]cāū mortale 7 cōfite dū. N S[ed]
p[er] exatatiōe dormitantiū dicamus cōsolatoriū
Exemplū quod narrat cōtigit in regno videt[ur]
isto. q[uod] quidā p[er]diues cum multis florenos au-
ri cōgregasset in cista desup[er] foramen habētem:
p[er] quod imitteret semp[er] successiue plures. Qui-
dā eius pauper conuicaneus p[er]ica tenebat que
sepius p[er] fenestrā diuitis illi absentis intrans-
rostro p[er] foramē de florenis extraheret quotq[ue]
poterat. Et ascendēs ad pilā cucurbite istius q[ui]
p[er]debat in signū medonis p[er]pinati (vt mor[is] ē)
rapros florenos reponebat. Post multū tēpo-
ris hō ille pauper deficiēte medone deposuit pi-
lā suā sc[ilicet] cucurbite: zinuēnit in ea aliq[ui]d cētenos
florenos. Admirās de hoc itēz exposuit p[er]den-
tem pilā. 7 cōsidera[n]t. sepius vidit p[er]ica ibi repo-
nētē florenos. Tandē diues ille quadā die ef-
fundēs de cista florenos 7 numerās vidit i[n] mul-
tis deficere. Et nesciēs q[uod] deperisset cristat[us] est et
obdormitare cepit cogitādo. Interim p[er]ica sup[er]
ueniēs rapuit vnu[m] ex florenis effusis in mēsa.
Excitatusq[ue] rep[er]it diues vidit illā rapiētē: 7 cō-
gitauit vt in iudiciū attraheret illū paup[er]ē cōs-
uicaneū. Tūc in iudicio i[n]f[er]rogat[us] ille pauper
dixit se nolle p[er] illa p[er]ica in suis factis 7 rapinis
m[er]dere. Quid plura. Iudiciū diffiniuit p[er]ica su-
spendi debere. Et data est in manus diuitis vt

Domínica secūda quadregesime

suspēdat. Ille autē turbatus p̄temp̄sit s̄niam. z picā illā elisit ad parietē. Tūc paup̄ ille recōue- niens diuītē de hoc q̄ picā cōtra s̄niam iudiciū tam dīre occiderit aliter q̄ diffinitū fuerat. Ec- ce in iudicio de homagio q̄draginta florenoz auri diues p̄dēnat̄ ē p̄ p̄ceptu. Sic erit in iudi- cio diuino q̄ hō p̄ p̄emptu grauius punit̄.

O Circa scōm de regulis trāsgressiōis in p̄ceptis notabim̄ breuiter hic solū p̄ memoria z fortiori mētis indagatōe tres regulas supra. vīz s̄mone. xj. late d̄scribas. Un̄ in ordine ad p̄dicta. Quarta regula d̄z trāsgressiō decalogi legis. vīz q̄ oīs trāsgressiō p̄tra quodcūq̄ p̄ceptū decalogi ē p̄ctū mortale. P̄ro exēplo enar- ra p̄cepta decalogi. z q̄ de singulis est necario p̄tendū. Quinta regula d̄z trāsgressiōis eccle- siastice iūctiōis. vīz q̄ oīs trāsgressiō p̄tra qd̄ cūq̄ p̄ceptū in iūctū ab ecclesia est p̄ctū mortale z p̄tendū. Un̄ saluator M̄t̄h. xviij. dīc. Si ecclesiam nō audierit sit tibi sicut ethni⁹ z pub- lican⁹. Exēpli ḡra. ecclesia p̄cepit q̄ q̄libet in āno semel p̄treat z cōmunicet. d̄ pe. z. re. Oīs vtriusq̄. J̄c̄ die festo nullaz iteḡra audire. J̄c̄ i qua- dragesima ieiunare. z in vigilijs ap̄loz zc̄. J̄c̄ p̄cepit man⁹ violētās in clerici nō in iūcere sub ec̄cōmunicatōe. xv. q. iij. Si q̄s suadente. J̄c̄ p̄cepit ecclesiam nō ifringere. J̄c̄z cū hereticis z ec̄cōmunicat⁹ nō p̄cipare. z h̄mōi plura. p̄tra q̄ facere est mortale. Sexta regula d̄z trāsgressiō nis p̄cepti licit̄ p̄sident̄. vīz q̄ oīs trāsgressiō cōtra quodcūq̄ licitū p̄ceptū p̄tens ad offi- cium cuiuscūq̄ p̄sidentis siue ec̄clesiastici siue temporalis dum sit ex cōtemp̄tu est p̄ctū mor- tale. Nā ad Roman. xij. dīc. Qui resistit po- testati dei ordinationi resistit. Qui autē deo resi- stit dānationē sibi acquirit. Unde Scorus in. iij. dī. xv. dīc. q̄ nō implet p̄niam in iūctā ra- tionabiliter a p̄fessore mortaliter peccat. Item si q̄s ad mandatū ep̄scopi nō exoluit iuste de- citas quas tenet. v̄l nō seruat iterdictū impo- situm. Si l̄si q̄s p̄uentū iustuz parochiali nō reddit cum possit zc̄. Similiter. si licito mādā- to regis vel dñi sui. aut patris aut matris cōtē- nit obedire p̄sertim in his que ad salutē perti- nent mortaliter peccat.

P Circa terciū alie regule seq̄ntur z in or- dine. Septima regula d̄z p̄culose expositiōis vīz q̄ q̄cūq̄ seipm̄ vel p̄mū ex p̄ria culpa exponit p̄culo p̄cti mortalis peccat mortali. Ratio q̄ facit p̄tra charitatē Un̄ Ec̄c. iij. Qui amat p̄culū. Yra. id est occasiōes p̄ctōz. i illo p̄bit sic auiculā volitans circa laqueū. hec ibi. Exēpli ḡra. dñi q̄s aduerentē inebriat se vel p̄i- mū peccat mortali fm̄ Tho. ij. q. d. J̄c̄ dūz q̄s ociose viuūt. Latho. Diuturna quies vitij alimēta ministrat. J̄c̄ dum quis ad salutē ne- cessaria ad discere vult. z verbū dei audire cōtē- nit. J̄c̄ qui cum mulierib⁹ sine causa ratiōnā-

bili incaute familiarit̄ cōuersat. J̄c̄ mulier vici- na partui dñi nō cōfitef̄. sicut qui bellū igr̄essu- rus nō cōfitef̄. z h̄mōi se p̄culo exponit.

Octaua regula dīc̄ cōsensus aliene offensiōis videlz q̄ q̄cūq̄ cōsentit peccatū mortali p̄mo peccat z ipe mortali. Roma. j. Digni sūt mor- te nō solū qui faciūt sed etiā q̄ cōsentīūt facien- tibus. Dīc̄ aut̄ q̄s cōsentire p̄libus modis. iux- ta illos versus. Iussio cōsiliū cōsensus palpo recursum. Participas mutus nō obstans noī manifestas. Nona dīc̄ scādalisatiōis videlz q̄ q̄cūq̄ ex se prebet scandalū alteri v̄l occasi- onē mortali peccādi. etiā si nō placeat sibi pec- cat mortali. Nā extra de iniurijs et dāno dato ca. si culpa. scribit q̄ qui occasiōē damni dat dānū dedisse videt. Un̄ z M̄t̄h. xviij. De ho- mini p̄ quē scandalū venit. **O** Ex hoc patz q̄ vt Aug⁹. xxiij. q. v. ille q̄ dīc̄. q̄ puocat hoīem ad iurādū quē scit falsū iuratur esse. vincit ho- micidā. q̄ homicidā solū corp⁹ occidit. ille autē duas aīas sc̄z suā z illi⁹. hec ibi. Aliud exemplū de cōiugatis facien- tibus dormire puellas in eadē domo in qua cū maritis copulātur. J̄c̄ aliud de mulierib⁹ se ornātibus vt cōcupiscant. et sic de alijs. J̄c̄ de p̄latis male viuētib⁹ quoz exē- plo alij scādalisant. Ultima dīc̄ neglectiōis vīz q̄ q̄cūq̄ negligit corrigere p̄ctū mortale quodcūq̄ dū ex officio tenet obuiare z possz fa- cere. etiā si scādalu nō dedit ipe. nec sibi placeat mortali peccat. z p̄z p̄ Innocētiū di. lxxxiij. ca. Error. z p̄ Breg. Aliosq̄ ibidē p̄lib⁹ ca. Exēplū habem⁹. j. li. Regū. de Neli sacerdotē q̄ p̄ iniqui- tate filioz suoz eo q̄ nō corripuit vt debuit dā- nat⁹ est. vt d̄t Hiero. Aliud exēplū ad idē legit in lib. de septe donis. zin spe. di. ix. exēplo. lxxxiij. q̄ in ordinis cisterciē. p̄ncipio qdā ipz ordinē itrauit z cēptatus exire. p̄posuit. cui apparuerūt p̄i z mater diu iā ātea mortui redarguētes euz ne exiret. z tādē cū tertia vice oīno exire vellent ap- paruit sibi m̄ multū tristis querēs q̄re vult ex- ire. R̄ndit q̄ aspiratē ordinis non pōt sufferre. m̄ ait. z quō poteris aspiratē inferni sustinere. cui⁹ vide modicū exp̄mētū. z ecce audiuit horri- dū gr̄nitiū porcoz vt videret q̄si celū scindī et cadere sup̄ caput ei⁹. z cū p̄ timore deficeret ip- sum p̄fortauit mater. Post hoc audiuit ineffa- bilē suauitatē oīs armonie celestis. tūc m̄ ait. si vis infernū euadere z celū tenere p̄seuera. z sic p̄seuerauit. **O** q̄ p̄ctōz elige z tu celum cauēdo a p̄ctis. Rogem⁹ xpm̄. zc̄.

Post fm̄ōes p̄missos de vitij in ḡnālīam restat agēdū in speciali de vnoquoq̄ p̄ctō capis- tali cum filiab⁹.

Seria scōa post dñicā secūdā Sermo. xv. de sup̄bie detestatiōe z remedio cōtra eā.

De peccato ve

stro moriemini: et ego vado vos non potestis venire. Job. viij. et in euangelio hodie. et ha sunt redeptoris nostri domini iesu loquentis ad iudeos. Supra quibus verbis Orig. dicit quod quicunque non credit in christum morietur in peccatis suis. et qui intendit ad contraria eorum que considerant in christo in peccatis suis morietur. hec ille. Sed quod aliud considerant. repit in christo: nisi maximam humilitatem. Nam de ipse summe humiliavit seipsum carnem mortalem in vestigio virginis assumendo: humiliterque de mense humillima inter boues asinum nascendo in stabulo. denique tota vita christus humilitatem tenuit: et tandem humillima morte inter latrones mortuus est in cruce: ut sic nostra superbia confunderet: et humilitatem suo exemplo nobis promitteret. Quare hec: nisi qui vult habere gratiam dei et gloriam celestem per humilitatem solam promeretur. quoniam Iacob. iij. Deus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. et vivificat. Unde de peccato moriemini. et quo ego vado. scilicet ad gloriam per humilitatem passionis et mortis. vos superbi in creduli non potestis venire etc. ut patet in euangelio Itaque de superbia quam aiam mortificat et gloriam celestem perdere facit: tria mysteria notabimus.

Primum de detestatiois.

Secundum de extirpationis.

Tertium de remediatiois.

R. Circa primum de superbie detestatione in quatuor est. quare quilibet fidelis de superbia summe inter omnia vitia detestari. Ad quod sunt theologos tradunt plures rationes. Prima ratio divine execrationis. In tantum enim deus execrat superbia quam a principio mundi nunquam aliqui superbi placuerunt deo. Judith. ix. Superbi non placuerunt tibi domine ab initio. Et in tantum quod per ceteris peccatis gravius a principio vitus est. ut patet primo in angelis: quorum innumerabile multitudinem de celo eiecit propter vanam superbia propter damnamdo etc. Item in primis penitis qui voluerunt esse ut dii: quos cum omni posteritate innumerabili de paradiso eiecit et innumerabilibus miseris huiusmodi vitae subiecit omnes ut discamus non superbi: sed humilitatis causam ex his habeamus. Unde Ecclesiastes. x. Odibilis est coram deo hominibus superbia. Et infra. Sedes ducum superborum destruxit dominus: radices gentium superbarum arefecit a principio. Item denique deo intantum odit superbia quam propter eam etiam si lateat in homine spirituali. et qui sanctus videtur propter illam gratiam et permittit cadere. Berni. super cantica ser. xli. Argus mentis superbie puatio est grece. Item de summo bono. li. ij. Deus nonnunquam deiciat occultam mentis superbia per carnis manifestam ruinam ut humilietur superbus per id quod erubescit etc. O homo cave. S. Sed diceres. quare de plequitur intantum superbia. Respondetur secundum Aureo. in compendio li. ij. ca. xv. quia superbus id quod dei est usurpat sibi. scilicet gloriam. cum tamen dicat deus. Esa. xliij. Gloriam meam alteri non dabo. In bonis enim operibus que facimus duo sunt. scilicet boni

non et utilitas. sed primum deus sibi refuat: secundum nobis tribuit. unde debemus deo partem suam relinquere si nostra parte nolumus spoliari. hec ibi. et sic patet ratio. Secunda ratio quare debet superbia detestari deus inuide perturbatiois. quod ut Augustinus dicit per allegat Aureo. ubi superbia omnibus invidetur. scilicet maioribus quod eis non equatur: inferioribus quod eis equari timeret: paribus quod ei equatur. hec ille. et propterea omnes perturbare nititur. Unde odibilis est deo et etiam omnibus superbus ut est. Tertia ratio dicitur diabolice designationis: quod per superbia signum certum habet quod homo a diabolo possidet. sic in castro erecto vexillo alicuius designat castrum illius possessio ab eo cuius est vexillum. Unde quando in homine deus positus est vexillum crucis christi. quod est humilitas penitentiae et erigitur vexillum diaboli signum est quod talis est castrum et possessio diaboli. Job. xli. Ipse eret scilicet diabolus super omnes filios superbie. Unde Gregorius. Evidentissimum signum reproborum est superbia. Quarta ratio dicit infatuationis quod hominem superbia infatuat et fatum demonstrat. Patet hoc. quod ut dicit Gregorius. xvij. moral. Scilicet est omnis superbus quod cum alia multa sciat et seipsum nesciat: et quod magna scilicet celestia gaudia per vili stercore propevoluntatis et parvo vento glorie vendit. et quia credit se posse cum sua superbia celum obtinere quod diabolus in celo existens superbiendo perdidit. In huiusmodi exemplum Nabuchodonosor superbus infatuatus fuit rationem amittens. et ut bos fenum comedit Danielis. iij.

Quinta ratio dicit exemplificationis. Nam videmus naturaliter omnia etiam animalia ferocia superbis esse infesta: et humilibus mitiora ut daretur de leone: qui superbos et rubea veste propositos inuadit: prostratis autem parcit. Simile de deo et de apro secundum Ambrosium in exameron. Item Aristoteles. ij. Rheorice. ca. vij. dicit quod canes non mordent eos qui resistent. et sic patet quod etiam bruta detestantur superbia. Denique et ipsi superbi plerumque dum congregantur scilicet detestantur mutuo in seipsis offendunt eo quod selem mordent. Prover. xij. Inter superbos semper iurgia sunt. et hoc ob superbia singulorum. Prefea omnis creatura detestatur superbia. quia ut dicit Thob. iij. Ab ipsa sumpsit initium omnis perditio. scilicet in omni creatura mundi. Cum enim primo angelus peccauit superbiendo et tandem homo: omnia creata puniuntur a deo quod amodo. O ergo detestabile vitium pessimum: o maledicta superbia quod eo cum perdidisti mundum.

R. Circa secundum de superbie extirpatione quoniam verum possit aliqui industria humana ex corde penitus extirpari. Respondetur secundum Iohannem Climacum. li. scale sue. quod superbia est duplex in homine. Una interior que est in mente et hec extirpari vel curari non potest nisi a solo deo qui solus habet dominium plenius super cor humanum. unde Prover. xx. Sicut diuisioes aquarum: ita cor regis in manu domini quocumque voluerit inclinabit illud. Lira. Sicut diuisioes aquarum que sunt supra firmamentum ab his que sunt sub firmamento facte sunt a dei voluntate.

Feria. III. post dominicā. II. quadra.

tateita cor regis. et p cōsequēs aliorū hoīum in
prāte ē dei. Ideo a deo debem⁹ petere. Jē Nie
remie. x. scribit. Sāo dñe qz non ē hoīs via ei⁹.
Zira. i. nō est in prāte hoīs recte ābulare in via
iusticie: s; a dō est. Alia est supbia exterior. et hēc
pōt curari facil⁹ dei grā adiuvante p remedia
q subscrībem⁹. Exēplū ad id i Anthiocho sup/
bissimo. ij. Machab. ix. q licet cēt hūiliat⁹ exte/
ri⁹ qñ apphendit eū dolor viscerū et vermes sca/
rurici et feroz itolerabil: tñ in corde vitatē hūi/
litate plene nō habuit vt debuit. iō nec veniaz
pmeruit pccōz. et Jē exēplū aliud legit in
Speculo exēploz di. vij. exēplo. xxi. q qdā mil/
les victorias multas fecit et postea ordine mino/
rū intrauit. et adhuc etiā in ordine reprabā de
supbia. et dixit militib⁹. Eū fuerim hacen⁹ for/
tis alios ipugnādo de cetero volo cōfortis me
ipm impugnando deo iuvante.

Z Circa tertiū de remedijs supbie Notan
dū q plura tradunt remedia fm Anthoninū
in scōa pre sūme q valēt facere ne i boie dñetur
supbia. Primū ē xpi exēplū et instructio. p; in
euāgelio. Scōm est exēptis vilib⁹ occupatio.
vt abluere ollas et scartellas i coquina: vl i firmis
seruire zc. Tertiū est vilitatis pprie ac miseriaz
aie et corporis cōsideratio. Bern. Mirū est vñ
supbit hō: cui⁹ cōceptio culpa. nasci pena. viue/
re miseria. mori necaria angustia. post mortē
vermis feroz et horroz zc. Quartus ē aliorū vite
melioris iuitio Grego. Sicut icentiuū elatio/
nis est cōsideratio deterioris: ita cautela hūili/
tatis ē cōsideratio melioris. Un ppēde sanctorū
vita. Ultimū ē iudiciū dei animaduersio. qz de
us nullo mō patit supbos quin humiliet et cō/
fundat. P sal. Retribuet dñs abūdanter. s. pe/
nas faciētib⁹ supbiāz. et p; ex p;dictis. O ergo
charissimi caueam⁹ supbiam deo et angelis ac
oib⁹ creaturis odibilē. et humillime p;sterna/
mus nos. Rogantes xpm dñm nostrū vt det
nobis in p;sentia gratiā et in futuro glīaz. Amē.

Feria tertia post dñicā scōam. Sermo. xvj.
De supbia pessima qd sit. et d ei⁹ sp; et z filiab⁹.

Si autez se ex/
al/
q tauerit hūiliabit. Mach. xxi. et
in euāgelio hodierno. Verba sūt
xpi iesu qui suos discipulos et oēs nos sepe tā
verbo q exēplo monuit fugere supbiā et secre/
ri hūilitatē. pponēs penā supbie dicens. Qui se
exaltat. s. p supbiā in p;sentia: humiliabit s; i fu/
turo p penā inferni. Jē cōtrario. pponēs meri/
tum humilitatis dicit. Et q se humiliat exaltā/
bit. s. in celo. p;pterea et redarguit scribas et pha/
riseos qui vacabant supbie ambitioni et glorie
vane p omnia. vt p; in hoc euāgelio. Unde
de supbia pessima p;ter predicta adbuētia in
hoc sermone declarabimus mysteria.

Primū d; diffinitiois.
Scōm d; specificatiois.
Tertiū d; germinatiois.

A Circa p;miū de diffinitioe supbie inqrendū
est quō diffinit⁹ quid sit superbia vt cognosceñ.
melius scām⁹ ipam cauere. Ad quod notādū
q Aug⁹. xiiij. de ciuitate dei. diffiniēs d; Sup/
bia est puerse celsitudinis appetit⁹. vnde super/
bus dicit qui supra vult videri q est. fm Jsid.
lib. et bimol. Superbo em dicit quasi sup id qd
est iens vel vadēs s; extollēdo. Sed querit⁹
Quare appetit⁹ pprie excellēcie reputat⁹ peccat⁹
mortale et graue: cum hmoi appetitus pertinet
ab bonū virtutis et etiā naturalis ratiois: qz ho/
mo naturaliter desiderat pfectionē boni quod
cōsistit in quadā excellēcia et honorabili existen/
tia. **B** Rēspōdet ad hēc f; sanctū Thomā
scōa scōe. q. dxi. et in questiōib⁹ de malo. ac An/
thoninū. ij. parte. ci. iij. q appetitus pprie excellē/
cie quādo sit fm regulā recte ratiois. s; debitis
modis et medijs in operando magna et ardua
virtutis et scitatis opa: et ad debitū finem: iuxta
suā pditionē ad virtutē p;inet magnanimitatis.
Sicut per cōtrarium deficere et retrahere se ab
ope magno et honore sibi pporcionato timore
deficiēdi pertinet ad virtū pusillanimitatis. S;
quādo quis appetit ppriā excellētiā excedēdo
regulā recte ratiois supra suā cōditionē: vel nō
ad debitū finē: hoc p;inet ad virtū supbie. Sic
cū q; sacerdos veller agere ea q sunt tēporalis
autoritatis: et rusti⁹ ea q sunt iudiciarie vel res/
gie dignitatis. Jē sicut etiā cū pmi parēs vo/
luerūt fieri vt dñi. et mali āgeli noluerūt subesse
deo et ei⁹ regulā obediēcie. Et hmoi appetitus ē
pctm graue: imo p;re alijs graui⁹ mortale plib⁹
rōnib⁹ f; Anthon. vbi s. qñ aliquas ponam⁹
L Prima rō cōtemp⁹ et oppositiois. qz sup/
bus cōtempnit deū eo q nō vult subijci pceptis
et regulis ei⁹. Ideo assimilā diabolo Job. xli.
Ipse. s. diabol⁹ ē rex sup oēs filios supbie. Deni/
qz p;re alijs virtutis opponit se deo superbia. Un
Boet⁹ d; q cū oia vicia fugiāt a deo: sola sup/
bia opponit se deo. Parz in filijs nēroth: q cū
veller edificare turrim ptingēre vsq; ad celum
vt possent defēdi a diluuiō cōtra deū: de⁹ cōfū/
dit linguas eoz. Idē p; in Pharaōe superbo
bellāte cōtra deū. Scōa rō aggrauatiois. Nā
grau⁹ est a deo auerti et peccare ex superbia q;
prouit est in alijs pctis: s; auerti ex ignorantia
vl ex cōcupiscētiā vl ex fragilitate: qz per supbiā
plus hō iniuriat excellēti maiestati diuie quasi
appetēs equalitatē dei. Et cōtrariat⁹ p cetis cari/
tati dei. ideo ex suo genere supbia mortale pec/
catū est. Vñc etiā ē q vñq; pctm qd sit ex
superbia reputat⁹ graui⁹. iō ipm ē grauissimū.
Nā fm Arestorelē. j. posterior. Propter quod
vñquodq; tale et ipm magis. **D** Tertia
ratio permissiois. qz minora mala permittunt

propter maiora euitanda. Iuxta illud *Phī in thopi*
as. Inter duo mala min⁹ malū est eligendum.
Sed in remediūz pccī superbie sepe videm⁹ q
deus pmittit hoīez ruere in peccata alia turpia
Quia vt beat⁹ Grego. in moralib⁹ dicit. Deus
pmittit etiā spūales viros cadere in luxuriā: vt
recognoscant ipī suā supbiā. z sic humiliētur.
Ergo sequit⁹ q superbia grauis ē. Exemplū in
vitali patrū de quodā rāte scitatis vt quotidie
pasceret ab angelo. Quisq⁹ superbiere cepisset in
se ita fuit deuic⁹ a stimulo carnis q ad seculū
fugere cepit p perficiēda luxuria. sed in via apd
duos germanos religiosos hospitatus dū ad
eorū instantiā eos instrueret in se reuersus pe
nitentiā egit. Quarta ratio aīatōis. scz dmonis
Nam diabol⁹ in nullo sic pōsternit sicuti hu
militer. ita in nullo plus animat⁹ z cōfidit vince
re hoīem q in superbia put dicit Aug⁹. li. d. pe
nitentiā. Unde legi⁹ etiā exemplū in speculo exē.
di. vi. exēplo. xxvii. ex. Cesarij dialogo q cū qui
dā magne opinionis monachus virgo corpe
vellet a quodā obfesso demonē eicere: demon
rēdit. Istius nō timco castitatē nec opa. super
bus est enī. ergo. zc. Ergo carissim⁹: o xpcia
ni dīcite deestari supbiā.

E Circa scdm de speciebus superbie Notandū
q fm Grego. xxiij. moral. que sequuntur docto.
superbia habz qtuor species in quib⁹ est pccm
moralē fm gen⁹ quādo fit fm deliberatōez ra
tionis vt dicitur Antho. vbi sup. alioqñ si non
fiat deliberate venialis ē supbia. Nā qñ homo
nō vult subijci deo z regulis ei⁹ deliberato ani
mo mortale est. vt patz ex p̄dictis. al⁹ mot⁹ su
perbie dū eis ratio nō cōsentit deliberate venia
les sunt. Species autē supbie a Greg. enūeran
tur z sūt cōfiteēde. Prima species cū q⁹ extimat
bonū quod habz a seipso habere. Hoc declarat
sica doctoribus z in āgelica sūma atqz Antho
nina: q ex quo recta fides tenet q omīa bona
sunt a deo auctore Jaco. j. Omē datū optimū et
z omē donū pfectū desursum est descēdens zc.
aliud tenere infidelitatis esset. Sed q aliquis
ppter inordinatū appetitū. p̄rie excellētie ita glo
riet⁹ de suis bonis ac si ea a seipso haberet b̄ p̄i
net ad supbiā. vt quādo q⁹ bonū naturale scz
ingeniū fortitudinē pulchritudinē z hmoī. vel
tēporale vt diuitias potētias honores dignita
tes z hmoī. vel etiā spūale vt sapiētiā p̄dicatōez
p̄phetiā gratiā z hmoī sibi attribuit q̄si a se ha
beret nō a deo hoc ē supbia. sicut fecit Anthioch⁹
quia se extimauit nō a deo q potētate haberet
in iudeos. Sic multi ex supbia elati sunt intrā
rum q extimāt se habere diuitias dignitates z
hmoī ex sua industria non a deo. Siliter q sa
piētes sunt vel bene p̄dicāt vlt p̄phetant z hmoī.
Scda species supbie est cū q⁹ bonū qd habet
asscribit a deo suis p̄p̄is meritis obtinuisse vlt
obtinere. Unde supbus extimat q meritis suis

bona q habet a deo acq̄sierit. s. diuitias et alia
p̄dicta. Et supbo videt⁹ q de⁹ sit sibi obligatus
z illud ad Titū. iij. Nō ex opibus iusticiē q̄ feci
mus nos: s; s; misericordiā suā saluos nos fecit
Tertia spēs cū quis iactat se habere bonūz qd
nō habet vel apd se existimat: aut plus habere
q̄ habeat⁹ vitate. vt prudētiā magnā in agēdis
vel industriā aut ingeniū aptissimū vlt sciētiā
vel se sanctiorē putat. ppter bona opa. Quarta
spēs est cū despectis cetis singularit⁹ vult vide
ri. scz tanqz melior p̄re alijs. sicut scribit Lu. xviij
de phariseo dicēte. Nō sum sicut ceti hoīm. zc.

f Circa certū de vitijs q nascunt⁹ ex germine
supbie tanqz ex radice Nota q q̄uis generalit⁹
ex supbia habeat⁹ oriū oīa vitia. vt dicit Grego. 2.
Propterea Cassiod. sup psal. xviij. ait. Supbia
ex āgelo diaboli fecit et hoī mortē intulit: oīm
maloz mī: scelez fons: vena nequiciē. hec ille.
Tamē specialit⁹ ex supbia nascunt⁹ filie crimino
se. vt p̄z p doctores. Prima ē scilicet ābitio. Scda
vana glia. Tertia p̄sumptio. Quarta excessus cu
riositatis. Quinta rixosa cōtēctio. Sexta benefi
cioz ingitudo. Septima irritio. Octaua alio
rum temerariū iudiciū. de quib⁹ cōfiteūdū est.
Et ideo alibi de certis eaz vt videbit⁹ necesse po
pulo tractabim⁹. Nec ad p̄ns sufficiāt. Et p̄ si
nali cōdudam⁹ q oīs homo diligēt⁹ dz caue
re superbiā in singulis spēbus z filiab⁹. qz de
semp destruit⁹ z confudit supbos. Unde beata
xgo dicit Lu. ij. Deposuit potētes de sede z ex
altauit hūiles. Itē legi⁹ exēplū etiā in Antho
nina vbi s. q dū quidā doctor magn⁹ legeret
eplā Pauli. z ex supbia dixit q meli⁹ intelli
geret q̄ ipse Paul⁹ apls. statim de⁹ cū sic puni
uit q oblit⁹ ē penit⁹ oīs sciētie: ita vt nec litterā
cognosceret. Rogem⁹ q xpm. zc.

Feria quarta post dñicā secūdā Sermo. xvij
de ambitioē q nascit⁹ ex supbia.

Revoluerit in

q ter vos p̄mus esse: erit vester finis.

Matth. xx. z in enāgelio hodierno
verba sūt saluator⁹ n̄rī: in qbus rep̄bēdit z p̄su
tauit ac fugiendū docuit ābitiois vitii p̄culo
sum. Cū em̄ xps p̄dixisset suā passiōē z resur
rectionē. putā. ilico xpm in mūdo regnaturū
mūdiatit filij zebedei iohānes z iacob⁹ q̄sierūt
per m̄is in cēssionē habere p̄matū sup cetos ī
regno xpi: vt vn⁹ ad dexterā sederet ali⁹ ad sinis
tram. sapiebāt em̄ adhuc aliqd terrenū atz car
nale. z de hoc etiā alij discipuli adhuc carnales
idignari fuerūt. Propterea xps dñs hūilitat⁹ m̄g
redarguit taz illos duos di. Nescitis qd petat⁹
z oēs alios vt ābitioē p̄sidiēte z honoris cui⁹
tarēt admonuit. patz in enāgelio. Itaqz de ābi
tionis vitio. ppter qd multi periclitant⁹ tria m̄y
steria in b̄ fmone declarabim⁹.

Feria. III. post dominicā. II. quadra.

Primum de culpabili offensione.

Secundum de mortali gravatione.

Tercium de eius mali abominatioe.

S Circa primum de offensione culpabili ambiciois. Querit unde ambitio reputat offendere deum culpabiliter et graviter. cum enim honor sit primum virtutis. iij. ethicorum. secundum saltem virtuosus potest licite ambire honores. quod quilibet licite potest appetere illud quod sibi debet per primum. mixtum est quod per bonum viro non liceat honorem appetere: cum etiam ut idem philosophus vii. topicorum dicit quod omnes homines honorem appetunt. Sed ad hoc respondet secundum fratrem Angelum in summa quod secundum honorem bene potest licite appeti quando non propter se ipsum homo appetit honorem sed ad gloriam et laudem dei. vel propter salutem animarum. et sic soluit obiectio. aliter autem appetere se per primum propter inordinationem. Unde secundum Alex. ij. pre. sume. et Thome. ij. q. cxxxv. ambitio diffinitur sic. Est inordinatus appetitus honoris vel potentie vel dignitatis. Et quod inordinatus appetitus opponitur ordinato. secundum ambitio per primum est. et hoc declaratur ex triplici ratione.

Prima ratio originationis.

Secunda per variationis.

Tercia de inordinationis.

Prima ratio originis. quod a pessima radice patitur. Nam Augustinus. li. de vera religione dicit: quod ambitio procedit ex superbia et cupiditate. que sunt gravia peccata. sed quod omnis arbor mala fructus malos facit. Matth. vij. secundum sicut fructus est isecus quod ex isecra radice vel arbore generatur. ita et accubum humanum qui procedit ex peccato oportet quod sit per primum. hoc Alex. Secunda ratio per variationis. quod generalis regula est quod omne illud est per primum mortale quod pertransit directe charitati dei vel primum ut patuit secundum dñice. sed ambitio est inordinata. vii. j. Cor. xij. Charitas non est ambitiosa. ubi glossa dicit. id est non vult alijs preponi. charitas enim diligit primum sicut seipsum. et ideo non vult primum subiacere sibi sed socium esse. imo appetit servire primum et non sibi servire. sic filius hominis non venit ministrari sed ministrare. Denique ambitiosus facit etiam deo iniuriam per charitatem dum vult dignitatem vel honorem aut presidenciam ab homine. quod sicut iniuria faceret regi quod sine regis consensu ab aliquo velleret potestatem in regno ut esset loco regis. sic quod dignitatem querit ab aliquo alio quam a deo. Heb. v. Nec quisque sibi sumat honorem sed qui vocatus a deo. **H** Tercia ratio inordinationis. quod secundum Thome. ubi super. honor ordinatus debet exhiberi pro reverentia excellentie virtutis vel dignitatis hominis. hoc autem quod homo excellit alium hominem non habet homo a seipso. sed est quoddam divinum in condonum a deo datum sibi. ideoque ex hoc non debet sibi principaliter honor. sed deo cuius est et a quo. Item hoc quod homo excellit datum a deo homini propterea ut alijs presit. propterea non ordinatus appetit homo honorem vel presidenciam nisi appetat propter deum et defensionem. vel utilitatem aliorum. et quod ambitiosus inordinatus appetit. quod non propter primum. ideo ambitio per primum est. et eo ipso quod appetit se

indignum honori reddere vel presidencie. quod eo ipso utriusque est et primum quod non est dignus honore. iij. ethicorum. Exemplum secundum Bernardum. de ymbrā que insequere fugit. et fugiente sequitur. Propter. j. q. j. c. principat' dicitur. quod ambitio ad plationem etiam si sanctus sit reprobat.

I Circa secundum de mortali gravatione queritur. Utrum ambitio semper gravat hominem mortali. Respondetur secundum Antonium. ij. pre. ti. iij. ca. v. et etiam in Angelica. quod non semper sed appetitus honoris vel presidencie vel potentie inordinatus est secundum triplicem. et sic gravare potest mortali. Primo quando appetit honorem de excellentia quam non habet quod est appetere honorem supra suam proportionem: ut si malus vult honorari tamquam bonus vel ac si ecclesiasticus et tamen nil curat de virtute. vel si consideret regimen presidenciam que non debet nisi virtuosus: ut est platio ecclesiastica. Unde per generalem regulam tenendum est secundum Angelicam. quod qui appetit aliquid beneficium ecclesiasticum vel etiam officium seculare aut principatum sciens se indignum ad illud ratione criminis vel ignorancie et inordinatus. peccat mortaliter. et ideo. quod deliberare vult quod lex prohibet. di. lxj. miramur et alibi. Secundo quando appetit honorem per illicitam mediam vel periculosa. puta quando quis appetit plura beneficia ecclesiastica extra casum licitum mortale est. patet extra de prebendis ar. ca. quia intantum. Item si etiam licitum tamen simoniacum vult acquirere. similiter si appetit tale officium seculare quod est periculosum. ut sunt thelonia iniusta vel exactioes et officia usuraria et inordinatus. Tercio quando appetit fine illicito sed quod in ipso honore constituit finem non referens ad honorem dei vel utilitatem aliorum. Unde si quis appetit dignitatem que habet curam animarum vel etiam aliud beneficium principaliter propter honorem videtur mortaliter. similiter si appetit officium seculare principaliter propter honorem vel principatum. patet quod cumque mortale committere per consequenda tali potentia vel honorificatione mortale per primum est. et sic patet. sed magnanimitas virtuosus renouat ad honores ordinare. cum quis virtuosus accipit plequitur intendens principaliter ex illis honorare deum vel servire deo et perdesse primis. sed ex consequenti sibi pueniat honor de quo gaudet et contentatur. Ex istis patet quod ambitio pertransitenda sit.

R Circa tertium de abominatioe. Notandum quod ambitiois vitium abominandum est et fugiendum propter tria.

Primo quod multa crimina inducit.

Secundo quod quietem mentis tollit.

Tercio quod omnis iustus illud fugit.

Primo inquam. quod multa crimina inducit. Nam Antonius. ubi super. allegat quedam philosophum dicentem sic. Hoc maximum malum habet ambitiosus quod non respicit deum vel se vel alios. sed per fas et nefas et per mille pericula ad dignitatem tendit quam appetit. mentis. adulat. humilitatem simulat. nulli parcat etiam suorum ut solus regnet. nam propter hoc Romulus occidit fratrem Remulum ut solus regnaret. Similiter Arbila occidit fratrem suum Budam quod civitatem suam nomine budam noverat. Item in illis cesar plima bella gessit propter plures occasus: ut sibi imperium usurparet. Item ma

gnus Alexander ex abítioe multa bella fecit: pre-
terea Absalon pñm pñm dauid de regno eiſce
re voluit. vxoresq; illi publice cognouit z ma-
le ipſe in quercu pñdes occubuit. ij. Reg. xvij.
Itē Bethalia vt ſola regnaret oēs filios regis oc-
cidi fecit pñr Joas abſcōditū. iij. Reg. x. Qd
poſſit enūerare qñra mala fecit ambitio. Scōo
qz mētis qñtē tollit. Unde Bern. li. iij. de pñdes
ratioe ad Eugeniū dicit. O abítio abítioe crux
quō oēs torques z omīb; places. Nil acrí cru-
ciat. nil moleſtius inquitat. et nil apd mīſeros
mortales celebrū negocijs eius. hec Bern. pp/ſ
ea fugiēda eſt ambitio. Tercio quia omnis
iuſtus illd fugit. patz hoc pñmo in dñō ieſu q
fugit cū cū veller facere regē Joh. vj. Itē Moy-
ſes cū dñs veller cū mittere vt eſſet dux ppli iſrl
excusauit ſe. Exo. iij. Et Hieremias cū mittere
tur ad annūciādū ſuper regna et reges. Rñdit
a a dñe deus neſcio loqui. Niere. j. Itē Mar-
cus euāgelista pollicē apurauit ſibi vt ſacerdo-
tio reprobo haberet. Et Greg. magn⁹ fugit euz
in papā acclamaret. ſic innumerabiles iuſti am-
bitioe deſtati ſunt. Rogem⁹ ġ dñm. zc.
Feria qñta poſt dñicā ſecūdā Bermo. xvij.
de vana glia pōpaz variāz z pñm i ornatu.

Quomo quidam

b erat diues z induēbat purpura z
byſſo. Lu. xvj. z i euāgelio hodie.
Verba ſunt dñi ieſu. q in h diuice
plima vitia inſinuat. pñr q dñatus ē. Nā pñ-
mo inſinuat q erat valde ſupb; pōpofus z va-
neglioſus in hoc q dñ. qz iduebat purpura ſz
ad pōpā glie ſue. Scōo q erat carnalis z deli-
cioſus in h q dñ. Et byſſo inducū p dñicjs car-
nis. Tercio q erat gulioſus. qz epulabat iquit
ſplēdide. Quarto q patis lingue erat plen⁹ ſz
mēdacjs iactātijs falſidicjs detractiōib; pñ-
rjs z hmōi. ideo dñr xps q in lingua cruciabat
acri⁹ in q refrigerari petebat. vt h dñat Bern.
Deniqz qñto q erat imiticoz paupib; qz La-
zaro mēdico nec micās dabat. vt hec patet i euā-
gelio. Exq aut diues iſte dñat⁹ inter alia vitia
denorat de pōpa vane glie in veſtū ornatu. de
Beria myſteria in hoc ſmone declarabim⁹.

Primo de deſtabilitate.

Scōo de mortalitate.

Tercio de variēte.

1 Circa pñm de deſtabilitate pōpaz in ve-
ſtib; z ornatu vel apparatu. Notādū q pñs
ſunt cōſideratōes que corda hoīm retrahūt ab
affectiōe pompe z hmōi vane glie in veſtib; vel
ornatu z deſtati faciūt. ſicut hortat etiā ſcriptu-
ra Eccl. ij. Inveſtū ne glieris vnq; nec in die
honoris tui extollaris ſz in ſupbia pompoſaz
z hoc pro alio themate. Prīma pñſideratio eſt
pñmortalis oſtenſio. qz deus cū hoīm creauit
pñcioſam aiām ei⁹ ad imāginē ſuaz factā ſub

vili carnis ſacco abſcōdit ad oſtendēdū q cor-
pus nñm vile nō debet pñcioſum tegumētū ha-
bere. deniqz deus qñ elicit pñmos parētes d pa-
radifo nō fecit eis tunicas ſericas: ſed pelliceas
de pellib; ſz animalū Gen. iij. vt cognoscerent
ſe ſimiles beſtijs effectos. z viliter iduēdos ad
regendū nuditatē z frigus arcendū. Sed vnde
adinuente ſunt tot pñcioſe veſtes modo. Rñdet
Anthon. florē. pre. ij. ti. iij. ca. v. q adinuēit pñ-
ſumptio nouitatū que eſt filia vane glie z vani-
tas hoīm q prius pñnos lancos et lana omīū
z fecit. Poſtea ſcōo lineos in mollicie carnis ex-
corticiō herbaz adiūxit cōtērendo his nō cōtē-
ta Tercio ſupinduxit ſerica ex ſtercorib; hmōi.
Quarto adiūxit varia ex pellib; murū. ſ. her-
mellinis ſabellinis vulpinijs z hmōi pñcioſis
Poſtremo addidit gēmas aurū z argētū ex va-
nitare. ſed timēdū eſt q in inferno cū reprobis
dicāt tales illud Sap. v. Ne nobis qd profuit
nobis ſupbia aut diuitiaz iactātia qd cōtulit
nobis. M Scōa eſt hēcundialis cōſuſio.
quia ſm veritatē homo deberet potius hēcun-
dari z erubere de veſte q gliari. quia veſtis ē
ſignū pcti parētū nñoz. pñr qd introductus ē
vluſ veſtū. vñd Bern. Qui gliatur de veſte ſi
miliſ ē ſuri glianti de cauterio vl aurū abſci-
one. Itē Builbel. in ſūma vitiōz dñat. Sic ad
gliaz loripedi nō cedit q pedē lignēū habz: etiā
ſi ipm pedē lignēū depingeret vel deauraret. cū
ſit remediū infirmitatis. ſic nō eſt ad veram
gliam ornat⁹ veſtū ſed ad confuſionē hoīs. qz
ſignū ē q homo habet ex pctō turpitudinis cru-
beſcentiā Gen. iij. Tercia ē diuinalis dñono-
ratio. qz per hoc q ſi homo ſe ornat. oſtēdit qñ
deus nō ſatis bene z pulchre fecerit hoīm. z ſic
iniuriā facit deo. Ideo Innocēti⁹ de uilitate. ca.
lv. dñat. Artificialis ſpecies hoī duz ſupduat
ſue in fucatiōe ſiue in veſte hoīs artificū artes
ſupare cōtēdit creatoris. N Quarta cōſide-
ratio eſt irratiōalis inſatiatiō. Nā ſatiūtas or-
nandi ſe oſtēditur ex multis. Prīmo qz aiām
pñcioſiſſimā ornare nō curāt. z tamen vilē ſaccū
ſtercorz ſz corpus magnis expenſis ornat vt
alioz oculos in aspectu ſtercorz taliū paſcant
a qbus ſz ſtercorib; corpoz nil aliud qñ hmes
z ſpentes hereditabūt. vñd Builbel. in ſūma.
allegat q quidā phus cuidā militi turpia hba
pñferēt ait. aur veſtes aureas depone. aut teipm
mūdiciē tuaz veſtū conforma. Alius qz dixit.
Valde mirabile eſt q hoies maiores hñt oculos
qz ventrē z ora. qz pro oculo ſz vñdeatū
gliōſi i veſtib; multas expenſas perdūt: ſed pro
ore famelico z vñre ac aiā mñ curāt. Scōo
facti ſunt tales vt Seneca. iij. eplā ad Luallū
dñat. Quēadmodū ſtultus eſt q equū emptus
rus nō ipm aſpicit ſed ſtratu z frenos. ſic ſtul-
tiſſimus eſt qui hoīm ex veſte exiſtimat. zc. ſic
eſt in pñſito. Tercio quia ſtultus eſt qui

Feria. VI. post dominicā secundā

ad mortē dānatus qui cū duceret ad suspēdiū potius cogitaret de ornatu vt fericiis funibz supēdatur qz quō aīam a mortē tali liberaret. sic in pposito. qz vt Aug. dicit. Nil aliud est tēpus pēntis vite qz quidā cursus ad mortē. Ergo demētia sūma vane glie. Quinā pōsideratio est ruinalis occasio qz ornat⁹ van⁹ multos ad lasciuīam puocat z occasione pber ruine aīaz. Un cōsideret hō qz vt Greg. dicit. tot mortibz dign⁹ est z tot penīs iferni. quōt aīabz pber ruine occasiōz. extra d iūrijs z dāno dato. ca. Si culpa. Qui occasione dāni dat. dānū dedisse videtur. z talis fort⁹ dānat qz occasione corpālis mortis daret. Exēplū narrat Anthon. vbi sup de quadā comitissa quelicet erat liberalis ad oēs paupes z orationibz dedita s; i ornatu vana. z post mortē appuit cuidaz deuore mulieri sibi familiari hīs caput plenū serpētibz mortuū dentibz. z dixit se dānatā ppter ornatū capitis.

Q Circa scōm pncipale de mortali culpa. qrit in qbz casibz sit licit⁹ viri vl mulieris ornatu. ac etiam alioz scz domoz z suppellectiliū cultus. z in qbz illicit⁹. Rñdet fm fratē Angelū de clauas. in sūma z docto. qz ad b vt sit licitus requirunt pncipua sex. Primo recta intentio. nā si fiat ppter libidīnē idubitatē mortale. z si ppter supbiā vel aliā causāz q est pccm. tale erit qle pccm itendit. Nā fingere pulchritudinē nō licet. s; occultare turpitudinē licitū est nisi talis occultatio fieret itētiōe praua. Un ppter causā rōnabilē etiāz fucare moderate licet. vt qñ p b aliq turpitudine i facie nō naturalis s; ex ali qua egritudine accidēs occultat sic dicit Tho. ij. q. q. dicit. z i Anthon. z pferit vt iuges sibi mutuo placeāt scz vir vxori z ecōuerso. Itē cū mulier innupta ornat se vt placeat alicui acd pte cā in vxorē nō est pccm. z similr cū qz se ornat vt nō sit in pēptū honestis psonis. s; fucis vt vir sit sine pccō fm Alexā. iō tū⁹ est cauere vt in angelica. Scōo requirū honestatis obseruatio. vnde qñ aliqui vestimēta breuia portāt sic qz turpia virilia apparēt. vl in mulieribz pccō z mamille vident. tales nō excusant a mortali qñ notabilr excedūt. nisi aliq ex necessitate hoc facerēt aliqui. vel intra domū suā corā ppiā cōiuge quis faceret. beclatius in Angelica.

Tercio requirū psonē cōueniētiā z peditio. nāz aliū habitū debet hēre religiosus. aliū clericū. z similr aliū vir aliū mulier. vñ qñ sine legitima causa mulier ornaret se veste virili vel vir veste muliebri peccaret mortāl vt pēz ibidē secus si causa legitima. Quarto requirū moderatio. nā in supfluitate notabilr excessiua tā q ad multitudinē z diuersitatē qz quo ad pccōsitatē et curiositatē pccm est mortale vt cōiter volūt doctores. z iste excessus cōsiderari debet fm Alexā. ij. q. fm cōsuetudinē z morē patrie vel terre illius z fm nobilitatē psonē. z dignitatē officij. ita tñ

in oībz intelligē. qz assit intētiō sancta. Quin to vteatē nimia sollicitatio z scādalificatio. nāz si qz nimis sollicit⁹ ē circa ornatū z pompā vt ppter hoc dimittat necessaria ad salutē. vl nō curet qz cūctē scandalū ruine in cōcupiscētiā mortale est. Sexto vt nouitatis caueat ad inuētiō que scz lasciuā est; puocatiua. hec etiā Anthon. in cōfessionali.

P Circa tertiū de varietate pompaz. Notandū fm Anthon. ij. parteybi s. Multi sunt z varij modi peccādi in pōpis z ornatibus. Nā pmo aliqui glīant in vestimētis z fūca pulchritudinis vt dictū est. Scōo aliq i equis z eqtaturis z apparatu in illis. s; aduertāt qz angel⁹ dñi de hoc redarguit heraclū impatorē cū crucem xpī portaret in hīrlm z porras clausit achūilz tatē xpī super asinā sedētis in exemplū pposuit. Tercio aliq glīant in cōiūtijs z valis aureis z hmoi. s; aduertāt qz diues epulo splēdide epulans dānatus est. Quarto aliq in edificijs z palacijs. sed aduertāt maledictōz dei. Niere. xxiij. Ne qui dicat edificabo mihi domū latā z spaciōsam. Quinto aliq in nobilitate generis z potētia ac diuitijs. sed aduertant illud Apoc. xviij. Quantū se glīficauit tantū date ei tormentum. Ultimo aliq glīantur in lectis z lectisternijs. s; audiant ve maledictiōis eīne a deo Amos. vi. Ne vobis q dormitis in lectis eburneis z lasciuitis i stratis vris. Deniqz tales aduertāt qz vt Aug. dicit. xps lectū suū in quo dormiuit p mortē scz crucē in testamēto dimisit discipulis. q g vult cū xpo qescere in celo iaceat in crucē lecto moriat in cruce si vult xpm videre. considerent etiā tales qualē lectū habebūt i futuro. Sicut exēplū narrat Anthon. ibidē. qz frater qdā vili tās quēdā mūdantū scolarē cōpatriotā suū: vldit in illi⁹ camera pōpā lecti delicati z ait ei. La rissime recorder⁹ qd dicit Esa. xliij. de talibz. Lōcādit cadauer tuū. s; in morte. sub te sternet tinea z opimētū tuū erūt vermes. Et h bñū adeo impressum ē cordi illi⁹ qz nō potuit qescere: s; religionē intrauit. Rogem⁹ xpm. zc.

Feria sexta post dñicam secundā Sermo. xix. de pccō cōtētiōis q nascit ex vanitate superbie.

Nlos male per

m det z vinea suā locabit aliq s agricolis. Matth. xxi. z in euāg. bodier. Hāc sentētiā ptulerūt cōtra seipos iudei z xps dñs approbauit eā tanqz verā vt dicit Lys. Luz em sacerdotes iudeoz scribe z pharisei puenis sent cōtra xpm z supbiā pleni ac inuidia cōtētiōse agerēt q dñz. ipe dñs xps pposuit eis pabolā d vinea locata agricol. qz fuos dñi occiderūt. z heredē. sic fecerūt iudei. pphīs dñi z cādē aplīs ac ipm filiū dei xpm occiderunt. Interrogauit

ergo xpus dices eis. Cū venerit dominus vince. id ē ecclie scz ad iudicādū quid faciet agricolis. Rūderūt malos male pder. z hoc fecit p roma nos perden. iudeos. z vineā. i. eccliaz suā tradi/ dit alijs. s. discipulis z cōuersis ex gentibz. prz in euāgelio. Ex quo autē hec pestis vinosa superbe cōtētiōis ex vana glia nascit. z est valde picu/ losa ac dānabilis. ideo d ipa vt cauere studeas/ mus tria mysteria hoc fmonē declarabim⁹.

Prīmū dī effugatiōis.

Scdm dī diuersificatiōis.

Tertiū dī circūspēctiōis.

Itē aliud thema p hoc pōt poni illud Phil. ij. Nihil facietis p cōtētiōē neqz p ianē glia. Nota q cōtētiō litigatiōis repzebēfibilis ē z fugiēda ppter plures ratiōes. Primo ppter assimiliatio nē nā cōtētiōsus assimilāt diabolo. vñ Aug. vt allegat in sūma vitiōz dī. q vīz nihil est ita sile actibz demonū qz litigare. Rō quia sic dia bolus semp supbe z ptiācter cōtradicit deoz. suā sentētiā fallam defēdit sic ralis. zc. vñ Pro uerb. xviij. Semp iurgia qrit malus scz homo. āgelus autē crudelis mittet cōtra eū. Lira. s. vt a iudice occidat tanqz seditiosus. Exēplū etiāz habem⁹ de iudeis quibz ait Moyses Deuso. xxxj. Scio cōtētiōē vestrā z ceruicē durissimā z adhuc me viuēte semp cōtētiōse egistis ptra dñm. quāto mag⁹ cum mortuus fuero. s. quia cōtētiōse cōtra xpm egerūt. vnde tūc omīs inē/ feci sunt in deserto deo ordināte q crierant de egypto pter Josue z Laleph fidelibz. z post xpi aduentū oēs sunt p romanos partim occisi p tim captiuati. R Itē inter bestias assimila tur fm comestorē in sūma ipi canī. Nā si queri tur. Cur vel vnde est q canis statim vt strepitū audit vel sentit alicuius latrare incipit. Rūdet magn⁹ Alb. de aialibus. q ex innata sibi melā colia canis statim vt sentit aliqd latrare incipit nō cōsiderās siue sit amīc⁹ siue inimic⁹ vñ extra neus sit ille de quo scz latrat. sic facit homo cōtētiōsus. statim em vt fatuus canis postqz ali/ qua vba audierit loqui incipit z cōtēdere. non curās an sit ad ppositū vel nō. hec comestor. Fu ge ergo o homo zc. Scdo fugiēda ē ppter per/ turbatiōē. qz hō cōtētiōsus alios pturbat in se pturbat. Prouer. xvi. Homo puerius susci/ tat lites. Et rō. qz in seipso cōtradictiōes habet carnis ad spm. z vitiōz cōtra se cōtēdētū. nā cōtētiō signū est q talis sit carnalis z caro non obedit ratiōi. s. Cor. iij. Cū sit inter vos zelus z cōtētiō nōne adhuc carnales est. S Pro/ inde Egidius de roma. li. ij. pti. j. ca. viij. tractat qre mlieres plus qz viri sūt cōtētiōse z in ligā do pseuerāt. Et rūdet. qz in eis minus viget rō q posset hoīes retrahere. s. si qnqz retrahunt h est ex recundia. Itē fm alios qz vir factus ē im mediare d terra. sed mulier de costa viri. si autē

costa cōcussa fuērit sonat. nō sic ē de terra. g zc. Pro exēplo ptra hec in vitas parz quidā pater remediū docuit di. Si qz loquit tecū de qcuqz causa noli cōtēdere cū eo. si bene dicit dic bene. si male dic. tu scias quid loqris. z sic mens tua erit pacifica. Tertiū ptiō fugiēda est ppter vitiō rum deriuatiōē. ab ea em sepe deriuatur plu/ rima scādala odia dissensiōes rixē. z qnqz post verba venit ad vbera. z aliqñ tota cōstas turba turvqz ad sanguinis effusiōē. Eccl. xi. Ab vna scintilla auget ignis z a doloso auget sanguis Un phus. v. politicoz. ca. vij. docet q ptiōes in qlibet policia sunt sūme vitāe tanqz cōmū nitaris destructiue. Ob quot pncipes z milites inter se dissiden. z cōtēden. mouet bella in qbz sequit pauperz oppressio z plura mala. Neū iā impletū videm⁹ illud Ps. Effusa est ptiō su per pncipes z errare fecit eos. Lira. id est iusto iudicio de⁹ pmissit errare illos i inuio deuādo a iudicio rōnis recte. znō in via. s. dei esse que est via caritatis z mādatorz a qua deuāt. Quar/ to fugiēda ē ppter acquisitionē. s. honoris dignē z grē dei ac glorie. nā Prouerb. xx. dī. Honor ē hōi qui separat se a cōtētiōibz. Itē Roma. xij. Nō in cōtētiōe z emulatiōe. s. abulenti. sed in/ duim⁹ dñm iesum xpm imitādo eius hūilitatē z sic habem⁹. in aia xpm p grām. zc. de hoc exem plū in fine fmonis.

T Circa scdm de diuersitate cōtētiōis Notā/ dū q cōtētiō prout est vitiū ppte diffinitur fm Alexā. in. ij. sūme. z in Angelica sic. Cōtētiō est impugnatō vitatis cū ptiōe clamoris. vñ nascit ex vana glia supbie. qz vult vincere cū da more ppter apparere. z pōt fieri diuersis modis z causis. Primo mō p defēsiōē vitatis pōt fieri ptiō. qz vt scribit. xlvj. di. In pncipio. Rusti/ coz arrogātia garrulitate putat auctoritatem. Un qñ p herencos qz nō pcederet rustici scāda lisarent i tali disputatiōe. sic narrat fuisse craco uie in disputatiōe cū hūcatis corā rege. qz mgt kozlingki sagaci vboz mltitudine z argumē toz cōuicit. z hmoi ptiō meritoria est vt dicit Anthon. ij. pte. Scdo mō pōt fieri cā correctio nis s. Alex. nec ē ptiō qñ sic nece ē frēz corri/ gi. Tertiū pōt fieri cā disputatiōis vñ eruditōis z h lz nō sit ptiō si fiat mō debito pōt m ibi cō currere veniale ptiō ex inordinato clamore vel ex aliq titillatiōe vane glie vñ honoris sicut legit de aplis. Luce. xx. q facta est cōtētiō inter eos qz eoz videret esse maior. U Quarto causa emulatiōis sicut discipuli Jobis cōtēdebāt de suo magro. s. baptista. z de xpo. sic z mō ptiō ē aliqui de religiosis z eoz fundatoribz vel d do ctōribz z pdicatoribus. z hoc etiā licet sit venia/ le de se tamen sepe cōcurrūt mortalia. puta des tractiōes z huiusmodi. Itē simile est de illis q pferre cōtēdunt aliqū sanctū in celo alijs. Ultio pōt fieri cōtētiō causa male litigatiōis vt

Babbato post dominicā secūdā

cum qđ cōtendit cōtra fidē vel p̄tra bonos mo-
res v̄l p̄tra veritatē notabilē p̄ctm mortale est.
Si autē cōtenderet cōtra veritatē aliquā in his ī
q̄bus nullū esset piculū z ex qđā leuitate nō ēt
p̄ctm mortale. Itē si quis etiā in notabilē iniū-
riā vel dānū p̄mi p̄tenderet sicut faciunt sepe
aduocati z p̄curatores vel litigaret cōtra iusti-
ciam mortale p̄ctm est sciētē talia facere. O er-
go homo discite talia confiteri zc.

X Circa terciū de circūspectiōe. Notanduz
q̄ recolligēdo ex scripturis plura sunt genera
hoiūz que valde circūspecte debet hō obſuare
vt nō cōtendat cū talibz. Primo cū diuite et
potēte Eccl. ca. viij. Ne litiges cū hoīe potēte ne
forte incidas ī manū illius. nō cōtēdas cū viro
locuplete ne forte ecōtra p̄stituat licem tibi. hec
ibi. Scđo nō est p̄tēdendū cū verboſo garri-
ente Eccl. viij. Ne litiges cum hoīe linguato ne
struas ī ignē illi ligna. hoc est fomenta rixe
amplioris. Tercio cū pestilēte ifamāte. quia
talis cōuitia z ifamatoria obprobria obijāt ti-
bi. Prover. xxiij. Ne cōtēdas cū pessimis. 2y-
ra. icorrigibilis. y. Nā talis z si tūc nō dī-
cat ifamatoria postea dīc. Sicut de lupo p̄bs
viij. de aīalibz dīc. q̄ cūz maxime irascit dīſſi-
mulat z se īnuadentē abire p̄mittit ac si nō artē-
dat quousqz īmp̄meditaciū illuz īueniat z tunc
eum occupat ne euadat. Quarto cū vxore non
tacēte p̄fertim corā aliquo p̄ſente. nam sepe scā-
dala cōtinent iter patrē z filiū. z iter fratres vel
viciōs. p̄pter p̄tētiōes mulier. s̄z vir sapiēs rō-
ne debet vti nō litigio. z vnusqz debet suā cor-
rigere ī ſecreto. iuxta illd apostoli. Lū patiētia
ſupportātes īnuicē ī charitate. Ephe. iij. Sic
em̄ meli⁹ scādālū alioz cauēt z par tenet. Quā
magnī meriti ſint plures ſine cōtētiōe viuēti.

Z Exemplū legit ī vitāspat̄z q̄ scō Ma-
chario orāte vox īſonuit ad eū dicens. Nōdū
ad mēſurā pueniſti duarū mulierū habitantiū
ī prima ciuitate. vnde Machari⁹ veniēs iter-
rogauit illaz p̄uerſationē. Reſpōderūt q̄ erāt
mulieres duorum fratrum z quīdecim annis
ſimul habitāti. nec verbum cōtētiōis neſci-
tū cōtriſtaciōis vnqz ſibi īnuicē fecerant. h̄ au-
diens Machari⁹ edificat⁹ reſeſſit. Rogem⁹
ergo chriſtum dominum zc.

Sabbato poſt dñicam ſcđam Sermo. xx.
de ſupboz īgratitudine ad deū z ad hoīes.

Dolescētior fi

a lius p̄gre p̄fect⁹ est ī regione lō-
ginquā: z ibi diſſipauit ſubſtātiā
ſuā Luc. xv. z ī euāgelio hodierno Verba ſunt
ſaluatoris noſtri pabolice dicta. ī q̄bz designat
īgratitudinē hominū ad deū. Propoſuit nā
qz pabolā talē dicens. Homo qđā habuit du-
os filios zc. 2yra. i. de⁹ p nobis humanat⁹. du-
os filios: id est iuſtos z p̄ctōres habet. q̄ p̄ctō

res licet nō ſint p grām filij dei: tamen ſunt ad
imaginē dei z per baptiſmū adoptati. z ſic filij
dei. adoleſcētior id est peccator qui moribz ē iu-
uenis peregre p̄fectus ē longius per p̄ctā elon-
gando ſe a deo: z ibi diſſipauit oīa bona gra-
tuita: z etiā nature inquātū per p̄ctm p̄iorauit
luxuriādo cum diabolo. ſacta fame verbi diui-
ni adheſit vni ciuiū. i. diabolo: paſcit porcos id
est vitia que īmūda ſunt: z tandē ī ſe reuer-
ſus ad penitētiā rediēs ſuſcipit a deo ī grām.
z de hoc gaudere oportet omibz angelis z ho-
mīnibz p̄out de his patet ī euāgelio
iſto. Ex quo autē iſte adoleſcēs fili⁹ īgratiſſi-
mus patri relinquens illū: ſignificat īgratos
peccatores vt dictū est. z videmus iſtis rēpo-
nibz multos ſactos īgratos ad deū ad parē-
tes z quoscuqz benefactores. quod ori⁹ ex radi-
ce dānabilis ſuperbie. Idcirco de īgratitudi-
nis ſuperbia ī hoc ſermone dedaremus tria
myſteria. Pro hoc ſermone aliud thema vi-
de ex infra ſcriptis.

Prīmū dī ſiſtatiōis.

Scđm dī: moriſicatiōis.

Tercū dī: p̄ſtitiōis.

A Circa primū de qualitatē īgratitudinis
notem⁹ tria p̄cipua.

Primo qđ ſit īgratitudo.

Scđo qđ modis cōmittit īgratitudo.

Tercio de exēplari documēto.

Primo ergo notādū vt nouerim⁹ quid ſit īgra-
tudo q̄ fm Thomā ſcđa ſcđe. q. cxiij. ſic diſſi-
nitur. īgratitudo ē vitii quo beneficiar⁹ nō
retribuit bñfactori qđ debet. Et p hoc aduertē-
dū est q̄ p̄mo oīm z p̄ncipali⁹ quilibet debet
deo eo q̄ ip̄e est primū p̄ncipiū a quo est om̄e
bonū noſtrū. Ab ip̄o nanqz ratiōales cōditi ſu-
mus. ab ip̄o oēm creaturā ſubiectā habemus.
z ſuſtēnationē vite recipim⁹ quotidie. Ab ip̄o ro-
lramur ī noſtris malis eq̄nīminē: cū tamen
vt Aug⁹ dīcīt p̄ctōr nō ē dignus etiā pane quo
veſcitur. ergo nec veſte. Item ab ip̄o deo poſt
grandia peccata reuocamur z venia datur. Ab
ip̄a gratia datur z auxiliū vt proficiam⁹ ī bo-
no. Ab ip̄o regni celeſtis gloria p̄mittit⁹ z red-
ditur. Ideo ip̄i debemus et tenemur reddere
amorē timorē laudē z gratiaz actionem. Unō
Apoſtol⁹. j. Theſſal. v. ait. In omibz deo gra-
tias agite. Et Col. iij. Om̄e quodcuqz faci⁹ ī
verbo aut ī opere ī nomine dñi iēſu xp̄i faci⁹
te gratias agētes deo z patri. zc. Cum ergo ho-
mo peccat mortaliter cōtra deū offendit et non
reddīt ei debitū amorē z honorē. q̄ īgratus est
Scđo debet hō parētibz a quibz ē z educatiō-
nē accepim⁹. Tercio debet plati⁹ z rectoribz ac
pſonis dignioribz ex quibz cōmunia beneficia
hoīm cōmunitati p̄cedunt. Quarto debet ho-
mo quibzcuqz benefactoribz a quibz aliqua
ſpecialia beneficia percepi⁹: pro quibz p̄ciū

lariter tenemur esse grati. Unde si his non reddimus quod debemus in gratitudo est. **B** Sed dic. Quid et aliter debemus reddere. Respondetur secundum doctores theologos quod hoc ex virtute gratitudinis tenetur per modum beneficii recognoscere. Secundo per ipso gratias agere et laudes. Tercio retribuere per loco et tempore secundum suam facultatem. et per infra et dictis Seneca. li. de beneficiis. iiij. Secundo restat notandum. quod modis committitur in gratitudo. Respondetur in Angeli. secundum Thoma. s. viij. q. ii. q. cxiij. q. in toto sex modis quod accipiuntur ex istis dictis in precedentibus. Primo quando quod beneficii datur vel homini vel deo non recognoscitur. Secundo quando gratias et laudes beneficii non agit. Tercio quando non recipit beneficii dum possit vires faciendo bonum vel fuit vel auxilium illi tempore suo. Ad hec Seneca. liij. de beneficiis ordine retrogrado dicit sic. Ingratus est qui accepit beneficii et non retribuit. et ad tertium. Ingratior est qui dissimulat. et ad secundum. Ingratissimus oim est qui oblitus est. ut nec velit recordari. hec ille. et hoc qui ad primum. Quarto quando quod in corde prout beneficii receptum vel ipsum beneficii est quasi ei non benefecerit sed male datus beneficii tale. Quinto quando murmurat vituperando beneficii vel beneficii vilificando. Sexto quando facit iniuriam vel preceptum illi beneficii vel aliquid reddens malum pro bono. et hoc est diabolicum. **E** Tercio in exemplis documentis. Nota quod coram deo ingratus est nimis et datur qui quod pietatem suam vel matrem contineret recognoscere: sed negaret propter pauperem vel defectum corporis. s. cecitatem vel claudicationem etc. Item similiter quando quis non subuenit parentibus talibus beneficii: bus cum potest vel non laudat in quibus laudandi sunt. hec Anthon. Denique quando quod patri matris maledicit vel iniuriam facit. Preterea quando quod summo deo preceptum facit maledicere. s. in tribulatione dei. Utinam non creasset me deus. vel de filiis eius tale quod loquendo vel deum blasphemando etc. Neque quod multi sic peccant.

D Circa secundum de mortali offensa. Queritur primo utrum in gratitudo sit peccatum mortale et confiteri dum specialiter. Ad quod respondetur secundum Petrum aureo. in. iij. di. xxiij. q. ii. in fine. quod in gratitudo potest cadere in bonum dupliciter. Uno modo tanquam circumstantia actus. sicut dum quod recipit multa beneficia a deo: tunc cupiditatem ducit fornicat. et sic non est per se speciale peccatum sed circumstantia peccatum aggravans. et tunc licet bonum sit confiteri quod ingratus fuerit deo tamen non est necessaria: quod non peccavit ex tali fine. s. intentione ingratitude. s. sufficit confiteri peccatum fornicationis quod commisit. et hoc tenetur oim confiteri. Alio modo in gratitudo consideratur quod cadit in bonum per se. sicut quando non alio fine movetur ad tale faciendum: nisi quod despiciat vel parvipendat beneficia dei vel non recognoscit: et sic est peccatum speciale et confitendum. Nam secundum Thoma. secunda secundae. similiter Anthon. parte. ii. ti. iiij. et summam angelicam quando quod ex contemptu premitit recognitionem beneficiorum vel beneficii: puta patrem matrem et quicumque beneficii contemnit mortale

peccatum est. Similiter quando quis non recipit: sed subtrahit recipiendone debiti quod necessario tenetur benefactori a benefactor. puta quod non subuenit ei in magna necessitate cum possit subuenire mortale est. Item cum quis obmitteret laudare benefactori quod est laudandus. et ex tali obmissione sequitur illi vituperium vel infamia mortale est. Et a fortiori cum non solum premitit sed contrarium agit: ut praedictum est. Sed quando praeter hos casus dictos esset aliqua obmissio sola. puta quod non recognoscit vel non retribuit in his ad que non tenetur necessario veniale est. hec ibi s. **E** Secundo queritur quid de ignorare. Respondetur secundum Anthon. supra cum Thoma. qui ignorat beneficii sibi factum non est ingratus si beneficii non recipit: sed dum sit paratus recipere si nosceret. Unde a peccato excusatur qui oblitus est quod fuerit ei pater ignorans defectu rationabili. Tercio queritur quid de impotentia. Respondetur secundum Anthon. ubi super quod non potest aliquis se excusare a vitio ingratitude et impotentia. quod non possit recipere beneficii. quod ad debiti gratitudinis reddendum magis attenditur voluntas quam opus. ut dicit Seneca li. de beneficiis. et ideo sufficit voluntas recipiendi cum facultas deest. Unde nec obliuio ex negligentia facta excusatur.

S Circa tertium de periculo ingratitude notandum quod ex ingratitude multiplex periculum incurritur. Primo quia gratia dei aufertur. Aug. Quod deus dederat gratis aufertur ingratis. Exemplum in primis parentibus quos deus in paradiso posuit. et gratia implevit: sed propter ingratitude eiecit. Secundo quod infirmitates et alia mala imittuntur. Nam Ezechias rex post percussio exercitus sennacherib ab angelo dei. iij. 5000. quia per gratiam actum non fecit canticum egrotavit ad mortem. ut dicit Lira. Esa. xxxviij. Tercio quia christo maxima iniuria irrogatur. Unde Bernardus in persona christi dicit. Vide homo que pro te patior: ad te damno: per te morior vide quos quibus contemnor. et cum sit tantus dolor plus tamen crucior quod te ingrati expior. Et per consequens sequitur quod etiam beate virgini matri maiorem sit iniuria. Ultimo quod adversario super ingrato potestas conceditur et pessime periclitatur. sicut pater factum in absalon ingratisimo suo patre david qui male perijt in corpore et anima. Exemplum ad idem narratur ex libro apum in Spe. di. v. exemplo. xl. q. in tribus gallie quidam iuuenis ab adolescentia semper parentibus ingratus et inobediens illos et alios ad amaritudinem perducebat. Tandem postquam mortui sunt parentes eius: ipse post aliquot annos nos infirmatus est: et in agone sumptis sacramentis ecce demones vidit turmatim ingreditur quos qui assistebant licet non videbant tamen quasi turmas streperet. audiebant. Et clamavit iuuenis infirmus horribiliter dicens. Accipite omnes arma iuvate me quod ecce pater meus conatur me occidere. Nec dicens exiit. videbatur enim sibi quod in specie

Domínica tertia quadrage.

pñs sui diabol⁹ cū occidere vellet. ppter rebellio-
nē z ingratiū dñe ad patrē. Nec mora cadēs in
terrā terribilr damās expirauit. Rogem⁹ g̃ zc.

Dñica tertia in q̃dragesima Sermo. xxi. de
excrāda vana glia q̃ est p̃mogenita supbie.

Im eiecisset. s.

c Iesus demoniū locut⁹ ē mur⁹ et ad-
mirate sunt turbe. Lu. xi. z in euāge-
lio bodier. Sc̃a ecclia p pñci dñica legit euan-
geliū qñio xps dñs eiecit demoniū mutū ad s̃s
gnificā dñ q̃ multi sunt quos diabolus p hoc
tpe quo deberet xpiani loqui in pctōz p̃fessioe:
facit mutos vt nō cōfiteant. z sic in pctis pegnt.
Nā vt Lyrā z doc. dicat. diabol⁹ nō in se s̃ ab
effectū dicit mutus: qz mutū efficit hoīem pec-
catorē q̃ pōssideret nō p̃fiteat. Et quoniā fm
Bonauē. sup. ij. demones hñt diuersa maledi-
ctiōis officia inter se q̃s corz qd̃ eff̃icere habeat.
Taciturnitatē autē cōfessiois pctōz maxime fas-
cit dñs supbie z vane glie ne pctōz seipz hñliet
z accuset. ideo dñs iste q̃ fecerat hñc mutū fuit
demon vane glie z supbie. Sed si liberari quis
vult a tali demonio z quocūqz alio accedat ad
xpm dñm pctatqz vt liberet z sic loquat in con-
fessioe. Et si pctōz qui habebat demoniū mutū
supbie z vane glie. i. lucifer ab hoc fuerit libe-
tus tūc p cōfessionē poterit liberari g̃a xpi ab
alijs etiā demonijs. scz māmona auaricie. Sa-
thā ire. beelzebub gule. Asmodeo luxurie. leuiā-
than inuidie. belial accidie. Uideam⁹ itaqz euā-
geliū. Exq̃ aut vana glia est p̃mogenita filia su-
perbie. ex qua oriunt septē alia fm Grego. xxi.
moral. z tanqz pñcipali cicta alia psequēter fa-
cile eijciunt. Idcirco d̃ ipa in hoc smone ageñ.
tria mysteria declarē.

Primū de modali notificatiōe.

Scdm de excrabili cōditiōe.

Tertiū de mortali offensiōe z cōfessioe.

Itē p alio themate hui⁹ smonis potest accipi
illud apli Gal. vi. Spū abulemus nō efficiat
murinanis glie cupidī.

S Circa primū mysteriū. s. de modali notifi-
catiōe vane glie tria cōsiderem⁹.

Primo q̃lis gliatio reputat vana.

Scdo qd̃ sit diffinitiuē vana glia.

Tertio quō differt vana glia a supbia.

Primo inquā cōsiderādū est vt discernamus
q̃lis gliatio reputat fore vana. Pro quo notā-
dū fm doc. z sc̃pturas q̃ gliatio distinguit sic.

Primo quedā em̃ ē diabolica.

Scdo quedā ē beatifica.

Tertio quedā vera z sc̃ificatiua.

Quarto quedā ē vana z dānificatiua.

Primo quedā est gliatio diabolica quādo q̃s
gliatur de malicia sua de qua Ps. Quid glia-
ris in malicia q̃ potēs es iniquitate. Nico. d. Ly

ra. q̃si di. Nec est pessima glia z p cōsequēs dia-
bolica. Nā vt Metrista ait. Dupliciter peccat q̃
se de crimine iactat. z hoc est diabolī pñiū. quia
peccat ex certa malicia: vnde diabolici facit ho-
minē. Propt̃ea ibidē Ps. dicit. Dilexisti mali-
ciā z iniquitatē magis q̃ loqui equitatem. p̃p̃ea
deus destruet te in finē. s. p̃dendo cū diabolo. et
eueller te de tabernaculo tuo. s. per mortem.

Scdo quedā ē gliatio beatifica. s. que dabitur
iustis in patria. Ps. Exultabūt sancti in glia.
Et idē. Glia bñt in te oēs qui diligūt nomen
tūū qz tu benedi. zc. O q̃ stultī q̃ illā p caduq̃
pdunt. Tertio quedā ē glia vera z sc̃ificatiua
que est cōsciētie sancte testimoniū. iuxta qd̃
Aplūs. ij. Cor. j. dicit. Glia nostra hec est testi-
moniū p̃scientie nostre. q̃ in simplicitate. s. recte
intentiōis. z sinceritate. i. puritate vite sc̃e. i. g̃a
dei conuersati sumus. hec ibi. q. d. fm Lyrā. In
his cōsistit vera gliatio hoīs z sc̃a nō in ore ho-
minū zc. Quarto ē quedā glia vana z dāna-
tiua vt est glia mūdāna siue de corpālibz. s. pul-
chritudine sanitate fortitudine z hñōi. siue de
spūalibus. s. ingeniositate vel scientia vel sc̃itica-
te. siue d̃ ex̃ioribus. s. diuitijs pompis z hñōi.
in talibz gliari vanū est. Tum qz non sunt vere
gloriosa cum sint stercoza. Ideo. j. Machab. ij.
Machabias dicit. Glia pctōrum sterc⁹ z ver-
mis vt patet si p̃spicias sepulchra. Et etiā qz gra-
uiori supplicio obligant. Apoc. xviij. Quātū se
glorificauit tā. d. i. cor. zc. Und nō licet gloriari
de hoc q̃ quis altius ceteris suspendit z corā-
tur. Propt̃ea Aug. v. de ciuitate dei. d̃. San-
ct⁹ videt qui amorē laudis vitium esse cognoscit.
N Sed scdo vidēdū quid sit. Alexā. ij. parte.
diffinit sic. Vana glia est appetitus inordinat⁹
z delectatio inordinata humane laudis. Unde
dicit glia fm Lyrā. quasi claria c̃ mutata in g.
qz est clara. i. manifestatōis ad laudē delectatō.
Amb. de offi. Glia est clara cum laude noticiā
scz corā hoībuz. Tertio aut de differētia eius
a supbia. Nota fm Anthoñ. ij. pre. ti. ij. q̃ vana
glia sue genitrici supbie multū assimilat vt q̃si
vnū sint. qz vtrōbqz ē appetitus p̃p̃e excellētie
p̃p̃erea aliqui doctores ponunt vtrūqz p vno
capitali. tamē realiter differūt in hoc q̃ superbo
appetit excellētiā z sibi apparet magn⁹ incus. s.
vanigliosus appetit excellētie hui⁹ māifestatōes
exterius vt laudet in ore hominū et fametur.
Sed di. Quare talia appetere sit p̃cātū: cū tamē
dicat Eccl. xli. Lurā habe de bono noie. i. fama
Et Prouer. xxiij. Melius est nomē bonū q̃ di-
uitie multe. Rñdetur fm doctores q̃ bene cu-
randū est de bono noie in q̃ntū est vile ad dei
gliam z primoz edificatiōē z salutē. sed p̃pter
solā laudē p̃p̃iā appetere vitii est fm Thomā
sc̃da sc̃da. q. cxxij. qz est cōtra ordinatiōē diui-
nam. **I** Pro quo notem⁹ fm theologos
q̃ deus bñdictus est mensus hoībuz regulas

ne qđ sup id quod pñtū est a diuina regula excedat p supbia z vanā glīam. Propterea apls ij. *Cor. x. dñ.* Nos aut nō in immēsurā glīamur: sed fm mensurā glīe quā mēsus est nobis dñs. Prima regula est obediētie pceptozū ne qđ ea trāsgrediat. Scđa est pēminētie primoz in honore z dignitate ne qđ talia appetat nisi ad seruandū deo z ad vtilitatē primoz licitis mōis. *1. Cor. xij.* Caritas nō est abiciōsa: nō querit qđ sua sunt sed qđ iesu xpī. Und pccm est ambitio. Tertia regula est innotescētie bonoz operum. vt nō ad priā laudē ostētemus opa nra sed ad dei laudē z primoz vtilitatē vel edificationem. *Matth. v.* Sic luceat lux vĩa corā hoīb⁹ vt vĩa deant vĩa bona opa z glīficet. zc. Quarta regula est glīe diuine in attributiōe oīm bonoz. qz oīa a deo sunt tā bona tēporalia qđ spūalia. *1. Cor. i.* Ideo nō pōt homo veraciter d quocūqz bono glīari cū nō sint sua. s; vt dñs p apostolum Regi seculoz soli deo bonoz glīa i oīb⁹ ē attribūda. qđ peccat hō glīaz priam qrens in quocūqz. Un Bern. sup can. fm dñe. xij. Quicqđ captas fauoris. qđ ad deū nō referas partē dei furar; z crimē lese maiestatis incurris.

R Circa scđm de execratiōe vane glīe nota qđ dēstāda ē z execranda ppter plura. Primo ppter altissimozū delectatiōē. Qz vt *Lbryf.* dicit Letera vitia tñm mō in suis diaboli habitāt. vana glīa aut etiā in seruis dei habitaculū reperit z altissimos deīcit. pñz in āgelis de celo in īfernum deīctis z pñis penitibus d paradiso. Rō aut scđm anthōn. s. ti. iij. est quia ex quo ratio nalis creatura facta est ad gloriā perpetuā. ideo creatura appetit gloriā z cum nō possit in vita ppetuari eo qđ mori oportet querit p famam in hoīm memoria ppetuari. ideo etiā viri alte sanctitatis de glorie appetitu rempantur z cū offerit delectantur nisi per gratiam se cohibeant. Pro exemplo ergo dum sanctissimus aplicus creatur quidā eleuans stupā accēlas in arundine posita clamat dices. Pater scē sic trā sit gloria mundi. vt scz caueat. **2** Scđdo ppter bonozū operuz et meritorū deperditionē. Unde *Lbryf.* sup *Matth.* dicit. Sicut ex ligno nascit vermis qui lignū exterminat et ex vesti mēto tinea que comedit illud sic de bonis operibus nascit vana glīa pdens illa. Ninc Aug. questionem pulchrā quis hoīm sit melior solus uens li. de vera innocentia dicit. qđ melior est in malefacti humil cōfessio qđ i boīs supba glīatio. hecille. Exēplū pñz d phariseo z publicā orantib⁹ *Luc. xviij.* Terno detestāda ē ppter crebriore infestationē. nā veluti musca canina īgerit se crebro opi bono. **M** Sed qritur an pñ vane glīe infestationē debeat hō dimitte re op⁹ bonū. Rñdēt fm *Lbryf.* sup *Matth.* qđ vana glīa triplr se īgerit bono operi. Primo pcedēdo. s. p pñuā intētiōē malā. z tñc *Lbryf.*

de. M di. est nō facere bonū puta elemosynā et hōi qđ ppter vanā glīam facere. qz qđ non facit in celo nil inuenit z in terra nil pdit. qđ aut ppter honore facit z in terra pdit z in celo nil inuenit. Nec ille. qđ tñc dimittēdū est. Scđo īgerit cōmitādōz tñc opus nō est dimittēdū s; pñciēdū opus bona intētiōe inchoatū. sicut seminator nō dimittit seminare ppter aues deuorātes plura ex semine. Exēplū narrat de scđo Bern. predi cāte. cū in medio fmonis vidēs pplm flētē in cōdiffer sibi vana glīa. cogitauit vt dimitteret pñdicationē. s; spūscī instinctu ait. nō ppter te cepi nec ppter te pñciā. z sic fmonē nō dimisit. Tercio subseqndo. z tñc orde vincēda est f; *Lbryf.* Quarto vana glīa detestāda est ppter difficiliorē remediationē. *Lbryf.* vbi s. dñ. Quāto plura bona facis vana glīam nō compescis s; exaltas. qz cū oīe malū ex malo nascit: sola hec de bono pcedit. ideo nō extinguit p bonū s; magis nutrit. hecille. **N** Querit qđ facēdū sit p remedio. Rñdēt fm. doct. qđ pñmū z sūmū cōtra vana gloriā remediū est orationis humil sup plicatio vt dicit *Lbryf.* sup. Scđm est bonorum oīm z glīe deo attributio. vt cū tibi gloriā offerit: dic cūz *Ps.* Non nobis dñe sed nomini tuo da glīam. Tercū est mortis z penaz futuraz cōsideratio. nā pauo glīam pennarū extē sarū deponit viso pede. sic zc. Quartū est execratiōis dei recognitiō. nā tam īvefī qđ in nouo testamēto dñs ostēdit qđ sūme odit vana gloriā. etiā in regib⁹: vt patz pñpue in scđo rege David. qđ cū nūerasset pplm ex vana glīa. ij. *Reg. xxiij.* deus p pphētā Bad penā denūciāuit vt eligeret aut septe ānis famē in terra sua: aut trib⁹ mēsi bus fugere corā aduersarijs: aut trib⁹ diebus pestem. z hoc tertio electo. 70000. mortui sūt ex pñlo zc. deniqz in nouo testamēto pñz in xpō dñ filio qđ contēpsit glīam mūdi oīm z discipulos qđ de miraculis factis glīabant redarguit exēplo sathane *Luc. xi.* *O* qđ hō tu xpīane caue.

O Circa tētiū de mortali offēsa. Notanduz fm doc. vt in Angelica cōpen. z Anthonina habetur. qđ vana glīa ex se venialis est: s; fit mortalis z pñtēda necario. Primo casu ex pte operis scz de quo qđ glīat. nā si qđ gloriā de opere qđ ē pñm mortale z dliberato animo peccat mortaliter. secus si de veniali: vt de mēdacio iosofo. Scđo casu ex parte affectōis. vt si quis tantū affiat ad aliqđ bonū puta diuitias sciētiā z hōi. z ad eorū glīam qđ pñfert deo mortale ē. qz pñariat caritati. Exēplū si qđ ppter talia bona z eorū glīam nō perdēda nō pñtēt deū vel fidē aut nō pdicāt vel nō dñ vītātē dñi tēnēt. Tercio casu ex pte intēti finis. nā laus pōt qri aliqñ pñ vītādū malū infamie. sicut samuel se laudauit. *1. Reg. xij.* z aliqñ ppter dei glīam z pñimi edificationē. z in istis casib⁹ nullū ē pñm. Nā z paul⁹ sic cōmēdauit se. *1. Cor. ij.* Deniqz

Dominica tertia quadrage.

aliquando laus querit ppter lucrum auaricie sic pharisei faciebant. et tunc est mortale fm Aureol. in compend. Eribi p regula generali ponit q quicunq; laus constituit p fine ultimo. z querit qd ea ppter se parat facere etia ptra pceptum vt assequat laudem mortale pccm est Secus qn qd in aliq actu venialis pccu vult laudari p eo q veniat in laude delectatur. qz sic veniale est

Quarto casu ex pre boni spualis cu sit ppter laudem vel gliaz vanitatis pncipalr. vt si qd pre dicat vel missaz dicatyl sacrameta pfert pncipaliter ppter gliaz sua. pna: mortale pccm est. sifr faciedo alia opera virtuosa. Necin Angelica.

P Insup pfendū est de filiabo vane glie que or cenodoxia fm Papiaz. Et enumerant iste fm doct. viz cotentio: electio: ptnax: nouitatu psumptio: obedire nolle: discordia: ornatu van: xpi a fide error: hypocrisis: iactantia adulatio. De his lat⁹ practica subscripta si placet psequere ea. Rogem⁹ g xpm zc. Notem⁹ si n aliter p documento simpliciu practica de modis qbz debeant hoies pfiteri vl pfessores iter rogare sciat. put videbit expedire. z si cofites in religat talia videlicet de pcto supbie z ei pmo genitaxana glia cu filiabo eaz q sunt mortalia in casibz istis. Primo pfendū de supbie speciebus. de qbz fmone. xviij. E. Secdo de vana glia vt in sermone pscnt. Tercio de supbie filiabo p ordine sermone. xviij. f. De seculi ambitoe. xviij. sermone J. De psumptioe cofitendū est sic. Si psumpsit facere talia q sunt supra pditione vel pates sua: puta iudex secularis iudicat clerico vel no subditos: mortale est fm Antho. Itē si cristes medic⁹ ignar⁹ medicat. vel pfessor ignarus pfessioes audit z absoluit qd no pot. Itē si iudex ignarus vel aduocat⁹ ignar⁹ fuit z ex b dānu accidit alicui min⁹ iuste. De curiositate. si qd vult scire altiora q non capit. vt de trinitate vel pdestinatioe. z sic in errore cecidit mortale ē Itē si scire vl expiri de effectu icantatiois vl aris magicę vel phibite z hmoi voluit. Itē si qd videre vel audire vult quō agit pccm mortale delectanter mortale est. De cotentioe ser. xix. A De ingratitude. ser. xx. D De irrisioe. si irrisit sacrameta vel alia diuina vilipendens ea mortale est. Item si irrisit platos aut scōs aut deo seruietes vel religiosos vt sic retrahat eos mortale ē. Itē si irrisit quēcuq; itendē ex b iniuriā notabile vl pcurbarōez illi⁹ mortale ē. ser. xi ex leuitate l causa ioci. De alioz temerario iudicio. Si olibate alteri⁹ facta dubia q nescit q aio facta sint vl fiat in malā pte itē pccat⁹ ē. z sine signis sufficiētibz iudicauit eundē peccasse mortalt ex pposito. ipse sic sine signis sufficiētibz ad maliciā illē ondedā iudicās mortalt⁹ peccauit Sec⁹ si de veniali iudicauit. idē si iudicauit de mortali sz no sic q ille itē dicit tale fecisse. pposito deliberato peccādi mortalt⁹ veniale ē. Quarto

tādē pfendū de filiabo cenodoxie. De pteioes. tactu ē. De electioe ptnaci. si qd eligit tenere sententia aliqua vl opinioz tā ptnacit q nec docto ribz nec si ecclia dectminaret ptiū crederet mortale ē. De nouitate. si qd aduenit nouū modū peccādi mortalt⁹ vl inducēdi ad tale vel tarādi iuste: vl fraudādi primū mortale est. De iobes dictia. ser. xiiij. D. De discordia. si qd discordat in necarijs salutis: pfertim tenēdo heresim. vel si ex odio in notabilibz mortale ē. Sec⁹ in opinio nibz de his q no sūt necaria ad salutē. De ornatu. ser. xviij. D. De xpi fide errore. si qd dubitauit de fide vl errore secat⁹ ē mortale. De ypocrisi si qd simulauit scititātē: vel virtuosa fecit opa ad decipiēdū aliquē vt assequat plationē. vl vt detur ei elemosyne sicut scō viro cu sit mal⁹ mortale ē. De iactantia. si qd iactauit se de aliq facto mortali. Item si iactauit se in vitupiliū notabile alioz mortale ē. De adulatione. si adular⁹ ē alicui de pcto facto. i. mortali. vl si adulādo puocauit ad faciēdū tale mortale ē. Itē si laudādo adulatore itē dicit decipere illū notabilē i epalibz vel spualibz mortale ē. Sec⁹ si aliqd iustu intendit ab illo hēp modū doni vt histrioēs. Nec suffi ciat p breuitate epilogaō posuisse qten⁹ sciat qd pdicta fore vt cōter mortalia z pficenda. Et sic d alijs etia vitijs tractabim⁹ suis locis. Rogemus ergo dñm. zc.

Dñica eadē post pradiū Sermo. xxiij. de periculissimo vitio ire.

Ratres abula

te in dilectioe sicut z xps dilexit nos. ad Ephef. v. z in epla bodier. Sanctus paul⁹ apls i his vbiis hortat nos omnes xpianos vt exēplo xpi diligam⁹ inuicē deponētes irā z odiū. Aduertēdū g carissimi q xps do min⁹ dilexit nos Primo dilectioe plenissima. qz oia nob dedit q p nro amore i se assūpsit vt ex v gine Maria. i. carnē in abū: sanguinē i potu: aiām in pccū redēptiois: deitātē aut pmissit i pmiū cōne felicitatē. Sic z nos debem⁹ primos diligere vt i oibz salutē corz pleno corde velim⁹. Sic etia p pē. di. ij. Caritas. Secdo xps dilexit nos dilectioe scitissima. qz dilexit nos: sz no dilexit immo redarguit z reprobaui nra vitia. Sic z nos debem⁹ primos diligere. Aug. Sic diligat hoies vt eoz no diligant errores. i. pccā Tercio dilexit nos xps dilectioe pacatissima. qz cū esset⁹ iūmici recōciliāuit nos deo z āgel. Erc plū dās vt oēm irā z odiū dponam⁹ z pacē cū deo z primis teneam⁹. Et ad hec apls hortat i vbiis pdictis di. Ambulare in dilectioe zc. patet in epla. Itaqz de ira q cōtrariat dilectioē tria mysteria declarabim⁹ p fmone.

Primū de retētiois pculositatē.

Secūdū de offētiois mortalitate.

Tertiu de pductionis vitiolitate.

Q Circa pmiu de periculositate ire retete. qm multi sunt q facili irascunt z diu ira tenet contra pmiu nec volut pacificari. tales gaudiant q piculis danationis subsunt. Primu piculu aboiatiois diuie. Eccl. xviij. Ira z furor execrabilia sunt. Glo. in cospectu dei. Sz qre. Dicendum q pmo qz trinitatis scissime imagine destruit: z diaboli imagine in se ponit. Greg. sup Job. v. dr. Nasuetudo servat in nob imagine dei q semp tranquillus est: sed ira dissipat zc. Si qz crucifiri imagine de ecclia ejceret z destrueret z loco illius diaboli imagine poneret. sic zc.

Scd qz diuina maiestare d suo habitaculo turbat z diabolo locu dat. Un Bern. z Aug. sup Ps. Sicut in pace fact est locus dei: ira in ira z discordia no nisi loc est diaboli zc. Un si qz regē de suo grato hospitio exturbaret z inimicu iroduceret. sic zc. Tertio qz qd soli dei est sibi vsurpar. vindicta qua sibi soli de fua uit. Roma. xij. Mibi vindicta et ego retribuā dr dñs. Sicut g vsurpas coronā regis offedit. sic zc. Exēplū legi in vitaspā. q quidā scis pz dixit q iracundus etiā si mortuos suscitaret: nō possz dō placere. z hoc Anthon. pre. ij. ti. vij. c. j. ponit intelligēdo d eo q leuiter irascit z tenet ira.

R Secudu piculu breuiatiois vite. s ondit Prmo ex lege theologica Eccl. xxx. c. Zel z ira minuūt dies. Scdo ex lege phica. qz phus. j. d aia dr. q ira ē accēso feruidi sāguinis circa cor. Et g Damascen li. ij. c. xviij. diffinit eā sic dicēs Ira est feruor sanguinis circa cor ex euaporatioe fellis vl p retributioes fellis. hec ille. Ex talia aut passioe corp marie trāsmutat. vt patet p Greg. v. moral. dicētē. Ire stimulis accensū cor palpitāt: corp tremūt: lingua se pcepedit: facies ignescit: et asperant oculi nō recognoscunt nō tū. qd loqf ignorat: licz ozeq monē format: veluti arreptia. hec ille. Et cōsequēter ex his sequit diuiniurio vite. Un z phus dr q aialia iracunda sicut sunt canes defaali mordētes z latrantes sunt breuiis vite. Itē narrat Aug. de ciui. dei. q qdā cōsul romanor. noie Silla: cū pre ira turbulētissim esset fracta ē sibi vena sanguinis in corpe vñ mortu. Tertio declarat ex lege canonica. xij. q. j. ca. j. Et extra de iudeis. c. et si iudeos. vbi dr sic. Nus in pera: ignis i sinu: serpens in gremio male suos remunerāt hospites zc. Sic facit z ira q corrodit cor tāq mus perā z accēdit et morde: ac sic psequēter vitā breuiat. Et hoc videm in multis q pre ira feruidi necis bñpis parciūt sz mortu se exponūt. Nec etiā curant pmiu nec vxorē nec filios nec parētes: sz pumelhs oēs afficiūt z in illis se vindicāt: cū i taberna vel alibi cōmori se vindicare nequerūt. z sic qñq tale nocumētū alijs infert q pleges occidētur. Et sic pz. S Quarto ondit preterea ex lege poetica. Nā fm valeriu de naturis

rerū. Antiqui ire viciū sub specie martis depingebāt sic. Erat figura hois furētis i curru sedētis flagellū i manu gerētis āte quē lupus stare dpingebat zc. Nec aut significabāt pmo q ira est insana furia. vt dicit Seneca li. ij. de ira. Jo in figura furētis hois erat. Secudo q volubilis foret: z homo talis vite breuis. iō in curru.

Tertio q vindicatiua esset: ideo flagellū tenebat. Quarto lup⁹ depingebat corā eodē. quia sicut lup⁹ dilacerat oues: sic irati pncipes dilacerāt z deuastāt paupes: etiā p calūniā. Sic ad idē Esopus ponit exēplū pabolicū. vitz qz duz lupus iret cū oue quadā z venissent ad flumiūz bibere ceperūt. Lupus a parte supiori fluentis aque: ouis aut ab inferiori. Et imposuit ouis scz calūniōse q turbauerit aquā. Ouis simplex respondit veritatē. Dñe tamē ego sum ab infra. si a me esset aque turbatio ista deflueret z vos nō impediret. Lup⁹ rñdit. Ab tu loqris sic supbe sicut z pater tuus semp cōtra me supbit. Et sic deuorauit eā. Sic multi diuites z pncipes falsa calūnia deuorāt paupes. Tertiu piculu in ira est crucifitiois xpi z iniurie. Nā adeo ira facit iniuriā xpo passo: vt videat singulas ei⁹ passioes renouare. Juxta illd Hebr. vi. Rursus crucifigētes xpm in semetipis. Nā xpus captiuari voluit vt nos liberaret a diabolica captiuitate. Contra hoc xpianus per iram captiuari vult a diabolo. Guilb. i sum. Tene ira cū pmiu tādiu tener a diabolo. Itē xps flagellat⁹ ē z sanguinē fudit. iracund⁹ mēbra xpi. i. pmiu flagellat z sanguinē fudit illoz vidicā. Itē xps iniuste iudicat⁹ est z cōdemnatus a Pylato: q debuit potius penā inferre iudeis cū sciret q il li xpm p inuidiā tradiderāt. Sic iracundus nō punit quē deberet. i. seipsum iracū: sed pmiu q est xpi mēbrū z sepe innocēs. Itē xps in cruce orauit p inimicis vt cōuertātur: nec se vindicauit. sed iracundus vindictā expeit. O ergo iracunde cōpatere saltē xpo z noli eū in mēbris psequi cui⁹ sanguine redēptus es a diabolo.

Quartu piculu danatiois iuridice. Nā in hora mortis diabol⁹ potest allegare ptra iracundū z iuridice illū possidere i eternū. Prmo ex regula iusticie euāgelica quē habet Matth. vj. vbi xpus dr. Si nō dimiseritis hoibus: nec pater vester dimittet vobis pcrā vestra. Scdo ex regula canonica simul qz et Tertio ex lege ciuica qbus cōcordit sancitū est q heres nō seruans testamētū defuncti exhereditādu ē. xj. q. j. ca. Siluester. z L. de fidei cōmissis. l. apli. Sz quia xpus legauit hereditatē celestē illis q obseruāt caritatē z pacē fraternā: ideo iustū est vt exhereditet⁹ z damnet⁹ is qui irā tenuit.

Quinu piculu exoratiois cōtra se impatorie quia talis orādo dominicā oratiōem contra se impcat. Unde Athanasius sup dñica oratione dicit. Si nō dimittis iniuriā quē tibi facta est:

Dominica tertia quadrage.

nō orationē p te facis sed maledictionē super te inducis cū i oratione dñica dñs. Dimitte nobis debita nra sic et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. Si dicas. nōne g meli⁹ est talib⁹ nec orare pater noster. Rñdēt fm Alexā. de ales z Aster. q nō debēt ppter ea dimittere qñ orant. qz si nec orāt nec qñqd boni faciūt dyabol⁹ maiorē prāte⁹ in eis habebit. Sz tales orēt pater noster in psona ecclie z nō in psona ppria. qz sic mērent z sup se maledictōes impcarent vt dictū ē. Ecce g p pñ qñto in piculo sunt positi irā tenētes. Ne get vt talib⁹. O xpiane noli i te fouere dyabolū p irā z odiū ex qbo innumera mala oriunt. s. homicidia z hmōi. Itē bella maledictōes z rixē. z qñqz recursus ad fortilegia. Exemplū p solatōriū p excitatiōe dormitaciū narrat q vxor cuiusdā viri recurrēs ad mulierē fortilegā voluit maritū suū vt incantatiōib⁹ puocaret illū ad amorē suū. Et illa cōmisit vt sibi apporaret de pilis oculo mariti. Lūqz vir ille ad mercādū cū socijs deberet ire lōg⁹ vxor ei⁹ dixit ei. O mi dñe dñi mibi aliqd de pilis oculoꝝ tuorū vt res neā interim apud me p memoria tue dilectōis Vir astut⁹ dñt sibi d pilis faretre sue quā sup se hēbat. Lūqz ptransita dicta cū socijs hospita ti forēt in hospitio z sero lete puerfarent. ecce fa retra illi⁹ pēdens in gōfo cōmota strepitū fecit. Dixerunt oēs. Quid hoc. Vir ille recognoscēs dixit. for. sitā vias vult currere. z sic tercio cōmota reuerfando sagittis excidentib⁹ hic et illic exiuit p ostiū donec domū puenit. Un illi⁹ vxor cōfusa ptra intentū verbera incurrit.

X Circa scōm de mortali offensa ire Querit qre ira reputat pccm graue z mortale. Luz em vt Aug. dic. null⁹ peccat in eo qd vitare nō pōt. sz irā null⁹ hō vitare pōt cū sit naturalis passio hoīs. Un p sal. iij. scribit. Irasamini z noli te peccare. Ubi glo. dicit. Mor⁹ ire nō est i prāte nostra. g nō videt peccatū. Sz ad hec rñdēt fm Tho. ij. q. dviij. z Antho. ij. parte. ti. vij. z etiā Angelicā sumā Aureolū i cōpeditio z alios regulas certas recolligēdo. Prima de passiōe qua qd turbat q nulla passio ire vel alteri⁹ cuiusqz est pccm sub ratioe passiōis sed hz potius rationē pene. Rō qz inest nobis a natura. sicut passio famis sit z tristitie mētis z hmōi. Unde. iij. ethicoꝝ. Passiōib⁹ naturalib⁹ nec meremur nec demeremur. Et qm ira p pñ loquēdo est passio naturalis aie sensitue a q vis irascibilis denotat. iō vitari nō pōt. vt p pñ obiectiōes iā p fātā. z sic nō est pccm. Nā vt sic etiā in brutis est ira. z oēs hoīes inclinati sūt ad irā. magis tñ colerici rōne igne cōplexionis. z mulieres rōne debilis rōnis. Eccl. xvj. Non est ira sup irā mulieris. Scōa regula de ipa passiōe dum rōne regulat q oīs passio in qñtū rōne reata regulat est bona. z in qñtū ordinē rōnis excludit est mala. Proinde passio vel mor⁹ ire in

hoīe pōt esse quādoqz virtuosa et bene merito⁹ ria sicut cū qd rōnabilē irascit ppter pccā subditōꝝ vel alioꝝ. Et hec est ira p zelū. Nā sic xps etiā irat⁹ cōtra phariseos redarguit eos z eiecit emēres z videntes in tēplo. Itē pōt esse ira effectiua qñ nō est fm ordinē ratiois. z talis dicitur ira per vitiiū. q diffinit sic. Est inordinat⁹ appetitus vindicte fm doctores sup. Et notāter dicit inordinat⁹ qz si esset ordinat⁹ appetit⁹ vindicte nō esset pccm sed zelus laudabilis. Sz quō fit inordinat⁹ talis appetit⁹. Dicēdū q trib⁹ mōis Primo ex pte mali qd alteri appetit. Secundo ex pte modi quo qd intra se ira scitur. Tercio ex pte facti qd extra ostēdit. vt pñ in reglis subleqñtib⁹. **Y** Tercia regula q ira pōt esse mortalis culpa ex pte mali qd alteri appetit. p vindicta vicz si appetit qd iniustā vindictā vel punitionē pñmi notabilē deliberat. hoc aut fit pñmo si puniri vult cū q nō meruit. Scōo si plus q meruit. Tercio si nō fm modū legitimū processit ad puniēdū illū. Quarto si nō ppter bonū iusticie cōseruādū hoc. s. voluit. sz pncipalr p vindicādū vel ppter malū illi⁹ vt ex eo satiet. qd libet hoꝝ mortale ē. qz cōtra caritatē z cōtra iusticiā infēdit. als veniale est. vt punire in modo sicut trahere puez capillis z hmōi. Quarta regula q ira pōt esse mortalis culpa ex parte modi qd qd irascit ab intra. s. cū qd rāta vehemētia ire feruet vt dñcat a dilectiōe dei z pñmi qd ptingit qñ ira trāsit in odiū. tñc em fit mortale. **Nec Anthoñ.** Quinta regula de facto vl si qñ qd oñdit est. s. q ira pōt esse mortalis culpa ex pte signi vel facti quod qd ostēdit ab extra vicz cū qd ex ira ostēderet signa odiij. z ex b scādalifaret notabilr pñmos. qz negat signa cōia caritatis vicz salutāre nō refalutat. infrogati dñi deberet nō rñder. vel cū cōter orās illū inimicū excludit ab orōe. **Nec fm Rich. Sec⁹** d signis specialib⁹ ad que qd nō tenet ostēdere. qz veniale est. Silr est de ira coꝝ q gerūt curā domoꝝ z subditōꝝ in qbus accidit qñdiana ira z pcurbatio aliq. sicut dñt xps marthe Lu. x. qz reialis z nō mortāl ē talis ira vt cōit. **Nec Anthoñ. s.** **Z** Circa tertiū de filiab⁹ q pducit ira querit. Quales sunt filie ire criminose de qbus pñteri tenent hoīes ex nēccitate. Ad qd fm Greg. xxiij. moral. ponunt aliq qbus in Angelica supadunt pñes. aliter tamē pñeqmur practice. Et pñma dñ indignatio. Scōa rixa. Tercia animi tumor. Quarta cōtumelia. Quinta vituperij clamoꝝ. Sexta maledictio. Septima dei vl scōꝝ blasphemia. Octaua iniustū bellū. Nona sanguinis effusio. De aliqb⁹ hoꝝ pñlo magis. s. ne cessarijs agem⁹ etiā in specialib⁹ fmōib⁹. Sz hic breu⁹ notem⁹ p practica pñfessōis q pñfitem⁹ est De indignatiōe. Si qd ex ira non loquit pñmo in casu quo tenet ex pcepto mortale est. vel si b facit cū scandalo notabilr vt dictū

est q̄nta regula. De ira. Si riraf q̄s p̄cūdo
primū aīo vindicādi v̄l nocēdi notabilr mor-
tale est: al's veniale vt in puer'. De animi v̄l mē-
tis tumore: b̄ ē q̄n q̄s iplicat mētrē deliberatē
excogitādo vias diuersas z modos q̄bz posset
se vindicare et de b̄ iudicandū ē eo mō q̄ de ira
ex q̄ p̄cedit vt patuit. De p̄tūmelia vel cōuitio.
Si dixit talia verba. s. q̄ sunt ifamatoria corā
alijs mortale est. de b̄ sermōe. xxiiij. R De
clamore: b̄ est fm Aureo. duz q̄s exaltat vocē p̄
vituperiū: idē vt de cōtumelia. De maledictiōe.
ser. xxy. Q. De blasfemia dei et scōz. ibides. L.
De bello. Si q̄s mouet bellū iustū. z oīs q̄ dat
auxiliū p̄siliū z fauorē mortāl'r peccat z ad resti-
tutiōez tenet. sec' d̄ iusto. De sanguis effusiōe. s.
notabili vel enozmi si sine iudicio iusto fecit v̄l
homicidio p̄siliū vel causā dedit. Nec sufficiat
ad p̄ses. Rogem' aut dñm iesum vt det zc.

Seria sc̄da post dñicā tertiā Sermo vicesim' 9
tern' de ira pessima capitali z ci' remediatiōe.

Epleti sunt omnes in synagoga

ira Luc. iij. z in euāgelio hodierno.
Sicut Lyra dicit dñs iesus multis
mirac'is suā deitātē p̄firmā. inter suos p̄pin-
q̄s pauca mirac'la fecit. qz erant indigni eo q̄
mirac'la xpi n̄ credebāt ēē. v̄a. z ipm d̄spiciēbāt
p̄ter paup̄tātē suā z pentū suor. q̄z forēt no-
biles erāt tñ paupes. Un pharisei illi de naza-
reth direxerāt ad iesū d̄spectiue. Quāta audiui-
facta in caphar. facet hic in patria tua. ac si dī.
Si faceres v̄a mirac'la citi' faceres inter p̄pin-
quos z in ciuitate tua q̄z iter extraneos. S̄z ipe
xps dñs rñdit ostendē. p̄ exēpla helie z helysei
q̄ n̄ nisi ex ipoz malicia cēt q̄ non faceret inter
eos talia. Sicut nec helias miss' fuit ad mulie-
res alias eo q̄ nō essent ira deuore: sed ad sare-
ptanā gētilē deuorā. nec helys' mū dauit alios
leprosos p̄pter ingratitudinē erga deū. qz de-
clinauerat regnū israel ad idolatriā. s̄z naamā
mū dauit gētilē q̄ erat bon' z ad deū p̄uersus.
Tūc illi d̄ nazareth repleti sūt oēs ira: hec audi-
en. s̄z q̄ p̄ponebat eis gētilēs z voluerūt occi-
dere eū. s̄z dñs v̄tute deitatis p̄ mediū illoz il-
les' trāsiuit. Et vt Beda dīc. descēdēs de mōre
sub rupe latere voluit vbi saxū illud tanq̄s cera
soluta sinū fecit. in q̄ xps ē recepit' z omnia line-
amēta z ruge vestis ibi adhuc apparent. de his
in euāgelio. Itaqz d̄ ira in qua z mō mlti pleni
sūt z peccāt p̄tra xpm restant adhuc tria myste-
ria dēclarari in b̄ sermone.

Primū de eius p̄ci grauitate.

Secūdū de capitali sublimitate.

Tertiū de remediali qualitate.

A Circa primū de gūitate p̄ci ire queri-
tur vtrū ira sit gūissimū oīum p̄cōz contra p̄-
ximū cōmissoz. Nam Chryf. omel. xlvij. super

Job. videt dicere q̄ sic. Nil inq̄t turpi' visu fu-
rētis. ire em̄ z infanie nil ē mediū. Sed rñdetur
fm Rayne. in sūma iuxta dicta sancti Tho. ij. ij.
q̄. dviij. q̄ circa gūitatē p̄ci p̄nt tres attendi p̄si-
deratiōes fm quas iudicat grauius vnū alio.
Primo pōt p̄siderari gūitas p̄ci ex eius nocu-
mēti illatiōe. Nam illud p̄cūm gūi' est qd mal'
nocumētū infert p̄ximis. z sic ira in effectu exte-
riori vīz rapina homicidio z bello ac h̄mōi po-
test ēē gūi' p̄cūm q̄z internū odiū. Sed si cōside-
rem' irā putēm modo manet in corde z similis
ter odiū: sic grauius p̄cūm est odiū q̄z inuidia.
z inuidia ē gūi' q̄z ira. Ratio. qz odium appe-
tit primo malum vel nocumētū sub rōne mali:
s̄z inuid' appetit sub rōne p̄pie glorie. iratus autē
sub rōne vindicte qd̄ habet aliqd iusticie q̄n qz
ideoqz min' malū ē vt sic ira q̄z inuidia. qz ira
appetit vindictā sub rōne cuiusdā boni iustio-
ris qd̄ est vindicta. s̄z inuidia sub rōne p̄pie glo-
rie vt ipe sic felicitoz altero cui inuidet. odiū v̄o
qz appetit sub rōne mali malū. qd̄ ē pessimū z
p̄tra charitatē. B Sc̄do pōt p̄siderari gra-
uitas p̄ci ex charitatis oppositiōe. Et sic ceter'
paribz inter omnia p̄cā q̄ cōmittunt in primū
odiū est gūissimū p̄pter directā cōtrarietātē cha-
ritatis. Sicut em̄ charitas ē v̄tutū potissimā:
ita a cōtrario odiū ē oīm vitiōz pessimū. Et sic
claret q̄ odiū multo grauius est q̄z ira. Primo
qz odiū p̄riat charitati directe: ideoqz ex suo ge-
nere ē mortale. sed ira nō semp nec ex suo genere
ē mortalis. Un glo. sup illd̄ ps̄. Irascim'z no-
lite peccare. d̄t. Venialis ē ira que non ducit ad
effectū. s̄. notabilē. Secūdo q̄z qz passio ire citi'
transit: sed odiū p̄manet. Un phus. ij. rhetori-
ce d̄t. q̄ odiū est magis ifanabile q̄z ira. Tertiū
pōt cōsiderari grauitas p̄ci ex modalī deordi-
natiōe. z sic illd̄ p̄cūm grauius est qd̄ magis au-
fert ratiōem hoīs z min' habet de misericordiā i
primū. z sic ira est grauiissimū p̄cūm: qz sup oīa
alia aufert rōnē hoīs. Latho. Ira ipedit animū
ne possit cernere verū. Et qz est ferocissima z im-
petuosa sine vlla misericordiā. Prouerb. xxvij.
Ira nō habet misericordiā nec erūpēs furor. z sic
intelligēdū est dictū Chryf. sup i obiectiōe. z sic
pater. L Sed dī. Quid de cōcupiscētia: an
gravi' p̄cūm sit q̄z ira. Rñdet fm p̄dictos doct.
ac alios cōiter: q̄ ex q̄ ira rēdit in vindictā que ē
iusticie bonū. ideo ē min' malū q̄z cōcupiscētia
que rēdit in bonū delectabile qd̄ nō habet rōnē
iusticie. Un phus. vij. ethic. d̄t. q̄ incōtinēs cō-
cupiscētie est turpior q̄z incōtinēs ire. Vtrūqz si
ira deducit ad odiū p̄seuerās: est gūissimū oīs
p̄cōz in primū cōmissoz ceteris paribz. qm̄ vt
Aug. z Chryf. de cōpūctiōe dicūt. Nūquā ē pec-
care: s̄z diabolicū in odio p̄seuerare. D q̄ homo
xpiane noli fieri diabolus p̄ irā.

D Circa sc̄dm de capitali sublimitate inq̄ren-
dum est: q̄re ira magis ponit pro vitiō capitali

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

q̄s odiuz: q̄s tñ gūi⁹ p̄cām est cōiter. Rñdēt f̄m Ancho. p. ij. c. ij. ca. j. Quia inq̄t ira habet finē multū appetibile. qm̄ appetit maluz sub rōne bonit̄: id est iusti magis q̄s odiū q̄s appetit sub rōne mali. Itē q̄s habet plures species. z odiuz ac alia multa vitia ex ira tanq̄s ex p̄ncipali oriunt̄. vt patuit sermōe p̄cedēti. S̄z q̄t z que sūt spēs ire philosophus. iij. li. ethicoz. ponit tres.

Prima acuta.

Secunda dicitur amara.

Tercia dicitur grauis.

Prima d̄r acuta qua q̄s cito z subito irascit̄ et leuiter cessat ab ira. z hoc est optimuz in talibz q̄ nō retinet̄ irā in corde q̄s d̄r Eccl̄. c. vj. Ira in finu stulti req̄scit. z tales sūt sepe cholericī f̄m Alber. li. j. de motibz aialū tractatu. ij. Secūda d̄r amara q̄ p̄manet z i vetustate deuenit. et sunt amarissimi in se donec diuina iram digerāt ad quā maxie disponunt melācolici f̄m Alber. sup̄. Tercia d̄r grauis v̄l difficilis que obfuit tēpus ad penā inferendā. nec cessat ab ira cōcepra donec vindictā faciat. z h̄ est pessimū. E

Notandum aut̄ q̄ vt p̄hs. vij. ethicoz. z sup̄ codē Alb. di. q̄ ira sup̄ oēs alias passiones cor pales est valde naturalis. q̄s frequēter innascit̄ a p̄ntibz z trāsīt ab eis dē in genitū. causam quā ponit dimitto. Exemplū recitat ibidē Alber. q̄ qdā accusatus de h̄ q̄ p̄ez p̄cussērat excusā. se dixit. q̄ ira for̄et sibi ex p̄eigenit̄. in cui⁹ signū pater su⁹ patre z au⁹ pauz p̄cussērat. z ostēdit filiū suū puez dicēs. Et iste fili⁹ p̄cūct me cuz increuerit. oibz inq̄t nobis f̄m totā genealogiā ira est. z al⁹ p̄ filiū suū tract⁹ ad ostiū dixit filio. Uleer⁹ iā nō trabe. q̄ z ego ipe antea p̄ez meū non vltra q̄s ad ostiū traxerā. z sic ira a p̄ntibz cōtrahit̄. licet inequalr sit in patre z filio. Nec Alber. Ecce ergo pessimū hoc vitium quantū debent cauere omnes.

¶ Circa tertium de remedioz q̄litate nota plūma remedia ire tradita a doctoribz q̄ debet hō cōsiderare vt irā possit vicere z patiēs fore. Prīmū d̄r aduerse ire a deo admissio. q̄s Aug. p̄ generali regula ponit q̄ nil sit in mundo q̄d non ex aula impiali diuine maiestatis p̄cedat. Sic ḡ cogitans q̄ de⁹ p̄misit tibi talia aduersa z pati vult vincens te ne irascār. sicut vincit dauid se cū malediceret a semet̄ di. Dñs misit euz vt maledicat dauid. ij. Reg. xij. Scōz d̄r beati tudinis future p̄miatio quā xps p̄misit patiētibz. Tercium d̄r crucis xpi cogitatio Greg. Si passio xpi ad memoriā reuocet̄: nil t̄az duz q̄d nō eq̄ aio toleret̄. Quartū d̄r defectū p̄riorū recognitio. q̄s facili⁹ quis portat defect⁹ alienos dū p̄prios agnoscit Aug. Irascēz seruo tuo ne peccet irascere tibi ne pecces. Quintū d̄r elocutiois euitatio. Ps̄. Posui ori meo custodiam dum cōsisteret p̄cor aduersuz me. S̄ Unde legit̄ exemplū in vita phoz q̄ Drogenes silen

tio irā viciat. Nā cū qdā in eū cōspuisset. p̄teruēz ipe nil diceret infrogat⁹ an cōtra illū esset irat⁹ Rñdit. Nō irascor: s̄ dubito an irasci oporteat vt narrat Se. li. iij. de ira. Rursū cū ali⁹ eū v̄bis dhonestaret et taceret infrogat⁹ cur nō m̄deret. Rñdit. Nolo cōcedere cū hoie sup̄ re in qua ille q̄ obtinerviliōz habet. Itē Theodosi⁹ imp̄ator cū se iratū sentiret nūq̄s sententiā ferebat nisi p̄v⁹ xriiij. lras morose intra se diceret. z p̄cepit nūi stris vt nil pōderosum q̄s sero p̄cepisset exeq̄retur nisi mane idē confirmaret. Q̄ntū ḡ xpiani deberēt se ab ira cauere. Sextū d̄r future mortis incerta cōditio. Un̄ Eccl̄. xxvij. Memento no uissimoz z desine inimicari. Exēplū in vitasp̄. legit̄ de scō isaac abbate. q̄ req̄situs q̄re demones cū timeret z fugerēt. Rñdit. Exquo factus sum monachus statui i me vt ira extra guttur meū nō p̄cederet. ideo q̄s sic me timet demones. Et p̄ cōtrariū ad iracundos accedūt p̄sertim in morte. q̄s ius possessiōis habēt in eis. Ne ḡ tali bus. Rogem⁹ xpm̄. zc.

Feria tertia post dñicā tertiā Sermo. xxiij. de cōrumelijs z cōuitijs ac vitupijs que nascūtur ex ira.

Om̄ine quoti

ens peccauerit in me frater meus z dimittā ei. Matth. xvij. z in euan gelio hodie. Nāc questionē fec̄ pe trus xpo. z ipe dñs xps docuit eū z oēs discipu los. i. xpianos q̄ nūq̄s debeāt irā tenere: sed dī mittere p̄mis septuagesies septies. i. toties q̄ti ens. q̄s nūerus decimāz ponit p̄ indefinīto Doct̄ etia q̄uo debeat vnusq̄sq̄ corrigere fra trē suū peccatē. Prīmo in occulto. Secūdo in alioz cōspectu. Tercio in publico p̄ ecclesiam z ei⁹ p̄latos. vt de istis patz clare in euāgelio. S̄z qm̄ multi solent q̄tidie peccare in ira z p̄rimos p̄ cōrumelias z cōuitia ac vitupia z h̄mōi q̄si cōsuetudinarie. Idcirco de istis vitijs vt sciat cōfiteri tria mysteria declarabim⁹ in h̄ fmone.

Prīmū d̄r sollicit̄e cōhibitiōis.

Secūdū d̄r mortifere offensiōis.

Tercū d̄r pacifice toleratiōis.

Aliū thema. p̄ h̄ fmone Prover. x. Qui profert cōrumeliā insipies est. Ly. i. oñd̄ se insipiet̄ p̄ iuitia. q̄s cū ex abūdātia cordis os loq̄t. Mac thei. xij. patz talē esse in corde malū.

¶ Circa p̄mū de cōhibitiōe cōrumeliē v̄l cōs uitiōz z vitupioz vt nouerim⁹ talia vitia fore valde detestabilia notem⁹ tria. Prīmo de noticia qd sit cōrumelia. Et f̄m Anthon. ij. p̄. tit. vij. c. vj. ac frēm Angelū. aliosq̄. Cōrumelia est exp̄ssio defect⁹ alius corā eo p̄ v̄bis v̄l etia p̄ fa cta ad ip̄m dehonozādū. vñ Glo. Ro. j. d̄r. Lōn tumeliosi sunt q̄ dictis v̄l factis iniurias z tur pia alijs inferūt. Exēplū ḡra de v̄bis. Si q̄s dī

cat alicui in vituperiū. q̄ est latrē fur z hmōi. Si autē p̄iciat lutū vel spurū z hmōi in illis fa-
cis irrogat cōtumeliāz. Scō de differētia. quō vīz differūt cōtumeliā z cōuitiū. Et fm
Alexan. z Tho. ij. ij. ac theologos. contumeliā
p̄rie est solū culpe. vt si dicat aliquē furē adul-
terūz z hmōi. S; cōuitiū extēdit se generalr ad
omnē vīz defectū culpe vel etiā pene. vt dicēdo
aliquē flauū spurū: mendicū: cecū: cū sit: cōui-
tiū dicit t̄mō. S; dicēdo illū furē iniuriōse
cōtumeliā simul z cōuitiū ifert. t̄m vñ p reliq̄
sepe accipit indifferēter. Et apud nos cōit̄r vī-
tuperiū noīat. i. zythok. **I** Tercio ḡ de ma-
licia deestabili talū p̄ctōz notandū. q̄ pluri-
bus rōnib; debēt hoīes deestari et se cohibere
ab hmōi vitijs. Prima d; vulneris charitatis.
qz talia vba multū vulnerāt z ledūt charitatē z
amiciā hoīz qz penetrāt z vulnerāt cor amici.
Un Eccl. xxiij. Mittēs lapidē in volatilia dei/
cēt ea. Sic q̄ vitiat amico dissoluit amiciā.
Un sicut debet q̄s cauere ne lapidib; impetat
primū vel pcutiat illū baculo aut vulneret ia-
culo: sic nec pcutere debet cōuitio. Scōa rō d;
ifernalis idiomat̄. Nā Ezr. dicit Unusq̄qz
de qua gēte sit p linguaz. i. idiomate cognoscit̄.
Sic q̄ est de terra vel gente ifernali p talia mali-
loquia z cōuitia agnoscit̄. qz hec habēt esse i in-
ferno. Sicut p p̄trariū vba laudis diuine hūc
locū ppetuū in celo. Ideo Prouer. x. Labia iu-
sti p̄siderāt placita scz dō. os autē impiorū puer-
sa zc. Sed heu mō videmus q̄ curiales multi
glīant̄ z gaudēt de b̄ q̄ nouo z iaudito mō vi-
tupia formare norūt. S; b̄ qd aliō ē q̄s gaude-
re de dyabolica silitudine z dānanōe. Nā pmo
omniū dyabol⁹ dixit vitupiiū mēdar p̄tra deūz
in padiso di. pentib; p̄mis. Neq̄qz moriemini.
scit em̄ de q̄ quacūqz hora comederit̄ apient̄
ocū vīz. z e. sicut dī zc. z sic iudū deū esse dicit.
Tercia rō d; p̄currentis culpe multiplicis. Nā
in talib; p̄currūt innumerabilia mēdacia dicē/
do filiū antiqui canis vel asini vī filiū meretri-
cis z hmōi. Itē qnqz p̄currūt ifamia. qnqz p iu-
riū z dei blasphemia. bella iusta. homicidia. et
sanguinis effusiōes. qz inde prim⁹ cōitāt ad
irā: rixas: verbera z p̄lia. Deniqz talib; assuet⁹:
nec sufficit p̄fiteri oia hmōi p̄ctā: z vix corrigi.
iuxta illd Eccl. xxiij. Nō assuet⁹ verbis ip̄prope-
rii oib; dieb; suis nō erudit̄. Ue ḡ mlt̄plex ta-
lib; cū mortali in hmōi peccauerint. **R** S;
q̄rit. an liceat correctiōis cā dicere alicui hmōi
cōuitia vel p̄tumelias siue vitupia. R̄ndet fm
Tho. ij. ij. q. lxxij. z in Angelica. q̄ sicut licet ver-
berare vī in reb; dānificare causa disciplinēta
z cōuitiū dicere. Nā z xps dñs dixit discipulis
O stulti z tardi corde. Et paul⁹ insensatos ga-
latas dixit. Tū Aug. li. de sermōe dñi in mōre
dicit q̄ raro z magna necessitate obiurgatiōes
sunt adhibēde. in q̄b; nō vt nobis: sed vī dñō

seruat̄ instem⁹. Deniqz in Angelica. c. infroga-
tiōes. circa irā d; Aduerte hoc q̄ licet q̄s nō di-
cat p̄uitiū vī cōtumeliā vt illi auferat honorē: s;
causa correctiōis. si tamē dicat talia q̄ de se no-
bilit̄ ledūt: puta mlieri dicit q̄ ē putana. i. mere-
trix pessima: vī alicui q̄ ē traditor z hmōi. z au-
diētes scādalisant̄ de tali cui d; qz sic credūt eē
nō excusat a mortali p̄ctō. Nec Angelica.

I Circa scōm de mortali offēsiōe q̄rit Vtrū
cōtumeliā vī cōuitiū sit mortale p̄ctm. R̄ndet
fm Thomā s. Alexan. z Anthōn. z Angel. q̄ p
ḡnali tenēdū est hoc vīz q̄ in p̄ctis v̄boz ma-
xime attēdēdū ē quo aio vba pferant̄. P̄or autē
v̄bū hmōi dīci tripliciter. Primo aio iniuriādi.
vt p verba q̄ p̄ferat auferat honorē alteri. z b̄
p̄rie z p se est dicere cōuitiū vī contumeliā. z sic
loquēdo est p̄ctm mortale nō min⁹ q̄ furtū. qz
ledit p̄ximū in honore cōtra iusticiāz charita-
tē: honor autē diuitijs p̄fert. S; si q̄s talia alio
aio dicit: nō est cōuitiū formalit̄ z p̄rie sed p
accidēs z maīaliter inq̄ntū. i. dicit id qd p̄t eē
cōuitiū. Unō p̄or hmōi dīci Scō ex animo so-
latiādi. z tūc ē veniale p̄ctm. i. cū v̄bū p̄ferat ex
aliq̄ animi leuitate vel leui ira absqz firmo p̄po-
sico d̄honestādi: vt puta qz intēdit p̄ristare leui-
ter solū illū Si autē etiā aio solatiādi ex leuitate
vī ludo pferret v̄bū tale qd esset contra honorē
alteri⁹ vī de quo extimare posset ip̄m notabiliter
irasci z odiū incurrere: vī aliq̄s graue p̄ctm nō
excusaret a mortali etiā si hoc nō intēderet. Si
cur cū q̄s in ludo grauit̄ pcuteret mutilādo nō
excusaret a culpa. Proinde d; homo eē modes-
tatus. qz xps dicit Matth. v. Qui dixerit fratri
suo fatue: reus erit gebēne. S; hoc p̄cipue intel-
ligit si dixerit aio iniuriādi. z talis vītra mortale
tenet ad satisfaciōē. S; di. Quō tenet q̄s sa-
tisfacere primo quē verbo lesit. R̄ndet b; Am-
bertū in expōitiōe regule. z Anthōn. ti. vij. c. vj.
S. v. pris. ij. q̄ tenet prout offēdit in secreto vel
in publico. Nā si offēdit v̄bo in secreto z offen-
sus q̄rat sibi satisfaciōē fieri in publico nō te-
net offēdēs sicut fur q̄ latēter accepit nō tenet
publice s; in occulto restituere. Exapit si factū i
occulto ē publicatū: dñiqz si offēdit in publico
nō sufficit satisfacere i occulto. S; qd si offēsus
nō vult p̄ctari nisi offēdēs dicat se fuisse men-
titū. R̄ndet q̄ si v̄p dicit nō tenet: nec ille debz
erigere. s; si sat vī credit esse falsū vī incertū aut
dubii p̄t dicere aliq̄ vba al leuiātia. puta q̄ au-
dierat z tūc credebat. nūc autē nō credit. vel q̄ ex
ira dixit si sic ē. nec d; dicere se fuisse mētitū si nō
fuit mētit⁹. hec in Anthō. Tercio p̄or dīci tale
v̄bū ex aio corrigēdi. z tunc nullū ē p̄ctm si fiat
d̄bito mō vt dicit̄ ē sup nec d; satisfacere.

I Circa tertiū de toleratiōe q̄rit Vtrū homo
teneat illatas p̄tumelias semp tolerare patie nē
R̄ndet fm Tho. xbi s. z Anthō. z i Angelica.
q̄ q̄ntū ad p̄paratōz animi. i. qn op⁹ esset semp

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

sustinere dicitur sicut et alia dāna. Un̄ xps dicitur pcutiē
ti marillā p̄bere. Et fm̄ Aug. hoc q̄s tenet fm̄
p̄paratōz animi q̄n opus esset. s; q̄ntū ad actū
nō semp tenet sustinere: sed

Aliq̄n tenet nō sufferre.

Aliq̄n aut̄ decet tolerare.

Aliq̄n vō satisfactiōe exigere.

Primo aliq̄n tenet q̄s nō sufferre s; rep̄bēdere
Nā z saluator cōtumeliat̄ facto cū pcutus est
i faciē pcutorē rep̄bēdit Job. xix. Et ad b̄ tenet
hō triplici casu. Primo q̄n talis rep̄bēsiō cedit
in bonū cōtumeliātis. v̄puta ad rep̄mēdū ei⁹
audaciā. Sc̄do q̄n ex sufferētia aliorz p̄fect⁹ ipe
diret. Un̄ Grego. sup̄ Ezech. dicit. quoz vita i exē
plo imitatiois ē posita: debēt si p̄nt verba d̄tra
hētū sibi cōpescere ne eoz p̄dicatōez nō audiāt
q̄ audire poterāt z in prauis moribz remanen/
tes bñ viuere cōtēnāt. hec ille. Tercio q̄n ex rati/
tūritate cōtumeliat̄ infamia incurreret. qz vt
Aug⁹. dicit. crudelis ē q̄ famā negligit. p̄p̄ia. xij. q.
j. ca. Nolo. Sc̄do aliq̄n decet tolerare. s. ratione
cuitate temeritatis ne magis ad irā accēdat cō/
tumeliātē. z ratiōe cōseruande v̄tutis paciētie. z
etiā ratiōe icōrrigibilitatis. Eū em̄ cōtumeliās
ē icōrrigibilis nec in eū habes auctoritatē: suffer
re debes. Sicut z xps corā hero dez pylato ob/
stinatis iudicis cōtumeliātibz nō r̄ndit. Tercio
aliq̄n licet satisfactiōez exigere in iudicio. qz fm̄
Lyra z in Angelica. Cōstitutor vltra p̄m̄ tene
tur p̄ sevl p̄n̄positā p̄sonā cōtumeliato culpā
suā dicere z veniā petere satisfaciēdo vt p̄mo ar/
ticulo dictū est. N. Exap̄it̄ p̄lat⁹ z passa/
milias q̄ corrigēdo licet excesserit nō tenet pete/
re veniā a subdito: s; a dño deo. ne dñi n̄m̄iū ser/
uat̄ hūilitas regēdi frāgat̄ auctoritas vt dicit Aug/
gust. in regula intelligēdū tñ hoc est dūmodo
platus v̄l p̄familias nō excesserit nimis liuo/
re vindicte ex p̄posito. qz sic tenet petere veniā
Exēplū legit̄ in sū. Anthoñ. p. ij. ti. vij. c. vj. §. iij.
in fine. q̄ qdā cōtumeliā itulit cuidā fratri noīe
Nicolao nec veniā petiuit. post paucos dies il/
le mortu⁹ ē. z post mortē ecce idē appuit̄ ip̄i fra/
tri Nicolao petēs veniā de p̄tumelia. Cui Nico/
laus ait. Veniā pete a xpo in cui⁹ stas iudicio.
et ille Xps mibi n̄ vult dimittere nisi p̄us veniā
a te petā hūilit̄. Qd̄ nicola⁹ lib̄er fecit. z sic dis/
paruit z veniā a xpo obtinuit. Rogem⁹ xps zc.

Feria q̄rta post dñicā tertiam. Sermo. xxv.
de maledictiōe creaturaz z dei blasfemia v̄l sc̄oz.

Qui maledice

q̄
rit p̄v̄l m̄i morte moriat̄. Mat.
xx. z in euāg. hōd. Dec̄ba de⁹ di/
xit in v̄c̄i testamēto z allegat xps i
euāgelio vt hoies caueāt a maledictiōibz q̄rūti
qz creaturaz. p̄cipue aut̄ p̄is z m̄is carnal' z
sp̄n̄alis. z maxime a maledictiōe blasphemie dī

z sc̄oz ei⁹. Nā deus ē summ⁹ pater oīm. iō ip̄s
blasphemare ē sup̄ oīa pessimū. S; heu horrē
dissimū est q̄ iā in v̄luz venit etiā ap̄d xp̄ianos
maledictiōes facere v̄l dicere cōtra creaturas v̄l
filios aut filias ex ira vel patrē z matrē. z quod
ē pessimū deo maledicūt a pio deo imp̄can. ma/
lū. Dugo. Blasphemia ē cū obprobriosa iactē
i aliquē maledictio: q̄ fit dō p̄tumelia. Eaprop̄
in hoc fm̄one agemus de p̄ctis maledictiōis z
blasphemie vt audita grauitate p̄cti caueāt ho/
mines ne morte moriant̄ et̄na. Nā euāgelii b̄
dicat. Qui maledixerit patri vel m̄i morte mor/
riat̄. Itaqz de ipsa maledictiōe z blasphemia
declarem⁹ tria mysteria in hoc fm̄one. Pro quo
aliō thema. Bñfacite p̄sc̄q̄ntibz z nolite males/
dicere. Roma. xij.

Primū de creature maledictiōe.

Secūdū de hui⁹ culpe offēsiōe.

Tercū de blasphemie euitatiōe.

O Circa p̄mū d maledictiōe creature tā rōna/
lis q̄ irōnalis notādū. q̄ fm̄ Aug. xxiij. q. iij.
c. de⁹. z doc. Maledictio p̄p̄ie ē imp̄catio mali
facta alicui sub rōne mali: s; est incēdens malū
in q̄ntū malū. Hoc aut̄ q̄s pessimū sit vitiū iō qz
cauēdū ostēdit̄ ex pl̄ibus ratiōibz. Primo ra/
tiōe amissiōis regni celest̄. Nā. j. Cor. vj. Ap̄ls
dicat. Nolite errare: qz neqz fornicarij neqz idol/
fuentes neqz maledici neqz rapaces regnū dī
possidebūt. ecce q̄s grauibz p̄ctis cōnumeratur.

Secūdo ratiōe diuine v̄ltōis: qz de⁹ sepe v̄lci/
satur hoc p̄ctm̄ ita q̄ maledictionē quā aliq̄s
imp̄cat̄ alteri super caput maledictis cōuerit̄
Bēn. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledi/
ctus. et Ec̄ci. xxvij. Qui in altū mittit lapidē
Lyra. s. directe p̄ficiēdo sursum: sup̄ caput ei⁹ ca/
det. z plaga dolosi diuidet̄ vulnera. id ē plaga a
doloso hoīe imp̄cata diuersa mala sup̄ eū mul/
tiplicabit. vñ Bēn. Inexcusabilis es o hō in q̄
em̄ aliū iudicas. s. maledicēdo teip̄m p̄dēnas.

Tercio rōne crudelissime malignatiōis. Nā
cū q̄s maledicit agētibz cōtra se ē magna crude/
litas. qz potius cōpati deberet illis tanq̄ infir/
mis in aia. Itē cū pateryl m̄i maledicit filio est
maior crudelitas. qz imp̄catur malū filio qd̄ n̄
liceret imp̄cari etiā diabolo. Similit̄ nec cuiū
qz inimico diceñ. Deus perdat te. z h̄mōi est im/
pietas maxima. Ratio. qz se constituit iudicē. z
deū vult esse suū tortorē quod est iniuria deo.
Ideo Aug. in quodā fm̄one in p̄sona dei dicat̄
Tu miser homo irascere z dicis. Deus p̄das
v̄l occidas illū meū inimicū: ille malus est. z tu
imp̄cando malū plus mal⁹ fac⁹ es. ergo petis
vt p̄mū te occidā: cū sim de⁹ tu⁹ tortorē tuum
mezstituis. z sic mibi iuriā facis P̄fecta tales
sūt etiā crudelissimi z sc̄ipos. qz aiām p̄p̄ia occi/
dūt ex ira. Silēs q̄ sunt ap̄ris seuiſsimis q̄ im/
pingūt lanceā venatorz vt illū ledāt z sei lanceā
magis z magis intrudūt. z sic patz. P

Quarto rōne ihibitiōis. qz sacra scriptura ihi
bet maledicere oī creature etiāz dyabolo Eccl.
xxi. Lū maledicit impi⁹ dyabolū maledicit ipe
aiāz suā: s̄ est fm Zyrā. cū pctōz hō dīc dyabo
lū iustū cōdēnātū maledicit aiāz. i. denūciat dā
nādam eo q̄ i fact⁹ dyabolū maledictū imitat.
Un nec dyabolo debem⁹ maledicere iqnū est
creatura dei. qz vt sic bona ē: s̄ p culpā incurrit
maledictōez. z sic culpā tūmodo illi⁹ possum⁹
maledicere nō naturā. Exēplū in eplā iude dī.
q̄ michael archangel⁹ cū altercaret cū dyabolo
de corpe moyli s̄z qz dyabol⁹ volebat illō reuo
care. ppter idolatriā filiis israel. qd michael oc
cultauerat. tūc michael nō ē aut⁹ dyabolū ma
ledicere: s̄ ait. Imper tibi de⁹. S̄ dī. Quid ḡ
descriis de q̄b legim⁹ q̄ dauid maledixit mōti
bus gelboe. ij. Reg. i. z Job dīc suo. Itēz xps
maledixit ficulnee. Pterea noe maledixit cha
nāā Gen. ix. et helis⁹ puer⁹ dī. irridēdo. Ascēde
calue. z hmōi. Rūdet cōiter fm doctores. q̄ sci
q̄ legūt maledixisse creatur⁹ i b̄ nō peccauerūt.
qz nō nisi licitis modis ex ispiratiōe spūscī s̄
fecerūt. iō nō ē trahēdū in psequētiā vrynusq̄s
p suo libitu creatur⁹ maledicat. z p̄z i sequētib⁹.

Q Circa scdm de offensiōe q̄rit. vtrū male
dicere sit sp̄ pctm mortale. Ad qd fm doctores
cōmuniter p̄ferit. Alexā. z Tho. ij. ij. q. lxxv. z
Anthon. ij. p. ci. vij. Rūdet. q̄ maledictio pōt sic
ri p̄cipue q̄tuor modis z causis. P̄io ex ani
mi ideliberatiōe. s̄ ex subita ira z q̄si cā correctio
nis vt tal⁹ terreat sic q̄ndie faciūt p̄ntes erga fi
lios z m̄gri discipulis z dñi fuis: q̄ tū nō op̄at
illis mala illa. z s̄ ē veniale. Nā et Aug. xrv. di.
s̄. Als ea dñm. hmōi inter venialia computat.
Verūtū cauedū est ne i cōsuetudinē ducant. qz
fm Alexā. p̄nt fieri mortalia. ppter p̄ceptū z q̄n
qz de tales punit. sic Aug. di. de q̄dā vidua ha
ben. decē filios. z cū vna dīez ex aliq̄ illoz ope
sibi displicere maledixisset oēs effecti sunt toto
corpe tremuli vt vidētes oēs mirarent de eis.
O dī iudicia terribilia i talib⁹. Scdo ex animi
deliberatiōe z liuore vindicte v̄l odiū v̄l inuidie.
z sic ē p̄tra charitatē z mortale: puta cū op̄ado
malū dī. Mors p̄dat te v̄l infirmitas accidat ti
bi: v̄l pes frangat: v̄l dyabol⁹ accipiat aiāz tuā
z hmōi. Et tanto ḡui⁹ pctm est: q̄nto psonā cui
maledicit p̄l⁹ debet diligere z reuereri: vt sunt
pater m̄r z plati. Silr si qd seipm maledicit ex
ip̄atiōe mortale ē z p̄fūdū. R Tercio ex dī
p̄formatiōe z amore iusticie. qz talis videt deū
velletale malū hōi illi. z sic ex instinctu spūscī
viri sci legunt aliq̄b maledixisse: vt petr⁹ simo
ni mago dī. Pecunia tua sit tecū i p̄ditionē. z
paul⁹ helime resistēt i bō dei dī. Percutiat te
de⁹ cecitate filij dyaboli. z hmōi oīa que legunt
dixerūt sci p̄nūciādi aio nō aut impcando vt
cōiter teneb. Itēz sic noe maledixit chanaan. qz
Abam derisit ipm p̄iem. z helis⁹ pueris deridē

tibus se qui erāt filij idolatratiū patrū fm Zyrā. iij. Reg. ij. et dauid mōtib⁹ gelboe. p̄t cede
israel ibi facit. z Job dīc suo dī. Maledicta di
es in qua nat⁹ sum. zc. intēdēs q̄ dies natiuita
tis nō possit dīc dies gaudij: s̄ meror⁹ eo q̄ cō
trarie pctm originale. Sic etiā xps maledixit fi
culnee ad significādū q̄. s̄. p̄lus iudeozū ppter
pctā sua maledictiōi subiiciebat. Siliter cū ali
q̄s malediceret alicui op̄ado v̄l p̄nūciādo ali
quā egritudinē v̄l aliud impedimētū: nō ppter
aliō nisi vt p hoc bon⁹ efficiat. vel a bonoz alio
rū impedimēto cesset: pōt esse sine pctō. qz amō
re iusticie facit. Nec in Anthon. Quarto pōt
q̄s maledicere irrōnali creature v̄l demoni vel
alteri cuiq̄z facture. z hoc pōt etiā esse mortale
si facit in d̄restationē dei in tali ope. nā blasfē
mia esset. Siliter mortale esset si faceret referen
do in possessorē illi⁹ ex malivolētiā quauult vt
dānificet. p̄rim⁹. s̄. p̄ mortē equi: bouis et hmōi
notabili dāno. Si aut maledicit creaturā s̄z se
tū respiciēdo. vt qz aliq̄s brutus nō mouet vt
vulv̄l nocet sibi. z hmōi ex quo irascit appetēs
ei penā: veniale pctm est. sicut vanū z ociosum
z p̄tāo illicitū. Nec oīa Anthon.

S Circa tertiū de blasphemā. Notādum q̄
sup omia debet homo cauere blasphemā dei z
sanctoz. P̄mo quia est crimē grauissimū.
Unō Glo. sup Esa. xviij. dīc. Omē pctm blas
phemie cōparatū leui⁹ est. v̄nō patres veter⁹ res
stamētū nec audire volebāt eam. Nā fm Tho
mā scdo scdo. q. xij. blasphemā grau⁹ pctm est
infideli paganismo. quia pagan⁹ loquit d̄ deo
que credit esse vera: licet sint falsa. s̄ christian⁹
blasphemans loquit cōtra veritatē quā credit.
Graui⁹ etiā dīcū esse q̄ homicidiū in q̄ntū ē dī
recte cōtra bonū deū: homicidiū aut cōtra pro
ximū tūmodo sepe intēdit. Itē grau⁹ est pctō
crucifigētū xpm. Aug. Magis peccāt blasphe
mātes deū triūphantē in celis q̄ q̄ crucifixerūt
ābulantē in terris. T Secūdo quia ē mor
tale peccatū fm genus suū. Nam fm Alexā. et
Anthon. in cōfē. Blasphemā siue sit in ore dī
cēdo siue in corde credēdo deū nō esse iustū in
oib⁹ v̄l nō curare de actib⁹ hōim vel nō posse
hoc v̄l illud: semp ē mortale. nisi ex surreptione
hmōi diceret: v̄l nō aduerteret aut nō intellige
ret quod dīcū. quia tūc nō haberet ratōez blas
phemie. sed esset veniale. vt in Angelica. Ter
tio quia ē omī lege dānabile grauī pena dignū
vt patet etiā apd saracenos z alios. Quarto
quia mirabil⁹ a deo est punitū in oīm exēpluz.
vt patz. iij. dyal. Grego. in puero q̄nqz annoz.
Aliud exēplū refert Petrus Damiani quod
habet in speculo dī. s̄. q̄ in Bononie partibus
duob⁹ v̄ris amicis in mensa cōsedētib⁹: affato
gallo oblato vn⁹ in frustra illū dissecuit piparo
liq̄mie supfuso. tūc alter ait q̄. s̄. Pe. hūc gallū
reintegrare nō possit. Ali⁹ dixit. S̄z z si ipe de⁹

Feria. v. post dominicā. III. quadra.

impet hic nō surget. Mor ecce gallus viuus z plumis plenus exiliuit: alas percussit z cecinit. z plumis concussis totū liquorē super conuēscēs aspexit. in qua aspersione mor lepra percussit sunt. Quā plagā nō timō ipi vsq; ad obitū ptulerūt s; z posterj suis in oēs generatiōes velut qddā hereditariū reliquerunt. Rogem⁹ g̃ zc.

Feria quinta post dñicā tertiā Sermo. xxyj. d. pctō luxurie turpissimo cauēdo z ei⁹ occasione

ribāt demōia

e a multis clamātia z dicētia qz tu es fili⁹ dei. Lu. iij. z in euāg. bodier. Carissimi si diligēter aduertimus. apte cognoscim⁹ qm̃ diabol⁹ libēter diligit habitare in luxuriosis. vt pz̃z tā inuesti q̃ nouo testamēto. Nā Job. xl. d. q. vehemōr. i. diabol⁹ libēter dormit in loc⁹ humētib; .i. in luxuriosis vt exponit Grego. z doct. Et Matth. viij. legio nes dmonū q̃s xps voluit eijcere de duob; demoniacis petierūt vt mitterētur in porcos. z sic factū ē. p. porcos aut luxuriosi figurant⁹ fm̃ doctores. Idcirco xps dñs volēs nos in aia curare a pctis oib; : curauit in signū hui⁹ varios corporū languores z demonia eiecīt: vt doceret nos q̃tinus penitē. eijcere curarem⁹ demonia viciōz p. gram xpi. Uñ b̃ euāgelij d. q. xps varios languores curauit. z exhibāt dmoia. s. ad ei⁹ impiū a multis. Itaq; de pctō luxurie vt sciamus ei⁹ a nob; dmonij eijcere z cauere tria mysteria in b̃ fm̃ dē declarem⁹. Aliud thema. Nec ē volūtas dei sacrificatio via vt abstineat⁹ a fornicatiōe. j. I. b. iij.

Primū de nocumēti multa lesione.

Secundū de ruinali praua occasiōe.

Tertiū de diuināli mira punitiōe.

U Circa p̃mū notādū q. luxuria z eius concupiscētia si cōsentit ei dē multa mala z nocumēta inferit hoib; . idcirco sumo studio ē detestāda z vitāda. Primo qz aie ratiōz obnubilat z infatuat. qd̃ pz̃z p̃mo auctoritate Ps. lvij. Sup. cecidit ignis z nō viderūt solē. Glo. ignis prauē concupiscētie sup. cor cadēs nō sinit videre solē iusticie xpm̃. Jō Greg. i. dyal. d. Carnalis delectatiō mētē quā inficit obscurat vt videre claritatē veri luis nō valeat. z p. p̃is nec picula dñatio nis efne z alia q̃ incurrit aduertat. Uñ z Seneca in plogo declamā. ait. Nihil ē tā mortiferū ingenijs q̃ luxuria. si qd̃ rōnē p̃urbat: intellectu ebetat: mēoriā eneruat: obliuionē z ignorātiā induit. hec ille. Scōo pz̃z ratiōe fm̃ Egidiū de roma. li. ij. pre. j. ca. xx. qz aie rōcinatio viger i ipo cerebro qd̃ ē instrumentū aie sicut martellus fabro vl' dolabrū carpētario. z g̃ sicut d̃bilitato illo d̃bilitat actio carpētarij in fabricando. sic z d̃bilitato cerebroz alijs mēbris nobilib; tunc ipedit aia ab vsu rōnis vt nō possit. s. bñ z silia

ri de expediētib; ad salutē. Propterea etiā phus vi. etbi. d. q. act⁹ venerens incatū ipam rōnē abforbet q. ipossibile ē aliqd̃ intelligere i ipa delectatiōe tali. Et fm̃ q̃sdā relinquit p. xxiij. horas in aia hmoi p̃urbatio. Tercio pz̃z exēplaritate. Nā rex Salomō sapiētissim⁹ fuit p. luxuriā istuat⁹ adeo vt in senectute idola coleret singlax. vro. Jē Samson amore Dalide fuit decept⁹ ita q. plies vinculat⁹ picula nō aduertit capē ē ac excecāt. Judici. xvj. i. figurā q. luxuriosus excecāt i mētē a dmonijs. Scōo qz bestijs assimilāt et fetidissimo stercore inq̃natis. Jock. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. qd̃ Greg. xxiij. moral. exponēs d. Qui carnali affectiōe succubūt nō hoies s; iumēta narrant. Iumēta qppe in stercore suo cōputrescere ē carnales homines i feroze luxurie vitam finire. hec ille. O g̃ pessimū viciū. X S; q̃lib; brutis assimilāt hoiem. rñdet fm̃ Lbyf. sup. Matth. z doct. ac phos q. potissime assimilāt luxuriosus porco hyrcinos oculos hñti i fetidissimo stercore iactēti Rō. qz porc⁹ ē aial luxuriosū z delectat in stercozib; vl' luto iacere fetido. Sic hō luxuriosus nō libent⁹ vult erurgere de sceno luxurie vt dicit Grego. moral. q. s. Oculi aut hyrcini libidinosi sunt. vt d. Jsid. xij. etym. z significāt illd̃ Aug. dicit. qm̃ impudic⁹ ocul⁹ ipudici cordis ē nunciū. O g̃ hō caue tibi zc. Tercio qz corp⁹ d̃bilitat z fortitudinē eneruat. Uñ Hugo d. scōo vici. Luxuria ē venenū delectabile q. hñanū corpus d̃bilitat z viri animi robur eneruat. Exēplū habem⁹ i plib; fortissimis q̃s luxuria ifirmauit. Primo in Sāfone. de q. Hiero. ad Eustoch. d. Sāfō leone fortior q. vnus z nudus mille p̃secut⁹ ē armatos: i. dalide mollescit amplexib; . hec ille. Scōo in David q. leonē viciat et in oib; bellis triūphū habuit: vni⁹ mlieris. s; z Bersabee concupiscētia vtutē amisit. vt d. Amb. Proin etiā Anthon. in sū. p. ij. ti. v. c. j. s. xiiij. rōnē hui⁹. s. Quare antiquus plus viuēbat hoies z robustiores erāt. nūc autē paz. viuūt z pleni sūt d̃bilitate: d. hāc esse. q. erāt mag⁹ cōtinētes. Nā tarde cōtrahēbāt matrimonij. s. circa. xxvj. vel xxx. ānos. vt dicit phus: interim fuādo castitatem. nūc autē ab adolescētia p̃trabunt. z ab etate adhuc puerili incipiūt luxuriari. iō nō sunt fortes nec multum viuūt. Quarto qz diuitias z oia t̃palia dissipat. vt pz̃z de filio p̃digo q. oēm substantiā suā dissipauit viuēdo luxuriose Luc. xv. Job. xxx. Qui nutrit scortū p̃dit substantiā. O quot z q̃nta expēdūt in hmoi stercore ad cōsequēdū efna tormēta: p. que possent lucrari celestia regna si erogarent in pauper. subsidia. d. q̃b; rō erigēt. Ultimov plima cōprehēdam⁹ Luxuria vilis extēminat oia bona z expoliāt ac extremis malis obligat. nā aufert hois ratiōes. corpus: gloriā: famā: diuitias: honores: vitā. Et qd̃ maius ē oia spūalia. i. virtutes: merita:

gram et glia. et insup ad etna pena obligat. De quibo hic causa breuitat' ptransien. in alijs ser/ monib' tangem'.

¶ Circa scdm d occasioe ruine in luxuria No radu q' Robertus Holko' sup li. Sap. ponit ples occasioes luxurie. Et quibo p'cipue septes psequit' Antho'n. p. ij. tit. v. Et hec bonu est scire vt caueam'. Prima occasio dicit' ociositas. Berni. Dim' teptationu malay causa et sentina vicioz e' ocia. Exeplu de sodomis. Ezechiel. xvj. Deceuit iniquitas. i. causa iniquitatis sodomie: su pbia: securitas panis: et ocia. Ideo Hiero. Se per aliqd facito vt te diabol' iueniat occupatu.

Secunda d' somni et qeris diuturnitas. La/ tho. Na diuturna quies vicijs alimeta mistrat.

Tertia mulieru familiaritas. Prouerb. vj. Nūqd hō pōt ignē abscondere in sinu suo: vt nō ardeat sua vestimēta. sic q' couersat' cū muliere familiarit' rē. Z Ideo Eccl. xlij. scribit' qd/ dā mīrū dictu. sic vīz. In medio mlierz noli cō morari. melior ē em iniquitas viri q' bñfaciens mlier. hec ibi. Sed hoc expōit Lira sic. Melior est iniquitas viri. i. min' mala: q' bñfaciens mlier s'z ad cohabitādū. Mag' em piculosum ē hoi cohabitare cū muliere extranea. i. bona: q' cū vi/ ro iniquo. hec ille. Quarta d' vini supfluitas Jo Eph. v. Nolite inebriari vino in q' ē luxuria Exeplū de Loth rē. Quia sensuū curiosi/ tas q' est in aspectu pulchre rei v' choreaz v' in auditu turpiū cātilenaz et hmoi. Ideo Eccl. ix. Auerte faciē tuā a muliere compta. Sexta car nis deliciositas p'sertim in cibis: vester lectister nīs. Berni. Periditatur castitas in delicijs.

Septima d' elatiōis prauitas. vñd Hugo. Sepe hō intra se supbit et nescit. iōq' p'mittit ca dere in luxurie viciū manifestus qd' erubescit. et paruit sup' f'mōe de supbia.

¶ Circa tertiu de punitioe luxurie Norādū q' bñdictus et iustus de' vt oñdat d'etstabilē fore luxuriā hoib' et dānabile atq' euitādā: mirabi/ lia exepla fecit et mōstrauit p' mūdū. Primū in diluuio In q' totū mūdū istū i'feriorē dissipa uit: et oia aialia t'restria ac volatilia et hoies occi dit. p'eer illa q' in archa Noe fuerūt collecta. Ter rāq' totā sterilitatē reddidit ex salis aq's marj: ex q'bus diluuuū p' maiori pte efferbuit: fm Ly rā. et sic oia t'renascētia et plāte et semina et herbe d'fecerūt in d'utis valore. Et hec oia fecit deus i punitioe d'etstabilis luxurie vt p'z Ben vj.

Secūdu exeplū in sodomitay incēdio. Gene. xix. Sup q's pluit deus ignē et sulphur de celo ad f'cadū q' luxuria fetidissima punit' ppetuo igne inferni fetidissimo. vtpote sulphureo. et sic etiā sodomitay puulos et boues et oia q' hēbāt in d'etstatiōe p'didit. Tertiū exeplū patet in hystoriay documēto. et inter multa legit' i dialo go Grego. et in spe. di. i. c. x. q' dā peccauit cū qdā iuēcula: et irruit eccliam subsequēti se

sto pasche. et p sex p'nuos dies sub octaua. die aut' septima subitanea morte d'fictus est et se/ pulture tradit'. Et ecce vidētib' cū crīs de sepul/ chro ei' flāma exibat p' lōgū tēpus. et radiū ossa ei' cōcremauit q'usq' oē sepulchrū illi' p'sumes ret: et ēra que in cumulo collecta fuerat d'fossa videret'. Subdit ibidē Greg. q' in b' exeplō nos bis formidabili oñdit de' vt p'sideremus nos qd' aia sentiēs p' reatu suo in i'ferno patit': si tan to ignis supplicio etiā insensibilia ossa cremā tur. Vēita q'z et luxuriosus q' nolunt penitere: quia punient' ppetuo igne in aīaz corpe. Rōge mus ergo xpm. rē.

Seria sexta post tertiā dñicā Sermo. xxvj. d' luxurie graui offēsiōe et de ei' sp'ebus.

Scit ei. i. muli

ericius. Bñ dixisti q'z non habeo vīz. q' nq'z enī viros habuisti et hūc quē habes nō ē tuus vir. Joh. iij.

et in euangelio bodier. Dñs iesus oñdit p'icrate fore plen' p' oia i b' euāgelio. Primo q'z discursu rebar p' hoim salute pedester vīq' ad fatigatioz nē nūmā itiner': etiā i estu maris diei esuriēs et sitis. Jo d' b' euāgelii q' fatigat' xps ex itinere venit ad fōrē hora sexta. i. meridici q' solis estus feruet. et petiuit a muliere bibere. p'p' sitim et estus refrigeriū vt ait Chrys. Secūdo q'z maximā pie tatē oñdit. q'z a tali mliere quā sciuit fore adulte rā bibere petiuit: et eidē f'mōe de alt' mysterijs fec. vt eā a pctis puereret. Et etiā in hoc exeplū dedit q' p'dicator libent' p'dicare d'z paucis cū n' h'et sufficiētē p'lm. Tertiū q'z nō dure obui rā gādo s'z pctā illi' secreta reuelādo ex rñsiōe illi' p'issimēz cōuenient' reā oñdit. et eā a pctis luxu rie: adulteriū et ficti mēdaciū d' marito illegitimo redarguit et p'uertit. Utinā et nūc tales p'uerterē tur. de ist' p'z euāge. Itaq' de luxurie vicio in quo sicut hec mlier sic et multi nūc peccant: tria mysteria declarabim' in b' f'mone.

Primū de ei' mortifera offēsiōe.

Secūdu de ei' specifca variatiōe.

Tertiū de ei' maligna cōditiōe.

Aliud thema p' b' f'mone pōt poni illud Eph. v. Hoc scitote itelligē. q' oīs fornicator aut imū dus nō h'z hereditatē in regno xpi et dei. Et fm Ly. p' b' q' dicit: aut imū d'. includunt oia ad vī tiū luxurie p'tinētia: vt spēs ei' et filie.

¶ Circa p'mū d' offēsiōe Querit vñ luxuria pbat eē mortāl' culpa sp' extra legitia m'imoia. Ad qd' breuiter rñdet fm doc. q' fm oēs leges sc'pture patz luxuriā sp' eē pctm mortale: nisi ex cuset m'imonij lege. Un' maxime errāt q' dicūt heretice q' simplex fornicatio q' ē soluti cū solu ta: nō sit pctm mortale: imo sp' ē mortale s'z oēs leges. Primo q'z ē p'tra legē diuinale Ero. xx. Nō mechaberis. Sup quo Aug'. dicit. q' noie mechie oīs illicitus cōcubit. s. extra matrimos

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

nū atq; illoꝝ mebroꝝ nō licet⁹ vsus intelligit⁹ fore phibit⁹. vt pz. xxxij. q. iij. Meretrices. Itē Jsid. ibidē. q. v. c. Nō mehaberis. i. nec q̄s pz ter matrimonij federa alijs feis misceat ad ex/ plendā libidinē. nec ob aliā causā vt addit glo. Et sic pz. ppositū. Sedo qz est ptra legē ppe/ ticalē. Thob. iij. Attēde tibi. i. caue ab oī forni/ catioe z pter vxorē tuā nunq; pariaris crimē sci re qd̄ ppe mortale d̄r. Tercio cōtra legē euā/ gelicalē Mart. v. Qui viderit mulierē ad ꝑcu piscēdū eā: iā mechat⁹ est zc. ecce cōter d̄r mulie rē. Itē intelligēda ē nō solū de cōiugata: s; etiā d̄ so lura quā solo visu cōcupiscere est pccm̄ mortal/ mechie. vt patz p Grego. xxxij. q. v. Qui viderit. Et intelligit de visu ad ꝑcupiscēdū turpē deli/ berate. A fortiori ḡ mortale ē ope fornicari.

B Quarto cōtra legē aplicalē. Nā in pmo cō cilio p apl' os hierosolymis facto mādātū fuit cōuersis ad fidē ex gēlib; vt abstinerēt se a for/ nicatioe Act. xv. qz pagani putabāt sibi h̄ lice/ re. Et apl's Gal. v. d̄r. Manifesta sunt opa car/ nis: q̄ sunt fornicatio: imūdicia: ipudicia: lu/ xuria. Lys. sic oīa que p̄tinent ad hoc vitij sub noīe generali s; luxuria induunt⁹ q̄ non sunt etiā anumerata. Et subdit apl'us. Que predico vob̄ sicut p̄dixi: qm̄ q̄ talia agūt regnū dei non cōsequēt. Sed nō excludit hoīem a regno dei nisi pccm̄ mortale. ḡ. zc. Quinto qz ē cōtra le/ gem canonicalē. simul z Sexto ptra legē ciuilē vt pz. xxxij. q. iij. p Amb. c. Nemo. dicentē. Ne/ mo sibi blādīat de legib; hoīm. s. ciuilib; tolerā tibus meretrices in lupanari. qz nō excusant p boca pccō mortali. Idcirco ibidē subdit Amb. dicēs. Nulli licet scire mulierē preter vxorē. Itē in Angelica sūma pbat p Hostien. z Johā. an dree z Panozmita. qz nō licz ꝑcubinat⁹ etiā de iure ciuili. Jō fm̄ iura nō d̄r absolui cōcubina/ rius nisi a se abiciat mulierē malā. xxiij. q. ij. c. Legat. **E** Exēplū narrat Anthon. parte. ij. ti. v. c. ij. Q. quidā cōcubinari⁹ cū esset infirm⁹ z cōfessor nollet illū absoluerē nisi cōcubinā de domo emitteret: ille assensit. sicq; cū lachrymis sacramētis susceptis decessit. tādē cōfessorū pro eo orāti vt possz illū liberare ex purgatorio quo purabat trāsisse: ppter pniām. ecce apparuit eidē asserēs se fore dānatū. ppe hoc solū: qz inrēdebat ꝑcubinā reassumere si euasisset. Septimo qz est cōtra legē naturalē. qz de⁹ ab initio fecit ho/ minē sic qz vnam vni tñmō voluit copulari ad generationē prolis legitimo matrimonio. Un cōtra dictāmlē legis naturē ē vagus ꝑcubit⁹. vt patz p exēpla naturalia etiā in aialib; plib;. Nā vt isid. xij. ethy. mo. d̄r palūbes. i. colūba siluestri fm̄ Latolicon q̄ in arborib; nidificat amisso corpali p̄fore solitaria incedit nec p̄ter illū car/ nalē copulā req̄rit. Itē de turture li. p̄rietatū. z p Bern. sup cārica ser. lx. d̄r cōsile. qz vno cōtēta cōpare illo amisso aliū nō req̄rit. z nūq; i viridi

ramo residet s; vbiq; gemit. Deiq; fm̄ Thob. ij. q. q. iij. in oībus aialib; generaliter cernit⁹ qm̄ eis nō est vagus cōcubit⁹ sed certi maris ad cer tam feminā vnā vel plēs. O ergo hō agnosce q̄ multas leges violat luxuria tua z caue.

D Circa scōm de spēbus luxuriē varijs queri tur p simplicib; edocēdis q̄t z que sunt spēs vl' modi differētie ipi⁹ pccī luxuriē: de q̄bus tenet se hō accusare in cōfessioe. Ad qd̄ respōdet recol ligendo fm̄ doct. p̄apue Aureo. in cōpen. qz sūt octo differētie q̄s p captu ponem⁹ fm̄ lras hu ius dictōis luxuria resoluēdo x in c z s. Pri/ ma spēs vel differētia d̄r ab libidinosus excess/ sus ꝑiugalis q̄ qnq; euentialis qnq; mortalis: vt cū amor tal' delectatiōis p̄ponit deo: puta cū q̄s parus ē facere q̄cūq; turpia cōtra deū in tali bus sine vllo timore dei. z tūc ē mortale: al's ses/ cus si fiat vt d̄r naturalit. De his p̄dicatoꝝ nō ē loqui in p̄dicatioe. z fessorū em̄ est in puato do cere. Secūda spēs vel differētia d̄r ab u va ga. s. fornicatio simplex q̄ est soluti cū soluta. s; a vinculo m̄imoni; ꝑsanguinitatis: ordinis: voti: z h̄mōi. sicut sunt meretrices vel ꝑcubine vl' corrupte. Tercia ab x z eius sono cōd̄r con tra naturā: vt sodomia. z hoc vitij ē ḡm⁹ oib; alijs spēbus luxuriē: de q̄ cōfessores h̄nt infros/ gare modos. Quarta ab eodē x z sono eius ē d̄r sacrilegiū q̄ cōtinētia deo dicata ledit: vt in derias z religiosi viri z moniali; vl' alijs q̄ / cūq; emisērūt votū cōtinētie. z tales grauē pec cant. Quinta differētia ab u d̄r ḡginis stuprū vl' defloratio. Sexta d̄r ab r raptus siue ḡgi nū siue nupte alci. Septima ab i d̄r incest⁹ q̄ vinculū ꝑsanguinitatis vl' affinitatis vel saltē cōpānitatis corripit. hec Lōpen. Octaua ab a d̄r adulteriū qd̄ ē alieni thori violatio. De istis oībus z singulis cōfiteri q̄s tenet pur peccauit. qz singula mortalia sunt. Itē de filiab; luxuriē etiā cōfiteū est de quib; causa breuitatis h̄ per transeo: sed in subsequētib; fmonib; psequimur. vt patebit intueri.

E Circa tertiū de luxuriē malignitate notan/ dū qz ḡliosus Hiero. in eplā qdā eā assimilat igni infernali. Silr z Hugo de scō vicē. vt per h̄ clarescat malignitas. i. mala igneitas ei⁹ Pri mo quidē ppter insatiabilitatē. qz sicut ignis in fernal' nū ḡs satiat aimaz piculis. sic z luxuria. Un phus. iij. ethi. d̄r. Insatiabilis ē cōcupiscen tia q̄nto q̄s plus se dat veneri: tāto apl' exarat appētē ad illā. Ideo Prouerb. xxx. Tria sunt insatiabilia. infern⁹ z os vulue. i. luxuria. z ter/ ra q̄ nō satiat aqua. Jō fatui sūt q̄ dicūt nūc sas/ tificā cōcupiscētie z postea abstinebo. Secun do ppter fetiditatē. quia sicut ignis infernalis ē fetidus: vt pote sulphurē: sic luxuria fetet. Ps Ignis sulphur zc. Tercio ppter maloz multā/ plicitatē. qz in infernali igne omīa vitia habent penas suas. Sic in luxuria ꝑcurit plura. Un/

de Hiero. in epl'a sup' exclamant. *Ecce ignis infernalis luxuria cuius materia vel ligna gula. cuius flama supbia. cuius scintille prava colloquia cuius fumus infamia. cuius cinis inopia. cuius flos gehena.* Nec ille. Exeplū narrat in ser. wan. q' quidā sodo nita dū in extremis admoneret ad p'fessionē z spem m'dit. quid mibi de deo: ecce video apertū mibi infernū z d'mones patos ad rapiendū. z sic cū diabolo expiravit. *¶* Ultimo. ppter demonū localitatē q' sicut ignis inferni patus est diabolo. putat dicitur Matth. xrv. ita luxuriosi corp' z aia tradenda ē demoni p loco habitatiōis nisi peniteat z subiacet ei potestati. Exeplū legit in speculo exeploz. di. it. ex. xxxiij. q' iuuenis quidā luxuriosus cū uidisset mulieres malas intrantes rubetū: intrauit z ipe intentiōe peccādi cū illis. Et diabol' accepta in eum p'ate occurrit eidē dicens. Uade bene tibi solua: Qui vltius p'grediēti ecce occurrit xps i habitu religiōis di. Quova dis fili. Et ille. Quid ad te. nō es tu pater me'. Tūc xpus apre oñdit ei manus cruciatas z latus z pedes. Ecce vide q' ego sum p' tuus p te crucifixus. At ille. Dñs deus me'. Dixit ei xps. Uade cōfiteri aro: q' diabol' q' tibi occurrit expectat te p'atē habēs vt iā frangat collū tuū. Disparuit q' xps. Et ille cepit exire statim de rubeto z festinare ad cōfessiōz. Cū q' exisset: diabol' expectās ibidē cū nō agnouit s' respiciēs in eū dicebat. Ecce tu nō es ille sup quo ego acceperā potestātē vt occiderē cum v's delicias p'p' inetratiōē luxurie. Qui cōpūctus cōfessus est. z dei misericordiā talem circa se p'san. intrauit religiōē z sancte vixit. Rogem' q' zc.

Sabbato post tertiā dñicā Ser. xrvij. de piculoso vicio luxurie z filiab' ei' ac d' remedijs

Agister hec mu

liet mō dephensa ē in adulterio Job. viij. z in euāgelio hodie. Decverba iudei impij pleni iniquitate dixerūt dño iesu temptantes eū vt possent accusare eū. Un' fm Lyrā maligne insidiabantur xpo in ista inetratiōe. Primo in hoc q' mulierē hāc in adulterio deprehensam adduxerūt ad iesum. sed ei' adulterū nō adduxerunt: cū fm legē eadē pena vtriq' essent plectēdi. Et hoc fecerūt ex malicia: vt sic possent ponere in corde ppli suspitionem q' ille adulter fuerit aliq's discipuloz xpi z ideo nō adduxerūt illū ad iudiciū xpi. Secūdo q' pposuerūt q'stione m' brigosa cui' respōsio ad quālibet p're videbat esse p'tra xpm. Nā si diceret nō lapidādā: accusaret q' esset trāgressor legis Moy si que mādauit tales lapidari. Si autē dixisset lapidādā illi iposuisset xpo q' faceret p'tra sua dicta z p'dicatiōes de misericordiā z pietate. Sed xps sapientissime illos cōfutauit scribēs in terra illorū p'cā vt eos oñderet inepros ad accusandū illā

mulierē. q' graniora ipi fecerāt. z sic cōfusi exierunt. p'tz in euāgelio. Itaq' ex istis claret piculosa luxurie. Idcirco de ea in b' finone tria adhuc restāt mysteria declarāda.

Primū de cōdēnatiua p'dicatiōe.

Secūdū de maledicta generatiōe.

Tertiū de saluifica remediatiōe.

Itē aliud thema p hoc sermone pōt poni illud

1. Cor. vj. Fugite fornicationē. Itē aliud eiusdē

r. Quidā ex ipis fornicati sunt ceciderunt vna

die. xxiij. milia. Ad id hystoria p'tz Nume. xrv.

S. Circa primū de periculo dānabili luxurie

Notādū q' multiplici ratiōe pbat luxuria fore

piculossima z dānabilis culpa sup alia p'cā.

z p' p'ns detestāda. Primo rōne āplioris infes

ciōis. Nā Greg. di. l. c. Quia scitās. in fine. dr.

q' pauci inveniunt sine carnis luxuria. z sic pa

ter q' oēs inficiat z p'dit preter paucos. Unde etiā

Aug. li. de agone xpiano dr. Inter oia xpiano

rum certamina q'ridiana est pugna castitatis z

rara victoria. Nec ille. p'tz q' āplitudo v'is ifes

ciōis hoim. Secūdo rōne breuiatōis vite ho

minis z accelerate mortis. Nam triplicē mortē

accelerat.

Primo mortē naturalē.

Secūdo mortē casualē.

Tertiū gehēnalē.

Primo mortē naturalē. q' vt Arest. iij. z. vj. p'bleu. z li. d' lōgitudine z breuitate vite dr. Luxuria calozē naturalē z humidū pingue minuit et desiccāt: corp' nimis debilitat: z sic mortē accelerat. V' Unde aialia luxuriosa sūt breuior'is vite vt patet de passerib'. Et mul' ē lōgior' vite q' equus z asina ex q'bus generat: ppter b' q' equ' z asin' sunt luxuriosa. vt ibidē deducit p'bus. Nā etiā de hoib' legunt' p'les fore repēte mortui i luxurie actu. vt narrat Valer' li. viij. de duob'. s. d' Cornelio balbo. z de cicero romano. Narrat etiā Pe. Damia. de q'busdā. Idēle g'it z de Arbila rege bunoz in cronis z sic de alijs. Secūdo mortē casualē accelerat. Quot em' p'p' luxuriā intorcant: q' vt violētē occidunt: q' infatuant: q' a dño i p'p'itionē peste z cladib' puant vita celer': certe innūeri. P'tz i diluuiō in sodomis: i sichimicis p'cussis p'p' dynā i tribu Bēiamin deleta pyroze leuite. Itē p'p' beles nā p' decē ānos troia fuit destructa z multa milia hoim occisa. vt Boetius. t'agit. iij. de p'sol.

Tertiū accelerat mortē gehēnalē. Hiero. ad matrē z filiā dr. Qui luxuriat viuēs mortu' est

scz mortē culpe z gehenne. Vt q' vel luxuriosis.

Tertiū piculosa ē luxuria rōne coinq'natiōis.

nedū aime s' z corp'is z insup etiā fame. Unde

1. Cor. vj. Qui fornicat in corp' suū peccat. Et

ca. iij. Nescis q' replū dei est. Si q's autē replū

dei violauerit dispdet illū dñs. Quarto rōne

diabolice subiectiōis. Nā in luxurioso diabol'

p'atē habet sicut in pecore suo habet q's ad occi

Dominica quarta quadrage.

dendū. vt p^rz Tob. vi. expresse. vbi legit q^d de moniū occidit. vij. viros Sare ppter luxurias.

I Quinto rōne expoliatiōis g^re ois Ben. vi. c. Nō pmanebit spūs m^e in hōie q^z caro est id est carnalis. Nā luxuria aufert nō solū g^ras gratū facientē t^rut. sed etiā g^ras datā. Ad q^d Greg. lib. dyal. exēplū narrat q^d cū qbusdā p^rdi/ canibz vitarē fidei lingue p wandalos fuissent absce radicit⁹: postea miraclose loq^ubant⁹ ore vacuo pfecta verba formādo. Sz vn⁹ illorū in luxuriā postea cadēs p^rdidit b^e donuz. Itē nar/ rat Pet^r Damiani q^d qdam sc^rus p^rbyter dū missaz celebraret cōsueuerat angel⁹ aduenire z corp⁹ dⁿi ex offerētis manibz assumere vidēte p^rncipe cui⁹ erat capellan⁹. Sz postea cecidit in luxuriā z ab eo t^rpe g^ras hāc amisit. Et sic patet.

Ultimo rōne fortioris inbelsiōis. Vñ Greg. dicit q^d luxuria ē turpioris iqnatiōis p alijs vi cijs: ifamieq^z g^ruoris z adberētie fortioris: ita vt raro eā q^s dimittat vsq^z ad senū ob delecta tiōē assuerā. z sic raro tales v^e penitēt. O g^r pi culosissimum viciū.

R Circa scdm de maledicta g^ratōe filiaz luxurie inq^rendū restat Que z q^r sint filie luxu rie. Ad q^d rñdē. fm Greg. in Moral. ponit octo. Prima d^r cecitas mēt⁹. q^z vt Aug. dīc p luxuriā tota rō absorbet. Et sic cognitiōes dei z sui p^rius z necessarior⁹ ad salutē aufert. vt pa tuit fmoe. xxvj. U. Secda d^r icōsideratio sz mort⁹ iferni z alior⁹ nouissimor⁹ fm Aureo. in cōpēdio. Proinde tales iuerēde se oī luxurie dant sine timore. Tercia d^r p^ripitatio qua q^s currit p^ripitanti exponēdo se etiā piculis mort⁹ ppter luxuriā faciēdas fm Aureo. Quarta d^r amor sui q^s q^s desiderat longā vitā ad b^e vt am pli⁹ expleat voluptatē suā. ibidē Aureo. Quinta d^r futuri seculi horroz vel desperatio ex q^z hō vellent nūq^z mori. sz dicit sibi sufficere vt frueret bonis hui⁹ seculi. vxore diuitijs z b^emoī in ppe tuū. mortale ē fm Antho. i. p^ref. Sexta d^r incō stātia. sz qⁿ q^s nō stat p^rstāter i bono q^d d^r libera uit agere. sz fac⁹ p^rtrariū amore vel passiōe luxu rie. Nec in Angelica. Septima d^r mūdanoz affectio. sz qⁿ q^s toto corde affectat p^rsenti scti bona. b^e ē diuitias: sanitatē: fortitudiez z b^emoī vt p^r bec voluptatē sue luxurie quā optat p fine p^rseq^rtur. Nec Aureo. Octaua d^r odiū dei. sz qⁿ q^s odio bz deū vel ei⁹ legē eo q^d p^ribz p^rcupiscē tiā vl⁹ punit. Et hoc est quissimū sz p^rdicatos fil.

2 Circa terciū de remedijs luxurie Notā/ dū q^d plūma valent p^rtra eā. Primū d^r abstinē tia ieiunij z afflictio. Nāz oē castrū expugnari pōt cū subtrahit⁹ ab⁹ z por⁹ illi. Sic qⁿ tūcun/ q^s fortit⁹ teneat q^s a dyabolo p luxurias: expu/ gnari pōt ieiunio p dei g^ram z vigilia oionis assidue. Unde z x^ps dⁿs dicit Mar. ix. Hoc genus demonior⁹ nō eijcit nisi in oione z ieiu/ nio. Ideoq^z Grego. ad celātium dicit. Ardētes

dyaboli sagitte. sz cōcupiscētie carnis: vigiliāz z ieiunior⁹ frigore sūt restringēde. Secūdū d^r bonor⁹ op^ru occupatio. Vñ Hiero. ad Rusti cū d^r. Nunq^z q^s ocio vacet sz p^rtinue alēnatiū laborer: ne vno labore nimis ardeat se fatiget sz mō legat: mō ozet: mō agros colat: nunc scri/ bat: sicq^z tēpus occupat⁹ deducat: ne eū spūit⁹ fornicatiōis opp^rmat. Idē. Ama sciētiā scptura rū z carnis vitia nō amabis. Nec de cōse. di. v. c. Nūq^z. Tertiū d^r crucis x^pi z passiōis cogi tatio. Vñ Bern. Nil tā efficax remediū p^rtra oia victor⁹ tēpamēta quā modū passiōis christi frēq^z mēoria. Quartū d^r dura carnis do/ matio. Eccl. xj. Maliciā vni⁹ bore obliuionem facit luxurie magne. z loquit⁹ de malicia. sz pena carnis. N Ad bec habem⁹ exēplū in vical pat^rz. q^d qdā scti cū senserūt carnis tēpatoez in vrticas z sentes se p^riecerūt. qdā i fouēa niue ple nam. qdā man⁹ igne cōbuserūt. Quidā etiā ad olefcēs grec⁹ vt d^r Hiero. ad Rusticiū. Lū nulla abstinētia: nullo op^re: tēpatoez flāmā possēt extinguere. abbas p^rcepit cuidā fratri vt iurgia z cōuitia atq^z iniurias illi irrogaret. z sic vera/ tiōe tribulatiōis liberat⁹ fuit āno expleto: sepi⁹ infra illū annū p^rurbar⁹. Quintū remediūz cuitatio occasionū. De q^d ser. xxvj. Ultimū d^r finis p^rsideratio. sz mortis: iudicij: z ifernaliū penaz: ac p^ruatiōis regni celestis. Vñ sc^rus pat^r Frāsc⁹ legit q^d amore castitatis se nudū inter vepres ponēs spinis lacerat⁹ sanguinē spargē/ batz exiū rose exercebat q^s āgelo mādātē x^po z b^re v^rgini Marie in ecclia appentibz obrulit z indulgētiā por^ruicule ipetrauīt. X^ps autē p^r cepit eidē vt rosas illas p^riraret pape in testimo nū v^ritatis. z sic papa p^rfirmaret illas indulgē/ tias. q^d z factum est. Rogem⁹ g^r x^pm. zc.

Dñica q^rta q^rdragētime i mane Ser. xxi. de abomināda gula z spēbz ei⁹ ac mō offēsiōis.

Ccepit Iesus

a pāes z cum g^ras egissz distribuit discip⁹ bētibz Job. vi. et in euāgelio bodier. Dñs n^r i^esus x^pus voluit panes bñdicere cū g^raz actiōe i suo p^riuio sa/ cro p^rlo. N Et b^e fm Ebryf. iō vt oñdar eos q^d cōedere icipiūt g^ras agere op^rere deo z bñdices re in noīe dⁿi. Lū⁹ vna rō ē: vt dei bñficiū reco gnoscām⁹ in b^e q^d q^ridie pascat nos. sz sim⁹ p^rco res z dei iūmici. Nā vt Aug. ait. p^rcoz nō ē dign⁹ etiā pane q^d vescat⁹: sz dei benignitate pascat⁹. Nāz videm⁹ q^d boues oues z porci ac alia bruta cū cōedūt faciē indināt t^revn bñt cape cibū. z reco gnoscūt suos nutritores. zc. qⁿto magis d^r bō recog^roscere deum q^d dat esca oī carni z pullis coruoz inuocātibz eū. vt d^r Ps. Unde bestia peior ē q^d pro cibo z potu deo nō regratiat. Alia ratio est. vt t^rute orōis z g^rarū actiōis insidias demonū effugare possim⁹ q^d nos decipere z in

peccm gule fatagit deſcere p actū comestiōis. ſi
cur deſcepit z pdidit gulā pmos parētes nros
Ben. iij. Qd enumerare ſufficiat qd aīas dia
bol⁹ p gulā pīditarī facit etiā modo inter xpīa
nos ſanguie xpī ablutos. Idcirco vt caueam⁹:
audiam⁹ qm xps panes bñdixit grās agēs. vt
dr eua gelū. vide textū ſi placet. Erq itaqz do
min⁹ iēſus panes cū grātiactiōe bñdixit vt p b
doceret nos malēdictionē gule cuitare z cauere
Ideo de ipa gula tria myſteria declarabim⁹ in
hoc ſermone. Pro quo aliū thema Lu. xij. Attē
dite vobis ne forte grauent corda vīa crapula
z ebrietate. hec ibi dr xps.

Primū dr abominatiōis.

Secūdu dr offenſiōis.

Tertiū dr ſpecificatiōis.

O Circa pmtū de abominatione vitiū gule vt
magis inducamur ad cauēdū Notādū q mul
tis ratiōibz gula hōi ē abomiabilis. Primo
qz est aīaz multarū pīditarīa. Nam ipſa totū
genus hūanū in primis parētibz pdidit mor
tū dānauit. Ecce expientia teſte oēs hoīes capite
plectunt p vna gula. ſuxta illd Ben. iij. Quacū
qz hora comederitis morte moriemini. necitātē
morti icurrētis. Itē ipa ſlau cū oībz ſuis poſte
ris bñdictionē pūauit cū pmo genita p edulio lē
tis vēdidit Ben. xxv. Itē ipa ſodomitici peccati
cauſa fuit z qnqz ciuitates ſubuerſit. vt ptz Eze
chielis. xvi. Nec fuit iniquitas ſodome abūdatia
panis z vini. Un⁹ Petrus Damia. i. eplari ſuo
dicit. qd vter incaute reſicit: luxuria accēdit.
Et ponit exēplū d quodā q dū frīas ſtudioſe
carnes furtiue comediffet illico tātus ardor li
bidinis eū inuaſit q peccm cōtra naturā qd nū
qz ātea fecerat diabolo inſtigātē cōmiſit. Pref
ea ipa gula filios iſrl magna plaga pſtrauit p
deſiderio carnis z nauſea māne ſapidiffime. vt
ptz Numc. xj. Prefea qd aīe etiā modernis tpi
bus p gulā peccent z pīditent expientia teſtis ē.
nec ſufficiū enarrare. Nā apud oēs ſtātus ho
minū cōmune z qndianū peccm ē. Et ſicut de iu
da legim⁹ q poſt buccellā panis intrauit in eū
ſathanas. ita in innūerabilibz xpīanis iplēt q
p gulā intrat in eū ſathanas. vt Petrus Dam.
vbi ſ. cāgit. P Nimir vt exēpla naſalia p
ponam⁹: diabol⁹ ſic ſolet nob facere ſicut ſpēs
de q Aresto. vij. de animalibz dr q ſpēs carnes li
benter cōedit z fugit eaz hūiditates. habz autē
q̄tuor ordines dētū: duos in mādibula infe
riori: z duos in ſupiori qbus vorat coluber ſer
pens carnes vt dr idē. v. d aīalibz. p̄ſea videm⁹
in ſepulchris latitare ſpentes. Sic diabolus li
bent delectat in gula hoīz z mordet taliū aīas
q̄tuor dentiū ordinibz. ſcz morſu cōſcie. z ama
ra morte. z dira pena ignis. z vniſ infernalis.
Deniqz narrat a philologo. z lib. xviij. de p̄prie
tatibz rerū. q cocodrill⁹ herbas bonas gulose
cōedit libeter inter q̄s andores ſerpēs qdā par

uulus q ei inimicat cauē ſe inuoluit. z ſic inter
herbas cocodrill⁹ ſerpētē trāſgluit q ipi⁹ viſces
ra corrodit z ipm occidit. Sic facit diabol⁹ gu
loſis. Propt pdicta bñ ſcribit Eccl. xij. hortan
do ſinglos. Quasi a facie colubri fuge peccm ſcz
pmo a ſerpētē pſuaſuz. Secūdo qz est bonoz
oīm leſiua. Et patet.

Primo in bonis ſpūalibz.

Secūdo in bonis corpalibz.

Tertiū in bonis tpalibz.

O Prio ledit in bonis ſpūalibz. qz vt Bre. dr
xxx. moral. dū vter a gula nō reſtringit cuncte
vtutes obruunt. Idē Incaſſū in q̄ bellū cōtra
exteros genit ſi itra mentia vrbis hoſtis ſidiās
habēt. Sic incaſſū z mundū z diabolū q̄s pu
gnat ſi itra ſe gulā nō reſrenat. Secūdo ledit in
bonis corpalibz. qz Eccl. xxvij. In mult⁹ elcis
nō dērit infirmitas. z auditas appropinqt ad
colerā. Sup q Buil. in ſūma vi. dr. Qui vitiō
gule laborat ſepe p delectatiōē vni⁹ hore patiet
moleſtias z iſfirmitates vni⁹ mēſis. Tertiū le
dit in bonis tpalibz. Prouerb. xij. Qui diligit
epulas i egeſtate erit. Exēplū de filio p dīgo. Lu
ce. xv. Tertiū qz gula ē corpalis morſ accelerā
tiua. qd oñdit pmo ſcriptura ſacra Eccl. xxvij.
di. Propt crapulā multū obierit. q aut abſtinēs
ē adijct vītā. Nā abſtinētia ē ſūma medicā vt
dr Galien⁹ z Ly. ibidē. vñ idē Galie. fert dīxiſſe
q multo ples p mūdū occidit crapula vlt gula
qz gladi⁹ vel morſ violēta. O q ſaturnus qui p
gula expleda toro ſtudio laborat q̄ſi q ſibi mor
tē pcurat. Secūdo hoc idē oſtēdūt exēpla hūana
qz cū hoīes āte diluuiū non comedebāt carnes
ſz cōtēti erāt herbis terrez fructibz. z aquā bibe
bāt mltōqz p̄ſea plus z ſani⁹ viuebāt. vt p Ly.
dr. Deniqz z ſcī p̄es in beremo ſobrie viuētes
long⁹ vixerūt. R Tertiū oñdit ipa natura
q vt doceret tēperatiā gule dedit hōi os paruū
reſpectu corpalis q̄ntitat⁹. vt dr phus. Et ſic oz
dinauit q delectatiō q ad guſtū vītē latitudis
duoz digitorū in lingua z i faucibz. put dr Alb.
z Bern. li. de miſeria hoīs. vñ Aresto. iij. ethicoz
ca. xij. reprobat q philozcus erili⁹ piſcū z pul
mēti vorator exiſtes orabat iouē vt dū cōcederet
fieret guttur ei⁹ longius ſic grūis vt ſic longius
delectaret in guſtu. Nā oēs pbi tenēt tēperatiā
vītā plōgari. Nimir ſicut teſte Aresto. li. de plār
Arbores q in plenilunio iſerunt fruct⁹ pducūt
putridos vlt cito putreſcētē. p̄p humore nimū
q i plenilunio auget i illis: ita arbor corpalis nſi
ſi plena humore igluuiet ſit ex ſupfluitate citi⁹
putreſcit vlcetibz ſcabie z apoſtematibz infirmi
tatibz z moribz erit generat⁹. S Quarto ab
omiabilis ē gula. qz ē dei honori marie drogā
tiua z iūriatiua. qm vt apl⁹ dr. Gulofī ventrē
ſuū ſtercore plenū hñt pro deo Phil. iij. Mlti
ābulāt q̄s ſepe dicebā vob nūc autē z flēs dico
quoz finis interit⁹ quoz. de vter est zc. et ſic

Dominica quarta quadrage.

peius idolatrāt q̄ pagani. Sz q̄re dicit de^o fo-
re guloso venter ipius. Ad hoc rīdet fm Hū/
gonē li. j. de clauſtro anime. c. xviij. et Alanū de
planeſ. pſa. vj. q. p ſilitudinē inquit venter deo
aſſimilat in guloso. qz tota ei^a aia circa ventris
cultū deuote miniſtrat ſua facta celebrādo. Nā
ſicut in tēplo dei laudes canūtur: ſic cantilene
in comelatione. ibi oīo: hic detractio z fabula z
calit inebriās. ibi ſūt pceſſiōes: hic choree z tri-
pudia. ibi dicit dñs vobiscū. Rīdet. z cuſ ſpū
tuo. hic mutua exhortatio ad ingurgitādū dī.
vt recuz ſit z meū de^o. debes bibere. b. picariū
eſt dei hoc amor ſancti Joh. v. Nicolai. Ibi p
licentia canit. Ite miſſa ē. hic dicit. Ite meſa eſt
ſc̄z euacuata z vaſa vini exauſta. Hec z plura
ibi. Nāz cū hodie dñica letare dicit. iō talia leta
ſint p doctrina. Ultimo qz gula eſt euidētis fa-
cultatis oñſua. Primo qz ſatū eſt p tam vilī
ſtercore vt ipſo impleat ſaccū corpis ſui tantuz
laborare q. p ea aiām ſuam p̄cioſiſſimā pdat.
Nā gula nō niſi ſtere^o z gregat. Sc̄do qz ſatū
eſt tarduz verimū ad ſepulchrū ſplendide nuz-
trire. Nā vt Seneca q̄ro declamationū dicit.
Quicqd auſū volitat: quicqd piſciū natar: qz
quid ſerariū diſcurrir: totū in noſtris ventribz
ſepeliū. z ſic ſtercus z eſca vermū efficiū. Deniqz
tercio qz ſatū eſt p tā vilibz ſtercoribz z gregā-
dis deū offendere z primū. cū tantū expendit
gulofus vno die q. vīginti diebz ſufficeret aut
decē p paupē. primo paſcēdo de pane. Et iſup
ex gula multa alia vitia cōmittit qb^o aggregat
ſibi penā ſc̄z rixas rapinas luxuriam zc.

I Circa ſc̄dm de offeñſiōe gule q̄rit. vtrū
gula ſit pccm mortale. Et rō. qz abi z pot^o de-
lectatio eſt natural^{is} hoi ſano. nec vitare p̄r. Quō
ergo eēbz pccm: cū etiā ſaluator Matth. xv. di.
Qd intrat in os nō coīnqnat hoiem zc. Deniqz
nō videt p̄cepto p̄hiberi aliquo. M̄p̄ ḡ vnde
reputat eſſe mortale. Ad hec rīdet fm Alex. de
ales i cōpenſ. ſuo z in Angelica. cōcord. Tho.
ij. ij. q. cxlij. z i Anthoñ. par. ij. ti. vj. q. q̄uis gu-
la ſit capitale vitiuz. cū nō ſp̄ eſt mortale pccm:
ſed qñqz q̄s in ea peccat venialr: quādoqz mor-
taliter. Et hoc p generali regula tenendū eſt. q.
quādoqz aliq̄s ppter delectatōez gule auertit
ab vltimo fine. i. a deo parat^o facere cōtra p̄e-
cepta dei vlt ecclie eſt pccm mortale. Nāz q̄uis
nō ſit directe cōtra p̄cepta decalogi: tamē idire-
cte p quandā reductionē eſt ztra p̄ceptū de ſan-
ctificatiōe ſabbati. in quo itelligit p̄cipi vt hō
quieſcat in vltimo fine. i. in deo nec auertat ab
illo. **U** Unde p dariozi noticiā aduertēdū
fm doctores p̄dictos q. appetitus vel delecta-
tio comedēdi vel bibēdi pōt eſſe p̄cipue qñqz
modis. Primo appetēdo ſolū naturalr vel
delectādo. z vt ſic eſt naturale. vñ nō eſt pccm.
qz vt dicit. iij. ethicor. In naturalibz dñiderijs
nō eſt p̄ ſepccm. z ſic qd intrat in os. i. abus z

potus fm ſuā ſubſtātiā z naturā nō coīnqnat
hoiēm ſpūaliter vt ſ. Proind ſi q̄s ſan^o idigēs
cibo vel potu cū delectatiōe comedat vel bibat
z in ſapore plus vel min^o delectat fm q. habet
guſtū meli^o diſpoſitū: z fm q̄litate abi z potus
ip̄a hmoi delectatio de ſe nō eſt mala cū ſit natu-
ralis. ſed cū hoi cōplacet in cibo z potu p̄cipa-
liter ppter delectationē: puta vſp̄ ſuſtationē. hoc ē
pccm ſz veniale. Secūdo affectu nimio occu-
pando ſe totalit^o hmoi delectationi ſicut fecit di-
ues epulo q̄ti die: hoc ē vicinū mortali. vt i An-
gelica. Tertio cōtra p̄ceptū dei vlt ecclie tranſ-
grediendo ſc̄z frāgēdo ieiunia extra neceſſitatē.

Quarto delectatiōi tali finalit^o iherēdo. ſ. dū pa-
tus ē facere q̄cunqz: puta vſuras furta z hmoi:
vt ſue gule ſatiſſiciat. z in iſtis duobz caſibz eſt
mortale. Quinto eſcā nociuā vel potū aduer-
ſenter ſumēdo: puta ſi ppter gulā comedit ſcien-
ter aliqd quo infirmitatē notabilē vel malū iur-
rit: vlt bibit potū in quātitate tāta q. p̄dit vſum
ratiois eſt mortale. ſecus ſi nō aduertēter ſume-
ret. Sed ſi modicū nocuētū ex tali icurrere ſe
credat vſimilit^o. ſicut infirm^o q. potius vult pa-
ti augmentū febris q̄ ſicim z hmoi tūc eſſet ve-
niale. vt in Angelica. **O** ḡ homo diſce cōſiteri de
gula. o xp̄iane vide xp̄m p̄ te in cruce ſelle abas-
tum. ideo abſtine.

X Circa tertū de ſp̄ebz gule querit. q̄t ſunt
ſp̄es gule. Rīdetur fm Grego. in moral. Et de
conſe. diſ. v. ca. Quinqz modis. q. ſunt qñqz de
q̄bz ſunt vſus. Prope laute nimis z ardēter
ſtudioſe. Nec fm oēs doc. Et iſtis mōis ē con-
ſeſſio faciēda dum pccm eſt mortale qd cōmiſit
iuxta p̄dicta. Prima ſp̄es vel mod^o eſt p̄pere
comedere. i. horā debitā comedēdi puenire: p̄e-
ſertim die ieiunij. vt p̄z fmone de ieiunio i alio
q̄dragēſimali. Sc̄da elautiores abos q̄s con-
ueniat ſue q̄litate q̄rere. di. xij. ca. j. z ſeq. Ter-
tia ē nimia mēſurā comedēdi vel bibēdi excede-
re. Sz de q̄ntitate abi z potus vt d̄t Anthoñ. ſ.
nō pōt dari certa regula oībz fm eandē men-
ſurā. qz plus z min^o exigit fm varietatē hūane
complexiōis z fatigationū. Unus etiā z idē hō
plus idiget vno tpe q̄s alio fm variā diſpoſitio-
nem ſui corpis. **Y** Unde phus li. ethicorum
narrat de quodā fortiffimo viro milōe q. come-
debat ſolus aliqñ ſine grauamine ouē. z aliū
de paucis buccellis grauabat. Noctū p̄ docu-
meto q̄s teneat vt nō vſqz ad nauſeam ſumat:
ſz cū aliqñ adhuc appetitu comedēdi finē faciat
Ideo Hiero. in eplā ad letā d̄t ſic. Comedat vt
ſemp aliqñtulū eluriet vt ſemp poſt abū legere
poſſit. ſ. diſtincte. Quarta ſp̄es ē ardentē ſeu
nimia auiditate ſumere. tales ſepe ſine debita
maſticatiōe ſumūt. z ſic nō poſſunt bene digere
re: ſed infirmitatē incurrūt. Quinta ſp̄es eſt u-
dioſe nimis z accurate abos p̄parare. ppter ma-
iorē delectationē capiēdā in abis exq̄rendo vaſ

rios saporibus cum aromaticis preciosis. Et iste species gule qui sunt mortales vel non iudicandus est ex dictis secundo articulo. **Z** Pro exemplo finaliter legitur in speculo ex. ex. lxxij. dis. vij. q. qdā sanctus monachus belias raptus vidit ab angelis preparari tribunal miro ornatu in quo rex christus sole lucidior sociatus multitudine sanctorum condedit et cepit facere iudiciū. et ecce demones adduxerunt quādam aīam igneis catenis ligatā. istar foras sulphureā flammā erupentē. q. cepit diris vocare clamare. **Ue** ve mihi. digna sum aut eternis ignibus: quoniam in pompis mundi et iuicijs ac comestationibus stulticijs nimis delectabar. **Tūc** iudex sniam tulit dānationis perpetue pro ea: et sic demones rapiēti. eā dire daman. recessit. **Ibidē** legitur di. vij. q. nocte quādam miles q. antea fuerat mortuus fortiter pulsavit ostiū domus ubi filius suus morabatur. et forte tūc epulabatur. interrogatus q. foret. **Rūdit.** Ego sum miles ille dñs quādam huius possessiōis incromittite me. cū q. diutius pulsasset et territi illi sibi non apirent. tandem dicit. **Deus** pisces istos q. ego vescor in inferno filio meo: ecce ad portā illos suspendo. **Manc** facto exētes de domo repperūt multitudinē horredorum bufonū atq. serpentū suspensorum in porta. **Ue** gulosis: q. in inferno habebunt cibos huiusmodi. q. igne sulphureo decoquent. **Rogemus** ergo christum etc.

Dñica eadem post prandium Sermo. xxx. de ebrietate et filiabus que nascuntur ex gula.

Ratres bone

fste ambulemus non in comestationibus et ebrietatibus: sed induimini dñm iesum christum. **Uerba** sūt apli. **Rom.** xij. et canit ecclia in epla dñice pñe. **In** q. hora nos ad cauendū gulā oīem: et pñem ebrietatē: et seq. christum induendo per imitationē eius scitatis puerificationē. **A** Nimirū dñs iesus multiplicat nos docuit gulā: comestatiōes ac ebrietates oīs mode cauere et refrenare: et suis sacris exemplis q. dictis. **Primo** q. deus in puericia quoniam ut canit ecclia. **Feno** iacere prulit pñe non abhorruit per uos lacte pastus ē per quē necales esurit. **Paruo** inq. lacte. **f. gineo.** ad significandū pñatē licet em beata ugo hiet vbera de celo plena lacte tñ christus parumpsumit per comendēda tñpantia. **Cū** em de sancto Nicolao legat q. in infantia ieiunabat quia et sexta ferijs semel tñmō sugēs vbera fortius credendū est q. christus in sugendo pñatē tenuit. **Secundo** in vita. **Nā** et euangelium hodie dicit. q. christus panes et pisces dedit populo miradose multiplicando: tñ vinū cū bene posset: eis non dedit bibere ne inebriarent. **Itē** licet christus cōm vitā duxerit. tñ vinū raro legitur bibisse in euangelio sed in nuptijs quoniam aqua pñerit in vinū. et in vltima cena quoniam de vino suū sanguinē pñerit: ut do-

ceret exemplo sobrietatē. **Tercio** in doctrina q. **Luc.** xij. dixit. **Attēdite** vobis ne forte gra. cor. ve. crapula et ebrietate et supuentat in vos rep. dies. **i. iudicij.** **Quarto** in morte hora. q. vinus myrrhatū sibi oblatū cū gustasset noluit bibere ut acerbius eēt pñe s. et i. cruce felle cibatur et aceto potatur. et sic pñe. **Unde** de ebrietate quā debemus vitare exēplo christi tria mysteria dedarem per isto fñmōe applicādo sūt et filiabus alijs gule

Prīmū de execrabili cōditione.

Secūm de eius mortali offensione.

Tercium de modali cōfessione.

B Circa pñm de recreatiōe ebrietatē ut in ducamur ad cauendū nota plures rōnes. **Primo** q. auctoritas oīs legis ipam cōdēnat ut daret pñmo lege dñia **Gen.** ix. ubi legitur noe fuisse inebriatū. d. q. **Am.** dicit. c. **Sexto** die. di. xxy. **In** pñcipio generi hūani ignorabat ebrietatē. pñm noe vineas plārauit et inebriatur ē: ubi malū ebrietatē agnouit ad remediū. **f. sobrietatē** se tñpauit. **Et** ista dicit. **Nō** esset hodie fuit si ebrietatē non fuisset. **Nec** ibi. **Uñ** q. mala sit ebrietatē pñe ex malo pñe ex ea securo. q. ex h. factū ē q. noe desnudaret et a filio suo cham irrideret. et pñe q. inter noe ipm chanaā malediceret et fuit subijceret. **Secundo** lege pñphetica ebrietatē pñdenat **Esā.** v. **Ue** q. pñurgitis mane ad ebrietatē sectādas et potādū vñs ad vespērā. **Et** ista **Ue.** d. dānatōis eterne. **f. m.** **Hiero.** q. potētes estis ad bibēdū vinū et fortes ad mīcedā ebrietatē etc. **Sic** q. d. faciūt dñscas. **Itē** **Job.** i. **Expgisimū** ebrijs **Zy.** i. aduertite h. malū. **flete** et vlulate oēs q. bibis vinū in dulcedine. qm pñt ab ore vestro. **q. d.** **Sittis** in inferno i. eternū. **Plures** auctoritates cā breuitatē trāse. **Tercio** lege euāgelica ut pñe ex vñbis christi **Luce.** xij. supradictis. **Quarto** lege aplica. ut pñe i. thēmate pñsuppro. **Et** **Ep.** v. **Nolite** iebriari vino i. q. est luxuria: sed implemini spūscō. **Quinto** lege canonica. **Nā.** xj. q. iij. c. **Ad** mēsam **Luce.** vi. q. cū ebrios nec cibū debet q. sumere: sed debet eos vitare. **Itē** **f. m.** **Ray.** ep. vel pñsbyr vel diaconus ebrios si admonit non desistat deponit. **inferiores** vero auctoritā laici cōione pñuant vel vberant. **xxxv.** di. **Ep.** z. c. vi. **Itē** de vñe. et bone. **de.** **A.** **crapula.** **Sexto** lege ciuilia q. dicat q. snia lata a iudice remulēto non valeat. **L. d.** **penis.** **Uñ** et **valer.** li. vj. c. ij. **narrat** q. mlier qdā in oēs dānata fuit a philippo rege remulēto. **Illa** aut appellauit ad philippū: sed sobriū. **Rex** g. aduertens. **causa** illi pñspecta sniaz reuocauit. **Septio** lege pñfica q. pñs. iij. **ethicoz.** di. q. ebriosus meret duplices maledictiōes. **Et** **f. m.** **Tho.** ij. q. i. et **Ancho.** p. ij. c. vj. c. iij. **pprer** duplex pñm. **f. ebrietatis** et culpe sequēt. **ex** ea. **f. pñmelicere** et huiusmodi. **Om** lex cuiusdā pñtaci ut di. ij. **politicoz.** **statuit.** q. ebrijs si pñterer pl. pñnirēt q. sobrijs. q. tales pluries iuriant. **O** q. quāto magis debet christiani

Dominica. III. quadregesime

excerari et cauere ebrietate quā etiam pagani damnant. **D** Secundo execranda est quia bestias villis hominem deturpat. Tū quia in anima rationali peccati turpitudinem facit tamquam diaboli: cum excludit dei gratiam. quod non habet locum in bestia. Tū quia rationis usum tollit: quod solo homine precellit bestias. Tū quia turpissimos actus facit homo ebriosus quos nulla faceret bestia sed infundendo potum ultra mensuram: secreta pandendo: turpiter vomendo. in luto reprobando: et alia huiusmodi: ac peccata committendo. Nam quicquid vimbria saluat. Unum philosophus. vii. ethico. dicit. quod homo prius centies millesies peior est omni bestia. Ad hec in gestis romanorum legitur per exemplum capitulo eiusdem. dicitur quod Iosephus inquit lib. de causis rerum naturalium refert quod vicus Noe inuenit vitre siluestre. i. labruscam: que cum esset amara tulit sanguinem alium istorum sed leonem: agni: porci: galli: et vrsi. quibus terre commixtis fecit fimum quem ad radices labruscarum posuit: et sic vinum dulcoratum fuit. Indeque dicitur quod aliqui potantes vinum sunt superballo queres vel leones: alij deuotissantes vsque ad lazymas tamquam agni: alij papites in luctu et luxuria ut porci: alij secreta palantes ut galli canes: alij autem repente irascentes et murmurantes ut vrsi. Nec de vite non habemus ex scriptura autentica: tamen de ebriosis sic facere expertum est. **E**

Tertio ebrietas detestabilis est. quia cruci christi et passioni multumodi iniuria irrogat. Iohannes apostolus. iij. vocat tales crucis christi inimicos. Multum ambulantes quos et nunc flens dico crucis christi inimicos quorum deus venter est et gloria in confusione. Quia nimirum tales primo pertrahunt christum cum christus passus sit pro nobis fame et sitim. Isti nec voluit pro christo pati ut temperent se a superfluitate. Secundo christus pro nobis prius laborauit. isti omnia in taberna ludentes: priuantes in nomine christi: et sic christus expendit. Tertio christus tristis fuit pro nobis vsque ad mortem et sepe fleuit pro peccatis nostris. Ebriosi autem letentur et turpia. Quarto christus affixus est cruci manibus et pedibus. isti saltant plaudunt et. Quinto christus se totum exposuit pro nobis ut redimeret a peccatis et a potestate diaboli. Nam aiaz corpus et sanguinem exposuit. sed ebriosus se totum exponit peccatis et dat diabolo. Unum allegat in summa vitiis Gregorius. dicit. sic. Ebrietas est blandus demon: dulce venenum: suauis peccatum. quia quibus se non habet: quia quod facit non solum peccatum facit sed totum peccatum est. Denique videtur dicitur. xxxv. c. vlti. et. xv. q. i. c. sane. per Ambrosium. ebrietas omnium vitiis formosius et nutritur. et per quam crimina cauere non possumus que sobrii cauemus. Nec ille. Exemplum de Lorch

F Quarto detestabilis est. quia debilitates accumulat et vitam exterminat. Nam. iij. rhetoriz. cor. et. ij. li. secreti secretorum. Bristorides ponit multa mala que facit vinum multum sumptum in anima et corpore et in sensibus. Et horum plura etiam Augustinus tangit. Nam cerebri turbat: intellectum obscurat: usum rationis tollit et memoriam obliuiofam. fa-

cit. lingua confundit. Ite in corpore debilitat ista: raras corporis ut nec stare nec ambulare quare: sanguinem corrumpit: membris tremore generat et appetitum fugat: complexiones distemperat: cholera accedit: solum pharastica facit et lepra idcirco: morteque accerit. Unum etiam in phlegma. iij. pica idem Brethores dicit. quod crescentes iuvenes citius moriuntur si multum vinum biberint non limphatum. quod nota bene. Denique de sensibus idcirco super. dicit quod ledit vinum multum omnes quicquid sentit. scilicet auditum: gustum et. et persertim facit lippitudinem oculorum. et vna res facit apparere quasi duas. Exemplum ad id per solatorem exercitationis refert Rob. Holkoth. super li. Sap. lect. cxx. quod rusticus quidam ebrius quicquid videbat duo sibi apparebat. redijt domum et videns filios suos duos appuit quod erant quatuor. ipse fuit ergo vxori quod duos illos generasset sine scitu suo. illa negare iussit. per purgationem vomere afferri et poni in ignem. dixitque vxori quod oino non crederet nisi ferum ignitum manu nuda portaret. At illa prudens femina dixit. Ego facia: sed tamen ferrum ipsum ignitum manibus tuis capies mihi trade. Quod ille tangens manum contulit et sobrius esse cepit. Addit quod etiam narrat ab aliquibus. quod mulier cepit vinum suum aure capta ad iuga trahere. Luit ille. Quid sic facit. Illa respondit. quod bos facit per quod drupes manibus et pedibus reptans: iugum te trahere oportet. Sicque ille se recognouit et tandem abstinit. O vitanam moderni ebrii homines corrigerent ex dictis.

S Circa secundum de mortali offensione queritur. vtrum ebrietas sit per peccatum mortale. Respondet secundum Alen. ij. et in Angelica concordat. Tho. et Anthon. alioque doctores colligendo. quod ebrietate per quod peccare quadrupliciter.

Uno modo usum rationis non totaliter priuando sed alterando.

Alio modo vsus rationis totaliter tollendo sed raro.

Tercio modo usum rationis frequenter et assidue perdendo.

Quarto alijs occasione dando vel sentiendo. Et secundum hec iudicandum est et perfitendum.

Primo inquit quoniam quod ebrietate non totaliter priuat vsu rationis sed alterat: ita quod scit quod facit. tunc si hoc accidit aduertent siue raro siue etiam frequenter non est peccatum mortale. quia non facit a proposito et scilicet nec ita tenet tale alterationem vitare sicut ebrietate quod priuat vsu rationis totaliter. Si autem scierit tantum biberet quod tale grauedine iureret. et hoc cum notabili lesione rationis non excusat a mortali. quod periculo ebrietate se scierit exponit ut dicitur in Angelica. Secus si sine notabili lesione rationis grauaret quod veniale esset sic. **D** Secundo. quoniam in ebrietate tollit totaliter vsus rationis: sed accidit raro. Et tunc nota tres casus. Primus si homo inebriatus se nescit vixi potestatem: vel nescit quod extali potu possit inebriari: vel non aduertit potum esse immoderatum: sic potest esse nullum peccatum sicut creditur de noe: vel saltem est peccatum veniale. Secus. si aduertit potum im-

moderatus esse: tñ dubitat an possit inebriari
ex tali. tunc in hmoi dubio nō debet se periculo
ebrietatē exponere bibēdo adhuc de potu. alios
qn mortāl' peccat fm Bonauē. z Thō. Secus
si extimarēt q' nō pōt inebriari ex sūptiōe. q' tñc
veniale esset: s' in dubio mortale. Tertius si ad
uertit bene potū esse imoderatū z inebriare valē
rem. sciens suā cōplexione dispositā ad ebrietatē
tē: z tñ magis vult ebrietatē incurrere q' a potu
abstinere. tñc mortāl' peccat fm oēs doctō. q'z
se sciē p'uat vsu rōnis z exponit p'iculo pecca
ti. Tertio. qñ ebrietatē est assidua vel p'suetu
dinaria p'dendo vsu rōnis. Nā ebrius p'prie
d' qñ extra briam. i. regulā rōnis fm Anthoñ.
Et de h' Aug. xrv. di. 8. a' s' ea de mū. d'c. q' ebrie
tas si sit assidua mortale p'c'm est. z h' fm doct.
p'dictos: nō p'pter iterationē actus vel frēntas
tione: q' p'pter h' veniale nō fit mortale. Sed q'z
nō pōt esse q' hō assidue inebriet' qñ sciens z vo
lens ebrietatez incurrat dū multotiens experit
suā inabilitatē ad vinū. J Quarto qñ occasio
nē dat q's vel cōsentit in alterius ebrietatē. z de
h' fm doctores sup'dictos ponunt casus tres.
Primus est generalis. q' quicūq' p'curat vt
q's inebriet'. siue h' faciat ex leuitate vt inde sola
tū sumat. siue studiose: peccat mortāl' si etiam
nō sequat' ebrietatē in illo. q'z in dānū notabile
p'imi cōsentit z occasio nē peccati mortalis illi
dedic' qñcū ex se. extra de iniur. z dā. dato. si cul
pa. Secūd' casus de tabernarijs. q' qñcūq'
tabernarij p'pendūt aliq's ex vino nūmio sūpro
inebriari q'd experti sunt p'lices in eis vt in ebrio
sis z nō curant resistere qñcūq' lig. sed p'pter aua
ritiā dant illis plus de vino q' oportet q'nter
peccant fm Antho. p. ij. ti. vj. c. iij. Tertius cas
sus est de infirmis q'bz ligz p' possit dari vinū sū
p'liuū ad puocādū vomitū: tñ nō vsq' ad ebrie
tatē. a' s' dāns z bibens mortāl' peccat nisi cre
derēt ex illo potu nō posse inebriari. bec sufficiāt.
K Circa tertiu de mō p'fessionis nota q' fm
Grego. xxi. moral. z doctores ponunt p'cipue
qñq' filie gule de q'bz faciēda est p'fessio. Unde
p'prie ponēdo p' simplicib' p'mo p'fitendū est
de gula iuxta spēs dictas fmone. xxi. Jc p'ser
tim si ieiunia de p'cepto existētia nō fuauit. Se
cūdo de filiabo eius. quaz p'ma est ebrietatē fm
fratrem Angelum in summa. Sed Grego. vbi
sup' ponit hebetudinē mentis. h' est: rōnis sub
uersionē. vt d' Aureol. in cōpen: z sic p' eo dē ac
cipiunt: licz aliquo mō differant. Tñ de istis p'
mo p'fitendū est si sciēt se inebriauit: vt patuit
h' fmone. Item si alteri causam inebriandū des
dit sciēter mortale est. Jc si induxit aliq's ius
ueneas vel mulieres ad tabernā vt peruerat ad
turpia v' fecit frangere sine cā ieiunia zē. bec cō
fitenda sunt. Secūda filia ē h'bi m'ltiloquiū.
Nā gula facit effluere in multiloq'ia inania. z h'
cōmuniter veniale est: nisi sint nimis turpia v'

infamatoria vel ex causa mala dicta. Tertia est
lecticia inepta vt sunt choree tripudia z hmoi. et
p'fitenda sunt hmoi si facta sunt intēone luxu
rie vel cū scandalo. Quarta filia est leccacitas.
Grego. d'c. scurrilitas z idē est. Nā fm Lacholi
con libzū scurrilitas d' a scurma. q'd est leccator.
vulgo in lingua nostra d' leubezes. Proinde
de h' p'fitendū est videlicet si fecit actus vel gest'
scurriles q' puocant ad luxuriā v' ob h' dicit io
culatoria verba lasciuia. q' mortale ē nisi cū legi
tima vxore fm Thō. z in Antho. Jc si fecit cas
tus: amplexū vel oscula v' cantus lasciuos v'
l'as vel exercitū misit ob amorē libidinosū mor
talia sunt. Item si mediator fuit inter tales vel
associavit euncē ad hmoi sciēter peccauit. Quin
ta filia gule est abominanda imūdicia. Et fm
Thō. z Antho. sup' itelligit' de quacūq' supflui
tate. sicut ē eructatio fetida: vomitus: z p'ertim
pollutio carnalis. Proinde p'fitendū est si cōtra
se ingurgitauit ex delectatiōe gule q' vomitū fa
cere oportuit: licz em vomere sic vile: tñ viciōsū
est ex gula se subdere huic necessitati. Item si co
medit vel bibit vt possit luxuriari mortale est p'
ter q'z cū vxore. Jc si pollutus est in somnis ex
gula vel cogitatiōe aut delectatiōe morosa p'ces
denti. z si hoc intēdit mortale est. Siliter si post
ea in vigilia deliberate cōplacuit q' delectatiōes
hmoi habuerit mortale est. a' s' si accidat oīno
p'pter volūtatē pollutio. nec p'sentit rō nō ē p'c'm
mortale. J Pro exemplo finali legit' in Le
sario z in summa Francis' cōmestoris de vitijs.
q' q'dā pegrinus vestē sue pegrinatiōis p' vino
forti exponens inebriat' est: ita q' a circūstātib'
putaret mortuus: z aīa eius ducebat ad infer
nū: viditq' puteū p'fundissimū: z sup' os p'ncip
pem tenebray diabolū sedere. Interim q'dā ab
bas ipsi pegrino bene notus fuit adduct'. quē
diabolus ipse p'nceps salutā. potū sulphureū
ignitū in calice sibi porrexit. quē bibens in pus
tū illum p'cipitatus est. tunc pegrinus nimis
timuit. z ille diabolus alte clamauit di. Addu
cite huc z illū q' vestem pegrinatiōis vino expo
nens se inebriauit. tunc videns pegrinus ange
lū suū astantē p'misit q' nūq' amplius inebria
ret z petiuit liberari. z sic liberatus z expergesas
ctus diem z horā notauit z in terrā suā rediens
dictū abbatem illo die obijisse cognouit. Ecce q'
q' dānabilis est ebrietatē. Rogemus zē.

Feria secūda post dñicam quartā quadrage
sime Sermo. xxxj. de auaricia vendentiū z emē
tū vel mercatorz z negociatorz.

Scendit iesus

hierosolymā z inuenit in tēplo ven
dentes. Jc aliud thema. Nolite fas
cere domū patris mei domū nego
ciatiōis Job. ij. z in euangelio hodierno. Dñs
l 2

Feria. II. post dominicā. III.

Iesus voluit de tēplo eijcere vendētes z emētes
oves boues z colūbas ad significandū q mul
ta pccā cōmittunt inter negociatores. ppter q di
gnū z iustū est cles a dei regno eijci. Un Alebu
nus sup b euangelio dē sic. Mystice dñs qñ
die suā eccliam spūalr intrat. z qñter ibi vnus
qñqz puerfct attendit. Cauemus gñe in ecclia
xpiana fabulis vel odijs vel cupiditatibz. z sic
fraudibz ac qbusuis vitijs insistamus ne xps
venies scz in morte nos flagellet z de ecclia scā
eijciat. s. in infernū. hec ille. Proinde xps facto
flagello eiecit tales de tēplo z dixit. Nolite face
re domū pñs. i. aiaz q est domus dei. domū ne
gociatiōis. i. vitiōse. vt patz in euāgelio. Itaqz
de auaricia mercantiū z negociatoz in q multi
peccant tria mysteria declarē in b fmoē.

Primū de licita pditione

Secūm de iusta appēciatione

Tertiū de illicita defraudatione. z p psequē
de sollicita cautione.

M Circa pñmū de licita pditione qñt. Vtrū
licitū sit mercari vel negociatiōes exercere xpia
no: ita q possit in tali statu saluari. Rō qñis
est. quia Chrys. sup Matth. xxi. dē. q mercator
nō pōt dō placere. Nullus g xpian⁹ dz ē merca
tor aut si voluerit esse. pñciat ab ecclia. Qui em
enit z vendit nō pōt esse sine piurio. hec ille. Sz
ad hec rñdet fm Alex. iij. pte sūme. aliosqz theo
logos z canonistas: vt in Angel. q negociatio
vel mercantia de se nō est mala nec illicita. Sed
Chrys. sup loquū execratiue p eo q pauci z ra
ro sine pccō ea exercēt. Juxta illd Leonis dictū.
de pe. di. v. qñtas. Difficile est inqñt in vendētis
emētisqz cōmerciū nō interuenire pccm. Proin
de notādū q negociatio pōt esse mala ex plibz
a qbz est cauendū fm Alex. z Tho. z Antho. p.
ij. c. i. c. xvi. ponit septem rōnes.

Primo rōne intenti finis cupidi

Secūdo rōne psonē clerici

Tertiū rōne offēnsiui mediū

Quarto rōne loci sacri

Quinto rōne temporis festi

Sexto rōne iniusti cōsortij

Septimo rōne male acquirēdi

Primo rōne intenti finis cupidi. Nā si qñ pñ
cipaliter intendit solū ppter cupiditatē negociari
finē vltimū in lucro ponēti. z solū diuitias in i
mensum augere intendēs in statu dānatiōis ē
talis. qz est pccm mortale auaricie tali intētiōe
z gregare fm oñs. N Sz di. Quali g intē
tione debeā negociari. Rñdet fm pñctos doc.
q nō nisi ppter finē bonestū z necessariū: vel vtili
tatē reipublice. Un ppter negociatio z mercatā ē
licita. Primo ppter necessitatē ad sustentatiōz
sui z familie iuxta statū suū pdecet. q si nimis
supflua z gregat ad dicandū se z suos vltra cō
decentiā pccm est. Secūdo pōt etiā esse licita ppter
pietate vt inde paupibz subueniat vt in causas

pias erogat. Tercio ppter publicam utilitatē ne
res necessarie ad hoīm vitā patrie desint vl pñ
mis. sic fit sine bono z lucrū talis idē licite expe
rit. nō quasi finē sz quasi stipēdiū laboris suas
tis alijs circūstācijs nō dānat talis mercatā.
Secūdo illicita fit rōne psonē clerici. qz talibz pñ
be negociatio. di. lxxvii. p totū. Un. ij. Tmo.
ij. Nemo militās deo iplicat se nego. sedariibz.
Tercio rōne offēnsiui mediū. hoc est mediātibz
mēdacijs piurijs z fraudibz. Nā si qñ itēdit p
ximū decipere p talia mendacia notabilr pccm
mortale est. Secus si in modico. Similr si qñ
mēdacio vitur in emēdo vl vendēdo vt cōfuet
se indēnt: pura vt vēdat rem suā iusto pñcio mē
tatur sibi pstitisse plus qz pstitit peccat venialr
fm Anthoñ. sup. z b tene. quīs qdā dixerunt
esse mortale. verūtn si piurat mortale ē fm oēs

Quarto rōne loci sacri. sicut qñ in cymē
terio vl in ecclia venderet aliquid. Nam sic irre
uerentia fieret loco sacro. Et vt scribit in Ange
lica summa i ecclia nō potest fieri sine peccato
mortali negociatio nisi magna necessitas excu
set. vt ppter extra de imunitate ecclie. decet domū
dei. li. vi. iuncto. c. Relinquit nolum⁹. de custo
dia eucharistie. Et hoc itelligēdū dicit de actua
li ptractōe rez q sine strepitu fieri nō pōt. secus
in pñctōe alicui⁹ rei emēde vl vēdēde postea.
qz nō ēē mortale pccm. Nec ibi. Sed quid de
cadelis que ibi vendunt. Et ibi dē rñdet q pñ
ibi vēdi. qz sine hīs z sine strepitu fit venditio
illa. Antho. aut vbi s. dicit q q b faciūt ad satis
faciendū deuotioni fidelū q eas offerūt in ho
norē dei excusant. Si aut pñcipalr faciūt ppter
cupiditatē z lucrū nō excusant a pccō. sicut nec
sacerdotes veteris testamēti in his q vendebāt
in tēplo. hec ille. Quīto rōne epīs festi. qz hoc
phibet extra de ferijs. ca. j. Et de hoc lare ser. de
sacramētōe festi. Sexto rōne iniusti cōsortij. qñ
quis societate facit cum eo quē nouit esse male
cōscientie p fas z nefas male negociari. Nā res
nec phibere sociū qñtū pōt vel societate soluere
z de iniustis lucris pñcipare nolle. Nec Anth.
Septimo rōne male acquirēdi. s. p vsuras p s
monia z hmoi negocia q de se sunt mala. Silr
p ea negocia quibz homines vt plurimū abuz
tuntur ad maluz. vt facere taxillos et chartas
aleas: z ornamenta lasciuia z oia hmoi que hō
tenetur nō vēdere eis quos scit abuti ad pccm
mortale: puta meretricibz. qz cooperant tali in
crimine. Idē de balistas vendētibz vel lanceas
vel sagittas vel gladios vel venena z hmoi de
quibz ledunt homines. Nā si quis talia illi scil
enter vendat qui abuti⁹: penaz incurrit oim ei⁹
scelerum tanqz cooperator. ij. q. j. Notum. Nec
in Anthonia.

P Circa scōm de iusta appēciatiōe querit.
Vtrū aliqñ possit sine peccato vēdere rem pñcio
carioz. vl emere pñcio minori q valeat iuste. Ad

hoc breuiter rñdendo z plima q̄ circa hec doctos
res tractant dimitteñ. p simplicibz dicere suffi-
ciat tria p̄cipua documenta. Prīmū est q̄ re-
gularit̄ z vt cōiter nō licz rē vendere vl̄ emere ni-
si iusto p̄cio. Un̄ q̄ sciens vendit notabilr plus
q̄ valeat in respectu ad vsum n̄m. vl̄ q̄ minus
emit: peccant mortalr z tenent̄ ad restitutionē:
vt p̄z ex sūma Angelica z Antho. vbi s̄. Si di-
cas. Quare nō licz mibi fm̄ meū placitū vende-
re carius cū nullus cogit me ad vendendū. Et
q̄z puerbiū legale est q̄ res tantū valet q̄ntū vē-
di pōt. Rñdet fm̄ Antho. z doc. q̄ quis te nō
cogat q̄s vendere. tñ si vēdere vis: iusticie regu-
lā fuare teneris. Et cū d̄z q̄ res tantū valet q̄n-
tū vendi pōt. intelligit̄ de iure q̄ntū valet: nō de
facto. vt d̄r Antho. de butrio. Un̄ accipe p̄ciū p̄-
ualens est p̄ctm̄. q̄z iusticiā. Q̄ Scdm̄ do-
cumentū q̄ fm̄ iura q̄n p̄ciū q̄ vendit̄ res exce-
dit medietatē iusti p̄ci. seu p̄ciū q̄ emit deficit a
medietate iusti p̄ci: tractus est nullus z vicio-
sus. extra de emp. z ven. c. cū dilecti. Exēpli gr̄a.
Valeat res decē floz. put cōiter extimat̄. z tñ ven-
ditor vendit p. xvj. flo. vel cū valet decē emptor
emit p. q̄ttuor cū dimidio. Et talis cōtract⁹ pōt
p iudicē irritari z defectus suppleri. Tertiū ē
q̄ in foro p̄scie etiā mior in p̄cio excessus q̄s me-
diatas iusti p̄ci si notabilis sit est p̄ctm̄ mortas-
le. fm̄ Sco. in. iij. di. xv. z Tho. ij. q. lxxvj. qz
ibi est iniusticia z p̄ p̄sequens est restitutio facien-
da ab eo p̄ quē fit deceptio aduerterter in p̄cio
notabiliter. Secus si fiat deceptio h̄mōi igno-
rante: qz extimat emptor vl̄ venditor tantū va-
lere. sic nō est mortale cū sit p̄ errorē. Sz cū post
ea p̄pendit tenet̄ ad satisfactiōē leso. Sed cuz
in h̄mōi ledit̄. primus in modico veniale est. et
d̄z satisfactio erogari pauperibz. xiiij. q. v. q̄ ha-
beris. Nec Anthonina s̄.

R̄ Circa tertiū de fraudibz varijs in negociā
do vt sciat quisqz cauere vl̄ cōmissa p̄fiteri. No-
tabimus p̄les modos peccandi in fraudando.
Primo em̄ peccat q̄s alterādo. i. aliā rē p̄ alia
vendendo. vt auricalcū p̄ vero auro. vel vinum
limphatū p̄ puro. vilem pannū p̄ p̄cioso. sicut
narrat de Jp̄ri zc. Scdo bonis mala miscen-
do. vt vinū defectuosum vino bono infunden-
do. corruptas carnes cū sanis vendē. oua vetera
cū nouis zc. vel aromata antiquata z sic virtu-
te debilitata p̄ recentibz zc. Tertio cōpaciscen-
do. i. q̄ nullus mercatorū det minori p̄cio tales
merces. Quarto defectū rei tacendo vel sophi-
sticando. sicut qdā dicūt q̄ equus talis nō ascē-
dit arborē z h̄mōi. S̄ Querit̄ ḡ An vendi-
tor teneat̄ semp dicere defectum rei quā vendit.
Rñdet fm̄ Tho. s̄. z Antho. q̄ si defect⁹ ē ocul-
tus z reddit vsum rei noxiū puta vendit equū
claudicantē. p̄ veloci. vel abū corruptū p̄ sano.
tenet̄ manifestare. p̄pter piculū primi vitandū.
Si aut̄ defectus nō totalr impedit vsum rei nec

reddat noxiū. z tñc demit̄ de p̄cio q̄ntū iporrat
talis defect⁹: nō tenet̄ manifestare. Item si defe-
ct⁹ est manifest⁹ puta equ⁹ est monocul⁹: nō te-
netur manifestare. sz tenet̄ p̄ciū diminuerē. nisi
vltus eius esset piculosus vl̄ noxi⁹: tñc em̄ tenet̄
dicere emptori illd̄ ignorat̄. Neci Anthonina
Quinto peccat exteri⁹ z hospitibz carius vēden-
do. s̄ p̄z extra de emp. z vendi. c. Placuit. Ser-
to falsificādo sz p̄odus vel mensurā vl̄ modū
vl̄ monerā vl̄ cōputatiōez. Septimo fraudē
quocūqz cōmittēdo. i. ore mētēdo vel piurādo.
vel ope q̄cūqz iniuste faciēdo. Exēplū legiū ex
Esario z in Specu. di. vj. c. xxv. q̄ duo ci-
ues Colonien̄ confessi sunt p̄cā iniustaz mer-
cationū. z dixerūt se nil posse lucrari sine mēda-
cio: piurio et fraudibz zc. Quibus cōfessor ait
Promittite talia cauere z ego p̄mitto vobis q̄
iuste negociādo ditiores erit̄. Qd̄ cū illi susce-
pissent: p̄mo illo āno (dyabolo tēptate) nil p̄fe-
cerūt. sz ad p̄fessoris p̄fornatiōez pleuerātes pos-
stea fuerūt nimis ditati i breui. z gr̄as deo ege-
rūt z p̄fessori Rogem⁹ xpm̄ zc.

Feria. iij. post dñicaz quartā Sermo. xxxij.
de p̄cis mendaciū quod sepe nascit̄ ex auaricia.

Dixero quia

I nescio cū (i. deū patrē) ero filius vo-
bis mēdar. Job. vij. z in euāgelio
hodierno. Nec vba xps dñs dixit ad iudeos
q̄ erāt mltū mēdaces. Nā vt dicit̄ h̄ euāgeliz:
cuz eis xps dixisset. Nemo ex vob̄ facit legē qd̄
mēḡritis iterficere. q. d. Lex p̄hibet occidere in
nocētē sicut suz ego inocēs. Rñderūt iudei di.
Demoniū habes. q̄s te q̄rit iterficere. Et in hoc
mēdaciū dixerūt. qz eū q̄rebāt iterficere vt i tex-
tu exp̄sse d̄r. Christ⁹ itaqz dñs redarguit illos
de mēdacio vt p̄z i themate. Sz qm̄ mlti sunt
etiā xpiani q̄ q̄ridie peccāt in mēdacio. cōtra q̄s
scriptura cōminat̄ psalmo. v. dicens. Perdes
oēs q̄ loquunt̄ mēdaciū. p̄des. sc̄u de⁹. Et ideo
Eccl. vij. Noli velle mētari oē mēdaciū: assidui-
tas em̄ ei⁹ nō ē bona. Et hec p̄nt poni p̄ thema
te alio. Un̄ d̄ mēdacio tria mysteria d̄clarem⁹.

Prīmū dicitur realis notificationis.

Scdm̄ dicitur mortalis aggravationis.

Tertium dicitur damnabilis perditionis.

I Circa primū de reali notificatione quid
sit mendaciū. Magister in. iij. di. xxxvij. diffi-
nit sic. Mendaciū est falsa vocis significatio
cum intētiōe fallendi. In qua notantur duo
que p̄stituunt mendaciū. Prīmū est falsita-
tis expressio. Scdm̄ fallendi intētiō. Nam si
quis dicat falsum nō intendens dicere falsum
quia scilicet credit esse verum qd̄ tamen nō est
verum: tunc nō est mendaciū. vt dicit̄ Aug.
xiiij. q. ij. Is autēz. Nam formale in mendacio
est loqui p̄tra mētē. mēturi em̄ dicitur quasi

Feria. III. post dominicā. III.

¶ Mentē ire. Un fm Raymū. z doc. Aliud ē dicere fallum z aliud dicere mendaciū. qz fallum dicit qd ē id qd nō est vez: licz ipse dicēs credat esse vez. Sed mendaciū ē qd dicit id ore qd nō credit mēte. sed intēdit fallere. Un si iudeus dicit xpm esse deū vez dicit. si tñ aio nō ita credat ipe verū dicens mentit in se. vt b dicit in Catholicon. Est g mendaciū nō solū in falso dicto sed etiaz in vero qd mēte qd nō credit. vt dicit in Anthon. pre. ij. c. x. c. j. ¶ Notādū g. p captu simpli/ cū q loquēdo generalr vel large mendaciū fit plibz in materijs. Primo aliqn in solo corde nō in ore. vt q loquit verū de primo qd nō credit. sicut q in faciē laudat. ps. Qui loquit pacē cū primo suo ma. autē in cor. zc. Scōo aliqn mentit qd solo ore nō in corde. vt cū qd dicit si/ cut credit corde. licz nō sit sic in re. z talis nō ē mendaciū. pprie nec peccat mortalr: nisi in casu quo tenebat adhibere debitā diligentiam z nō adhibuit. puta in actu testificandi vbi primo i minet notabile damnu. vel in iudicio. qz sic est mortale. vel cū bz iurare. xxiij. q. ij. Anaduerten dū. Nec angel. Tercio qd mentit in noie. s. fal se nomen portādo. Un Anf. ix. de similitudinibz. p regla generali ponit q omne pctm mendaciū esse pbat. qz qtiens qd peccat totiens deo men tit q id qd pmissit in baptismo. s. abrenūciare sa thane z oibz opibz ei. de p. se. di. iij. c. pma igit. Ideo Amb. xxiij. q. v. Lauete inqt frēs omie mē/ daciū. Mendaciū est xpianū se dicere noie z xpi opa nō facere. Mendaciū est epim vel sacerdos te vel clericū se pfiteri. z fria huic ordini opari. Decille. Quarto in fictione vel simulato ope Un dicto. c. Lauete Amb. dicit. Nō soluz in falsis vbiis sed etia in simulatis opibz mendaciū est. qd intelligit qn fit b intētiōe fallendi. primū. se cus si fiat fictio. ppter bonū. X Nimirū fm Alexā. ij. q. de hypocrisi. z Bonauē. in. iij. di. xxx viij. Simulatio qn fit rōne cautele vt aliquod malū euitet: nō est pctm. Sicut fecit Dauid mu tan. faciē suā corā Abimelech. Siliter qn fit rō ne instructionis vel doctrine: nō est pctm. sicut religiosus maiore sanctitate qbz simulās in se obseruādo a dissolutione. p. b vt primi bonū exemplū capiant imitandi: nō peccat: s. meret: vt p. p Grego. xxiij. moral. Sic z de vbiis z fa/ cris instructorijs. Jo Aug. li. de qstionibz euan gelicis dicit. Nō omie qd fingimus mendaciū est. s. qn fictio nil boni significat mendaciū est. Cū autē fictio nra refert ad aliquā significationē nō est mendaciū. sed figura alicui⁹ veritatis. Sic autē dicta ita fingunt etia facta sine mendacio ad aliquā rē significandā. Nec Aug. Exēplū sub/ iūgit ibidē de figuratis locutōibz in qbz fingit aliqd: nō vt asserat ita esse factū sicut narrat. s. ea pponimus vt figurā alteri⁹ qd asserere volu mus. Sicut Iudic. ix. inuēit ligna vt sibi pshi/ tuerent regē. z in multis pabolis noui testame

ti. Itē de factis cōsimilr legit q xps finxit se lō gius ire Lu. vi. ad significandū qz itur⁹ erat in celū. Nec in Anthonina vbi s. Itē qn etia qd simulationē facit rōne significationis. sic Jacob simulauit se Esau. p accipiēda bndictiōe q sibi a deo fuit ordinata. b nō est pctm. Sicut etiaz si qd in representatiōe mystērij passiōis xpi fingit se esse pylatū vl iudeū vl xpm z bmoi. nō pec/ cat vt dicit Angelica Sz qn fit simulatio ad deci piendū b est pctm. ¶ Quinto mendaciū pōt cōmitti in pmissiōe. sicut frēqnter artifices faci unt de p. pandis opibz ad certū tēpus. vl de sol uēdis debitis z nō implēt. De b fm Tho. q. cx. arti. iij. z Anthonina dicit. q cū qd pmittit sim/ plr. s. sine iuramēto. si bz animū id faciēdi qd p mittit: nō mētit qz nō facit cōtra id qd habet in mēte. al s si nō itēdit facere qd pmittit peccat mendaciter. pmittēdo. q si itēdit facere s. postea nō facit videt agere ifideliter p b q animū mu tat. Potest tñ excusari ex duobz. Uno mō si. p/ miserat id qd ē illicitū. qz sic pmittēdo peccat. z illud seruare nō debet. Un Jfōd. xxiij. q. iij. ca. In malis inqt pmissis rescinde fidē. Alio mō excusat qn supuenit causa rōnabilis nō implē di. puta nou⁹ casus impremeditat⁹. aut mura tio p ditiōis psonaz z negotioz. sicut apls nō fuit mētit⁹ nō cūdo Corinthim q ire pmisserat. qz postea ipedimēta supuenerūt. Silr Petr⁹ di. xpo. Non lauabis mihi pedes zc. xxiij. q. ij. Beat⁹. Deniqz etia si nō supuenit impedimētū nō sp est pctm mortale nō iplere pmissum. nisi fm Anthon. s. scz qn qd se obligare intendit ad implendū tūc tenet si pōt de necessitate. z marie qn pmissio ē alicui⁹ importātie. ita q graue dā nū seqret ex fractiōe pmissi. Nec ibi.

¶ Circa scōm de mortali grauitate mēda/ cū qrit Urz omie mendaciū sit pctm. Ad qd fm Bona. in. iij. di. xxxviij. z Rich. ibidē. ac Alexā. ij. q. z doc. cōiter. etiam canonistas. q mendaciū pprie dictū nō pōt ēē sine aliq pctō saltē veniali. Et ideo nulla causa mētiēdū est. Un veritatem occultare pōt qd sine pctō vt p. p Aug. xxiij. q. ij. Neqs. Sicut legit⁹ de Abraā z Isaac. vter qz em vxorē suā dixit esse sororē. z in b nō ē mē/ tit⁹ s. veritatē occultauit. ppter obuiādū malis. Et b mō fm Anthon. posset qd sine pctō vti ver/ bis sophisticis ad obuiādū malis. vt dū quis ad mortē qrit. interrogatū te an illū videris p illā viā trāsisse. tu dicas. nō trāsui hinc: iten/ des loq de loco in q stas p nūc. z sic dicit verit/ tatē occultat eaz. tñ in iudicio nō liceret sic loq sophisticē iuridicē itrogato. Nec Anthon. Sa endū tñ p declaratiōe vt sciam⁹ qn peccat qd i mendacio venialr vel mortaliter q fm Aug. z Magist. i. iij. sen. di. xxxviij. mendaciū diuidit i tres spēs gnāiores. Primū dicit ioculū qd fit les/ riose. sicut Ioseph dixit fratribz suis. explorato res estis. z bmoi plura. Scōm dicit officiōluz

qđ nllī nocet s; alicui vtile est. Tertiū d; pñcio
sum qđ ē no ciuū alicui notabilr. De pñis duo
bus gñalr tenet qđ de se sunt venialia. Sed mē
daciū pñciosum de se z ex suo genere ē mortale
Verūm p accidens etiam illa iocosa z officiosa
pnt esse mortalia. Proinde nota qđ in qñq; ca
sib; pñpue iudicat esse mēdaciū mortale fm
theologos z pñtendū. Primo fidei z dei cha
ritati pñando. puta qñ vītate fidei occultat vel
corrūpit: vt heretici faciūt scripturaz veritatē p
uertendo vel corrūpendo. Scđo qñ virtuosos
mores dñādo z vicia admittēdo. puta qñ for
nicationē vl vīsurā dē nō cē pñm. Secus si dē
aliqd qđ nō refert ad salutē vīz sic vl sic cogno
scat. qñ sic veniale esset. vt si pñicator vel doctor
aliqd tale mentiat in pñicatione vel lectura. nī
si scandalū vel pñpū esset annexus. vt dē in
Angel. Tertiū pñio notabilr nocēdo in corpe
vl reb; vl fama. sicut fit in testificando z bñoi.

Quarto affectu nimio mentiēdo. ita qđ pñibi
lo ducit mentiri. z si esset etiā mortale nollit ab
stinere. tñclīz ess; mēdaciū iocoz fieret mor
tale. ppñ pñpū. Quinto scandalisando: vt cū
qñ aduertit scandalisari alios ex mēdacio: z tñ
nō veret publice mēiri etiā in ponderosis: mor
tale est. Sic etiā mortāl; peccat pñciantes pu
blice falsas indulgētiās z reliqas z auctoritates
sebie absoluēdi mēdaci. Nec in Anb. z ange.
z Circa tertiū de dñabili pñtione qñt Quas
lib; signis euident; cōprobat qđ de dñat z pñ
det mendaces. Rñdēt ponēdo plā signa. Pri
mū abominatiōis diuine Prouer. vi. O dī de
linguā mendacē. Et bñtanti qđ sic dē Anb. nō
pōt deus dispensare vt hō dicat mēdaciū sine
pñō. qđ nō pñt recedere a vītate pñma sua. De fur
to aut potest dispensare. qđ cū oīa sint sua crea
ta pōt dare alteri cui deus vult auferendo a q
vult. Sic z de homicidio potest dispensare zc.

Scđm signū possessiōis diabolice. Nā men
dar diabolū portat in corde z ore. qñ pñmo dia
bol; adinuenit mēdaciū cū dixit. Nequa qñ mo
riemini. Job. viij. Mendax est. s. diabolus. z pñ
mēdaciū. Tertiū exhereditatiōis iuridice. Oz
xij. q. v. Lauere. Amb. dē. Qēs q amant mēda
ciū: filij sunt diaboli. Filij aut iuridice debet
hereditas pñis. s; hereditas diaboli est infern.
Apoē. xij. Mendaciū ps corz in stagno ignis
z sulphur. Ne g talib;. Quartū signū detesta
tiōis oīs creature. Nā mēdar cōiter exosus est
hoib; z aīalib;. qñ cuilibet displicet se decipi ab
alio. z nulla creatura vult mēiri nisi diabolus
z hō malus. Quintū occasiōis repentine tā in
aīa qñ in corpe. Nā Sap. v. Os mēdar occidit
aīam. Exēplū de Anania z Saphyra Act. v. c.
qđ repente mortui sūt. ppñ mēdaciū. Rogem; g.

Seria quarta post dñicam quartā Sermo.
xxxij. de execrabili peccato periurij.

Quis dei

cultor
ē z vo
lūtatē ei; facit hūc exaudir. s. deus
Joh. ix. z in euangelio ho dierno.

Verba sunt dicta p cecū natuz quē dñs Iesus
illūinauit. Quib; pbauit iudeis pñadcentib;
miraculis xpi atq; scitanti ei; derogātib; dicēdo.
Nos scim; qđ b hō pñtor est: qđ b false mērent.
Et b pbauit p effectū miraclosuz di. Scimus
qñ pñtores de nō exaudir. Lys. s. in faciēdo
miracula ad testimoniū scitatis illoz. Sed si
qñ cultor dei ē. p actū latrē debiti. z volūtatē
ei; facit. Implēdo mādāta. hūc exaudir. s. facien
do miracula i testimoniū p declaratiōe scitatis
ipi. z sic pbauit xpm cē scm. vt pñz de his i cūā
gelio. B. Erq; g dei cultus requirit ei; nois
reuerentiā et volūtas dei est in hoc pñcepto. Nō
assumes nomē dei tui i vanū Exodi. xx. qđ pōt
esse aliud thema. Et qñ fm doctores cōiter b
pñcepto directe phibet piuriū. qñ cū dē. Nō assu
mes nomē dei tui i vanū. glo. iterli. dic. iurādo
p vano. i. p iurili vl nibilo vl p falso z bñoi. est
piurium. Idcirco de piurio agē tria mysteria
declarem; hoc sermone.

Primū dicitur execrationis.

Scđm dicitur modificationis.

Tertiū dicitur punitionis.

Circa pñm de execratione piurij. Notandū qđ
pessimū viciū piurij ē oībo execrabile z cauēdū
plib; rōnib; pñpue trib; Primo rōne piculo
sitat. qñ piur; deū cōtra se innocat di. Sic me
de; adiuvet. z sic p cōtrariū fm Buil. Lugd. in
sūma vicioz tāti est acti di. De; pdat me si fals
sum dico. vñ talis pñio laqō se iugulat iuxta
illud. Prouer. vi. illaqueat; es verbis oris tui
z sic pñz qđ est piculosū. Itē qñ fm eundē Buil.
qñ talis seipm dñari eternalr exorat: cūz dicit.
Sic me de; adiuvet. s. tanq; mēdaces demōes
qñ de; dñat. Deniq; qñ talis manū suāz illā q
tāgit euāgelij vl reliqas in qbo iurat dyabolo
dat. similr z linguā falso iurādo atq; aīaz dyas
bolo dat z obligat. Unde donec d piurio peni
teat man; illa z linguā z aīa sunt dyaboli. z qñ
se signat manu illa vl comedir vl bibir totū fac
manu z linguā dyabolica. vt hec dīc idē Buil.
sup. Ideo Eccl. xij. Vir multū iurās replebit
iniquitate. et sic plene habebit a dyabolo. B
Scđo rōne enormitatis. qñ piuriū est enorme
viciū. Et hoc ostēdit pñmo. qñ de; p ipm sūme in
honorat. Nā fm Aug. Jurare est deū in testes
inuocare. s. locutiōis sue. Sz deus est sūma ver
ritas q mēiri nō pñt. iō ipm inducere i testē falsi
tatis est iniquū z blasfemia dō. certe hoc nō fa
ceres vñ hoi cūi quē scires q ei displicet mēda
ciū vl piuriū. deo autē sūme hoc displicet vt sit
testis falsitatis qđ est impossibile. g zc. Scđo
qñ piurare enormius z peius est adulterio. vt
pñz p Rich. z in Angelica. qñ iniuriat deo. z ad

Feria. III. post dominicā quartā

dei blasfemia p^l appropinquat z sacrilegiū qdā mō. Tercio qz p^lurā p^lius peccat qz crucifixo res xpm crucifigētes. qz illi iculerūt xpo penaz tñmōdo. iste aut iuoluit xpm in culpā ad testi ficandū. Quarto qz p^l peccat talis demonibz z ifernalibz. qz demones z dānati credūt z con tremiscūt Jac. ij. p^luri aut nō cōtremiscunt no mē dei execrabili^r offendere. Exēplū habemus qz dyabol^l qñ tēpauit p^lmos pentes: mēdaciū qdē dicit di. Nequaqz moriemini. sed iuramen tū mendacio nō addidit. z sic p^luri p^lius pec cant demonibz qz mēdacio iuramētū addunt. Nā. iij. s^lniay magister dicit. qz p^luriū est mēda ciū iuramēto firmatū. O ergo xpiane hortor ca ue. **E** Tercio rōne inexcusabilitatis. qz p^lu riū nullo casu excusat a pctō mortali. nec ex io co p^lurādo. nec ex lapsu lingue. nec ex visu dūmō aduertit ut ista patebit. Sed qñt vñ mē^r vñ violentia excuset a mortali p^luriū. Rēpōdet in sūma Angelica qz cōiter tenet a doctoribz qz in iuramento assertorio nō excusat. extra de his q vi metus qz cā sūt. c. Sacris. qz nullus p^labso lute cogi ad iurādū fallum. Unqñ dñs mōdat villico ad iurādū vterqz p^lur^r est. xxiij. q. v. c. f. **D** Circa scōm de modis p^lurandi qñt. qz libz modis dē qz p^lurare mortāl^r. Rēpōdet fm doctores colligēdo ex sūma Ancho. par. ij. c. r. c. vij. z ex Angelica plures modos. p sim pliabz. Primo aio cōtrariū credēdo: vt dum quis iuret esse vepz quod tñ credit esse falsū. et ecōuerso. dñ iurat esse falsū qd credit esse verū. Et qñ reaz lingua nō facit nisi rea mens vt di cit Aug. xij. q. ij. Noies. ergo sic ē mortale Se/ cundo blasfemia sonando. Sicut iurare p dei vel sanctoz mēbra vitupiose. z sic fm Angelicā mortale ē. Nā talis laicus excoicat. clerico depo nit. xxiij. q. j. Si qz p capillū. Un iurans ex tre uerētia vñ cōtemptu p caput vñ oclōs vñ vulne ra xpi z sanguinē z hñōi honesta mēbra mor tal^r peccat. Secus si cū reuerētia. dicēdo p scñ caput dei. z raro. qz sic veniale. Exemplū legit qz qdam miles in alca duz p oclōs dei iurasset mor ipius p^lij oculi de capite erilientes super alca ceciderūt. Cauēdū ergo est. **E** Tercio cōsuetudinarie ex ioco vñ ex lapsu lingue p^lurā do. z tñcōsi qz aduertat se iurare. z aduertit etiā falsū esse qd iurat mortāl^r peccat fm Bona. z Rich. in. iij. di. xxx. z Tho. ij. ij. Rō. qz non euitat diuinā irreuerētiā sz magis auget quo dāmo p^lep^lū cū in ioco assumit in testimoniū falsitatis qz si in necessitate assumere^r vñ p vili tate. Sed si nō aduertit de altero illoz. s. vñ de dicto. licet aduertat de iuramēto vel ecōuerso: puta aduertit qz iurat in deo sz nō aduertit esse falso. imo putat vepz z hñōi. i. cōmuni locutiōe nō sunt mortalia sz venialia pctā. z a fortiori si de neutro aduertit nec deliberat. sed totū pfert ex surreptōe. nisi qz deliberare posset z tñ p^lene ret. qz sic mortāl^r peccaret etiā ex surreptōe p^le

p^lep^lū. Un fm Aureo. sup. iij. di. xxx. z in An gelica. qñ qz dē. Juro p deū: vñ p fidē meā: i ves ritate z hñōi sine aio tñ iurandi. sicut cōiter iu rat in locutiōe cōi hoim plimoz p^lerim mliez nō est mortale pctm: qz talis nec iurare intēdit. nec qz iurat accipiūt p iuramento. Et silt^r qui iurat p ignē vel celū vt nō peccent p^lz in Angel. Quarto de crimine vel illicito se obligando. vt de occidendo z hñōi. sic peccat mortāl^r iurā do. z tenet necessario vt nō impleat. xxiij. q. iij. c. in malis (inqt) pmissis rescinde fidē. s. nō obser uādo. Nec Jhd. Quinto dubia z incerta affir mando. Nā in re dubia nullo mō dē hñō iurare asserēdo p vo. sed tenet debitā diligentia pscru tatiōis adhibere. nec excusat a peccato mortali ignorātia crassa cū poterat scire certitudinē fm Ray. xxiij. q. v. qz p^lurat. Et sic dē hñō iurare. scita p sacris audita p auditis. dubia p dubijs. cre dita p credit^r zc. Et fm Aureo. dē dubia asserē re hñano mō. sicut rīdet qz p ordinandis. di. qñtū pmittit hñana fragilitas. Sic em asserē re nō est mortale. vt dē in Angel. **S** Sexto exigendo p^luriū ab alio. Un Aug. xxiij. q. v. c. qz exigit (inqt) iuratiōe multū interest si nescit il lū iuraturū fallum an scit. Si em nescit z iō dē Jura mibi: vt fides ei sit. nō est pctm. tñ hñana tēpratio est. Si aut scit cū fecisse z cogit cū iura re: homicida est. Ille em se p^luriō interimat. sed iste manū interficiendi imp^licit. bec ibi. Sz di. Quid g mibi cū ille me dānificauit. nec vult res tituere sz vult p^lurare oīno. Rīdet qz in iudi cio nō debes ad ei^l fidē b cōmittere. Itē iudex si p^lipit aliū dē: tenet si iuris ordine pōt viā tene re vt nō pmittat tali p^lurare. sed potius alteri p ti quā putat veridice pcedere iuramētū impōat z testes adhibitos diligenter examinet. Exem plū bonū legit ad id in gestis romanoz. c. cxxv iij. qz regnante Maximiano qdā miles iustus mortuus est. cui^l p^ldia alius miles cupid^l vo lens possidere: carnam scribi fecit z falsos testes tres p^lurit qui testarent^r qz p^ldia illius pecunia emisset ab illo dñ viuebat. Nota g licet cū filio defuncti z adhibitis testibz: iudex prudens vo cato vno testiū interrogauit euz secrete an sciret dñicam oīonē. At ille. Scio. Dic inqt. z recita uit. hunc g statim iussit intrare in domū. Et vo cato altero dixit secrete audientibz coassessoribz sic. Eharissime ecce socius tuus dixit nob ita ve rū sicut p^l noster. iō scito qz nisi z tu vitarē fatea ris ad patibulū te iudicabimus. Itē g putauit ex b qz socius ille p^lmus eisdem veritate aperue rit. z timēs totā veritatē falsus est. Quo seorsuz sepato. Tertiū vocauit z dixit. Ecce p^lmus vñ ita vepz dixit sicut p^l noster. Secūduz qz verita tē dixit. Nisi g z tu veritatē fatearis panibulo iu dicaber^r. Et sic iste primēces v^lratē falsus est z fraudē apuit. Et sic actor p^luit^r fuit dē inqtate. **S** Circa tertiū de punitiōe Nota qz p^lurātes mult^r modis puniunt^r. Prio qz infames effia

unt. vij. q. j. infames. z ad restitutionē de dāno tenent. Scdo qz cōuicti ad testionū in iudicio nō admittūt etiā post pñiam. ibidē. Tercio terribilr mala morte a deo z aduersitatibz puniūt. Nā vt habet. ij. Reg. xij. tpe Dauid facta est famēs tribz annis. ppter h. s. q. Saul iuramento filioz isrl. Sabaoitū firmato fratre: mltos ga baonitaz occiderat. nec cessauit famēs vel sterilitas donec filij Saul occisi sunt. Jte Sedechias post qz fregit iuramentū fidelitatis factū nabucho donoz: sterilitas effectus est z in nullo p speratus. sz tandē captus z exculatus. Niere. xxiij. Deniqz in vita sancti Nicolai legir q qdaz dū artificiose piurauit mutuatā iudeo pecūiaz restituisse di. b. co q in baculo cauato illi tenendū interim dederat: male fuit mortuus. Deniqz piuri in futuro eternalr cruciabunt. Un in speculo historiali Vincē. li. x. c. cry. d. q in Alexan/ dria qdā vidua ditissima noie Melancia in iudicio accusauit Eugeniā virginem de stupro. z ois familia vidue falsum dedit testionū. Et ecce nō diu post vidue domus cū oibz ibi existen tibo celica flāma fuit cōbusta. Rogem⁹ g zc.

Seria qnta post dñicā qrtā Sermo. xxxiiij. d iuramento debite z licite faciendo.

Ccepit omēs ti

a mor z magnificabant deū. Luc. vij. z in euāg. bodiemo. Dñs iesus postqz suscitauit defunctū filiū vidue in porta ciuitat. Nāim corā discipulis z multitudine ppli: acce pit oēs timor z deū magnificauerūt. In q do/ cemur nos xpiani q postqz scimus ex euāgelio qm xps verus deus q vsqz mō z in finē mūdi nō cessat mortuos suscitare spūalr z corpali ter miraculose. Nā pserim in finē mūdi suscitabit oēs mortuos hoies ad iudiciū vt fides carbo/ lica tenet. Idcirco debemus timere ne ipm deū offendamus: irreuerent z pserim illicite iuran do. sz potius magnificemus ipm oī reuerentia debito cultu z licito iuramento. vt possit verifi cari in nob h qd d. Accepit timor zc. p. in euā gelio. Itaqz de timore dei in iuramēto obser uando z magnifica reuerentia nois diuini in uocandi in ipso: tria mysteria in hoc sermone re stant dedaranda.

Primū de iuramenti liciti circūspecione.

Scdm de iuramenti legitimī pditione.

Tercū de iuramenti assuefacti remediatioe. Jte p his aliud thema pōt poni illd Niere. iij. c. Jurabūt in noie meo viuit dñs i veritate zc. vel aliqd ex infrascriptis.

N Circa pñū de circūspeciōe licite iuratiois Notandū q ex oī lege z serie scpture tenet hō vt sit valde circūspectus in iuramēto ad faciendū licite. Prio ex lege naturali q dicitur hōi q deū sūmo honore reuerat z fidelis sit prio i pmiss

sis. g zc. Proinde fm Tho. ij. ij. q. xxiij. si pas ganus etiā p idola iuraret: licz peccet iurādo: te net tñ fuare iuramētū factū de re in se licita. qz fidelitas in pmissis est de iure naturali. Et licz nō sit licitum exigere ab infideli inducere vt per idola iuret. tñ ad firmādū pacē vel pactū cū eo dere licita: nō ē illicitū. vti ei⁹ iuramēto rōne scz fidelitatis ad quā ille tenet. Et sic Machabei cū fecerūt ligā cū romanis vsi sūt iuramēto eoz vt credit p idola q colebat. sic d. xxiij. q. j. Sic etiā. Un d. hō circūspect⁹ ē in iurādo. Scdo ex le ge diuina. qz deus pcepit Ero. xx. Nō assumes nomē dei tui in vanū. Contra qd pceptū peccat qz duplr. Uno mō qn assumit nomē dei iurā do sine cā debita: vt d. Lra ibi. Scdo qn assu mit in vano. i. in falso qd nō hz firmamētū vti tas vt p. p. glo. interli. z Tho. ij. ij. q. xxiij. J

Tercio ex lege pphical Zach. viij. Iuramētū mendar ne diligat: hec em odit deus. Jte Eccl. xxiij. c. Vir mltū iurās i plebis iniquitate z nō dis ceder a domo illi⁹ plaga. Et si in vacuū iurauit Lra. i. sine cā debita: non iustificabit. replebit em retributiōe pessima domus illi⁹. hec ibi. Lra. qz aliqn etiā filij puniūt p pentibz tptalr p ad uersa. Nā z filij audientes pñem frequent vane iurante: pñem modū z ipsi acapiūt. Un fm p uerbiū cōe tles nūqz pñant postqz piurauerit.

Qrto ex lege euāgelicali. p. Mat. v. Audistis qz dictū ē antiqz. Nō piurab. Reddes autē dño iuramēta tua. Ego autē dico vob nō iurare oīno neqz p cellū neqz p frā neqz p caput tuuz. Nec z pla ibi. Ubi notat doc. q xps dñs nō phibz nec vult dicere q in nllō casu debeat qz iurare: tuz in casu necessitat z magne utilitat rōnabilr pē z d. hō iurare. Un z scos hoies legim⁹ iurasse dauid Abraā z paulū in eplis suis. al's hoc pñi/ nacter dicere q nūqz liceat iurare pñet ad hec resim. sz phibet xps iurare sine cā z icauit vlt in discretē: rā p nomē di. qz p creaturas: vt d. Lra Nā fm Bonauē. in. ij. di. xxxij. z cōiter logicos Negatio pposita signo vlti eq pollet pñdari ne gatiue. Un xps di. n iurare oīno. hūc sensū vult dicere. nō iuret oī mō. vlt nō sp. qz sine cā z neces sitate nō ē iurādū: sz aliqn cū debet circūstātijs iurādū ē. hec in Ansh. Quāto lege canonicali. Nā. xxiij. q. v. Chryf. c. q piurare (in q) pat⁹ ē an qz iuret piur⁹ ē videt corā dō. Et postea cū iur rat cū solēnitare gūi⁹ ē pñm. iō sollicitate cauēdū ē. Sexto lege civili q phibz z varie punit eoz poralr trūcādo piuros tāqz infames. ff. de iure iurā. z phib. R Ultio ex lege gētili z pphical Nā Aresto. j. Metba. d. q iurandū apd gē tiles erat honoratissimū z nullo mō putabāt li cere q illud venire. Un Valerius refert li. vij. c. iij. q Alexander dum irer ad diruendū Lapsa cū ciuitatē: obuiant ei qdā sibi charus pceptor Anaximenes. quē Alexā. sciens q pces ire sue opponeret: iurauit se nō facturū qdqd ille pete

Feria. VI. post dominicā quartā

ret. Tunc ille ait. Precor vt lapsacū diruas. z sic vrb̄ illa saluata est. Itē narrat Virgilius. ij. eneid. q. cū Asanius veller edificare Troiā z vident q. opus istud vires p̄p̄as excedebat: iurauit in deo q. vix si cū adiunaret singulis annis certa sacrificia offerret. z sic fuit edificata ipsa. Cū postea a sacrificijs destitissent illis troiani: p̄ grecos funditus sunt deleti. Et hec sufficiant. Vñ ex oibz istis p̄z q. q. illicite iurat cōtra omnes leges peccat.

L Circa scōm de 2 ditiōe iuramenti Nota q. fm̄ Hosti. Goff. z in angel. septē sunt attēdēda in oī iuramēto vt fiat legitime. 1. Quis cui. p. q. p. qd. z cur quō qñ. Primo q. s. pōt legitime iurare. Et rñdēt fm̄ doc. p̄dictos q. oīs q. est doli capax. Vñ nec pueri q. nō sunt doli capaces obligant ex iuramēto. xxiij. q. v. puuli. nec etiā admittunt ad iurandū. Silt̄ etiā nec furiosi: amētes necebrij oīno. Scōdo cui sciendū ē iuramētū. Rñdēt q. in iudicio iudici cōpetēt. sed extra iudiciū pōt fieri cuiq. q. **M** Sed di. An peccat p̄sona p̄uata q. cū dubitat de v̄itate puta q. s. ex suis in domo iuratus sic b̄ vel illud. z in h̄mōi casu exigit iuramētū ab illis. Rñdēt fm̄ Aug. xxiij. q. v. q. exigit. q. veniale p̄c̄m est. q. ex infirmitate hūana. p̄cedit. S3 dū scit veritatē z cogit falsum iurare illū quē scit piuratu: mortalr peccat. Et iō nūq̄ est deferendū iuramētū illi q. quē est vehemēs suspiciō de piurādo. al̄s mortalr peccat deferēs. Nisi b̄ faceret q. s. vt p̄sona publica ex ordine iuris ad instāciā p̄r. q. sic fm̄ Ricb. in. ij. di. cxxix. nō peccaret. tñ qñcū iuris ordo admittit d3 iudex imponere iuramētū ei quē putat nō piurare. Itē addit in Angelica q. etiā ille q. dat iuramētū vt p̄sona p̄uata isti quē scit falsum iuraturū: qñ iste est dispositus iā piurare puta q. obculit se iurare. nō peccat ille q. dat: faciēdo ex aliq. rōnabili cā. sed si induceret vl̄ coheret nō dispositū iurare: esset mortale. Et sic intelligit. c. Ille. xxiij. q. v. Nā q. patet ē piurare iā piurus ē fm̄ Chyff. Tercio p. q. pōt iurari. Rñdēt q. p. relicta iusta z honesta. Nā p. illicita puta p. p̄c̄o mortali nō tenet iuramētū. q. v̄git in interitū salutis eterne. Silt̄ qñ qd iurat est p̄c̄m veniale in se. Vcl qñ iurat q. p̄silia euāgelica. puta q. nō efficiet religiosus z h̄mōi. Silt̄ qñ iuramētū excludit opus pia intentione faciēdū p. deo. vt iurās q. nūq̄ mutabit vel nō erit p. aliq. fideiussor. vl̄ nō ibit ad domū alicui. Itē qñ vergit iuramētū in dispensatiōē corpis magnū vl̄ reipublice. vt q. nūq̄ erit iudex zc. Nec z pla in Ange. **N** Quarto p. qd liceat iurari. Et rñdēt q. iuramētū sit aliqñ nō p. aliq̄d s3 solo fm̄one. sicut in veteri lege di. viuit dñs. vel in noua. Testis ē mibi de⁹. vel veritatē dico in xpo. Itē testis est mibi p̄scia. vel p. deū dico. vel p. fidē vel p. aīas. Aliqñ sit p. aliq̄d vt p. euāgelij vl̄ crucē vel p. sc̄os z reliq̄as vl̄ p.

ordine sacri. xxiij. q. j. si aliq. Sed qñt an liceat iurare p. creaturā. Rñdēt fm̄ Bonauē. in. ij. et in angelica q. iurare p. creaturas sic q. inuocent in testē fm̄ se. sic nō licz: ne honor dei transferat ad creaturā. Nā p. eas iurare sic estz in eis credere aliq̄d numinis rōne cui⁹ posset veritas p̄fir mari. Et sic intelligit illud Mat. v. c. Dico vob nō iurare oīno neqz p. celū neqz p. frā zc. Si tñ creaturā inuocaret q. s. in testē inq̄tū relucet in ea diuine v̄itatis v̄estigij. sic licz. q. sic iuraret p. deū. sicut Joseph dixit fratribz Per salutē p̄bas raonis nō exhibitis hīnc. i. sic det de⁹ salutē. Vñ iurare p. creaturas p. imp̄cationē: vt dicēdo Ita viuat filius meus. sic licz. q. de⁹ inuocat. Qui to Lur. i. q. fine z causa debeat iurari. Nā iurare sine cā necessitatis vel vilitatis. p̄p̄ie vl̄ p̄m̄i: p̄c̄m est. Silt̄ iurare p. illicita vel turpi causa.

Sexto quō fieri d3 iuramētū. Rñdēt Hiero. sup. Hieremiā. xxiij. q. ij. c. Aniaduertēdū ē inq̄t q. iusiurandū hos habear comites: veritatē: iudiciū: atqz iusticiā. si ista defuerint nequaq̄s iuramētū erit s3 piuriū. hecibi. Rō fm̄ Bonauē. sup. ij. in l̄ra. q. iuramētū cōpat ad tria. P̄mo ad rē de q. fit. z sic debet veritas p̄scie. Scōdo ad euz q. iurat. z sic debet iudiciū b̄ est discretio vt diligenter aduertat ac discernat qd z qñ iurat. Tercio ad cām p. q. fit. z sic debet iusticia. i. causa iusta. p̄z. Septio qñ. i. q. tpe liceat z q. nō liceat iurare. Et rñdēt q. in iudicio illicitū est diebus festiuis iurare. nisi fieret p. pace z alijs p̄p̄s causis. extra de ferijs. c. 2. questus. Nec sufficiat **O** Circa tertiū de iuramēti assuefacti remedio nota q. Primū remediū est aliquā penam sibi statuere qñiens accidit piurare. Legit q. qdam miles in fm̄one cōpunctus statuit sibi ea die a carnibz abstinē q. die piurasset. z sic assuevit in p̄riū. Scōm est orare qñdie vt possit cauere. Vñ in dñica orōne p̄ma petitiō ē. Sc̄ificet nomen tuū. s. p. debitā reuerentiā hoīm. Tercū ē a dei punitione extimescere. Nā Vñc. in speculo lib. xxiij. narrat. q. tpe Karoli magni dux qdaz false iurauit q. nil teneret sororibz q. in iudicio q. cū erāt 2. queste. Et statim vt piurauit crepuit medius z sanguine p. os oculos z aures ac nares effluēte: mortuus ē infra duas horas. Itē in spec. exē. di. ix. exē. clxx. legit qd refert Orosius q. romani legatos miserūt p. pace firmāda. Et gētes qdā cū iuramēto pace cū eis firmata: p. dī torie illos occidēt. z in detestacōz piurij panis q. frangebat ab eis sanguinē emittebat. Bialia etiā domestica cū balatu ab eis ad siluas fugerūt. Imperator romāoz bellū q. eos mouit z eos in capo victos occidit. p̄ter. 4000. q. fugerūt ad mōtes. z ibi illi statim p̄gelati ad modū lapidū facti sūt immobiles a dī vidicta. Rogem⁹ q. r̄pm̄.

Feria sexta post dñicā quartā Sermo. xxxv. de execranda vsure auaricia.

Sabbato post dominicā quartā

xiij. q. iij. pleriq. Unde si qd nō mutuaret nisi speraret se plus accepturū sola spes lucri etiam sine interuentione pacti vsurā facit. Excipit si speraret ex b capere amorē tñmō illi? vel beniuolentiā z hñmō q nō mensurant pecuniā. Nā z si mutuo tibi: vt z tu mutues mihi postea cū indiguerō nō est vsura nisi in pactū ducēdo faceret in b obligationē. Nec fm Tho. z in Angel.
Scdō qñt qñe vsura est dānabilis culpa. Et vsurarij arguūt in triū sic. qz nō est q charitatis: sed p charitate eo q vergit in utilitatē vtri usqz pñs. Lū g ego feci illi magnā grām z charitatē mutuādo. qñe g nō licz vt z ille mihi refūdat aliquo lucro. Itē qz ille q accipit mutuū a me volūtariē dat mihi aliqd vel vsurā. qz null? cogit eū vt ad vsurā accipiat sz volūtate accipit z dat. g zē. Ad bec rñdet fm Tho. ij. q. lxxvij. z doct. q vsura nō est q charitatē tāqz aliqd in utile. sed est q charitatē tanqz viciosum z malo admittit: nec accipiens mutuū dat voluntariē vsurā: sed cū qdā necessitate inqñtū indiget pecuniā accipe mutuo quā iste nō vult sine vsura mutuare. Proinde fm oēs theol. in. iij. dist. xv. z canonistas: vt ptz in Angelica. Usura est dānabilis culpa. Et pbat pmo autoritate legi diuine tā veteris qz noui testamenti. Nā ps. xij. scribit. Dñe qd habitabit in tabernaculo tuo. i. in celo. Et sub dist. Qui pecuniā suā nō d. ad vsurā. Itē Ezech. xviij. p simile dñ. Deniqz xps dñs Luc. vi. ait. Mutuū dare nihil desperantes sepale. Scdō pbat rōne etiā legis nature. Usura em̄ est malū in se z fm se ppter qd nulla circūstantia pōt bñ fieri de potestate ordinata etiā a deo. sicut homicidiū vel furtū posset bene fieri in casu sz seruato debito ordine z hñmō. z sic homicidiū peius est malū vsure. qz est ptra rōnē naturālē. Nā phus. j. li. politicoz z. v. ethicoz dñ. q vsura quā vocat achatos. qd est prius denarioz: est maxie pter naturā eo q neca natura nec ab arte denarij cōpetit parere denarij os. Quicqd g utilitatē puenit ei cui mutuū dedit: b nō pecuniā fecit: sed industria eius q ipsa pecuniā sagaciter vsus est. duz g vltra capitale qd extigit plus est q naturā appciatiōis q dedit viro industria. z est etiā q iusticiā q in re pñmī sui lucrū querat ex alieno. Nec est rō Scoti in iij. vbi sup. Plures alias rōnes causa breuitatis dimittō. Tercio ex dictamine legis canonice q phibet z punit vsuras: vt sup patuit. z q p tinaciter asserit vsuras nō esse pctm p dēnattan qz hereticos. in dementi. ex graui. sz de vsuris.
Tercio qñt vtrū pctm sit recipere mutuū sub vsura. Rñdet fm Rich. in. iij. z Tho. s. q nō licz inducere aliqñ vt mutuet sub vsura: tñ ab illo q patus est facere z exercet vsuras bene licz mutuo accipe ppter aliqd bonū: puta ppter necessitatē pñā vel alterius. sed accipe ppter malū: puta in alca ludeñ. vel ad scorrandū z hñmō mori-

tale est. ptz in Angelica. O vtrū deus meus pferat xpiani q in b peiores sūt iudeis. qz illi nō accipiūt vsurā sup iudeos. sz isti sup frēs suos xpianos accipiunt.

U Circa terciū notandū q multi modi z casus sunt in vsuris. sed hic aliqz tñ plus assuetos in ista patria z necessarios cōfiteri breuiter ponemus. Primo vsura cōmittit aīo intēdēdo. s. pñcipalr lucrū z ob b mutuādo. Nā si qd pñcipalius ppter charitatē mutuatur. z ille sponte ei z gratis aliqd muneris offert nō ē vsura cū accipit. nō ppter mutuū sed tāqz gratis oblatum pferat si verbotenus b expmat: als si acceptaret ppter mutuū vsura esset fm Ray. Scdō cōmittit bona fructifera impignorādo z fructus in sortē nō cōputando: puta agrū: possessiones domos z hñmō. Tercio pociando in p diuidēdo lucro sed nō in sortis piculo: puta ille dat tibi pecuniā tñ. z tu ponis te ad qstus laborē. si qd lucrari ppter accipit. si autē pdis qñterat qz pecuniā datā integrā reddi sibi vult. similiter z de alia re quā extimar in capitale intelligendū. xiij. q. iij. Si feneraueris. Quarto dilationem tps in soluēdo supuendēdo. Nā fm Scoti tps qd vendē. vsurā cōmittit: qz nō est suū. Quinto emolimentū a lingua expectando: vt q mutuatur ppterea vt cōmendet ad obtinendū bñficiū aliqz qd vel officiū vsura est. Sexto famulatū recipiendo ab obseqo vt q mutuatur paupī ppter b q laborez in agro vel vinea vel alio fuitio. c. pñs luit. de vsu. Septimo granū vel bladū vetus mutuando p nouo recipiendo si facit ppter meliorationē obligando de soluendo nouo eadez mensura vsura est: vt in Angelica. Exēplū finalem narrat in Ancho. p. ij. ti. j. c. vj. q qdā vsurari? de lecto suo subito exiliens dixit. En raptus fui ad iudiciū dei z audiui iudicē cōtra me iniamtulisse vt demones in me pñtem habeant eo q vsqz mō nolui penitere. Tūc festinant ad qdā monasteriū cucurrūt. Lūqz eū ad pñāz z spem misericordiē monerent nil pfererūt. Tandē hora sexta. pñq eū ducebāt domū p pontē transiē. z viderūt nauē qndā p fluiū ascendentes cursu rapido a nullo vt videbat pducta: sz soli vsurario videbat esse demonibz plena. Qui ait Ecce veniūt demōes vt ad supplicia me rapiāt. Statim autē de manibz illoz raptus in nauim pectus clamās. Ne mihi ve. disparuit. Rogemus g xpm zē.

Sabbato post dñicā qñtā Ser. xxxvj. de furto multiplici z rapina in bonis etiā mortuoz.

Qui sequitur me

q nō ambulat in tenebris: sz habebit lūmen vite Job. viij. z in euāg. hodie. Verba sunt saluatoris nñi iesu. qd docet nos ipm sequi fide formata charitate: vt expōit Lx.

et sic non ambulabimus in tenebris ignorantie et
vicioz sed habebimus lumē vite. et eterne in p̄ia
Sed qm̄ mlti sūt mali xp̄iani q̄ nō sequūt xp̄m:
sed ambulāt in tenebris vicioz int̄ q̄s sūt plimi
fures et raptōres q̄ solēt in tenebris etiā corpali
bus ambulare et p̄ p̄cā lumē vite eterne p̄dere.
Un̄ q̄ de furto et rapina in h̄ s̄mone restat agē
dū. Pro q̄ aliud thema. j. Cor. vj. Neq̄ fures
neq̄ auari neq̄ rapaces regnū dei possidebūt.
Idcirco de ipso furto et rapina declarēmus h̄
sermone tria mysteria.

Primo ḡnāl̄ de furū et raptōz offensione.

Secdo sp̄aliter de mortuoz spoliatioe.

Tercio differēter de modoz variatioe.

X Circa p̄mū generalr de offensiōe furū et raptōz
vt moueant ad detestandū q̄nt. vñ pbat
furū et rapina fore mortalis et ḡuis culpa. Rū
def̄ s̄m doc. et Antho. pre. ij. c. iij. q̄ plibus
rōnibz. Primo q̄ ḡuiter ledit charitatē q̄ est vi
ta sp̄ialis aīe. et sic eā occidit. Nā est q̄ dei chari
tatē et etiā q̄ primū dilectionē vt infra. Secdo q̄
ḡuiter offendit q̄ iusticiā eq̄tatē. Nā iusticia ē q̄
reddat vnicuiq̄ qd suū est. vt etiā d̄t Ber. et Tul
lius. Isti nō reddūt sed auferūt alienum. ḡ rē.
Tercio q̄ peccat q̄ legū vniuersitatē. Nā p̄mo
dupl̄r offendit decalogū diuinale vbi duo p̄ce
pta ponūt q̄ h̄ s̄. Nō furū facies. vbi p̄hibetur
ois vsurpatio illicita rei aliene. vt d̄t Aug. xij.
q̄. v. penale. et sic noīe furci intelligit etiā rapina
p̄hibita. Itē aliud p̄ceptū. Nō q̄ cupiscas rē pri
mi cui. et sic q̄ dupl̄r peccat. q̄ q̄ deū dupl̄r trās
grediendo duo p̄cepta. et q̄ primū charitatē etiā
dupl̄r. Secdo offendit q̄ legē naturale q̄ d̄t. Qd
tibi nō vis fieri alijs nō facies. Tercio q̄ p̄phalē
vt ptz. Quarto q̄ legē euāgelicā. Mat. xxiij. Di
liges primū rē. Quico q̄ legē aplicāle. Ro. xij.
Plenitudo legis est dilectio rē. Sexto q̄ leges
canonicāle q̄ multipl̄r p̄hibet sub penis ḡuibz
Nā s̄m canones excoīcant raptōres manifesti:
vt ptz. vj. q̄. iij. placuit. Itē raptōribz et etiā furi
bus denegat p̄niā nisi restitūt ablata. et si des
cedant impēnitētes viaticū et sepultura eis ne
gabūt. extra de raptōribz. c. sup̄ eo. Deniq̄ tā di
stricte p̄hibet q̄ nō p̄mittit canon et sc̄ptura fu
rari etiā p̄pterea vt elemosynas faciat: q̄uis sit
vsurarius cui furat. et si furat q̄s est tenet resti
tuere. xiiij. q̄. v. c. forte aliq̄s. et in Angel. Septio
peccat q̄ legē ciuile q̄ turpi morte p̄denat fures
et raptōres. Q̄ q̄d putamus q̄s acerbē puniāt
in inferno. **P** Si autē q̄rat. qd hoz ḡuius
sit p̄cām et ḡuius in inferno cruciet an furū an
rapina. Rndet̄ s̄m Tho. ij. q̄. lxxj. Et in An
thonina. q̄ rapina est ḡuius p̄cām. p̄pterea et ḡ
uius punit etiā s̄m leges. Rō. q̄ p̄ rapinā non
solū infer. p̄mo i rebo dānū vt in furto. sed etiā
infer violentia et iniuria p̄sone. Verūm hoīes
vaniglosi plus verecūdan̄ de furto: cū tñ ve
raciter deberēt de rapina plus erubescere. q̄ vt

recidit est de turpi actu. iij. et bicoz. et rapina ē
turpior. Sed q̄ in rapina magis apparet exes
sius strauitas qdā virtutis sue corporalis hinc
est q̄ minus verecūdan̄. bec ibi. Sed qm̄ mlti
ti seriosius peccāt rapiendo bona mortuoz q̄p
sunt executores in testamentis. Idcirco de hoc
agemus in sequētibz.

Z Circa secūdū sp̄alr de mortuoz spoliatio
ne q̄s graue sit h̄ p̄cām offēdit plibz rōnibz. Pri
ma rō ē abominatiōis dei sp̄alis. Esa. lxx. Ego
dñs amans iudiciū et iusticiā: et odio hñs rapi
nā in holocausto. q̄ talis rapit ex his q̄ sunt ec
clesie legata vel in p̄ias causas ad sacrificandū
deo. Rō. q̄ q̄nto amabile seruū regis dep̄dare
ris vel spoliare: tāto plus regis odiū incurres
res. Sed exētes in purgatorio sunt deo grati et
electi sp̄alr. Jo etiā Esa. iij. Rapina paup̄is in
domo via q̄re atteritis ppl̄m meū dicit dñs rē.
Paup̄ima q̄ppe est aīa in purgatorio. q̄ nō p̄
aliū de se iuuare et liberare nisi p̄ suffragia: et his
p̄ tales fraudant. ḡ tales sūt deo odibiles. Se
cūda rō excoīcatis legalis: q̄ p̄cām d̄t. xij. q̄.
ij. c. Qui oblationes inq̄r defunctorū aut negat
ecclesijs aut difficulter reddūt tanq̄s egentū ne
catores excoīcent. et c. se. in textu cū glo. tales di
cunt fures: homicidē et sacrilegī. raptōres rē.
Rō autē dicit q̄ p̄ his sūt adhuc peiores. q̄ illi
nocent viuīs in rebo vel corpe q̄ p̄nt se subleua
re. sed isti nocent aīe q̄ cruciat acerbissimo igne
q̄ diu liberat aliūde: et est paup̄ima. Tercia
rō diaboliice crudelitatis. q̄ sicut diabolus vult
torqueri aīas: sic et isti. Et peiores sūt in h̄ q̄ cū
illi torqueat aīas reprobos: isti torqueri p̄mitt
tūt electas in purgatorio tādiu. Un̄ etiā p̄bus
iij. rethorice d̄t. q̄ q̄ mortuos spoliāt: assilant
canibz q̄ mordent lapides. s. q̄ se p̄ccatos ex cru
delitate. sic fit q̄ mordendo dentes p̄pos ledūt
et sic isti p̄p̄ia aīam. Ultima rō iuste punitōis
eternalis. Nā s̄m iustas leges heres nō fuans
testamētū penitis defuncti est exhereditatus. et
q̄. j. siluester. et in autē. Ut cū de ap̄lone cogno
scat. s. causas. Sic iuste tales executores mali et
heredes de celesti patriā exhereditāt. Itē q̄ dei
iusticia dānat q̄ paup̄ibz nō dant. p̄p̄ia p̄ deo. ḡ
plus dānat illos q̄ auferūt bona paup̄ez aīaz
de his alibi latius.

Z Circa terciū de modoz variatioe et differen
tia notemus aliq̄s casus p̄ doctrina vel modos
de q̄bz p̄fessio est faciēda specialius. Primo de
filiofamilias furāte a p̄ente. Nā s̄m Antho. pre
ij. a. j. c. xv. Si aliqd̄ notabile de bonis p̄entis
abstulit q̄ volūtate eoz furū cōmisit et mortas
le ē: actenē restituerē. et for̄ emāq̄par̄ tenet nū
si h̄iet remissionē a p̄entibz s̄m Ray. Secdo de
vxoze. si p̄tra volūtatē mariti occulte de bonis
illi in notabili q̄ntitate d̄dit et sanguinis suis
vel in vanitatibz expēdit mortale furū cōmisit
nisi in extrema necessitate aliquid et sine notabili

Dominica de passione

li detrimere stat? sui dedisset. lxxv. di. No sac.
qz tunc potest contra voluntate viri dare. **AA**
Sed qrit. an vxor possit dare elemosinā vel p
pjis causis dare sine consensu viri. Rndet fm
Bnchoñ. vbi supra. z i Angelica. q pñt in plu
ribz casibz. Primo i casu extreme necessitat in
paupere pñctū ē. z Scdo. si habet pafernalia:
h est quecuqz habet vxor pter dotes. vt sūt sue
cessiōes hereditarie vl legata ei facta vl donata
z hmoi. qz sua sūt. Tercio. si lucrosa ē: puta scit
aliquā artem. vt aurificiū: lanificiū: serificiū: z
hmoi. tūc de lucro suo pñt dare notabilr. Quar
to. si vtiliter gerit negociū viri: puta qz videt vi
rū crudelē z sceleratū vt de auertat picula dat
elemosynas sicut fecit abigall. j. Reg. xxv. Qui
to. si cōiter cōsuetat: puta de pane: de vino z
hmoi q cōiter pñt uerū viri pcedere eis erogā
da familie. Et licet talia viri aliqñ pbibeant de
bet sibi formare pñctas fm Ro. z Jaco. d laus
de. qz scendāt pbibere sic eas a nimio z nō a to
to. Sexto. si assignatū bz certū qd sibi a viro p
victu z ex bis dare pñt. Septimo. si dom? dispes
satio pñet ad vxorē dñ scz fatu? est vir. vel ab
sens vl pegrinans zc. Nec fm Pet. de palud.
pñt hos casus furtiue dādo. peccāt z tenent re
stituere. Tercio mō de genita p adulteriū ple
vl alienū pñt supponere. Nā qd qd vxor expēde
ret p nutritiōe z gubernatiōe illi? postqz iam a
puericia crevit furtū cōmittit. z ad id in quo
succederet putatiuo pñt tenet totū restituere qñ
tū possibile ē. z quō debeat in h pcedere pñcto
ribz relinq. **BB** Quarto de inuētiōe. Nā
Aug. iiii. q. v. c. Si qd (in qd) iuuenisti z nō resti
tulist: rapuisti. Unde debet pdamari. z si nec sic
sat cui? est debet in pias causas dari nisi ipe in
uētor eēt mlti paup. qz tūc de lnia pñcto sibi
posset retinere. Quinto de pñcipatiōe. Nā h fit
pluribz modis. v. Iussio pñctū pñctus palpo
recurr. Participas mut? nō obstat nō mani
festat. Et quō tales tenet restituere habes pmo
qdragesimali fmoe. xliij. E. Ultimo de iniq de
ceptiōe in artificio vl i societate negociatiōis et
hmoi qñtercūqz fraus fiat furtū eē pñt. Exēplū
finale ex Lesario legit in speculo di. vj. ex. ciij.
Religiosus qdaz retulit qd dñ adhuc qñ puer
ifirmat? expirasset angel? aiaz iudici pñctauit.
cui? vultū iratū p velamē vidit z dyabol? accu
savit di. Puer iste obolū a germano suo furas
tus ē nec penituit. g dñari debet fm iusticiāz.
Xps mñdī. Iusticia mea ē cū misericordia. nō de
bet g p tūc dñari sz purget. Un pñct? i ignez
purgatoriū indicibiles penas sensit. post horā
itez iudici pñctat? vidit dare faciē xpi z cuz eo
beati vginē z i circūitu mltitudinē āgelo z ac
scōz oim in splēdore maximis. qbz petētibz
restituere est aia corpi. mñctibz cūctis q aderat.
z videt. signa in eo crediderūt dictis eius. tan
de ipse tā amore glie qz timore penę erpē intra

uit religionē. Rogemus g xpm zc.

Dñica de passiōe in mane Sermo. lxxvij. de
iniqua auaricie cupiditate gñalr cū filiabo suis

Ulerūt lapides

iudei vt iacerēt in eū. ielūs aut absco
dit se z exiuit de templo Joh. viij. z i
euangelio bodierno. Charissimi scā ecclia bod
dierna diē vocat dñica de passione. quia bodie
diffinierūt iudei in suo palio interficere dñm ie
sum postqz feria sexta prime pcedenti suscitau
rat lazari a mortuis. ppter qd miraculū manife
stū multi credebāt in iesum. z in signū hui? ec
clesia in illa feria sexta legit euāgelii de resusci
tatione lazari. z bodie euāgelii legit quō xpm
voluerūt actu lapidare iudei. Sed xps volens
morte crucis pati abscondit se z exiuit de tēplo.
In q facto fm Aug. z Bedā designat mysteria
liter qz sicut iudei q erant cordis lapidei. qz in
pcris obdurati voluerūt xpm lapidare: ita z mlti
ti xpiani obdurati xpm lapidare volūt. Un Be
da. Quorūqz malas cogitatiōes z affectibz qz
in corde assumit: tot lapides in iesum mittit vl
pñct vt ipm extinguat in seipso. z sic iesus a ca
lido se abscondit. z de tēplo cordis illi? erit. Sz
z Aug. ait. Ue illis a qñ lapideis cordibz de
fugit. ve sez eterne dñatiōis. Videam? g textū
euāgelij. Erq d auaricia restat nob fmo p quā
mlti etiā xpiani lapidant spñalr iesum z expel
lūt de tēplo cordis sui. Idcirco de ipsa tria mys
teria in hoc fmo de dedaremus.

Aliud thema ex inscriptis auctoritatibz in ser
mone isto potest accipi.

Primū d: detestatiōis.

Scdm d: offensionis

Tertiū d: modificatiōis

A Circa pñm de auaricie detestatiōe notan
dū q h vitii est maxime detestabile ppter pluri
mas rōnes fm doctores. Primo rōne multi
plicis maledictiōis. qz in septuag. nō inuenit ali
qd vitii cui tā mltiplr ve maledictiō qz eterna
denūciat sicut auaricie. z pñt inductiue Primo
in lege diuina q pbibet effectū z affectū. z sic du
plex pceptū ponit p auariciā qd nō facit p alia
taliter. Nā pñct Nō furaberis. q fm Aug. pñ
bet ois vsurpatio rei aliene. Et itez pñct. Non
p cupisces rē primi tui Exo. xx. Un z Deut. xx
vij. d. Maledictus q transfert terminos primi
sui. Lira. vt sic furez pñt terre. primi zc. Et ibidē
Maledict? q accipit mñera. s. vt puertat iudi
cū zc. Scdo in lege pñct mltiplr maledict
Esa. v. ve q domū ad domū pñguit z agz agro
copulat. Et. xxxij. Ue q pñdar? nōne z ipse pñda
ber? Itē Abachuc. ij. Ue q mltiplicat nō sua vt
qd pgregat p se dñū lucū. Jbid. Ue q pgregat
auariciā domui sue. Plures alias in pñctis p
transco. **B** Tercio in lege euāgelica. Nam

Luc. vi. xps dr. Ne vobis diuitiis q habetis h
solacione viam. Et fm Hiero. vbiqz i sacra
scriptura ve denudat semp maledictio eterne da
nationis designat. qz. Propterea ide dñs ies
sus admonuit nos Luc. xij. di. sic. Videte z ca
ute ab omni auaricia. Et subiunxit exemplū ter
ribile de hoc q auari sepe inopinante z morte re
pentina moriunt de diuitie q di. Ampliabo hor
rea mea zc. Et dicitur est ei. Scilicet hac nocte repe
tent aiam tuā a ter: z que zgregasti cu? erūt. hec
ibi. Ecce maledictio mortis subire. Quarto in
lege aplica. Jac. vlti. Agite nūc diuites: plozate
vlulantes in miferijs q adue. vobis. diuitie. v.
putrefacite sunt aurū v. z argē. eruginauit z eru
go e. in testimoniū vobis erit. s. dānatiōis z mā
ducabit carnes v. i. affliget corpus cū aia post
iudiciū. Itē Apoē. viij. Ne ve ve habitantibz in
terra. s. p totale affectum terrenoz. Et dr ter ve.
Prīmū in aia. Scdm in corpore post resurre
ctionē. Tertū in tpaliū bonoz simul z celestiu
puatione. Ideo Aug. Ne illis q sic viuūt vt au
geant res pericuras vnde amittant eternas. hec
ille. L Scdo deestanda est ratione insatia
bilis appetitiōis. Nam Eccl. v. scribit. Auarus
nunqz implebit pecunia. Et Boe. ij. de sol. ac
Quidi? pmo factoz p cordit di. q si boi tot da
rent opes (vel aurei) qz sunt arene maris. z qz
sydera celi: adhuc cor humanū semp cuperet di
tari plibz. Si petas cur hoc. rñdet. q b est prio
pp aie creationē ad imaginē dei. ideo ipius ap
petitū nō pōt satiare aliud qz solus deus. sicut
tera sigillata nō bene puenit implere nisi figu
rā sui sigilli q est figurata. Alia rō est. ppter auar
icie igneitate: qz ignis scz auaricie nunqz dicit
sufficit. Prover. xxx. Nā ignis p appositionē li
gnoz nō extinguit: sed crescit z auget in infini
tū. ij. de aia. Sic auaricia nō extinguit apposi
tione diuitiaz sed auget. Unde. j. politicoz. c. ij.
Appetitus pecunie est infinitus nec est termin
nec finis pecuniatiue. Itē dicit Iuuenalis. lib.
iij. Crescit amor numi qntū pecunia crescit. D
Tertio rōne peditatiōis. qz fere totus mūd
hoc vitio peditat z diaboli laqueo capit. Nam
j. Tbmō. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in
laqueū diaboli z in deside. mul. z no. q mergūt
in pditionē. z claret de omi statu seculariū regū
pncipū mercatorz nobiliū z ignobiliū. Itē ecclē
siasticoz platorz sacerdotū clericoz doctorz zc.
Itē monachoz zc. In qbz impletū videmus
illud Hiero. vj. A minore vsqz ad maiore omis
auaricie student. z a ppheta vsqz ad sacerdotes
cūcti faciūt dolū. Deniqz hoc vitio capros dia
bolus piculiosius tenet vt nō euadant vsqz ad
mortē: qz vt Hiero. dr. Lū cetera vitia in hoīe se
nescant: sola auaricia iuuenescit. Et qz gūitate
ponderis auri z argenti trahunt deorsum in in
fernum. Un qnto de pfandiori terre viscere tol
lunt: tanto plus ferent dū exurunt in sumo. qz

appropinquāt pl⁹ ad ignē sulphureū inferni. ec
sic dat intelligi etiā ex b q locus auare diligens
tū auri est infernus. E Quarto rōne inu
riatiōis. qz b vitio sūma fit iniuria. Primo di
uine maiestati eo q auaricia est idolo. Fuitus
vt dr Eph. v. Hoc scitote q auaricia est idolo. Fuitus
aut auarus qd ē idolo. Fuitus nō hz heredita
tē in regno xpi z dei. S; qreirō fm Lbrz. super
Job. omel. lxx. ē. qz sicut hō idolatra sacrificat si
mulacro aureo vel ereo z in eo latenti diabolo:
sic auarus aiaz suā z totū corpus sacrificat the
sauro z ei⁹ diabolo. s. cor p amorē diuitiaz. cas
put p supbiā z corpus p luxuriā. qz Aug⁹. dr.
Uermis diuitiaz ē supbia z luxuria. pterea ma
nus sacrificat diabolo per furtū z rapinā: os z
linguā piurādo: pedes currendo p acqrendis.

Scdo iniuria fit xpo z bte marie z gini z seris
ac angelis dei. qz grauius qz iudas vedit xpm
vt ait Aureol. in cōp. Judas vedit p trigini
ra denarijs sel. s; auarus sepe p vno denario p
iurando nomē xpi z scōz. Tertio fit sibz ppi. qz
nō audet ad sufficiētiā sue necessitati satisfice
rene defectū patiat in pecunijs. Et qz seipm p
eis exponit multis piculis. idcirco afflīat bufo
ni. de qz Alb. li. de aialibz dicit. q de terra nō au
det māducare ad sufficiētiā timēs q terra sibi
deficiat. ptea Hiero. in plogo dr. Auaro deest
tā qd hz qz qd nō hz. F Quarto iniuria gra
uissima fit ppinqs z filijs z vxori. Tū qz dei in
dicio iuxta puerbiū cōe. Rebo male quesitū nō
gaudebit terminus heres zc. Tū qz male acqstia
illis relinquēdo oibz scient retinēdo dat occas
sione dānatiōis: qz z illi tenet restituere. extra d
vlu. c. tua. Nam pccm nō dimittit nisi restituat
ablātū: vt dr Aug. xiiij. q. v. si res. Ultimo iniu
riat omi pmo pferm paup. pp qd sepe de
punit auariū. Un legit exēplū etiā apud phos
z poetas fabulosum: vt habet. j. politicoz. c. xv
ij. z. xj. metham. Quidij. q myda rex frigē duz
ex auaricia petiuit vt qdqd tāgeret puerteret in
aurū. iudicio iusto dū sic abz z potus puerteret
fame perijt. Exemplū aliud de xpianis legit in
cronica martiniana. z ponit Ancho. pte. ij. c. ij.
q qdā diues ex auaritia emebat in messe blada
mīta ea fuās vt caristiā induceret. Et ecce dei iu
dicio mures innūeri egredien. sup cū corrose
corp⁹ ei⁹ corā oibz nec ab vllis hoibz potuit de
fendi. z sic pessime mortu⁹ est ad dānationem.
Ples rōnes pnt accipi ex infrascptz si placuerit
S Circa scdm de offensiōe auaricie qrit. qre
auaricia iudicat fore pccm graue. Rō qōnis ē.
qz cum tpalia sint bona z a deo facta vt sint ad
vsum hoīm z sustentationē. Un z ps. dr. Celū ce
li dño terrā aūc dedit filijs hoīm. Cur g nō lice
at ea hoī amare. Ad hec mīdet fm doct. theolo.
z canōistas q tpalia bōa amare z possidere bñ
lz ad vsū s; nō lz ad abusū vt dr rex. Hiero. xij.
q. j. duo sūt. cū glo. s; abutit tpalibz q iniuste z

Dominica de passione

male ea possidet vel imo derate et supflue amat
hic. Nā fm Tho. ij. q. cxviii. et Alex. tpalia bo
na ad vsum boim ordinata sunt in debita. scō
mēsuratiōe et iusto ordie possidēda: als ē auari
cia. Nota qd qd sit auaricia. et diffinit ab Aureol
in cōpē. fm Tullii sic. Auaricia ē inordinatus
amor bñdi. Itē fm Bern. est qdlibet rez insa
riabilis et inhonesta cupidō. Nā Jsid. j. et by. dē
Auarus dī qd si auidus eris. N Est g auar
ricia sp pētm vel mortale vel veniale fm Tho.
Et pmo est pna legi naturali: vt pz p Amb. di.
xlviij. sicut hi. Et Micro. dē. c. duo sūt. Et pz per
exēpla naturalia. qz videmus qd ēra oia piosa
et cupiscibilia abscondit in se ab ocul' boim. Itē
hō in maria pauprate nudus nascit et corpe est
erecte stature et sus celū solis plangit calcans ēra
accandē in morte nil secū aufert. g dō pēmnere
bmōi. qz p luto natura boier aiam pdere. Nā
ser. de aduentu dē Ber. Quid est aux nisi terra
rubea. et argenti ēra alba. Sed qd fecit ea tā p
ciosa nisi eximatio boim fatua. hec Ber. Se
cūdo qz est pna dilectiōi dei et primi: vt potera
dix ois pēti. j. Tim. vj. Radix oim maloz cupi
ditas. Tercio qz pna tpantie et tūci et imode
rantia pē qd est vitiosa et piculosa. Nā scribit
Eccl. ix. Sicut pisces hāmo: et aues laqueo: sic
boies capti sūt in tpe malo. scz p auariciā. Nūmiz
esca posita sup hāmū bona ē pisci: s; hām^o no
cius. Sic tpalia sunt bona boi: s; hāmus cu
piditatis imoderate est nocius boi. Itaqz si pi
scis diligēs esca in hāmo latēti posita capet de
ca paulatim et moderate nō capet hāmo: sed qz
rotū sū vult deglutire. iō sua culpa perit. sic in
pposito. Quarto qz est pna iusticie et pas
cis qēti. Nā qro reo hō qd est qd pērbat totū
mōi pacē et nō sinit boies qēte viuere. Audi mō
dentē Seneca dū sic. Quicquid viuerēt boies
si hec duo pnoia mēi et tuū de medio tollerent
Hec ille. et in his significat auaricia. Ad id exē
plū in vitalpa. legit. et Antho. ponit enā qd duo
frēs nūqz potuerūt rixari: licz vnus aliū puoca
ret de matre in qd dormire habebāt dicēdo. mea
est. ali^o statim sibi cessit di. Sic tua in noie dei.
Et si moderni pncipes et aues obseruarent pacē
esset. Sed qz auaricia regit in eis. p dāt et p dant
et bellant zc. O qd charissimi xpiani nos attēda
mus exēplū xpi qd oia frēna pēpsit: pauprim^o
natus est: et in pauprate vixit: et sūma pauprate
nudus p nobis in cruce pēdē. mortuus est.
R Circa tertiū de modificatione varia spēz
vel differentiaz auaricie vt sciamus discernere
qn sit culpa mortalis et necessario pēfēda v^l ve
nialis fm Alex. et Tho. ij. q. cxviii. et sūmā An
gelicā recolligendo aliosqz doc. generales mo
dos ponemus octo qbz peccat qd in ipsa auar
ricia. Primo apperendo. et sic est mortale. Si
appetit volūtate deliberata illicite aliena nisi il
lud esset paruū. Item similiter si appetit ea que

sine peccato nō pnt teneri puta thelonia iniusta
et bmōi exactiones vel bñficia plura zc. Secū
do vtendo: et sic est mortale: exponendo ad pec
cata faciēda sua bona. sc. ad meretrices et bmōi.

Tercio acqrendo. et sic mortale est. si p iniusta
media acqrit. vt p furtū rapinas piura zc. vel
etiā p artē illicita aut phibitā: vt p nigromantiā
et bmōi. Similit^r mortale est si acquirat supflua
sic qd ppter ea dimittit ea que sunt necessaria ad
salutem. vt missam audire in festo. et bmōi.

Quarto retinendo. et est mortale si scienter res
tinet que tenet restituere et potest. vel si retinet su
pflua sibi et familie in casu qd aliqz primus est
in necessitate extrema. Quinto iniusto titulo
possidendo puta vsurario vel calūnioso morta
le est. Sexto p dendo. hoc est: ex auaricia thes
saurisando. et sic mortale ē: si solū ex affectu aua
ricie facit. Secus si p vtilitate reipublice v^l cul
tus diuini ampliandi. vel filioz aut filiaz ser
uato psona statu et mō. Septimo inutili ser
uare tūmō intendēdo nec erogando dū opoz
tet. Et b phibet ecclesiasticis. xij. q. ij. aux. Octa
uo affectu nimio amando. et sic est mortale si a
more diuitiarū paratus est facere ptra pcepta.
als cōmuniter ē veniale. Deniqz de filia
bus auaricie Notandū qd fm doct. plūne sunt
ei⁹ filie. Sed p pūe sunt pēfēde iste qd ponaz
hic p captū iuxta lras matris eaz qd dē Lupidi
tas. Prima dē p cupia rei aliene: ita qd veller il
licite carpe furado. sc. v^l rapicēdo v^l alio mō ma
lo. hec fm Jsid. vocat rapacitas. Secūda dē vsu
ra: vt ponit i Angelica. de hac vide fmōe. Ter
tia dē p dicio. si viz p didit psonā aliquā v^l ciui
tatē vel castrū inimicis. vel res iniuste auferētis
bus. vel secreta nisi talia essent iniqua vt iura
tiones p aliquē bonū vel ptra ciuitatē. qz sic lice
ret. Als in p dicitis singulis vltra mortale pētm
tenet ad restitutionē de oim dāno inde securo.

Quarta dē iuratio falsa. vt in emptione. dē q
sup. Quinta deceptio siue fiat p fallacias ver
boz siue p fraudes in factis. Sexta inbūan
tas. hoc est: imisericordia ad paupes in necessi
tate pferim extrema. Septima turpe lucrū si
quesiuit pecuniā p ludū vel meretriciū. vel pro
testimonio ferendo: et bmōi. Octaua dē acces
prio psonaz. sc. in iudicio pueritū. iusticiā ppter
munera vel ppter amorē vel odiū et bmōi. No
na dē symonia. si dedit aliqz rēpale p spūali vt
p sacris. vel si accepit. Silit^r p beneficiis pfer
endis vel obtinendis. vel p ordinibz pmouē
do ppter pecuniā. Et bmōi plura remitto ad sum
mas pfectionū. Pro finali exēplo legit in dia
logo Cesarij. et in spec. di. vj. et c. lxxv. qd qdam
mulier auara et vsuraria cū esset mortura vidit
campū totū coruis et cornicibz repleri. et dama
uit Ue qz ecce demōes laniāt pectus mēi. et ite
rū ve qz extrahūt aiaz meā. et sic mortua est. Ta
dez eadē nocte corp^o de feretro videbat ab illis

qaderat pñci in altu vsqz ad trabē ipingendo. Inde qz decidit iuxta limē ostij pfractu. Et sic a diabolo erincias lūnaribz fugerūt oēs hoies. Tandē mane illō bestiali sepulture tradiderūt in signū dānatiōis. Rogemus g xpm zc.

Dñica eadē vīz de passione post prandium Sermo. xxxviii. de maligno vicio detractiōis.

Sanguis christi

emūdabit pñciam nřam ab opibus mortuis ad fūiedū deo viuēti. Verba sunt apli Heb. ix. z in epla hodierna. Quibz ondit vtutē z efficacīā sanguinis dñi nři iesu q bz nos a pctis emūdare. Et b plibus mōis. Prio qdē redimēdo. Scdo abluēdo. qz sanguis xpi effluxit de corpe deitatis vnito z de corde xpi in q est fons dñi amoris. Un Apoē. j. Dilexit nos xps. s. redimēdo. z lauit nos a peccatis nřis in sanguie suo. In cui? mysteriū sanguis z aqua exiuit de latere xpi vulnerato. Sanguis in redēptionē. aq in ablutionē. vt dē Ehy. tractatu d passiōe. O g iesu bōe tibi laus z gfa rñactio qā nos redemisti a diaboli captiuitate z abluisti sanguie tuo a pctis nřis. Deniqz rñctio emūdat nos sanguis xpi in pēllādo. Nā vt glo. sup Niere. v. dē. Sanguis Abel vindicatz clamat. sic z sanguis cuiuscūqz. s. hois iuste occisi. Sanguis aut xpi neminē accusat s; venias clamat. s. penitētibz z salutē interpellat. cū sit aduocatus nř apud pñem. Amb. Sanguis xpi datus est padifi. Jpm gō charissimū in corde teneamus vt sic p eū in celū intrare valeamus. Ut tūto sanguis xpi nō solū emūdat pñctis modis ab opibz mortuis. i. a pctis mortalibz. s; et obliat ad fūiedū deo viuēti. vt dē in themate. Jo j. Roz. vi. Empti estis pñcio magno. s. sanguie xpi glificati g z portate deū in corpe vřo. s. sibi deseruēdo. nō diabolo. S; beu mlti xpiani redēpti sanguie xpi portāt diabolu in corpe p carnalia pctā. Et adhuc ples z inūerabiles portāt in lingua p detractiōē q fūit diabolo. adeo q sic Niero. z glo. sup Prouerb. xxiij. di. in b vicio detractiōis spēalr pñctat totū genus hūanū. iō de ipsa tria mysteria declarabimus p b fmonem Aliud thema vide intra fmonem.

Prīmū dē horrende malignatiōis.

Scdm dē varie modificationis.

Tertiū dē mortifere offensionis.

N Circa pñm de horreda malignitate Nota q plibz rōnibz ipsa detractio est horredē gūitatis z malignitatis ac p pñqns execranda. Pñia dē dīna detestatio. Nā apłus Roz. j. dē. Sufurrones detractores deo odibiles. q talia agūt digni sūt morte. nō solū q faciūt. s; z q pñent facētibz. hec ille. S; qre inē alia vicia detractio spēalr dē deo odibil. Rñdēt fm Ancho. p. ij. ti. viij. c. iij. qz qd dei est. pñm sibi vīrpat vī au-

fert. Nāz dei pñm ē de occis hoim iudicare z eoz occisa mala publice manifestare. qd faciet de i finali iudicio. Et b dētrabēs vīrpat. g zc. Propēa Jac. iij. c. Nolite detrabere alterutrz frēs mei. q detrabit fratri aut iudicat fratrē. de trabit legi. Nec ibi. Lera. Detrahāt talis legi diuine q phibet Lēuit. xix. Nō eris susurro nec cūmīator i pñlo. nō maledices surdo nec corā cecoco pones offendiculū. glo. Surdo maledicat q absenti dētrabit. Offendiculū ponit ceco qz notificat pctm alicui? ei q nesciuit q idē scādalizat. dētrabit g dō. Pñtea dētrabēs prio dētrabit mēbro xpi. z sicipi xpo. O g horredū viciū morde re deū z xpm i prio. O Scōa rō dē iūq ifamatio. Nā iter extiora bona fama pñem diuitijs tāqz pñctissima corōa oim hoiz siue maiorū siue minorū siue dñoz siue ciuū siue pñator. siue subditoz siue seclariū siue religiozoz viroz vī mltiez Prouer. xxiij. Nō ē nōmē bonū qd viciū mltie. Jo Amb. di. q tolerabiliores sūt fures q diripiūt bona nřa qz dētractores q lacerāt famā nřam. Jte ptz. vj. q. j. Defiores. vbi Anader? papa dīc q pñiores sūt etiā raptoribz. Jte ibidē. c. Sūma Alex. papa di. Sūma iniquitas est frēs dētrabere. Ois q detrabit frī suo homicida ē. Nec ille. Ad id p exēplo pñt ponit qd scribit de pe. di. j. c. Homicidiōz (iq) tria gñā dicebat beatus Petr? z penā eoz pñct. i. silēz qñtū ad deū vt ibi dīc glo. Et subdit. Qui occiderit z q odit frēs suū z q detrabit ei pñter homicidā cē demōstrat. Nec ibi ex epla Elemēt. Et sic ptz gūitas

P Tercia dē crudelissima lesio. Nāz qro qd sit i toto mūdo qd crudelissime possit ledere et occidere hoies. Et rñdēt ex sacra scriptura et ex rōnis doctria ac exēplari euidentia q ligua mortifera detractiōis q excedit etiā iferni acerbitatē crudelissimā. Declarat. qz scribitur Eccl. xxiij. Mors lingue. s. detractorie vī pñc. mors neqz sūma. z vñlis port? ifern? qz illa. Nec ibi. Et rō. qz ifern? nō ledit nisi aīas in pctō existētē. s; lingua detrabēs etiā inocētes. Jte qz ifern? ledit z cruciat i sepositos. S; lingua detractōis ledit etiā distātes p mille miliaria tā viuos qz mortuos ifamādo. Un Bern. sup ps. Unus ē sepe q loqitur z vñcū ē tñm mō vñbū qd loqit. z tñ res pñte vno icu pñit magnā mltitudinē. s. totā ciuitatē vī pñctā vī religionē ifamādo. qd certe null? gladi? nlla feral? crudelitas armoz pñ facere. O Pro exēplo Nouim? q ecclia canit fore dirā lācā q vulnerat? fuit xps tā mortu? co q vno icu tria vulnera iflicuit. Unū i latere. Aliud i corde. s. xpi vsqz illō pñodiēdo fm Bern. Tertiū i aīa vñgil Marie cōpatiet. Sic in pñposito. Un Bern. O dirā lācā triceps lingua detractōis q vno icu tres pñodit. dicentē z audietē z illū i fama cui detrabit. Jte scripture exēplū q compar detractōē serpētī Eccl. x. Si mordeat serpes i silētio nībil eo mīn? babz qui

Dominica de passione

strabit i oculo. Et h̄ cōgrue p̄rio qz p̄m^o oim̄ in mūdo dyabol^o i sp̄e serpes fec̄ detractōes i pa-
diso dices. Set de q̄ q̄cūqz hora comederitis
apiēnt oclī v̄i i eriḡ sicut dij. z sic deū dixit iui
dū mēdaciū detrahen̄. Prop̄ea detractores me-
rito dicūt serpētini siml̄ z dyabolici. Scđo qz
serpēs vt dicit p̄b̄s. vj. de aialibz. carnes z sāguī/
nē vl̄ hūiditates carnis libēter sugit. vñ z in se
pulcris cadauez latitat. Sic detractor. Unde
Greg. xij. moral. exponēs illd̄ Job. Quare me
p̄seq̄mini sic de s̄. castigādo z carnibz meis sa-
turamī: dī. Qui aliene vite detractōe pascunt. p̄-
culdubio alioz hoīm carnibz saturant. O de^o
me^o. o iēu bone. qd̄ h̄ ē vt xp̄iani sese mordeāt
z carnibz pascant p̄rio: cū tu p̄ceperis vt xp̄ia-
nus diligat. primū sic seipz. Proinde Exēplū
etiā legit i iustis patz: z i Anthonina q̄ qdā sc̄is
pater dixit. Mel^o ē. i. min^o malū comedere car-
nes aialū i die ieiunij qz carnes hoīm p̄ detra-
ctōem. Quarta rō dī grauissima restitutio.
vñ merita. Diffamare caue: nā reuocare ḡue.
Deu qz mlti tales n̄ restituent. false penitēt. De
B̄ ifra. Ultima rō dī reprobatozia designatio
Nāvt Aug. z Hiero. dicūt. Qui libēter mala d̄
primo loq̄tur dolo se signū ē reprobatiōis eter-
ne. iuxta illd̄ Ps̄. Dñe q̄s habitabit i taberna-
culo tuo aut q̄s req̄. in mōte san. tuo. Rūdit in
fra. Qui loq̄tur v̄itate. q̄ nō egit doli i lingua
sua. nec fecit. primo suo malū zc. Un̄ legit Nu-
meri. xxiij. in bu^o figurā. q̄ null^o filiozū israel
q̄ detraxerūt terre intrare potuit i terrā p̄missio-
nis s̄z oēs mortui sūt i illo deserto. O ḡterribi-
le iudiciū vtinā pertimescerent detractores.

R̄ Circa scđm de vario modo detractiōis
Notandū p̄m o qd̄ sic detractio. Et diffinit f̄m
Greg. in moral. ac cōiter docto. sic Detractio est
denigratio aliene fame p̄ v̄ba ocl̄ta. Et dī ocl̄-
ta respectu ei^o de q̄ talia v̄ba dicunt. qz in eius
absentia. p̄ferūt q̄uis postea ei nota fierēt. Nā
si apta v̄ba in facie loq̄ret. tunc nō dī detractio
p̄rie s̄z p̄turbatio possēt eē dū derogat honori.
Nec f̄m Tho. ij. q. lxxij. z in Angelica. S
Scđo notādū q̄t modis sic detractio famam
denigrando. i. obfuscādo vl̄ minuendo. Et f̄m
Alex. ij. q. tractatu e. dī qz septe modis. Prim^o
est negatiu^o. s. cū q̄s negat sciēter alī^o bonū qd̄
de illo narrat: dicendo. Nō ē v̄ez q̄ ille sic talis
bon^o zc. Scđs mod^o ē ocl̄tratiu^o qñ qd̄ esset
manifestādū tacet. Sic si aliq̄s iterrogaret de
aliq̄ an eēt idone^o ad p̄lationē vel ad b̄ficiū. et
ille sc̄ierit illū eē idoneū z v̄tuosū z taceret. aut si
de aliq̄ puella nubili iterrogat^o si eēt honesta et
sciēs eā honestā taceret vl̄ diceret. Nō curo d̄ ta-
libz z b̄mōi. indirete famā lederet. Un̄ Guilb.
porritan^o dī. Grauis rapacitas est cū verā al-
teri^o gl̄iaz z si mēdacio nō corrūpit: silētio p̄ter.
Nec ille. Tercia mod^o ē publicatiu^o cū ocl̄tra-
p̄cā publicat vl̄ manifestat bis qd̄ n̄ debz: aut

ordine q̄ nō dī. vt faciēdo libellos famosos:
cantilenas z b̄mōi. Quar^o ē venenatiu^o. s.
cū dicit bona imiscendo mala dī. Bonus qd̄ ē
est sed h̄ bz malū zc. z sic venenū dāt sub melle.

Quintus ē depuatiu^o. cū dī bonū sed mas-
la intentōe factum dī. q̄ ex hypocrisi vl̄ p̄ vana
gl̄ia facit. Sextus est ipositiu^o. cū falsa cri-
mina imponit alteri siue sciēti siue ex suspitōe
asserēt. qd̄ nescit v̄ez esse. siue ex odio siue ex lo-
q̄itate mentiēdo zc. I Septim^o mod^o ē
augmētatiu^o. s. addēdo vel agguando factū in
mō loquēdī. vt dicere q̄ quī p̄cussit cū tñ leuī^o
p̄cussit z b̄mōi. P̄ro exemplo pōt poni p̄loz
latorio qd̄ narrat factum in b̄ regno in oppido
noie Batha. q̄ qdā frater dū q̄stus causa p̄dīz
caret stans sup̄ doliū. z fistulator qdā in foro
ac q̄stu aduersaret eidē. mutuo sibi p̄p̄is detra-
hētibz publice astutus fistulator ficta deuotio-
ne accessit circa doliū sup̄ q̄ ille p̄dicabat. z dā
sub pallio rescidit circulos doli. Lūqz p̄dicā.
ille cū impetu pede fortiter tangēt. sup̄ doliū
diceret. Nūc idē submergar si nō v̄ez est qd̄ dī-
co. Mor̄ asseribz decidētibz: p̄dicator ipse in
feces doli cecidit zc. Sic solent etiāz demones
ludificare detractores q̄ dū detractiōes affir-
mant cadūt subita morte in feces inferni.

U Circa tertiū de mortali offensione Notan-
dū q̄ in detractiōe pōt q̄s peccare mortalr̄ tri-
bus modis. Et f̄m hoc varij sunt casus.

Primo in loquendi intentione.

Secūdo in audiendi delectatione.

Tertio in restituendi neglectione.

Primo q̄ qñt Quali intentione loquēdo p̄ccat
q̄s mortalr̄ in detrahēdo. Ad qd̄ f̄m theolo-
gos scz Tho. ij. q. lxxij. z Alex. Ancho. z An-
gelica p̄cor. canonistas. Pro regula generali te-
nendū est q̄ oia p̄cā verboz maxime sūt ex in-
tentōe dicēz iudicāda. Et hac ḡ regula ad q̄si-
tū m̄det f̄m eosdē doc. q̄ detractio in verbis iu-
dicāda est ex intētiōe ip̄ius loq̄ntis qñ sit ve-
nialis vl̄ mortalis. Quāvis em̄ detractio p̄rie
z formalr̄ semp sit mortalis qz intēdit ledere fa-
mā p̄imi qd̄ est i charitatē. cū materialr̄ in v̄-
bis dicētis pōt esse nullū vel veniale p̄cām ex in-
tentōe bona. Et h̄ plibz casibz. vt p̄z P̄rio lo-
q̄ndo talia p̄f̄ correctionē fuato debito ordīe
z circūstātijs iuxta cūgelū pus corrigendo in
secreto. postea si nō desistit: dicendo eis q̄ h̄nt z
p̄nt cauere. vt patri: matri: prelato z b̄mōi. Sic
nō est p̄cām. Scđo. p̄ter iusticiē publice bonū
accusando vel testificando in iudicio. Tertio
p̄f̄ passionē vel q̄rulationē z b̄mōi. Quarto
p̄ter v̄itatē manifestādā z audientiū correptio-
nē. Nā ob h̄ z sc̄ptura describit multoz crimia
hoīm. Quinto p̄f̄ cautela z auisatiōē alioz
bonoz. ne ipsi decipiant in rebz vel p̄sone dam-
nis ab aliq̄ occulto fure vel latrone. In b̄mōi z
silibz licitis nō est p̄cām obloq̄. Sexto p̄ter

loquacitate vel lapsum lingue. tunc est veniale si
nō aio infamādi de talia. nisi essent vba quiter
ledentia famā. tunc eī esset mortale. etiā ex loq
citate dicere. Si vō vba nō sunt de se infama/
toria. puta qz pnt intelligi etiam de veniali cul
pa. vt di. Talis ē magnus supb vel nimis ira
cūdus vel auarus: nō sunt mortalia. nisi aio in
famandi diceret maligne. Siliher fm Sco. in
iij. di. xv. q. iij. qn ex loq citate de se nūmō au/
diuissē aliq infamatoria. pnt: nō est mortale.
nisi adderet aliqd q puocent hoies ad credēdū
illa. Itē silr si ille cui dicit habebat eū. p seclera/
to. qz iā infamat erat apud eū de alijs: z si nō d
isto. Nec in angel. X Secō de audicte qrit
Ux audiens detractionē peccet mortāl. Rñs
det fm sup dictos docto. q si libenter qs audic
mortāl peccat. Un Berr. ad Eugeniū di. De/
trahere vel detrahēte audire qd boz dānabili/
sic nō facile dixerim. Idē de p̄sideratione de. De
tracor z detractōis libēs auditor vterqz diabo
lū portat. Ille in ore. iste in aure. hec ille. Debz q
resistere. Et tenet audiens cū scit detractore loq
fallum vbiis etiā p̄ dicere: di. se scire p̄riū esse ve/
rū. Si autē scit vep esse qd dē: nō dz dicere q fal
sum sit. Sz si platus ē q audic: tenet illū redar/
guere q frīs culpā manifestat detrahendo. Si
autē nō est platus dz nihilominus signis onde
re q ei detractio displicet. vel auerrēdo faciē. vel
tristē vultū ostendendo. nō qdē ridere. Vel dī/
cendo q cōpatit illi. vel q nō sunt credēda cito
zē. Si autē qs simplr audic detractionē ex eo q
credit ipm loquēte moueri ex charitate ad reme
diandū: nō peccat. Et si. p̄p̄ verecundiā vltimo
rē hūanū audic simplr: dū nō placeat in corde:
veniale est vt cōiter. nisi plato. p Tercio de
negligente restituere famā p̄sone infamate oēs
doctores sup. iij. di. xv. tenet q mortāl peccat
q obligat restituere. pur de h in alio qdragēsi/
mali pertractauimus in ser. xliij. f. de restitutōe
legitima Nō. Sz hic qrit in qbo casibz pōt qs
excusari vt nō teneat ad retractandū suū dictuz
fallum crimē iponēdo in detractōe. Rñdet in
sūma Angelica q in septe casibz. Primus qn
seqrēt ex h maior infamatio illi in reducēdo
in memoriā illud qd oīno ē oblitū. Secōs qn
piculū maius fieret restituendo. f. alicui mor/
tal culpe vel mortis corpora: qz tunc ille malū p
ponendū est fame. Tercius. qn dicit venialia
vel talia q nō sunt infamatoria detrahēdo vt s
paruit. Quartus. qn denūciauit qbo debuit
modo debito. Quintus. qn infamis fuit ille
apō illos qbo detraxit de illo. Sextus. qn au
diuissē se tūmō dixit: nil addēdo. Septimus
qn scit ille cui dicit: postea ab alio vel p aliaz
viā puta qd tūc erat secretū nūc publicatū est p
alios. Decim ange. Ad di pōt vltimū. qn offen
sus erigit vt detractor dicat in publico se menti
tū fuisse cū peccauit in secreto. de h ser. xliij. 2.

de ptumelijs. Sic p̄z quō sit p̄fitedū de detra
ctōe. Z Exemplū finale legit in spec. exē. di.
ix. exē. lv. z scilicet. q qdam cleric⁹ z alijs qdā lai
cus erāt maximi detractores. clericus infirmas
tus sine p̄fessōe z pnia decessit: sic z ille laic⁹ qz
tales indigni sūt p̄fessōe z misericordia. Post
mortē clericus apparuit cuidā noro ignit⁹ cor⁹
z dixit se ppetuo dānatū. Et ille. Quō. Rñdit.
Eū inq̄t essem corā iudice vidī mltas aīas sole
lucidiores manibz extens tra me clamātes di.
Vindica dñe sanguinē nrm de isto detractore.
z sic iudex sniam tulit dānatōis. z sic iste infelix
disparuit. Laicus autē apparuit pōst mortē hñs
linguā ignitā ab ore vsqz in terrā dependentem
quā ipsemet crebris moribus lacerabat. z rur
sus reformabat z mordebat. Interrogatus rñ
dit. Dū vixi p linguā detrahēdo peccaui. Jō p
hāc in ppetuū habeo puniri. Ue q mibi zē. z sic
disparuit. O q detractores p̄mescite z pniām
agite. Rogemus q xpm zē.

Seria scōa post dñicā de passione Ser. xxxix.
vicz de inuidia p̄niciofissima cū filiabo suis.

Is erūt p̄cipes

m z pharisei ministros vt apprehēderēt
iesum Joh. viij. z in euāgē. hodierno.

Dñs iesus qz veritatē p̄dicabat z vitia iudeoz
arguebat. Idcirco ex inuidie liuore cōmouebā
tur p̄ncipes iudeoz z pharisei p̄p̄issimū iesus
innocentissimū filiū vginis. Nā vt Lassiōs. ait
sup ps. cxliij. Ira z inuidia iudicio carēt rōnis
Et Aug. in eplā. Sicut accitū corripit vas si di
utius ibi fuerit: sic ira z inuidia corripit cor si
durauerit zē. Un p̄nceps iudeoz z pharisei p
inuidiā irā p̄cepta q xpm ita sunt obcecati z me
te corrupti vt p̄ lege ipm innocentissimū q mira/
culoz z sanctitatē glia fulgebat occiderēt. Sic
q mortū iudicia miserūt mltros vt app̄henderēt
iesum: vt dicit euāgelist. Itaqz de inuidia que
multos infestat hoies miseros q z occidunt in
seipsis iesū. f. p̄ p̄ctm mortificādo aiām etiā my
steria dedarem in h fmōe. Pro q aliud thema
j. Pe. ij. Deponētes oēs maliciā z inuidias z oēs
detracciones crescatis in salutē. Maliciā expos
ne. i. malā voluntatem.

Primū q mysteriū dz excretionis.

Secm dz notificatiōis.

Tercium dz generationis.

A Circa p̄mū de inuidie excretionē z euitatio
ne notande sunt p̄les rōnes quare sit excreda.
P̄ia rō. qz charitati sūme p̄riat. z p̄z p̄mo de
charitate dei. Nā de⁹ ē charitas. z q manet i cha
ritate in deo manet. f. Joh. iij. Et de⁹ intantū ē
charitatiuus q etiā de malis q fuit in mōdo elis
cit bona maiora: vt de Aug. in enchi. Et plato.
Procul a deo oīs inuidia ē relegata. f. excluda.
qz oibz suā bonitatē cōicat. Sed p̄ p̄riū iuidus

Feria. II. post dominicā de passione

maneri odio et p[er]sequens nō in deo s[ed] i[n] dyabolo
et dyabol[us] in ipso. Qui etiā d[icitur] bonis alijs elicit
mala. i. tristitia cordis sui. et velle q[uod] alijs fecit nō
cōcarēt bona s[ed] sol[us] b[er]et ea et exaltaret. Un[de] sic
videm[us] q[uod] apis etiā de flore male herbe mel su-
git. s[ed] aranea cōtra etiā de bono flore venenūz
sumit. Sic bō charitativ[us] etiā q[uod] apis. s[ed] inuid[us]
vt aranea. Itē de charitate primi claret q[uod] p[er]tra-
riat tā in aīo volēdo illi mala q[uam] in actu nocen-
do v[el] d[er]abēdo et h[ab]mōi. Scōa rō. q[uod] inuid[us] ip[s]i
inimicat[ur] et i[n] p[ri]mū caput retor[qu]itur. Un[de] Lypria-
nus li. 8. zelo et liuore dicit. Inuid[us] null[us] magis
q[uam] suū p[er]s[on]am inimic[us] existit. q[uod] seip[s]m p[er] oib[us] alijs
ledit cū hostē salutē in pectore gerit. Nec ille. Et
Lbryf. sup[er] Mat. omel. ly. dicit. Nil liuore dete-
ri[us]. Nā vt aliū p[er]dat suū et semetip[s]m p[er]dit. et de
vita alteri mori. s. tristitudo d[icitur] bono alteri. ac d[icitur]
morte alteri viuere. s. gaudēdo d[icitur] malo v[el] morte
alteri vt t[er]git etiā Bure. i. cōpeditio. Hinc So-
crates p[ro]p[ter] dicit. Unā inuidi in oib[us] ciuitatib[us]
oculos et aures habere vt de oīum felicitate tor-
quent[ur]. Un[de] dei iudicio fit q[uod] inuido retor[qu]it malū
q[uod] alteri vult i[n] caput suū. Sic Saul q[uod] ex inui-
dia q[ue]rat interficere Dauid. pluries ip[s]e Saul
tradebat dei iudicio i[n] man[us] Dauid. licet ip[s]e pep-
cerit eidē. s. i[n] spelūca vbi dauid latitabat et saul
illucitauit purgare vētrē. Et alia vice i[n] suo ten-
torio dormiens. q[uā] dauid venit et tulit bastā et
vas aq[ue]. Deniq[ue] pat[er] i[n] exēplo d[icitur] iudeis q[uod] dixerūt
q[uod] x[ristus] deberet occidi ne forte veniāt romani et
tollāt locū et gentē. et tū ex b[er] facto romani venes-
rūt et hec fecerunt eis. **B** Tercia rō q[uod] dy-
bolice. p[ro]p[ter]tati assimilāt. Nā p[ri]mū est dyaboli
inuidere aliene felicitati. Et fictiles vt Lbryf. ait
sup[er] Mat. omel. xxvij. inuidi sūt demōib[us] siles
q[uod] peccāt ex certa malicia. p[ri]mū odiētes. Un[de]
Aug. sup[er] Job. Dilectio sola discernit inter fili-
os dei et filios dyaboli. Nā et x[ristus] dicit Job. xij.
In b[er] cōg[re]g[ati]o[n]e oēs q[uod] mei est[is] discipuli si dilectio
nō habuerit ad iuicē. P[ro]p[ter]ea ibidē Aug. sub-
dit. Baptisēt oēs hoīes. signēt se signo cruc[is].
oēs cantēt alla. itē eccl[esi]as. nō discernunt filiū
dei a filijs dyaboli nisi charitate vel odio. Nec
ille. Quarta rō. q[uod] orbis tot[us] p[er] eam p[er]ditat[ur] et
difficiter curat[ur]. Nā in p[ri]ncipio mūdi vt scribit
Sap. ij. inuidia dyaboli mors itrauit i[n] orbē ter-
raz. Tandē ex ip[s]a p[er]cesserūt oēs falsitates erro-
rū et p[er]secutiōes bonor[um]. Nā p[ri]m[us] fili[us] ade cayn
et inuidia occidit abel frēm. Inde cepit p[ri]ncipa-
tus amor vt dicit Lbryf. et gl[ori]a vana et auaricia.
vt post diluuiū p[ri]m[us] i[n] Nēroch q[uod] cepit p[ri]m[us] eē po-
tēs i[n] terra et raptor ac opprēssor alios. et b[er] ex inui-
dia. nā sol[us] volebat dñari vt dicit Lp[er]a. Neca
p[ri]ncipio i[n] curijs regū viguit. vt pat[et] i[n] curia p[ri]mi
regis iudeor[um] Saul p[ro]tra Dauid. et nūc regnat
i[n] curijs oīm regū et magnator[um]. Nā hec deuo-
rauit Ioseph p[ro] frēs. hec i[n] egypto opprēssit filios
israel. Tandē hec occidit x[ristum] dñm oīm. et vsq[ue]

in finē bonos oēs p[er]sequit[ur]. Idcirco Lbry. omel.
xxv. dicit. Fera venenosa ē inuidia: venia nō h[ab]et
oīm m[er]itū et cā malor[um]. inextinguibil[is] ignis: et cum
cris vitijs difficilior ad remediandū: vt dicit Las-
sio. li. coll. D[icitur] g[ra]t[ia]ne cauere a tali vicio. **E**

Sed di. Quō g[ra]t[ia] remediari possit. R[es]p[ondet] f[ra]n-
Antho. p. ij. ti. vij. c. j. aliosq[ue] q[uod] p[ri]mū ē p[er]sidera-
re charitatē sup[er]nālē. vt ponit Bre. in moral[ibus]. q[uod]
in celesti p[ar]te nullus alteri inuidet. g[ra]t[ia] et nos cui
temus. Scdm est p[er]siderare affectionē n[ost]rāz cor-
poralē. q[uod] vnū mēbr[um] n[ost]ri corp[or]is nō inuidet alte-
ri. et sic in oib[us] bonis illa sibi mutuo p[ar]cipiat et
p[er]gaudet. Jō Aug. sup[er] Job. ser. xxij. dicit. Tolle
inuidiā et sicutū est q[uod] habeo et meū est q[uod] h[ab]es
sicut oculus nō videt sibi soli s[ed] oib[us] mēbris zc.
Tertiu[m] est p[er]siderare fraternitatē i[n] x[risto] exēpla-
rē. q[uod] x[ristus] nos omēs adoptauit i[n] frēs chariss[imos]
mos et i[n] se exemplū dedit charitatis q[uod] p[ro] nob[is]
laborauit passus et mortuus est. D[icitur] g[ra]t[ia] inuide
p[ro]tra frēm cui nisi x[risto] inuides. Sufficiant.
D[icitur] Circa scdm de notificatiōe videntū ē q[uod] d[icitur]
sit inuidia vt nouerim[us] eā. Et Job. Damas. li.
ij. suaz sniaz diffinit q[uod] Inuidia ē dolor v[el] tri-
sticia de alienis bonis. P[ro] q[uod] diffinitōe deda-
randa Nora fm Alex. ij. volūne sūme. et Lbo.
ij. q. xxvj. ac i[n] Angelica. quadrupliciter p[otes]t
q[uod] dolere vel tristiari de bono alterius.

Primo ex metu alicuius nocuenti.

Scdo ex defectu illius boni.

Tertio ex motu sensus indeliberati.

Quarto ex p[er]sensu spūs maliuoli.

Primo ex metu alicuius nocuenti. cū q[uod]s do-
let de alicuius bono ideo q[uod] timeret versit[ur] nocu-
mentū imminere vt ledat ab illo. siue ip[s]emet sibi
timeat ab illo dānificari. siue alios bonos. Si-
cut cū tristet[ur] q[uod]s de p[er]speritate alicui[us] tyrāni: q[uod]
scit q[uod] ex b[er] magis tyrānisabit. Et h[ab]mōi dolor v[el]
tristitia nō est inuidia. vt dicit Greg. xxij. moral[ibus]. et
p[ro]p[ter]ea. ij. Rhetor. Exemplū. q[uod] filij isrl[ael] letari sūt et
canticū deo cecinerūt de submersiōe egyptior[um].
Un[de] et eccl[esi]a orat vt hostes eccl[esi]e p[er]terat[ur]. et sic nō
est p[er]t[ur]batiō. Scdo ex defectu illius boni. s. cū q[uod]s
dolet nō q[uod] primus illud bonū h[ab]et. sed q[uod] illud
bonū sibi deficiat q[uod] ali[us] h[ab]et. et h[ab]mōi dolor nō est
inuidia nec p[er]t[ur]batiō. s[ed] ē laudebil[is] si ē de honest[is] bo-
nis. Jō apl[us]. ij. Cor. xij. Emulamini carisma-
ta meliora. Et Hiero. ad Letā de instru[ct]iōe f[ilij]
licet dicit. Nabeat socias cū q[uod]b[us] addiscat: q[uod]b[us] inui-
deat: q[uod]b[us] laudib[us] mordeat zc. Si autē esset de bo-
nis t[em]p[or]alib[us] i[n] q[uod]b[us] ip[s]e deficiat alijs abundanti-
bus hoc esset p[er]t[ur]batiō sed vt cōiter veniale. et posset esse
mortale. s. q[uā] talia essent q[uod] deuz: et sic doletet q[uod]
ip[s]e nō habet talia. **E** Tertio ex motu sen-
sus indeliberati. et sic est veniale. Nā naturalis
est passio sensualitatis inuidere. Et vt dicit Aug.
lib. p[er]fess. Uidi inq[ui]t et exp[er]tus sum paruulū nō
dū loquentē et collecraneo suo iudicē. Est etiā
i[n] brutis. Maxime autē viget i[n] m[ul]tierib[us] p[ro]p[ter]

vanā glia pulchritudinis ornat⁹ z hmoi qua cupiūt ceteris pcellere z ob hoc alijs pcellētibz inuident. vt dicit in Anthonina s. Deniqz inuidia naturalis est etiā i viris pfectis z religiosis. z inqntū est ex passiōe naturali peccatū nō ē. sz ex surreptiōe est veniale. Et fm phm. ij. rheto. abūdati hoibz similitū artū puta figul⁹ iuidet figulo. Decibi. Sed nō pscire hmoi moribz iuidie z deliberato aio ptradicare meritorū est.

Quarto ex pscu spūs malitiosi. s. cū tristat de bono alteri aio deliberato inqntū alter excedit ipm. vl mala voluntate. z sic ē pprie inuidia. z ē pctū mortale qz ptra charitatē. Nā. j. Cor. xij. charitas nō emulat. i. nō iuidet. sz p gaudet bonis alijs. Et satz pz ex pdictis quō sit pscitū.

¶ Circa terciū de gñatiōe filiaz Norandū qz fm Gregoriū. xxx. moral. ex inuidia gignūt qnqz filie. Prima est odiū. s. est. velle malū prio z nolle bonū. Scda ē detractio. Tercia exultatio i aduersis pxijs. Quarta susurratio sz latēs. Quinta afflictio i pspis pxijs. Ex plū finale legit in speculo exēploz. di. iij. exē. lviij. qz in monasterio qdaz cisterciē ordinis frater qdā alteri iuidēs accusabat falso illū apud abbatem. Ille autē hūiliter z paciēter ferē orabat deū. p illo psecutore z beatā Mariā. Cōtigit g semel Ecce in matutinis horis deuotionē magnā sentiens iste frater hūilis vidit beatā vginē cū scō Jobāne euāgelista nimio lūine choruscātes ex altari dscēdere. z iteriz dicētibz frībz Gloria patri z filio z spūi sancto. mox reuerēter se inclinare. Et tādē frī dixit. Ego suz mater filij dī. scito qz glia tibi ipetrauerim p paciētiā qz inuidiū tolerasti. z emulo tuo ppter tuas pces veni am obtinui. At ille iterrogauit eā cur se idināset ad Glia patri. Rōdit qz oēs vtrutes celoz se idināt ad id adorā scām trinitatē. Et his dicis visio dispuit. z totū choz tanē odor repleuit vt oēs mirarent vñ cēt tāta suauitas padis. Et certa cognosce hēc emul⁹ ille culpā dixit z pscus ē Abbas autē cū fratrū p filio cū ex pti forent mirifici hui⁹ odoris fragrantia. lapi des vbi steterāt pedes brē Marie erui et i reuerendo loco iussit reponi p memoria tanti miraculi. Ecce pz quātz bonū sit inuidoz psecutiones tolerare. Rogem⁹ ergo xpm zc.

Feria tertia post dñicā de passione Sermo xl. de accidia circa precepta implenda.

Bo testimoni

e um phibeo d illo. s. mūdo. qz opa ill⁹ mala sunt Job. vij. z in euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoz ris nostri Jesu. quibz cōminat⁹ ptra mūdānos hoies qui negligūt fuare pcepta dei. sz mala z peccata plurima ppetrāt. Nam tales i iudicio habebunt tria testimonia ptra se qz digni sunt

eterna dānatione. Primū testimoniū veteris testamenti Deut. v. Custodite z facite ea q pcepit dñs vobis vt viuatis. s. vita eterna zc. Scdm testamenti noui Matth. xij. Si vis ad vitam ingredi fua mādāta. Et qdlibet hoz pōt poni p alio themate. Quibz māifestū ē q nō pōt qz vitā hīe nisi pcepta seruet. Terciū testimoniū malos xpianos facit ipsemet xps. qm nos tāz tū amauit qz incarnatus passus z mortuus est p nobis vt nos ad dei amorē traheret z pcepto rū obfuantia. Un si negligimus ipse ptra nos testimoniū phibebit qm opa nostra mala sunt vt dē in themate z euāgelio. Itaqz de pceptoz diligenti obseruatione ne p accidia z opa mala dānemur tria mysteria declarabimus p b sermone vt pz.

Primū dī districte obligationis.

Scdm dī debite obseruationis.

Terciū dī saluifice fructificationis.

¶ Circa pmiū de districta obligatōe vt agnosceñ. qz stricte velit deus pcepta sua obseruari magis sumus solliciti oñdī oñi lege. Prio lege naturali. Nā legimus qz tpe legi adhuc nature institute pmi pntes p transgressiōe vñci pcepti cū tota sua posteritate durissime mori z alijs miseris ac penis sunt obligati Scñ. iij. Quacūqz hora comederis morte morieris. s. necessario habebis mori. z nō simplicia sz pluriplia morte. Primo morte aīe p culpā. Nā oēs in originali culpa nascimur. Secūdo morte cor poris vel nature. Tercio morte infirmitatis z miserie multe. ppter q vt Greg. i omel. de marty. dī. tpalis vita moēs potius dicenda est qz vita Ipse em qdianus defecus corruptiōis quid est aliud qz qdaz plixitas mortis. Qd hoies infirmitates mortiferas hñt pati multotiens. qz fame z siti mortifera cruciant. quoz dolores pati habemus qz enūerabit. Deniqz Quarto morte gehēne z puationis visionis diuine in pctuū. Ecce vñus pcepti transgressiōe qd dure puniuit deus En videmus charissimū qz oñis capite plectimur. i. morte p vna transgressiōe. Quid g fiet p multis trasgressiōibz. Un Zach. xij. Adam exemplū meū ab adolescentia mea. Et sic pz. Scdo ex lege diuinali. vbi legimus qz deus p vñus pcepti trasgressiōe multā stragem hoim fecit. Nā p luxuria totū mūdū diluuiō deleuit. p sodomia citates qnqz subuertit. p duricia inobedientie pharaonē cū multitudine exercitus sui in mare pemt zc. Deniqz filio israel p adoratione vituli. p gula z p alijs offē sionibz intantū puniuit qz oēs mortui sunt in deserto qz egressi fuerāt ex egypto pl⁹ qz. 600000 pter Josue z Laleph qz soli cū filiis isrl in deserto post exitū ex egypto natis intrauerūt terrā pmissiōis. Preterea ecce videmus qz oēs iudei p trasgressiōe xpm expulsī de terra sua p orbe sunt dispersi z p incredulitate eternaliter

Feria. III. post dominicā de passione

Danādi. O terribile iudiciū dei. Tercio ex lege pphali. Nā p̄s. dē ad dñz. Tu m̄a. m̄adata tua custo. nimis. Et vtiq; nimis. qz d̄beret hō pon? mori qz transgredi vt fecerūt sancti dei. pphete. apli. z martyres. de qbz breuiter trāseo. Quarto lege euāgelicali. Nā vt xps d̄t. ex tota xpiani/ tate nullus alius saluari pōt nisi q̄ facit dei vo/ lūtatē Matth. viij. Non ois q̄ d̄t mihi dñe dñe intra. in re. ce. sed q̄ fa. vo. pa. mei zc. Vñ nec pphare nec demōia ejicere nec miracula face re valet ad salutē sine p̄cepto z ipletōe. vt ibidē d̄t xps. sed sub dīstīctōe iudicij z damnatiōis eterne oēs obligat. p̄pterea subdit ibidē. Mul/ ti dicēt mihi in illa die. Dñe. nōne in noīe tuo p p̄betauim? z demonia eiecimus: z v̄tutes mul tas fecimus. z tunc p̄stebor illis qz nūq; noui vos. discedite a me zc. Quinto lege aplicali. J. Job. j. Qui d̄t se noisse deū z m̄adata eius nō custo dit: mendax est. i. falsus xpianus. Et h̄ tā stricte q̄ sicut Jac. ij. scribit. q̄cuq; totā legē fua uerit offendat aut in vno: factus est oīm reus. B̄ est: eterna dānatione dignus. Sexto idē p̄z lege canonicali. Nam de pe. dis. v. c. z s̄deret. Et c. fr̄es. rex. cū glo. d̄t. q̄ q̄ totā legē obseruauerit: offendit āt in vno: factus est oīm reus. B̄ ē p̄ il/ la vna offensione ita damnabit sicut z dānaret si oībus esset inuolutus. ligz nō tantum pu/ niat sicut p̄ oībz. Sed qdā cauillā. dicūt. Ego a papa de h̄ habeo l̄ras dispētiōis. Cōtra q̄s exp̄sse habet. xxv. q. j. c. sunt qdā. z. c. segn. q̄ nec etiā papa pōt dispensare z vnicū dei p̄ceptū. li/ cet possit de hūanis. qz tenet obedire dei p̄ceptis etiā papa. Septio lege ciuili q̄ sub varijs pes/ nis astringit hoīes z punit transgressores p̄cep/ torz. puta adulteros decapitādo. fures suspē/ dendo. latrones crucifragio. sacrilegos cōbu/ rendo. z sic de alijs. Itē lex ipsa dicit q̄ qui nō obedit m̄adato p̄ncipis debet mori. ff. de re mi/ litari. l. desertorē. A fortiori q̄ nō obedit m̄ada/ to sūmī p̄ncipis. i. dei. Ultimo oñdīf lege phi/ cali. Nā Lassiō. lib. de aīa d̄t. q̄ manus nostre pedesq; n̄ri ideo denario digitorz nūcro formā tur vt totius vite n̄re cursus z opatio sac̄a cele stis decalogi p̄tinerent. vt p̄ter legē dei aut cogi tare aliqd aut agere nō p̄sumeremus. Nec ille.

I Circa secūdū de obseruatōe debita querit Qualiter d̄z z tenet hō obseruare dī p̄cepta. i. in decalogo posita. R̄ndet fm̄ sc̄pturas z doct. q̄ tenet qnq; modis. Primo ad discendo Deut. vj. Erūt v̄ba hec q̄ ego p̄cipio tibi in corde tuo. z nō mouebunt ab oculis tuis. i. nunq; obliui/ scaris. Vñ fm̄ wilhel. in rōnali. q̄libet fidelis te net op̄erā dare vt sciat p̄cepta decalogi. Rō. q̄a cū sint necessaria ad salutē iō qui negligit ea scire piculo se expōit. Vñ dñs p̄cepit Mat. xxij Diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo. i. ex tota intelligētia conādo cōgscere dei volūtatē. Hinc Grego. di. xxxviij. q̄ ca. d̄t. Stultus in culpa sa/

piens erit in pena. Sc̄do subditos docendoz obseruari faciēdo. Deut. vj. Narrabisq; ea filijs tuis zc. Exemplū de Thobia q̄ filiū suū ab in/ fantia docuit timere deū. Unde tenet hō filios erudire ad salutē z corrigere peccantes. al̄s sūt cū illis damnabit. lxxvj. di. facientis (inqt) cul pam habet q̄ cū possit negligit emēdare. Ter/ tio ope implendo. Non enī sufficit scire nisi im/ pleani. Quarto de transgressione penitendo Matth. iij. Pniam agite zc. R̄ Quinto in obseruatia pseuerare intendēdo. Matth. xx/ iij. Qui pseuerauerit vsq; in finē hic salu? erit. Idcirco deus decalogū dedit descriptū in lapī dībz ad significā dū q̄ firmo. pposito sint in cor de scripta vt nulla debeat obliuio: nlla frangat tēptatio zc. Sed di. Eur de? tā dure vult age re cū hoīe vt si q̄draginta annis v̄l vltra fuauit hō p̄cepta z iā declinat a pseueratā ad vnicam transgressiōē: totū fuitū p̄stinū perdit. Quis regū crudeliū faceret vt p vno impudico aspe/ ctu mulieris seruū suū a multis annis fuitentē salario puaret z carceri p̄petuo māciparet. Er/ te nec soldanus faceret. Sed ad hec r̄ndet fm̄ sc̄m Vincentiū de valētia tali exemplo. Si rex tibi cōmitteret filiā custodiendā: quā a multis annis custodisti z iā ipsam p̄stiteres latrico. nōne mortē acerbā demereres? Itē si cōmitteret rex tibi p̄ciosissimas res i cista portare vsq; ad intra domū. z tu a maria distantia portasses z iā. ppe domū. p̄jceres furibz rapiendū zc. Sic in. pposito.

I Circa tertū de saluifica impletionis fructi ficatione Nota multos fructus ex sc̄ptura. Pri/ mo qz amicus dei talis efficit Job. xv. Sc̄do qz b̄ndictionē dei multiplicē psequit. Deut. xx/ viij. c. Si custodias oīa mandata cris b̄ndict? in ciuitate. in agro. ingrediens egre. zc. Ter/ tio qz celestē b̄titudinē p̄meret. Prouerb. xxix. Qui custodit legē beatus. Quarto qz deo ha bitaculū reddit. p̄z Job. xij. Si q̄s diligit me f̄monē meū ser. z ad eū veniemus z mansi. zc.

Quinto qz oratio eius exaudīt. Aug. de ope monach. Citius exaudīt vna oīo obediens q̄ decē milia p̄tinentis. Sexto qz flagella sibi ca uent Ec̄i. viij. Qui custodit p̄ceptū nō experiet q̄eq; mali. Septio qz p̄m̄is dītabit in celo. Pro exemplo notemus qd d̄t de? Ero. xv. q̄ p̄cepta fuañtibz nō inducet plagas egypti: sed nō obfuañtibz oēs inducet: vt d̄t Hiero. in glo. collat. Ero. xx. intelligēdo salte spūalr. Prima aut̄ plaga est aque in sanguinē p̄uersio. z hec si/ gnificat p̄tā gūla q̄ vocant sanguines in sc̄ptu ra. Sc̄da est ranarū plaga. significās horridus inferni cibū. Tertia est muscarū. i. demonū insul tus. Quarta ē vlceꝝ. i. corporaliū infirmitatū. Qui ta se insum. i. remorsus p̄scie q̄ ē v̄mis inferni. Sexta plaga grādo occidēs. i. iudicij snia. Seq̄ prima locustarū q̄ breuivolaru significat breuē

vita. Octava occasio pecorum significat brutales
mortē sine sacris. Nona tenebras. scilicet exteriorum et i
teriorum que sunt in inferno. Decima occasio promogenito
rum. id est mors eterna anime gehēna. O ergo peccatores pri
mescite de tot malis que sequuntur super vos nisi pe
nitentia egeritis. Rogemus ergo dominum iesum etc.

Seria quarta post dominicā de passione Sermo
quadragesimus primus de diligenti obedientia precepto
rum et malo inobedientie vel accidie in preceptis implendis.

Res mee vo

o cē meā audiūt et sequunt me et nō
pibūt in eternū Joh. x. et in euāge
lio bodierno. Verba sunt
saluatoris quibus insinuat signa propria per que cognos
ci possit homo que sit de numero salvandorum et non pibit
in eternū. Primum signum innocentie. id est dicit Oves
que sunt mansueta animalia et non nocentia ut dicit Al
chuinus. Secundum signum fidei christiane. ideo addit
mee. Nam Heb. ij. Sine fide impossibile est place
re deo. Tercium signum obedientie. id est dicit. Vocem meam
audiūt id est preceptis meis ex alio obediūt. Sic ex
ponit Alchuinus. Un. Deut. xxx. Elige ut viuas
et diligas dominum deum tuum atque obedias voci eius.
Nec ibi. quod potest poni per alio chemate. Ad id
Aug. super Ps. dicit. Sola obedientia tenet pal
mam celestem. sola inobedientia invenit penam. tu que veram
requies que post hanc vitam christiani permittit quibus etiam
hanc eam iter huius vite molestias suaves gustabis si
precepta implere dixeris. Nec ille. Sed quoniam plurimi
ex malicia vel negligentia accidie transgrediuntur.
propterea quoniam signum dat penitentie. id est addit christus
dicit. Et sequunt me. scilicet in cruce penam portanda. sicut
et christus crucem per nos perulit penam agendo per peccatis
nostros. O ergo homo si vis vitam eternam et non perire obfusa
hec signa. de quibus in euangelio. Itaque diligenti im
plicatione preceptorum contra hominum accidie tria myste
ria declaremus in hoc sermone.

Primum de amore inductionis.

Secundum dicitur piculose inobedientie.

Tercium dicitur dulcorose facilitatis.

¶ Circa primum de inductione amorosa ad obe
diendum divinis preceptis. et diligenter implendum no
tandum quod plures rationes inducunt ad id. Prima ratio
de mandatis. scilicet dei maiestas. Quam enim percipiens est
altioris maiestatis. tanto sibi per alios obedire debet
subditi. alio penam incurrit. sed deus est infinite maiestatis
super omnem dominatum ergo etc. Un. ero. xx. quoniam deus precepta
dedit promissit quiddam pambulum dicit. sic. Ego sum dominus
deus tuus non habebis deos alienos. et sic de aliis per
ceptis persequitur. quod dicitur in Lysa. Ego sum dominus tori. mun
di per generationes. deus per creationes. tu per specialē tui
electionis per ceteros populos ad mensuram ut obedias
mihi. scilicet tu christiane. et diligas me. quod redemi te de
fuiture dyaboli. proprio sanguine meo in cruce. per
te fuso tamquam israel de domo fuitur pharaonis. Et
id est propter ista omnes sollicite fuare mandata. Pro

inde Aug. li. ij. cōfess. et di. viij. c. Que contra dicit
Signale pactum legis est homines obtemperare regibus su is
quāto magis deo ad ea que iussit fuisse. Sic enim
in potestatibus societatis humane maior pars mis
norū ad obediendum proponitur: ita deus omnibus. hec ibi.
Et sic patet quod dei precepta nulli domino est obediens
dum. Secunda ratio de acceptorum et beneficiorum largitas
Nam a deo accepimus animam et corpus et omnia
bona que habemus. et singulis diebus et horis ab
eo conservamur vivimus et fouemur. Iam per grati
tudinem tenemur semper ei obedire. Un. Ber. Di
gnū et iustum est semper deo fuisse que non cessat nobis
beneficere. O iesu bone dignū plane est mori
te que tibi recusat vivere. Nec ille. Exemplum huius
cape in christi cruce. quod christus pendit per nos et mor
tuus est in cruce hūc modū figure. x. lra x. decem
significat. et sic decalogū suadū christianis insinuat

Tercia ratio de promissorum honorum promissionibus et com
minatarum penarum euadendi libertas. quod obfusa
meret per omnia temporalia et eterna. Inobedientia vero pe
nas tam temporales quam eternas. Ela. j. Si audieris me
dicit dominus bona terre comederis. quod si non audieris
gladius deuorabit vos. patet etiam in nouo testa
mento. O Sed quoniam. quare deus in nouo testa
mento promissit precepta fuantibus eternalia: sed in
veteri testamento promissit temporalia. Rūdet enim docet
quod primo per figuracionem: quod vetus testamentum
fuit figura noui. et sic per illa temporalia bona semper per ter
ram promissionis fluentem lac et mel deus voluit rui
di adhuc populo veteri figurare bona eternalia.
Iam apostolus dicit quod omnia in figura pretingebat illis. Se
cundo per verum dei amorē: quod lex noua est lex amoris.
Uterus autem amor est quod deum non propter temporalia
amemus sed propter seipsum. et sic propter deum bona celestia
gramus potius. Tercio per celestem remunerationem
quod iam in nouo testamento deus per christi passionem statuit
nobis meritis retribuit eterna et celestia. Non sic
autem in veteri testamento quoniam celo nondum aperto omnes de
scendere habebat ad lympum. ergo eis nondum promitte
bant celestia. ¶ Quarta ratio de obedientie
ipsius virtutis. Nam si quis sit in virtutes maxia
et per alios meritoria. Rūdet enim Tho. ij. q. c. iij.
quod virtutes theologice que deo finem faciunt animam in
herere sunt potiores virtutibus moralibus quibus aliquid
premitur ut deo inherere. Sed. j. Cor. xij. scribitur. sunt
autem tria hec. id est tres virtutes theologice: fides. spes
charitas. maior autem horum charitas. et sic ipsa est ex
cellētissima. et in virtutes morales maxia est obe
dientia. quod quanto maior premitur ut deo inherere: tan
to virtus illa est potior. sed in omnia que premitur infima
sunt bona exteriora que faciunt premitur pauperas. media
sunt bona corporalia que premitur castitas. Maximū
autem bonū est voluntas inquit per voluntatem homo omnibus
alijs vult. Et id est per se loquendo maior est obedientie
virtus que propter deum premitur propria voluntate quam alie vir
tutes morales. Proinde. j. Regū. xv. Samuel
ait. Melior est obedientia quam victima. O ergo homo di
lige diligenter obedire ut merearis premia vite.

Feria. v. post dominicā de passione

D Circa scdm de inobediētie piculositate nota. q. piculosisimū viciū inobediētie pbat. Primo q. scriptura ipsam guissime pdenat tāq. idolatrie viciū et infidelitatis. j. Regū. xv. Quasi ariolandi pccm est repugnare. et q. scilicet idolatrie ē nolle acquiescere. s. dei pceptis. Prophea Bre. viij. q. j. c. sciēdū. dr. Sola ē obediētia q. fidei meritiū possidet. sine q. quisq. infidelis esse pūinat et si fidē tenere videat. Jbi glo. dr. q. inobediētia heresi eq. parat. Scdo q. in inobediētia facta bōa q. cūq. deus nō acceptat et si q. s. martyriū sustineret. Rō. q. vera charitas consistit in obediētia pceptor. Sine charitate aut si q. s. tradiderit corpus suū ita ut ardeat nō pdest. j. Cor. xij. Un inobediētis martyriū nō placet deo. Si aut exēplū ponamus ex ciuilibz legibz. vbi habet q. q. nō obedit mādato pncipis etiam si id qd facit sit vtile et licitū ac glōsum. puta q. vincti hostes: tū dz mori. ff. de re militari. l. deserro rē. Proinde narrat Valerius li. ij. c. iij. et Aug. li. de ciu. di. q. Posthumus hns filiū noie Anthoniū fortē et armis doctissimū. q. p. mandatu pns sua sponte egressus a custodia castrorū cū hostibz rōmā bellātibz p. ligen. illos deuicit et magnā victoriā reportauit. Sed pnceps ipse scz p. eius eū dē decapitari iussit. p. inobediētiā ne c. exēplo pceptū p. teneret. Sic q. nō obediēt dei pcepto etiam si bonū faciat deo displicet.

Tertio q. ardore gehēne sola inobediētia cruciat. Un Bern. Nihil ardet in inferno nisi p. voluntas. tolle. p. voluntatē et nō erit infernus. Nec ille. Sed p. voluntas est q. nō p. format dei voluntati obediendo fm doct. Quarto q. maledictionē sibi multiplicat iuxta illud. Ps. Maledicti q. declinant a mādatis tuis rē. Jte Deut. xxvij. Si nō audieris vocē dñi ut facias oia mādata. veniet sup te oēs maledictiones iste maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro maledicti horreū tuū. maledicte reliq. tue. maledictus fructus ventris tui. et fructus terre tue armenta boū et ouīū tuaz. maledictus ingrediens et egrediens. Nec et p. l. ibi.

R Circa tertiu de facilitatiōe dulci querit. q. liter pōt hō facere ut sibi sit facile et dulce pcepta oia obfuare. Ad qd rñdet q. p. p. p. p. sūt q. b. id valet efficere. Primū est amoris xpi accensio eius passionē recogitādo. Un Greg. Si passio xpi ad mēoriā reuocet nil tā durū qd nō equo aio toleret. Scdm est b. cūditinis spes et expectatio de remunerādo. Si em fuus libentē obedit regi p. dādo vno castro: qnto magis dō obediendū est libentē p. dādo celesti regno p. tuo. Nā fm Hiero. picula maris vel itineris et laboris spes lucri cōpensat. Exēplū de Abrahā legē Ben. xxiij. c. q. deus valde difficile sibi pcepit ut p. baret eius obediētiā vīz q. imolaret filiū. p. iū. Jte vni genitū. Jte Isaac miraculose pceptū in senectute. et quē diligebat summe

Jte ut occideret illū gladio. Jte ut etiā holocaustū faceret ex illo. i. totū cremaret ad honore dei ita q. de filio suo nō remaneret nisi cineres qui statim p. flatu venti scz dispergeret. et tū fm 2y. Abrahā pstantē obediuit. siliter et Isaac p. obediuit ut ligaret et occideret ad ipsius dei pceptū cū posset resistere tāq. iuuenis fortis annoz triginta seni p. i. Sed q. rñdent doctores. q. p. spem resurrectionis future et remunerationis faciente a deo p. xpm cuius passionē pfigurauit.

Tertiu est p. s. uetudinis inductio se frequē castigādo exēplo apli. j. Cor. ix. Castigo corp. meū et in fuiturē redigo. s. obediētie. Quartū est dānatiōis tremefactio de eternali cruciādo. Nā Eccl. vij. Qui timet nihil negligit rē. Exēplū habemus de vxore Loti: q. p. inobediētiā versa est in salis statuā dānata. Jte de saul rege quē deus p. uauit regno et diabolo vexare p. misit. p. inobediētiā rē. Rogem? q. xpm rē.

Feria quinta post dñicam de passiōe Sermo. xlij. de pceptis p. libz datis et q. remurmurāt accidiosi.

Fides tua te sal

f uā fecit: vade in pace. Luc. vij. et i. cūa gelio hodierno. Verba sūt xpi ad magdalenā. fm scripturas nō ois fides saluat hominē: sed sola fides formata charitate: obfuando scz in fide dei pcepta. Un dr. Deut. xj. Erit nri misericors de? si custodierimus et fecerim? oia pcepta eius. Hoc pōt poni p. alio themate. Proinde postq. xps dixit. Fides te saluam fecit addidit. Vade in pace. Par em vera est cū dei voluntate p. cordare in pceptis fm Lyrillū. Un restant adhuc de pceptis dei tria mysteria declarāda p. tra accidiosos remunerantes.

Primū de plurali variatione.

Secundū de modali eruditione.

Tertiu de exemplari reuelatione.

S Circa p. mū de p. l. itate pceptor mlti sūt p. sertim accidiosi q. sepius murmurant: et dei pcepta. Et dicere solent q. de? dedit p. l. ita pcepta hoibz. Nā cū p. uiderit de? q. mlti hoies nō fuabūt sua pcepta. melius (inquiūt) fuisset nō pcepisse: ne erinde laqueū peccandi bñent. et p. se quentē inciderent in piculū dānatiōis. Sed ad hec rñdet fm Bonauē. sup. ij. di. xvij. circa lras c. si. Et Alexan. in. iij. p. q. xxv. recolligendo. q. ex pceptis a deo impositis nulla facta est hōi iniuria. imo facta est magna utilitas meritoz et p. miorz ampliorz et obediētia illoz. Q. aut p. tra rñt alicui euenit ex inobediētia: s. est ex culpa sua: et nō est ex dei pceptis. Nam talis ex inobediētia sua p. uertit sibi bonū in malū. sicut impii et p. cōtibz oia bona p. uertūt in malū. p. ter impioz illoz maliciā et culpā adeo q. ipse peccator sibi met p. uertit in malū. Nam teste Ps.

Qui diligit iniquitatem odit animam suam. Denique propter istius evensum passionem non debuit deus dimittere dare mandata. Tunc quod est deus providit maius bonum eliciendum scilicet iusticie manifestationem in damnatione reproborum: ut dicit Augustinus in enchi. Tunc quod ordo universi et decor iusticie non debet intermitteri propter incommodum alicuius specialis creature. Sic nec pervenit ut rex dimitteret iustas leges pro bono totius regni proinde cum sancti alique malefactores exinde puniendos per transgressionem. **T**ercio quod decebat deum ut precer precepta per prophetam. Primum ut apostolus obediencie maius meritum acquirit. Si enim nullum foret preceptum nec esset obediencia nec meritum obediencie. Secundo ut divina voluntate homo erudiat in deo debet esse subiectus. Nam ex quo homines prius sunt ad errorem in intellectu quam in affectu. et hoc ex corruptione nature vel fomite vel ex mala consuetudine. Tunc necesse erat ut daretur lex preceptorum plurimorum que erudiret et nosceret hominem quia mala cavere deberet tamquam dei precepto prohibita et quia bona facere deberet tamquam in dicta. et ad hec moveretur affectus hominis amore per multitudine divine vel a prohibitis retraheret timore comminationis. Et hac ratione ponit Alex. ubi supra Tertio ut differentia inter obedientem et prenentem demonstraretur. Si iusticia illos promittens et istos puniens manifestaretur. Quarto ut iurisdiccionis divine super hominem ostenderetur. in eo quod deus precepit homini ostendit se iurisdiccionem et imperium habere super hominem in vita et post mortem. Nec omnia ex Bonaventura. Unde propter rationes dictas deus in veteri lege dedecrat ferecra precepta legalia: ut patet per Augustinum ad Iuanuarii iuxta rabbi moysen. Exemplum cape o homo quod dicitur tibi habere suum et nullam iurisdiccionis exerceat per eum vel in eo nec in aliquo tibi obediret. Sic in proposito.

A circa secundum de modo eruditionis notandum. quod deus in preceptis decalogi instruit et erudit nos pluribus modis ad salutem. Primo si consideramus quod in scriptis dei digito sunt tradita. Dei digito est spiritus sanctus: qui fecit celum et terram et qui scribet electos suos in libro vite: ipse scripsit precepta decalogi. Deus. it. Dedit mihi in quo moyses duas tabulas lapideas dominus scriptas digito dei. Sed quod est. utriusque ad significandum et instruendum nos quod quicquid vult ascribi in libro vite debet habere deus precepta existendo in gratia spiritus sancti. hoc est sine omni peccato mortali. Sine enim gratia non sufficit ad salutem decalogi obsequia secundum genus operis. Nam dicitur. Timor. finis precepti est charitas de corde puro et conscientia bona. Et hec probat Bonaventura. super. ij. di. xx. vij. exemplum dei iudeis. Secundo si consideramus ubi sunt descripta. Et nota quod descripta sunt in duabus tabulis Deus. scilicet. Nam secundum Augustinum. que in hoc consisteret sequuntur doc. catholici. in prima tabula scripta sunt tria prima precepta que ordinant ad deum. In secunda septem precepta que hominibus ordinant ad proximum. Sed quod hec. nisi ad docendum quod due sunt preceptorum omnium radices scilicet charitas dei et proximi. Et quod deus habi-

tat in celo: sed primus in hoc mundo. Idcirco per hec instruimur quod qui non observat precepta prime tabule non meretur habitare in celo ubi deus est et qui non observat mandata secunde tabule non est dignus habitare in terra vel in mundo isto ubi primus est nec in celo quod dei preceptum facit quod precepit proximum diligere. et persequens relinquit quod habitat in inferno ubi est locus diaboli per peccatum. **T**ercio si consideramus quod sunt scripta et data. et scriptura debet quod bina vice. Nam primo data sunt in duabus tabulis lapideis que propter peccatum idolatrie filiorum israel per moysen descendentes de ipso monte ubi fuerat cum deo ad radices montis precipiendo sunt fracte. et tandem ad instar illarum alie facte sunt due per moysen dolare iterum digito dei descripte Exod. xxxij. Sed quod hec. dicitur docet. quod prime tabule significat statum humane innocentie. secunde autem statum peccati. Sic quod per hec docemur quod si contingat tabulas. scilicet statum innocentie frangi per peccata mortalia debent precepta per penam veram reparari ut homo possit salvari. Est enim iuris consuetudo quod infra vetustate consuetudinis vel aliter lacerata per manus notarii renouantur exemplata eadem auctoritate cum originalibus: ita spiritus sanctus aliter est in proposito. Unde Augustinus. Penitentia reparat innocentiam amissam et reducat in gradum pristinum. Quarto si consideramus quod obligat et sunt ordinata ad vitandum universa peccata. Nam magister. lib. di. xl. in fine dicit sic. Audistis decem chorodas psalterij utriusque servi impositas que charitate tangenda sunt ut vitioz fere occidant. hec ibi. Super quod Thoma. in septimo e. dicit sic. Per decem chorodas psalterij decem precepta intelliguntur. Sic enim david sono cythare et psalterij spiritum malum a saul fugabat et visum et leonem interfecit. Regum. xvij. Ita christus decem preceptis feras omnium mortalium peccatorum in nobis occidit. Nec ex Thoma. per Pro quod notandum est secundum Berson. cancellarium parisiensem in copen. tractatus de decem preceptis. quod in decalogo in quo sit effectus et virtus omnis peccati mortalis prohibito. Prohibet enim ibi septem capitalia peccata. Et de clarat. Nam superbia prohibet primo precepto. quod superbia preterit deum qui precipit coli in primo precepto humiliter obediencia et adoratio. Avaricia prohibet septimo precepto. scilicet. Non furtum facies. Et decimo. scilicet. Non concupisces rem proximi. Luxuria sexto precepto. scilicet. Non mechaaberis. Ira quinto. scilicet. Non occides. ubi prohibet omne nocumendum in persona. Gula tertio. scilicet. de sanctificatione festo qui precipit ut homo quiescat in ultimo fine. scilicet in deo. nec auertat ab illo per delectationes carnis vel mundi: sed auertat per gulam. Invidia qui libens primo detrahunt et falsum testimonium prohibet. phibet octavo. scilicet. Non loquaris falsum testimonium. Accidia in divinis tertio scilicet Sabbata sanctifices. In his autem que sunt ad proximum quarto. scilicet. Honora patrem et matrem etc. Preterea idem cancellarius ibidem debet quod non solum omne capitale peccatum: sed etiam omne aliud mortale prohibet in primo precepto et secundo. quod precipit quod deus super omnia diligat corde totum. ore et opere mortale autem preterit charitati. quod est

Feria. VI. post dominicā de passione

set. phibitū oē tale. O homo disce hoc.

Z Circa terciū de exēplari reuelatōe sufficiat p ppli edificatiōe exēplū qd legi in li. de pa. dīso. viēz qz qdā scātis paf noie Arseni? cū oraf set deū vt sibi reuelaret hoīm mūdanoz statū. ecce rapē? spū vidit qndā hoiez nudū toto cor. pe. s. tūmō habebat i capite mitrā aureā. z ille nō est pmissus i celū itare ad psectū dei. s. dā nat? ē. Angel? autē dixit arsenio. Iste significat xpianos q fidē habēt tū tanqz mitrā aureā sed nudi ab opibz q debuerunt ex pcepto facere nō sunt digni deo. Itē aliū vidit nudū tūmō cyro thecas aureas habētē. angel? dixit hūc largas elemosynas fecisse. s. qz pcepta nō suauit dāna tus ē. Itē terciū vidit nudū tū i calciamentis. et hūc dixit pegrinatiōes fecisse. s. pcepta nō suauit. g. zē. Itē qrtū vidit nudū s. cingulū tū au rēū bñe i signū castitat. Itē qntū vidit nudū s. sceptrū aureū tenere manibz. z dixit hūc regnā se z viduas defendisse s. sine pceptoz obseruā tia. Un oibz talibz exclusis d celo z dānat; vlti mo vidit optime vestitū z illū itare celū z coro nari p obediētia. O g hō cogita qz xps dñs vt tibi faceret coronā decērosis vernātibz decoratā p decē pceptoz iplētōe dñs ipe p te sanguinē sacru fudit. Prio in circūciōe. Scdo i sangui neo sudore. Tercio i flagellatiōe. Quarto in co ronatiōe spine. Quinto in manu dextra. Sexto in sinistra. Septimo i pede dextro. Octauo in sinistro. Nono in latere. Et tūc suml deimo i cor de vt dicit Bern. O xpiane obfua decalogū amore xpi passi vt merear coronā ppetuā. Ro gemus ergo dñm christum zē.

Feria sexta post dñicā de passiōe Sermo qz dragestimulsteri? d supsticiōibus quas causat accidia frigesceñ. a fide vera.

Esus moritu

i rus erat p gēte vt filios dei q erāt dispsti cōgregaret i vnū Job. xj. z i euāgelio hodierno. Ecce charissi mi euāgelista xpisse dicit qz dñs iesus idcirco erat moritur? p hoibz vt filios dei. i. electos ad vitā q erāt pdestinati (vt exponit Aug. Qui in qz dispsti erāt p diuersos rit? z sectas supsticio sas gētiliū) pgregaret i vnū. i. in vnā fidē verā ecclie. Sed qre h. nisi vt ver? de? vn? ha fide ab oibz agnosceret z coleret. sic pcepit de? Ero. xx. Ego suz dñs de? tu? nō habebis dōs alienos qd pōt eē aliō thema fmoīs. S. qm dyabol? mltos beu decipit etiā xpianos q sūt filij dei p adoptionē vt diuersas supsticiōes err oz sectas. pferit accidiosos frigescentes ab amore veri dei z ei? cultu. Nā z xpm dñm tēptādo d h dyabo lus dixit Mat. iij. Dia s. regna mūdi tibi do si cadēs adoraueris me. S. z xpus dñs rñdit. Scriptū est Deut. vj. Dñm dei tuū adorabis

z illi soli fūies. s. cultu latrē. qd etiā pōt esse the ma. A fortiori g dyabolus tēptat de h xpianos qm vt. xxvj. q. v. c. nec mīz. Aug? d. Ad h dia bolus sp nūit vt adoret qli de? z hoc ex odio z supbia z deū. Proinde z oēs supsticiosos vt cō fringant errores illoz z verus dei cultus am plectat a xpicolis tria mysteria dedarabim? b fmo de pcepto pmo decalogi psequēdo.

Primū de execrabili offensione.

Secm de mortali criminatiōe.

Tertiū de modali diuersificatione.

A Circa primū de execratione pcti cuiuslibet supsticiōis nota ad id ples rōnes qre supsticio nes oīs sint execrande. Prima rō d. pcepto rie phibitōis. Nā de? pmo oīm pceptoz phibu it. ad significandū ei? grauitatē pcti. qz in hmōi attribuit creature qd debet creatori. vel pactuz fit cū demone expsse vel tacite. vt d. Aug? ij. de doctrina xpiana. Pro declaratione notā dū. q de? bñdici? posuit tria pcepta obligātia hoiez q ad ipm dei. Primo fm Aureoliū. Idcirco vt credamus trinitatē psonaz in deo. s. patrē filiū z spm scm. Un pmo pceptū posuit de diuini tate q pnet ad patrē oīm dñm dicēs. Ego suz dñs deus s. z verus z vn? Nō habebis deos alienos. Scdm posuit de veritate iuramētī in noie dei. z veritas attribuit filio: q ait. Ego suz via veritas zē. Jo qz scdm pceptū posuit sic. Nō assumes nomē dei tui inuani: b ē fm qd Nu go li. de sacris d. Deū tuū in natura assumptra crede reuerendū in veritate lo quele. Ideo notā ter d. assumes. z deū tuū zē. Tertiū pceptū po suit de spū scō in q habemus sanctificari: reco gnoscedo bñficia bonitat; diuine dicēs. Sab bata sanctifices. Scdo iō posuit de? tria pcepta de se vt eū colamus triplici tute. s. vera fide: ve ra spe. vera charitate. nec auertamur ab eo cor/ de idola credēdo. nec ore p nomē suū mentiēdo nec ope tpe deputato cultū debitū nō exhibēdo ppterea dedit talia pcepta vt prz p Lancellariū parisiē. in cōpē. tract. de pceptis. Tercio iō po/ suit hec tria fm Tho. j. pte. ij. q. c. Ut sciamus q deo tribz obligamur. sicut qlibet etiā subditus tenet pncipi hec tria. Primo fidelitatē ne hono rē pncipi debitū alteri deferamus. Ideo pcepit deus ne adoremus deos alienos zē. Scdo res nemur reuerentiā ne iniuriā pncipi irrogemus. Jo secūdo pncipit nō piurare in noie di. Tercio tenemur obsequiū debitū. Jo diē tertio. Sab bata sanctifices. Ad ppositū. supsticiosi z dñi z hec oia gūissime peccāt fidē pactū z cultū dia bolo dando ipm reuerendo z spando z ei fūies do. g. zē. B Secūda rō d. artis diabolice z inuentiōis. Nā Aug? de vita xpi. z. xxvj. q. ij. c. illud. diē. Oīs artes hmōi vel nugarone vel noxie supstitionis ex quadam pestifera societate hominum z demonū quasi pacta infidelis z d olose amicitie pstituta penit? sūt repudiāde z

fugiede a xpianis. becille. Itē ibidē. q. vii. c. Nō
obserueris. idē Aug. d. q. qui supstitiones ob
seruat. et q. talibz credūt vel eos pfulūt et interro
gāt. oēs tales fidē xpianā negāt et baptisimū. et
pagani ac apostate ac dei inimici ad dānatiōez
etnā vadūt nisi pñiaz agāt. Pro exēplo pono q
stione. Un est q. femine in maiori multitudine
regiunt supstitione q. viri. Et nō dē f. in Alex. de
Ales. ij. p. sūme. q. liij. et alios. q. sicut in paradiso
aggressus est diabolus pmo mulierē: vtpote q
minus habebat de rōnis discretōe et suā doctri
nā p mulierē trāsfluidit in viz: ita et mō mlieribz
magis miset diabolus colloqā deceptōia sue ar
tis. Tū q. mlieres pñiores sūt ad credēdū dia
bolo. sic et cūa credidit. et sic seducta fuit a dia
bolo. Adā aut nō credidit licz. p. mulieris cōs
placentiā trāgressus sit: vt dē magister in. ij. di.
xiiij. allegando Aug. Tū deniqz q. mlieres mi
nus pnt secreta celare. Jō talē artē malā magis
vult diabolus suggerere mulieribz vtp eas p
dat ples cōpares feminas edocendo. et sic ples
qnter ad viros disseminādo. Tertia rō diui
ne detestatiōis. ps. xxx. Dñe deus vītatis odisti
oēs obfūates vanitates. Rō. q. vsurpāt ppiū
dei. Nā scire ptingētia futura solius dei ē. ppiū
sicut scptura. Esa. c. xij. d. sūt sanare infirmos
sine medicinis et remedijs naturalibz solius dei
ppiū est: s. diuini p auguria et diabolica pacta
volūt scire futura et occulta. et p incātiōes vo
lūt supstitioni sanare. q. vsurpant id qd est dei p
piū. **E** Exemplū legist. iij. Regū. j. q. rex
Ochosis misit ad pfulendū deū acharon vtz
posse viuere de infirmitate sua. et nūcjs occur
rēt. Delias ppha dixit. Nūqd nō erat deus in
isrl vteatis ad pfulendū beelzebub deū acha
ron. quāobz bec dē dñs. De lectulo sup quem
ascendisti nō descendes: sed morte morieris et.
Sicerit siliū alijs. Quarta rō dē horrende
punitiōis. Nā lege dīna pāpī pncipibz Exod.
xxij. Maleficos nō patiarz viuere sup terrā. Et
Deut. xij. sūt pāpī. Itē pfulentes illos dicit
dñs Leuit. xix. Anima q. dediauerit ad magos
et ariolos iterficiā eā de medio ppli mei. et Deut.
xviij. Non sit in vobis q. cōsulat dīnos. pterea
oēs tales in futuro punient morte eterna. Deni
q. lege canonica diuinus et malefici si sunt no
toz eucharistia negat. de p. di. ij. c. p dilectōe.
Insup si clerici sunt: deponēdi sunt et oīa bñfi
cia amittūt: et in monasterio retrudēdi sunt.
Si vō laici. exēcandī. xviij. q. v. nō oportet. cū
duobz se. pterea tales et etiā ad ipsos recur
rentes sūt infames. vij. q. j. infames. Nec admitt
ti debent ad testimoniu v. accusatiōē. ij. q. viij
c. d. q. s. Et oēs fautores et receptatores talū ac
seccatores sunt in eternū dānabiles. xviij. q. vij.
Nō obserueris. Insup lege civilica sūt pcremā
di igne et corz bona pscanda. **E** de maleficijs et
mathematicis. l. nemo. et l. culpa. Ubi etiā dē q.

culpa filis est etā pibita discere q. docere. Unō
tenent nedū desistere ab hñōis: etā liberos cōs
burere: aliter absolui nō pnt: vt dē in Angelica.
O diabolicū pām et. **O** Ultima rō dē stul
te obseruatiōis et supuacue credulitat: q. verā
efficaciā nō hñt quecūq. supstitiones et incantati
ōes: s. tñmō p tales deceptiōes pdūt diabolū
aias hoīm. Un. xviij. q. viij. c. admoneāt. Aug.
dē expse. Admoneant fideles sacerdotes ppos
suos vt nouerint magicas artes incantatiōesqz
q. buslibet infirmitatibz hoīm nil remediū pos
se pferre. nō aialibz languētibz claudicatibusue
vel etiā moribundis quicūq. mederi: sed bec esse
laqueos et insidias antiq. hostis q. boiem de
cipere nitit. becibi. Un aut ptingit qñq. effectū
sortiri dicemus in seqntibz. Exemplū legist in le
genda sancti Sebastiani q. Eromacius pfect
de infirmitate nunq. potuit sanari idola plus
q. ducenta adorando. Sed cū beatus Seba
stianus pmississet sibi sanitatē: si tñ cōfringeret
idola pmissit oīa pfringi pter vnū qd occulte
reseruauit. Lūqz nec adhuc sanaret sic. tandē et
illo pfracto sanatus est a deo. Itē legist etiā de
sancto Bern. q. cū in puericia graui dolore ca
pitis vexaret. adducta est q. incantatrix. s. Ber
mor exdamañ. repulit eā. et pterea p dñm pti
nuo ab oīi dolore est liberatus. Hūc f. monez
feci. plixiorē ad pdicandū in festo occurrenti.
E Circa scdm pncipale scz de mortali crimia
tione qñt. Primo. vtz sortilegia et supstitionū
oīm obseruatiā sint semp pām mortalia: an in
casu aliq. sint venialia. Rñdēt f. in Hen. de bzu
maria in pceptorio. aliosqz doctheologos cōs
ter q. generalr loqndo pnt etia fieri triplr. Pri
mo sic q. p talia credit q. realiter assequi qd in
tendit: puta furti reuelatiōē vel alicuius amo
re vel futuri ptingentis p cognitionē et sic ē mor
tale. Scdo sic q. licz nō credat tñ vult experiri.
vtrū aliqd efficacie sit in tali actu vel nō. Et hoc
etiā est mortale sed minus pmo dicto. q. talis ē
dubius in fide. Dubius aut in fide est infidelis
f. in Aug. Tercio sic. q. talia quis facit ex leuita
te animi v. l. intentiōe simplici purādo fore h. lic
tū: cū ibi nō appareat manifesta inuocatio demo
nū vel pactio v. l. alicuius creature adoratio nec
credit nec experiri vult in talibz. et sic veniale pec
catū est. nisi audisset fore illicitū a pdicatoribz
vel aliū de f. in Antho. **F** Scdo qñt de diui
na pmissione. Cur de pmissis effectum sortiri
maleficioz in aliqbz hoīm. q. vt Aug. xviij. q.
v. nec mirū. dē. Magice artes nil pnt efficere ni
si aut iusto iudicio aut pmissiōe di. Rñdēt f. in
doc. q. Primo ppter pctōz punitiōē vel pur
gatiōem. Unde in coll. pa. Cassianus dē q. bo
ni hoies q. sūt in charitate nō pnt ledi in aia nec
cogi in pctm p demones et maleficos. s. tñmō
do in rebz corpe vel fama qñt pmissi a deo ad
corz meritū et pbatōz. vt p. in Job. S. in ma

Sabbato post dominicā de passione

lis hñe pñtez maiorē pñ pñtā sua. Scdo pñter
animi implicationē. Nam fm Tho. ij. q. xcv.
Ex casu accidit pñs qd hñ effectū supsticiōis ex/
piat. S; postmo dñ cū incipiūt animū hoies i/
bmōi implicare: mltā sic eueniūt deceptiōe de/
monū vt plus attrahant ad obseruandū z cre/
dendū talia erronea: vt Aug. de doc. xpiana dñ.
Tertio pñt fidei pbationē. Deut. xij. expñsse ha/
beť qd rēprāt deus hoies p talia. s. vt appareat si
firmi sunt in fide z vere diligūt deū nō credēdo
errorib; z sic pbet fore electi. Nā ex pfidia hois
fit vt effectū sortiant incantatiōes. s; in fide pse/
uerantib; nil pñt efficere. Exēplū legīt in spec.
cre. di. x. ex. xvj. q. mlier qdā pñō dato cuidāz
fortilego emit 3 dolorē oculoꝝ suoz cartā scri/
ptā p illū sic demō euellat oculos tuos z sterco/
rib; impleat loca coꝝ. Mira res: mulier pfidie
credens sanata est. Postq; aut audisset pñcan/
tē qd nil valeret bmōi carte. illa restitit 3 bis il/
liul. Tūc pñicator accepit cartā illā z displicās
eā: vulgare sibi exposuit scripta in ea. Mor/
illa stupens pñiam egit. z decetero talib; nō cre/
dens meliorē sanitatē obtrinit. Simile accidit
febricitanti cuidā zc. **S** Tertio qñt de res/
mediatiōe. Qualia remedia valēt ad tollēda ma/
leficia. Nā pñs pñgati sūt maleficiat qñq; vt
teneant odia in se. vel vt nō possint pñgale de/
bitū sibi reddere. vñ vt mlieres aut vacce pñent/
lacte. Et bmōi pñt facere demōes si a deo pñit/
rant. vt dñ Jsid. viij. li. et bñmo. c. ix. Ad hec mñdē
fm Aureo. in. iij. di. xxxij. z in angelica qd mas/
leficiū nō licet tolli p aliū maleficiū. vt determi/
nauit etiā articulus parisiē. qd sic tolli nō pñt
sine pñō infidelitatis. S; tñ si qd esset actu di/
spōsitus ad faciendū maleficiū: pñt aliquis vt/
eo ad bonū suū: qñis indispōsitū vel nolentēz
nō liceat ad id inducere. Et pñt latius in angeli/
ca. Proinde maleficia tollere modis nō supsti/
tiosis nō est pñm. Primo nāq; pñt maleficiū
licite destrui p licitū exorcismū z adiuratiōes di/
uinās p sacra euāgelia z bmōi. Scdo p pñōz
pñfessionē z sacroꝝ dignā susceptionē. Tertio p
elemosynaz z bonoz oꝝez. p pñtis satisfactiōez
Quarto p scōꝝ z religiosoz oñōē z interces/
sionē. z sic pñt. Sed di. Nōne excusant malefi/
ciat di. se nō posse pñtinere a tali muliere. vel nō
posse diligere pñgē. z bmōi. Rñdē qd nō excu/
sant a pñō: tñ qd volūtas hois nō pñt cogi. Jac.
iij. Resistite diabolo z fugiet a vob. tñ qd pñt p/
dicta remedia facere z deus pñto est subuenire.
H Circa tertū notandū qd diuersi sunt mo/
di z spēs supsticiōis de qbz requirit pñfessio. viz/
de fm lras dictiōis: diuinatio. Primo em̄ sic
demonē inuocando. vt inqñrendo thesaur; late/
tem: z qñq; mō pñrādo. Scdo incantando
siue hoies vel serpentes z aialia zc. Tertio vi/
siones somniādo. Pro qd nota. qd somnia fiunt
plūb; ex causis vt tractat doc. z in Angel. z in An

thoñ. Primo aliqñ fñit a deo vel a scis angel.
Et tñc licet credere z futura ex b pñdicere: si certūz
est fore ex dei vñ scñ angeli reuelatiōe. Scdo fñit
ex causis naturalib; intrinsecis vel extrinsecis.
b est: ex aeris vel celestis influētie dispositiōe q
sunt extrinseci. Et sic de intrinsecis pñosticant
medici sine pñō. puta qd somniū volandi signi/
ficat abūdantiā sanguis. narādi abūdantiā fle/
gme. z sic de alijs. Item de extrinsecis. vt dñ est
influētia pluuię somnijs pñider. Nāz bruta su/
dando pñcognoscūt bmōi. Tertio fñit ex pñcedē/
ti cogitatiōe vñ ex casu somniādo pñtinentia ad
fortunā: vt inuenire thesaurū. vel qd occidat ab/
aliq. z bmōi. supsticiosum ē obfuarē. qd vt plū/
mū imiscet se diabolus. Et qd difficile est intelli/
gere vñ pñueniāt somnia: An ex deo vel angelo
vñ diabolo vñ ex casu. ideo temerariū est ea ob/
seruare credendo z pñhibet scriptura Deut. xviij.
3 Quarto fit inuultuādo b ē infancē fascina/
do. Nā fm Auicē. menstruate mulieris oculus
inficit aerē. sic z speculū nouū pñrabit ipuritatē
ex talis mlieris aspectu. z sic infans tenellus ae/
rē inspirat. inficit z ledit. Silr vetula vebemēs
ter ad maliciā cōmota aspectu venenoso inficit
puerū: demōe coopante fm doc. Lōtra b signū
crucis cū oñone dñica z aue maria septies dice/
re expñt est valere. Quinto nigromantiā exers/
cēdo z bmōi ad pñoscendū futura. Sexto au/
guriando. b est: ex voce auiū vel volatu aut cur/
su aialitū vel vlulatu canū. aut occurſu religio/
soꝝ infortunū credēdo vñ omen ex 3 bis hñas/
nis zc. Septimo cartas vel caracteres vel bre/
uia suspendendo. Octauo inspiciēdo: siue cō/
stellatiōes p bona hora fortune: siue fata nati/
uitatis siue inspiciendo figuras q apparent in
palmo manus. hec dñ cyromātia. Si aut in aq
fusa cera vñ plūbo: dñ ydromātia. Si in lapide
vel terra: geomātia. Si in igne: piromātia. si
in aere: aereomātia. si in ossib; aialitū vel viscer/
rib; vt Ligani faciūt in capitis serpentis ossē: au/
spiciū dñ. Nec ex Antho. Ultimo vt pla sil di/
camus: obseruādo qñq; supsticiosa vñ sortile/
gia. vt inqñredo res pditas. vel obseruādo dies
egyptiacos z qñq; silia. Exēplū finale in legē/
da de scñ Justina virgine q signo crucis viciat
oñs artes demonū. Rogen? xpm zc.

Sabbato post dñicā de passione Ser. xliij
de homicidio ad qd pñeq solet despacio filia ac/
cidit.

Digitauerūt pñi

c apes sacerdotū vt z lazari interfice/
rent. s. cū iesu. Job. xij. z in euāgelio
hos. Mira iudeoz crudelitās z malignitas in
b apparet fm 2y. qd voluerūt nō solū iesum dei
filiū occidere s; z Lazari quē de? viuificauerāt
Per qd designant pleriq; hoies crudelissimi q

occidunt. primū sine misericordia. qñq; etiā simul cū filio vel vxore vel aliq; de familia illi. Ad qđ seq̃ solet dei iudicio desperatio z impenitētia q̃ sunt pessima pctā z filie accidit. z sic p̃seq̃nt sequit̃ et̃ na dñatio. Sicut factū est de iudeoz p̃ncipibz de q̃bz h̃ euāgelii loquit̃. Proinde de horredo homicidij pctō qđ de^o exp̃sse p̃hibuit Exo. x. in decalogo. z Mat. v. Nō occides. Qui aut̃ occiderit re^o erit iudicio. qđ pōt esse aliud thema. de claremiis tria deestatiois.

Primū dicit deestatiois.

Secundū dicit de modificatiois.

Tercium dicit de punitionis

R Circa p̃mū de deestatione et euitatiōe Nota plures rōnes fm̃ scripturas et doc. Prima rō. qz horrendū fore homicidiū natura indicat. Nā ius nature dicitur: Qđ tibi nō vis fieri; alteri ne facias. vt xps test̃ est Lu. vi. z in decretis dñi. ca. i. Sed tu z ois hō naturaliter mortē fugis. q̃ alteri nō inferas. Pro siq̃ mirabili h̃ exp̃ientia et natura testat̃ q̃ qñ qđ p̃dutorie vel occulte interficit hōiem: ad homicidē hui^o p̃sentia de iā oc̃iso corpe solet sanguis effluere. sic dicit fore exp̃sum Pet^o paduan^o sup. pbleu. p. vii. pbleu. vii. Idē dicit Galien^o. vi. medicinaliū. et allegat cōmestor i sūma vi. Certe h̃ est signū mirabile magis horrois naturalis in hōie: cū nō videam^o tale p̃tingere in leone occidēte vīsum vlt̃ leonē aliterū: nec in eq̃ nec in ceteris aialibz. Sed vñ hoc cōmestor plures rōnes ponit: inter q̃s vnā narrat p̃cipuā q̃ fortassis aliq̃ gutte sanguis remāserūt in occisore puta in gladio vel in veste q̃ naturalis p̃formitate similē sibi sanguinē attrahit z educit. maxie pcurāte diabolo vt sinistra fidem hōibz ingerat. vel vt talī signo vīso occidat̃ occisoz in pctis sine p̃tritione et cōfessioe ab illis q̃ q̃runt vltionē talis sanguis. Sed verisimili^o in q̃ videt̃ q̃ ad deestationē homicidij de^o velit h̃ p̃mittere i occisus. Nā cōiter h̃ nō fit nisi cū qđ p̃dutorie z occulte interficit. Nec cōmestor. Proinde Nota q̃ n̄ sufficit h̃ solū signū vt qđ p̃dēnet ad mortē tanq̃ homicida. sed testes sunt inq̃rēdi z alia certiora siq̃ adhibēda p̃ iudicio certo et iusto. Secda rō. qz vindictā a deo p̃ occisore p̃clamat Gen. iiii. vbi dñs dixit ad Layn Quid fecisti: En vox sanguis fratris tui clamat ad me de terra. Nec mix. qz mal^o est hōiem occidere apđ deū q̃ oia aialia occidere z celū sideribz ac terrā arboribz zc. puare: cū hō sit dignissim^o p̃ oibus.

2 Nā fm̃ scripturas q̃rnuoz pctā sūt clamātia ad deū p̃ vindictā faciēda. Primū vox sodomoz. Secundū vox sanguis. Tercū vox opp̃s soz. Quartū merces derēta laboz. Pro exem̃plo ponam^o qđ etiā Aristoteles p̃p̃ea li. de secretis ad Alexādriū dī. O Alexāder monui te frequēter z adhuc moneo: vbiq; parce sanguinē fūdere hūani generis z caue q̃ntū potes. qz soli deo cōuenit q̃ nouit secreta cordiuz digna morte. Noli

igit tibi assumere diuinū officiū. Nec si seruaueris regnū tuū durabile erit. q. d. alioqñ p̃ clamore sanguis vindictā a deo excipies z regnū p̃des

Tercio qz p̃ deū z xpm̃ ac brōs iniuriā maris mā irrogat dū qđ primū necat. Declarat̃. Primo deo patri. qz hōiem factū ad dei imaginē destruit. et diaboli imaginē homicida in seipm̃ assumit. Nā Job. viii. alle. f. diabol^o homicida erat ab initio. f. mūdi: qñ p̃mos parētes occidit. Sic h̃ homicida diabolic^o fit imitādo. Secdo chris̃to filio dei. qz xp̃ian^o ois est fr̃s xpi z mēbz xpi vt dicit apls. z sic talis p̃mitte fr̃atē xpi z ei^o mēbz. quō g̃ añ p̃spectū xpi stabit i iudicio. Tercio sc̃tō sp̃ui. qz ei^o tēplū destruit. j. Cor. iij. Vos estis tēplū sp̃s sancti. q̃ aut̃ dei tēplū violat disperdet illū dñs. Quarto angelo custodiēti q̃ deberet p̃seruare illū. z cōseq̃nt oibz angel. q̃a oēs op̃at bonū hōmī. P̃tēea iniuriā facit br̃e virginī q̃ est m̃s ois xp̃iani. Et oibz sc̃tis q̃ sunt fr̃atres n̄ri in deo. Un̄ exēplū legit̃. ij. Reg. x. q̃ etiā ipsi Dauid sc̃tō z licite boies plurimos occidēti de^o dixit. Nō edificabis mihi domū: eo q̃ sis fusor sanguinis. hoc i signū diuie deestatiois homicidij.

3 Circa secundū de modificatioe q̃ritur Utz homicidiū possit aliq̃ mō fieri sine peccato Et rñdet̃ fm̃ doc. breui^o recolligēdo q̃ homicidiū pōt fieri nō soluz sine pctō sed etiā cū merito et diuio p̃cepto. Nā vt dicitur Lācellari^o parisiē in cōpen. trac. de decē p̃ceptis. de^o q̃ p̃hibuit d. Nō occides. loquit̃ p̃sonis puat̃ q̃ nullas h̃nt iuris dictionē vel autoritatē occidēdi. idē de^o p̃cipit occidere legi vel m̃stro iusticie: dī. Exo. xxi. Maleficos nō patiar̃ viuere. Un̄ iudex fm̃ leges occidens hōiem: dūmō nō desit iust^o ordo. f. iudiciū quē lex statuit. nec desit iusta causa: ita q̃ meret̃ et pctō occidi. nec desit iust^o animus vel intentiō scz vt nō sit liuore vindicte sed amore iusticie: tūc nō peccat sed meret̃. Nec et Angelica. nam fm̃ Tho. ij. ij. q. lxiij. occidere malefactores ordinat̃ ad bonū z salutē totū cōitatis. Ideo ad illū solū p̃tinet cui cōmittit̃ cura cōitatis p̃seruade. Sicut ad medicū p̃tinet p̃cidere mēbz putriduz qñ ei cōmissa est cura totū corpis. Un̄ p̃p̃ia autoritate nec iudeū nec paganū nec hereticū licet occidere. h̃ iudicio iusto. **4** Sz d̃ homicidiū extra iudiciū Notandū fm̃ doc. et Lācel. aliosq; q̃ pōt fieri plibz modis vt peccet qđ in h̃mōi vel venialiter vel mortalit̃. P̃rio aīo solū volēdo. z h̃ qñq; solo odio. j. Job. ij. Qui odit fr̃atē suū homicida ē. Itē qñq; firmo occidēdi p̃posito. sicut Esau voluit ipsi Jacob. nec mortalia sunt. Secundo vbo. z hoc fit qñq; p̃cipiēdo: qñq; p̃slen do mortē alicui^o sine lege. sicut cāpphas de xpo occidendo. qñq; false testificando p̃ aliquē. qñq; p̃dendo. sic fecit dauid vrie. z iudas xpo. Item qñq; fit detrahēdo. vt in ser. de detractiōe Nec mortalia sunt z p̃fēda. Tercio ope vel facto. Et h̃ fit qñq; venenū sterilitat̃ pcurādo vel p̃ces

Dominica ramis palmarum

pru fetu suffocando vel potu aut medicina talem dādo ut nō possit talis generare aut p̄cipe vñ nā sci soboles cōcepta. oēs bñmōi peccāt mortaliter Nec excusat timor scādali de hoc q̄ adulteriu vñ fornicatio alicui⁹ partu manifestat. De irregu laritate aut qz nō p̄tinet ad pplm ideo bñ nō curo agere. **Q**uarto causam dādo. puta qñ mulier cām dedit ut abortiret: opam dādo rei il licite. s. et nimia ingluvie vñ nimia stricitudine vestis lasciuaz: aut saltu i choreis vel ludis: vel longo balneo nimis calido: aut grandi labore. **H**is em̄ fm̄ Alb. lli. de aialibz accidit abortus. Sic etiā viri et mulieres rei sūt homicidij qz lux ruriant cū impgnat. Nā dicit idē Alb. ix. de aia libz q̄ p̄sertim post octauū mēsem cōpletū: coit⁹ cū impgnata abortus facit. Deniqz viri rei sūt homicidij q̄ p̄cūit impgnatas. Quinto ipso uilo casu. et tūc cū nō sit volūtariū excusat si da bat opam rei licite: puta dñi edificat domū vñ p̄ cidit arborē z ibi casu lapidis vel ligni aliqz in terit: si diligētia debita nō obmittit q̄qz de con tingētibz: excusat. alio dādo op̄a rei illicite non excusat a p̄cto. ut patet ex p̄dictis. **U**n̄ parentes q̄ collocāt filios tenellos iuxta se non excusant il los oppmēdo. q̄. q. v. Consultuisti. Nisi forte ita paupes essent q̄ nō possent illos pānis fouere z frig. Nec Angelica. Serto iusto bello. ut pu gnado z paganos vel hereticos. vñ defendēdo se ab eo q̄ vult occidere in necessitate leuitabiliter: excusat. s. si poterat euadere. **S**eptio spūaliter occidēdo. hoc fit qñqz cogēdo ad peccādum ali quē. qñqz malo exēplo scandalisando. **I**te mala docēdo. Ultio fit obmittēdo. s. cū possis libera re. primū a morte. patet dist. lxxxiij. §. i. **U**n̄ An thon. p. j. c. xliij. §. ix. allegās glo. sup̄ dicta dist. lxxxiij. dē. q̄ medici tenent mēderi infirmis paup̄ bus. imo etiā medicinas emere si p̄nt: cū aliē de salute illis puideri nō possit: alio peccant. **S**ilr q̄ nō subueniunt in extrema necessitate indigētibz homicide reputant. ut dicit Amb. lxxvij. dist. Nō satis. Pasce fame morientē: si nō pauisti occidi sti. Nec in Anthon.

P Circa terciū Nota q̄ punit homicidijz **P**rio pena legali ut patet in ve. z no. test. Mat. xxv. Ois q̄ accipit gladiū: gladio pibit. Et insup in lege ciuili z gēili patet. **S**cdo pena canonici calis. irregularitate. z astringit ad satisfaciēduz. alio nō absoluit. **T**ercio pena diuiali. z patz in cayn q̄ occidit Abel. **I**tez in Achab z Jesabel qz sanguinem canes linterunt in loco vbi occide runt Naboth. iij. Regum. ix. **I**te in iudeis chri stum occidentibus. **U**ltimo pena gehennali fm̄ scripturas. Nec sufficient. **R**ogemus chris tum. zc.

Dñica Ramis palmarum mane Sermo. cly. de accidia vel negligētia p̄fessiois z cōmunionis fa ciēde ex p̄cepto ecclesie.

Vntes discipu

li fecerūt sic p̄cepit illis iesus. Mat. xx. z i euāgelio bodierne solēnitatis. **I**n q̄ docemur charissimū q̄ nos xpiani libenter faciam⁹ oia p̄cepta dñi iesu ut sic sim⁹ boni disci puli ipsi⁹ z sic nullū p̄ceptū negligam⁹. **S**z heu multi sunt pigri ad faciendū cōfessioez cōionem et verā p̄niam: q̄ tñ p̄cepit dñs Iesus. **C**ōtra q̄s euāgelij b̄ dicit q̄ discipuli deposuerūt vestimē ta sua ponētes sup̄ asinā sub iesu. plima etiā tur ba strauerūt vestimēta sua in via corā iesu. **S**ic **L**yra dicit sup̄ Can. p̄ vestimēta significant mo di vinēdi. **Q**ui q̄ nō vult deponere vicia in cōfessio ne z p̄posito finē eis statuedi: talis nō honorat chri stū sed pot⁹ debonestat i se denudādo z cru cificēdo ipm. **I**te alij sternerāt ramos oliuaz z arborz flores corā iesu. **D**icit autē Chrys. q̄ bone volūtates z scē affectiōes sunt fruētus corā deo quēadmodū odoriferi flores. **N**os q̄ flores nō sternit xpo q̄ negligit deuota opera z orōnes z ra cogitationē passiōis xpi ac p̄nie act⁹. **D**eniqz tur be p̄euntes z seq̄ntes clamabāt xpo. **B**ndic⁹ q̄ venit in noie dñi. **N**oc facit spūaliter z sacramē talit⁹ boni xpiani xpm venientē in se in eucharis tia digne suscipiētes ut tenent p̄ futo pasca. **S**z mali ad hec pigri p̄ accidiam mortale xpi passi onē renouāt. iuxta illud **Deb. vij.** **R**ursus cruci figētes xpm i seipsis. **I**taqz bodie etiā passio xpi legit ut pateat clari⁹ quōd xpm quem boni hono rant: mali suis opibz ignominiose debonestant cū iudeis. **P**roinde de accidia p̄fessiois p̄sertim et cōicandi ac penitendi veraciter q̄ facere p̄cepit ie sus z ecclesia statuit pro hīs t̄pibz tria mysteria declaremus p̄ sermone.

Primū de accidie bñmōi detestatione.

Scdo de eucharistie negligēti sumptione.

Terciū d̄ sumēdi idigne vñ obmittēdi p̄ntōe. **I**te aliū thema p̄ se p̄mōe isto **Eccl. vij.** **Q**ui tū met deū nihil negligit. s. qz non dimittit necessa ria ad salutem.

Circa p̄mū de detestatione accidie **N**otam dū q̄ p̄les tradunt ad id rōnes q̄re accidia in q̄ cunqz bono ope ad salutē necessario p̄sertim de penitēdo z cōicando detestabil⁹ sit cuiuslibet. **P**ri ma rō d̄z artissime obligatiōis qz instrum stricte obligauit nos de⁹ ad seruiedū sibi sollicite z stu diose in oī bono z p̄cepto. et s̄ p̄ oēs modos q̄bz pōt q̄s alteri obligari. **N**ā. ff. de obligatiōibz. **E**c Insti. **Q**uibz modis cōtrahit obligatiō: habet. q̄ vnus pōt alteri obligari qñqz lris qñqz vbiis qñqz rebz accōmodat. deniqz qñqz p̄chs datis. **H**is oibz modis obligati sumus oseruire deo in oibz. **P**rio lris tanqz instrumēt obligatorijs obligauit nos de⁹. s. lris legi nate q̄ dicitur in aia q̄ sup̄ oia deū diligam⁹ z ei obediam⁹. **I**te lris legis veteri scripte z lris legi euāgelice z legis ec clesiastice. **U**n̄ accidiosus offendit z p̄dictas legi

ges. Scdo vbi obligati sumus i baptismo p/
mittendo abrenunciare sathane et oibz opibz eius.
g fide fragit pctoz. Tercio rebo accomodat. Naz
dedit nob de aiam et corpus et oia bona mundi
vt deo seruiamus: non diabolo. Quarto precio
dato p nra redemptioe. sanguis filij dei. Ideo. j.
Cor. vi. Empti estis precio mag glo. 2 por. de i cor.
22. Bern. Ne mihi si ingratus fuero. ve si pnam
no egero. qz reqret sup me sanguis ille iustus q
effusus est p me in terra. R Scda ro dr pi
culose incurfiois. Na signu est q talia necessaria
salut negligentes ruat multiplici in picula das
natiois etne. Ideo aplos de talibz Heb. ij. dicit
Quo nos effugiem? danatiem si tanra neglere
rim? salut. q. d. nullo mo. Declarat p rone. qz
negligentes cofiteri z coicare pnt facili morte in/
opinata mori vel loqla amittere existetes i mor
tali in q decedetes oino hnt danari. Jte qz mlti
pcti ex dilatione obliuiscnt. obliuio aut crassa
n excusat in talibz fm Raymū. z doc. Deniqz ta
les sunt in piculo iudicij. qz pbant plus dilectis
se caligas z sotulares qz aiam. Cu em illas qti
die a luto mudare velint: aiaz vir p annu semel
mundat. et sic iusto dei iudicio damnant. Vinc
Bern. O nimia infania hoim: sordes pudet ab
stergere. s. in pfessioe z no pudet trahere. abster
git caliga z ptenit aia. Nec ille. Aug. etiam ait.
Rogo te ppone aiaz tua calige tue. s. in emuda
tione. Pretea patet b exemplo. Narrat qdē in An
thon. p. ij. ti. ix. ca. xij. s. ij. q legi in vitaspa. de
qdā bono viro q erat vgo sed tardus ad pfessio
ne. Un in infirmitate vidit xpm iudicare mūdū
et cū iudicasset plures fm opa sua ventū est ad
ipm z accusat? est de tarditate cofessiois: pnt qd
snia data est q traheret ad penā. sed bea vgie in/
tercedere p eo qz sibi fuerat deuot? fute snia mu
tata vt illa vice pceret ei: ita tū q de cofessiois ta
li pigricia se emedaret. S Tercia ro dr rui
nose criminationis. Qd ostēdit pmo ex pcreatioe
sz vicioz. Na mī hec accidia gignit vicia mltuz
ruinosa: pferim negligēdo cofessionē z coionem
sz ipsam despationē que est culpa diabolica. et
alia gūia de qbz. s. ei? filiabz p breuitate alio ser/
mone dicem? Sed b ponā exemplū qd narrat
qdā doctor theologie wiennē. q? Rome custos
ecclie scī Petri petiuit bñm Gregoriū papā vt i
crastino festi oim scōz celebraret p se vel p aliū
missaz p anniuersario cuiusdā ciuis q doteuit
ibidē vñū altare vbi sepult? est z ordinauit miss/
sam ppetuā. Cūqz scrips Grego. missam diceret
Requies etnā dona eis dñe zc. vox celit? sonuit di
cens. Nō faciā. Sed dubitās si b esset a deo vel
diabolo. iterauit g papa Requiem etnā zc. itez i/
sonuit Nō faciā p ista aia dānata. Cūqz petiuit
ser deus in canone: reuelauit q ideo dānata est:
qz qdā anno nō coicauerat tenēs irā: nec penitu
it de b. Et inde papa statuit missē introitū sz ite/
rare p memoria bui? reuelatiois. Scdo ostēdit

ex ruine deductioe. nā fm Rupertū sup Gen. isto
ordine ducit bō ad casum. Prio negligit modū
ca. scdo se ocio dat. tercio raro pntet. z sic inducit
p diabolū in dānabile pctm. Sicut Exēplū: cir
ca doliū vini sūt magni circuli q in extremitatibz
bus suis pūis vguis sunt colligati: qbz solutis
soluunt circuli. z sic totū doliū decidit. Tercio
ex rōne. qz vt Aureo. in cōpēdio dr. accidia tenet
incitamenta oim vicioz p ociositate a diuicā. z lo
cū diabolo ppat. qz bō ociosus est qsi puluinar
diaboli: in q reqescit in boie pferim negligēte pe
nitentiā z coionē. qz bec sūt diabolica. Un Delu
nādu dr. Stare z nō cadere in pctā angelicū ē.
Cadere z resurgere hūanū est. Cadere vō z nō re
surgere diabolicū est. O pctoz pntescit. T
Quarta ro dr obstinate despationis sibi annexē
Querit nāqz fm doc. Utr accidia sit oim pctoz
rū gūissimū. Et rñdet Alex. ij. ij. trac. 8. e. q. de ac
cidia loqndo fm qd fmiat vl psumat in despa
tione: sic est gūissimū pctoz. Quis rōne generis
pcti nō sit gūissimū. Na p despationē annexā ha
bet finale impenitentiā. et sic est gūissimū pctm in
spūm scētū. Alia ro dr dignissime dānatiois
qd ostēdit xps qn ficulneā in q fructū quē deside
rabat nō inuenit ideo maledixit Matth. xxi. Et i
pabola de ficulnea quā succidēda ostēdit ne sine
fructu terrā occupet in vinea. i. in ecclia Lu. xij.
Nā hō ad b creat? z ad fidē vocat? est vt fructus
faciat etne salut. Ad qd exēplū dāt creature. an
geli deū sz laudādo. sidera ad ortū currēdo. plā
te crescēdo z fructificando. Pretea o hō accipe
exemplū a christo q p te vltz ad mortem labora
uit vt te ad imitandum prouocaret.

U Circa secundū de negligētia coicādi spe
cialiter agēdū cēui. qz mlti in b peccāt. Prio qz
aliq nō coicant ex obstinatōe. Scdo alij ex falsa
hūilitate. Tercio alij ex ignoratiōe. Quarto alij
ex tepescatiōe. Prio g de illis q ex obstinatōe nō
coicant eo q pmanēt in pctō mortali nolētēs di
mittere. s. in odio vl luxuria vel alieno z detētoe
z hmoi. Hoc p generali documēto tenēdū ē fm
doc. z in Anthonina. p. ij. ti. ix. c. ix. q quis min?
peccāt tales qz si in pctis manētēs coicant. tū p/
pterea nō excusant a mortali si obmittunt coicare
Rō. qz pnt z debēt dimittere pctā et nō pmane
re i obstinatōe. ac tenent satisfacere pcepto ecclie
Et de b lati? scpi sermōe de cena dñi alia pre.

Scdo de ill? q obmittūt ex falsa hūilitate. qz. s.
reputāt se idignos tāto sacro iō dimittūt. T
Hoc p generali regula tenēduz est q falsa vltz
hūilitas est q fragit pcepta. ideo nō excusat. Nimi
rū si atredat solū magnitudo existētis i sacro: nul
la creatura iuenit digna ipso: nec apli: nec mar
tyres. Sed nec b de? reqrit a nob. s. tantā disposi
tione z scitatie qntā meret maiestas ipsi? sed qn
ta est possibilitas fragilitatis nre. Jte nec reqrit
q efficiamur oino ipeccabiles. sed q dolam? d
pccit? z pponam? abstinere firmē in futur: ocs

Domínica ramispalmarum

caſiones primas euitádo. Nā z Petrus z discipu-
li in cena cōicātes poſtea ceciderūt. Tercio de
negligētibz ex ignorātia. qz nesciūt ſe ad id teneri:
ignorātia craſſa videt: cum ſic pceptū generale
publicatuz ad oēs. adeo n̄ excuſat. Quarto de
tepīdis qbz difficilis labor videt ſe ppare ad cō-
feſſionē z cōionem: eo q implicat ſic terrenis q
poſtponūt ſpiritualia: mortaliter peccant. g. zc.

Præterea Ultio ſi qd obmitteret cōicare vel cō-
fiteri ex impoſſetia vel cauſa rōnabili puta quia
p tūc eſt in mari pſtitutus vel in carcerat. vel qz
timet exire domū ppter inimicos capitales. vel
qz nō pōt bñe ſacerdotē vt in finitimis caſtris et
metz paganorū. vel ſi de licētia cōfeſſoris obmit-
tat. In hmoi caſibz nō peccat: dñ habeat deſide-
riū ſumēdi z ppoſitū ſupplēdi defectū qñ pote-
rit. Sed impedimēto ſublato tenet cōicare. alſ
peccat mortalit. Nā in hui⁹ figurā in veteri lege
picipiebāt q q impediti die ſuo nō poſſent come-
dere agnū paſcale: mēſe ſeqnti ſupplēt comēdē
do. Nec Antho. 5. ¶ Sed qñt. Quid ſi qd
obmiſit cōfiteri vel cōicare in anno cū pctō mor-
tali. Nunquid tenet in ſubſeqnti anno ſupplere
bis pſcēdo et bis cōicando. Rñdet fm Antho.
vbi 5. q qñs tal poſt paſca teneat ſupplere de
fectū vt iā dictū eſt. et qñcūqz ac qñens firmat ſe
in poſito nō pſcēdi vel cōicandi put ecclia mā-
dat: toties mortalit peccat. Si tñ talis diſtulit
cōfiteri vſqz ad aliud ſeqnti anni paſca. tūc iā li-
cet nō teneat neceſſario bis cōfiteri z cōicare bis
ppter ea: eo q ecclieſia tñ ſemel obligauit in anno
ad illa. Sicut a fili exēplo: ſi qd violauit feſtum
aliqd nō tenet feſtiuādo die altero in heb dōma-
da illud ſupplere. Verū tñ ex cōgruitate debet et
inducēd⁹ eſt pſuaſiōibz vt pluries qz ſemel confi-
teat z cōicet: ſi alſ eſt idoneus. Nec ibi.

¶ Circa terciū de penis indigne cōionis vt
obmiſſionis Notandū fm doc. z Antho. q idi-
gne cōicātes. ſ. qz ſine cōpetēti pſcie diſcuſſiōe ac-
cedunt vel cū pſcia pcti mortalis incōtriti vñ nō
dñ cōfeſſi. Et etiā q obmittūt penit⁹ cōicare: mul-
tipliciter a deo puniūt. Ideo cauēdū eſt Pri-
mo qz aia tal excecāt vt n̄ poſſit videre quō a di-
abolo captiuat z occidit. Nā q digne cōicet i aia
illūinat ad cauēdū picula. ita ecōtrario excecāt
negligens. Sap. ij. Excecauit illos malicia eorū

Exēplū legiſ in vitāſpatriū z narrat in Antho/
nina vbi 5. q mulier qdā maritata honeſta z ca-
ſta malefico qdā operante viſa eſt ſibi z alijs qñ
eſſet cōuerſa in equā. Marit⁹ qz plāgebat q eq
iaceret in lecto ſuo. nec panē videbat illa mādu-
care nec reſpōſum dare loqntibz. Lūqz ad ſan-
ctum Nachariū fuiſſet adducta Rñdit ſectūs.
q oculi oim illoz ſunt cecati vñ ſeducit. Et expo-
ſuit q idcirco hec ſibi pmiſſa ſūt a deo qz diſtu-
lerat cōicare. Et pcepit vt nunqz ceſſet a cōione. z
ſic ſanauit eam. Scdo puniſ h pctm qz boni-
etia z malī ſepe cōiter ob h rpalit affligunt i bla-

dis: vineis: z alijs. pſertim cū publice peccāt. nec
a ſupioribz corrigunt. Nec fm Aug. Tercio
qz crucifixoribz xpi in iudicio compant. vt apls
docet. j. Cor. xj. de tali q re⁹ erit ſanguis chriſti.

Quarto qz diabolo ampli⁹ ſubijciunt. vt pa-
ter de iuda. Ultio qz etnaliter damnant. vt pa-
ter ex ſupraſcripta reuelatiōe ſacta ſctō Gregorio
pape. Rogemus g chriſtum zc.

Dñica Ramispalmarū poſt pradiū Sermo
tly. de ſenſuum cuſtodia z accēdie filiabus

Ratres hoc ſen

f tite in vobis qd z in xpo Jeſu. Verba
ſunt apli Pbil. ij. ca. z in epla bodier-
na. In qbz vbiſ hortat apls oēs xpianos ſentire
in ſeipſis (Lyra). i. hñe in corde: ea q ſūt in xpo
ieſu dño nro. ¶ Et notem⁹ chariſſimi q p
cipue tria debem⁹ corde nro ſentire i xpo. Pri-
mo reamādo admirandā charitatē q p nob ipſe
de⁹ oim facit eſt hō. Un. j. Job. iij. In b apparu-
it charitas dei i nob: qm filiū ſuū vnigenitū mi-
ſit de⁹ vt viuam⁹ p eū. Greg. in pſa. O mira circa
nos tue pietat⁹ dignatio. O inextimabilis dilec-
tio charitat⁹: vt ſeruū redimeres filiū tradidiſti
ſcztu de⁹ miſericors zc. O g chariſſimi b ſentite
in vob p reamatiōes p tanta charitate in xpo ne
reddat⁹ odiū peccādo p tāta xpi dilectiōe. Sc-
cundo debem⁹ ſentire in xpo cōpatiēdo hūilli-
mā ei⁹ paſſionē z doloroſitatē. Un. Heb. xij. Re-
cogitate etiā q talē ſuſtinuit a pctōribz p dñ. vt nō
faci. ani. vñs deſi. nōdū em vſqz ad ſanguinez re-
ſtiſti. aduer. pctm. q. d. vſqz ad mores debereſ
reſiſtere: recogitādo qz xps paſſus eſt p nob vt a
pctis erueret. O g hō cogita fm ſinglos ſenſus
qz xps dñs Primo in viſu z oculis paſſus eſt la-
chrymationē z ſic caligatiōes: vt z tu lachrymas
pnie fundas z ab illicito viſu caueas. Scdo in
auditu paſſus eſt blaſphemias z vitupia ac deſ-
tractiōes: vt tu a talibz auditū cohibeas zc. ne de
primo velis audire. Tercio in gultu xps ſelle z
aceto potat⁹ ē: vt z tu refrēnes te. Quarto i odo-
ratu fetores ſpūcoz iudeorum ſuſtinuit: ne tibi
placeat odoramēta ad luxuriā puocātia zc.
Quinto in tactu paſſus eſt xps p dolores oim
mēbroz: vt tu carnis delicias horreas z pñiam
tanqz crucē ſufferas. Tercio g debem⁹ ſentire
in xpo: imitādo etiā ope ei⁹ ſctām exēplaritatē. vt
iā dictū eſt. Un apls Eph. iij. dic. Teſtificor in
dño. ſ. ieſu vt iā nō ambulet⁹ ſicut z gētes ambu-
lant in vanitate ſenſus. hec ibi. Hoc p themate
aliō. q. d. Per deū peto z horroꝝ vos i chriſto reſ-
frenate ſenſus vñs a vicijſ ne ſitis ſicut paga-
ni ſed veri xpiani. Et ſic patet. Itaqz vt p amo-
re xpi p nob paſſi ſenſus noſtros a vicijſ refrē-
nemus et cuſtodiam eorū accēdioſe non negli-
gamus: de hoc tria myſteria declarabim⁹ p
ſermone.

Primum dicitur inductionis.

Secundum dicitur offensionis.

Tercium dicitur remediationis.

B Circa primum de inductione videlicet Quare debeat quilibet christianus sollicite custodire sensus suos. Notetur quod pluribus rationibus ad id inducentibus. Prima ratio est accidia mortalis ruinationis. quia dum sensus exteriores non bene custodiuntur peccati mortalis accidia sepe incurritur. Et hoc declarat tribus considerationibus.

Primo ex accidia quiditate.

Secundo ex eius culpe gravitate.

Tercio ex geniture pravitate.

Primo si consideramus quid sit accidia. et Aureo. in compen. diffinit sic. Accidia est de virtutis laudabili exercitio virtutisque bonis languida delectio. Nam accidiosus in anima attendit de omni bono spirituali mercedem evagat circa illicita querens exterioris in sensibus delectationes. et in hoc sepe ruit in crimine. Secundo si consideramus culpe accidia gravitatem. Thoma. ii. q. xlv. arti. ii. dicit. quod accidia ex suo genere est mortale. quoniam scilicet est secundum deliberationem rationis. et per consequens ut sic gravius est peccatum quam gula vel vana gloria. Ratio. quia secundum primam rationem accidia est contra charitatem quam habet gaudere de bono divino. accidia autem trahit. Nam ab acedine dicitur quasi acida seu acetosa que sunt frigida. frigiditas autem facit tarditatem in motu. Ideo senes quia frigidi sunt: graues sunt ad ambulandum. Sed iuvenes converso quia viget in eis calor naturalis festinant discurre. Accidia ergo est quidam frigida a fervore divini amoris quam quia difficilis fit ad bene operandum. Nec ex Thoma. q. s. Sed talis frigiditas anime a dei amore et corporis in bono opere maxime oritur ex sensibus exterioribus diffusis incaute ad delectationes corporales vel mundiales. quod ut Gregorius ait. tanto quisque a superno amore disiungitur quanto in infimis delectatur. Hoc experientia certa docet quod post delectamenta visus auditus et colloquii carnalis tepidus fit homo ad orationem et ad spiritualia bona frigidus scilicet. Tercio si consideramus geniture scilicet accidia pravitatem. Et Nam ut sciamus de ea confiteri et ipsam cauere. Notandum quod accidia sic crescit et ingratum secundum Aureo. in compen. Primo homo movetur ad tedium et tristitiam de opere bono inchoando ex naturali appetitu sensitivo quiescere. et sic nullum est peccatum. ut cum naturaliter horret ieiunare: vigilare etc. Nam secundum philosophum. ii. Eth. naturalibus passionibus nec meremur nec demeremur. Secundo preedit tale tedium ad obmittendum talia bona quam possit facere: ad quam tamen ex precepto non tenetur. et sic est veniale. Tercio preedit tantum quod obmittit etiam ea que sunt necessaria ad salutem. Et tunc pro regula generali tenendum est secundum doctores omnes quod accidia et quicquid eius filie quoniam consistunt in obmissione eorum que sunt necessaria salutem sunt mortalia. alia venialia: nisi preedit in desperationem. Exempla

gratia. Si accidia redundat in tantum quod fragit precepta dei. vel si precepta ecclesie sine causa rationabili: mortalis culpa est. Quarto accidia ultra preedit perducendo plures culpas filiales et sensus suos relaxando ad delectationes. et tunc gravius peccat quoniam to plura talium vicioz accumulat. D. Sunt autem filie accidia secundum Gregorium. et in Angelica. Prima torpor circa precepta observanda. Secunda evagatio mentis et sensuum exteriorum circa illicita. Tercia filia est pusillanimitas respectu consiliorum. Quarta ociositas. Quinta malicia quia quod dicitur stat bona spiritualia. Sexta desperatio. Ultimo ergo accidia crescit et preedit in desperationem. et sic in finale impenitentiam et ad occidendum se sicut iudas. Proinde ut talis ruinam quis evadat caueat sensus. Pro exemplo accipe o tu homo quod Gregorius dicit. Qui presentis seculi voluptatibus pascat quasi per amena (sensibus) prata ad suspensum ducatur. sicut per bulli infernalis. Secunda ratio custodiendi sensus est divine voluntatis delectatio. quia deus vult et diligit custodiam sensuum: ut anima et corpus in omni sanctitate servet tanquam dei templum et habitaculum mundum ab omni peccati stercore. Unde. i. Thes. iii. Nec est voluntas dei sanctificatio vestra ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione non in passione de siderij. Et Ite sicut regi valde placet quoniam bene munit et custodit castrum suum in quo ipse habitat et tenet spousam suam: per sim si castrum tale est in metis inimicorum impugnatium. Sic in proposito deus cum sua sponsa. i. anima dilectissima per fidem desponsata manens in nobis diligit custodiam huius castri. Unde Bernardus in sermone Domus hec dicit. Castrum anime in terra inimicorum situm est: undique impugnat. s. a demonibus. Ideo ex omni parte est munitum. ut nec per oculos fenestras: nec per ceterorum sensuum portas de tur ingressus mori. Nec Bernardus. Denique per portarum magna sit deo iniuria quoniam homo servus dei facit traditum talis castri: per aliquam foueam sensus intromittendo diabolum. Sic legitur de civitate Babilonie per quadrum in giro nobilissime sita habens in quolibet fronte. xv. miliaria. et muros cubitorum ducentorum in altitudine. in quam fluvius magnus per foueam influebat. quam foueam quia non observauerunt: adversarii flumen ad aliam pretem derivantes: per illam ingressi civitatem ceperunt. f.

Tercia ratio est ad id scilicet diabolice fraudis cuius ratio. quia diabolus per quinque sensus exteriores solet decipere homines incautos. Sicut per primum peritentes decipit Genes. ii. ubi legitur quod auditu et odoratum serpentis hoc est diaboli: et visu et gustu filiarum tactu et odoratu decepti sunt. Uldic (inquit) mulier quod bonum esset lignum ad vescendum. s. ex odore bono fragante. sequitur: et pulcrum oculis aspectuque delectabile. et tulit (tangendo) et comedit. Ecce omnes sensus concurrunt ad deceptionem: quos sensus peritum auditu et odoratum precedentem et visum si cavissimam mulier non pisset. Et hoc mirum est quod serpente

Dominica ramisplmarum

loquentē nō expauit. Sed hoc ideo. qz vt Beda dicit ostēdit faciē gineā quam mulier respiciēs caudā serpētinā illius nō p̄siderauit. Sic multi etiā mō a diabolo decipiunt p̄ delectabilia sensuum illecti. sicut aues dulci cantu fistule aucupis. qz nō p̄siderāt nouissima. i. mors. z dānatio nīs future. De q̄b̄ Deut. xxxij. Sens absqz prudentia vtrā sapient z intelligēt ac nouissima p̄uiderent. Ergo hō aduerte hec et caue. **S**

Quarta ratio est offense multiplicis periclitatio. P̄io qz p̄ sensus accendit p̄cupiscētia carnal. Et hoc mō in tam nephāda peccata cecidit mūdus qz totus diluuiū p̄it. Gen. vi. Videntes filij dei filias hoīm qz essent pulcre: acceperūt viros zc. Et hec fuit p̄maria causa diluuij. Et fm̄ Lyrā p̄ filios dei intelligunt filij Seth qz erant vniū veri dei coheredes. sed per filias hoīm filie de Layn descendentes qz p̄pōse z lasciuie se ornabāt vt p̄cupiscerent. Itē Samson qz fuit deo p̄secratus ab vtero: visu Valide piclitas? z excecatur est. Itē David cui facta fuit promissio de xp̄o aspiciens Bersabee se lauante adulterauit et homicidia fecit: et multipliciter a deo punitur est zc. Qm̄ multi p̄ sensus corruerūt etiā sancti cōcupiscētia deprauati: nō sufficit t̄ps enarrandi. Scdo et sensibz occasio oīs offensionis et p̄ditionis accendit etiā in iudicijs vt p̄ p̄cupiscētia oculo z visu muneribz falsam ferāt iudices sniam. Sicut p̄ cōsolatorio narrať de q̄dam viro paup̄e qui in agro vidit canem suū pedibz fodere: accurrensqz repperit thesaurū absconditū z furatus est. canēqz intantū dilexit qz tādē mortuū sepeliuit in sacro cimiterio. p̄pter qd p̄ plebanū tract? in iudiciū et vidēs qz dānabit p̄ sniam: obtulit singulis iudicibz pecuniā magnā dicēs. qz canis suū per linguā mortuū fuerit z in testamento hec ipsis legauit. Iudices visis aureis accepti illecti: falsam sniam tulerūt p̄ plebanū qz debuisset ire p̄cessio nalliter cū cruce ad sepeliendū canē talē. Ecce q̄ patet qz ex sensibus nō bñ custodit̄ orit̄ nō tñ luxuria: sed z auaricia: sacrilegiū: falsum iudiciū. z multa alia crimina.

Vt circa secundū de offensione pcti in sensibz vt sciamus qualiter cōfiteri debeam? de eis Querit. quō vel q̄e modis cōmittit qd mortale pctm̄. z p̄ p̄leqns necessario cōfiteđū in actibz qn qz sensuum exteriorū. Ad qd rādet qz q̄tuor modis. Et fm̄ hos modos ponunt q̄tuor de h̄ regule. Primo offendit in anio mortaliter p̄cupiscēdo. Secūdo cōcupiscit volēdo. Tercio cōtemptu aggrauādo. Quarto periculo pcti se exponēdo. Prima ḡ regula est. Ois acc? cuiuscūqz sensus exterioris qz sit deliberato aio ad cōcupiscētiā pcti mortalis ē culpa dānabil. Et p̄z Mar. v. Qui viderit mulierē ad p̄cupiscēdū eā tā mechat? est in corde suo. fm̄ glo. notāter dicit: ad cōcupiscēdū. i. intētiōne cōcupiscēdi. qz videre abso lute mulierē vt pulcrā rē nō est pctm̄. sed videre

vt concupiscat eā pctm̄ est. Et idem iudiciū de alijs sensibz scz qz z audire verba z colloq̄a mulieris vel eā tangere vel gustare cibū aut potū cū ea hac intētiōne: pctm̄ est mortale: eo qz ex fine intētiōe iudicat acc? fm̄ doctores. Secunda regula est qz ois actus sensus exterioris qz sit delib? berate intētiōne huius finis vt scz cōcupiscat in seqlā pcti mortalis: est culpa dānabilis. Nā Augustin? in regula dicit. Appetere vel appeti velle scz in faciēdū mortale: vtrūqz est dānabile. Un licet tu nolis pctm̄ p̄petrare: tñ p̄p̄ea aspici? mulierē vel tāgis vel audire vis? h̄ba ei? vt ipsa concupiscat te in pctm̄ mortale. vel vt possis p̄ talia decipe eā in rebo notabiliter est mortale. Tercia regula est. qz omnis acc? sensus exterioris et cōtemptu pōt fieri mortalis: puta qñ patus est vel facit etiā p̄ p̄ceptū dei vel ecclie p̄temnēdo p̄pter delectationē sensuales. Erēpligra. Prop̄t videre spectacula vel p̄pter interesse choreis: aut epulis: aut ludis: dimittit in festo missam audire: aut tpe qz tenet cōfiteri vel cōicare cōtemnit: aut iurādo mētē: aut furat? p̄p̄ gustū et b̄mōi. Un de pe. dist j. Tres sunt. glo. dicit. Si qz contemnit venialia p̄pter p̄p̄tū dign? efficit morte eterna. Quarta regula est qz qñcūqz hō aduertit sibi imminere piculū peccati mortalis p̄ ali quā actū sensus exterioris. et tali piculo se volūtarie exponit. nec vult sibi cauere a tali: peccat mortaliter. Un Eccl. iij. Qui amat piculū. Lyrā. i. occasiones pctōz: pibit in illo. sicut auicula volitās circa laqueū. Erēplū de nimia z frequēti familiaritate i visu auditu et tactu: ac alijs peccat qz nō abstinet: cum p̄cipit sibi vel illi piculū pcti imminere. Nec sufficiant.

I Circa terciū de remediatiōe Notandū qz plurima sunt remedia q̄b̄ hō pōt sibi cauere a peccatis sensuum exteriorū. Primū est humanas cōditiones cōsiderare. quia de singulos sensus nostros sub aliq̄ custodia cōdidit vt discam? custodire a pctis. Primo oculos clausit palpebra duplici supiori scz z inferiori: cū tñ aues sola inferiori palpebra habēt claudere oculos. Bestie autē solū supiori vt hō oculos vndiqz custodiat. Itē auditus a retro habet carnē carilaginosa vīa delictet p̄ custodia vt sit nīmō ad anteriora. i. saluifera aptus. Itē gust? clausus est dētibz z labijs tanqz ser. Itē odoratur? natus lōgitū die qz de fluunt imūdicie vt discam? fetorem pctōz recognoscere z emū dare. Itē tact? cute tegit et insup vestimētē vt caueat. Secundū remediū eterna p̄nitionē primescere que singulis sensibz iuxta numerū pctōz remetiēt. sicut epulo qz in lingua plus peccauit plus punitur est Lu. xvj. Tercium est crucez christi mor cogitare q̄cito temp̄ariis. Quartū est auertere sensus citi? ab oblectatiōe Un Aug? in regula. Oculi vestri si faciant in se minā in nulla figant. Impossibile em̄ est nō tāgi visis qñqz. Ultimū est deum orare vt caueat

R Pro finali documento cautele exemplū ponam qđ scribit in speculo exem. dist. ix. exem. xxiij. qđ demon apparuit cuidaz vetule z dixit. A pluribz annis laboravi ponere discordiā in filiū virū z vxorē eius nec potui qđ non habeo linguam qua possem familiariter loq̄ eis vt audi tū mibi accommodaret. Tu qđ cū possis hoc si feceris dabo tibi pecuniā magnā. Illa p̄misit. z accedens ad domū illius vxorē dixit qđ vir ipsi alia mulierē iuuenulā adamauit z cū illa adulteratur. In signūz veritatē ecce hodie veniet inq̄ illa iuuenula vt accipiat pannū tunicē p̄ suo p̄cio. Tandē secrete viro dixit qđ vxor sua cū qđā clerico haberet illicitū amorē z die altero si obseruauerit in ecclia colloquē mutuo: ordinauitq̄ cū eodē viro qđ p̄ suā iuuenulā quā destinaret illa die p̄ accipiēdo pāno mitteret sibi pānū a se em̄ p̄tū: cuius p̄tū eccenū inq̄ tibi persoluo. Tandem misit iuuenulā p̄ panno z vir ille pannicidā dedit eidē. Vxor hēc vidēs est suspicata d̄ malo qđ p̄dixerat vetula. Deniq̄ pcurante vetula die altero vxor in ecclia cū clerico cōfabulānt. et sic suspicio generata est viro de vxore. Tandem vetula cōsuluit vxori qđ de pilis barbe viri cum rasio sumeret et sic vetula p̄ pilum efficeret qđ vir eā plus amaret. sed viro secrete dixit qđ obseruaret: qđ vxor eū rasio occideret. Lūz gille vir fingens se dormire vxor rasio cepisset: ecce vir repente surrexit z discordiā magna fit in eosdēz et cōsanguineos vtriusq̄. Ecce lingua et audie quanta mala cōcitant. Tandē dei iudicio diabolus potestate accepta vetulā illā rapuit ad infernā. et orantibz istis deus p̄ discretionē p̄fessoris declarauit maliciā. et sic vir z vxor ad amorē pristinū reduci sunt. O ḡ christiani discite cauere sensus. Rogemus xpm̄ zc.

Seria secūda post dñicā ramispalmaz Sermo. xlvij. videlicet de p̄ncipioissimis p̄ctis in sp̄ritūscm̄ de q̄bus restat post predicta saltem breuiter agendum. vt cauere scz vel confiteri discāt peccatores.

Mixit pedes Je

V su z domus impleta est odore vnguenti Job. xij. z i enāgelio hodierno. Ebarissimū in hoc facto magdalene vngentis pedes iesu figurat vnguentū cōtritiōis vt dicit Berni. sup̄ cant. ser. xij. Dum em̄ ex vnguento cōtritiōis confecto ex p̄ctōz recordatiōe vereq̄ penitendo vngit p̄ctōz homo Iesum qđ cor coneritū z hūilī actū non despiciat sed amat. tūc dom⁹ aie z totius ecclie implet odore delectabili. quia gaudiū est deo et angelis et sic oibz electis sup̄ peccatores penitentiā agente: vt xps testat Luce. xv. Sed ben quia multi de hoc displicentiā accipiūt z remurmurant. sicut d̄ de iuda qđ indigne tulit et murmurauit. qz multi sunt despaci vt iudas qui lo-

quunt contra sp̄s sancti bonitatē erronee. scz qđ deus non remittit p̄ctā: p̄sertim q̄ sunt in sp̄m sanctū: male interpretantes verba xpi Matth. xij. vt infra patebit. Un̄ cōtra h̄mōi pōt etiā poni p̄themate illud apli dicentis Eph. iij. Nolite frates cōtristare sp̄m sanctū dei in qđ signati estis zc. In q̄bus omnes hortat christianos ne cōtristēt sp̄m sanctū peccādo certis q̄ sp̄m sanctū p̄ctis. de quibz hic agemus. nec cōtristēt errore et desperationis inductione credentes vel docētes qđ sunt talia p̄ctā que etiam penitentibz nō remittit deus. deniq̄ nec alijs p̄ctis mortalibz q̄buscunq̄ cōtristēt expellētes dei grām. sicut fecit Iudas de quo in hoc euāgelio. Itaq̄ de peccatis in sp̄ritū sanctum declaremus tria in hoc sermone mysteria.

Primum dicitur notificationis.

Secundum dicit specificationis.

Tercium dicit remissionis.

1 Circa p̄mū de notificatione vt sciamus qñ dicat qđ peccare in sp̄m sanctū vel q̄liter Notandū est fm̄ Tho. ij. q. xiiij. z Antho. par. ij. ti. viij. ca. viij. qđ de p̄ctō in sp̄m sanctū doctores loquunt tripliciter declarā z notificando illud.

Primo aliqui dicūt qđ est qñ cōtra sp̄m sanctum d̄ blasphemia.

Secundo alij dicūt qđ nō est aliud q̄ finalis impenitentia.

Tercio alij dicunt qđ est p̄ctm̄ qđcunq̄ factū ex certa malicia.

Primo inq̄ p̄ctm̄ in sp̄m sanctū d̄ blasphemia que d̄ p̄tra sp̄s sancti p̄sonam. z hoc dicit antiq̄ doctores. scz Athanasius. Hilari⁹. Amb. Hiero. et Chrysostom⁹. iuxta illud xpi dictum Matth. xij. Quicūq̄ dixerit v̄bū cōtra filiū hominis remittet ei. Qui aut dixerit v̄būz contra sp̄m sanctū nō remittet ei neq̄ in hoc seculo neq̄ in futuro. Nec tibi. Nam ex q̄ xps dñs erat d̄ homo: quedā faciebat hūanū. s. comedendo: bibendo: dormiendo z h̄mōi. qđā aut faciebat diuinit⁹ p̄ opationē sp̄s sancti qđ erat plenus: vt miracula faciēdo: demones pellendo: celestia secreta reuelādo z h̄mōi. Iudei aut p̄mo dixerāt blasphemā in filiū hoīs. i. virgīs dicētes eū voracē: poratorē vini z amicū publicanorū. z hoc fuit p̄ctm̄ graue. postmodū dixerunt blasphemā in sp̄m sanctū dñi opa diuinitatē qđ faciebat operante sp̄s sancto attribuerūt principi demoniorū: dī. In beelzebub eijcit demonia. Et hoc fuit ḡuissimū p̄ctm̄ iudeis qđ eis p̄pter ifidelitatē z obdurationē nō est remissum. Secūdo alij doctores vt Aug⁹. li. de verbis dñi z eundē sequentes: peccatū in sp̄m sanctū esse dicūt finalē impenitentia qñ. s. aliq̄s i p̄ctō mortali p̄seruat vsq̄ ad mortem. z tale d̄ v̄bum nō solum oris: sed z cordis et opis p̄tra sp̄m sanctū. qđ est z remissionē p̄ctōz qđ fit p̄ sp̄m sanctū. et tale p̄ctm̄ xps dixit qđ non remittet neq̄ in s̄culo neq̄ in futo: siue illis iu-

Feria. II. post dominicam ramispal.

deis christi blasphemantibus: siue alijs qbuscuq;
q pccōibz pniā nō agentibz vsq; ad mortem
q post mortē nulli poterit esse pnie loc⁹. **M**

Tercio alijs doctores dicūt q generalit̃ oē pec-
catū qd sit ex certa malicia est pccm̃ in spūsan-
ctū. qz ex malicia certa peccare est facere q dei bo-
nitatē sciēter ex p̃emptu. bonitas autē attribui-
tur spūscō. Uñ m̃gr. ij. sniaz. dist. xliij. dicit. q
ille peccat in spūscōm cui malicia p se placz. Nā
hō pōt peccare qñq; et peccat ex infirmitate. i. ex
passione: vt cū temptat cōcupiscētia vel ira zc. et
tūc dī peccare q dei patrē cui attribuit potentia
Item qñq; peccat ex ignorātia. z tūc peccat in fi-
lium cui attribuit sapia. Qñq; autē peccat ex cer-
ta malicia nō solū ex certa scia. qz hoc etiam acci-
dit in pccō ex infirmitate. sed ex ipsa electiōe ma-
li. Ideo notat̃ dicit: ex certa malicia. et nō sim-
plicit̃ ex malicia: ad plus. s. designandū q pec-
cat qd in spūscō bonitatē cōtemnendo. **N**
Querit̃ q qualis malicia facit pccm̃ in spūsan-
ctū. Rndet̃ in summa Angelica z Anthonina s
q peccare ex malicia pōt p̃gēre pluribz modis
Uno mō ex malicia simplr: hoc est ex voluntate
mala q eligit facere malū peccatū. Scō ex incli-
natione habet̃ viciōs q dī malicia. et istz modis
licet sit pccm̃ mortale: tñ adhuc nō est in spūsan-
ctū p̃nie. Exemplū fm Bonauen. in. ij. dist.
xliij. Si aliq; senex q nō habet p̃cupiscētia for-
nicādū excitat seipm̃ ad fornicādū: qñq; peccat
mortalit̃ ex industria et malicia qdam: tñ illd
nō dicit̃ pccm̃ in spūscōm. Tercio q peccat qd
ex malicia eoq; p̃temnit et abijcere p̃tendit id qd
posset eū impedire ab electiōe pccī. puta cum ali-
quis intrēdit peccare z occurrūt mēti aliq; istiga-
tiones vel timoris dei puniēti vel spei vel enor-
mitatē pccī z hmoi. sed ipse abijcit vel cōtēnit stu-
diose hmoi vt liberi⁹ peccet. tūc ex certa malicia
peccat in spūscōm. Exemplū de scō Lōgino
ex legenda cui⁹ festū q̃rta die post Gregorij colit̃
q cum esset centurio gentilis caliginosis oculis
sed visis signis in passione xpī: p̃sertz q sanguis
nerpī ex vulnere p lanceā decurrente clare vidit
ex illi⁹ p̃actu: nō cōtempnit: sed in xpī credidit.
et postea sc̃tus martyr fact⁹ est. vt infra patebit.
sed iudei oia contempserūt dei signa vt effrena-
te occiderent christum zc.

O Circa secundū de speciebz querit̃. Que z
quot sunt species pccī in spūscōm. Rndet̃ fm
m̃grm̃ in. ij. dist. xliij. z doctores. q sex sunt speci-
es. Prima desp̃atio. Secunda veritatis agniti-
impugnatio. Tercia obstinatio. Quarta p̃sum-
ptio. Quinta inuidētia fraterne gracie. Sexta
finalis impenitētia. Et istoz p clariori intellectu
Notādū fm doc. s. q spūscōm sex modis sug-
gerendo vel instigando in nobis impedit pccm̃
Et sic sex modis hō p̃temnendo tales spūscōm in-
stigatiōes peccat in spūscōm vt dictū est. Pri-
mo instigat qñq; pccōres ad spem diuine misericōdie

vt p̃siderādo qz deus misericors pat⁹ est remies-
tere pccā penitentibz et dare p̃mia celestia repro-
misit. Ideo qz respiscat et resurgat. sed hō p̃rau-
hoc a se remouet p desperationē. Et sic p̃ma spe-
cies dī desperatio. q licet credat q deus peniten-
ti remittit pccā: alioqñ hoc nō credēdo esset here-
ticus vel infidelis. tñ cum talis inspiratio tāgit
cor suū: cōtemnit vel nō recipit nec ad p̃nias cō-
uertit. sed p̃suadet sibi se fore damnandū nec de-
um ignoscit. et sic libere peccat. z hoc est pessī-
mū oim̃ pccōz: in q pccō p̃it cayn d. Maior est
iniquitas mea qz vt veniā merear. Bern. Mentis
cayn mentiris. qz maior est dei misericōdia qz co-
ctus mundi iniquitas z culpa. Nam vna sangui-
nis xpī gutta sufficeret ad remittēda toti⁹ mun-
di pccā. Vinc etiā Leo papa de pe. dist. iij. Sec-
leratior. dicit. q iudas grau⁹ peccauit despan-
do qz xpī tradendo. Quia Jhd. de sūmo bo. dī
Peccare mors aīe est. sed de p̃pare est descendere
in infernū. et sic diabolicū est. Scō spūscōm
instigat ad veritatis fidei et salutis agnitiōē il-
lustrādo qñq; p scripturas vel p̃dicationem vt
alio mō. s. vt intelligat q talis errat in fide vt cō-
tra mores: puta vsuraz esse pccm̃ vel fornicatiō-
nē zc. Sed hō reprobo p̃seuerat p̃tra spūscōm
defendēdo suū errorē. et tūc sequit̃ veritatis ipu-
gnatio. z intelligit de veritate agnita in hīs que
sunt necessaria ad salutē. et nō in alijs. s. natura-
libus vel artificialibz. patet in Anthon. Exēplū
de scribis iudeoz. Tercio instigat ad abomis-
mandū pccī p̃auitātē. qz ait Greg. Memento-
neū est qd delectat. sed eternū qd cruciat. Uñ des-
beret hō respiscere. Sed p̃temnendo sequit̃ obsti-
natio qz talē inspirationē spūscōm firmat in pec-
cato. Quarto spūscōm instigat ad timorē ius-
dicij dei iusti mortis z dānationis. sed hō p̃esu-
mendo abijcit hoc. et sic sequit̃ p̃sumptio. s. q si
ne meritis sine p̃nia saluabit̃. Quinto instigat
spūscōm p auxiliū gr̃e subleuātis a pccis. Sra-
em̃ spūscōm sola hoies subleuant a pccis vt Au-
gust. dicit. qd cernimus fieri in multis q̃cidie ad
deū cōuersis. Sed pccōz s abijcit dolēdo q gr̃a
dei crescit in hoibz qz videt p̃uerti in p̃dicatione
a suis pccis. sicut paganos legim⁹ q dolebāt de
hoc q mlti p̃uertebant ad fidē p aploz p̃dicati-
onē. **P** Et hec est inuidētia fr̃ne gr̃e p̃tra
spūscōm. Exemplū legit̃ in speclo exē. dist. x. exē.
xxvij. q sutor qdā dolēs ob qst⁹ dīminutionē q
cōtra calceos rostratos p̃dicaret̃ maledixit p̃dis-
canti de s. z diabolus terribili specie viri appa-
rens: arreptū illū sutorē p capillos violenti ipe-
tu tāto in terrā deiecit vt auulsa cū sua pelle co-
ma capitis in manu illi⁹ remāserit et sanguineā
iste coronā habuerit. Sicq; ad horā p̃ditis sen-
sibz in terra tacuit ṽtice cruentat⁹. randē oranti-
bus p eo sacerdotibz restituto sibi vsu rōnis dī-
dicit non maledicere nec dolere q ab hmoi des-
lisset. Sic etiā peccat q dolent q amasie ad casti-

tatem couertunt. Sexto spūscētis instigat p
remorūm pscie de pccū turpi p̄auitate. sed pec/
cator abijcit p specie sextā que est finalis impen/
tentia q̄ importat ppositū nunq̄ penitēdi. v̄l fm
Tho. nunq̄ vere cōfiteudi ppositū sed semp ficte
O ḡpccōr seq̄re p̄dictas īspiratōes ne pecces zc.

Q̄ Circa tertiū de remissioe pccōr in spi/
ritum sc̄m gr̄is Utrū equalit̄ deus remittat pec/
cata oia in spūm sc̄m sicut z alia pccā. Respon/
det. nulli dubiū q̄ penitēti oia pccā a deo bono
remittunt̄ vt sac̄rū p̄ciliū testat̄. j. q. vii. Si quis
oīm. post mediū. Si aut̄ dicas. Quare ḡ christ⁹
dicit Mat̄. xij. q̄ non remittet̄. R̄ndet q̄ fm
Aug. loquit̄ ibi xps d̄ finali impenitētia vsq̄ ad
mortē inclusiue. vt s̄ dictū est. Vel fm alios hoc
dicit q̄ homines de talibz pccis difficiliter couer/
tunt̄ eo q̄ p̄uant spūsanctū q̄ habet hoīes a pec/
cato couertere vt iā ostensum est. et sic xps dīc q̄
nō remittunt̄. sicut d̄r cōter de infirmitate que
difficiliter curat̄ q̄ hec nunq̄ curat̄. Un̄ z phus
dicit. q̄ p impossibili dicere solemus id qd̄ diffi/
culter possum⁹. n̄ si q̄s etiā ex pccis in spūsan/
ctum puerit̄ in presenti vita: de q̄ facilliter ex se
remittit sibi oia. Sicut ad hec alijs dimissis sūt
exempla sc̄pture sc̄z de Paulo blasphemus p̄us
fidem impugnat̄: sed postea ap̄lo mario. J̄rē de
Longino q̄ xpi latus vulnerauit crudelissime
coram uirgine matre. sed puerus mō sup̄dicto
postea i capadocia monastice vixit. xviij. annis
cui sacrificare idolis nolenti p̄ses oēs dentes ex/
cussit z linguā excidit. n̄ Lōgin⁹ loq̄lam nō p̄dī/
dit z idola securi cōfregit quoz demones in p̄si/
dem z eius socios intrañ. p̄side cecato ipse et oēs
insanientes latrabāt. cui cū Lōgin⁹ diceret. Nō
sanaber̄ nisi qñ occisus fuero z post. p̄te orauit
ro. Iussit ḡ p̄ses eum mor̄ d̄collari. et postea ad
corpus eius p̄strat⁹ cum lachrymis p̄niam egit
et p̄fecte sanatus: tandem bene vixit. Rogem⁹
ergo christum zc.

Seria tertia post Ramispalmar̄ Ser. xlvij.
de obduratione cordis humani in pccis z q̄run/
dam p̄ditione: alioz aut̄ liberatione.

domine sab

baath q̄ iudicas iuste p̄bas renes et
corda Diere. xj. et in eplā bodierna:
In quibz verbis insinuat q̄ de sabbaath. i. exer/
citū. i. angeloz q̄ omnia que facit iusto iudicio
facit. p̄bat hoīes: nō vt aliqd̄ sibi. i. deo occultū
innoscat. q̄ omnia nuda et apta sunt ocul̄ dei
etiam cordis secreta teste apostolo. sed vt alijs in/
noscant iudicia dei fore nō nisi iusta in oibz q̄
facit vel p̄mittit. R̄ Tria aut̄ innuunt̄ in p̄/
dictis v̄bis que deus solet p̄bare. Primo renes
id est castitatem: an quis intra se p̄auā cōcupi/
scētiā carnalē foueat z peccare intēdat ad su/
am damnationē. Secundo corda: an sint dura

ad rebellandū deo et eius inspirationibz quibz
vocat homines ad fidem z p̄niam ac salutē. sicut
fuit in iudeis obduratis cōtra christūz p̄pter qd̄
deus puniuit illos. Tercio p̄bat eadem corda
an mollescant ad p̄niam de pccis. p̄sertim autē
hīs tēporibz passiois christi deberēt molli cor/
da hoīm ad p̄niam: contritionē sc̄z confessionē z
satisfactionē intuitu passiois xpi que scidit etiaz
petras z monumenta apuit zc. Propterea etiā
ecclesia a dñica de passionē inchoando p̄ totam
hebdomadā canit. p̄ inuitatorio marciali illud
Ps. xcij. di. Nodie si vocem dñi audierit̄
nolite obdurare corda vestra. qd̄ p̄t etiaz poni
p̄ themate. Sed vt mundo ab scandalis quia
multi christiani etiam hoc tpe obdurati manēt
sine cōfessione. Proinde de obduratione in pec/
cat̄ hoc sermone declarem⁹ tria mysteria.

Primū de cauenda duricie occasioe.

Secundū de q̄rundā in sua duricie p̄ditione

Tercū de q̄rundā dono gr̄e liberatione.

S̄ Circa p̄mū de cauenda occasione obdura/
tionis vt sic remota causa remoueat effectus: si/
cut q̄ venenosa z p̄iculosa cauēt tūti or̄ est. Quer/
ritur ergo Ex q̄bus occasionibz orit̄ cordis ob/
duratio in hominibz. Respondet fm̄ doctores
vt claret in summa Anthon. par. ij. a. viij. c. ix. q̄
p̄cipue ex quinq̄. Primo ex auaricie nimia cu/
ra z sollicitatione. Un̄ Bern. ad Eugeniū. Pru/
dentius te abstrahas a cur̄ huius seculi q̄ tra/
haris ab illis ne paulatim ducaris ad cor̄ duz
Exemplū de iuda q̄ p̄ pecunia et auaricia adeo
obduratus est q̄ christum triginta denarijs v̄/
didit. et a tali duricia nec verbo christi nec ablu/
tione pedū eius humiliter facta: nec osculo amo/
ris eius retrahi potuit. Deniq̄ et p̄ncipes sacer/
dotum z phariseos auaricia obdurauit. Se/
cundo ex bonoz mundi p̄speratione. Nam vi/
demus q̄ multi in infirmitate z paupertate vel
tribulatione sunt deuoti z cōpungunt̄ de pccis
Sed postq̄ pueniūt ad p̄speritatē duri fiunt et
crudeles. Un̄ Aug⁹. ad Marcellinū ait. Nihil
infelicius est felicitare. i. p̄speritate peccantiū. quia
mala voluntas velut hostis interior roborat̄. i.
indurat̄ in sua malicia ex sua p̄speritate. Exem/
plū de Anbiocho durissimo q̄ diu p̄sperare. i. sibi
successit. sed postq̄ flagellatus fuit infirmitate: se
recognouit di. Iustum est subditū esse deo. z pe/
tiuit iudeos orare p̄ se. ij. Mach. ix. Tercio ex
criminū assuefactione. q̄ quanto q̄s p̄lixiori cō/
suetudine pccī tenet̄: tanto plus indurat̄ z diffi/
cilius surgit. Nam phus li. de memoria z remi/
niscē. dicit. Cōsuetudo est altera natura. Nunc
Breg. dicit. Difficile surgit quē moles male con/
suetudinis p̄mit. Unde Lazar⁹ mortu⁹ et sepul/
tus sub lapide ac feridus significans peccatorē
cōsuetudinariū z obduratum in peccati fetoz
re difficiliter q̄ aliq̄ mortui legitur resuscitatus
p̄ christum: hoc est pluribz concurrentibz sc̄z la/
p

Feria. III. post dominicam ramispal.

pidis remotione: christi fletu: oratione ⁊ clamore. **I** Quarto ex diuturne ire et odij tēione quia sic cor frigidescit a dei ⁊ primi amore. et induratur sicut glacies. **Un̄** Ben. xliij. dz. Maledictus furor eoz qz p̄tinat. ⁊ indignatio eoz qz dura. Maledicta ergo est ira p̄tinax ⁊ dura. **Exemplū** de Esau qui odio durus nō inuenit locum p̄nit. **Deb. xij.** Quinto ex emende cōtemptu in flagellatione. **Sunt** em̄ heu multi q̄ nec flagellis emendant. sed magis indurant. sicut in 2^a **ferrea** ex frequenti malleatione plus induratur talis. **Job. xij.** Cor eius indurabit q̄si lapis ⁊ malleatorum incus. **Deci** bi. Sed tales p̄tmescat. qz **ve Greg.** dicit Quos p̄sentia flagella non corrigunt ad futura supplicia p̄petua pducunt. **Naz Eccl̄ iij.** cor durū male habebit in nouissimo 2°. **Exemplum** de Pharaone q̄ flagellis induratur in mari perit cū suis oibz. **Ue q̄** ⁊ **ve** duris corde.

¶ Circa secundū de pditione aliquoz qrit
Quare deus bñdicit q̄ suauis est vniuersis; alij
q̄s pmitit sic indurari in pctis vt nunq̄ resur-
gant; sed in eternū percant. Rñdes fm Alexan-
drū de Ales. i. par. c. lbo. z in sūma Rayne. cō-
corditer q̄s alios doctores sup. ij. dist. xij. assigna-
tur causa triplex q̄ cōcurrit in hoc.

Prima est causa deficiens.

Secunda est causa pincerens.

Tercia est causa pmissrens.

Prima in qua causa est deficiens. s. hominis liber-
arbitriū qđ vult z eligit malū. et sic impedimen-
tum pstat gr̃e dei. Exemplū ponit Aug. xij. d. ci-
ui. dei. dicens sic. Sicut duo hoies equalit affe-
cti a nio z coipe cōsūmiles: videant vñā rem pul-
crā puta mulierē aut equū z similia. quā vn-
illicite cōcupiscit: alter nō. que causa huius: nō
rei pulcritudo: cū eadez est in se eq̃liter mouens
vtrūq. Item non carnis cōcupiscencia: cum sit
similis dispositiois vterq. nec suggestio mali/
gni spūs: qm̃ ille q̃ntum de se est vtrūq. equalit
temprat. Vñ sequit q̃ huius diuersitatis nō est
alia causa nisi ppria vtriusq. voluntas. Sic a si-
mili q̃ iste pctōz indurat z nō habet bonū pposi-
tum sed impedimentū prestat dei gr̃e: aliū aūc
vult gr̃am dei: et a voluntate deficere in obdu-
rato. **X** Secunda causa est pmerēs scz pec-
catū tam originale q̃z actuale. qz hō per peccatū
suū pmeret separi a deo z eius gr̃a. Esa. lix. Iniq-
uitates vestre diuiserūt inter vos z deū vestrū
Sicut exempligr̃a. Infideles p suam infidelita-
tem demerēt indurari. z mali christiani per vi-
cia varia que cōtinuant nec penitent. Tercia
causa est pmittens ipse de⁹ scz cuius iusticia di-
ctat vt hominē pmittat in suo libero arbitrio et
nō cogat eum q̃ non vult recipere gr̃am z surgere
a pctis. Et sic patz q̃ p dicitio hominis in sua ma-
licia est et seipso quā deus iuste pmittit vt exin-
dareat et dei iusticia pctōres puniens q̃ volūta-
rie peccauerūt. Sicut exempligr̃a fm Sco-

tum. Rex legem statuit iustā q̄ fur suspendatur
vel latro puniat: q̄uis sciat q̄ multi nō curātes
hanc legem furtum facient zc. neminē tñ co gere
debet a sua voluntate furandi. nec iustū esse vt
me incarceraret ante q̄ furtū feci. sed iustū est vt
si furtum fecero puniat. Sic in pposito. Idcirco
Osee. xij. dicit dñs. Ex te perditio tua o israel. ex
me aut̄ auxilij tuum. s. nisi p̄stes impedimentū
auxilio gratie que semp̄ presto est o mni facienti
quod in se est.

¶ Circa terciū de liberatione aliquoz q̄rit.
Unde est q̄ misericors deus liberat adducēdo
ad p̄niam aliquos etiā induratos: alijs relictis
in suis criminibz. vt patet de Petro ⁊ magdale
na ac latrone ad p̄niam reduci. et de iuda ac iu
deis induratis derelictis ⁊c. R̄spōdet s̄m Tho
mā cōtra gentiles li. iij. ca. clxxx. ⁊ in sūma Ray
ne. q̄ hoc est ⁊ fit ex causis tribus.

Primo ex abundantia diuine bonitatis.

Secundo ex euidentia diuine pietatis.

Tercio ex cōplacentia diuine voluntatis.

Primo inq; ex abundantia diuine bonitatis. q̄
tis em̄ indurat̄ p̄ccōr nō esset dign̄ fm̄ exigen
tiā diuine iusticie vt sibi infunderet gr̄a emolli
ens ad p̄niam: tñ deus vt ostēdat suā bonitatem
immēsam p̄ter ordinē rebo in dictis opat̄. Sicut
exempli gr̄a. cū cecū illūinat et mortuū susci
tat facit p̄ter ordinē in dictis rebo ex sua gr̄uita bō
nitate. Sic interdū ex abundantia bonitatis eos
q̄ impedimentū p̄stant gratie peccando z indu
ratos auxilio suo puenit cōuertendo illos. Et si
cut non omnes cecos illuminat nec omnes ad
hanc vitam mortuos suscitāt sed aliq̄s: ita non
oēs induratos liberat a p̄ccō sed aliq̄s zc. S
cunda ratio vnde hoc fit est euidentia diuine p̄
ietatis. vt sicut in reprobis ostendit deus ordinē
iusticie: ita in reuocat̄ indurat̄ euidenter osten
dat magnitudinē misericordie z pietatis. et hoc
docet apl̄s Rōm. ix. Nam si nullus damnaret̄
nō appareret dei iusticia. et si null̄ peccator du
rus reuocaret̄ non appareret misericōdia dei tam
magna. Tercio fit ex complacentia diuine vol
untatis. Sicut em̄ ex voluntate dei potest vt fi
erent creature ex nihilo et q̄daz alijs digniores.
et sicut ex voluntate artificis pcedit vt ex eadem
materia similiter disposita q̄dā vasa formet ad
honorabiliōres vsus: vt ad mensam picaria. q̄
dā aut̄ ad ignobiliōres vt ollas z cacabos igne
deturpados. Sic in p̄posito: ex quo tota natura
humani generis facta est massa vilis z corrupta i
p̄mis parentib; p peccatu;: si quos de⁹ et hoib;
liberat vt sint ad honorē celestem z gloriā: potest
sicut vult. et facit hoc ex mera gr̄a et misericōdia. q̄s
autē in culpa relinquit iustefacit sicut ille deme
ruit. Z Unde Aug⁹. ponit exempluz de hoc
xiiij. q. iij. c. Nabuchodonosor. dicens. q̄ Nabu
chodonosor post multas impietates flagellat⁹
penituit. et regnum qd̄ p̄diderat cursus accepti

Pharao autē ipsius flagellis durior effectus pñt
Cum em̄ cōformes essent q̄tum ad naturā am-
bo homines; q̄tum ad dignitatem ambo reges
erant. Item q̄tum ad causam ambo captiuū
dei pplm possidebāt. q̄tum ad penā ambo fla-
gellis admoniti clementer. Quid ḡ fines cor-
pē diuersos nisi q̄ vnus ingemuit. i. penitēdo. al-
ter p̄tra dei misericōdiam libero arbitrio pugnauit
Et tandē cōcludit q̄ boni p̄ grām dei corrigunt
nō ex necessitate p̄destinationis vel p̄scientie. q̄ p̄-
destinatio vel p̄scientia nō facit necessitatē. et sic
mali libero arbitrio pereūt. Nec ibi Aug⁹. dis-
fusse tractat. O ḡ p̄ctōr audi deū clamantē oibz
Zach. j. Cōuertimini ad me et cōuertar ad vos.
O miser indurate vide xpm̄ in cruce p̄ te mani-
bus expās ut amplexer si cōverti voluer. aspi-
ce sanguinē p̄ te fufum ad abluendū. O ḡ ania
christiana p̄uere ne p̄das te cum diabolo ob-
durato in p̄peruū. Rogem⁹ ḡ xpm̄ vt det nobis
oibz grām q̄ corda nostra ad p̄niam emolliant
et cōsequimur glām sempiternā Amen.

Seria eadem post p̄dīū Sermo. xlii. ponit
p̄dicandus p̄pter occurrens festū eodē die. i. san-
cti Bñdicti vt hoc anno vel alio anno occurrē-
te alio scz festo sancti Gregorij vel scz Joseph vt
sepe cōtingit p̄pter interualli variationē. Ideo q̄
potest q̄s p̄dicatoz legendā talis sancti applicā-
do p̄dicare de materia q̄cunq̄. Sed nūc nobis
p̄dicantibz sermo restat de accidie scz negligētia
circa festa obseruanda. de q̄ cōueniēs thema ap-
plicando p̄sequemur.

Edict illi domi

O nūs cor ad p̄cepta et leges vite et disci-
pline Eccl̄. xlv. et i eplā hodiernē festi-
uitatis. Item aliud thema ex euangelio. Nō ve-
ni soluere legē sed adimplere. christ⁹ dicit Mar.
v. et in euangelio festi. Item aliud. Qd vobis di-
co oibz dico vigilate. i. ad implendum p̄cepta
Mar. xlii. et in euangelio festi. Reuera chariss-
mi maxima est grā dei qm̄ dat homini vt appo-
nat cor p̄ oia ad p̄cepta implenda. et ad leges vi-
te. i. eterne; hoc est ad consilia euangelica obser-
uanda. et ad legē discipline. i. docendā alijs. Nā
et christus dñs legem impleuit. et iste serūs cu-
ius festum colimus hec obseruauit. O ḡ charis-
simi vigilate ad hec. Sed qm̄ inter p̄cepta obser-
uanda a deo mōdat in decalogo Exo. xx. sabbat-
ta. i. festa sc̄ificari. Et de hoc nobis restat sermo
ideo de b̄ tria mysteria declarabim⁹ p̄ sermone

Primū d̄z grauis offensio violationis

Secūm d̄z legalis puniō transgressiōis

Terciū d̄z modalis tētiō vacationis.

A Circa p̄mū de graui offensa violationis fes-
toz Notandū q̄ pluribus rationibz probant
grauit̄ peccare q̄ festa violant. Et patet

Primo quia est magne ingratitudinis

Secundo q̄ est magne puerilitatis

Tercio q̄ est diuine odibilitatis.

Quarto q̄ est multimode dānabilitatis

Primo q̄ festa nō obseruare est magne ingrati-
tudinis. q̄ ipse deus p̄pter hoc p̄cepit sabbata. i.
festa colere vt saltem illo die recogitarem⁹ dei
bñficia impensa et grās deo ageremus. p̄pter qd
in principio huius p̄cepti posuit d̄. Memento
vt diem sabbati sanctifices. vt per hoc verū m-
emento recordationem significet. Qui ḡ non
vult obseruare festa signum est q̄ non vult deo
grates agere p̄ suis bñficijs. i. creationis; conser-
uationis; incarnationis; passionis. et sic de alijs
Et p̄ consequens non sunt digni grā dei nec glo-
ria nec vita. Grego. Non est dignus de dandis
qui nō agit grates de datis. Exemplum. Si ali-
quis tibi dedisset septē aureos. ita q̄ ser habeas
ad nutū tuum. et septimū sibi reddere tenearis;
magna ingratitudo esset q̄ sibi septimūz velis
auferre vlt̄ furari. et p̄pter ingratitudinē posset le-
gitime reuocare ipse dator hoc donū. q̄ vt ha-
ber. C. de reuocādis de natiōibz. l. vi. p̄pter ingra-
titudinem donationis iuste reuocant. Sic ad-
p̄positum deus bñdictus p̄cessit p̄ nostra vtili-
tate sex dies ad opandū. et diem septimū. i. festū
vel dñicam sibi reseruauit ad hoc vt ei tūc deser-
uiat. quem si nō reddimus iuste reuocat nobis
dies cōcessos ad laborandū; tollendo nos de vi-
ta vel alio mō puniendo. i. frangendo pedes vel
manū vel imittendo aeris indispositionē vel in-
firmitatē et h̄mōi. et ita fit q̄ q̄ vno die festo non
vult abstinerē a labore; sepe iusto dei iudicio p̄
grandē vel guerrā aut fractionē pedis bonis
vel equis; aut aliter; oportebit abstinerē toto mē-
se vel anno. B Secūdo violare festa vel nō
obseruare est maxime puerilitatis et faruitatis.
Primo quia talis potius vult laborare i serui-
tio diaboli q̄ quiescere in seruitio xpi. Secundo
quia potius vult esse in statu miserie infernalis
cum magno labore in die festo acq̄rēdo sibi tor-
menta q̄ esse in statu patrie celestis vbi est q̄es
eterna. Unde Hiero. in testamēto. O quāta de-
mentia hoim; q̄nta faruitas miserabiliū mūda-
noz q̄ cum etiā per labores et p̄cula parati sine
dānnari; nolunt suauē iugum dñi et onus leue
portādo saluari Nec ille. Nonne fatuus est qui
magis vult laborare cū maximis sudoribz q̄ q̄
escere in regia dignitate celesti. Tercio q̄ cū bo-
ues et equos suos nō p̄mittant onerari vltra q̄
debeant. tamē p̄tra se p̄uere agunt. quia in nul-
lo sibi tales compatiunt. sed quotidie etiā in fes-
to portant onera laborū et peccatorū et tormen-
toz infernalium demerēdo p̄ h̄mōi peccata sua
Quarto quia cum in festo deberent q̄rere grām
dei et sanctorū amicitia; ipsi querunt irā et vicioz
stercora sibi accumulānt magnis laboribz. Qm̄
talibz Malach. ij. dicit dñs. Dispgā sup vultūz
vestrum sterc⁹ solennitacū vestrarū. i. vicia i festi

Feria. III. post dominicā ramispal.

facta in cōfusione vestra punita pena multiplici.

Tercio qz violare festa est diuine odibilitatis. Nā Exo. xxxj. pena mortis z excoicationis a dei pplo cōminat deus violatoribz i signū odij specialis ad hoc pccm. Dicit ei sic. Videte vt sabbatū meū custodiatis. Qui em̄ polluerit illud morte moriā. q̄ fecerit in eo opus pibit aia illi de medio populi mei. Nec ibi. Et sic patet. ppositū q̄ de tales punit corporaliter occidendo z a celo etiā excludendo. Si peras q̄redo Unde est b q̄ tantū de odit violatiōē festi. Respondet q̄a cum festū sit q̄ddam signū recognitiōis diuine vt p̄dictū est. ideo et violatio videt q̄dāmodo esse dei negatio. Insup cū hō se totū p oī tpe habeat a deo a quo est z q̄libet momēto tps a deo conseruat. Idcirco magna iniuria fit deo vt homo se totū subtrahat deo illo die q̄ deberet potius se dare deo. Insup donat se totū seculo vel diabo/lo dei inimico. ppter bec merito de odit tales.

Quarto qz est multimode dānabilitatis Nā oīs lex totius mūdi dānat z punit dōs dicat violatores festoz. vt p̄seq̄mur. ij. articlo sermonis. Nam non solū leges iuste. sed etiā ritus idolatraz gentiliū puniebat violatores. vt patz exemplo vulgato in gest. romanor. vbi legit q̄ Athus in ciuitate Roma regnauit q̄ p lege statuit q̄ dies p̄mogeniti sui coleret sub pena mortis. Lunqz multi trāsgrederent cōsuluit Virgiliū z petiuit vt arte sua faceret q̄ trāsgressores acculerent. Virgilius ḡ arte magica fecit vt statua erecta in medio ciuitatis oīa hmōi in ciuitate facta occulte in illo festo violando reuelaret. et sic plures occidebant. Erat aut q̄dā faber nomine Focas q̄ laborabat i nocte festi. maneqz facto pperans cū malleo cōminabat dicēs. Si tu me p̄dideris cōfringā caput tuū. et sic domū redibat. Quosdā mane festi misit impator ad statuat illā vt req̄reret d trāsgressoribz. et statua ostēdit illis tria metra descripta in frōte suo sic. Tezpora mutant hoies qz deteriorant. Qui veritatē dicit caput fractum habebit. Audi vide tace si vis viuere in pace. Itaqz impator venit ad statuat in frōgās q̄s sibi minaret. Et tandē respōdit q̄ Focas. Cape est ḡ z adductus. inq̄rentiqz impatori cur p̄ra legem ageret. respondit. Dñe hanc legē nō possum seruare qz oī die octo denarios oportet me acq̄rere q̄s non possum sinelabore habere. qz duos denarios soluere habeo q̄ tidie. duos accōmodare. duos p̄dere. duos autē expendere. Lūqz bec vba nullus intelligeret. iurauit impator q̄ nō occideret si edissereret. et sic ille explanauit dicēs. Duos debeo soluere. qz patri meo q̄ me enutrit dare teneor p victu eius paupertatis. duos accōmodo. q̄a filiū habeo in scholis discēte. p q̄ soluo. q̄ cadē cum ego senue ro me nutriet. Item duos p̄do q̄s in vxorē q̄ mihi cōtraria est q̄ tidie expendo. duos autē in vltuz necessitatis mee expendo. Et sic liberatus est fo

cas p sapientiā. et a senatu cōmendat. Tandē post mortē impatoris electus est impator. in cuius corona capitis in imagine depicti sunt octo denarij.

E Circa secundū de legali punitione Nota q̄ oīs lex punit trāsgressiōē festi. patet Primo lege intrinseca. s. nature in aia. qz rō ipsa naturalis dicit vt hō aliq̄ intendat vite z contemplatiue dei z dei bñficia recognoscendo. et p̄sequens cōscientia remurmurādo. p trāsgressiōē puniendū decernit. Prop̄tea de sc̄to Job q̄ fuit tpe legi nature dicit. q̄ cū in orbē trāssissent dies. i. in capite hebdomade q̄d est dñica die mittēs sc̄tificabat filios suos Job. i. sc̄z admonēdo de gratitudinedine bñficioz dei z corrigēdo de pccis. Ideo sub dicit di. Ne forte peccauerint filij zc. Sc̄do lege moysaica. Nūeri. xx. vbi dñs p̄cepit lapidari euz q̄ colligebat ligna in sabbato. Deniqz terciō lege p̄phetica. Niere. xviij. Ezech. xx. z pluribz alijs dñs ponit multiplicē cōminatiōē penaz cōtra trāsgressores. Quarto lege euāgelica Mat. xij. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. z sic p contrariū si non seruas dānaberis. Quin to lege apostolica. Ab apostolis em̄ exorta ē diei dominice celebratio ppter mltā eius priuilegia vt in speciali sermone parte de tpe tractauimus Et p̄sertim quia christus resurrexit die dñico et discipulis apparens gaudiū fecit. Sed malus discipulus sc̄z iudas traditor fm̄ q̄d Augustin⁹ dicit. eodem die se suspendit audita christi resurrectione. licet euangeliste per anticipatiōē scribant hoc factum in serie passionis. Sic fiet malis q̄ die dñica sc̄z nostre resurrectionis finalis suspendent corpore z anima ad p̄petuam dānationē in iudicio. Item die dñica apostoli spiritum sanctū acceperunt. ergo zc. Sexto lege canonica que p̄cipit extra de ferijs. c. omnes dies dñicos celebrari omni veneratione. Item de conse. dist. iij. c. Peruenit. Gregorius decernit q̄ violatores dñice diei sunt antichristiani. Sc̄o primo lege ciuili. Nam. L. de ferijs. l. vltima p̄cipit sub pena amissionis militie z p̄scriptionis patrimonij non fieri in festo iudicia et spectaculā. Et sic patet zc.

S Circa terciū de modo vacādi ex quo sermone de tempore latius egī non oportet hic resp̄tere. Sed restat questio Utrū christian⁹ die toto vlt̄ maiori parte diei in festo vacare salubribus teneatur ex p̄cepto. Respondet fm̄ Lancelarium parisiē. z in Antonina parte. ij. titlo viij. ca. vij. q̄ licet hoc facere esset bonū. nō tñ obligatur. imo potest q̄s in festo assumere aliquaz recreationē vel spaciatiū vel solaciū dūmodo sit honestum z taliter fiat q̄ non cōmittat peccatū mortale. Unde si quis audit missaz et postea tota die solaciatur vel ociatur honeste non peccat mortaliter sed venialiter. al̄s sermo esset nimis durus. z multi p̄ter cōmune credere dānarent.

Un ex pcepto nō tenet nisi missam audire et ab opibz seruilibz abstinere. et sic a pctis. Sed qnto plus vacat: tātō plus meret. Nec Anthonina. Exemplū legit in speculo. dist. viij. c. lxvij. q. f. sta qlibet qdaz deuote celebrauit diurnis vacans orōnibz. z i festo oīm scōz migravit deuote: ac post mortē cuidā apparuit i glōsa pulcritudine dicens ob hoc se sanctis associatū. Rogemus g christum rē.

Feria q̄rta post dñicam Ramispalmarum Sermo q̄nquagesimus de remissione pctōz et eius regulis generalibz ac signis.

Esus autem di

cebat. pater dimitte illis: nō em scilicet qd faciunt. Lu. xij. z in passiōe euangelica que canit in missa hodierna. Dñs Iesus charissimī pietate z misericōdia plen⁹ orauit p suis crucifixoribz vt nullus pctōz q̄ntūcūqz in pctis pfundat⁹ desperet de pctōz suorū remissioe si cōuersus fuerit ad pñiam. Proinde diligenter aduertam⁹ charissimī qz christ⁹ dñs hanc oratiōez p remissione nostrorū pctōz fudit qñ erat cruci affixus z tribz clauis vulnerat⁹ ac sanguine sacro pfusus: vt doceret qz p meritū crucis z sanguinis christi oīa pctā q̄ntūcūqz graua nobis donant vel dimittunt: si tñ cōpatimur imitādo ipm in cruce pñie in q̄r et nos debemus cōfigi tribz clauis. sc. cōtritionis vere z cōfessionis z satisfactōis qbz vulneramur amore xpi. de q̄ Greg. dicit. Mala est sanitas cordis q̄ nescit dolere hui⁹ vulneris charitatis q̄ opit multitudinē criminis et introducit in regnūz eternē beatitudinis. Un ppheta ps. xxx. dicit. Bñ qz remisse sunt iniquitates z qz tecta sunt pctā. qd potest poni p alio themate. Ecce beatos dicit penitētes in charitate. qz. sc. remissionē habent pctōz p sanguine xpi z in spe beati sunt z si rē nōdū existant: cū sint in grā q̄ est arrabitudinis future. Nec Lyrā. Itaqz d remissioe pctōz mortaliū oīm de qbz p totū hoc q̄dragesimalē egimus restat tanqz p medela infirmitatū aliqd saltem generalit⁹ pponere. Quis autē in alio q̄dragesimali plurimā speciali⁹ egerim⁹ de pñia: tñ z i b̄ q̄dragesimali necessitas cogit breuiter inuehere p ppli doctrina salubri. Unde d ipsa peccatorū remissione declarē tria mystēria pro hoc sermone.

Primū de remissionis notificatiōe.

Secūm de regularitatis obseruatione.

Terciū de cognitionis cōsecratiōe.

S. Circa primū de notificatiōe q̄rit quid sit pctm remitti aut q̄liter fiat a deo remissio peccati. hoc vtile est: vt nouerim⁹ quō a nostris pctis d beamus expiari. Respondet fm Tho. in q̄stionibz disputat⁹ de malo. q̄stione de pctō veniali. art. ij. qz pctm remitti nihil aliud est qz pctm homini nō imputari. et ostendit ex sc̄ptura sic. Nā cū

ps. pmississet dices. Bñ qz remisse sunt iniquitates z qz tecta sunt pctā: exponit hoc subdit. Beatus vir cui nō imputauit dñs pctm. Et sic peccatū remitti nō est imputari. N. Pro clariori intellectu Nota fm intētiōe Scoti sup. iij. dist. xij. q. postqz qd pfecit actū pcti licet iā act⁹ transierit: tñ amī que peccauit manet in dei voluntate obligata ad penā pctō. sc. cōmisso corresponsdētē vt dicit Aug⁹. sup eadē verba p̄dicta ps. Exemplū. Postqz qd offendit regē vl iudicē licet actus offensionis iā transiit. tñ in offendēte remanet i putatio ad penā. Sic in pposito manet post pctm in aīa macula pcti ppter quā nō est digna dei amore vel grā nec visione diuina tanqz inq̄nata stercore pcti. Sicut em nō delectet nec admittit qd ad cōspectū regis facie stercoreata. sic in pposito. Un Apoc. xij. Nil cōingnatū. sc. pctō intrabit i illd. sc. celū. Itē post pctm manet etiā reatus pcti ad penā quā oportet soluere anteqz pueniat talis. sc. aīa ad beatitudinē. Tūc g dī pctm remitti. Prio qñ tali aīe peccatrici nō imputat talis. sc. pcti macula. sed infusa dei grā delet vl tollit. Scdo qñ etiā nō imputat eidem illa pena a deo ordiata ad quā fuit obligata. ita qz de⁹ nō reservat talē aīam ad penā p illo pctō. nec vult vindicare p penā ipm pctm cōmissum.

J. Secūdo q̄rit ex hīs q̄rit Quali homi deus nō imputat pctm. Rñdet fm Lassiadorū sup eadē vba ps. qz oī agentī verā pñiam. Propterea cū dicit ps. Beatus vir cui nō imputauit dñs pctm: subdit. nec est in spū eius dolus. Ubi glo. Cui nō imputat dñs pctm nisi illi in q̄ non est dolus falsē pñie sed se vero corde. sc. penitēdo accusat in cōfessione z satisfactiōe intēdit pficere. Exēplū in David q̄ cū peccasset cū Bersabee vxore Urie pus ipurauit de⁹ pctm sibi p ppheta Nathan: q̄ pposita pabola qz diues qdaz pepcit suis ouibz z ouiculā pauperis bois macrauerie pegrino adueniēt. Et data snia a David qz fili⁹ mortis est vir ille diues qz hoc fecit: subiunxit p ppheta. Tu es ille qz Uriā occidisti z vxorē ei⁹ tulisti: qz obzē nō recedet gladi⁹ de domo tua zc. Sz cū David vere penituisset cōfitei. peccauit dñs. ppheta mox eñā denūciat remissionē dī. Dñs trāstulit pctm tuū. ij. Regū. xij. O g sacra pñia qz pctā deles. R. Deniqz terciū q̄rit Quō p penitentiā tegit de⁹ in aīa pctm vt dicit ps. vbi s. scz qz tecta sunt pctā. Quō em sit in bñficato homine vt cōmissa in b̄ mdo pctā nō sint apta deo cū deo nil pōt celari vel tegendo abscondi cui oīa ab eterno nota sunt z apta oculis ei⁹. Heb. iij. Et p sequeus mirū est qz nō videat etiā bñ. Sed respōdet fm Lyrā et doc. cōiter. qz pctā hoīm cōmissa nō sic dicunt regi vt nullo mō videant vl cognoscant fore facta. qz b̄ est impossibile vt p̄teritū nō sit p̄teritū. vel qz deo sit ignotus. Sed dicunt regi vel tecta p pñiam. qz nō videt deus ad puniēdū illa. nec erit ad p̄fusiōez bois i p̄ria brā

Feria. III. post dominicā ramispal.

q̄a videbunt tanq̄ dei misericordia et gratia res-
missa. hoc autē p̄ charitatem penitentie annexam
Nā. j. Pe. iij. Charitas op̄e m̄ltitudinē pctōz.
Sicut em̄ ferrū cū in se sit turpe et rubiginosum
si ignituz fuerit totalit̄ splēdorem ignis induit et
fit pulchrū nec apparet rubigo i eo. sic erit in aīa
igne charitat̄ et gl̄ia splēdētē celo. Et sicut mili-
ti q̄ in bello cecidit si postea surgens hostes stra-
uit magnifice: casus nō est ad cōfusiōē. sic in p̄-
posito. **L** Jē ex dicit̄ Dug. sup̄ Ecclē. Ete-
plū pōt poni tale. Si grā te o hō qd est pfundū
inferno. Rñdet Hugo ibi q̄ pctm̄. nā si nō esset
pctm̄: nō esset infernū. et pei⁹ est esse in pctō q̄ in
inferno sine pctō. vt patet per Bñf. li. s̄litudinū.
Jē si grā. Quid est alit̄ celo et angelis q̄ sunt i ce-
lo. Rñdet ibidē Hugo q̄ iusticia. qz angeli p̄ iu-
sticia ascēderūt sup̄ celū. i. ad dī visionē: in q̄ celo
a p̄ncipio fuerūt creati. Et subdit idem Hugo.
Quantū q̄ descēdit q̄ de celo ad infernū descēdit:
tantū descēdit q̄ de iusticia ad iniquitatē ruit. Et q̄n-
tū ascēdit q̄ de inferno ad celū ascēdit: tantū ascē-
dit q̄ de iniquitate ad iusticiā redit. Nec ille. Sed
qz de celo in infernū cadere est sūme cōfusiōis
vt patet in demonibz. Et p̄ p̄iū de inferno si q̄s
posset in celū ascēdere: hoc esset summe glorie. vt
patet in xpo resurgēte vicz et ascēdēte cū sanctis
patribz. Sic in p̄posito nō cōfusio sed t̄tū gl̄-
ria magna erit in celo eis q̄ p̄niam de pfundi-
tate. i. pctōz tanq̄ de inferno ascēderūt in celestē
b̄itudinē. O q̄ sacra p̄nia q̄ mirabilis t̄tū es.
O q̄ntū amari deberes.

M Circa secunduz de regulis obseruadis
p̄ remissioē pctōz obtinēda Notāduz q̄ plures
regule generales tradunt de h̄a doctozibz recol-
ligēdo et dicit̄ Lācellarij parisiens̄ et alioz. Pri-
ma regula fidelitat̄. Heb. xj. Sine fide impossibi-
le ē placere deo. Uñ Aug⁹. xxiij. q. j. c. Ubi sana
fides nō est nō pōt esse iusticia. qz iust⁹ ex fide vi-
uit. Exemplū de hereticis et scismaticis. Jē de for-
tillegis et b̄mōi. Nā qz fidē sanā nō h̄nt: nō p̄sequi-
tur pcti remissionē. Scda regla dicit̄ integri-
tatē. vicz q̄ pctm̄ mortale vnum nō remittit̄ sine
alio. ideo integra est p̄nia agēda: nullo mortali
retēto. Nam de pe. dist. iij. §. Dis autoritatibz
Leo papa. et dist. v. c. fratres. Innocenti⁹ exp̄sse
dicāt h̄c regulā. Rō fm̄ Lācellariū. qz manen-
te vnico mortali remanet inimicitia pctōis ad
deū. q̄ p̄nia de vno v̄l pluribz retēto aliq̄ morta-
li nō valet ad remissionē etiā illoz. Unde cōtra-
riū tenere est heresis. vt ibidē dicit̄ Lācellariū.
Exemplū de homie q̄ licet de alijs pctis penite-
at: nō vult restituere alienū. talis p̄nia nō fa-
cit remissionē pctōz. vt patet p̄ Augu. xiiij. q. vj.
Si res. Tñ valet ad alia t̄palia retribuēda. sic
op̄us bonū in mortali factū. Silt̄ est dicēdū de
p̄nia iram retinētē vel meretricē rē. **N** Ter-
cia regula dicit̄ venialis q̄litas. scz q̄ pctō venia-
lis existente boie in mortali nō remittunt̄ nisi re-

misso pctō mortali. Et patz fm̄ Rich. in iij. di.
xvj. q. et ar. si. Quia hō q̄ dū est in pctō mortali
est inimicus dei. Aug⁹. Scio deū esse inimicū oī
crimioso. inimico autē q̄ dū est inimic⁹ nō remit-
tit̄ offensa nec magna nec pua. qz remissio culpe
nō fit nisi p̄ grām sp̄sscti a q̄ talis est alien⁹. et
go manente mortali q̄ ad culpā: nō remittit̄ ve-
niale. Nec pōt dici q̄ veniale possit remitti p̄ pe-
nitentiā sine grā. qz talis p̄nia est informis non
accepta deo illa acceptatione q̄ requirit̄ ad remis-
sionē pcti. Verūtū mortale remitti pōt sine veni-
ali et vnū veniale sine alio veniali. Nec Rich.
Exemplū. Qñ tu cōtritus es de mortali: nō tñ tā-
to feruore vt etiā venialia tollant̄. nam mortale
collit̄ p̄ p̄ritiōē solā. sed venialia p̄ feruore con-
tritionis v̄l charitat̄ q̄ implicite vel explicite cō-
tritionē cōtinet: vt p̄ aquā b̄ndictam: dñica ora-
tionē et b̄mōi fm̄ q̄ntitatē feruoris tollit̄ p̄l vel
minus de venialibz q̄ sunt innumerabilia. nec pōt
homo oīa memorari. **O** Ad p̄dicta exēplū.
naturale. Si man⁹ sit fetozibz stercozis sordida-
ta: fetozes nō tollunt̄ nisi ster⁹ abluat̄. Et q̄nqz
ablato stercore adhuc fetor manet. Quarta re-
gula dicit̄ necessarie veritatis. i. q̄ ad remissionē
pctōz necessaria est vera cōtritio. Nec autē consi-
st̄ in pcti detestatione et p̄posito cauendi et p̄po-
sito confitendi et satisfaciendi. vt patet ex diffini-
tione cōtritionis. Sine cōtritione autē vera nec
p̄fessio nec satisfactio valet remittere peccata. pu-
ta si quis habet voluntatē peccandi: licet cōfiteat̄.

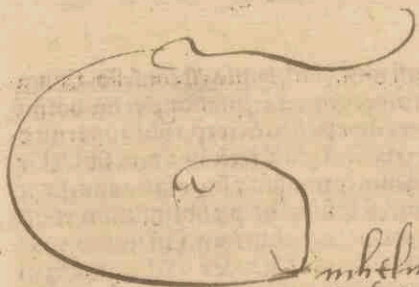
Quinta regula dicit̄ totalitatis. i. cuiuslibet
partis vicz penitentie vna pars p̄cepta altera
nō sufficit remittere peccata. puta si quis p̄fiteri ve-
re nō vult vel satisfaccere: licet desceat. Nam cum
nō potest quis confiteri sufficit habere p̄positū.
similiter de satisfaccione. Sed si cōtrinit̄: ita q̄ non
vult confiteri vel satisfaccere: etiā si possit: hoc dā-
nabile est. et patet de pe. dist. j. §. Ex h̄is. et c. Mē-
suram. Sexta regula dicit̄ amoris et charita-
tis. scz q̄ ad remissionē peccati requirit̄ vt hō
mo agat penitentiā et amore dei et charitate sine
qua nō est salus. j. ad Corinth. xij. Septima
regula dicit̄ sempiternitatē. vicz q̄ semp velit do-
lere scz dum menti occurrit peccatū cōmissum.
Unde Hugo de sancto vict. dicit̄. q̄ deus quē-
cūqz absoluit a peccatis ligat eundē vinculo
p̄petue detestationis. i. habitualiter. et dū recors
datur tenet etiā actualiter. Proinde si q̄s pe-
nitit sic q̄ p̄positum habet in posterū aliq̄n recidē-
diuandū: nō consequit̄ remissionē. Si autē peni-
tet cum p̄posito nō peccandi de cetero: tunc vera
penitentia est et remittit̄ peccatū. licet postea cō-
rigat reciduiare. Nec talis damnat̄ p̄ peccat̄ de
quibz prius penituit. sed solū pro reciduiuo de q̄
nōdū penituit morte p̄uentus. De istis omnibz
in alio quadragesimali latius. O ergo peccator
agnosce q̄ misericorditer tibi parcat deus et age
penitentiam.

P Circa terciū de cognoscēda remissioe peccatorū qñt Utrū hō possit cognoscere certitudinaliter q sibi remissa sunt peccā. Responder fm Rich. in. iij. dist. xij. ar. ix. q. q. de lege cōmuni nō pōt certitudinalitē scire qd hoc certitudie scie. iuxta illud Eccl̃es. ix. Nemo scit verum odio vel amore dignus sit. Dicit de lege cōmuni. qz de lege speciali aliqbo scis certitudinalitē fuisse legim⁹ revelatū. vt Paulo aplo z etiā scō Francisco vsqz ad nouissimū qdranrez. et sic de alijs sanctis. Uerūtamē etiā de lege cōmuni potest hō de suoz pccōz remissione esse cert⁹ certitudine pbalibis cōiecture. Et hoc sufficit penitētibz. Nec Rich. **Q** Sed qbz signis possit hō pbalit cōiectura agnoscere q sibi remissa sunt peccā. Responder q summū et Primū est qd ponit ibidē Rich. scz fecisse qd est in se veracissime dolēdo cōfitendo satisfaciēdo z ppositū cauendi habendo. Et iuxta pmissas regulas signū est remissionis hoc. Secundū quoqz est ardenti amore xpi de peccis dolere. et sic sentire ardentem dei charitatē et peccati dolorē z horrore in corde. Unde Luc. vii. xps dixit magdalene. Dimissa sunt ei peccā multa qm̃ dilexit multū. Terciū est lachrymas vero corde abundanter fuisse. Aug⁹. Lachryme testes sunt doloris. Isaac abbas dicit i coll. pa. Cū ad regionē lachrymarū puener⁹ scito te et auditū p tuoz remissione peccōz. Nec ille. Quartū est cōsolationē spūssci in cōscientia serena accepisse. Bern. ad fratres diē. Si de peccis cōmissis penitēs nōdum spūssci cōsolationē accepisti minus te pniā egisse cogita. q. d. suppleas ergo qd deest. Idē. Serenitas mēt⁹ ex pniā signū est remissionis. Uñ Ps. ait. fm multitudinem dolorū meoz p̃solatiōes tue lenificauerūt aīam meā. **R** Exemplū legit li. apū et in speculo exem. dist. v. cē. cxxx. q. puella qdam generosa in amorē cuiusdam iuuenis demonuz insulcu stī

mulata: cū mult⁹ lachrymis est confessa. Cūqz intantū fuisset grauata tēptatione vt nec dormire nec comedere posset. Ecce xps sibi apparuit z vidit qñ crucifixū plag⁹ recētibz. z dixit sibi. Mediligas q sum formosus z sup oia bonus. Et sic tantū gaudiū spūssci pcepit sibi infusum vt ab oī tēptatione fuerit liberata. Uñ multū valet memoria passionis xpi. **S** Aliud ibidē in sequēti exemplo refer⁹ q militi intransi religioez p faciēda penitētia de peccat⁹ tēptatio occurrit a diabolo vt exiret. Cui christus apparuit d. Grossum panem ordeaceū intinge in vuln⁹ laceris mei et sanguine maderactū comede. Vide bat autē illi q sanguis flueret recens de vulnere christi. Cūqz ille panē cruentatū horreret sed ad christi pceptū ori applicasset: sensit in pane dulcedinē mirabilē sup oēm suauitatē. z sic comedit et ab omni tēptatione tranquillus pseuerauit vsqz in finem vite in scā pniā. **O** ergo tu peccator. o peccatrix anima recognosce xpm. p te passum: vulneratū: et sanguine fuso in cruce mortuū: vt te a tuis peccat⁹ ablueret. et amore ei⁹ q te tantū amauit age pniā: fac finē vicij: vt cū ipso cōdem dño Jesu eternaliter regnare possis in beatitudine patrie celestis. **O** nobis p̃stet idem dei filius Jesus q cum patre z spūsancto viuūt z regnat deus p infinita secula seculoz. Amen.

Sermones p diebus sequentibz plurimos habes descriptos in alijs tribus sermonū Pomerij.

Ad laudem ergo dñi nostri iesu ac ad honorem et gloriā bñssime virginis Marie matris eius z seraphici patris nostri francisci totiusqz triumphantis curie celestis Finit qdragesimale de vicij sermonūqz hmoi opus Pomerij. **R**ogo autē vt oretur deus p me: tanto labore fatigato ad vtilitatē animarū et christi charitate.

Wilhelm Beck & Co. possessor
Humb. lib.

Tabula

In nomine domi
ni Jēsu incipit Tabula fm ordinē alphabeti de
materijs cōtēis in hac parte Pomerij vitz Qua/
dragesimali de vicijs.

Bomiabile est

a summe pctm deo z angelis. Et pro
bat pluribz signis. **vj. D. vlsq. fi.**
Abominatur ne deus hoīem pecca
tozem plus q̄z diabolū **vj. P.**
Abrae obedientia fuit magna **xlj. R.**
Accidia an sit gūissimū pctm p̄ alijs **xlj. T.**
Accidia q̄ obmittit p̄fessionē v̄l cōmunionē. **xlj.**
Accidia circa sensuum custo/
diam **(U. X. v. B. z sequen.**
Accidia qd z an mortale sit z de filiabus ei⁹. ibidē
Accidia circa p̄cepta iplenda. vide vbi de p̄ceptis
Ambitio est gūe et abominādū pctm. **xxvj. p. to.**
Anie appetit⁹ quare nō nisi deo satisfiat. **xxvj. C.**
Arbores placare in plenilunio nō valet. **xxix. R.**
Avaricia q̄ sit detestāda z qd sit. **xxvj. B. et se.**
Jē qm mortale pctm sit z de speciebus ac mo
dis z filiabus. **ibidē.**
Aurum qd est nisi terra rubea **xxvj. D.**
b Laſphemia dei et sanctorum est canen/
da **xxv. S. T.**
Bona q̄ p pctm q̄s perdit an dent alijs
videlicet elect⁹ dei saluādis **ij. L.**
Bona opera nostra diabolus tribz modis inse
quitur **vij. D.**
Bonum opus an sit dimittendū cum se ingerit
vana gloria **xxj. M.**
Brutis q̄libz assimilaf luxuriosus **xxvj. X.**
c Adere et resurgere hūanum est. **vij. D. z**
Cadere z non resurgere diabo
licum est. **ibidē.**
Canis q̄re statim ad oēm strepitū latrat. **xlj. R.**
Celo quid sit altius z inferno pfundius **l. L.**
Locodrilli p̄prietas **xxix. P.**
Logitationū species ex obiecto variant. **xiij. S.**
Cognoscere certitudinaliter peccata sibi fore res/
missa **l. P. Q.**
Cōfessiois practica s̄d supbia z vana glia. **xxj. P.**
Cōfessionis practica de ira et filiabus eius. **xxij. Z.**
Cōfessionis practica de luxurie speciebo. **xxvj. D.**
et de eius filiabus **xxvij. R.**
Cōfessionis practica de gula et ebrietate ac fili
abus **xxx. R.**
Cōfessionis practica de furto z rapina **xxvj. z**
Cōfessionis practica de avaricia et modis ac
filiabus **xxvj. R. L.**
Cōfessionis practica de inuidia z filiabus eius
Cōfessionis practica de accidia **(xxix. S.**
et filiabus eius **xlj. L. D.**

Confessionē vel cōmunionē obmittere cōtingit
quattuor modis **xlj. U.**
Item An obmittens teneat bis facere ad sup
plendū sequenti anno **xlj. v.**
Cōfessionē vel cōmunionē obmittēs puniit plu
riplaciter. **xlj. Z.**
Contentio est fugiēda p̄sertim cū aliq̄bo z h̄mōi
de hoc **xx. Q. z se.**
Cōtumelia z cōuiciū qd sint. z q̄ detestanda sint
et an liceat dici causa correctiois. Jē qm mor/
tale pctm cōmittit in talibz **xxij. D. z se.**
De cōtumelijs et h̄boz offensione quō satisfas/
ctio requirit. Et an semp sint tolerande. **xxij.**
L. M. plura ibi.
Correctio. An platus vel p̄ffamilias dū in cor/
rigēdo excedit modū teneat veniā petere. **xxij.**
(N.
Electatio morosa qd sit **vij. B.**
d Detractio q̄ ē detestāda. **xxvij. N. z se.**
Detractio q̄e modis sit **xxvij. R. z se.**
Detractio quando est mortale pctm. et de audis
ente detractionem. **xxvij. U. X.**
Detractor assimilaf serpenti. **ibidē.**
Deo displicet summe peccatum **j. S.**
Deus q̄cqd p̄cipit id facere nō est pctm **v. E.**
Deus z pctm se nō cōpatiunt in hoīe **x. L.**
Diabolo pctm placere oñdit plibz signis **j. A.**
Diabolus an possit dici cā pcti. **ibidē.**
Diaboli sine instigatiōe an fiat aliq̄s pctm **j. L.**
Diabol⁹ quō iocundari possit de pctō hoīs **j. D.**
e Brietas quō excusat a pctō. **xiij. C.**
Ebrietas est detestāda **xx. p. to.**
Elōgari a pctōre de⁹ quō dicit. **ij. J.**
Emptio de hoc vbi Negociatio.
Excommunicati q̄ sunt vitandi. de hoc. **ij. J.**
Executores testamentoz. de hoc. **xxvj. Z.**
Exēplū de despato in hora mortis **ij. N.**
Exēplū q̄ xps apparetis cruentatus renoc/
uit q̄sdam a peccatis **xx. Q.**
Exm q̄ brā h̄go veniā postulat pctōribz **xiij. Z.**
Exēplū cōsolatorū de vana sollicitudie. **vj. L.**
Exēplum q̄ peccatum summe abominat⁹ de
us et angeli **vj. D.**
Exēplū q̄ patres in deserto orōnes pro se fieri
ordinabant p̄ra tēptationes etiā dū ipsi dor/
mirent **vj. T.**
Exēplū q̄ deus post temptationem dat con/
solationem **vj. Z.**
Exēplū de cruciatibz maris in inferno **x. N.**
Exēplū de gravitate pcti **ij. R.**
Exēplū q̄ brā h̄go suscipit anias suoz deuo/
Exēplū q̄ qdam in extremis **(toz. xiij. Z.**
vidit infernū ap̄rum **xiij. E.**
Exēplū q̄ xps suam culic v̄t pctōr aut soluat
pctā sua aut damnet p̄petuo **xiij. D.**
Exēplum p̄solatorium q̄ consēptoz grauius
punitur. **xiij. N.**

Tabula

Exemplū q̄ gehēne terror z paradī gaudiū anī
māt p̄ccōre ad penitēdū. xliij. O. Aliū. xviij. P
Exemplū q̄ supbia etiā in religiosis esse bz. xv. y
Exemplū q̄ in supbo nec castitatē eius timet di/
Exemplū q̄ supbiēs de sciē/ (abolus. xvi. D
tia oblitus est oīa q̄ sciuit. xvi. f
Exēplū q̄ ornat⁹ pōposus vel lasciu⁹ dānabilē
Exemplum de contentione cauē/ xviij. N
da. xix. S. Aliud ibidem Z
Exemplū de ingratitudine circa parētes xx. f
Exemplū q̄ iracundus etiā si mortuos susci/
tet deo nō placet xxij. O
De ira supanda Exempla plura xxij. S
Exemplū cōsolatoriū q̄ forilega mulier delusa
fuit p̄ cuiusdam viri pharetram xxij. U
Exemplū q̄ offendens primū tenetur petere ve
niam. xliij. N
Bem de matre q̄dā maledicēte filios xxv. O
Exēplū de blasphemā dei v̄l scōz xxv. Z
Exemplū de luxurie dānatione xxvj. z
Exemplū z cōcubinarios dānabiles. xxvj. C
Exēpluz de sodomia q̄ inducit in despationem
Exemplum q̄ christus apparēs (xxvj. E
reuocauit quendam a luxuria xxvj. f
O. luxuria puat hominem grātia: plura exem/
pla xxvij. J
Exēpla de castigatione carnis z luxuriā plura.
Et q̄ obiurgatio valet z eandem xxvij. M
De gula detestāda p̄la exempla xxix. P R y Z
Exemplū de horrēdis cibis isfernalib⁹ xxix. Z
Exemplū q̄ snia iudiciis ebriū non valet xxx. C
Exemplū quare ebriū dissolutio nes varias faci
unt ex vino q̄ vitē Noe plātauit talif. xxx. D
Exemplū de rustico inebriato qui filios videns
singulos p̄ duobus putauit. xxx. f
Exemplū de ebriū dānatione xxx. Z
Exēplū q̄ q̄ iuste negociant pl⁹ dicant. xxx. S
Exemplū de pluriū punitione. xxxij. D S
Item f. ibidem
Exemplum de penis pluriū xxxij. O
Exemplū q̄ gentiles obseruauerunt iuramēta
sua xxxij. R
Exemplū contra vsurarios xxxv. R U
Exemplum de auaricia xxxvj. f z L
Exemplū de detractōne xxxvij. P Z Z
Exēplū z supstitiosos z incantatores xliij. D f
Exemplū de negligentia cōfessionis z cōmuni
nis xlv. R S Z
Exemplū de q̄nq̄ sensib⁹. vbi etiā exēplū cōsola/
toriū d̄ eo q̄ canē in cimīterio sepeliuit. xlv. S
Exemplum de inuidia xxxix. f
Exemplum q̄ duo fratres non potuerūt rixari
quia non erant auari xxxvj. J
Exemplū de inobedientia (legale est) xli. O
Exemplū q̄ varijs modis mundani offendunt
circa p̄cepta z in bene opando deficiūt. xli. Z
Exemplū q̄ vetula mala plus q̄ diabolus po/
test seminare discordiā inf̄ z iugatos xlv. K

Exemplū q̄ tutor maledicēs predicanti contra
calceos rostratos punit⁹ est xlvij. P
Exemplum de sancto Lōgino qui christum in
cruce lancea p̄ latus transfixit xlvij. N O
Exemplū de Nabuchodonosor compuncto et
Pharaone obdurato in flagellis. xlvij. Z
Exemplū de foca rome laborante in festo. f. pro
octo denarijs acq̄rendis xlix. D
Exemplū de cultu deuoto festo z xlix. f
Exemplū q̄ christ⁹ est p̄diligēdus oībo l. R
Exemplum q̄ passionis christi memoria dulci
ficat penitentie opa l. S

Esta violare est p̄ccm̄ graue. xlix. B
f Festum violantes oī lege puniunt. xlix.
In festo quāta parte diei de/ (D E
bet q̄s vacare deo vel salubrib⁹ xlix. f
Fictio scz in opere. v̄l figurata aut ficta locutio
an sint peccata xxxij. X
Fraudes varie cōmittunt in negociādo. xxx. R
Fruat⁹ plures confert obseruācia p̄cepto z. xl. Z
Furtum q̄ sit graue peccatum xxxvj. X
Furtum an grauius peccatum sit q̄ rapina v̄l
econuerso xxxvj. y
Furari de bonis mortuorum q̄ graue peccatū
est xxxvj. Z
Furtū varijs modis fieri reputatur xxxvj. Z

Loria vana quid sit. et plura. xxi. p totū.
g Grācias deo agere debemus cum come
dere incipimus. xxi. N
Gradibus septem ruit q̄s in peccata. ij. D
Grauitas in peccatis quomō p̄ponderat. ix. S
Grauitas maxima p̄ccī offendit. x. D. z seq̄.
Gula est abominanda multiplici rōne. xxx. O
et plura de hoc p̄ totum.
Gula est causa luxurie. ibidem.
Gustus delectatio durat per latitudinem duos/
rum digitorum. xxx. R

Historia vite sancti Lōgini martyri. xlvij.
h Homicida coram deo fit q̄s (N z O
sola voluntate. xliij. E
Homicidū est multū detestādū p̄ccm̄. xliij. R
Homicida q̄n̄ presens est quare effluit sanguis
ex occiso homie. ibidem
Homicidū quomō sit sine peccato xliij. M
Homicidū p̄ccm̄ punit plurib⁹ penis. xliij. P
Hūilitas falsa est que frangit p̄cepta. xlv. X
Hūilis confessio in malis factis melior est q̄
in bonis factis supba gloriatio. xlv. Z

Liuitium duabus alijs leuat in celum.
i Ignorācia qualis excusat a pec
cato xliij. C
Induratio in peccatis fit. vij. gradibus. ij. D
Inferno quid sit p̄fundius l. Z
De penis eius. x. N

Tabula

Ingratitudo qd sit z qe modis comittit z qn sit mortale. et plura de ea **xx. A. et p to.**
 Iniuria multiplex sit deo p peccatum **r. M**
 Inuidia est execranda. et de filiabus. ac plura alia de inuidia **xxxix. p totum**
 Ira tenere est piculossimum **xxij. Q. z seqn.**
 De ire mortali offensa z de vindicta **xxij. X y**
 De ire filiabus. ibidem **Z**
 Ira an graui⁹ pccm sit qz cocupiscencia z qz alia pccm comissa in primum **xxij. ABC**
 De ire speciebus et remedijs. et q innascit a parentibus. **xxij. E f**
 Juramenti de circumspectione cauta et de conditionibus **xxiiij. D L. z sequē.**
 Juramenti exigere an liceat p sone puare. z an p creaturis iurare liceat. z pla d iuramento. **xxiiij. (M N)**
 Egenda scilicet Longini. **xlviij. N et O**
 Liberat de⁹ alijs a pccis alijs in obduratione pmissis **xlviij. U y**
 Libertas est maximū bonū hominū **v. E**
 Lupus cum irascit dissimulat **xix. y**
 Luxuria mala multa facit **xxvj. U**
 De luxurie occasiōibz z q de⁹ dēstāt eā. **xxvj. y z**
 Luxuria q sit mortale. z de speciebz. **xxvij. p totū**
 Luxuria q piculosa sit et de filiabus ei⁹ ac remedijs eius. et plura **xxvij. S. z sequē.**

Ala multa facit pccm homi in vita et in morte z post mortem. **ij. S. M. z seqn.**
 Mala que facit pccm i mūdo. **ij. P Q**
 Mala plura alia q facit peccatum **iiij. p totū**
 Maledictio creature est cauēda. **xxv. D. et seqn.**
 Maledicere an sit mortale. et qd de scis q legūtur maledixisse. **xxv. P Q R**
 Maleficium an liceat tollere p aliud maleficium **xliij. S**
 De maleficijs plura vbi de superstitione.
 Mendacii quid sit z qe modis sit z quando sit mortale. et de detestabilitate **xxij. p totū**
 Mercatura plura de ea **xxxj. per totum**
 Mors maloz hoim differt a morte bonoz. **ij.**
 Mulieres quare sunt magis contentiose qz viri **xix. S**
 Mulierū familiaritas est piculosa. ideo melior est iniquitas viri qz mulier bñfaciens. **xxvj. Z**

Egligencia cōfessiōis vel cōlonis qz detestabile pccm sit **xlvi. Q z se.**
 De negligentia plura ibidem per totum et vbi de accidia.
 Negociationem christiano an liceat exercere et quomodo **xxxj. M. z seqn.**
 De negociando plura ibi per totum.
 Negociator vel venditor an teneat dicere vitium vel defectum rei quam vendit **xxxj. R**
 Nocumenta plurima que facit peccatus. **j. E. et iiij. p totum.**

Aduratio in pccis vñ orit **xlviij. S T**
 o Obdurari homines quare pmitit deus. ibidem **U. z sequen.**
 Obediencia Abrahæ z Isaac **xlj. R**
 Obediencia an sit maxima virtutum. et p oppositum de inobediencia. **xlj. P Q**
 Obedire debemus deo plibz rōnibz **xlj. N**
 Obediencia deus qre pmissit in ve. te. spalia. sed in no. test. eterna. ibidem **D**
 Obediencia dulcescit ex quatuor **xlj. R**
 Obligatio fieri pōt qtuor modis **xlvi. Q**
 Odit deus pccm summe. **vj. D. z r. N. z p totū.**
 Omnis pōpulus z lasciuus q cōtēnendus sit Et de offensa ac varietate **xlviij. p to.**

Apud psecratū stupa accēdit. **xxj. R**
 p Paterfamilias z plar⁹ in corrigēdo subditos excedentes modum an debent petere veniam **xxiiij. N**
 Peccatū summe placet diabolo **j. AB**
 Peccatum pro nullo cōmodo vl⁹ incōmodo est faciendum. **v. per totum**
 Pccm qd sit z d ei⁹ radice z pgressu. **vj. J K M**
 Peccatum vnum alio fore grauius quomō iudicatur. **ix. S. et per totum.**
 Pccm clericoz an sit graui⁹ qz laycoz in eadem **(specie. ix. k**
 Peccatum quare pmitit de⁹ in mundo cum sit pessimū **ij. R**
 Pccā inter capitalia qd est graui⁹ ceteris **ix. J**
 Pccā clamantia ad deū p vindicta qtuor sunt **(xlviij. Z**
 Peccata in pnis moribus quomodo sunt iudicanda **xlviij. A**
 Pccā in spūm scitū que z quot sint z quō dicantur irremissibilia. **ix. H. z. xlvij. p totum**
 Peccata qualibz regulis cognoscunt esse mortalia. **xij. z. xliij. p totum.**
 Pccā venialia cauenda sunt p posse **xliij. S**
 Item An sine peccatis venialibz possit quis ducere vitam **xliij. X**
 Pccā venialia i qbz differūt a mortalibz. **xliij. y Z**
 Peccata qbz nō impurat deus. **i. J. Et plura de peccatorum remissione.**
 Penitencia quomō regit peccata **l. k**
 Perituri z de modis ei⁹ ac d execratiōe. **xxiiij. A**
 Perseuerancia in pceptis requiritur **xl. k**
 Plage egipri cōminant a deo non obseruantibus precepta **xl. L**
 Pollutio nocturna **xxx. k. in fi.**
 Precepta dei qz districte tenemur implere. **xl. S**
 Item de preceptis ibidem plura z vbi obediencia. **(D**
 Precepta plura quare data sunt hominibz. **xlj**
 Precepta quo ad deum tria posita sunt et quare. **xlj. A**
 De pceptozum modis pro nostra instructione. **(xlj. U**
 Probare solet deus hominem in tribus. **xlviij. R**
 Promissum nō seruare an sit mortale. **xxxj. y**

Tabula

Utilitatem peccatorum voluit deus nobis fo
re occultam et quere xliij. B
De utilitate observandi precepta. xl. J
De utilitate levitandi obedientiam xli. R
De utilitate homicidii. et an possit fieri homicidi
um sine peccato xliij. M
Quinque sensus exteriores qui sunt custodiendi. et qui
bus modis per eos quis peccat. xlvj. p. totum. et plu
ra ibidem.

Apina de ea vide ubi de furto
Regule de peccatorum cognitione An sint mor
talia vel venialia. xliij. et xliij. p. totum.
Regule de peccatis quoniam sensuum xlvj. D
Regule per remissionem peccatorum observande l. M
Remedia contra temptationes. viij. F
Remedia utilia per sensibus custodiendis xlvj. J
Remedia contra assuetudinem iurandi xxxij. D
Remedia contra invidiam xxxix. L
Remedia contra maleficia xliij. S
Remissio peccatorum quod sit et quare sit l. S. et se.
Remissa fore peccata quibus signis potest quis
cognoscere l. P. Q
De peccatis in spiritu sanctum quod dicunt non re
mittere. ix. D. et xlvij.
Restituere famam in quibus casibus quis excusatur ut non
teneatur xxxviij. y
Ruina hominis etiam perfecti quod sit xlv. S

Acramentum quodcumque suscipiens propter hoc ba
ptismus prius confiteri debet de non
dum confessio xliij. K. L
Satisfacere quod tenet quod homo offendit xxij. L
Item an tenet dicere se mentitum fore. ibidem.
Item quod de placet et patrefamilias an tenent ves
tiam petere a subditis. ibidem n
Sensus exteriores qui sunt custodiendi. et de hijs
plura xlvj. p. totum
Serpens in qua specie temptavit primos pare
tes. ibidem f
Serpentis et cocodrilli proprietates xxxix. P
Signa quibus cognoscunt electi xli. M
Simulatio an sit peccatum mortale. xxxij. X
Superbia detestanda est. et quod usurpat propri
um dei rv. R. S
Supbia quod possit curari rv. Xy
Supbia quid sit et quod mortale peccatum sit. Item
de eius speciebus et de filiabus xvj. p. totum.
Supstitutiones in somniis observanda xliij. N
Supstitutiones qui sunt execranda. xliij. A. et sequentibus.
Supstitiose magis sunt mulieres quam viri et quare.
Item de supstitiosorum absolutione xliij. B. L

Supstitutiones et sortilegia an semper sint mortales
lia peccata. et an habeant efficaciam xliij. D. E. F
Item quare permittit deus quandoque effectum sor
tiri in talibus. ibidem.
De supstitiosis maleficij remediatione. xliij. S
De supstitutionum speciebus et modis varijs. xliij. N. J
Supplicia inferni quomodo correspondent se
ptem capitalibus peccatis. x. n

Emptatores easdem fecit diabolus christo
quas primo homini secundum species. v. A
Temptatores quare permittit deus homini. v. S
De temptationum cautela. ibidem x
Temptatio quando fit a diabolo et quando a car
ne quomodo habet cognosci viij. X
Temptationi quam difficilius est resistere. viij. L
Item de remedijs. ibidem f
Temptatio quod aggravatur. viij. E
Tria ponuntur quod male remiserant hospites suos
Tristari de bono primi quod est peccatum (xxij. R
et quod potest fieri sine peccato xxxix. D. et se.

Ana gloria quod sit et plura. xxj. p. totum.
De vane glorie offensa filiabusque et remedijs. ibidem.
Venditio an liceat fieri in loco sacro et in seculo. et
plura. xxxj. Et vide de negotiatione.
Vindicta an liceat xxij. y
Virtutum que sit maxima xli. P
Vitupare vide ubi contumelia et conuicium. xliij. D
Voluntaria dicuntur tamen esse peccata xliij. D
Usura quod sit execranda. et plura. xxxv. p. totum.
Uxor an possit elemosinam dare sine viri sui con
sensu xxxvj. AB

Christus in infantia parce fuisse lac virginis
matris putatur xxx. A
Christus in vita et in morte moderantiam ver
bo et exemplo docuit. ibidem.
Christi sanguis emundat conscientiam nostram quod
duobus modis xxxviij. M
Christus tria testimonia fert in iudicio contra malos
et in principio. xli. in principio.
In christo sentire debemus tria precipua xlvj. A

Pocrisis quod sit peccatum mortale. vide
inter filias vane glorie specialiter. xxj. p. fi.
Pocrisis simulatio vel fictio an liceat in
verbo vel opere et quibus et causis. xxxij. X

Fine Tabula.

In nomine domi
ni Iesu sequit' tertium Quadragesimale Pome-
rij de pceptis decalogi psequen. registratū.

Quia nepe dictate

philosophorū pncipe. s. Aristotele. s. Phisicoz.
z. viij. Thopicoz. pncipū est fieri p pla que pos-
sunt fieri p pauciora. Lū in partibz precedētibz
fmocinarij pomerij sufficiēter licet sparsim con-
fecti extant fmones de vnoquoqz ipoz pcepto-
rum decalogi. Ideo superflūū iudico hic iterū
scribere nisi quātū oportet aliqua addere p sup-
plemēto materie talis z coaptatiōe. Sed suffi-
ciat prosequi hic solū registrādo ordinē z series
predicādi de eisde: annotādoqz remittere illuc
vbi iuenitur talis fmo v' materia de huiusmo-
di pcepto de quo placet predicari. Et quoniā
deuotio populi gliscit euāgelij de die vnoqz
quadragesimali audire Hāc ob rem statui the-
ma pro singulis diebz accipere ex euangelio. et
eidē competēter materiā eiusmodi fmonis ap-
plicare. vt patebit intuenti.

In capite ieiunij scz die cinerz Sermo p'm^o
scz de districta obseruātia pceptoz dei.

Thesaurisate

vos
sauros in celo Matth. vi. z in euā-
gelio hodierno. Verba sunt nri
saluatoris iesu. in quibz hortatur
nos ad thesaurisandū celestes thesauros i per-
petuū pmanfuros. Nimirū carissimū si inqra-
mus quis thesaur^o est v' preciosissim^o in toto
mūdo: sacra scriptura respōdet nobis q p'cio-
sissim^o thesaur^o sup omnia ē caritas. sicut docet
apostol^o. i. Cor. xij. di. Maior horū est chari-
tas. Unde Aug. xv. de trinitate. z Magister di.
xvij. dicit. In diuinis donis nil mai^o ē caritate.
hanc q bz diues ē: etiā si nil videat habere: sine
qua nil habet quis etiā si multū videat habere
Idē Aug^o. Aurū habēs in arca diues est: quō-
ergo deum habēs in conscientia diues non est.
Sed quoniā hūc thesaurū caritatis nemo ha-
bet nisi p obseruantiā pceptorz. sicut exp'sse dē
christ^o Job. xij. Qui habet mādara mea z ser-
uat ea ille est qui diligit me. Idcirco sancta ces-
lesia per xpi verba i hodierno euāgelio docet.
nos filios suos quomō debeam^o his diebus
sacris ieiunare videlicet sine omī hypocrisi z ma-
licia: inducit z hortat vt vngamus caput id est
christū placare. s. oleo pietatis z operū charita-
tis. facit etiā lauare p penitētie lachrymose aqz
z thesaurisare in celo thesaurz charitatis p ob-
seruatiā pceptorū. quasi diceret. O vos pecca-
tores qui hoc āno a mltis diebz thesaurisastis

vos ira dei p varia peccata. superbiā: auariā
ciam: luxuriā. zc. iam nunc in ista qdragesima
cōuertimini ad deū z thesaurisate vobis obser-
uando dei pcepta in charitate thesauros vite
eternę: quos nec tinea nec erugo demolit. patet
in hoc sacro euāgelio. Itaqz d pceptis p'dicān.
tria mysteria in hoc f'mone declarabim^o de ipa
obseruantiā pceptorz diuinorū in g'nali.

Primū dē districte obligatiōis.

Secūdū dē debite obseruatiōis v' impletiōis

Tertiū dē saluifice fructificatiōis.

De istis vide in forma eadē ser. xl. in scdo qdras-
gesimali scz de vitijs.

Feria quinta post cinerz Sermo secūdus de
obediētia diligēti in pceptis dei.

Mlti venient

m ab occidēte z oriēte z recumbēt cū

Abraam Isaac z Jacob in regno
celorū Matth. viij. zin euangelio

hodierno. Verba sunt saluatoris quibz edocet
q ad regnū celorum intrare quis nō valet z cū
sanctis dei regnare nisi per fidē xpi z obediētiā
pceptorz diuinorū. sicut Abraam Isaac z Ja-
cob z omēs electi p bec saluati sunt. Unde legi-
mus Matth. xix. q dum quidā interrogasset
dominū iesum di. Magister bone qd boni fa-
ciam vt habeā vitā eternā. Respondit iesus di.
Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Pro-
inde etiā in hodierno euāgelio christ^o Ecclurio-
nis fidem cōmēdauit. z p'dixit iudeos non cre-
dētes in eum eternalit^o damnādos. qui nō cre-
derent fide formata. s. charitate obseruādo pre-
cepta: cum sanctis patriarchis in celo corregna-
turos. patz in euāgelio. Itaqz de obediētia dili-
genti pceptorū dei tria mysteria in hoc f'mone
restāt declarāda.

Primū dē amorose inductiōis.

Secūdū piculose inobediētiōis.

Tertiū dulcorose facilitatiōis.

De istis vide in secundo quadragesimali deu-
tys salicz sermone. xij. vbi sub eadem forma di-
uisiōis habētur.

Feria sexta post cinerz Sermo tertius scz de
placitate pceptorz dei.

Actū ē atiquis

d Diliges proximū tuum z odio ha-
bebis inimicū tuū. Ego autē dico
vobis: diligite inimicos vestros

Matth. v. et in euāgelio hodierno. Saluator
noster voluit nos obligare non solū ad diligē-
dum deū sed etiā proximū. Et sic dedit pla p'ces-
pta. Unū de diligēdo deū. Secūdū de diligen-
do proximū. Tertiū quod difficilius est etiā
de diligēdo iimicū. Quare bec nisi qz vt Chryf.

Sabbato post cinerū

Dicit dilectio dei et proximi etiam inimici concitantes sunt. ita quod una sine alia haberi non valet. Nam qui diligit deum eius precepta servat: quod precepit proximum etiam inimici diligere. Quod autem quis dicitur fuisse odio habebis inimicum tuum. hoc secundum Origene intelligitur de diabolo qui obstinatus est in malo ergo odiedus. Sed proximus etiam inimicus homo diligere debet propter deum in quantum homo participat gratia beatitudinis quibus malicia eius non sit diligenda. ut ait Augustinus. Et quod proximus diligitur propter deum et in deum. ideo corpore deo diligitur in proximo. Unde. Job. iiij. Hoc mandatum habemus a deo ut qui diligit deum diligat et proximum. Qui enim dicit quod diligo deum et primum odit: mendax est. Unde Christus in hoc euangelio docet de istis et alijs pluribus. patet inveni textum. Itaque ex quo data sunt plura precepta dilectionis ut dicitur: tria mysteria ponemus in huius sermone.

Primum de precepto pluralitatis.

Secundum de documento et modalitate.

Tertium de exemplaritate.

De quibus sub eadem forma divisionis vide in secundo quadagesimali. scilicet de vitijs ser. xliij.

Sabbato post ciner. Sermo quartus de preceptis prime tabule et secunde et super additis.

Eprecabantur

ut vel fimbria vestimenti eius tangeret et quotquot tangebant salvi fiebant. Marci. vi. et in euangelio hodie. Sicut sacri canit euangelium: cum dominus Iesus supra mare ambulasset. discipulis nauigantibus et propter ventum contrarii laborantibus in remigando apparuit. Illi qui turbati sunt putant. esse fantasma. Unde exclamauerunt. sed dominus Iesus confortauit eos et in nauem ascendit et cessauit ventus. Per hoc mystice designauit quod ipse dominus Iesus suos christianos in reprobationibus et tribulationibus veratos solet confortare et consolari per gratiam et quietatillos. Tandem euangelium dicit quod egressis de nauis ceperunt ad Iesum venire multi et infirmos circumferre ad eum et in plateis ponere et deprecabantur eum ut vel fimbria vestimenti eius tangeret. et quotquot tangebant salui fiebant. A Spiritu aliter fimbria Christi que est pars vltima eius indumenti significat vltimum vite Christi. i. passionem et mortem: quam qui tangit christianus saluus erit. Sed quomodo debet et possit tangere. Nota sunt nostra. Richardus super. iij. dist. xix. art. j. q. j. Anima humana virtualiter vel spiritualiter tangit passionem Christi per fidem et dilectionem que dilectio consistit in obseruatione preceptorum. et talis anima salua erit. Non enim sufficit christiano solum videre passionem Christi per intellectum. nec solum audire in scripturis predicari. nec solum odorare per deuotionis simplicitatis affectum in oratione. nec etiam solum gustare in sacramento eucharistie. Sed requiritur ut tangat etiam

per fidem et charitatem que aiaz coniungit deo. s. Iohannis. iij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Tangamur ergo charissimi manu id est opere implendo precepta in charitate et sic salui erimus. patet de predictis in euangelio. Itaque de istis preceptis ad huc tria mysteria declarabimus.

Primum de preceptis tabule prime.

Secundum de preceptis tabule secunde.

Tertium de preceptis additis ex serie scripture.

Circa primum de preceptis prime tabule Notandum quod ex quo pre omnibus et primo debemus deum diligere. secundo autem proximum sub deo et finem deum idcirco deus dedit primo precepta que ordinant hominem in deum debere diligendum. et de hoc dedit in prima tabula tria precepta priora. sed quare est quod quo ad dilectionem dei tantummodo tria sunt data precepta. nec plura nec pauciora vide de hoc in secundo quadagesimali scilicet de vitijs. sermone. xliij. sub littera A. Notandum quod deus benedixit vltimo B littera.

Circa secundum de preceptis secunde tabule notandum quod deus de proximi dilectione dedit septem precepta in secunda tabula ad id ordinata. Primum honora patrem et matrem. Secundum non occides. Tertium non mechaberis. Quartum non furtum facies. Quintum non loqueris falsum testimonium. Sextum non concupisces uxorem proximi. Septimum non concupisces rem proximi tui. patet Exodi. xx. Sic itaque in prima tabula sunt tria precepta de dei dilectione et in secunda septem de dilectione proximi que in toto faciunt decem. que dicuntur precepta decalogi a deca quod est decem et logos quod est sermo. quasi decem preceptorum legis sermo. B. Si iuxta hec etiam posueri Quare tantummodo decem precepta sunt tradita in toto et non plura nec pauciora. Respondetur. s. Thomas. i. q. c. ar. v. et post eum Raynerius et Anthoñ. in summa sua pre. i. c. xliij. declarant. per similitudinem humane communitatis dicens. sic. Quia inquit sicut precepta legis humane ordinant hominem ad communitatem humanam: ita et precepta legis diuine ordinant hominem ad quandam communitatem sub deo. Ad hoc autem ut homo in aliqua communitate bene commoretur duo requirunt. scilicet Primo ut bene se habeat ad eum qui preest communitati tanquam ad caput multitudinis. Et cum hoc secundo ut bene se habeat ad multitudinem: scilicet ad alios communitatis socios tanquam ad membra nam manus male statet in corpore si vel caput vel etiam ceteris membris non deserviret ut deberet. Sic homo in multitudine si se habet ad principem communitatis bene in his tribus quibus et tenet scilicet fidelitate. et reuerentia ac famulatu. vltimo bene stat. alioquin si vel in vno se male habeat malum est. sed quomodo deus caput principis omnium est. idcirco requirit a nobis primo fidelitatem in primo precepto. ne honorem eius alteri tribuamus. ideo precipit. non adorabis deos alienos coram me. Secundo requirit reuerentiam sui nominis. ideo precipit. non assumes nomen dei tui in vanum.

Tertio requirit famulatū in sabbati scificatione
Secundo qz homo bene se habet ad multitudi-
nem cōmunitatis in duobz videlicet Primo vt
nulli hōi noccat: nec opere nec ore nec corde. Et
scōo vt debitiū speciale cui debet reddat. Et qn-
tum ad hoc debitiū reddendū precipit quarto
pcepto scz honora patrē z matrē. qntū autē ad
nocumētū posset quis nocere primo scz vel in
p̄sona propria. ideo phibet. Quinto non occi-
des. vel in p̄sona coniuncta: ideo p̄cipit Sexto
non mechaberis. nā mechā nocet in vxore z in
p̄pagatōe prolis p̄ximi. Itē posset q̄s nocere
in rebus. ideo phibet Septimo. nō furtum fa-
cies. vel in v̄bis oris: ideo p̄cipitur Octauo nō
falsum testimoniū dices. vel posset q̄s nocere cor-
de volēdo: ideo p̄cipitur Nono z decimo p̄ce-
ptis cōcupiscētia vxoris z rerū.
L Circa tertiū de p̄ceptis additis Notandū
fm Anthōn. flor. p̄ma parte sū. ti. xliij. c. iij. §. vj
qz bñdictus deus vltra hec p̄cepta decalogi di-
gito dei d̄scripta i tabulis voluit in sacra septu-
ra veteris testamenti addere aliq̄ que voluit vt
deferant populo cōmuni a deo: mediāre doctri-
na z instructiōe sapientiū subtiliori corz cōside-
ratioe. z hoc ordinauit deus Primo p̄pter con-
futationē iudeoz male exponētū. Scōo p̄pter
damnationē hereticorū male sententiū. Tertio
p̄pter cauendā astutiā demonū seducētū. Nec
Anthōn. Sed q̄ sunt illa p̄cepta addita Rñ-
detur fm Anthōn. ibidē enumerādo scilz q̄ in
p̄mo p̄cepto vbi phibet cultū alienorū deoz p̄-
hibet addēdo om̄e illd qd ordiat ad cultū ido-
lorū. sicut habet Deutero. xvij. vbi prohibetur
lustratio filiorū aut filiarū: z sciscitatio p̄ ario-
los z obfuario somniorū z auguria z cōsultatō
maleficioz incātorū phitonū z diuinorū. z sic
om̄is supstitio z vana obfuario phibet. Itē
scōo p̄cepto quo exp̄sse phibet peruriū sup-
addit eidē prohibitio blasphemie. Leuit. xiiij. z
phibitio falsē doctrine. Deutero. xij. z irritatio
votoz. zc. Tertio p̄cepto quo p̄cipitur exp̄sse
vacare deo. supaddit oia ceremonialia diuini
cultus in festo exercēt. nunc autē illis cessantibz
addit cultū noui testamēti fm ordinatōz ecclie
in sacramētis z diuinis officiis z colēdis festis
statutis. vt patet dis. xj. ecclasticaz. Quarto
p̄cepto de honore parentū supaddunt vniuer-
sa p̄cepta de obediētia faciēda prelatiis z reue-
rentia senū. iuxta illud Leuit. xix. Honora p̄so-
nam senū z corā cano cōsurge capite. Itē addi-
tur etiā de beneficētia exhibēda primis tam in
tēporali elemosyna q̄ in sp̄salibz. Item cura d̄
subditis z filiis zc. Quinto p̄cepto de phibi-
tōe homicidiū addit odiū phiberi. Leuit. xix.
Non oderis fratrem tuū in corde: sed publice ar-
gue eum. Et itē ibidē. Nō stabis cōtra sangui-
nem p̄ximi tui. Et similis phibetur detractio q̄
occidit lingua. Sexto de phibitōe mechie.

prohibitio addit de om̄i luxurie specie. Sep-
timo de phibitōe furti. additur phibitio vsu-
re z fraudis om̄is in veditiōe vel emptiōe z ra-
pine z h̄mōi. Octauo p̄cepto de phibitōe fal-
si testimoniū. addit phibitio falsi iudiciū z ois ge-
neris mēdacij z susurratiōis. Ultimo in no-
uo z decimo p̄ceptis oimvitiōz cōcupiscētia z
cogitatio mala prohibetur. Nec ex Anthōn. et
sufficiant.

Dñica p̄ma q̄dragētime i mane Sermo. v.
scz de supstitiōibz oibus cauēdis.

Vrit ei Iesus

vade sathana. Scriptū est em̄ do-
minū deū tuū adorabis. Matth.
iij. z in euāgelio hodierno. Larissi-
mi aduertamus in hodierno euāgelio quomō-
dō dñs iesus a sathana temptat⁹ fuerit. p̄mo d̄ gu-
la. secundo de gl̄ia vana. tertio de auaricia. z q̄
diabol⁹ ip̄m mitebat se datur om̄ia bona mū-
di si adoraret ip̄m. xps autē dñs dure increpās
dixit eidē. vade sathana. scriptū est em̄ zc. parz
Deutero. xj. ca. Sed quare hoc nisi qz hec adora-
tio cedebat in cōtumeliā dei. cū honor dei trans-
ferret in creaturā. Et qm̄ xpus h̄mōi tēptatiōi-
bus nō cōsensit. ideo sequit in euāgelio q̄ āgeli
accessert ministrā. eidē. In his oibz docemur
p̄dicta vitia cauere z p̄sertim idolatrie supstitio-
nes. quia ad hec tenemur ex scripturis p̄pter qd
z xps scripturas allegat p̄tra dictas tēptatiōes
diaboli. sed heu multi xpianorū in his vitijs cō-
sentiūt diabolo in p̄niciē animaz suarū. Sz ac-
tendite o xpiani. o anime xpi sanguine a diabo-
lo redēpre attēdire quid dixerit xps dñs diabo-
lo de hoc temptatī. Vade inquit sathana. sic de-
bes z tu repellere talia. zc. Proindē de supstitio-
nibus q̄buscunqz sumope vitandis put ad id
obligat nos p̄ceptū dei primū in quo phibetur
om̄is supstitio: declarem⁹ tria mysteria in hoc
sermone.

Primū d̄z execrabilis offensiōis.

Secūdū d̄z mortalis criminatiōis.

Tertiū d̄z modalis diuersificatiōis.

De his sub eadē forma diuisiōis vide in q̄dra-
gesimali scōo. s. de vitijs fmone. xliij.

Dñica eadē p̄ma post prādiū Sermo. vj. de
cultu dei in fide pura z spe salutis vt p̄cipit.

Ominū deum

tuū adorabis z illi soli seruiēs.
D Nec verba xpus domin⁹ alle-
gauit scripta scz Deutero. vj. et in
hodierno euāgelio. Matth. iij. z hoc est princi-
piū fundamētale p̄mi p̄cepti decalogi z p̄seqn-
ter sequētū. vt dicit Lyra sup Deutero. vj. z fm
Rayne. in sum. sicut in edificio domus ponit

Feria secūda post dominicā primā

fundamentū. sicut in edificio spūali quo homo fit bonus requirit pmo oīm fides vera de qua est b pceptū: in quo pceptū veri dei vniū cult⁹. ⁊ venerationis oīm falsoz deozū cultū exclusio. ⁊ sic oī supstitioe remota sicut in pcedēti fīone patuit pceptū nobis in hoc pcepto religiōis sacre fūdamētū v. s. vniū verū deū credam⁹ ⁊ illū colā? cultū latrē sibi soli defuēdo ⁊ adorādo. s. qm̄ vt Aug. x. de ciuita. dei. ac doc. sup. iij. sentētiā ⁊ dif. ix. Latrā que est cult⁹ soli deo debet⁹ in interioribz potissime cōsistit in virtutibz theologicis s. in fide spe ⁊ caritate. quia sicut dicit Rabanus sup. Gen. adorare ē deū qui est adorāndus tota mētis intentiōe q̄rere. ⁊ hoc per fidē spem ⁊ charitatē. sequit⁹ ergo q̄ in hoc pcepto s. dñm deū tuū adorabis ⁊ c. pceptū vera fides ad deum in spe ⁊ charitate. ideo q̄ de vera fide qua debes mus deū colere ⁊ amare ac in ipso sperare. tria m̄ steria hic dedarē?.

Primū de fidei pure adoratiōe.

Secundū de spei firmē securatiōe.

Tertiū de fidei xpiane certificatiōe.

E Circa primū querit⁹ quare debeat ⁊ obligatur homo deū colere solū vera fide vnicā exclusio cultū ⁊ fide oīm alioz deoz: ⁊ oīm supstitiōe remota. Ad qd̄ respōdet fī Thomā. et post illū lum fī Anthon. flor. pte pma sūme ti. xiiij. ca. iij. s. ij. q̄ ad id ples assignant rōnes iduciue.

Prima ex dei largitate.

Secunda ex dei dignitate.

Tertia ex pacti fidelitate.

Quarta ex pmi felicitate.

Prima ratio ex dei largitate. quia oīe bonus siue naturale siue tēporale siue spūale nō aliunde q̄ a deo solo pncipalit⁹ habem⁹. .i. Cor. iij. Quid habes quod nō accepisti. Et certū est q̄ oīa in nibillū redigerētur nisi man⁹ dei oīpotentis ea sustēteret. dicit Grego. in moral. Ergo nī mīs ingrat⁹ est qui deū nō colit a quo oīa bōa recepit. Sillis est talis filijs israel q̄ miraculis multis ostēsis liberati a fūture egyptiaca saḡ cito postea in deserto coluerūt idola vituloz. Sic xpiani mali faciūt ingrati quos xp̄us sua passione ⁊ morte redemit a diabolo. ⁊ tñ diabolū colunt p supstitiōes: cū diabolus nil boni fecerit nec faciat illis s. potius torquet in īferno. Proind⁹ Deutero. xxxij. Nunqd̄ nō ip̄e ē pater tuus. q̄si diceret. ip̄e deus est q̄ possedit ⁊ fecit ⁊ creauit te. ⁊ c. Secunda ratio ex dei dignitate. quia vt dicit Eccl. i. Unus est de⁹ oīpotens rex potēs ⁊ metuēdus nimis ⁊ c. vñ oīa alia nec quicq̄ boni nec mali facere possunt hōmini nisi q̄tū deus pmittit. ⁊ c. Tertia ratio ex pacti fidelitate. quia in baptismo quilibz xpianus abrenūciat diabolo ⁊ pompis eius et oībus opibus eius. q̄lia sūt oīa supstitiosa ⁊ vitia. obligat q̄ se homo christian⁹ ad seruandū fidē ⁊ mādāta dei. vñ magnū supplicū

demeretur frangēs pmissum. Heb. x. Irritam quis faciēs legem moysi duobz aut trib⁹ testibz occidit sine vlla miseratione. quāto magis putandū est deteriora mereri supplicia q̄ filius dei cōculcauerit. Quarta ratio ex pmi felicitate. quia nulla lex pmittit obseruatoribz suis tam felicissimū premiū sicut promittit lex xpiana. Declarat. primo nanq̄ iudei credūt venturū messiam atichristū in quē sperant pro premio expectati. restitutionē regni sui ⁊ terre pmissiōnis. ⁊ sic terrenū premiū vel mundiale expectāt.

Secundo saraceni ⁊ thurci credūt ⁊ sperant in suo falso ppheta machometo pro obseruatione sue legis carnalia pmiā s. habituros in futuro fluuiū lactis ⁊ mellis ⁊ vxores multas ⁊ huiusmodi. ⁊ ppter hōi premiā sollicitē colūt iudei q̄ saraceni contra hoc pceptū deos alios stultissime. Tercio heretici ac scismatici p sua heresi dēfendēda vsq̄ ad mortē se exponūt. sperātes in illa heresi posse saluari ⁊ tamen certum est q̄ ppter vnicā fidē verā ⁊ catholicā sancte ecclie romane nō potest esse salus vt christ⁹ docuit qui Petro aplo clauēs dedit: ⁊ omnis etiā scriptura clamat. vñ pro pmo debetur ignis etern⁹ hereticis. Sed xpiani verā fidem seruātibus promittit grā in p̄senti: ⁊ glia ppetue beatitudinis in futuro: angeloz societas ⁊ oī bonū in celo. O ergo q̄stulissimi sunt q̄ fidem tenent in supstitiōibus nec pure credūt in deū. q̄ per hec perdūt pmiā beatā ⁊ se tradūt diabolo ⁊ infernali supplicio.

Circa scdm de spei firmatiōe vel securatiōe querit⁹. Quomō quis colens deū verū christus iesum possit esse firm⁹ ⁊ securus q̄ per hōi fī dei cultū indubitātē erit saluāndus. Ad quod respondēdo nota regulas fī litteras hui⁹ dīctiōis fides put habes dīscriptas pte pma Pomerij de tpe fīone. xxx. U. X.

Circa tertiū de fidei christiane certificatiōe p testimonia infallibilia. vide de hoc parte scda Pomerij de tēpore. fīone. lxxvij. ar. iij. p totū Item si placet de fide plura alia p̄dicare vt de spe vide recolligēdo ex tabulis eiusdē pomerij. s. quia ego pronūc intēdo de alijs fīones facere. ⁊ pertrāscō.

Feria scda post dñicā primā Sermo. vij. de regulis pceptoz gñalibus ⁊ implicite cōtētis.

Enite benedi

v cti patris mei possidete parati vobis regnū Matth. xxv. ⁊ in euāgelio hō dierno. Saluator noster domin⁹ iesus in hoc euāgelio docet d futuro iudicio terribili. quomō oīs impios pctōres q̄ pcepta dei non seruāt: nec misericordie opera p̄missis impēdunt maledicet ⁊ eterno igni infernali tradet cruciādos. bonos vero ⁊ misericordie

opa exerceri. bñ dicitur et ad regnū celeste inuitat
bit et introducet. Sz vñd ipi mali demerebunt
maledictionem perpetuā nisi ex malis opibus
et pcepto dei pserit trāsgressione. nā certū est q
ipa opa misericordie nō sufficiunt hominī ad sa
lutē nisi obseruet pcepta diuina. vñ Ps dicit.
Maledicti qui declinant a mandatis tuis et.
Deniqz vñd iusti homines meretur a xpo bene
dictionē illā perpetuā nisi ex pceptorū oim ob
seruācia. ideo idē Ps. dicit. Bñs vir qui timet
dominū: in mādatis eius volēt nimis. Genera
tio rectoꝝ bñ dicitur. et infra. In mēoria eterna
erit iustus: ab auditiōe mala nō timebit. i. a sen
tētia maledictiōis que audiet in iudicio. Pro
inde tunc xpus domin⁹ inuitado bonos dicit
pdicta verba. Venite bñdicti patris mei possi
dere regnū scz quod meruistis per obseruāciaz
pceptorū et opera misericordie. patz in euange
lio. Ex quo autē cepimus in pcedētibz predi
care d pceptis diuinis decalogi: restant adhuc
in generali tria mysteria declarari fm regulas
illoꝝ.

Primū de cōueniēti ordinatiōe.

Secūdu de differentiā positōe.

Tertiū de virtuali implicatiōe.

¶ Circa primū querit̃ Utrū pcepta decalogi
conueniēti ordine tradita sunt vt sciam⁹ ratioz
quare scz pro pmo pcepto oim ponitur pceptū
hoc de cultu vni⁹ dei et remotione cultus alioꝝ
deozū. et quare p scdo ponitur de reuerētia no
minis dei. et sic consequēter. Ad hāc questione
respondēdo ex Raynerio in sūma sua. et Rich.
in. iij. di. ix. Thomasqz pma. ij. q. 100. ar. vj. eli
amus aliquas regulas siue vitates. Prima
regula de ordinis equitate q pcepta prime ta
bule que sunt de dei dilectiōe pponuntur recto
ordine pceptis tabule scde. Ratio ē fm Rich.
supra scz in. iij. di. ix. vbi querit̃ utrū latia sit no
bilior inter alias vitates. quia cū omia pcepta
etiā de proximoz dilectiōe finaliter in deū ordi
nent hominē et scz deus diligat et eius volūtas
impleat. ergo primo oim de ipso deo diligendo
tanqz de nobilissimo fine debuerūt pcepta tra
di. nam finis melior est ordinatis in finē. ij. tho
picoꝝ. Secūda regula de impletōis salubri
tate videlz q nō sufficiat hominī p salute mādā
ta decalogi implere sine grā et charitate. Ratio
fm Bonauē. et Thomā. ac concordit̃ Scoti
stas sup. ij. di. xxvij. et et. iij. di. xxxvj. et xxxvij
quia deus in picipiēdo vult et incēdit q homo
ipa pcepta ex charitate impleat ac in grā vt vitā
eternā mereatur. Vñd si homo implet mādāta
qntū ad genus operis vel essentia licz non pec
cer pccō obmissiōis: tamē nō meret vitā eternā
nisi impleat in grā. quia vt Aug⁹ lib. de libe. ar.
dicit. Sine gratia nec infantes nec etate gran
des saluari possūt. Exemplū de iudeis quoz
aliqui implet aliquā pcepta. similis de infidelibz

bus qui carēt gratia. ergo nō saluant. Tertia
regula de trāsgressiōis p grauitate in pceptis pri
me tabule respectu scde scz q trāsgressio contra
pcepta pmetabule grauior est ceteris paribus
qz cōtra pcepta scde tabule. Ratio quia illa or
dinat immediate in deū quē sicut regē in pzia
psona offendere graui⁹ est qz ledere in subditis
nam insti. de iniurijs. Sator. et extra de sentē
tia excō. ca. cum illoꝝ. tātō offensa et iniuria gra
uior quāto psona que offēdit est dignior. qz et.
Ex regula sequit̃ q idolatria et blasphemia si
milis et periuriū graui⁹ pccm est qz adulteriū:
vel aliqua spēs luxurie. patet p Rich. sup. iij.
di. xxxix. art. iij. q. ij. Et ibidē di. xxxij. ar. v. q. v.
excipit pccm luxurie ptra naturā. quia hoc vide
tur peius etiā homicidiū fm Rich. ibidē. Sed
di. Nunqd ergo piuriū graui⁹ pccm est. qz ho
miciū. Rñdetur fm Scoti. sup. iij. di. iij.
xxxix. q. aliqui dicūt simplr q periuriū graui⁹
est ratioe eadē dicta. Sed aliq cum Rich. homi
cidiū dicūt fore maius ppter qz in homicidiū
est maior libido et malicia scz pccādi. nec hoc ē
contra dictā regulā. quia in ea addit̃ ceteri pas
sibus. in istis aut non sunt paria cetera scz libi
do malicia odiū ac contēptus. nam si periuriū
fieret mere ex odio dei. homicidiū autē ex odio
proximi. tūc periuriū graui⁹ esset etiā fm Rich.
super. iij. libro. di. xxxix. art. iij. q. j.

¶ Quarta regula de culpe i singulis pōderosita
te videlz q in singulis pceptis culpa offen
sionis pcepti priozis grauioris est pōderis. pa
ribus cetis. qz offensa pcepti posterioris. Decla
ratur ex Raynerio sup fm Tho. pmo d pceptis
prime tabule que ordinat hominē immediate ad
deum. nam ibi illud pceptū pmo ponit cuius
trāsgressio magis est cōtraria tam ipi fini. id ē
deo. qz etiā ratioi. p pcepta trāsgressio hui⁹ pmi
pcepti pze oibus grauius est. Exemplū ponit si
cut em in exercitu qui ordinat̃ ad ducē vt regē
sicut ad finē miles tenet regi vel duci fidelitātē.
deinde q ipm reuerat. Tercio q famule vel
obsequat̃ eidē. Maius aut pccm est primū scz
infidelitas: scz cū miles infidelit̃ agēs cū hoste
pactū habeat: qz si aliquā duci irreuerentiā exhi
beat Et etiā hoc scdm mai⁹ peccatū est qz tertiū
scz q in aliquo obsequio ducis deficiēs iuenia
tur. sic a simili quia magis ē contrariū ratioi q
homo circa finē scz deū per infidelitates peccet.
ideoqz tanqz grauissimū primo pcepto phibet̃
et scdo scdm et tertio tertiū. hec Tho. Item nota
q hmoi grauitas pccōz pponderāda intelligi
debet in iudicio dei. qz sepe aliter iudicat in iu
dicio humano vt patz ex Rich. sup. iij. di. xxxij.
art. v. q. v. Declarat̃ scdo de pceptis scde tabule
q hominē ordinat ad proximū. quia illd pccm
ē graui⁹ qd magis ratioi repugnat. et hoc duplr
pōt cōsiderari. Primo qd magis repugnat ex
pte debiti. qz magis peccat hō si nō seruat ordi

Feria tertia post dominicā primā

nē debiti ad psonas quibz magis est debitor puta ad parētes quibz pre alijs tenet. ideo inter pcepta ordinaria hoīes ad proximū primo ponitur pceptū de honore parentū. Secūdo pōt cōsiderari grauitas pccī ex hoc q magis repugnāt ratioi ex parte nocumēti. z sic graui⁹ peccatum est peccare vel nocere ope q̄ ore vel corde. z inter pccā operis graui⁹ est homicidiū p quod priuat vīta q̄ adulteriū. z adulteriū q̄ furtum exterior. rez. z vltimo ponit peccatū cordis qd z si sit prius alijs in executiōe: tamē est minus graue in lesione. ideo hoc posterio⁹ cadit in ratiōe pcepti. Nec Thomas. z sic patet. Qd ḡ pvari ca tores redite ad cor ne pereatis.

D Circa scōm de differenti ppositiōe. quia pcepta quedā pponuntur affirmatiue: quedā autē negatiue. Unde fm Rayneriū. sup. z cōmuniter doctores. pceptū diffinit sic. pceptū est iussio vel imperiū faciēdi aliquid vel nō faciēdi. Et sic diffinit Alexā. d. ales. iij. p. sūme. q. xxv. sed qre voluit deus p affirmatiōē z negatiōē scilicet inuigendo affirmatiue z prohibendo. pponere. Ratio p̄cipua ponit sup. f. Rayneriū talis. qz sicut trāsgressor pceptorū demeret penā eo q peccat mortalit. ita obseruator meretur vitam eternā. sed vita eterna datur non solū pro bono ope faciēdo ad quod obligāt affirmatiua pcepta: sed etiā p abstinendo a malo ad quod obligant pcepta negatiua. Unde circa hoc notem⁹ adhuc regulas pceptorū tres. Prima reglā de pluralitate negatiōis scz q plura pcepta sūt in decalogo. pposita negatiue q̄ affirmatiue. nā tñmodo duo pponuntur affirmatiue scz sabbata sanctifices. z honora patrē zc. alia omnia negatiue. pponunt. Ratio regule quia plures inclināt ad malū q̄ ad bonum. ergo vt retrahātur homines a malo plus extendit prohibitio vel negatio. voluit autē deus illa duo affirmatiue. pponere ad docendū q deo z parētibz nō possumus equiualentē honorē reddere vt dicit etiā. viij. etbicoz. **I** Secūda regula de pceptis affirmatiuis fm Alexan. sup. concordit Scotus q pcepta affirmatiua obligāt hominē semp: sed non ad semp. hoc est dicere q obligant in omni tēpore sed non ad omne tempus sine intermissiōe. verbi gratia. honora re parentes teneor semp ex pcepto dei affirmatiuo. sed non teneor ad semp quia nō est possibile nec expēdiēs. nec necesse omni tēp ore sine intermissiōe honora re. sz tñmodo cum tēpus requirit z necessitas parentū ac possibilitas ex parte mea. si militer ē de sanctificatiōe sabbati. Tertia regula de negatiuis fm Alexan. sup. z concordit doctores q pcepta negatiua plus obligant q̄ affirmatiua. quia obligāt semp ad semp. sicut exēpli gratia. nō adorabis deos alienos. z illd. nō mechaberis obligant semp z ad omne tēp⁹ scz vt nūq̄ z p nullo tpe faciale.

R Circa tertium inquirendū est qualia pcepta implicite z virtualiter continentur in hoc pcepto. id est scire vtile est: vt discatis qualiter confitēdum sit. Ad quod nota fm doctores res colligēdo q in hoc pcepto primo implicite z virtualiter pceptūtur aliqua dupliciter. Primo qdā prohibitorie seu negatiue. Secūdo quedā affirmatiue z d corum offensa confitēdum est. Primo nanqz prohibētur omnes pactiōes de monūz omnes supstitiōes obseruatiōe de quibz supra sermōe. v. vide. Secūdo prohibētur oēs errores z secte contra fidem z bonos mores. Tercio fm cancellariū parisiē. tractatu decem pceptorum prohibet supbia. quia contēnit deum z pcepta cum hic p̄cipiat humilis subiectio z cultus dei. Quarto prohibet omnis peruersa app̄ciatio. z nimius amor creature. nam Hieronym⁹ ait. Quod qd plus amat z venerat q̄ deū: hoc illi deus est. puta superbo honoz gloria: auaro diuitie: guloso venter deus est. Phil. iij. caplo. z luxurioso carnalitas: iracundo vindicta zc. z sic est in talibz spiritualis idolatria. Secūdo demandatur in hoc primo pcepto aliqua affirmatiue. Primū est illud pceptum. Dominū deū tuū adorabis zc. scz in fide vera spe z caritate. Secūdū est illud. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo zc. Tercium q pcepta legis nature tanq̄ a deo indita obligāt quēlibet. nam fm Alexādrū de ales vbi supra. Lex naturalis que est insita cōsciētie scz cuiuslibet hominis contēnet implicite in decalogo. vnd facere contra cōsciētiā peccatū est z confitēdum siue de bono faciēdo siue de malo vitando. Quartū q omnia pcepta dei sūt implēda necessario ex charitate. Ultimū q voluntati diuine debem⁹ cōformare volūtātē nostrā vt tenemur Consequēter infra agemus de aliqbus predictis vridebim⁹ expedire. Nec itaqz nota o hominibz: fm hec discite cōfiteri de primo pcepto decalogi.

Feria tertia post dñicā primā Sermo octauus de naturali lege p̄ciētie que etiā implicite cōtinet in pmo pcepto.

Elicitis illis sci

I licet iudeis: abijt foras in bethaniā ibiqz mansit. Matth. xxi. z in euangelio hodierno. Domin⁹ iesus verbis z factis docet nos saluari. nam vt dicit in hoc euangelio ascendēs in hierusalē ciet de tēplo vendētes z emētes qui mala cōsciētia sacerdotū auaroz induxerāt populū talia exercere in tēplo que tamē illicita erāt fieri inibi. prop̄tea xps domin⁹ nūc redarguit illos ex scriptura di. Scriptur⁹ est scz Esaie. lvi. Domus mea dom⁹ orationis vocabitur. vos autē zc. Et in hoc docemur q homo dum errat in cōsciētia debet suā p̄ciētiā

rectificare p scripturā sacraz. z sic euadet errorē.
Deniqz subdit euāgelii q sacerdotes iudeorū
z scribe obstinati i malicia redarguebant xpm.
q m ex scriptura pūit z cōfutant illos. z reli/
ctis ill' abige foras zc. Spūalr xps p hec facta
docet rectificare psciētiā in obediēdo pceptis. z
q q b nolūt illos relinquet i sua malicia obsti/
natos pirez abicōs manet libenter in psciā bo/
na. nā bethania sz Hiero. d iterpra. no. hebrai.
interpretat dom' obediētie z domus gratificata
dño. id significat psciētiā rectā hoīs obediēte
deo z in charitate ac grā dei existēte. vt em dicit
Berū. de psciā. Bona psciētiā templū ē dei ba/
bitaculū xpi gratissimū. In hui' mysteriū xps
mansit i bethania. pz i euāgelio. itaqz exq obli/
gat nos sub pcepto pmo implicare lex psciētie d
ipsa tria mysteria in hoc sermone dedaremus.

Primū de cōscientie obligatione.

Secūm de cōscientie discretionē.

Tercium de cōscientie rectificatione.

De pmo articulo vide qntū expedit ex multis
tractatibz de b pcepta fmonū pomerij de tpe
fmonē. ij. sub lra. f. vsqz. D. De scdo arti. vide
ibidē fmonē. xij. L. vsqz. P. De tercio ibidē sub
sequēter sub lra. P. quātū placet saltē applicā/
do. Exemplū in fine illi' sermonis positum.

Seria. iij. dñice pme. Sermo. ix. de volunta/
tis nostre conformatione ad diuinā.

Uicunqz fece

q ric volūtate pīs mei q in celis est.
ipe me' frater est Matth. xij. z in

euangelio hodierno. Saluator noster in vbiis
istis ostendit quātū amet obseruantes pcep/
ta dei z sic faciētes voluntatē eius. q. s. eos
amat sicut fratres z sorores z qd maius est sic
matrē virginē mariāz p aliquale similitudinē.
Deniqz in precedenti passu euangelij ostendit
redarguēdos dānandosqz z dyabolis subij/
ciēdos oēs qui nolunt facere voluntatē dei in
pceptis. z quia in pcepto pmo decalogi im/
plicare precipit cōformatio diuine voluntatis
vt dictum est fmonē. vij. idcirco de voluntatis
diuine cōformatione fienda in nobis z debita
hoc sermone tria mysteria declarabimus.

Primū de voluntatis diuine cognitione.

Secūm de voluntatis nostre conformationē.

Tercū de cōformatiōis fiende inductione.
De his articulis sub eadem forma vide quātū
tibi placet per singulos articulos prosequi in
parte estiuāli pomerij sermone. xvij. vbi tracta/
tur de hoc per totum.

Seria quinta post dominicā primā. Ser/
mo. x. de adoratione debita deo z imaginibus
ac sanctis z modis eius z cōmendatione.

Illa venit et

a adorauit euz sz iesum dices. Dñe
adiuua me Matth. xv. z in euan/
gelio hodierno. sicut expōit Tyra.

hec mulier chanaanica adorauit dñm iesum ad/
oratiōe latric. quia credidit ipm esse verū deum
cui soli debet latricia: z hoc fuit magnū z mirū
in tali muliere pagana. ideo ppter eius fidē ve/
ram meruit sanationē sue filie a demonio vcrā
te illā. ideo christ' domin' cū non statim ei' pe/
titionē exaudiuit voluit vt clarescat eius fides
z deuotio seruēs qua non destitit petere vsqz
domin' pro sua humili supplicatiōe z magna
fide beneficium pstarē. z cōmēdā. eam dicit.
O mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis.
In quibz nos docemur q christū adoremus
vt verū deum. p salute nostra humilit' z in fide
magna ac spe pseuerāter z sic obtrinebimus.
L Exquo aut adoratio pcepit in hoc pcepto
dñm deū tuū adorabis. z hoc pceptū iclusue
demandat in pmo pcepto decalogi vt pdictū ē
idcirco de ipa adoratione tria mysteria declara/
bim' in hoc sermone.

Primū de q̄litate distinctiōis.

Secūdū de varietate veneratiōis.

Tercū de cōmēdabilitate talis deuotiōis.

Circa primū querit Qualiter habet distinc/
tū adorationis. Ad quidd nota fm Scotū Bo/
nauē. Richar. Thomā Aureolū z Alexan. z cō/
munē oīs theologos z doct. sup. iij. li. senten/
tiaz dis. ix. recolligēdo. vt etiā habet in sū. Ray.
q adoratio est triplex.

Prima d: adoratio latric.

Secūda d: adoratio dulie.

Tercia d: adoratio hypodulie.

Prima adoratio scilz latric est quidā honor
vl cultus qui soli deo debet. ita em diffinitur:
z hoc triplici ratiōe. Primo in recognitionē be/
neficij creatiōis. Secūdo in recognitionē cōserua/
tiōis. Tercio in recognitionē supremi dominij
z potestatis sz infinite respectu omnis creatu/
re. Und sicut nec dei substantia vel natura. nec
creatio nec conseruatio in esse potest cōmunica/
ri alicui creature. sic nec adoratio latric potest li/
cite impēdi creature. M Sed in quo cul/
tu consistit specialit' latricia: Rñdetur fm Sco/
tistas z Thomā. concordit q sacrificij oblatio
est adoratio latric. Sz nota q sacrificiū ē tri/
plex. Primū bone opationis. z hoc fit z est in
omī virtute. s. humilitate obediētia. zc. Secūm
sacrificiū est oratiōis. z hoc fit deo z est in virtu/
tibus theologicis sz fide spe z caritate. Tercū
est sacrificiū immolatiōis: z istud ē speciali' la/
tric. hoc etiā in sū. Angel. Und latricia fm Aug.
de ciuitate dei. z doct. sup. accipit etiā p chusē/
bia. i. p diuino cultu. z sic respicit cultū dei in
teriorē potissime qui pertinet pprie ad virtutes.

Feria. v. post dominicā. i.

theologicas q̄b sol⁹ deus colit. Scda adoratio scz dūlie. est quidā honor vel cult⁹ qui creaturæ debet cōiter. et hoc debet rōne alicui⁹ magne vel precipue dignitatis quā creatura talis p̄cipiat a deo. vbi ḡra. dignitas dñij p̄ potentiaz data est a deo p̄latis. dignitas sapiē doctoz ribz. dignitas bonitatis sanctis hoibz et beatis angelis. ideo debet eis dūlia. Tercia adoratio. s. bīp dūlie dī ab hiper in greco qd sonat super: et dūlia q̄si dignior dūlia v̄l supior que debet creature p̄cellenti rōne singularis autēice a deo date. puta b̄e virginī Marię et cruci xp̄i: vt in sequentibus patebit.

N Circa scdm de varietate adoratiōis vel veneratiōis impēdende v̄l exhibēde in q̄rendū restat. Cui et q̄liter adoratio impēdēda ē. qz nō vna et eadē veneratiōe adoram⁹ vnā creaturā q̄ aliā. Jōqz nota s̄m Rayneriū post sup̄dictos recolligēdo doctozes. Octo sunt p̄cipua que salubrit̄ a xp̄iāis venerat̄: tñ vario mō v̄eratiōis

Primo deus vel maiestas essentie diuine.

Secdo trinitas p̄sone in diuinitate.

Tercio xp̄s in quo sunt due nature.

Quarto humanitas xp̄i. i. caro et anima dei tati vnite.

Quinto imago xp̄i p̄ ip̄i⁹ rēpresentatione.

Sexto crux xp̄i p̄fusa xp̄i sanguine.

Septio b̄a v̄go maria p̄ maīna dignitate.

Octauo sanctorum reliquie.

Primo de⁹ adorāt adoratiōe latrię vt predictū est. Secdo trinitas que eadē adoratiōe. s. latrię est adorāda. Vñ pater fili⁹ et spūs sanct⁹ eq̄liter quelibet p̄sonarū adorāt. qz in eis est vna causa honoris. s. vna essentia diuina et vna maiestas et equalitas et coequalis bonitas. et quia sunt vnici⁹ creator oīum creaturarū. ergo zc. Tercio xp̄s in duabz naturis. s. deitatis et hūanitatis adorāt vnica tñ adoratiōe ex parte ip̄i⁹ christi qui adorāt: qz in duabz naturis est vna p̄sona. Exemplū. si in vno homine sint plures excellentie. viz p̄latio scientia et virtus siue probitas que sunt cause honoratiōis. in eodē hoīe licet sint plures cause honoris. tñ ex pte honorati. s. hoīs qui honorāt exhibet eīdē vnus honor quo honorāt tam ppter p̄latiōes q̄ ppter scientiā et virtutem. Sic in christo cum sit vna p̄sona vna veneratiōe adorāt latrię. licet sint in eo plures cause hōis. viz honor⁹. Quarto humanitas xp̄i adorāt. sed quō hoc cuz ip̄a nō sit deitas. Notandū s̄m p̄dictos doctozes qz ip̄a humanitas christi si cōsiderat vt cōiuncta deitati inseparabiliter sic adorari debet adoratiōe latrię. Unde Damascē. iij. sententiax ait. Adoratur caro christi cum incarnato deo verbo nō ppter seipsam sed ppter vnitam ei deitatem. Si autē exempli gratia vestis regis veneratur ppter regem qui eam induit et nō ppter vestem p̄prie. Si ergo humanitas christi cōsiderat vt in se

ip̄a put est creatura sola q̄ posset absoluta potētia separari a deitate s̄z nūq̄ separat tñc hypodulia adoraret. qz p̄ oībus creaturis est veneranda etiā in seip̄a. Quinto imago xp̄i adorāt. Sed quō Nota qz cōsiderādo eam prout est q̄dam res. puta lignū sculptū vel pictū. sic nulla adoratiō ē adorāda. quia reuerētia nō debetur nisi rationali creature in p̄miū virtutis. cur⁹ capax esse nō potest creatura irrationalis. S̄z cōsiderādo imaginē vt ē imago xp̄m rēpresentans. et tñ cum idē sit mor⁹ in imaginē et in rem cui⁹ est imago: sequit̄ qz sicut xp̄s adorāt adoratiōe latrię: ita et eius imago. quia vn⁹ honor debet imaginī et imaginato. Unde Damascē⁹ lib. iij. ca. viij. dicit. Honor imaginis puenit ad p̄tho typū. i. imaginatū. De hoc patz de cōse. di. iij. venerabiles. **O** S̄z di. cuz scriptū sit Exo. xx. Nō facies tibi imaginē neqz adorabis. zc. quare ergo ecclia cōtra hanc p̄hibitionē honorat eā Respondet s̄m docto. p̄dictos qz ante incarnationē christi cū deus esset incorpore⁹. s. in v̄sē legis p̄hibitiū fuerit imaginē fieri et colere: eo qz homines prouenerant ad idolatriā. s̄z postq̄ deus factus est homo p̄missum ē a sp̄ritu scō in noua lege imagines fieri. Primo quidē ad iustricōnē populi simplicis qui imaginibz quasi libris edocet. de cōse. di. iij. p̄latū. Secundo ad remōrandū mysteriū incarnationis et exempla sanctorū dū quotidie oculis p̄sentat̄. Tercio ad excitādū affectū deuotionis q̄ magis mouetur et incitat visis q̄ auditis. Proindē exemplū legitimus qz xp̄s domin⁹ impressit suā imaginē faciei in veronica et etiā in linteo missio ad regem edisse Abagaz. Et b̄tis lucas dicit depinxisse imaginē christi et beate marie que Rome habentur. Sexto adorāt crux christi speciali⁹ p̄ alijs instrumentis passionis. qz magis ē memoriale signū crucifixi. Sed quomō. Nota s̄z Thomā qz crux potest cōsiderari p̄mo in q̄tū ē res insensibilis. et sic non debetur ei honor. Secundo in q̄tū est quedā res christi sanguine consecrata vel contactu. et sic venerat̄ hyperdulia tanq̄ nostre salutis instrumentū. sicut veneramur et sacramēta. que etiā s̄m Bonauen. veneramur simplici honore vel reuerētia non latria sed hypodulia. s̄m Thomā ac Richardum. Similit̄ tanq̄ p̄ciosissimas reliquias propter tractū xp̄i veneramur et alia instrumenta passionis s̄z clauos: lanceā: vestē: coronā et sic de alijs. licet non intantū sicut crucē christi. Tercio cōsideratur in q̄tū rēpresentat figurā christi extēsi in ea. et sic adorāt latria sicut et christ⁹. Unde sic ecclia orat eā dicens. O crux aue spes vnica zc. Alievero cruces in quacūqz materia: puta lapidis v̄l ligni non nisi vt sunt imago xp̄i vel rēp̄sentates crucifixū adorant sicut imago xp̄i scilicet latria. Septimo adorāt beata xp̄i mater adoratiōe hypodulie. p̄p singularē excellētiā māt̄

nitatis dei. Utrū aut maiorī veneratōe debeat
venerari q̄ crux xpi latius vide scriptū i Stel/
lario virginis Marie. li. xij. pte. j. arti. j. Octa/
uo adoratur sanctorū reliquie adoratiōe dulie
que eis iuste debet fm Tho. z Rayneriū supra
qz ipi sunt beati in celo qui etiā sunt nostri du/
ctores in celū taz suis exēplis q̄ eruditōibz q̄
meritis z intercessiōibus. Et patebit sequēti ar.
iij. Ergo homo xpiane discē saluari.

P Circa terciū pncipale notandū q̄ valde
cōmēdabilis z laudabiliter meritoria est devo/
tio in cultu reliquiāz. nō soluz xpi vel crucis z
imaginū: s; etiā sanctorū zc. put colligitur fm
doctores theologos pluribz rationibz vt patet
in summa Rayne. Primo ratione affectiōis.
Nāz videmus q̄ qui afficitur ad aliqūc omnia
que ab ipso relinquunt post mortē venerat in
memoria illius: puta libros: anulū: vestes z
similia. z in hoc ostēdit vere dilectiōis affectus
ad illū. Sic in pposito venerando reliqas san/
ctorū z xpi daret q̄ veraciter amam illos. z per
cōsequēs reamamur a christo et sanctis. Nam
Proverb. viij. scribit in psona xpi z sapientie:
Ego diligēs me diligo zc. Scdo rōne cōiun/
ctiōis. qz veneramur ppter regis magni cōiun/
ctiōē filios eius amicos z cognatos. z etiam
domū servos vestem: sellam z etiam calcaria z
sic de alijs. quāto magis sanctos dei qui sunt
amici dei z filij z templū spiritus sancti honora
re debemus etiam in reliquijs corporū illorū
sanctorū et alijs pertinentiabus. Tercio rōne
diuine cōformationis. quia ipse deus tales reli/
quias cōuenienter honorat in p̄sentia eoz mi/
racula faciendo. ergo p deo honorādo illos sic
meremur cum talia redūdant in gloriā dei z
ipse vult honorare. Un̄ Matth. xvj. dicit Qd
vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Quar/
to ratio ne fruitionis. quia anima que fuit vni/
ta tali corpori vel utebatur in mundo talibus
rebus: nunc est beata fruens deo. Unde quic/
quid petit a deo obtinet si absolute vult petere
z sic gratiā z gloriāz tibi potest obtinere. Quin/
to ratione future beatificationis. quia certum
est q̄ idē corpus reuiniendū est anime ad bea/
titudinē perpetuo habendam. et tu ergo si sal/
uaberis cum tali sancto in eius gloriā letaberis
Ultimo ratione suffragationis. Nam scriptuz
est Eccl. xix. Ossa pphetarū pullulant de loco
suo sez p suffragatiōē multiplicem liberando
a periculis z morbis a morte mala z alijs mi/
serijs vt patet quotidiana experientia circa se/
pulchra sanctorū. daret ex legendis eorum Ro/
gemus ergo christum zc.

Feria sexta post dominicā primā Ser/
mo vndecimus scilicet de pcepto dilectionis
quod implicite continetur in primo pcepto
decalogi.

Huit ille homo

a z nūciauit iudeis quia iesus esset qui
fecit eū sanū Joh. v. z in euāgelio ho/
dierno. In hoc miraculo qd recitat euāgelium
sez d hoie qui nō potuit curari nisi per imperiū
dñi iesu. doctrina in mystērio datur q̄ ver? lex
nō potuit pfecte sanare ad eternā salutē cōsequē/
dam nisi in fide iesu. Nā z quod dicit in euāge/
lio. i. q̄ ad aque mortū factū ab angelo sanabat
egrotus qui prior intrasset in piscinā bethsaide.
Nocideo dicit a plerisq; fuisse q̄ crux xpi ibi
fuerat ātea sepulta. vt narrat etiā Zyrā. Und in
his cōsiderem? charissimū. q̄ iesus q̄ interpretat
saluator legem amoris z pcepta dilectiōis isti/
tuit ad salutē. hāc p̄dicauit sine qua hoī nō ē sa/
lus. Und interrogatus qd esset pceptū primū z
maximū in lege in quo saluari possent homines
rēdit. Diliges dñm deū tuū zc. patet. Hoc q̄ p/
pe pceptū p̄supponit z implicite cōtinet in pri/
mo pcepto decalogi. put patuit sup. Proind
sub ipso pcepto pmo decalogi opportunū videt
predicare de pcepto dilectiōis eo q̄ in illo conti/
netur iplacite. z de h tria mysteria declarabim?.

Primū de ipius maiestate.

Secundū de eius p̄mitate.

Tertiū de proximi charitate

De istis sub eadē forma vide p̄te estinali pome/
rij ser. l. j. sub littera O ysq; finē vt placebit.

Sabbato post dñicā p̄mā Sermo. xij. scilz
de superbia cauenda. put phibet pmo pcepto.

Escendētibus

d illis de monte pcepit eis iesus dicens
Nemini dixeris visionē Matth. xvj
z in euāgelio hodierno. Sed quare xp̄us dñs
sue trāsfiguratiōis maiestātē discipul? ondeñ.
pcepit ne cuiq; diceret hanc visionē: nisi ppter/
ea vt dicit doctores quatin? nos doceret fuge
re omnē vanā gloriā z superbiam. ipse em̄ nū/
q̄ in aliquo potuit peccare sed ppter nos qui se
pe in talibus peccam? pcepit vt caueam? zc.
Ex quo autē in primo pcepto decalogi phibet
supbia vt s̄ dictū est. Opportunū ḡ videt saltē
vnū sermonē de superbia predicare: de qua no/
tabimus hic tria mysteria.

Primū dicitur detestatiōis.

Secundū dicitur extirpatiōis.

Tertiū dicitur remediatiōis.

De istis sub eadē forma vide q̄dragesimali sez/
cundo scilicet Pomerij de vitijs sermone. xv.

Dñica secūda quadagesime in mane Ser/
mo tredecim? sequitur de secūdo pcepto deca/
logi sez Non assumes nomē dei tui in vanum.
Exodi. xx. caplo. vbi erit thema ex euāgelio.

Dominica secūda quadragesime

De periurio Sermo.

Ecce est filius

b meus dilectus in quo mihi bñ cōplacuit. ipm audite Matth. xvi. z in euāgelio. Nec verba dixit de pater de xpo iesu. qd pcpit vt xpi mandata z cōsilia ac documēta libēter audiam⁹ ope implēdo. Et qz xps domin⁹ docuit in euāgelio pcepta decalogi obseruari si volum⁹ saluari. inter que hoc est scdm pceptū. s. Nō assumes zc. ergo audiam⁹ charissimi et studeamus diligenter obseruare.

Aliud thema ex euāgelio alio fm seculares. Ecce mlier chanaanica clamabat dicēs. Misere re mei dñe fili dauid. Matth. xv. z in euāgelio. Sicut dicit euāgelii. hec mulier feruenter z cū maria reuerētia adorādo inuocauit nomē dñi iesum nominā ipm dñm z filiū dauid ab eo dē misericordiā postulādo p filia sanāda a dyabolo. Qui exēplo docemur et nos reuereri nomē dei z dñi iesu. Quia de⁹ pcpit in b scōo pcepto. s. Nō assumes nomē dei tui in vanū sed cū maxima reuerētia. Un de hoc pcepto loqndo. Notandū est q in b pcepto directe et exp̄ssius phibetur periuriū fm qd glo. interl. et cōmuni ter doc. theologi q̄uis plura alia pcepta implite in eo contineant. vt patebit infra. Proinde de piurio in b fmone declarem⁹ tria mysteria.

Primū dicitur execrationis.

Secundum dicitur modificationis.

Tercium dicitur punitionis.

De istis mysterijs in forma eadē vide secundo quadragesimali. scilicet d vicij. sermone. xxiiij. in Pomerio.

Dñica secunda post prandii. Sermo. xiiij. de maledictione z blasphemia: que prohibetur secundo pcepto.

Citis que

f bis p dñm iesum. Nec est em̄ voluntas dei sc̄ificatio vestra. Scribunt hec vba. j. ad Theſ. iij. z in eplā hodierna. In q̄b vbis sanctus Paul⁹ in eplā pmo hortat nos ad discēdū dei pcepta. Jō dic. sc̄ific. sc̄z fratres charissimi. Zira. i. sc̄ire debetis diligēter addiscēdo. Un Aug. dic. Nescio qua frōte audeat quis se pfiteri xpianū qui pcepta dei nō vult addiscere. z pauca verba in simbolo z dñica oīone. Scōo hortat nos ad obediendū xpo p oīa. Ideo subdit. q̄ pcepta dederim vob p dñm iesum. Zira. i. de mādato ipius. cui simpliciter est obediendū. Tercio hortat ad sc̄ificandū volūrate dei in mūdicia. vñ subdit. Nec est volūtas dei sc̄ificatio vestra. sc̄z tam in corpe p castitatē: q̄ in corde p sanctas affectiones. q̄ in ore p vba honesta z sancta cauēdo maledictiones blasphemias zc. Sed heu mlti christiani cō

tra hēc faciūt alij corpus luxuria sedant. alij cor da pessimis cogitationib. alij ora cōtra deū blasphemādo vel alias maledictōes pferēdo. Quo ptra de⁹ pcpit. Nō assumes nomē dei tui in vanū. vbi phibent talia. Un de his tria mysteria p hoc fmōe declarabim⁹.

Primū de creature execranda maledictiōe.

Secundū de blasphemie phorēda offēsiōe.

Tercū de noiatiōis diuine vana assūptiōe.

De primo z scōo articulis vide in qdragesimali Pomerij scōo. s. de vicij fmōe. xxv. p totum. Tercū aut articulū bis addim⁹ ppter populū simplicē vt sc̄iāt cōfessionē facere de trāsgressiōe huius pcepti. Q Unō nota quot mōis dicitur qd assumere nomē dei in vanū z tenet de talib⁹ pfiteri. Et fm Ray. in sūma post alexan. de ales. iij. pte. q. xxv. ar. v. aduertēdū q nomen dei assumit in vanū tripliciter. Primo corde vana hoc est falsa fide. sicut faciūt heretici sacramēta nō recte credēti. et hoc semp est mortale pc̄m. Sicut in fide dubitātes vel in aliquo articulo fidei: licet inuocēt nomē dei ore. Secūdo ore assumit in vanū. Et hoc fit pmo piurādo. vel p vano. id est nihilo z sine causa iurando. Scōo blasphemādo deū vel sanctos. Tercio vortuz emissum frāgēdo. Quarto vana intētiōe orādo vel p̄dicādo vel laudādo deū. sic faciunt bypocrite ore tñ deū benedicētes. Tercio opere male z in pctō viuēdo. sicut faciūt falsi xpiani q sacramētū baptisim⁹ nomē christianū frustāt in se opibus. quia talis nec vitam xpianā gerit nec fidē z ea que in baptismo pmissit obseruat. Ut q̄ z ve talibus. Rogem⁹ q̄ xpm. zc.

Seria scōa post dñicā secūdā Sermo. xv. de iuramēto licite p̄stando.

Vi misit me

q verax est. z ego q̄ audiui ab eo hec loquor i mūdo. Jōh. viij. z in euāgelio hodierno. Verba sunt salutaris nostri. in quib⁹ docemur vt sicut deus pater qui misit christū i mūdū verax ē in oibus. si milit⁹ z xps dei filius. Unō p̄s. Fidelis domi uis in oibus vbis suis z sanct⁹ in oibus opēribus suis. Nam de⁹ est prima veritas z sūma que nec fallere nec falli potest. vt dicit Anselm⁹. Ita z nos xpiani debemus semp z in oībus verbis factis z opibus esse veraces maxime in iuramēto faciēdo: pur deus pcpit hoc secūdo pcepto decalogi sicut in pcedētib⁹ dictū est. Un de iuramēto declarem⁹ tria mysteria.

Primū dē debite circūspēctiōis.

Secundū legitime cōditionis.

Tercū saluifice remediatōis.

De his sub eadē forma vide in Pomerij qdragesimali scōo. s. de vicij fmōe. xxxiiij.

Sermo XVI. XVII. XVIII. et XIX

Feria tertia post dñicaz scđam Sermo. xvj.
sz de votis promissis zc.

Secunduz ope

Ira eoz nolite facere. dicunt em et
nō faciūt. Matb. xxiij. z in euan
gelio hodierno. Verba sunt dñi
iesu qđ docet z hortat nos qđ nō simus tales
qles erāt scribe z pharisei iudeoz qui ea qđ deo
vouerāt z pmiserāt scz pcepta dei. signisq; ex
terioribz fite oñdebāt se ipa seruare pcepta dei
z leges dilataris philareris inscribē. z tñ ope
nō implebāt. sic heu z multi xpiani ficti qđ pmi
serūt z vouerūt in baptismo nō implēt. iō xps
dicit. fm opa eoz nolite facere. Un de voto im
plendo qđ implicite pceptur in h scđo pcepto
decalogi notabim? tria mysteria sicut habes p
te estuali pomerij fmone. lxxij. vide ibidē diui
sionem z quantum placet.

Feria. iij. post dñicā scđam. Sermo. xviij. f.
vt sequitur de tercio pcepto quod est de sanc
tificatione sabbati.

Ilus ho

Illus ho minis tra
det pncipi
bus sacerdotū z cōdenabit eum
morte z tertia die resurget Mat.
xx. z i euāgelio hodierno. Verba sunt dñi iesu
qđ p dicit suis discipulis suā passionē futurā
z resurrectionē. sz qđ hui? resurrectionis diez scđa
ecclia celebrat z recolit p totū anni festa dñica/
lia qđ instituta sunt loco diez sabbatoz ob mes
moris pferim resurrectionis dñice vt dicit Leo
papa di. lxxv. qđ die dñico. z piz in decretis plu
ribz passibz. z qm iā seqtur sermo de tercio pcep
to decalogi vbi precipit Memēto vt diē sab
bati sanctifices. idcirco de ipsa sanctificatione
festiuitatū in hoc sermone agem. naz z in hoc
euangelio nō sine causa dñs iesus p dicit pus
suaz passionē z mortē z tandē resurrectionē. qz
in hoc docuit qđ sicut oportebat xpm pus pati
z postea resurgere in glām. sic xpiani debēt pri
us pati p xpo saltē in vera pnia si volūt pueni
re ad futura celestia festa resurrectionis que mō
celebram? in festoz solēnitatibz. Itaq; d sancti
ficatione dicruz dñicaz ob resurrectionis xpi
memoriaz instituta tria mysteria hoc sermone
declaremus.

Primū de sabbati in dñicā diez pmutatiōe.

Scđm de hui? pcepti obligatione.

Terciū de modali sanctificatione.

De his patet parte estuali pomerij sermone. l.
vide quantum placet.

Feria quinta post dñicā scđaz. Sermo
xviij. de damnatione eorum qui festa violant
contra pceptum.

Itilliabzaam

habent moysen z pphetas audiant
illos Luce. xvi. z i euāgelio hodierno
no. in quo inter alia hoc scribit qđ

dñus epulo dñat? p suis patris pseri qđ nō se
cit misericordiā pau pi lazaro tādē in inferno pō
situs petebat mitti Lazarū ad suos fratres in
hac vita degētes. vt testaret illis ne z ipi dñas
rentur. sed Abzaam ait illi. Habēt moysen z p
phetas. i. eoz scripta. audiat illos. quasi diceret
Si volūt damnationē euadere obseruet pcepta
pra. z sic etiā nos docemur qđ si volum? saluari
obseruem? decalogum. de quo ordinate proces
dē. instat predicādū de tercio scz vt sacrificem?
festa. cōtra quod multi peccāt z dñatōe digni
sunt. Proinde in hoc fmone prosequēdo de co
dem pcepto tercio notem? tria mysteria deuio
latione festoz de quibz in forma habes i quas
dragesimali scđo scz de vitijs ser. xlii.

Feria sexta post dñicā scđaz Sermo. xix. de
pceptis ecclie iplicite ptenis in h pcepto tercio.

Omo erat pa

Interfamilias qui plātauit vineam
z sepē circūdedit eā Matb. xxi.
z in euāgelio hodierno. sicut expo

nit Lira. homo iste significat deū qđ dicit patfa
milia. quia sicut patfamilias bene gubernat
subditos in domo. ipe plantauit vineā. hoc est
filiōz israhel synagogā. put dicit Esa. v. Et becfi
gurauit sanctā eccliam catholicā. Huic sepem
circūdedit scz clausurā mādatorū legis diuine
z sancte ecclie. sicut em in sepe sūt maiora ligna
scz que dicūtur pali firmiter tenētes sepem. z cū
hoc sunt minora ligna scz virge quibz cōscripta ē
ipsa sepes. sic ecclia vallata est z munita prece
ptis decalogi tanq; fundamētalibz z maioribz
ac pceptis ecclie conscriptis velut minoribus.
quia sequūtur ius naturale z diuinū. Un sicut
scribit. Qui dissipat sepē. i. statuta vl decreta pa
triū sanctorū z mandata mordebūt a colubro. i.
diabolo Eccl. x. Sic ergo vinea. i. ecclia sepra lo
cata est agricolis. i. hoibus qui nūi fidelit ope
rent bona opera obseruādo pcepta sequē sentē
tencia. qđ deus malos male perdes sicut pdidit
iudeos malos. z vineā locabit alijs. i. electis qđ
reddēt ei fructū bonoz operū. Nec in euāgelio
Ex quo aut in hoc pcepto tercio decalogi de quo
in pcedētibz agere cepim? iplicite ptenent z mā
datur obfuar pcepta ecclie plimayt de Zincho.
flor. p. j. ci. xiiij. iō de eis h tria mysteria dclare?

Primū singularit de missaz auditiōe.

Secūdū specialr de festoz scificatione.

Terciū gñaliter de alioz obligatione.

De primo saltz de missa auditiōe ad quod obli
gat ecclia speciali pcepto vide de hoc parte
estuali pomerij fmone. f. sub littera E. vsq; D.

Dominica tertia quadragesime

R. Desco notadū fm Anthoñ. flor. xvi
sup. ri. xvij. §. xij. Sacra ecclia p cultu z scifica
tione festozū pcepit certa pcepta oibz obf uanda
sub obligatione mortalis culpe de qbz expedit
pplo scire pferri d culpa. Primū pceptū est fe
sta colēda colere. d qbz dēterminat d pfe. di. iij. c.
Pronūciandū. Scdm missaz die festo audire
vt dictū ē pmo articulo. Tertiū vigiliās festiui
tatū demādatas ieiunare. Quartū pceptū in q
dragesima z etiā i qtuor tpi bz ieiunare. de pfe.
di. v. c. Quadragesima. Et di. lxxvj. p totū. Qui
tū est ab esu carnū in oī sexta feria anni absti
nere nisi cū natale dñi ea die veiret. di. iij. d esu.
extra de obf uat. ieiun. c. fi. Silr z de die sabbati
pceptū ē abstinerē a carnibz vbi ē talis pfectu
do: s; nō vbi nō ē b cōsuetū sicut apud grecos.
Sextū pceptū in anno salte semel pfectionē fa
cere. Septimū in āno z saltē in pasca cōicare. de
istz duobz habet d pe. z re. c. Dis. Octauū circa
ipam eucharistiā ē ieiuno stomacho eucharisti
am sumere nisi cēt d qz gūiter ifirm. d cui? mor
te in. primo timent. de pfe. di. iij. c. Liq do. O g
xpiane discē bec obf uare. S De tercio ar
ticulo smonis eiusdē nota fm Antho. sup. pter
bec dicta sunt adhuc alia pcepta ecclie plura q
extēdūt se generalit ad oēs fideles. Et alia qdaz
ad status diuersos pntēre: qbz aliqua magis
opportuna enumerabim: vt discat ppl's sim
plex de taliū trāgressiōe pferri. Primū est gñā
liter quēlibet ab oīni actu phibito sub pena ex
cōicaciōis abstinerē maxie a pena late snie. Nā
ptariū faciēdo ē pccm mortale siue sit lata snia
a iure vniuersali siue synodali siue ab hoīe. Exē
pla de iniūciētibz man? in clericū. z d hereticis:
z de violatiōe eccliaz. de exactiōe theloneoz a p
sona eccliaistica. de falsarijs līariū aplicariū zc.
Scdm ē iterdictū obseruare sic tenet qsqz. Ter
ciū excōicatos pferit denūciatos vitare. Quar
tū q ad statū clericoz. officiū s; canonicaz bo
raz qñdie porare. put tenent. Item sacerdotes
fm ritū pfectū in psecrat vestibz ecclia altariqz
cū lumine z alijs hmoi debito modo celebrare
Quintū q ad statū religiosoz regle sue pcepta
implere. alioqn peccat mortalr. Sextū medicō
rū. s; ifirmos ad pfectionē ducere. s; cū vocāt
ad medendū. extra de pe. z re. Cum infirmitas.
Septimū laicoz. s. decimas d bite fideliter sol
uere. Octauū q ad statū iugatoz in g dibo tpi
busqz z casibz phibit mfunonū nō ptahere.
Alia ecclie pcepta causa breuitatis ptāleo.

Sabbato p dñicā scōaz. Sermo vigesim?
De non differenda penitentia in festo maxime.
quia hoc pceptū tercio pcepto:

Vit et adhesit

vni ciuiū regiōis ill? z misit illū in
villā suā vt pasceret porcos. Luc. xv.

z i euāgelio. In quo saluator noster docet. Pri
mo qm alū sit. s; homini relinquere peccando
ipm patrē suum. s; deū a quo habet oīia bo
na taz corporalia qz tēporalia qz gratuita: que
oīia peccator homo sicut filius pdigus rece
dēs a patre. i. a deo: dissipat viuēdo in peccato.
z sic cōsumit oīia bona. Secūdo docet christ?
in mysterio hui? parabole q peccator homo dū
differt pueri a peccato quotidie etiā in diebus
festis occurrētibz quibz salte deberet ad peni
tentia redire s; nō vult. piculose em talis adhe
ret iuxta thema vni ciuiū. Tyra exponit. i. dia
bolo qui est ciuis in regiōe vmbre mortis. zc. z
diabol? mittit illū in villā suā: id est occupat
oīino illū circa mūdāna quoz ipse diabolus
pnceps dicit Job. xiiij. Venit princeps mundi
hui?. quia pncipat per vitia cōcupiscētijs mun
danis. z hoc facit diabolus hoī vt pasceret por
cos. id ē peccata quotidie cōtinuet etiā die festo
que sunt fetida. z vt sic quasi cū porcis iacētibz
in sceno vl stercore ipe iaceat in peccatis. Nā ra
lis peccat duplici. Primo peccatū faciēdo. s; z
luxuriādo. z sic magis violat festū q opus ma
nuale faceret. Secūdo etiā peccat cōtra dei pre
ceptum tertū. quia ex hoc pcepto de scificādo
sabbato teneret festū sanctificare cōtritiōē for
mando sed cōtēnit. ergo zc. Tertiū xps docet
q salubre sit ad dei misericordiā cōsequēdā peni
tētiā agere de pccis pteritis. ad qd homo tenet
fm docet. pferim in die festo ex ipso pcepto scifi
candi festū vt dictū est. Nā penitētiā reddit stola
pma. s. gratie z venia dat. patz in euāgelio isto.
Proind hoc fmone expedit ostēdere qz perma
ximū malū sit penitētiā differre z in pccō pfeue
rare etiā in diebz festis. de hoc aut tria mysteria
notabim?

Primū d: piculositatis.

Secūdū d: fatuitatis.

Tertiū d: iniūctatis.

De istis in forma vide in qdragesimali pmo. s.
de pñia fmone. iij. Pomerij. Nam optime cō
uenit huic materie applicare ea q ibi ponunt d
dilatione pñie. Ad bec eadē pñietia plura vide
in fmone signato hic p subsequēti die s; dñica
put tibi placet.

Dñica tertia qdragesime Sermo. xij. de cō
tritiōis obligatiōe in festo z q bec pceptū impli
cite in hoc tercio pcepto.

In digito dei

Efficio demonia. pfecto puenit in vos
regñū dei. Luce. xi. z in euāgelio ho
dierno. Verba sunt saluatoris nri in quibus si
mul z in toto hodierno euāgelio ostēdit plū
ratiōibz z argumētis verissimis. q salic? ipe
efficiebat dmonia virtute diuina z nō in virtute
beelzebub. put falso imponebat ei iudei. Et qm

xps dñs dñ ejciebat demōes ex corpibz hoīm designabat qz ejceret potissime ex aiabz huma-
nis spūalr: qđ vsqz mō z vsqz in finē seculi non
dñstie facere. scz expellēdo p verā penitētiā. z sic
ad cōsequēdā eternā vitā liberādo hoīm a dya-
bolo qđ possidebat illū p pccm Sed op^o ē hoī vt
pvideat ne iterato p pccū recidiū iroducat in
se imitū dñ spm. z sic fiant hoīs illi^o peiora no-
uissima pōzibz. qñ potius aduertāt qm chris-
tū dñs in digito dei. id ē in spūscō quē ifundit pe-
nitētiā ejciebat demonia tot qđ pccā habuit hō in se
Ideo qz sciat qz pfecto puenit i ipsū regnū dei:
qđ sollicitē custodire debet ne pdat. Et de hīs
patz in b euāgelio. Qm autē fm Scotū z alios
doctores i tercio pcepto decalogi. s. de sanctifi-
cādo sab bato (de quo pseqm) plicite pcpit
penitētiā p pccō debita pscrm in vera ptnitōe
faciēda in die festo: vt patebit b fmōe. ideo tria
mysteria de hoc notabimus.

Primū de ptnitōis i festo opportunitate.

Scdm de virtutis illius potestate.

Terciū de eiusdē multiplici vtilitate.

De pmo z scdo vide in forma quadragesimali
pmo. scz de penitētia in Pomerio fmone. xix.
Sed de tercio mysterio vel articulo vide ibidē.
fmone. xx. breui^o excipiendo ea que tibi placent.
Nam p hīs diebus valde expedit populo de
huiusmodi predicare.

Dñica eadē tercia post pradiū Sermo. xxiij.
de preceptis vere penitētiē.

Eatiqui audiūt

b verbum dei z custodiunt illud. Luc.
ce. xj. z in euāgelio hodierno. Uer-
ba sunt nostri saluatoris iesu. quibus pmitit
eternā beatitudinē hīs qui custodiūt vba pce-
ptoz dei. sicut z sue beatissime matri: q beata
pdicat portādo z lactādo xpm. Sic em fidelis
portat xpm z reficit i corde dñi vba dei pcepto-
rū ipler: vt patz in euāgelio. Ex quo autē inter oīa
vba pceptoz dei maxime necessaria sunt ad sa-
lutē vte penitētiē mādara. Un z xps dñs pmo
oīm de penitētiā agēda pdicauit dicēs. Penitē-
tiā agite appropinqbit em regnū celoz. Mat.
iij. Et b pceptū de pnia pcpue mādatur ipli-
te in hoc tercio pcepto decalogi de scificando
sabbato. Ideo de ipa pnia ac eis pceptozis ob-
ligatiōibz tria mysteria declarabim^o.

Primū dī general' in oīm lege obligatio.

Scdm dī modalis pnie distinctio.

Terciū dī veritatis pcepte explanatio.

De istis vide Quadragesimali pmo. s. de pnia
in pomerio. fmone. vj. vbi de pnis duobz patz
in forma. Sz de tercio ibidē vide p signis po-
sitis. scz pcepta ex eis dē eliciēdo in qbz pñstie ve-
ra pnia. Nā pmo p vera pnia agenda requirit
ex necessitate pcepti penitētiē. i. penā p pccis re-

nere in cōtritiōe pñstie z satisfactiōe. Secūdo
emēdare. s. vitā. Tercio negare occasiōes pccōz.
Quarto indulgere. Quinto tenore iusticie habere
re satisfaciēdo. Sexto errores oēs p fidē exclu-
dere. Septimo nolle peccasse. Octauo cōfiteri
vere pponere. Nonno integralitē oīa pccā dolere.
Decimo amore diuino predicta oīa facere. hec
fmone eodē. Itē de cōfessioe z satisfactiōe in se-
quētibz dicem^o postea.

Seria secūda post dñicā terciā Sermo viceci-
mulari^o scz dī labore manuali qđ pcpit eodē
pcepto tercio.

Querūt illū. s.

o iesum vsqz ad supelium mōtis vt
pcpitarēt eum Luc. iij. z in euan-
gelio. Sicut colligitur ex euāgelio
fm Tyre expositiōz. Isti pharisei erāt de patria
xpi. s. de nazareth qui contēnebāt paupratē xpi
z deridebāt ei^o miracula qđ nō essent vā. Unō
derisive dī. Quāta audiuim^o facta in caphar-
nāi fac z hic in patria tua. qđ dī. Si posses fa-
cere vera miracula potius faceres hic inter p-
pin quos tuos qđ inter extraneos. Sed xpus dñs
docuit qz ppter eoz incredulitatē z maliciā non
faceret inter eos talia. Licet em haberet potesta-
tem vbiqz: tamē illi erāt indigni ad talē gratiā
inter eos faciēda. Sed illi obstinati z irati du-
xerūt iesum vt de mōre pcpitarēt eum z sic in-
ficerēt. Hec autē facta sunt in die sabbati vt etiā
pmitit in textu euāgelij eodē caplo. Un istī ho-
mines peiores erāt diabolo: q licet xpm duxit
vt patz Mat. iij. in mōtē: nō tamē pcpitare
voluit illuz. Sed heu qz tales sunt hodie mali
xpiani q sub noīe ipso xpiao sūt spūales frēs xpi
tamē ope suo volunt pcpitādo se i trāsgressiō-
nes pceptoz p culpas occidere xpm quantū in
eis est. a quibz fugit xpus subtrahendo gratiā
suam. Proindē pcepta dei sūma diligētia ob-
seruare debem^o ne xpm per pccā occidamus in
nobis. Et quia inter pcepta adhuc agendū re-
stat de tercio pcepto. s. scificatiōis sabbati: qđ
pceptū in secūda sua clausula obligat opera-
ri alijs diebz. s. non festis. Lum em dicit in hoc
pcepto Sabbata scifices. sub dī. Sex diebz
opaberis z facies oīa opera tua. Et sic phibet
ociari z pcpit manualis opario p illis diebz
cōmunibz. Ideo dī ipa tria mysteria notabim^o
p hoc fmone.

Primū de laboris manualis pceptiōe.

Secūdū de opis salubris cōditiōe.

Terciū de laboris spūalis occupatiōe.

De istis in forma vide pcectuali sermonū Po-
merij fmone. xx. sub littera f vsqz finē fmōis.

Seria tercia post dñicā terciā Sermo. xxiij.
de remissiōe iniurie p festi scificatiōe debita.

De feriis post dominicā tertiā

Omne quoties

O peccaverit in me frater me⁹ et dimittit
tam ei. vsq; septies. Dicit ies⁹. Nō
dico tibi septies s; vsq; septuagies/
septies. Matth. xviij. et in euāgelio hodierno.
Dñs iesus xp̄us hec respondit Petro qui hāc
interrogationē sibi proposuit. In quib; v̄bis do/
cemur remittere primis in deo et ppter deū iu/
rias contra nos factas. et ad deponēdū idigna/
tiones acire rancorē p̄cipue tenemur in die festo
quia fm Scotus super tertio. tenemur in festo
esse in vera charitate. ita vt accus odiū ad deum
vel ad proximū nō insit: alis peccat homo cōtra
illud p̄ceptū de sanctificatione sabbati. Proin/
tria mysteria notabim⁹ i hoc fmōe de remissioe
iniurie de quo loquit euāgelii.

Primū d; obligatiōis.

Secūdū d; modificatiōis.

Tertiū d; facilitatiōis.

De istis vide parte estuali Pomerij fmone. xj.
in forma p totū accipiēdo quātū tibi placet.

Feria quarta post dñicā tertiā Sermo. xvj.
Sequit de quarto p̄cepto. s. de honore parētū.

Eus dixit. ho

O nora patrē tuū et matrē. Mat. xv.
et i euāgelio hodierno. In quo do/
min⁹ iesus docet pmo parētes ho/
norare. quia hoc de⁹ p̄cepit cuilib; in decalogo
Secūdo docet q; p̄p̄ traditiōes et instituta ho/
minū nō debem⁹ obmittere qn̄ impleam⁹ p̄p̄/
cepta dei sicut iudei fecerant quos redarguit.
Tertio q; cibis et potus nō coinquināt hoīem
sed cogitatio mala et p̄cepti trāsgressio. De istis
p̄p̄ in hoc euāgelio. Unde iam de q̄tro
p̄cepto decalogi p̄sequēdo p̄notādū est q; post
p̄cepta p̄mit abule que hominem ordināt
ad deū diligēdum subsequenter p̄mo oīm in
scdā tabula ponit hoc p̄ceptū. s. de honore pa/
rētū. Sed quare hoc? Dicēdum fm Thomā. ij.
ij. q. cxvij. et Ray. q; primo ideo quia sicut deus
est vniuersale principii a quo habet esse om̄ia.
sic parētes sunt particulare principii nr̄i esse.
Et sic est quedā affinitas hui⁹ p̄cepti ad illa p̄/
cepta p̄me tabule. Scdō quia inter om̄s proxi/
mos maxime obligamur parentib⁹. iō prius q̄
alia p̄cepta ordināta ad proximū debuit poni
de honore parentū. Tertio q; hoc p̄ceptū man/
dare voluit deus apponēdo remunerationē di/
cens. vt sis lōgeuus sup̄ terrā: quod nō fecit in
alijs. ideo p̄ponit tanq; dignius p̄mio: l; et alia
p̄mient. Proin⁹ de hoc p̄cepto honorādi pa/
rentes declaram⁹ tria mysteria hoc fmone.

Primū de obligatiōis pl̄alitate.

Secūdū de trāsgressiōis p̄grauitate.

Tertiū de p̄miationis vel pene largitate.

Circa primū questiōes occurrūt. Prima: q̄lib;
patrib; et matrib; ex hoc p̄cepto obligat quicūq;
q; homo. Ad quod respōdēdo notandum fm
Ray. et Anthoñ. i sūma p̄e prima. xiij. c. iij.
alijsq; cōter doctores colligēdo. multiplex ē
pater et mater cui obligamur honore. Prim⁹ ē
carnalis. s. qui te genuit in mūdū. Secūd⁹ dicit
tur eccl̄asticalis. vt est p̄lar⁹ eccl̄e. De hoc deu/
tero. xxxij. Interroga patrē tuū et annūciabit ti/
bi. s. verba dei ad salutē necessaria. Et sic eccl̄ia ē
mater oīm fidelū. Et istis tenemur duplicē ho/
norē. s. obedire et eos sustentare reddēdo pueniē/
debitū. s. decimaz et oblationū. Und. j. ad Thi/
motheū. v. Qui bene p̄sunt p̄sbyteri duplici ho/
nore digni sunt. Tert⁹ dicit sacramentalis. Un.
xxx. q. j. Om̄s inquit quos in penitētia suscep/
imus. s. confessionē audiēdo nostri sunt filij sp̄i/
rituales: sicut quos baptismo regenerauimus
silit̄ quos confirmatiōe habuim⁹ et in ordi/
sēcratiōe ac alioz sacramētoz administratiōe.
Et sic parz de patrinis. Quart⁹ dicit tēporalis
hoc est tēpore senior vel etate. vñd Apl̄us. Ses/
niores obsecra et honora sicut patrē. Quint⁹ dicit
citur officialis seculari. Roma. xij. Om̄s aīa
potestatib; sublimiorib; subdita sit. Idē. Deū
timere: regem honorificare. Et ad hebreos. xij.
Obedire p̄positis vestris. Sextus dicit legalis
hoc est adoptiuus. extra d; cognā. legali. Si q.
Septimus dicit beneficētiā sine tēporaliter
tibi bñfecerit. puta nutriēdo et subsidia tēpora/
lia largiēdo. siue sp̄ialit̄: puta docēdo i aliq; arte
vel sciētia aut quōcūq; benefaciēdo. Nam tene/
mur grati esse honorādo illos. et sic p̄p̄. Ses/
cunda questiō Qualib; honorib; tenet q; hoc
p̄cepto parētib;. Respōdet fm Alexan. de ales/
in. iij. p̄e sūme. simulq; Anthoñ. sup̄. alijsq; re/
colligēdo q; filij parētib; obligātur p̄sertim ad
q̄ntuplicē honore exēplo xp̄i. Primo ad hono/
rem corp̄alis fuitur et obsequiē. Secūdo ad
honore dule⁹ allocutiōis et diligētiē. Tertio ad
honore obediētiē. Quarto ad honore beneficē/
tiē. Quinto ad honore subueniētiē in om̄i necē/
tate tam in vita q̄ in morte. De his vide in par/
te h̄yemali pomerij fmone. xxi. sub littera A.
Tertia questiō qualib; viceversa ipi parentes
obligant suis filijs. Respōdet fm Anthoñ. su/
pra. q; cura parentū erga filios sub hoc eodem
p̄cepto implicite mādāt et tenent parētes filijs
q̄ntum ad septē p̄cipua colligēdo ex diuersis
doctozib; et de istis habes in eadē parte pome/
rij eodē fmōe sub littera L. in eodē etiā sermōe
habes pulchra exēpla ad idē.

U Circa secūdū de grauitate trāsgressiōis
hui⁹ p̄cepti Notandū q; grauitas trāsgressio/
nis et peccati cōtra parētes ostēdit ex pluribus.

Primo q; est cōtra legē naturālē cū ipi filij
sūma beneficia acceperint a parētibus. vñz pri/
mo esse existētiā qd om̄ia appetūt et illi⁹ cau⁹

sa agunt. vt dicit. ij. de aia. Et secundo acceperunt esse nutrimentale: quo pseruari sunt in esse nature. Tercio qz esse doctrinale quia pareres debent docere filios ad oradu. Pater noster: Huc maria. z ad cofessiones peccator. faciendas zc. qbus acqzere possunt bntudine eternā. Secundo peccant trasgressores hui? pcepti contra legē diuinale z per consequēs cōtra legem prophētales z sapiētiāle euāgelicāle z aplicāle que i scripturis cūctis sic dictantur obligāt. O tu miser q es malus fili? quid dicitur? eris in iudicio vbi tot testionia ptra te clamabūt. Auctoritates aut illarū scripturarum transio causa breuitatis.

Tercio post pdicta oia peccāt contra legē canonicāle que dictat di. xxx. ca. j. ex cōcilio. q qui nō honorāt pareres debent excoicari. z in plib passib iuris canonici cōporādo dēcēnt q tales vident fore homicide z infames. Et qui patres cōtēnt omne ius perdūt in hereditate z priuant oibus bonis patris vepaz in glo. c. qn/taualis. extra de iurciurādo. vbi z leges allegantur ad id. Unde dato q filius fieret papa tenet honorare pareres vt dicit Baldus. ff. de in ius vocādo. l. ad optiū. qz filij semp ex iure nature z diuino tenent debitā obediētiā z reuerentia parētibz. ergo papa nō pōt dispēfare. Quarto etiā peccāt trasgressores cōtra legē phicalem qz phus. viij. li. ethicoz. z Auerrois et Auicē. ac cōiter oēs dicāt cum Arest. ibidē vitz q filij intātū obligant honorare pareres q sicut nec deo sic nec parētibz reddere possūt inqte equalēs sed semp tenent in ppetuū ppter esse tria supra dicta. Per trasleo de poetis z paganis machometicis z hmoi qui oīs suis legibz ad idē obligāt. Ob ergo ob ve z ve vobis ingratis filijs q etiā paganis imo z bestiis peiores estis.

X Circa tertiū de penē vel premiū remunerabitur largissima malis vel bonis filijs. Querit cur deus iust? in oibus opibus nō nisi huius pcepti quarti obseruatoribz appositū premiū specialē. qz uis z alia pcepta habeāt mercedem in celestibz. vel etiā penā iustā inducāt trasgressiōtibz. Ad hec rēdetur fm Anthon. floren. vbi sup post Thomā. ij. ij. q hoc fecit de? Prius mo ppe certificationē q de? dabit. p hoc hoi premiū nec putare possint hoies in hoc nil meriti cum videāt in se naturā ad honorādū pareres instigare. Secūdo dicim? q hoc fecit ppter designationē p oppositū maloz filioz dignā punitionē. Unde z in lege sanxit q mali filij puniuntur p inobediētiā z cōtumaciā parētū plib? penis. Primo quidē maledictioē a deo oiporēte. Deūto. xxvij. z Ben. ix. Exemplū habemus de Cham dicēte Noe. Maledict? Cham seru? seruozi erit. s. qz inhonorauit patrē discoopertū. Secūdo lapidatiōe Deūto. xxj. vbi hoc pēpif expisse. Tercio malaz accelerata morte Exo. xxj. Qui maledixerit patri vel mri morte moriatur

Exēplū in Absalō cōtra David suū patrē isurgenē. Quarto q si etiā supuiāt puniunt aduersitate z oim bonozū priuatiōe z depaupertate. Eccl. xli. c. Filioz pccōz periet hereditas z erit eis obprobriū assiduitas. Quinto q si habebūt filios z filias p illos punient ratione. sicut legitur refert d plib? qz pili mō dei iudicio tractauerūt sui filij pessime sicut z ipi fecerāt suis parētibz vvidem? Ultimo punient infernali igne. vt g talibz. Tercio appositū de? huius pcepto pmiū vt designet q larga sua bndictione dicabit bonos filios ppter parētū z honoratiōis merita. sicut ppter merita David benedixit suis posteris. Un dixit de? Honora patrē z matres vt sis lōgeus zc. Primo quo ad vitā nature. Scdo gre. Tercio q ad bona geniture. Eccl. ij. Qui honorat patrē iocūdāt in filijs in quibus qz dicit viuere i mūdo. Quarto quo ad bonā fame. nam bona fama dicit quedā bona vita. Quinto quo ad bōa pspiratiōis fortune. Sexto q ad bona bndictiōis dei copiose. Eccl. ij. Honora patrē tuū vt supueniat tibi bndictio a deo Prefeayltimo quo ad bōa ppetue glie. Amē:

Seria qnta post dñicā tertiā Sermo vicesimul sext? de opibus misericordie in proximis.

Urgens iesus

I de synagoga itrouit in domū Simonis Luc. iij. z in euāgelio homi dierno. In his verbis. s. q dñs iesus

intravit in domū Simonis docet i mysterio q ipe dñs iesus libēter ingredit? z reficit in corde obediētis ei? pceptis. nam fm Hiero. de interprta. noim hebraicoz: Simō interpratur obediēs vel obediētia. Deiqz idē dñs inibi opa misericordie exercuit. qz socru Simonis febricitantem visitauit z sanauit: z multos ifirmos curauit ac demoniacos liberauit. z pcrea erat pdis casz docēs in synagogis. z sic opa fecit misericordie corporalis z spūalis. vt z nos ei? exēplo discamus libēter opa misericordie exercere. de his piz in euāgelio. Proin de opibz misericordie restat fmo. qm fm Tho. ij. ij. q. cxij. z Rayne. ac Anthon. sub pcepto de honorādīs parētibz intelligit pēpi nō solū honor exhibēdus supioribus sz tāqz scdariū iplicite pēpif etiā oim bñficiōzū exhibitio. quicqd debet ad reddēdū cuiqzqz p sione q ad elemosynas corporales z spūales. Itaqz de opibz misericordie tria mysteria declarabimus hoc fmo.

Primū dicit obligatiōis.

Secūdū dicit distinctiōis.

Tercū dicit fructificatiōis.

De his vide pcectuali pomerij ser. xxj. 11.

Seria sexta dñice tertiē Sermo. xxvij. sequit de qnto pcepto. s. Non occides.

Dominica quarta quadragesime

Sciteis iesus.

Deus ab⁹ est vt facia voluntate ei⁹ qui misit me Job. iij. z in euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri iesu. in quib⁹ suo exēplo docet nos q^o ois noster ab⁹ i. appetit⁹ z desiderii volūtatē ad id tendat: vt scz volūtatē dei in pcepto⁹ suoz observātia faciam⁹. Sed qm̄ post p̄dicta pceptū qntū est hoc scz Non occides: in quo vt dicit Alexā. de ales. z Tho. ac doct. cōiter q^o p^ohibet explicite homicidiū: implicite v^o p^ohibet ois motus ire z ois lesio ac nocumētū qd̄ iheri possit in psona proximī. puta truncatio: vberatio: notabilis lesio: sanguinis effusio: z sic de alijs. z etiā deliberata volūtas faciēdi talia primo. Proinde de homicidio in hoc fm̄oe notantia mysteria sicut habes in forma in q̄dragesimali scōo pomerij. s. devitijs ser. xliij. vide ibi.

Sabbato dñice tertiē Sermo. xxvij. de ipso spūali homicidio. id est aie occasiōe.

Ideet amplius

Vnoli peccare. Job. viij. z in euangelio hodierno. Verba sunt dñi iesu q̄ dū mīficordit⁹ liberasset adulterā ne lapidaret⁹ s⁹ legē moysi: licet demerebat⁹. hec vba eidē dixit. Nec ego te condēnabo. vade z ampli⁹ noli peccare. Et in hoc mysteria⁹ docuit q^o magis debet hō cauere a peccō quo occidit aia q̄ a q̄cunq⁹ tpali pena corpis. qm̄ sicut aia p̄ciosior ē oīni corpe p̄testat⁹ Aug⁹. li. lxxij. q̄stio. ita mors z occasiō aie deterior est q̄ mors vel pena corpis. p̄ qd̄ in hoc pcepto Non occides. p̄ oīni homicidio corpali p̄hibet ne occidas aiam. s. p̄p̄iam vel alienā. Unde z Aug. de pe. di. j. Noli inq̄t putare nō esse homicidiū cū fratri male psuades. cū em̄ male psuades occidis scz animā p̄ p̄ctm̄ criminale: perituri scz furtū luxuriā fraudē zc. Proin⁹ d̄ occasiōe aie tria mysteria d̄clarabim⁹.

Primū de occasiōis aie modalitate.

Secūdu de eiusdē magna dānositate.

Tertiū de ipso custodie studiositate.

De p̄mo vide p̄re estiuāli pomerij. ser. xij. Dvlsq⁹ B. De scōo z etiā tertio vide ibidē fm̄oe. iij. qm̄ tum placet.

Dñica q̄rta q̄dragesime in mane Ser. xxix. de occasiōe in fama p̄ linguā detractoriā q̄ p̄hibetur pcepto hoc eodē.

Equebatureū

Iscz iesu multitudo magna Job. vi. z in euangelio hodierno. Circa hec vba sacri euāgelij aduertam⁹ charissimī admirandā mansuetudinē z charitatē in xp̄o iesu. qm̄ vt doctores z Ly. exponēt. dicunt

Sequebant⁹ dñm iesum multi. ex quib⁹ aliqui ppter curiositatē vt viderēt eius miracula z audirēt q̄lia p̄dicat. aliqui autē ex deuotiōe credēt. in eū z reuerētēs ei⁹ miracula. vnde d̄r in b̄ euāgelio. qz videbāt signa q̄ faciebat sup̄ his q̄ iheri mabant. aliq̄ ḡ etiā sequebant⁹ vt sanarent⁹ a lāguorib⁹ suis. sed hoc erat pessimū q^o aliq̄ sicut pharisei seq̄bant⁹ xp̄m vt haberēt vñ possent eū reprehēdere z ei detrabere. z tamē xp̄us nō p̄ se sequētib⁹ exhibuit pietatis beneficium faciēdo illos cū tamē omēs sciret quali intētiōe ifidiarent⁹. in hoc exēplū dās nobis paritērolerandi nros aduersarios z bñfaciēdi detractorib⁹ z odiētib⁹. Proin⁹ p̄ra tales bonoz hōim detractores quoz infinite est numer⁹ agētes q̄ scz nō curāt dei pceptū quo p̄cipit non occidere primū: neq⁹ facto neq⁹ vbo neq⁹ aīo inique. s⁹ isti gladio lingue occidit vt de detractiōe peniteant. ergo tria mysteria declarē⁹ p hoc fm̄oe sicut habes in q̄dragesimali scōo scz de vitijs. fm̄oe. xxxvij. vide.

Dñica eadē post prandij Sermo. xxx. de liberatiōe a morte anime p confessiōis p̄paratiōz qd̄ includit in hoc pcepto.

Ratres liber

Fateat⁹ xps nos liberauit Verba sunt apli Pauli ad Gal. iij. z i epla hodierna: in quib⁹ docet q^o per dñm iesum consecuti sum⁹ verā libertatē in morte z passiōe ei⁹ vt docet exponēdo Lyra. s⁹ qm̄ nunc p̄seq̄mur sicut cepim⁹ de q̄nto pcepto decalogi qd̄ p̄cipit di. Nō occides. Scimus autē Aug. z z scriptura docēte. qm̄ aia humana occiditur p p̄ctm̄. ppter qd̄ ex pcepto tenemur eā p̄cauere: z a morte spūali liberare grā xp̄i. S⁹ qualit⁹ possum⁹ aiaz liberare a tali morte scz culpe. Amb. edocet d̄ pe. di. j. c. ecce. di. Lōfessio liberat a morte padisum apit Et qm̄ ita iminet xps q̄ tene mur cōfiteri ad qd̄ requirit debita p̄paratio. id circo opus est de ea p̄dicare vt p̄ eā a morte aie xp̄o donāte possim⁹ liberari. Un̄ de cōfessiois p̄paratiōe tria mysteria declarē⁹.

Primū d̄r necarie cōfessiois.

Secūdu d̄r debite examinatiōis.

Tertiū d̄r amare recognitiōis.

De p̄mo vide in p̄mo q̄dragesimali scz de p̄nā fm̄one. xvj. D. vlsq⁹ finē quantū placet. De secūdo autē z tertio vide ibidē fm̄oe. xxiij. M.

Feria sc̄a dñice. iij. Sermo. xxxj. de homicidio spūali p̄ odiū z inuidiā.

Irit iesus. sol

Diretēplū hocz in trib⁹ dictis exēpta bo illd̄ Job. ij. z in euāgel. hodierno. Sicut d̄r in lra tñs iesus b̄ dixit d̄

templo corporis sui in q̄ deitas habitauit sic i suo templo. et
 2^ara ac doc. dicit q̄ hec dixit xpm et sic soluerent
 aiam ei⁹ a corpore. nā ipsi iudei tā cōcepant ex inuidia
 xpm maximū odiū eo q̄ vicia illoz redarguebat.
 Sic beu. mlti nūc faciūt odiētes bonos viros q̄ il
 loz vicia corripit et inuidēt eis ac inimicāt. s. accēdāt
 scptū. j. Job. iij. Qui odit fra. suū bo. ē. Proinde d̄ ho
 micidio spūali hmoi qd̄ phibet eodē p̄cepto. s. Non
 occides: tria mysteria i b̄ sermone declara bīm⁹.

Primū d̄ execratio talis odij z inuidie.

Secundū dicit notificatio eius culpe vlt malicie

Tercū d̄ obligatio fraternae amicitie.

De p̄mis duobz habes in q̄dragesimali scdo pome
 rij. s. de vicijs sermone. xxxix. sed terciū articulū vī
 dei p̄te estinali pomcrij sermone. xxxv. ar. ij. D

Feria. iij. dñice. iij. Sermo. xxxij. de homicidio
 cordiali p̄ iram rixā z cōtumeliā.

Emo ex vobz facit legē. qd̄ me q̄rit inefficere.

n Verba sūt xpi iesu Job. vij. z i euāgelio hodi
 er. i q̄ claret mira xpi māuetudo z mititas
 qz cū iudei dicerent sibi puicia di. Demonū hēs. et
 vellēt eū apphēdere z q̄rerēt inefficere: māuete rñdit
 nec cōuiciū reddidit. p̄ puicijs. vñ i b̄ docuit exēplo
 suo patiēt z māuete nos tolerare iactā vboz cōui
 cia z cōfēliās z nos rixātū. de hīs vide euāgelij
 Et q̄ aut b̄ p̄cepto q̄nto. phibet ip̄licite oīs iordina
 tus mor⁹ cordis. s. ire odij: marie. p̄p̄ēs i vba cō
 tumeliosa cōuicia z rixas vt exposuit b̄ p̄ceptū idēz
 xps Mat. v. di. Audistis qz dicitū ē: Nō occides. q̄ at
 occi. re⁹ erit iū. Ego at̄ dico vobz: oīs q̄ irascit fra. suo
 re⁹ erit iudiciū. q̄ at̄ dixit. racha re. e. p̄ci. z q̄ dixit. fatue
 re⁹ e. gehēne. Un̄ fm̄ Alex. iij. p. q. xxv. z doc. cōf. p̄
 bibet illo p̄cepto eodē oē tale tanq̄ homicidiū cor
 dis. Ideoqz de hīs tria mysteria decla. hoc fm̄one
 Primū dicitur derelictionis.

Secundū dicit offensiois.

Tercū d̄ sufferētie vel defensiois.

De p̄mis vide in q̄dragesimali. ij. Pomerij. s. de vi
 cijs ser. xxiij. Sz an debeat q̄s se defendere i talibz
 v Addem⁹ b̄ aliq̄s q̄stioēs d̄ rixa vel puato bello
 cā defensiois. Prima q̄stio vtz liceat cuilibet seip
 sum defendere. Rñdet breuī q̄ regula iur⁹ nāfalis
 ē z positīui. ff. d̄ iust. z iure. l. vt vim vīzē. tal. s. Vim
 vī repellere licet cū moderamē icul pate turele. z itel
 ligat b̄ moderamē illd̄ qd̄ equalit illate violētie in q̄
 litate armoz z i p̄cursu tps z i ip̄o actu violētie. als
 excedēdo videt esse vindicta z p̄ p̄seq̄ns p̄cīm. Un̄
 ex b̄ p̄z q̄ defensio licita est vniuersalit oibz taz laicis
 q̄ clericis z etiā religiof. nā opinio p̄ria reprobaf i cle
 mēina extra d̄ homicidio. si furiosus. Sz q̄stio re
 stat. Nūqd̄ tenet q̄s ad b̄. s. vt vī vī repellat. Rñdet
 fm̄ Tho. ij. q̄. xlij. q̄ null⁹ tenet ad b̄. sed maioris
 p̄fectiois esset si sufferet vel p̄mitteret seipm̄ ineffici
 q̄s se defendēdo occidere cū nō posset aliē euadere. z
 b̄ itelligit q̄n tal̄ ē in bona dispositōe aīe sue b̄ est i
 statu salutis. Nā sic fecit iesus Tho. martyr archiep̄s
 cantuarien. q̄ noluit p̄cludi ianuās ecclie nec se de

fendi ab occisoribz sz obtulit se: qd̄ fuit p̄fectiois. Si
 milit fecerūt sc̄i milites thebei scz Maurici⁹ cū so
 cjs. vñ q̄n q̄s nō esset in statu salutis fatue se expone
 ret morti corporis z aīe. Deniqz etiā i bello iusto z ini
 micos ecclie vlt infideles. sic inf̄ cruciferos obpugn
 tes z saracenos z alios hmoi nō deberet xpianus se
 morti exponere sed resistere z defendere fideles q̄ntū
 p̄t. Scda q̄stio vtz defensio hmoi licita sit vbiqz et
 sp̄ z z q̄scūqz inuadētes. Rñdet q̄ licita ē. Prio etiā
 in loco sacro z i ecclia z i sic vbiqz etiā si polluat ec
 clesia sanguis effusioē n̄ p̄t reconciliari. Mag⁹ q̄
 p̄oderāda est p̄seruatio hoīs q̄n seq̄ret mors: cū illa
 sit iresaurabil. sed qz i tali casu nō iniuriōse sit san
 guinis effusio. s. se defendēdo. p̄t piculū. iō p̄ b̄ sic n̄
 polluit ecclia. extra de p̄se. ecclie. li. vj. c. vnico. Scdo
 licita est etiā in q̄cūqz officio occupato etiā si missas
 celebrās inuadit ad mortē sibi vlt etiā q̄dēqz sacm̄
 mīstrādo. vñ z tūc se defendēdo z occidēdo n̄ fit irre
 gular⁹ vt patz i sup̄ dicta clemē. c. Si furiosus. Z

Sz di. Quid cū inuadit sacerdos ad mortē q̄n tā
 puez bz p̄ mātibz ad baptisandū q̄ puer esset i artis
 culo mortis. ita q̄ si sacerdos diuertat se ad defendē
 dū puer interim moriet et sic dānabit: cū nō sit ali⁹
 q̄ baptiset illū. Rñdet fm̄ Jobem de lignano q̄ in
 tali casu p̄ligēda ē mors corporis sacerdotis: q̄ ē vñ
 malū tpale. qz als seq̄ret duo mala spūalia. s. mors
 etna pueri. de p̄se. di. iij. c. firmissime. et etiā negle
 ctus cure aīa qd̄ est mortale sacerdoti. extra d̄ erate
 et q̄litate. c. cū sit. Idē d̄ p̄ligēdū cū foret dubiū
 dū puer i morte vlt vita pueri interz. z p̄staret d̄ mor
 te sacerdotis nisi diuerneret ad se defendēdū. Nec fm̄
 Job. de lig. Tercio deniqz licita est p̄fata defensio
 z q̄scūqz etiā supiores suos iniuste inuadētes. z z ius
 dicē z p̄atē vel etiā ep̄m aut abbatē iniuste inuadētes
 Nā etiā monacho licet se defendere p̄sertim in casu
 si ep̄s vel abbas inuaderet vt subito occideret. ad p̄
 dicta facit. l. de iure fisci. l. phibituz. Tercia q̄stio
 p̄ q̄bz hmoi d̄fensio sit licite. Rñdet fm̄ canonistas
 z legistas q̄ n̄ solū p̄ seip̄o sed etiā licet p̄ filiis z filiis
 abo. z p̄ vxore z p̄ sp̄sa. Sed an q̄libet de pp̄lo pos
 sit quēlibet defendere. dicit q̄ nō licet occidēdo inu
 sores. s. sine occisioē licz: p̄ferri cū mādatū factū ē vt
 defendant tales clamādo d̄fēdite vlt hmoi. vt notat
 Bald⁹ dicta. l. vt vim. Un̄ aduerte p̄ regula q̄ irre
 gularitatē n̄ effugit q̄ p̄ alteri⁹ defensioē altez occi
 dit. patet i sūma Angelica. Itē nunqd̄ licz. d̄fensioēz
 fieri p̄ rebo. Dicedū fm̄ Inno. z Barbo. di. l. vt vim.
 et fm̄ Angelū q̄ sic tā p̄ rebo auferēdis ne auferāt
 q̄s p̄ ablat⁹ vt recupent in continentī. tñ nō licet p̄ re
 bus seipm̄ exponere morti scienter.

Feria quarta post dñicam q̄rtā Sermo. xxxij.
 sequit de sexto p̄cepto scz Non mechaberis.

Abbi q̄s peccauit: hic aut parētes ei⁹ vt cec⁹

r nasceret. Job. ix. et i euāgelio. Dño iesu hāc

q̄stionē p̄posuerūt discipuli de ceco nato. Ad
 quā respōdēdo dñs iesus docuit q̄ tal̄ defect⁹ mon
 struosus n̄ sp̄ fit ex p̄cto parētū. vlt ipsi⁹ ceci nati qui
 actuale p̄cīm nō habuit licz sit i originali nar⁹. s. q̄n

De feriis post dominicam quartam

q̄ sit vt m̄ifestent p̄ miraculū opa dī i illo. Verūm
b̄ p̄stat vt etiā docz Lya q̄ p̄ntet aliq̄n p̄ suis p̄c̄is
p̄nitiū i filijs mōstruos et diuina iusticia. et dato q̄
in p̄nti n̄ p̄niant: certū est q̄ in fūto p̄nient oēs
vicio luxurie peccātes. q̄ de p̄cepto Ero. xx. in deca/
logo dī. Nō mechaberis. q̄ p̄cepto fm̄ qd̄ Aug⁹. dē p̄
bibet oīs illicite cōcubir et mēbroz illegitim⁹ vsus
quocūqz b̄ fiat p̄ter solū vsū licitū cū p̄ria vxore. s. le/
gitia. q̄ qd̄ p̄ceptū insērabiles peccāt. Proinde d̄ lux/
urie vicio qd̄ p̄hibet fm̄ oēs spēs z modos ei⁹ tria

Prīmū d̄ mortal' offēsiōis (mysteria declara.
Scdm̄ d̄ modalis specificatiōis.

Tertiū d̄ infernalis assimilationis.

De istis hēs i q̄dragesimali. ij. scz d̄ vicis i. Pomerto
ser. xxvij. p̄ totū. Ad idē pla vide circa nonū p̄ceptū.

Feria q̄nta post dñicā q̄rtā Ser. xxiiij. de cas/
uēdo turpissimū p̄c̄o luxurie z picul' ei⁹.

It̄ iesus: Adolesces tibi dico surge. Lu. vij.
z euāg. bodier. Si diligens p̄sideram⁹ cha/
rissimū: mortu⁹ iste p̄ dñm̄ iēsu resuscitat⁹ s̄
gnificat p̄c̄oēz luxuriosos q̄s sepe p̄ ḡfz suā x̄ps
resuscitat a morte p̄c̄i ad obseruādū dī p̄cepta. zhu/
ic mysterio p̄gruit q̄ d̄ adolescēs. q̄a in adolescētia
feruet luxuria. z etiā q̄ d̄: in porta inq̄t efferebat. qz
tal' luxuriosus p̄ porta q̄nqz sensuū educit. ad sepe/
liēdū in p̄c̄i p̄suetudinē velut i morte. Proinde circa
b̄ p̄ceptū sextū de cauēda luxuria adhuc restat fmo
ali⁹ de q̄ subleq̄nt vbi s. vide ser. xxvij.

Feria sexta dñice q̄rtē Ser. xxvj. Sequit̄ iā de se/
p̄mo p̄cepto qd̄ est Non furtū facies.

It̄ ei iesus: q̄ credit i me et iij. mortu⁹ fue/
rit viuet. Job. ij. z euāg. In q̄b̄ vbi dñs
iesus docet fidei vtilitatē. qz q̄ credit i me iqt
scz fide vera z catholica: tal' etiā si mortu⁹ fuerit. Ly/
ra. s. morte culpe p̄ lapsū i p̄c̄m̄ aliq̄d: viuet. s. resur/
gēdo p̄ p̄niaz i obfūaria diuioz p̄ceptoz q̄ faciens
hō viuet i eis Deus. v. Et qm̄ iā istat nob̄ sermo de
septio p̄cepto. s. Nō furtū facies. i q̄ p̄hiberi itelligit̄
oia dāna i rebz p̄ri vt expōit Tho. ij. q. cxvij. ar. vj.
vñ Aug. xiiij. q. v. penale. d̄. Furti noie itelligit̄ et ra/
pina z oīs illicite vsurpatio rei aliene. Proinde de b̄
p̄cepto vt hō sciat cauere oē furtū z rapinā z sic i fide
x̄pi viuat obfūado p̄cepta: tria mysteria declarabi⁹
de q̄b̄ hēs i forma i q̄dragesimali. ij. pomerij. s. d̄ vi/
cis ser. xxvj. vbi agit̄ de furto z rapia mltiplici.

Sabbato post dñicaz q̄rtā Ser. xxvj. de frau/
de vitanda in emptiōe z venditiōe.

It̄ebat iesus: q̄ seq̄t me n̄ amblat i tenebris
Job. vij. z euāg. ho. In q̄b̄ monet uos x̄ps
dñs vt seq̄mur ip̄s i oī scititate z v̄itate obfūado ei⁹
p̄cepta: ac n̄ amblare in tenebr' erroz z vicioz. Sz
heu mlti s̄ xp̄iani q̄ pot⁹ sequit̄ diabolu p̄serti in
fraudibz z iniquitatibz q̄s p̄mittūt i emptiōe z venditiōe
cū tñ b̄ eodē p̄cepto. s. Nō furtū facies: oia talia itelli/
gūt fore a deo p̄hibita. vt d̄ Tho. z doc. Qñ d̄ nego/
ciatōe i emēdo vñ vedēdo tria mysteria declarabi⁹ de
q̄b̄ i forma vñ i q̄dra. ij. pome. s. d̄ vicis. f. xxvj. puc

Dñica d̄ passiōe i m̄ae ser. xxvij. d̄ (tibi placz
ei⁹ dē p̄cepti septi trāsgressiōe varia p̄cipue d̄ vsur).

Uer deo ē vba dī audir. p̄p̄ea vñ n̄ audir

q̄ ex deo n̄ est Job. vij. z i euāg. ho. Verba
hec dixit dñs iesus q̄ qd̄ s̄ valde amabilia

bonis z iocūda. sed valde amara z tribilia trāsgre/
diētibz p̄cepta dī. Nā ex q̄ hoies mali n̄ audir ope i/
plēdo vba dī i p̄ceptis exp̄ssa: eo ip̄o oñdūt se ēē filios
diaboli. z p̄ nō etnalr cū diabolo cruciados. Sed
hōi eo ip̄o q̄ audir z obfūat p̄cepta oñdūt se ēē fili/
os dī z p̄ nō cū deo i fūto b̄ificados. Proinde Am/
bro. i bodier. omel. d̄. Nos scitote fr̄es q̄ vñusqz
cui⁹ opa facit ei⁹ z fili⁹ ei⁹ d̄. Sz qm̄ in p̄cepta dī b̄ est
vñū. s. Nō furaberis. qd̄ mali hoies mltiplicat trans/
grediunt. Proinde de b̄ tria mysteria declarabim⁹

Prīmū de exētrāda vsure iniquitate.

Scdm̄ de varia eius culpe modalitate

Tertiū de p̄fūda offēse in b̄ p̄rarietate.

De p̄mo z scdo vide i q̄dragesimali. ij. pomerij. s. de
vicis ser. xxvj. vicz d̄ vsura p̄to. Ab Sz adde p̄/
ficio articulo q̄ ex q̄ iā aduēit x̄ps p̄fūdi d̄ p̄c̄io Ideo
notādū ē q̄ d̄ b̄ p̄ceptū mltip̄l' hoies peccāt. Ideo qz
p̄fiteri tenet iuxta b̄ vt colligo ex Alexā. iij. p̄te sū. q.
xxv. ar. iij. ac Rayne. z Ambro. flo. p. j. ti. xiiij. c. iij.
Pr̄io peccat q̄s aliena occulte accipiēdo. nā b̄ est fu/
rari. qz furtū ē p̄trectatio rei aliene fraudulēta z oē/
culra: q̄licūqz fiat b̄ vt p̄dici doc. volūt. Scdo b̄n
ficia subtrahēdo. s. i extrā necessitate paup̄ez cum
deberet ill' cōicare. tūc ei aliēa rapit z iuadit n̄ dādo
qd̄ obligat d̄ sua bōis dare ill' vt d̄ Amb. di. xlvij.
sic h̄ij. Tercio capiēdo vi vñ cogēdo: sic faciūt n̄ solū
latrones i strat' public' sed etiā ipsi p̄ncipes z cōita/
tes vsurpātes iuste aliq̄ tritozia villas z metas z fa/
ciētes iniustas exactiōes vñ pedagia z collectas trice/
simas z h̄mōi. Ezech. xxij. Pr̄icipes ei⁹ i medio q̄si
lupi rapi. p̄dā. Quarto defraudādo sic fit i negociā/
do siue p̄ pōdera iusta siue alijs modis vt patuit d̄
emptiōe s. Quito ecclie bōa male expēdendo. s. i ma/
los vsus. vñ. xij. q. j. s. vl. glo. d̄ q̄ plati eccliaistici si
b̄n admistrār loco dñoz s̄. si male loco p̄donū: vñ
z tenet satisfacere. Sexto sen' vsure faciēdo d̄ q̄ iā pa/
tuit b̄ ser. Septio false z iniuste iudicādo. Eia. s. Ne q̄
cōdūe leges ini. z scri. iust. vt opp̄. i iudi. pau. vt eēne
vidue p̄. cor. Octauo q̄uif dānificādo. s. icēdij bell'
iust' z h̄mōi. Nono horredū sacrilegiū vel simoniā
cōmittēdo. Hiero. xij. q. ij. glia. Amico rape furtū ē.
eccliaz fraudare sacrilegiū ē. bec ille. Decimo illicite
quocūqz ledēdo. s. primū i rebz rad id coopando cō/
siliādo mādādo vñ participādo. et sic alijs modis d̄
quibz patuit sup̄ ser. xxvj. de furto Nec sufficiat.

Dñica eadē post p̄rādū Ser. xxvij. de p̄fessione
trāsgressiōnū p̄ceptoz decalogi.

It̄ p̄fiteamur p̄c̄ā n̄ra fidel' z iust⁹ ē de⁹ vt re/
mittat nob. j. Jo. j. In q̄b̄ vbi apls certos
z securos nos reddit d̄ p̄c̄o z remissiōe p̄ sacra z ve/
rā p̄fessionē obtinēda. z b̄ p̄mo ex dei p̄mittēt' fideli/
tate. qz fidel' ē de⁹. s. i p̄missis. nā p̄mittit veniā penitē/
tū Nat. iij. P̄niaz agite zc. dei aut vba s̄ v̄itar'
ifallibil'. Scdo ex iusticie eq̄tate. vñ subdit. et iust⁹ ē
Nā lz nos n̄ meremur de p̄dij. tñ qz de⁹ ex sua liba/
litate p̄mittit iustū ē b̄ facere. qz oē p̄missū cadit i dei

bicū fm iusticiā. z qz xps dñs sua passiōe z sanguie b
nob meruit fm iusticiā satisfactōis. p nob. vñ z ecclia
i hodierna epla cāt qz sāguis xpi emūdat psciaz nřaz
ab opibz mortuif. i. mortal pccis. qz prop expedies ē ser
monē b facere vīz ilerēdo d pscioe trāsgressiōis pce
prop. tū qz p b tpe psciteri obligauit ecclia scra d oibz
pccis: qz qdē oia icludūt i ist pceptis. tū qz duorio zppli
instructio id reqrit. tū deniqz qz b pceptū octauū de q
agēdū seqt. vīz: Nō loqr̃: falsū testioniū z primū: ipli
cite phibet etia taciturnitē vīatē pscit in iudicio psciti
onis. vepz p Alex. iij. p. lū. Et sic p oppositiōē pscit q
bō vācē psciteri teneat i iudicio ppe pscitiōis. qz Aug.
j. d. ci. dei. c. xxi. d. r. qz testioniū falsū n min⁹ re⁹ ē qz seipo
falsū fatef qz si aduersus primū b faceret. becille. Un
de pscitiōis vero testioniū i foro pscitria mysteria de
Primū d securitate diuie acceptatōis. (clarabi⁹.

Secūm de qūitate debite notificatiōis.

Terciū de modalitate pscite pscitiōis

De pmtis duobz articūl vide i qdragesimali. j. pome
rij. s. d. pnia accipēdo q placēt ser. xxx. BB Sed d
scio p pscita pscitiōis d pceptē dcalogi Nota breuē p
documto iuxta ppli capacitatē d singul pceptē epilo
gādo ex pceptē. Prio d pmo pcepto q vīz pscitū ē:
si adorasti aliquā creaturā vl supstitūto vīus es aut
forzilegēs vl icatātōibz quēcūqz vl psculisti. Jcē si in
aliq articulo fidei dubitasti. Jcē si heretic vl iudeis fa
uisti. vl fide negasti. Jcē si comedisti vl bibisti aut bal
neū itraisti cū iudeis. vl ea qz pscibita fecisti cū eis cō
uersādo. itē si deū sup oia n dilexisti. Jcē si aliq d dēi
voluisti. Jcē de supbia. si pscipisti obedire alicui pce
pro zē. De scdo pcepto pscitū ē d iuramēto sine cā. vl
si piurasti. si irruerēt z bñdōi. Jcē d voto: si fregisti vl
tardasti vl d malo scdo vouisti. Jcē d blasfemia. dei
vl scōz. Jcē d sacro: si irruerēt: vl si pccō suscepisti
vl falsa fide credidisti. Circa scū pceptū d ope ma
nuali. z si missā n audisti i scō. Jcē si pccm i scō feci
sti. vl si d facē pscitōz n formasti. itē si vātis spectacul
vl choreis z bñdōie dedisti. itē si vigilias z ieiunia d p
cepto n ieiunasti. itē si pcepta ecclie n fuasti. si pniaz n
egisti. si pscitōz dū debuisti n fecisti. Jcē si veniā petē
tibz n idulisti. itē si gule z ebrietati dseruisti. z sic de
alijs. Circa qrtū. si parētibz vl supioribz vl cōfessori
tuo obediētiā vl reuerētiā n fecisti. itē si pentes pscipis
sti z eis necessaria n dedisti. si eos vītū pscisti. vl si p ell
iā d fūcē n orasti vl n subuēisti. itē si opa mieī prios z
i paupes n ipēdisti. z sic d alijs. si maledixisti eis dēz.
Circa qntū. si occidisti corde odiēdo vl irā tenēdo aut
pccitū occidēdi vl mutilādi habuisti. vl si xbo dtra
bēdo vl scō. si ad peccādū iduisti vl docuisti. Circa
scxtū. si mechar⁹ ē i qcūqz spē luxurie. i. meretio: adul
terio: supro: icestu: sacrilegio: z nafaz. vl cū vxore illi
cū mō. vl i scō magnis. z sic d alijs. Circa septimū
de furto. de rapacitate. de fraude. d vsura. de simōia.
de sacrilegio. d iudicio iusto. de eractōe iusto. z d dā
no qcūqz. Circa octauū d falso testioniū. de mēdacio
Jcē d pccis i spm scm qz spūs vīatē. d qz i seqntibz
Circa nonū de pcupia carnali cuiuscūqz aliene. d vo
lūtate luxuriādī. de qnqz sensuū excessibz. d cogitatōe
cū morosa delectatōe. d pollutōe. de tactibz: ofscō: am

plexu z bñdōi pponēdo i fmoē honeste qntū lz. Circa
decimū. de auaricia. d malo qstu. de alienis retēz cū
dberet qntōi⁹ restituere z bñdōi. Nec sufficiat breuē
Ex istē qppe pē qz pla excogitare p faciēda pscitiōe.

Feria. iij. dñice d passiōe Ser. xxxix. de pccis i spm
scm qz est spūs vīatē. phibēs mēdaciū.

De dicit. i. ielus d spū quē accepturi erāt credē
tes i cū Job. viij. z i euāg. ho. Dñs ielus scō qz

ois bō mēdar ē ex se vt dē scp̃a: z iudeos d spū
ritūscm mēdaces ē vt ad fidei vīatē puerterēt z sal
uarēt d siderabat ac spm scm pmittebat. tū ex sūma
pietate i nouissimo die mag festiuitatē vt ples cōgre
gati audirēt clamabat seruēt d. Si qz sūm. i. d siderat
ve vite doctrinā z salutē: vīatē ad me. i. p fide. qz ci cre
dici me sūm aq vīue. i. ab iudicia grē spūscit fluit d
vīte ei⁹. i. d iñmō pccōdij ei⁹ redūdātes p doctrinā
i alios. b āt dicit d spūscō quē accepit discipulū in die
pēb. i. sūqz vībilit i spē ligue ignite ad significādū qz est
spūs vīatē docēs oēs vīatē p mōz z odies mēdaciū
pē qz ipē de⁹ i pcepto decalogi spēalē phibuit d. Nō
loqr̃: falsū testioniū z prim. In q vt dē Aug. phibet
oē gen⁹ mēdaciū maxie fide. Et sic phibet ipu gēio a
gnite vīatē. ac pscitōe oē pccm i spm scm qz ex illa ori
unt. nā spūscit cordis oris z opis ac fide reqrit in
hoie vīatē. Proinde sub b pcepto octauo de pceptis d
spm scm Nota tria mysteria qz i forma vide in qdras
gesimali scdo pomerij. s. de vicijs. ser. xlvij.

Feria tertia dñice de passiōe Ser. xl. de mēdacio
qz phibet eodem pcepto octauo.

Und⁹ me odit qz ego testioniū phibeo de illo
m qz opa ei⁹ mala sē Job. viij. z i euāg. ho. Verba
sē dñi ielū qz iñt pla documta b euāg. docz p
cipue qz exēplo xpi ipi⁹ n curē mūdanoz boim vānā
z placetiā: nec eoz p nos odia qn vīatē z iusticiā seq
mur vsqz ad mortē illā obfnādo pcepta: moribz vbo
z vita testificā. Nā dē xps Nō pē vos odire mōs. me
ā odit: qz ego test. zē. Sz qre b. Dñi rō. qz oē file dili
git z applaudit sibi sili: p phm d aia. Scōē vepz vero
psonat. j. etb. qz q mūdani hoies sē mēdaces. pē. ois
bō mēdar. qz n mīz qz siles sibi mēdaces diligūt. Jcē
alia rō. qz bō verat sic fuit dñs ielus sūme verat res
darguit z testioniū phibet vita ore z ope qz fallacia sic
dēstāda. et qz mōani illā sequūt: dolēt qz repbēdi. sic
dū qz dēstāt z pscit regēl pscit aliqz cū filij vl fūi
regi illi irascūt z dolēt. rer mōanoz ē diabol⁹ qz ē mē
daciū pē vt dē Job. viij. g. zē. et b ē qz xps dē Me odit
mōs. i. mōani hoies. qz ego test. p. qz opa e. ma. sē. i. cū
diabolo dānāda. Proinde d mēdacio qz phibet b pce
pto diuio tria myst. vide i qdrag. ij. Pome. s. d vicijs
Feria. iij. p dñica d passiōe ser. xli. (ser. xxxij. p ro.
et seqt iā d nono pcepto. i. Nō pcupisces vxorē pri tui

Epōdit ielus. Nōne scptū ē i lege vīa: qz ego
r dixi dñi est Job. x. z i euāg. ho. Dñs ielus alle
gat scpturā legi dicit d hoibz bōis et electz
cēnt dñi: n qdē nafalīc sic xps lz p psciparōz grē diuie
z silitudis. Et bec scp̃a bē pē. lxxij. z Ero. xx. Et q ar
guir xps qz si hoies fideles dicunt dñi z filij dei: a for
tiori xps qz est verus de⁹ et nafal⁹ dei filius merito ses
ipm licite dicebat esse deū. Sed qre deus bñchono

De feriis post dominicam de passi.

re pñitit fidelibz vt dicerent dñj z filij dei. s. pñcipatij
ue nisi vt doceat in b q sicut de? est purissima lux. j.
Job. j. De lux e? tenebre i co n sunt vñe. Ita qñbet
fidelis dz esse pur? p suo modulo ab oi culpa taz in
ope qñ i ore qñ etiā in corde vt nulla pua pñcipia sit
in ei? corde. Propñea de? phibuit pñā pñcipiaz i cor
de di. Nō pñcipies vroz pñmi cui. in q phibet oē
desideriū carnale illiū pñm Alexan. Proinde de cō
cupiscētia carnali. s. luxurie tria mysteria nota sicut
hēs i qdragesimali scō. s. d. vñchs. ser. xxvj. p. to.

Feria. v. dñice de passiōe Sermo. xlvj. scz de cauē
da pñcipiscētia sensuū exteriorz z pñtō.

c Onuerfus Iesus ad mulierē dixit simoni.
vñdes hāc mulierē Lu. vij. z i euāgelio hodi
erno. Charissimi aduertēdū q i b euāgelio
legit q maria magdalena q antea fuit peccatrix et
p oēs suos sensus se totā dederat pñcipie carnali. tā
dē ad xpm pñuersa de oibz sensibz qbz peccauerat pe
nitētie satisfactiōe egit iuxta pedes dñi iesu. Nā p
offensa oclor ex ocul? lachrymas fudit. p offēsa an
riū hba xpi diligēt iuxta pedes illi? sedē audiuit.
p offēsa gust? tātū postea ieiunauit q triginta an
nis i heremo nil cibi corpāl? gustauit. s. diuina dulce
dine refecta fuit. Itē p odore vnguentū odoriferū xpi
pedibz obculit. z p offēsa vestitiū crinū z corpis se to
tā in pñia bñiliavit. Itē xps eā i exēplū pñie pponēs
simoni z oibz pñtōz dicit. Vñdes hāc mulierē. q. d.
Et tu seqre eā in pñia faciēdo. Proinde de custodia
sensuū p qñ itrat pñcipia z b pñceptū Nō pñcipies
zē. nota tria mysteria ex fñmō. xlvj. iñcipiēdo sub lra
E. pñeqñdo vñqz finē vt habes qdragesimali scō.

Feria eadē. v. ppter occurrēs festū scti Bñdicti vñ
ioseph zē. fñmō qdragesimaliū pñtōz pñdñū appli
ca d sobrietate ad refrenādā gulā z pñcipiaz carnis

f Rattres sobrii estote z vigilate. j. Pe. v. In
qbz hñis sctis apls hortat nos ad sobrie
tate z gulā z ebrietate q q marie accēdit pñ
pñscētia carnal? q phibet pñdicto eodē pñcepto. hortat
etiā ad vigiliā circa sensuū carnaliū custodiām. Et
subdit cām. qz aduersari? inqñ vñ diabol? qñq. s. per
viciā gula: comēfatiōis: ebrietatē: z sensuū exteriorz ex
cessū quē deuoret. s. i ducēdo ad mortale pñtū z pñ
qñē ad etnā dñatiōē. Et qñm hic sctus vixit sobrie
z vigilauit. Vñ canit de eo. Itē pñfessor dñi sacrat?
festa plebs cui? celebrat p orbe hodie let? meruit ses
creta scādere celi. Qui pñ? pñdēs bñilis zē.

Nic qñ sub pñdicto pñcepto accipe fñmō d cāuēda
gula z ebrietate sic habes i qdragesimali scō Po
merij ser. xxix. z. xxx. vide ea qñ tibi ex illis placēt.

Feria sexta post dñicā de passiōe Sermo. xlvij.
scz de cogitatione mala q phibet hic.

a Billo qñ die cogitauerūt iñficere eū. s. iesuz
Job. xj. z in euāg. hodiē. Et qñ accipi? qñ
iudei cogitauerūt male vt iñficerēt xpm dñm
et b pessime ipluerūt opēfic spñāl? mlti mali xpi
anī i suis pñis cogitaciōibz carnalibz delectari volūt
occidere xpm dñm pñfentiū pñtis z pessime illis qd cō

cipiūt iplēt sepe ope pñti. de qbz apls Heb. vij. Rur
sus crucifig. xpm i semetipf. s. pñuas cogitaciōes zē.
Proinde ex qñ eodē pñcepto nono phibet etiā cogitaci
tio carnal? cū delectatōe: tria mysteria declarabim?
de qbz habes in pñte cñtuali. Pomerij de tpe sermo
ne. lvij. p totū. vide qñtū placz ex eo.

Sabbato pñ dñicā d passiōe Sermo. xlvj. sequit
iā decimū pñceptū vñqz Nō pñcipies rē pñmi cui.

s Iquis mihi mñstrat me sequat. et vñt ego
sū illic z mñster me? erit Job. xij. z i euāg. hodi
er. Verba sūt xpi iesu i qbz hortat nos ad
sui seqñlā p cōtēptū tñenaz cupiditatū qñ est venenūz
charitatē vt dē Aug. li. lxxxiij. qñtioniū. Vñ dē Si qñ
mihi mñstrat. Lira. obediēdo mādāt mñst: me seqt
cōtēnēdo oia mñdana. Et qñm bñdicit? de? i pñcepto
decalogi decio. s. Nō pñcipies rē pñti tui: nō domū
nō agrū: nō bouē: z oia qñ illi? sūt. Ero. xx. iñfēdit ois
rei cupiditatē vñ auariciā vt dē glo. z Ray. i. sū. Itē d
auaricie cupiditate tria mysteria bñ nota. de qbz hēs
in qdragesimali scō Pomerij d vñchs. ser. xxvij. vi
de qñtū tibi placet. Itē sub b pñcepto poter? etiam
sermonē facere de restitutiōe qñ pñcipit inclusiue. de
qñ pñles habes sermones i pñmo qdragesimali.

Dñica Ramispalmarz mane Sermo. xlvj. post
decalogi pñcepta: agēdū iā sequit de pñcept? euāgelic?
Et pñmo de remissiōe pñtōz pñ pñiam obtinēda.

b Eñdicit? qñ venit in noie dñi osanna i excels?
Mat. xxj. z i euāg. bñ solēntat. Nec hba ce
cinef dñio iesu turbe dñi itaret i bñrlm die
ipā palmarz. qñ cōtē ecclesia: vt doceat qñtū debet? xpm
laudare pñfēti z pñ tpe iñmēte. s. pascali si volum?
remissiōē pñtōz nñoz obtinere z saluari. Quia pñio
debem? xpm recogñscere z cōfiteri ore qñ ipe ē bñdicit?
et nōs tāqñ pñtōres optā? ab eo bñdiciōēz pñeq. s. res
missiōis pñtōz pñ pñiaz: ad quā tenemur pñ hñs xpi
bus ex ecclesie pñcepto. Itē dñi i hac laude Bñdicit? qui
venit zē. Et bñ oēs xpi cole canit hodie pñ ora clerico
rū. q. d. Tu iesu bone es bñdicit?. Itē dñi tua largitate
dona nob bñdiciōēz tuā remittēdo pñtā nñā pñfēti
bz z gñaz iñfēdēdo. Scō deb? xpm cogñscere fide z
pñfiteri ore qñ ipe est vere de? z bñ qñ venit i mñdū. Itē
ibi subdit. Qui venit. s. i mñdū i noie dñi. i. vera dñ
tate. Tercio deb? optare z extorare vt det nob salu
tē etnā: i excels? sue bñitudinis pñcipēs faciēdo. Itē ad
dit Osāna. Lira. i. obsecro saluifica: i excels? i. in cele
stibz Et qñm ad bec pñeqñda vt vēlat. s. xps i mēte nō
strā pñ gñaz. z vt digne veniat etiā i nos sacralit? i eu
charistia quā tenemur hñs diebz suscipe. z vt remit
tat pñtā ac pñferat salutē etnā: oportz nos iplere pñce
pta dñi z xpi iesu i euāgelio tradita de qbz iā restat pñ
decalogū agere. Itē dñi ill? pñcept? euāgelic? pñeqñdo pñ
mo pñdicabim? dñ pñcepto pñie. Et qñ de pñia aliqñ i pñ
dētibz egim? restat bñ loqñmō de bñ. s. quō pñ pñiaz
remissiōē pñeqñmur pñtōz z gñaz diuine bñdiciōis
Vñ de remissiōe pñtōz nota tria mysteria dñ qbz ha
bes in qdragesimali scō sermōe. l.

Dñica eadē Ramispalmarz pñ pñdñū Ser. xlvij
dñ pñcept? euāgelic? enūerādis z breuif? pñeqñdis.

Amiliauit se

b

metipm. s. dñs iesus facit obediēs vsqz ad mortem. Verba sunt apli Phil. ij. z ecclia canit i epla hodie na. vt exēplo xpi z nos discam⁹ humilr obediēs re oibus mādatis dei sicut z tenemur. Ad obe diēdū autē iducit nos dñs iesus triplr. Primo dulci admonitōe z pmissiōe Joh. xij. Si dili gitis me mādara mea fuate. qz bz mādara mea z fuate ille est qui diligit me z diligit a patre meo z ego diligā eū z manifestabo ei meipsum sz in brā visione. Scdo cōmariōe Joh. xvij. d. Nemo ex eis sz discipul⁹ perit nisi fili⁹ p ditiōis sz Judas. q. d. Illi soli pibūt in eternū q nō di ligūt me mādara mea seruādo. Tercio exēplifi cātiōe. s. in oī creatura. qz oīa deo obediunt pter solū hoīem malū z diabolu. Et insup exēplū dedit in seipso facit obediēs vt patuit. Proind de pceptis xpi in euāgelio tradit. postqz egim⁹ d pceptis decalogi iā agēdū restat vt ppls sciat qliter obligat⁹ z detrasgressiōe pniām agat: no emus tria mysteria.

t Primū dicitur superadditiōis.

Secūdū dicitur enumeratiōis.

Tercitū dicitur obligatiōis.

E Circa pmiū querit exquo ad salutē sufficit xpiano obfuario decalogi. Matth. xix. ca. Si vis ad vitā ingredi fua mā. zc. Quare g pcept decalogi debuerit in euāgelio supaddi aliq pres cepra z etiā cōsilia. Rñdet fm Tho. i. q. cxiij. z Anthon. i. pre sū. ti. xv. z Ly. sup Matth. v. q vna rō accipit ex pre finis. qz vet⁹ lex erat lex ser uilis timor⁹ nec itroducebat in hereditatē. i. ad finē eterne bñtudinis. vt piz de oibus patrib⁹ scitis ill⁹ vetis testamētū q nō pueniebāt ad vi sionē deitatis nisi postea p xpm q aperuit ianuā in morte sua. oportuit g q in noua lege q ē lex liberrat⁹ z amoris imēdiate itroducēs in bñtu dinē supadderent cōsilia pfectiōis z pcepta euā gelica necaria ad psequēdū finē bñtudinis etne Alia rō ex impfctiōe vetis legis. qz cū esset illa impfctā optebat vt a xpo suppleret impfctiō ei⁹ p legēno. Und Orig. i oīm. sup Mat. v. d. q ipfctiōe legis euāgelii adimpleuit. nā pplo ifirmo veteri rudī dicit⁹ est. Diliges primū tuū z odio habebis inimicū. Sz pfectiōis mgt qd perfect⁹ est dicit. Diligite inimicos vestros. Ete pli accipit. sicut em videm⁹ q pueri sub peda gogo. z sic sub timorē disciplina prius custo diunt. z minora documēta z pcepta eis iponū tur nec in hereditatē possidēda lz sine dñi illarū ititutiuntur. Sz postqz fuerint adulti z pfectior⁹ eratis altiora eis dant documēta z pcepta a pa tre vt hereditatē filijs debita habeāt. sicut dicit Gal. iij. lex pedagoga noster fuit in xpo. i. re gulatiua status puerilis. disponēs ad virtutes id est ad xpm z ad hereditatē celestē per ipz bz

bēdā. ergo. zc. Tercia ratio ex parte pmissiōis qz vetus lex pmittebat solū tēporalia bona ob seruādo. Deutero. xxiij. Sz lex xpi pmitit gra tiā z gloriā celestē. vñd Aug. in omel. de marty ribus dicit. Nec mirū est q data sūt pcepta ma iora sz in euāgelio ppter regnū celozū. z mino ra data sunt ppter regnū terrenum ab eodē vno deo q fecit celū z terrā. Quarta ratio dicit. decla ratiōis vt sz sanū in dē pceptoz declarar ret: z errorē iudeoz circa ea excluderet: vt dicit Lxx. vbi sup nā notat q ad pfectionē salutis sufficit inq obfuario mādatoz decalogi. vt de saluator Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādara. Et h itellige dū talis hō sit in fide xpi z obediētia ecclie. sacramēta noue legis vo les suscipe z tene. vt nō cōtēnens. z ideo inq. Noua pcepta moralia saluator nō dedit. sz pce pra decalogi replicauit z ad obfuariōem illoz hoīes idurit z obligauit. tñ appofuit aliq que vtz itellectū illoz declararet z errores iudeoz. circa h excluderet. vt sic iuxta euāgelii in fide christi obferuantes homines salui fierent. et sic patet de primo.

D Circa scdm qrit qz sunt genera pceptoz euāgelicor. Rñdet fm Asten. li. j. c. xliij. z frēs Angelū in sūma. aliosqz colligēdo. q qdā sunt spēalē respectu psonaz pldentiū vñlla q spēs cialr data sunt aplis Mat. x. q hic obmitto. Sunt alia quedam genera respectu omniū christianoz. que saltem fm genera enumerabi mus. Primū pceptū z fundamētale est carboz licaz fidem habere z baptisari velle Mar. viē. Qui crediderit z baptisat⁹ fuerit salu⁹ erit. Qui vero nō cre. zc. Scdm est pniāz de pctis agere in pitione cōfessioe z satisfactioe. Matth. iij. Penitentiā agite appropin. zc. z Lu. xij. parz. Tercū est decalogū implere sano itellectu sine omni errore. sicut xps dñs exposuit vitz q illo pcepto Nō occides. phibet etiā inordinata ira inuidia odiū z hmoi. z q tenemur reconciliari primo lesō Matth. v. Itē q in pcepto Nō me chaberis. phibet oīs cōcupiscētia tā cordis qz ocloz z vrozis dimissio: ac oīs occasio mechie. Itē q illo pcepto Nō piurabis phibet oīs iuz ratio sine causa. Itē q illo pcepto Diliges priū mū tenemur diligere inimicos. z q primo venia petenti dimittere debem⁹ in corde saltē rancorē z signa rancoris. de pdictis Matth. v. z pluri bus passib⁹ euāgelioz. Quartū pceptū est deū vera charitate amare. z sic ab oīm pctō mortali cauere. Matth. xxij. Diliges dñm deū tuū co ro corde tota aīa zc. z h itelligit q ad oīm ptra rior⁹ charitati. i. pctōz moralū excludiōē fm docē. Proinde xps in euāgelio singillatim pcepit ptra singula pctā mortalia pfectā cautes lā: puta ptra supbia hypocrisim z vanā glām. Matth. vij. dicit. Attēdite ne iusticiā vestra fas ciatis corā hoībz vt videamini. Itē ptra auaritiā

De feriis post dominicā pal.

ciam Matth. v. Nolite thesaurizare in terra etc. Item propter luxuriam consumit castitatem virginalemque mundiciam. Item propter iram patitur perfectissimam di. Si quis te percusserit in maxilla una perbe alteram. Et si quis tulerit tunica da ei et palliū et bimōi. Et hec sūm Aug. sunt de pcepto q ad animi pparatōez vltz nolit qd ppter talia illam mortali peccare in ira vlt odio: aliter nō est de pcepto s; de pssilio ad qd hō nō tenet. Item propter gulā Luc. xij. Attēdite ne forte grauent corda vstra crapula et ebrietate. Item propter inuidiā et odiū pcepit etiā iūmicos diligere et nō iudicare temerarie Matth. vij. c. Item propter accidiā Luc. xviij. Oportet sp orare et nō deficere et s obligat tpiū depuratis. Quicūq pceptū ē primū diligere sūm eqtate iuris natu/ re Lu. vij. Procurvult Ly. rōnalit: vt faciāt vob hōies et vos fa. etc. in casu nēcitaris est pceptū.

Sextū est misericordie opa exercere. Luc. vij. Qui pccat te tribue. et hoc in extrema nēcitate primū tenet qd ex pcepto. Septimū ecclie pceptū obedire. Mat. xviij. Si eccliam nō au. etc. Octauū facia p loco et tpe suscipe. p; d com muniōe et alijs. Nono pseuerare vsqz finē in statu grē. Mat. xxiij. Qui pseuerauerit vsqz in finē hic saluū erit. Et sic patet.

Et circa tertiū de obligatione nota regulas. Prima q hō anus obligat ad pcepta: s; nō ad cōsilia euāgelica vt cōiter obfervanda. p; p Aug. xiiij. q. i. Ad pceptū inq; impatur. et s; nēcessē est sic fieri. si fiat penā habet. S; cōsilio dñi si vti nolueris min⁹ boni adipisceris. Secūda regula q pssilia euāgelica obligāt quelibz salte ad nō cōtēdū. Tertia regula q cōsilia euāgelica obligāt ad implēdū eos solū q se vo/ to astrinxerūt ad aliq illor. De his vide i qdra/ gesimali scdo. s. de vitijs fmōe. xiiij. M. n. etc.

Feria scda dñice de ramis Sermo. xlvij. de charitate que est finis oim pceptoz.

Domus impleta ē

De odore vnguēt. Job. xij. et in euā gelio. Sicut dicit Bern. Vnguētum deuotiōis et pietat; ē deo grāssimū et scis āgelis ac beatis. Un sponsa xpi et ecclia orans canit illud Ean. i. Trabe me post te scz p a n oze. qz aia amore trahit quocūqz trahit: vt dicit scus Aug. Subdit. In odore vnguētoz tuor currim⁹. Et qz magdalēa bimōi vnguēto vixit pedes iesu. ideo dicit hic. q domus. sc. ecclie militantis ad imitādū. et triūphantis ad pgratu/ landū impleta est. vt p; in euāgelio. Et q autē finis ois pcepti charitas est. vt dicit aplus. i. Thi mo. i. ipa est etiā radix et fundamētū ac plenitu do legis. vt dicit idē Ro. xiiij. quia oē pceptū et lex ad id ordināt hōiem vt deū diligat hō. qua scz caritate aia vnit deo q ē finis vltim⁹. Un dicit ca ritas qū carauitas. Profea iā p oia pcepta

seqt agendū de charitate. De q p isto fmōe no/ ta tria mysteria q habes in pte estuali pomerij de tempore. sermone. xv. per totum.

Feria tertia dñice de ramis. Sermo. xlix. De pdilectiōe charitatis a deo et misericordiā.

Os autem

in cruce dñi nri Iesu xpi Nec vba scā ecclia canit hodie in introitu misse et accipiunt ab aplo Gal. vij. In qbz docemur que sit sūma glia xpiana. sc. crux xpi. Sed qre b nisi qz p hāc oñdit deus nobis sūmā charitatē qua aiaz suā posuit p nobis: sic dicit Jobānis xv. vt nos deū reamarem⁹. qz vt Bern. dicit. Si ue papiēdo siue castigādo: siue bñfaciēdo siue pmittendo hoc solū requirit de⁹ vt diligat. Sol ue tributū amor; et noueris deo satisfactū. hec ille. Proinde tria mysteria norabimus in hoc sermone de charitate. videlicet.

Primū de dei preacceptatione.

Secundū de eius mirificatione.

Tercūm de eius acquisitione.

De quibus parte estuali supra. f. mōe. liij. x. et consequenter.

Feria quarta eiusdem dominice. Sermo. l. de eadem charitate.

Radidit in

suam Esa. liij. et in epistola bodier na. Dominus Iesus intantū nos amauit q tradidit p nobis aiam suam in mortem. Propterea Aug. dicit. Si pi get amare. scilicet deum: saltem pudeat nō rea/ mare pro tanta charitate qua nos miseros tā/ tum dilexit vt vnigenitum suum pro nobis in mortē daret. Proinde de ipsa charitate pter pdicta adhuc tria mysteria norabimus.

Primū dicit cōmendationis.

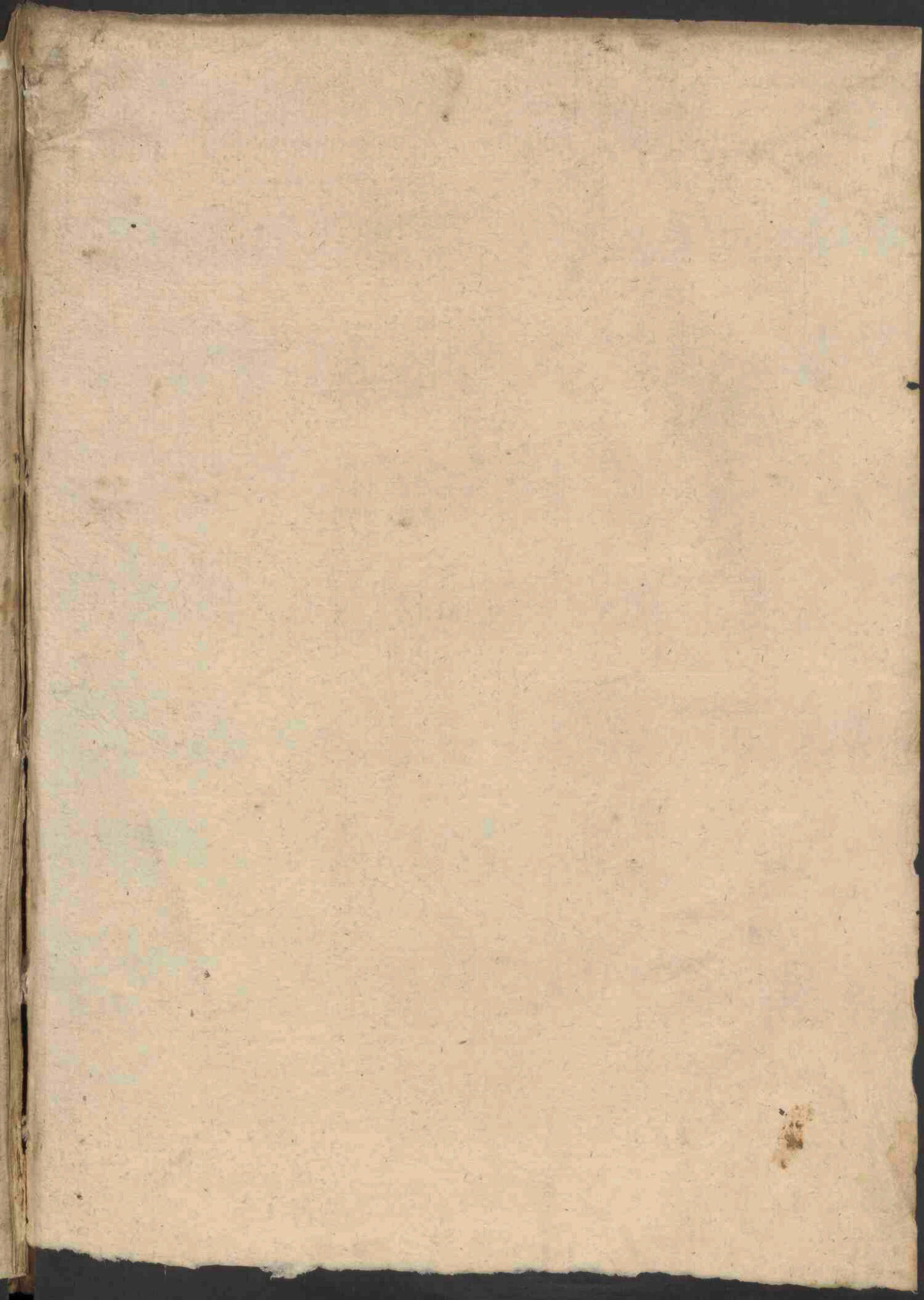
Secundū in diminutionis.

Tercūm augmentationis.

De quibus in forma vide pte estuali pomerij sermone. liij. per totum.

Feria quinta sermonem oportet facere de cō muniōe. Deniqz tam de hac qz de sequenti diebus plurimos sermones vide in partibus alijs precedentibus.

Sermōes triptici Quadragesimales p frēs Pelbartum de Themeswar: professum diuini ordinis sancti francisci compoſitati. Impres/ siqz ac diligenter emendati expensis prouidi Johannis Rynman in impiati oppido Na/ gena v. per industriosum Henricum Bran fi nunt felicitē Anno salutis nostre millesimo quingentesimo. x. die mensis Julij.

Sua fide

ca: paco
vulue. m
nos m

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

